BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
166
G
22
NAPOLI

110
5
32

MANVALE ANTISTITVM SEV DE DEXTERA ET SINISTRA EPISCOPORVM

In quo quid poteſt, quidue non poteſt: Epiſcopus? ferè qualibet in materia, Ordine Abecedario diſpoſita: iuxta probabiliora DD. placita; dilucidè reſoluitur.

Opus quibuſcũque Eccleſiaſticis per vtile, lucidè mente, de Quaſtionũ tenebris exaratum, & ad Dexteram, Siniſtramq; Præſulum conſignatũ, oculo nõ vulgari decurſũ, vt poſſint Eccleſiæ Paſtores inoffenſo decurrere pede, Oueſq; creditas, ritè dirigere.

AVCTORE ADM. R. P.

FRANCISCO PRIVITERA

CATANENSI

Ordinis Seraphici Strictioris obſeruantiæ Alumno, Sac. Theologiæ Profeſſore, & ad præſens MINISTRO PROVINCIALI Reformatæ Siciliæ Prouinciæ; Nec nõ in eodẽ Regno de Supremi Domini Inquiſitoris Generalis Hyſpaniarum gratia, Sanctiſs. Inquiſitionis

QVALIFICATORE.

Duplici ornatum Indice; Poteſtatũ initio vno. Notabiliũ in fine altero.

Catanę, in Typograph. Illuſtriſs. Senatus Typis Biſagni, 1683

Superiorum Permiſſu.

B. R.
BIBLIOTECA NAZIONALE V. E. III NAPOLI

MANVALE ANTISTITVM
SEV
DE DEXTERA ET SINISTRA EPISCOPORVM

In quo quid poteſt, quidué non poteſt: Epiſcopus ſe é qualibet in materia. Ordine Abecedario diſpoſita: iuxta probabiliora DD. placita; dilucidè reſoluitur.

Opus quibuſcumque Eccleſiaſticis per vtile, [illegible] ad Dexteram, Siniſtramq. [illegible] vulgari [illegible], vt poſſint Eccleſiæ Paſtores [illegible].

AVCTORE ADM. R. P.

FRANCISCO PRIVITERA
CATANENSI

Ordinis Seraphici S. Franciſci obſeruantiæ Alumno, Sac. Theologiæ Profeſſore, [illegible] MINISTRO [illegible] Reformatæ [illegible] de ſupremi Domini [illegible] Generalis [illegible] QVALIFICATORE.

Duplici ornatum Indice; Poſtulatũ iuſtio vno. Notabiliũ ſeu altero.

Catanæ, Typographia Illuſtris. Senatus Typis Biſagni, 168[illegible]

Superiorum Permiſſu.

SANCTISSIMO
DOMINO MEO IESV CHRISTO
CRVCIFIXO

PASTORI SVPREMO

Qui æterni Patris Filius, Patri in Deitate, & maieſtate æqualis, Patrem ſolum agnoſcit primum, à Patre genitus, cũ Patre ſpirat, in Trinario ſecundus; vtriuſq; Orbis Imperator, cunctorũq; in vniuerſo Creator.

PASTORI VENIENTI

Cuius cœlica generatio ſine Matre, terrena ſine Patre, de Spiritu Sancto, teſte Gabriele, conceptus, in Virginis aluo Mariæ, quæ ſine tactu pudoris, inuenta Mater Saluatoris.

PASTORI DOCENTI

Cui ſapientia Cœleſtis propria, in vtroque excuſſa teſtamento, Euangelijs edocta, orèque Prophetarum, & Apoſtolorũ in toto terrarum Orbe diffuſa, ab omnibus amplexa in ſchola Eccleſiæ, diſcipuli fideles, Aurea eſt, è Cœlo venit, condita parabolis, ſaporàta conſilijs, plena miraculis, arcanis repleta.

PASTORI BONO

Quem audiunt libenter oues, in Ouili credentium, Euãgelico ſatiantur lacte Chriſtiadi, Curatores Apoſtoli, Agni Martyres, paſcula boni moris.

✠ PA-

PASTORI REGNANTI

A quo claues Petrus, cuius legitimus hęres, & ſucceſſor INNOCENTIVS XI. nunc fęliçitèr regnans, qui ſedens in Vrbe, docet in Orbe, deçernit, concludit, diſpenſat, indulget, vigilat, oueſque in toto diffuſas ſuauitèr, prudenterq; dirigit. Duobus Choris aula fideliũ emicat, Sęcularium, & Regulariũ, Sacrificia laudũ, & agni in dies immolantium. Reſplendẽt cãdęlabra fulgẽtia Martyrum, lumina virtutum, & ornamenta Doctorum.

PASTORI PERCVSSO

In quo vulnerata humanitate, capite ſpinoſo, pectore perfoſſo, ex quo Sacramenta fluxère; è ſepulchro tandem ſurrexit, ad Scripturas adimplendas, fidei tutàmen, gaudiumque fidelium.

TIBI SANCTISSIMO PASTORI CRVCIFIXO LAVS, ET HONOR.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

ALDERANO CYBO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO,

NEC NON SANCTISSIMI PATRIS, ET DOMINI NOSTRI

INNOCENTII XI.

PONT. O. M.

PRIMO MINISTRO.

SECRETARIO STATVS, LEGATO AVENION. ET APVD S. SEDEM APOSTOLICAM TOTIVS ORDINIS SERAPHICI S. P. N. FRANCISCI PROTECTORI VIGILANTISSIMO.

MEnſam paraui (Purpurate Princeps) his, qui acie in Eccleſiaſtica præſunt, die, noctuque ſudantes, vt poſſint, ob quæſtionantium pugnam, cruenta callidi hoſtis, tela retorquere. Quorum vires ſi ſuppetunt, de appoſitis refecti, hilares facti, ſecuriùs accèdere non hæſitãt. Vnicus in hac menſa deerat cibus, tota dulcedine plenus, ſine quo nil validum, nihilque iucundum, tuæ Sapiẽtiæ Sal, cuncta ſapòrans, vt poſſim verè clamare; parata eſſe omnia.

Placeat (Benigniſſime Princeps) ad venerabilis illius Menſæ Typum, in qua idem Cibus, & cibans, eſto Cy-

bus, & Protector, Menſamque paratam benedicere digneris; vt ipſa vigorati Præſules, illam reſpuere vereantur. Accedite Paſtores ad MANVALE veſtrum linceis oculis, de Quæſtionum tenebris exaratum, deque multorum meliori doctrina Doctorum, excerptum, ſub tanti Principis aſilo reconditum. Validate vires ſub tanto Duce, in diſputantium lucta, Victores eritis. Et ipſe formidinem fugans, timorem repellam, vt (Te placito) ad vlteriora procedam, Vota mea altiſſimo meritorum tuorum cumulo obſecro. Purpuream deoſculor veſtem, & de Altiſſimi gratia, ad Petri nauis puppim te videre cum tempore optans, pedes. Catanæ in Sicilia. Anno à Gabrielis ore 1683.

Emin. ſuæ

Humillimus

De ſtrictiori Minorum familia

FR. FRANCISCVS PRIVITERA A CATANA.

AD LECTOREM

HVmaniſſime Lector? Orbem in manibus quæſtionum, & diſputationũ poſitum, reſpice. Eccleſiaſtici 3. ad labẽ forte primi Parentis luendã; Fuit enim homo ad exemplar Conditoris erectus, Diuinæ potentiæ opus, & quia voluit pluſquam ſapere, ſerpentis ore deceptus, Miſer? propria deflexus luce, in partem cecidit, Radios infuſi luminis, ignorantiæ nebula fugauit, & Tenebras adeptus, ſuprema ſpreuit, imò percurrit, diuino tandem Conditoris lumine, mens eius illuſtrata, illico ob nubila, caſu, quæſtionum caligine obtuſa, ex rerum cortice veritatẽ quærens, Anceps, ſemperque dubius, Quæſtuarij nomẽ hereditauit; & ſi quandoque linceis ocularibus vſus, rerum adipem penetrare cupit, quadam diſputantiũ arte ruminat, & veritatis requiem quærit, ſtatim pelagi profunda metitur, ſpatioſas vndarum copias nauigat, & diſcrepantiũ ſcopulos reperit, veritatẽ, quam præ oculis habet, poſſidere non poteſt. Enim verò quandã in horreo ſuæ mentis triticum habere non heſitat, milio, paleaque mixto, nutriri cogitur. Ignarus denique paſcitur homo, mendicus, & quæſtuarius viuit, & tandẽ hebes decidit. Vnde meritò ad Titũ, c. 3. hortatur Apoſtol. Quæſtiones, Genealogias, & contẽtiones, & pugnas deuitare. Monitũ igitur Pauli ipſi ſectare placuit, granum purum, excuſſa quæſtionum palea, hoc in Manuale repoſui, tibique digeſtos, maturoſque fructus, folijs vndique præciſis, offero. Securè manduca, quia pharmacum, contra ingenij fuliginem, mentiſque caliginem erit. Reſolutiones has, quas ambabus tuis conſigno manibus, fortiter tene, ſi vis munus Epiſcopale inoffenſo percurrere pede, omni quolibet in iudicio. Haud nego benigne Lector? quaſdam his contrarias determinationes, probabilitate fulciri, vtique præfatis in iudicijs tutò poſſe, ſed quod probabilius legi, hac mea tempeſtate ſelegi, hancque in locum reduxi, non in ſublimitate ſermonis, aut humanæ ſapientiæ verbis ad Corinth. 1. ſed communi exaraui idiomate, vt omnibus, mediocri fulgentibus ingenio, finis operis, & operantis innoteſcat. Vnum rogo, vt tuis in orationibus pro me apud Altiſſimum, orare memineris. Vale.

Beneuole.

Errata in vtraque parte intercudendum, Si leuia non offendunt,
Si grauia videri, & caueri tua prudentia facile poſſunt.

Approbatio Superioris Generalis Totius Ordinis Seraphici.

FRater Petrus Marinus Sormanus à Mediolano *ex Guardian. Hieroſolymitanus, ac Vniuerſi Ordinis Seraphici B. N. S. Franciſci Miniſter Generalis, & Seruus. Dilecto nobis plurimu in Chriſto Reu.* Patri Fratri Franciſco à Catana, *Prouinciæ noſtræ Reformatæ Siciliæ Lectori Generali S. Theol. in Regno Siciliæ Sancti Officij Qualificatori, ac* Miniſtro Prouinciali, *Salutē in Domino Sempiternam.*

Cum opus Sacrum à te compoſitum, cuius Titulus eſt, Manuale Antiſtitum, à duobus noſtrę Religionis Sacræ Theologię profeſſis, quibus commiſimus, reuiſum, & approbatum fuerit, iuxtà Apoſtolicas, noſtriq; ordinis conſtitutiones, Tenore præſentium, cum ſalutaris obedientiæ merito, quatenus ſeruatis ſeruandis, Typis mandare poſſis; facultatem tibi facimus, & impertimur. Vale, Deum pro nobis exora. Dat. Romæ ex noſtro Aracœlitano Conuentu die 3. Aprilis 1683.

FR. PETRVS MARINVS
Miniſter Generalis

Loco ✠ Sigilli.

De Mandato Suæ Paternitatis Reuerendiſs.
FR. IACOBVS ANTONIVS A GVGNASCO
Secretarius Generalis.

APPROBATIONES VARIÆ THEOLOGORVM.

Quoniam huius libri Auctor varias Italiæ, & extra præcucurrit partes, in quibus concinnatum, elaboratumque opus Præſulibus, nec non S. Theologiæ Magiſtris reuidendum, examinandum, & cenſurandum oſtendit, ideò vide ſequentes Approbationes.

NEAPOLITANA.

IVſſu Emin. D. Card. Caraccioli legi opus, cui titulus eſt. *Manuale Antiſtitum* Auctore Ad. R. *P. Franciſco à Catana* Ord. Min. S. Franciſci Reformatorum, & in eo nil reperi contra bonos mores, aut Sac. doctrinam, ſed plurima, quæ Epiſcopis, Confeſſariis, & omnibus in Eccleſiaſtico foro verſantibus erunt vtiliſſima, ideò imprimi poſſe cenſeo. è domo profeſſa Soc. Ieſu, die 4. Maii 1474.

In Congregat. habita coram Emin. & Reuerendiſſ. D. Card. Caracciolo Archiepiſcopo Neapolitano ſub die 24. Iulii 1674. fuit dictum: quod ſtante relatione P. Antonii Roſſi Soc. *Ieſu* reuiſoris deputati.

Ioſeph Imperialis Societ. Ieſu Theol. Emin.

Imprimatur.

F. SCOREGATA VIC. GENER.

PANORMITANA.

ATtentè perlegi prædeſcriptum opus, cuius titulus eſt. *Manuale Antiſtitũ.* Authore R. Ad. P. *Franciſco à Catana* Ord. Min. S. Franciſci Reformatorum, & in eo nil reperi reprehenſione dignum, vel quod ſit contra Catholicam Fidem, vel contra bonos mores, immò plura, eaq; vtiliſſima, tam Epiſcopis, quàm Confeſſariis omnibus in Eccleſiaſtico foro verſantibus, & proptereà imprimi poſſe cenſeo. Panormi in Generali Conuentu S. P. Auguſtini, die 19. Martii 1676.

Mag. Fr. Raffael Bonberba à S. Philippo Ord. Erem. S. Auguſtini, & Illuſtriſſimi, ac Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi Theologus.

Poteſt Imprimi

Hyeronimus Pauanus Soc. Ieſu. Imprimatur

ABB. IANNVZZO VIC. GENER.

CATANENSIS.

IVſſu Reuerendiſſ. Vicar. Generalis Abb. D. Valentini Bonadies vidi, & legi opus, cuius titulus *Manuale Antiſtitum*, Auctore Ad. R. P. *Franciſco à Catana* Ord. Min. S. Franciſci Reform. & in eo nihil reperi contra Fidem, & bonos mores, ſed plurima vtilia Epiſcopis, & Cõfeſſariis, opus maximè elaboratum, & eruditione repertum; ideò poſſe imprimi exiſtimo, è Collegio Catanenſi Soc. *Ieſu*, die 11. Octob. 1676.

Imprimatur *Laurentius Finocchiaro Soc. Ieſu.*

ABBAS BONADIES VIC. GENER.

IVſſu V. I. D. D. Alexandri Scãmacca pro Ill. Præſide vidi, & legi opus, cuius titulus *Manuale Antiſtitum*, Authore Ad. R. P. *Franciſco à Catana*, Ord. Min. S. Franciſci Reform. & in eo nil reperi contra Catholicã Maieſtatem, & bonos mores, ideò poſſe tutò imprimi exiſtimo; vtq; in communẽ vtilitatem typis mandetur, nam opus ſuo Authore dignum, & quod in tot, ac tantorum librorum multitudine de hiſce materiis agunt ſanè deerat. in Collegio Catanenſi 16. Octob. 1676.

Laurentius Finocchiaro Soc. Ieſu. Imprimatur

D. ALEXANDER SCAMMACCA Pro Ill. R. RAMONDETTA P.

Habe *VIATOR!* Habe

FRANCISCVM E CATANA

Minorum *Obſeruantiæ* *Reformatum*

PROVINCIÆ MODERATOREM ZELANTISSIMVM;

RELIGIONIS DIFFINITOREM SOLERTISSIMVM.

NEMINI SECVNDVM; NVLLIBI INIVCVNDVM;

QVI

DE DEXTERA EPISCOPI, AC SINISTRA

SCRIBENS;

ANIMOS PLACAT, DVM PLACET;

LITES DESTRVIT, DVM INSTRVIT.

CVIVS

LINGVA MELLEA; CALAMVS LACTEVS

OMNIVM LINGVIS, OMNIVM CALAMIS

EMINENT, ITA EMICANT;

VT

INTER RELIGIOSOS MAGNVM; INTER SCRIPTORES MAXIMVM

MIRETVR VRBS; ADMIRETVR ORBIS;

HOC

CONCIVI MORTALI, FAMA IMMORTALI

SANCTORVS OLIVA

I. V. D. CANONICVS

ÆTERNITATI

SVSPENDIT EPINICIVM:

Plaude *VIATOR!* Plaude

INDEX
PRIORIS PARTIS.
Omniumque Poteſtatum, & Verborum accurata ſeries, ordine Alphabetico diſpoſita.

A

1 POteſt Epiſcopus abſoluere à peccatis à ſe reſeruatis. *fol.* 1.

2 Abſoluere à Caſibus Summo Pontifici reſeruatis occultis *fol.* 6.

3 Abſoluere à Caſibus occultis Papæ reſeruatis poſt Tridentinũ. *fol.* 7.

4 Abſoluere caſus Papales publicos, vrgente neceſſitate, vel legitimo impedimento concurrentibus. *fol.* 12.

5 Abſoluere ſibi ſubditos, ab omni maiori excommunicatione nemini reſeruata. *fol.* 17.

6 Abſoluere ab omni maiori excommunicatione Papę reſeruata, ſed occulta. *fol.* 20.

7 Abſoluere excommunicationem contractam ex leui Clerici percuſſione. *fol.* 23.

8 Abſoluere infraſcriptos inijcientes leuitèr manus violentas in Clericos. *fol.* 25.

9 Abſoluere percuſſores Clericorum ab excommunicatione Papæ reſeruata, & contracta per percuſſionem mediocrem, vel enormẽ in caſibus, vt infra. *fol.* 29.

10 Abſoluere Clericos collegialitèr viuentes ſe inuicem percutientes, percuſſione mediocri, vel enormi ab excommunicatione Papę reſeruata. *fol.* 31.

11 Abſoluere Officiales Principũ arcentes turbam, & Clericos percutientes, percuſſione mediocri, & enormi ab excommunicatione, *fol.* 33.

12 Abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, contracta per percuſſionem mediocrem, vel enormem Clericorum ad forum contentioſum reducta, Omnes capitalitèr inimicos cum Romę exiſtentibus *fol.* 35.

13 Abſoluere filios impuberes, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos ab excommunicatione Papali reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *fol.* 36.

14 Abſoluere infirmos, & ſenes percutientes mediocritèr, vel enormiter clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *fol.* 37.

15 Abſoluere Mulieres, cuiuſuis ſint ætatis, & conditionis percutientes, mediocritèr, vel enormitèr

tèr

tèr Clericos ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *fol.* 38.

16 Abſoluere omnes ſub poteſtate conſtitutos, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papali deducta ad forum contentioſum; modo eorum Domini, & parentes graue damnum paterentur ex illorum abſentia. *fol.* 39.

17 Abſoluere inopes, ſeu pauperes, Romamque ire non valentes percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *fol.* 41.

18 Abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata eum, qui deducto delicto ad forum exteriorem, fuit liberatus, vel quia probatione caruit, vel fuit ſemiplenè probatum. *fol.* 43.

19 Abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam. *fol.* 45.

20 Abſoluere Veneficia, Incantationes, & Sortilegia. *fol.* 48.

21 Abeſſe à reſidentia ſuę Cathedralis Eccleſiæ, & Diœceſis, multiplici de cauſa. *fol.* 53.

22 Abeſſe à reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis, propter charitatem Chriſtianam. *fol.* 56.

23 Abeſſe à reſidentia ſuæ Eccleſię, & Diœceſis propter vrgentem neceſſitatem. *fol.* 58.

24 Abeſſe à reſidentia ſuę Eccleſię, & Diœceſis propter debitam obedientiam. *fol.* 60.

25 Abeſſe à reſidentia propter Eccleſiæ vtilitatem. *fol.* 61.

26 Abeſſe à ſua reſidentia propter Reipublicæ euidentem neceſſitatem. *fol.* 63.

27 Accedere, vbi maluerit *Metropolitanus* pro ſui, & ſuff agaueorum conſecratione. *fol.* 63.

28 Accedere primò ſuum ingreſſus ad Metropolitanum, illius præſentiam viſurus. *fol.* 64.

29 *Admittere* diſpenſationem ſubreptitiam, pro impedimentis Matrimonium dirimentibus, duobus concurrentibus. *fol.* 65.

30 *Alienare* bona Eccleſię inconſulto Papa, caſibus infraſcriptis. *fol.* 68.

31 Alloqui cum Monialibus ſui diſtrictus. *fol.* 75.

32 *Applicare* fructus Parochorũ non reſidentium fabricæ Parochialium. *fol.* 78.

33 Applicare ſibi Indulgentias, quas aliis concedere valet. *fol.* 80.

34 *Approbare* Reliquias denuò inuentas, & miracula alicuius Sãcti In Sanctorum numero relati. *fol.* 82.

35 Approbare Confeſſarios Regulares pro Monialibus, etiam exemptis. *fol.* 84.

36 Approbare Sacerdotes idoneos ſeculares, vel regulares pro audiendis confeſſionibus. *fol.* 88.

37 Approbare Confeſſarios Regulares pro excipiendis confeſſionibus, etiam contra prohibitionem ſuorum ſuperiorum. *fol.* 91.

38 Aſſignare certum, determinatumque ſtypendium pro Miſſis celebrandis. *fol.* 93.

B

39 Poteſt Epũs benedicere Eccleſias, & Cæmeteria, *fol.* 94.

40 Benedicere Olea Sacra in die Cænæ Domini. *fol.* 96.

41 Benedicere veſtes Sacras, ſeũ Eccleſiaſtica indumenta. *fol.* 99.

C

42 Poteſt Epũs celebrare priuatim in Diœceſi aliena, abſq; licẽtia Or-

Ordinarii loci. *fol.* 101.
43 Celebrare in Altare portatili. *fol.* 102.
44 Celebrare Miſſam tempore interdicti generalis, modo cauſam non dederit, nec ipſe ſit perſonaliter interdictus. *fol.* 103.
45 Celebrare, habens duos Epiſcopatus coniunctos, pro oleis Sacris alternatim, videlicet vno anno in vna, & altero in alia Eccleſia Diœceſum. *fol.* 104.
46 Celebrare matrimonia intra tempora à iure prohibita, maxima tamen de cauſa. *fol.* 105.
47 Cognoſcere de Poſſeſſorio inter virum, & mulierem, vt de cauſa *M*atrimonii. *fol.* 107.
48 Cognoſcere nullitatem profeſſionis Regularium. *fol.* 108.
49 Cognoſcere validitatem teſtamenti, pro legatis ad pias cauſas. *fol.* 111.
50 Cognoſcere cauſas librorum prohibitorum non ſapientium manifeſta hæreſi. *fol.* 114.
51 Cogere Curatos, & Canonicos Cathedrales ad fidei profeſſionem emittendam. *fol.* 117.
52 Cogere laicos ad dandam Prædicatoribus eleemoſynā. *fol.* 119
53 Cogere laicos ad vendendam domum, pro Monaſterio conſtruendo, *fol.* 120.
54 Cogere hæredes ad ſatisfaciendum tot Miſſas, quot Teſtator reliquit in teſtamento. *fol.* 121.
55 Confirmare validè Baptizatos, eſtò ipſe confirmatione careret. *fol.* 122.
56 Commutare vltimam defunctorum voluntatem, iuſtis de cauſis. *fol.* 123.
57 Commutare omnia vota, in quibus diſpenſare valet. *fol.* 124.
58 Committere cauſas criminales Clericorum Doctoribus diſcutiendas. *fol.* 126.
59 Congregare Synodum Diœceſanam ſemel, vel ſçpiùs quolibet anno. *fol.* 127.
60 Commutare legata ad pias cauſas. *fol.* 128.
61 Concedere litteras dimiſſoriales ſuis clericis, vt ab alio Epiſcopo ritè ordinentur. *fol.* 129.
62 Concedere ſuis Clericis, vt examinentur, & approbentur, pro recipiendis ordinibus ab alio Epiſcopo. *fol.* 131.
63 Concedere excommunicationes pro rebus perditis. *fol.* 132.
64 Concedere licentiam pro Eccleſia ędificanda cum dote in loco tamen non exempto. *fol.* 133.
65 Concedere Indulgentias temporales. *fol.* 135.
66 Concedere Cappellanis, & Confeſſariis Monaſteriorum ingreſſum in illis, pro neceſſitatibus ſpiritualibus. *fol.* 136.
67 Concedere licentiam quęritādi. *fol.* 137.
68 Concedere Monitoria ante litem inceptam pro rebus perditis. *fol.* 139.
69 Concedere alteri dotatæ licētiam ingrediendi Monaſterium ſupra numerum. *fol.* 142.
70 Concedere *P*uellas educandas ingredi Monaſteria Monialium ſupra numerum. *fol.* 143.
71 Concedere licentiam Nouitiis pro diſponendis ſuis temporalibus, intra duos menſes ante profeſſionem. *fol.* 144.
72 Concedere, vt Miſſæ celebrentur in alia Eccleſia, vel Altari, ex cauſa. *fol.* 146.
73 Conferre beneficium, antequā eius Vicarius contuliſſet. *fol.* 147
74 Conferre validè Beneficium in tali die, & hora, eſtò reperiretur collatum à Papa in ſolo die. *fol.* 148.
75 Conferre beneficia curata etiam reſeruata, quando vacat *A*poſtolica Sedes, imminetque *A*ni-

marum periculum. *fol.* 149.
76 Conferre beneficia vacantia intra terminos 6. menſiũ. *fol.* 151.
77 Conferre validè beneficia digno, digniori prætermiſſo, ſed non abſque culpa. *fol.* 152.
78 Conferre vni plura beneficia ſimplicia, modo vnum ſit inſufficiens. *fol.* 153.
79 Conferre beneficia conferẽda à capitulo, illo neglig ẽte. *fol.* 154
80 Conferre Beneficium ſimplex corpore vitiato. *fol.* 156.
81 Conferre Sacramentum Confirmationis. *fol.* 157.
82 Conferre confirmationis Sacramentũ mutis, & ſurdis. *fol.* 159
83 Conferre ordines. *fol.* 159.
84 Conferre validè ordines minores, eos non habens. *fol.* 166.
85 Conferre ordines ſuis ſubditis. *fol.* 167.
86 Conferre ordines in aliena Diœceſi de licentia Epiſcopi loci. *fol.* 169.
87 Conferre ordines minores Nouitiis. *fol.* 170.
88 Conferre ordines alienigenis cum litteris dimiſſorialibus accedentibus. *fol.* 171.
89 Conferre ordines minores, etiam non ieiunus. *fol.* 171.
90 Conferre ordines eodem die minores cũ Subdiaconatu. *fol.* 173
91 Conferre ordines maiores, non ſeruato annuo interuallo, pro Eccleſiæ vtilitate, & neceſſitate. *fol.* 175.
92 Conferre probabilitèr ordines Regularibus extra tempora à iure ſtatuta. *fol.* 176.
93 Conferre Sac. ordines Regularibus profeſſis, titulo Paupertatis. *fol.* 179.
94 Conferre munus prędicationis Sacerdotibus, vel Clericis idoneis. *fol.* 181.
95 Conferre ſolemnitèr Sacramẽta *Baptiſmi*, & Confirmationis tẽpore interdicti generalis. *fo.* 183
96 Conferre Eccleſiam ſuę Diœceſis in commandam, Parochiali excepta. *fol.* 184.
97 Conferre omnia ſui Epiſcopatus officia, quib⁹ maluerit. *fol.* 185
98 Compellere pro ſolutionibus ad pias cauſas. *fol.* 186.
99 Compellere hæredes ad legata pia ſoluenda, etiam ſi Teſtator prohibuiſſet Epiſcopum ſe intromittere. *fol.* 187.
100 Compellere Monachos Regulares ad lectionem S. Scripturæ. *fol.* 188.
101 Compellere ſubditos ad doctrinam Chriſtianam edocendã. *fol.* 187.
102 Compellere Adminiſtratores hoſpitalium, & confraternitatum ad rationes reddendas. *fol.* 189.
103 Compellere Parochos, & Rectores ad reſidendum. *fol.* 190.
104 Compellere Abbates, & Canonicos ad reſidendum. *fol.* 191.
105 Compellere cenſuris Superiores Regulares, pro reſtituendis bonis Nouitio nolenti profiteri. *fol.* 191.
106 Compellere laicos ad vendendum frumentum, tempore penuriæ. *fol.* 193.
107 Compellere perſonas Eccleſiaſticas, pro ſoluendis decimis in futurum. *fol.* 194.
108 Componere inimicitias ortas in ſuo Epiſcopatu. *fol.* 195.
109 Conſtituere beneficiatum in abſentia. *fol.* 195.
110 Cõſtituere Seminarium Clericorum. *fol.* 196.
111 Conſtituere Vicarium Generalem. *fol.* 201.
112 Conſtituere tanquã antiquior Vicar. General. in aliena Diœceſi, Eccleſia vacante, & Capitulo negligente. *fol.* 202.
113 Conſtituere Pœnitentiarium in Cathedrali cum vnio ne præbẽdę. *fol.* 204.

114 Corrigere Clericos, & Regulares extra clauſtra delinquentes. *fol.* 206.

115 Conſecrare Calices, & Patenas. *fol.* 209.

116 Conſecrare Eccleſiam in ſua Diœceſi. *fol.* 210.

117 Conſecrare *Aram.* *fol.* 211.

118 Conuenire in electione Abbatiſſæ exemptæ. *fol.* 212.

119. Conuertere redditus Miſſarum pro vna vice tantum in emptionẽ paramentorum. *fol.* 214.

120 Curare in tota ſua Diœceſi, vt fideles baptizzentur, & augeatur diuinus cultus. *fol.* 215.

D

121 POteſt Epus dare benedictionẽ in itinere, etiã tempore interdicti generalis. *fol.* 216.

122 Dare Coadiutorem Parochis illitteratis, & inhabilibus. *fol.* 217.

123 Dare conſenſum ad acquirẽdum ius patronatum Eccleſiaſticum. *fol.* 219.

124 Dare licentiam Monialibus ſibi ſubiectis egrediendi è *Monaſterio*, caſibus infra expreſſis. *fol.* 221.

125 Dare licentiam Canonicis ad non reſidendum, vt infra. *fol.* 223

126 Declarare inualidam profeſſionem factam ante 16. annum in Regulari clamante. *fol.* 225.

127 Declarare Regulares accedentes, & colloquentes Moniales abſque debita licentia, contrauctores diſpoſitionibus SS. Pontificum. *fol.* 230.

128 Degradare Clericos perſeuerãtes in caſibus criminoſis, *fo.* 232

129 Delegare authoritatem abſoluendi caſus occultos, & Summ. Pontifici reſeruatos. *fol.* 234.

130 Delegare cauſas criminales ſuorum ſubditorum laico, defectu Clericorum. *fol.* 235.

131 Delegare alteri facultatem diſpenſandi. *fol.* 236.

132 Delegare authoritatem quã habet Indulgentiarum Sacerdoti aſſiſtẽdi de nocte infirmis. *fol.* 237

133 Delegare authoritatem diſpenſandi in impedimentis Matrimonii. *fol.* 238.

134 Delegare authoritatem, quã habet à Trid. *in Cap. liceat. fo.* 239

135 Deputare prębendã pro Lectoribus Sacr. Scripturæ. *fol.* 239.

136 Determinare, & diminuere onera Miſſarum, Anniuerſaria, & officia defunctorum ante Trid. impoſita. *fol.* 242.

137 Dextruere Eccleſiam vetuſtate collapſam, ibique Sacram figere Crucem. *fol.* 243.

138 Diſpenſare, vt vni conferantur plura beneficia ſimplicia in eadem Eccleſia. *fol.* 244.

139 Diſpenſare in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus incurſis ex delicto occulto (homicidio voluntario excepto) pro ſuſcipiendis, & ſuſceptis ordinib9 *fol.* 245.

140 Diſpenſare interſtitias cum ordinandis. *fol.* 248.

141 Diſpenſare cum leuitèr vitiatis, pro conferendis ordinibus. *fol.* 249.

142 Diſpenſare ſuſpenſionem quã incurrunt ordinati per ſaltum, modo non miniſtrauerint. *fol.* 251.

143 Diſpenſare cum illegitimis, defectu natalium, pro ordinibus minoribus. *fol.* 252.

144 Diſpenſare cum illitteratis, ſed non omninò, ad gradus Eccleſiaſticos. *fol.* 253.

145 Diſpenſare cum Regularibus cũ aliquali inſufficientia. *fol.* 254

146 Diſpenſare cũ promotis ignorantèr ad maiores ordines ab Epiſcopo hæretico, vel excommunicato. *fol.* 254.

147 Diſpenſare cum Bigamis ſimilitudinariis ad ordines ſuſcipiendos. *fol.* 255.

148 Diſpenſare ex cauſa, vt omittan-

tan-

tantur denunciationes ante matrimonium. *fol.* 257.
149 Dispensare denunciationes, quando alter contrahentium eſſet alterius Diœceſis. *fol.* 257.
150 Dispensare ſuper impedimẽta dirimentia, antẽ expeditionem Papalẽ, ob periculũ, vt infra. *fo.* 258
151 Dispensare vt Matrimonium contrahatur ante legitimam ætatem. *fol* 259.
152 Dispensare iuſta de cauſa in impedimentis impedientibus matrimonium. *fol.* 259.
153 Dispensare in impedimentis dirimentibus Matrimonium, vt infra. *fol.* 261.
154 Dispensare cum inceſtuoſis ad petendum debitum. *fol.* 263.
155 Diſpenſare cum vouentibus ſimplicem caſtitatem ad petendũ debitũ, in caſibus vt infra. *fol.* 265.
156 Dispensare in suis Conſtitutionibus. *fol.* 266.
157 *Dispensare* in lege Canonica, & Trid. quando ex eis colligitur tacita, vel expreſſa dispensandi voluntas. *fol.* 267.
158 Dispensare irregularitates, & suspenſiones prouenientes ex occultis delictis, homicidio voluntario excepto. *fol.* 269.
159 Dispensare irregularitatem ortam ex occulto delicto publicè celebrantis. *fol.* 270.
160 Dispenſare irregularitatem ortã ex homicidio caſuali. *fol.* 271
161 Dispensare irregularitatem ortam ex occulto delicto mutilationis membrorum. *fol.* 272.
162 Dispensare irregularitatem contractam ab illo, qui ictum dedit cum intentione mutilandi, ex quo accidit mors. *fol.* 273.
163 Diſpensare irregularitatem ortam ex delicto occulto homicidii patrati cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatę tutelę. *fol.* 274.
164 Dispensare in votis, & iuramentis nõ reſeruatis. *fol.* 275.
165 Dispensare vota reſeruata, caſibus infra poſitis. *fol.* 276.
166 Diſpenſare in voto caſtitatis ad tempus emiſſo. *fol.* 278.
167 Dispensare in voto caſtitatis in caſibus infraſcriptis *fol.* 278.
168 Dispensare cum vouentibus Peregrinationem, diuerſum finem habentibus, quam præ ſeferunt dicta vota. *fol.* 280.
169 Diſpenſare cum vouentibus ſuſcipiendi Sacr. ordines. *fol.* 280.
170 Diſpẽſare cum infamibus, infamia facti, irregularitatem ad effectum conferendi Beneficia, vel ordines. *fol.* 281.
171 Diſpenſare ſecum in irregularitate, & ſuſpenſione, ſicut cum aliis. *fol.* 282.
172 Diſpenſare, etiam Monachos, de rebus Eccleſię in vita *fol.* 283.
173 Diuidere fructus vnius beneficii, & alteri applicare. *fol.* 283.
174 Diuidere, ſeu limitare effectus localis interdicti. *fol.* 284.

E

175 POteſt Epiſcopus educere puellam vi in Monaſterio introductam. *fol.* 285.
176 Elargiri facultatem miniſtrãdi Sacramenta Sacerdotibus exteris habentibus litteras commẽdatitias proprii Prælati. *fol.* 286.
177 Eligere ſibi cõſultores *fo* 287
178 Eligere Patrinum in Sacramento cõfirmationis, defectu deſignandorum. *fol.* 287.
179 Eligere ſibi Aſſeſſorẽ laicum *fol.* 288.
180 Eligere Abbatiſſam ex alio Monaſterio eiuſdem ordinis, caſu quo ibi apta deeſſet. *fol.* 289.
181 Eligere Examinatores Synodales. *fol.* 290.
182 Eligere digniorẽ digno præter-

permiſſo, in beneficiis curatis. *fol.* 292.
183 Eligi à Regularibus in Confeſſarorem. *fol.* 293.
184 Ædificare Eccleſiam etiam in præiudicium alterius, ex neceſſitate. *fol.* 295.
185 Eligere ſepulturam, etiam extra limites ſuæ Diœceſis. *fol* 296.
186 Erigere nouas Parochias ex neceſſitate. *fol.* 297.
187 Erigere Pontificalia in ſua Diœceſi, etiam in locis exemptis. *fol.* 298.
188 Examinare pro conferendis beneficiis ſimplicibus, & curatis. *fol.* 300.
189 Examinare libros extra Vrbem imprimendos. *fol.* 301.
190 Examinare pro ordinibus cõferendis. *fol.* 302.
191 Eſſe executorẽ vltimarũ piarum voluntatum. *fol.* 304.
192 Expulſus à Diœceſi, exercère iuriſdictionem cõtra expulſores, eorumque fautores. *fol.* 304.
193 Exercère iuriſdictionem in ſubditos. *fol.* 305.
194 Exercère iuriſdictionem in laicos, vt infra. *fol.* 306.
195 Exercère quandoque iuriſdictionem ordinariam, & delegatam in ſubditos. *fol.* 307.
196 Exercère quandoque iuriſdictionem in Regulares. *fol.* 308.
197 Exercère iuriſdictionem in ſubditos, dirigendo, & emendando ſuauitèr, & prudenter eorum exceſſus. *fol.* 312.
198 Excarpere, ſeù carcerare perſonas ob delicta, in quibus habet intentionem fundatã. *fol.* 312.
199 Excipere iuramenta Medicorum. *fol.* 314.
200 Exigere quartam decimarum ab Eccleſiis curatis. *fol.* 315.
201 Expoſcere rationem defuncti vbi obiit. *fol.* 316.
202 Exigere portionem Canonicam. *fol.* 317.
203 Exigere à Regularibus fidei profeſſionem, ante munus prędicationis. *fol.* 318.
204 Eximere Eccleſiam, ſed nõ in totum à ſua iuriſdictione. *fol.* 319.
205 Exhibère à ſuis ſubditis obedientiam, & reuerentiam. *fol.* 320.
206 Expendere de redditibus Eccleſiæ, ad actus prophanos, Patrimonio ſuo retento, & conſeruato. *fol.* 321.
207 Exponere Reliquias publicè adorandas, de teſtimonio Epiſcopi. *fol.* 321.
208 Explorare voluntatem Virginum Deo dicandarum, in ingreſſu Monaſterii, & ante profeſſionem. *fol.* 322.
209 Exercère prędicationis munus. *fol.* 323.

F

210 POteſt Epiſcopus facere plura ... ſuſpenſus à Pontificalibus, vt infra. *fol.* 324.

H

211 POteſt Epiſcopus habere Teſtitorũ. *fol.* 325.
212 Habere carceres ad pœnam, & cuſtodiam. *fol.* 326.
213 Habere familiares armatos. *fol.* 326.
214 Habere Fiſcum. *fol.* 328.
215 Habere coadiutorem à Papa, cauſa ſenectutis. *fol.* 329.
216 Habere ratam alienationem factam à ſuo anteceſſore, quando Eccleſia hęres inſtitueretur *fo.* 330.

I

217 POteſt Epiſcopus implorare brachium ſeculare, quādo ſu-

ſuam ſententiam exequi non valeret. *fol.* 331.

218 *Imponere* penſionem ad tempus, eamque reſeruare ex cauſa, & Capituli conſenſu intercedentibus. *fol.* 332.

219 Ingredi clauſuras Monialium ſibi ſubditarum, in caſibus neceſſariis. *fol.* 334.

220 Indicere proceſſiones publicas. *fol.* 336.

221 Inſtruere proceſſum ſeruorũ Dei in genere, ne pereat eorum memoria. *fol.* 338.

222 Interdicere Prædicatores prędicantes errores. *fol.* 339.

223 Indicere in pluribus ſuæ dignitatis pręeminentiam. *fol.* 340.

P

224 POteſt Epiſcopus permittere ędificiũ in Eccl. ſiæ dotatæ *fol.* 344.

225 *Poſtulare* iuſta de cauſa auxilium moderatum à perſonis Eccleſiaſticis. *fol.* 345.

226 *Præfigere* numerum Religioſorum in Monaſteriis ſibi ſubiectis. *fol.* 345.

227 Pręſtare conſenſum pro conſtruẽdis Monialium Monaſteriis. *fol.* 347.

228 Præſtare conſenſum transferendi Monaſterium de vno in alium, in eadem Ciuitate. *fol.* 3̣48.

229 Præſtare conſenſum pro conſtruẽdis nouis Cõuentibus. *fo.* 350

230 Procurare clauſuras ſanctimonialium inuiolabilitèr ſeruari. *fol.* 351.

231 Procurare omnia pignorata à ſuo Anteceſſore. *fol.* 352.

232 Prohibere campanas non benedictas pulſari. *fol.* 353.

233 Prohibère laicis ſuperfluos ornatus. *fol.* 354.

234 *Prouidere* de Vicario in Parochia pro vacantia Rectoris. *fol* 354.

235 Prouidere idoneos Miniſtros in adminiſtratione Sacramentorum. *fol.* 355.

236 *Punire* à Concilio Prouinciali ob cauſas criminales minores, vel ciuiles. *fol.* 357.

237 Punire omnes tàm Seculares, quàm Regulares, abſque debita licentia accedentes, & alloquentes Moniales, etiam exemptas. *fol.* 358.

238 Punire Pęnitentiarium recuſantẽ confeſſiones audire. *fol.* 360

239 Punire, & inquirere crimina in ſua Diœceſi à quibuſdam commiſſa. *fol.* 360.

240 Punire, corrigere, immò excommunicare vectualia tranſeuntibus plus èquo vendentes. *fol.* 361.

R

241 POteſt Epiſcopus recipere reſignationes beneficiorũ in ſua Diœceſi exiſtentiũ. *fol.* 361

242 Reconciliare Eccleſiam pollutam propter homicidiũ. *fol.* 363.

243 Reconciliare Eccleſiam violatã ob ſanguinis effuſionẽ. *f.* 366

244 Reconciliare Eccleſiam pollutam ob ſeminis effuſionẽ. *f.* 367

245 Reconciliare Eccleſiam pollutam ob ſepulturam defuncti excommunicati. *fol.* 368.

246 Reconſecrare Eccleſiam in totum collapſam. *fol.* 369.

247 *Reconſecrare* cęmeterium pollutũ ſãguinis, aut ſeminis effuſione, vel ſepultura excommunicati. *fol.* 370.

248 Remouère Vicarium Generalẽ ex cauſa. *fol.* 371.

249 *Renunciare* dignitati, & loco Epiſcopatus, ex cauſa. *fol* 372.

250 Reſeruare ſibi caſus. *fol.* 373.

Re-

251 Reſeruare Summo Pontifici excommunicationem à ſe emiſſam. *fol.* 377.

252 Reſtituere verbalitèr degradatum. *fol.* 377.

S

253 Poteſt Epiſcopus ſatisfieri muneri, & oneri impoſitis pro augenda Religione Chriſtiana, conſeruando diuino cultu, & paſcendis ouibus ſibi creditis. *fol.* 379.

254 Scire beneficia vacantia, & quomodo vacant. *fol.* 381.

255 Syndicare officium Vicarii Sede Vacante. *fol.* 382.

256 Soluere penſionem Epiſcopatui impoſitam.

257 Stare vel non, diſpoſitionibus factis à ſuo Anteceſſore, in locatione fructuū, & reddituū. *fo.* 384.

259 Statuere pluribus in caſibus citra Canones, vel Summ. Pontificum conſtitutiones. *fol.* 385.

259 Subſtituere alium Vicariū Generalem. *fol.* 386.

260 Supprimere præbendam, dignitatem, vel officium, applicando ſingulis Canonicis eorum fructus. *fol.* 386.

261 Suſpēdere Cōfeſſarios. *fo.* 387

T

262 Poteſt Epiſcopus terminare cauſas ad forum Eccleſiaſticum. *fol.* 388.

263 Teſtari de bonis ſuis patrimonialibus. *fol.* 389.

264 Transferri à Summ. Pontifice de vno ad alium Epiſcopatum. *fol.* 390.

265 Transferre decimas ab vno ad alium laicum, vt infra. *fol.* 392.

V

266 Poteſt Epiſcopus vendere lapides Eccleſiæ dirutæ, ſed nō ad prophanos vſus. *fo.* 393

267 Vidère concordiam Miſſarū celebrandarum, cum numero Sacerdotum. *fol.* 394.

268 Viſitare Clauſuras Monialiū, etiam exemptarum. *fol.* 396.

269 Viſitare Diœceſim, & omnia ſibi iure credita. *fol.* 397.

270 Vnire beneficia Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, ex cauſa, vt infra. *fol.* 399.

271 Vti ſua Iuriſdictione pro Eccleſiæ Immunitate tuenda. *fo.* 400

F I N I S.

INDEX
POSTERIORIS PARTIS.

Omniumque Impotentiarum, & Verborum dilucida ſeries, Alphabetico digeſta ordine.

A

1 NOn poteſt Epiſcopus Abeſſe à ſua reſidentia vltra tres menſes ſingulis annis. *fol.* 1.

2 Non abeſſe à ſua reſidentia prætextu manendi Romæ, vt Camerarius, vel Pœnitentiarius Papę. *fol.* 3.

3 Non abeſſe à ſua reſidentia abſque iuſta cauſa, ſub pœna non percipiendi fructus. *fol.* 4.

4 Non abſoluere ab hæreſi etiam occulta, adhuc vigore Cruciatæ, & Iubilei. *fol.* 5.

5 Non abſoluere caſus, & cenſuras publicas Summo Pontifici reſeruatas. *fol.* 6.

6 Non abſoluere pœnitentem à Cenſuris Papę reſeruatis, in carcere detentum, indeque extractũ cũ ſententia ſe repræſentandi. *fo.* 8.

7 Non abſoluere pœnitentem à ſuo Epiſcopo publicè excommunicatum, factũq; ibi ſubditum. *fol.* 9.

8 Non abſoluere publicos clericorum percuſſores, percuſſione mediocri, vel enormi. *fol.* 10.

9 Non abſoluere ſuſpenſiones Papæ reſeruatas, ſeù ad forum contentioſum deductas. *fol.* 11.

10 Non accipere aliquod in pæcunia, ſeù victualibus in viſitatione ſuæ Diœceſis. *fol.* 13.

11 Non admittere renunciationē beneficii, vt poſtea conferat conſanguineis affinibus, vel familiaribus ſuis, aut Reſignantium. *fo.* 15

12 Non admittere in Sacramento confirmationis Patrinum nō baptizzatum. *fol.* 17.

13 Non alienare bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorumque piorum, vltra triennium, abſque S. Apoſtolicę licentia *fol.* 18.

14 Non aſſignare ſuperflua vnius, alteri Eccleſiæ, abſque Papæ licentia, *fol.* 20.

15 Non applicare aliquem de ſuæ Diœceſis curatis, ſuo, vel Eccleſiæ Cathedralis ſeruitio. *fol.* 20.

16 Non applicare portiones pœnarum, ſeù mulctarum criminalium ſibi, vel fabricę Cathedralis. *fol.* 21.

Non

17 Non approbare Reliquias virorum non Canonizzatorum, nec eas publicè venerandas exponere. *fol.* 22.
18 Non adminiſtrare ſuam iuriſdictionem, abſque ſuę promotionis, & confirmationis litteris authenticis expeditis. *fol.* 25.

B

19 Non poteſt Epiſcopus Benedicere ſolemnitèr Palmas, Cineres, Aquam, & alia ſimilia, tēpore interdicti generalis. *fol.* 26

C

20 Non poteſt Epiſcopus coercere Populum ad audiendam Miſſam Parochię. *fol.* 27.
21 Non cogere obtinentes beneficia ſimplicia ad perſonale ſeruitium. *fol.* 28.
22 Non cognoſcere primas inſtātis, quas ad ſe reuocauit Sedes Apoſtolica. *fol.* 29.
23 Non cognoſcere de legitimatione, vel natiuitate ad hæreditatem, niſi incidentèr pro cauſis Matrimonii. *fol.* 29.
24 Non cognoſcere ſententiam, quam protulit, via appellationis, factus Archiepiſcopus. *fol.* 30.
25 Non commutare vota, & iuramenta, ſuis non ſubditis. *fo.* 31.
26 Non concedere plenarias indulgentias. *fol.* 32.
27 Non concedere Indulgentias defunctorum. *fo.* 33.
28 Non concedere licentiam legendi libros prohibitos. *fol.* 34.
29 Non concedere Monitoria pro rebus perditis, quando res ſtat in poſſeſſione pro re iudicata. *fol.* 35
30 Non concedere Monitoria in caſibus criminalibus. *fol.* 35.
31 Non concedere licentiam Monialibus profeſſis exire è Monaſterio, extra caſus B. Pii .v. *fol.* 36.
32 Non concedere licentiam matribus ingrediendi Monaſterium, ad viſendas earum filias morti proximas. *fol.* 37.
33 Non concedere Regularibus facultatem alloquendi Monialibus conſanguineis, non ſeruatis conditionibus Sacr. Congregat. ſub Vrb. 8. *fol.* 38.
34 Non concedere SS. Euchariſtiæ Sacramentum aſſiduè alibi quam in Eccleſiis Maiori, vel Parochiali aſſeruari. *fol.* 40.
35 Non concedere, niſi Epiſcopis Eccleſiarum conſecrationē. *fol* 41
36 Non concedere, ſeu locare domos manifeſtis vſurariis alienigenis. *fol* 41.
37 Non concedere laicis niſi iuſta de cauſa ius percipiendi decimas. *fol.* 42.
38 Non conferre gradus doctoratus non ſeruatis ſeruād.s. *fol.* 43.
39 Non conferre beneficia S. Apoſtolicæ reſeruata. *fol.* 44.
40 Non conferre beneficia ſibi vacantia, ſemeſtri elapſo. *fol.* 44.
41 Non conferre extra Diœceſim confirmationis Sacramentum ſuis etiam ſubditis, abſque licentia Ordinarii loci. *fol.* 45.
42 Non conferre Sacros Ordines ad titulum beneficiorum ad tempus. *fol.* 46.
43 Non conferre ordines corpore grauitèr vitiatis. *fol.* 48.
44 Non conferre ordines iure prohibitis. *fol.* 49.
45 Non cōferre ordines, niſi, priùs ſcrutanda ſcrutetur. *fol.* 50.

46 Non conferre ordines ſecularibus,abſq; titulo ſufficienti.*fo* 51.
47 Non conferre ordines alieno Clerico,abſque ſui Ordinarii litteris dimiſſorialibus. *fol.*53.
48 Non conferre primam clericalem tonſuram infantibus,ſeù Coniugatis. *fol.* 54.
49 Non conferre ordines in aliena Diœceſi abſque licentia Ordinarii loci. *fol.* 56.
50 Non conferre eodem die vni duos Sacros ordines, *fol.* 56.
51 Non congregare Synodum,ſolum nominatus à Papa. *fol.* 58.
52 Non compellere adminiſtratores Monaſteriorum Regularibus ſubiectorum, ad reddendam rationem. *fol.* 59.
53 Non compellere quamplures ad publicas accedere proceſſiones. *fol.* 59.
54 Non compellere Cappellanũ, vt per ſe in Cappellania celebret. *fol.* 61
55 Non conſtituere Parochum, abſq; præuio examine. *fol.* 61.
56 Non conſecrari Monachus Epiſcopus, antequàm bona reſtituat, ſeù reſignet. *fol.* 62.
57 Non conſecrare Eccleſiã abſq; dote ſufficienti. *fol.* 63.
58 Non conſecrare Altaria, in quibus, vel eorum bradellis ſubſtant corpora defunctorum. *fo.*64
59 Non conuenire coram Archiepiſcopo, niſi in cauſa depoſitionis, vel priuationis. *fol.* 64.
60 Non creare Vicarium Generalem ante poſſeſſionem Epiſcopatus. *fol.* 65.

D

61 NOn poteſt Epiſcopus dare Eccleſiam Parochialem in commendam perpetuò, vel ad tempus. *fol* 65.
62 Non dare Eccleſiam Parochialem, niſi Clerico habenti legitimam ætatem,& ad Sacerdotium promoto. *fol.* 66.
63 Non delegare cauſas criminales Clericorum Iudici laico cognoſcendas, & terminãdas *fol.*67
64 Non delegare cauſas Spirituales laico, etiam cum Clerico coniuncto. *fol.* 68.
65 Non delegare alteri benedictionem veſtium, & Sacr. Vaſorum. *fol* 68.
66 Non quem degradare, à quo quã fuerit conſecratus. *fol.* 69.
67 Non denegare licentiam Prędicatoribus Regularibus idoneis, & approbatis à ſuis Superioribus prędicare volentibus in Eccleſiis ſuorum ordinum. *fol.* 69.
68 Non deponere aliquem ordinatum à Papa. *fol.* 70.
69 Non deſtruere Monaſterium, abſque ſua licentia conſtructum. *fol* 71.
70 Non diminuere vlla Miſſarum celebrandarum onera poſt Trid. etiam in limine fundationis poſita.
71 Non diſpenſare ſupra irregularitatem, ortam ex illegitimatione. *fol.* 72.
72 Non diſpenſare Irregularitatem ortam ex homicidio voluntario,in retinendis, aut conferendis beneficiis, aut Sacr. ordinibus. *fol* 73.
73 Non diſpenſare Irregularitatem ortam ex infamia iuris.*fo.*73.
74 Non diſpensare Irregularitatem ortam ex crimine nefando. *fol.*74.
75 Non dispensare Irregularitatem, & suspenſionem incurſam ab Electis à Religione. *fol.* 75.
76 Non dispensare Irregularitatem ortam ex caſibus ad torum de-

deductis, & Sed. Apoſtolicę reſeruatis. *fol.* 75.
77 Non diſpenſare Irregularitatem ortam ex homicidio voluntario, iuſtis de cauſis patrato, defectu lenitatis. *fol.* 76.
78 Non diſpenſare cum omninò illitteratis ad primam tonſuram. *fo.* 73.
79 Non diſpenſare cum ordinatis per ſaltum, etiam in minoribus, ſi miniſtrauerint. *fol.* 78.
80 Non diſpenſare, vt filius illegitimus obtineat beneficium in Eccleſia ſui Patris. *fol.* 73.
81 Non diſpenſare cum illegitimis ad obtinenda beneficia ſuorum Parentum. *fol.* 79.
82 Non diſpenſare in impedimĕtis Matrimonium dirimentibus. *fol.* 80.
83 Nō diſpenſare in impedimentis dirimentibus occultis, malafide contractis. *fol.* 83.
84 Non diſpenſare cum exteris, ſuper temporum interſtitijs, ad ordines, abſque licentia proprii Ordinarii in litteris dimiſſoriis. *fol* 84.
85 Non diſpenſare cum *B*igamis veris, & interpretatiuis. *fol.* 85.
86 Non diſpenſare in quinque votis, ſeù iuramentis ſolemnibus. *fol.* 86.
87 Non diſpenſare in iure communi, & Canonico, abſque facultate ſibi delegata, tacita, vel expreſſa. *fol.* 86.
88 Non diſpenſare, vt duo viri, vel mulieres prò Patriois aſſiſtāt.
89 Non diſmembrare, beneficia curata, & ſimplicibus vnire: Nec ſimplicia à Parochialibus diuidere. *fol.* 87.
90 Non diuidere Parochias, niſi ex neceſſitate, *fol.* 88.

E

91 Non poteſt Epiſcopus Edere commentaria ſuper decreta S. Concilii Trident. *fol.* 88.
92 Non eligi in Epiſcopum ſi fuerit filius illegitimus, & naturalis. *fol.* 89.
93 Non eligere ſibi in Confeſſarium Sacerdotem non approbatum, ſed non Curatum. *fol.* 90.
94 Non eligere in Vicarium Generalem, laicum, vel clericum coniugatum, aut Bigamū. *fol.* 90.
95 Non erigere *E*ccleſiam in Collegiatam, Cathedralem, vel Metropolitanam. *fol.* 91.
96 Non erigere nouas dignitates, puta Archidiaconatum, Archipresbyteratum, & ſimiles. *fol.* 92.
97 Non explorare Virginum voluntatem ad profeſſionem intra ſepta Monaſterii, ſed in feneſtella. *fol.* 92.
98 Non explorare Virginum voluntatem in *M*onaſterio ad petitionem illius, qui ſibi vult eam ducere in vxorem. *fol.* 93.
99 Non exercère Pontificalia, ſi ignoranter fuerit aliqua cenſura irretitus, & conſecratus, ſed non tolleratus. *fol.* 93.
100 Non exercère concubinarius Pontificalia, ſi à Synodo monitus non deſtitit. *fol.* 94.
101 Non exercère Pontificalia in Epiſcopatu, à quo fuit translatus. *fol.* 94.
102 Non exercère quamplurima in paruis Conuentibus ſuppreſſis, ſibique à Sede Apoſtolica ſubiectis. *fo.* 95.
103 Nō exigere charitatiuum ſubſidium ab Eccleſiis exceptis, præter-

ſertim plena exceptione. *fol.* 99.

104 Non exigere quartam decimarum ab Eccleſiis inferioribus, aut *Monaſteriis*. *fol.* 100.

105 Non exigere portionem Canonicã à locis exemptis. *fo.* 100.

106 Non exercère iuriſdictionem in Regulares exemptos. *fol.* 100.

F

107 NOn poteſt Epiſcopus Facere aliquid de perceptis fructibus, translatus ad alium Epiſcopatum. *fol.* 101.

108 Non fieri Epiſcopus habens votum ingrediendi Religionem, eo non adimpleto. *fo.* 102.

H

109 NOn poteſt Epiſcopus Habère ius eligendi, ſeù conferendi *Beneficia* in menſibus Apoſtolicis pro alternatiua, adhùc facta reſidentia. *fol.* 103.

I

110 NOn poteſt Epiſcopus Immutare aliquid, vel irritare in ea Puella, cuius profeſſio facta fuit in Monaſterio, abſque debitis explorationibus. *fol.* 104.

111 Non incidere in caſus à ſe reſeruatos. *fol.* 105.

112 *Non* indulgère, vt quis ante annum 14. obtineat beneficium ſimplex. *fol.* 105.

113 *Non* indulgère *Matrimonium* contrahi abſque *Parocho*, & Teſtibus. *fol.* 106.

114 *Non* indulgère, vt quis cum *Excommunicato* communicet. *fol.* 107.

115 *Non* ingredi Monaſteria Monialium in caſibus non neceſſariis. *fol.* 108.

116 *Non* ingredi *Monaſteria* Monialium Regularibus ſubiecta, extra caſus de Clauſura. *fol.* 108.

117 Non Ingredi Religionem approbatam, abſque Papę licentia. *fol.* 108.

118 *Non* imponere penſiones Eccleſiis abſque Capituli conſenſu. *fol.* 109.

119 Nõ inquirere de Viſitatione, facta pręſcriptione 40. Annorum. *fol.* 109.

120 Non inſtituere ad Beneficium *Patronatus* carentem requiſitis in limine fundationis. *fol.* 110.

121 *Non* ſe intromittere in caſibus poſtquam fuerit appellatum ad Sedem Apoſtolicam. *fol.* 111.

L

122 NOn poteſt Epiſcopus Limitare licentias cõfeſſiones audiendi Regularibus, ad viros tantum, defectu ætatis. *fol.* 111.

M

123 NOn poteſt Epiſcopus Minuere numerum Miſſarum celebrandarum in limine fundationis Eccleſiæ relictum. *fol.* 113.

124 *Non* minorare numerũ Miſ-

ſarum particularium votiuarum, vel pro defunctis, vt infra. *fol.* 114

N

125 NOn poteſt Epiſcopus *Non* accedere ad Apoſtolorũ limina. *fol.* 114.
126 *Nõ* poteſt nõ corrigere Sacerdotem, quẽ ſcit prætium exigere ex Sacramentorum adminiſtratione. *fol.* 115.
127 *Nõ* pt̃ nõ examinare diligentèr aſſumendum ad curam Animarum. *fol.* 116.
128 *Nõ* pt̃ nõ procedere contra Symoniacos. *fol.* 116.
129 *Nõ* poteſt nõ procedere cõtra hæreſis criminoſos. *fol.* 119.

P

130 NOn poteſt permittere conſecrationem Eccleſiæ, ſeù Altaris in ſua Diœceſi, fieri ab Epiſcopo publicè excommunicato. *fol.* 120.
131 Non permittere legere libros Talmud, & aliorum Hæreticorum. *fol* 121.
132 *Non* permittere Imagines Chriſti, & Sanctorum depingi, vel ſculpi, alitèr quam conſueuit Eccleſia. *fol.* 121.
133 *Non* ponere interdictum generale ex culpa vnius priuati, niſi de mandato Sedis *A*poſtolicæ. *fol.* 122.
134 Non procurare Clericos capi per Dominos Temporales. *fo* 121
135 *Non* prohibère habentes curam Animarum, munus prædicationis obire volentes. *fol.* 123.
136 *Non* prohibère Regulares Mendicantes eleemoſynas quæritare. *fol.* 123.
137 Non prorogare tempus triennale Abbatiſſarum. *fol.* 124.
138 Non proponere indicem pro gratiis, & Indulgentiis, cum præuia ſolutione. *fol.* 124.

R

139 NOn poteſt Epiſcopus Recedere à ſua reſidentia ob perpetuum morbum. *fol.* 125.
140 *Non* recipere vota Monialium in electione Abbatiſſarum, ſuę curę non ſubiectarum *fo.* 126.
141 *Non* recipere cauſam matrimonialem ab inferiori, cui fuit à Sũmo Pontifice delegata *fo.* 126.
142 Non recipere quidquam in qualibet Beneficiorum prouiſione. *fol.* 126.
143 Non reconſecrare Eccleſiam in totum non collapſam. *fol.* 127
144 Non rehabilitare Symoniacos ad beneficia obtinẽda *f.* 128
145 Non reſidère extra Eccleſiã Cathedralem. *fol.* 128.
146 Non reuocare licentias audiendi Cõfeſſiones Regularibus, niſi iuſta de cauſa. *fol.* 129.

S

147 NOn poteſt Epiſcopus Statuere Sacerdotes nõ poſſe pinguiorem eleemoſynam recipere, determinato ſtipendio à volentibus illam liberè donare. *fol.* 130.

148 Non ſtatuere Miſſas satisfieri à determinatis Sacerdotibus. *fol.* 130.

149 Non ſubiicere bona Eccleſiæ Immobilia laicis, abſque Capituli, vel Sedis Apoſtolicæ conſensu. *fol.* 131.

150 Non ſuſpendere omnes Cõfeſſarios vnius conuentus, data qualibet causa, inconſulta Sacra Congregatione. *fol.* 131.

T

151 NOn poteſt Epiſcopus teſtari ſuis conſanguineis, vel aliis, de acquiſitis intuitu beneficiorum, vel Eccleſiæ. *fol.* 132.

152 Non teſtari Religioſus, *f.* 133.

153 Non transferre Cathedram Epiſcopalem perpetuò, vel ad tempus ad aliam suę Diœceſis Eccleſiam. *fol.* 134.

V

154 NOn poteſt Epiſcopus Viſitare Altaria in Regularium Eccleſiis, etiam ſi illa ſint Cõfraternitatum. *fol.* 135.

155 Non viſitare, corrigere, vel punire Subcollectores, neq; Priorem Militum Hieroſolymitanorum. *fol.* 135.

156 Non viſitare hoſpitalia, confraternitates, & alia loca, quæ ſubſunt immediatè Regum protectioni. *fol.* 136.

157 Non vocare Canonicum factum Religioſum nouitium, ad effectum electionis faciendę ad quam habebat ius. *fol.* 137.

157 Non vouère peregrinationẽ longã abſq; Papę licentia. *fol.* 138

159 Non vſurpare bona Eccleſiarum vacantium, & dignitatum ad ipſarum curam pertinentium. *fol.* 138.

160 Non vti benedictionibus priuatis preſente Metropolitano. *fol.* 139.

161 Non vti veteri chriſmate, ad conſecrandum chriſmate conſecrandis. *fol.* 139.

F I N I S.

DE DEXTERA EPISCOPI

IN QVA

Secundum Nouiſſima DD. Placita. Quid poteſt Epiſcopus, Vbi, Quomodo, & Quando ſe extendere poſſit; luculenter, & dilucidè exaratur, ordine Alphabetico digeſta.

Huic Epiſcopali dexteræ innumeri ſubſtant Caſus, de manibus Quæſtionantium ſelecti, ad Tyronum lectorum, Confeſſariorumque profectum, in partem Affirmatiuam, pro eo quod poteſt Epiſcopus, redacti: vt aptiùs, & commodiùs viam probabiliorem, & ſecuriorem in medio Opinantium teneamus; vtque rectè poſſimus dirigere, & dirigi ab Epiſcopi dextera docente.

P A R S   P R I O R

A

De Epiſcopo Abſoluente, & Delegante caſus à ſe reſeruatos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere à peccatis à ſe reſeruatis.*

2 *Sed num poſſit alijs hanc facultatem delegare?*

3 *Sed Quomodò, Vbi, Quibus, & Quando facultatem reſeruatorum committere valet?*

4 *Sed quid de Reſeruatis à ſuis Anteceſſoribus?*

5 *Sed quid de facultate ordinaria delegata, cum particula exceptiua tantùm?*

Poteſtas I.

1 POteſt Epiſcopus Abſoluere à peccatis à ſe reſeruatis. Ita DD. communiter, & docet omnium Magiſtra Praxis. Patet, quia iure optimo ineſt Epiſcopo Poteſtas abſoluendi, ortum ducens, tum ex ordinis Sacerdotalis charactère, cui iure diuino annexa eſt ſoluendi, & ligãdi facultas, vigore Clauium; tumque ex Iuriſdictione vi aſſumptionis ad Thronum Epiſcopalem, quam habet in ſubditos, ſibi de Iure ſu-

A   bie-

biectos, in quibus duob us, ordine & Iuriſdictione ſtat Clauium Poteſtas, vt innuit Chriſtus Dominus Petro Matth. 16. *Dabo tibi Claues ligandi, & ſoluendi*; enim verò Epiſcopus iure proprio ligat Cenſurarum funiculis, & ſoluit Reorũ culpas abſolutionis beneficio. *Clauibus* aperit ſuæ Eccleſiæ theſaurum fidelibus, & claudit infidelibus; nec illas præſtitas habet à Chriſto, ſed datas, vt liberè quolibet tempore, ritè poſſit portas ſuæ ſollicitudinis aperire, & claudere, cum ſit in domo Domini Ianitor, Oſtiarius, & verus Paſtor, ex illo *Ioann.* 21. *Paſce oues meas*, quas ſibi à Chriſto creditas paſcit, tãquam à Spiritu Sancto in Eccleſia poſitus, regere, & gubernare Iuriſdictionis exercitio, & Poteſtate.

A Reſeruatis à ſe. Tum quia Reſeruatio cum ſit Iuriſdictionis limitatio, non cadit in Reſeruantem, quemadmodùm ſi Reſeruans ſe limitaret, nec ſe, nec alios ſoluere poſſet; quod eſt contra libertatem Reſeruantis, & Iuridictionis, liberè tanquàm caput omnium reſeruans, & pro libito relaxans, vel limitans in ſuis membris, ad ritè, rectèque regendum Animarum curam. Accèdit *Trident. ſeſſ.* 14. *de pœnit. capit.* 7. in quo laudabiliter atrociora crimina, iudicio grauiori reſeruantur, ad effrenandas quorundam infirmitates, malitias, & pernicies, quorum medicamenta, in ſenioribus, prudentibuſque Iudicibus, & Medicis Sacerdotibus inueniretur, atque audaces timeant magis neruum in manu Maioris poſitum. Tandem ſi à reſeruatis *à ſe* abſoluere nequiſſet, ordinariam poteſtatem non haberet, quod gratis dicitur. Itidem *à ſe*. Nam Reſeruata Superiori poteſtati abſoluere non poteſt, niſi deſuper datum eſſet, defectu Imperij in ſuperiorem poteſtatem. A qua ſi conceſſa fuiſſet, tunc niſi de Iure conceſſo, & non ordinario abſolueret. Quid autem de Epiſcopo emittente Cenſuram, & Superiori poteſtati reſeruante? Vide *dicta poteſt.* 251. hoc luce clariùs, ideo magis illa clareſcit.

2 *Sed nùm poſſit alijs hanc facultatem delegare?*

Reſpondetur affirmatiuè: eſt communis opinio *apud Panor. in Rubric. de officio delegati*, Probatur: Tum quia Delegationis munus ab Ordinario ad vniuerſitatem cauſarum pendet, qui multis, varijſque negotijs præpeditus, cum Epiſcopatus ex *Diuo Chriſoſtomo lib.* 6. *de Sacerdot.* ſit *Sit pelagus laborum, & abyſſus ærũnarum.* quod ſua intereſt, alijs in ſui adiumamen impertitur; adeò quod niſi dictam facultatem delegaret, non paruum imminèret animarum periculum; enim verò Epiſcopi multitudini, grauioribuſque negotijs addicti, muneri, & oneri impoſitis, ſatisfacere nequeunt; igitur impotentiæ vi, facultas delegatiua ritè introducta eſt. Tùm quia ea, quæ ſibi pleno iure reſtrinxit, eadẽ plenitudine, ad quoſdam prudentiores, & grauiores Sacerdotes relaxare poteſt; iuxta id. *à qua naſcitur, ab eadem, & reſoluitur.* E contra tamen, ſi delegare nequiſſet, nec ordinariam poteſtatem haberet, neque ad vniuerſas cauſas in tota ſua Prouincia, & Diœceſi eſſet conſtitutus, & carèret ampla illa Iuriſdictione, & poteſtate, quàm expedit conſiteri in ſuo vniuerſali regimine; igitur gratis ambigitur dicta commiſſiua reſeruatorum poteſtas.

3 *Sed quomodo, Vbi, Quibus, & Quando facultatem reſeruatorum committere valet?*

Reſpondetur ad primum de Modo, cuius ſenſus eſt de modo conceſſionis, & huiuſmodi cognoſcitur, per explicationem oreterùs factam; vt ſi dicerèt Epiſcop. *Committo tibi vices*

ves meas, vel per facultatem in ſcriptis obtentam, vbi nulla adeſſet reſeruatorum exceptio; etenim lege non abſtringente, nec nos reſtringi tenemur. Vel per aſſumptionem ad Munus, & dignitatem, cui eſſet annexa abſoluendi à reſeruatis facultas: putà in electione Pœnitentiarij in Cathedrali, conferendo præbendam. Inſtar quomodò eligitur ſummus Pœnitentiarius in Curia Romana. Vel Epiſcopus, cui Tridentinum delegat facultatem reſeruatorum occultorum Summo Pontifici. Vel per conceſſionem diplomatis, Iubilæi, aut Cruciatæ, alioue ſimili modo, in quo ſpecialitas conceſſionis apertè apparet. Secùs autem; in ſola conceſſione generali, in qua nullo pacto veniunt ſpecialia.

Vel ſenſus eſt de modo, & quantitate diſcreta, numero videlicet reſeruatorum; nùm omnes, vel aliquos caſus delegare poſſet?

Reſpondent communiter poſſe vtroque modo, prout expedire cognouerit; cum nulla de lege aſtringitur; *Omnes quidem* quia ſicut illos reſeruauit, ità omnes relaxare poteſt, tanta enim eſt vis Reſeruatiua, quanta eſt Relaxatiua, *vel aliquos*; quia huiuſmodi reſtrictio, & diſpenſatio ſe tenet ad menſuram, & beneplacitum delegantis; prout de more conſtat Epiſcopos concedere facultatem limitatam ad tempus, Perſonas, loca, vel numerum reſeruatorum: vt fusè notarunt multi. *apud Sanchez.*

Eſt inſuper quæſtio inter ſummiſtas, num delegatus poſſit ſubdelegare? & in partem affirmatiuam inclinare videntur, docentes in caſu occurſuro, vel occurrente, poſſe delegatum ſubdelegare, quorum enixa ratio eſt; quia hæc ſubdelegatio non eſt per modum regulæ vniuerſalis, ſed modo exceptiuo ad differentiam primi delegantis, qui ſolus valet ſuas

4 vices generaliter alijs committere; & ità in praxi aiunt poſitam tempore ſolemnitatis, vel concurſus Populi; veriùs tamen, & probabiliter vteretur illa, pro aliquo caſu occurſo, ne in re tanti momenti eſſet dubium. Ita *noſter Brugnolus in ſpeculo Clericorum. tract. 12. cap. 8. reſol. 26.* Vide *DD. poteſt.* 250. quos ipſe ſequor. Excipitur tamen ab hac regula: quãdo primus delegatus in ſui delegatione exciperet certum caſum, quem primus delegatus non poteſt abſoluere, & ità nec ſubdelegare. Ratio, quia tota vis ſubdelegatiua pendet à voluntate delegantis, qui in exceptione illius caſus debet ſequi à Delegato. Maior autem difficultas foret, ſi Ordinarius delegaret tantùm vnum caſum ex reſeruatis: num delegatus ad vnum, poſſit illum ſubdelegare? Reſpondent non pauci *apud Bordon. controu. Moral. controu. 27. n. 32. Peyrin. de Priuileg. ad Conſt. Vrb. 8. n. 14. &* Nauar. *cap. 27. n. 43.* poſſe huiuſmodi delegatum ab Ordinario illum caſum quandoque ſubdelegare. Quorum ratio eſt, quia dictus delegatus eſſet conſtitutus ad vniuerſas cauſas in toto illo genere caſus delegati; puta homicidij, ſtrupi &c. enim verò, & ſi nudum miniſterium ſubdelegare non poſſet, tamen pro abſoluendo Pœnitẽte particulari, fas erit (ad differentiam primi delegantis valentis quemlibet ad ſe accedentem) abſoluere; quia hìc potiùs vniuerſitas cauſarum deſumitur à pluritate ſubiectorum, quàm caſuum. Nec opus eſt, delegantem eſſe conſtitutum ad omnia cauſarum genera; vt poſſit vti ſubdelegatione, ſed ſufficit ad omnes cauſas in illo genere caſus. Ita ſubſcribunt citati.

Ad ſecundum dubium: Vbi.

Reſpondetur, vbilibet, etiam extrà Diœceſim: tum quia huiuſmodi con-

ceſſio eſt perſonalis; ideò libera ab omni loco. Cum extrà illam dumtaxat interdicta eſt Iuriſdictio, ſolemnitatem, & Pontificalia requirens. Secùs autem ſimplex, & perſonalis, quæ vel oretenus, vel in ſcriptis fieri ſolet; pro ut dicam fuſiùs de collatione beneficiorum. V. conferre.

Ad tertium dubium de Perſonis, quibus Epiſcopus impertiri poteſt facultatem Reſeruatorum.

Reſpondetur, Sacerdotibus idoneis, Prudentia, & ſcientia, pollentibus, Approbatis, iureq; nõ impeditis, pro ſuis ouibus. Fundatur in *Trid. ſeſſ. 23. c. 15.* vbi ſtatuit; neminem poſſe Confeſſiones audire, niſi haberet Parochiale beneficium, vel idoneus approbetur, per examẽ ab Epiſcopis. Ex quibus apparet facultatẽ reſeruatorum; quæ eſt magis ampla, & abſoluta ad crimina atrociora iudicanda, & medenda, committi debere Sacerdoti approbato ad confeſſiões audiendas idoneo, ac maiori doctrina, & experientia pollenti, tanquam illa, cui elatiora facinora reſeruantur, adeò quod, ſi dicta facultas reſeruatorum Sacerdoti non approbato, vel aliqua Cenſura irretito impertiretur; nil prodeſſet, & irrita eſſet confeſſio, atque iteranda, ex definitione S. Congregationis *de ann. 1580.* apud Capiauill. *de caſi reſer. cap. 3. q. 1. §. Dixi Tertio.*

Ad Quartum dubium de Tempore.

Reſpondetur, Quandoque Ordinarius non eſſet à Iure prohibitus, putà nominatim excommunicatus, vel manifeſtus Clericorum percuſſor, ob Interdictum Iuriſdictionis vſum, poſſe toties, quoties expedire iudicauerit, facultatem reſeruatorum impendere, & liberè, iuxtà libertatem, quã reſeruauit, quando, Iuriſdictionem cum vſu habebat; ita docent *DD. apud Capiauill. dd. loco.*

4 *Sed quid de reſeruatis à ſuis Anteceſſoribus?*

Reſpondetur cum *Piaſech. in praxi noua Epiſcop. p. 2. c. 1. num. 16.* vtique poſſe illorum facultatem delegare. Tum quia vi Iuriſdictionis acceptæ in Epiſcopatu, habet eandemque auctoritatem, quam ſuus habebat Prędeceſſor in reſeruando, & delegando, eò vel quia poteſtas Clauium in mutatione Prælatorum non perit, ſed in ſucceſſorem legitimum tranſit. Tùm quia Anteceſſor plus non habuit, quod ſucceſſor, neque hic à ſuo Anteceſſore reſtringi, vel impediri poterat, quia ſumus in Imperio parium, vt notauit Alterius *de Cenſ. tom. 1. diſp. 2.* Bonac. *ibid. diſp. 1. q. 3. p. 2.* cum Vgolino *de Poteſt. Epiſc. cap. 36. n. 1.*

Supereſt tandem dicere, pro coronide delegationis, teneri delegatum ad limitationes factas à ſuo Ordinario delegante, ſiue ad tempus, ad perſonas, loca, &c. ratione iuſtè deducta, quia cauſa limitata, limitatè cauſat effectum, qui ſemper ſapit ſua cauſa. Propterea cauſa, quæ eſt Ordinarius vltra limites non agit, adeoque elargita facultas oportet ſapere moderationes, limitationes, & reſtrictiones ſui delegantis, & ritè limitantis. Vide Cambatup. *de Caſibus Papæ reſeru. cap. 2. n. 44.* Dixi *ritè* propter Regulares, qui iuxta Bullam Clem. X. incipit *Superna. vndec. Kal. Iulij 1670. idonei abſolutè reperti, debent ab Ordinarijs abſolutè, & abſque limitatione ad tempus, & Perſonas admitti.*

Sed quid de facultate delegata cum particula exceptiua tantum ad Viros, ad tempus, ad loca, &c. Perſonas. Num dicta exceptio tollitur vigore Cruciatæ?

Pro cuius ſolutione nota, Bullam Cruciatæ non approbare Confeſſarios, ſed illos approbatos ab Ordinario

rio ſupponere, & Approbatis dat facultatem reſeruatorum Ordinariorũ, & Papæ, adhùc in bulla Cęnæ, quæ ſunt in primo Cap. exceptis. *ex Conſtit. Gregor. xiij. incipit officij, 22. Septembr.* 1576. Vndè eleuatio bullæ, propter reſeruata, à quibuſdam dicitur approbatio; quam ego; vt habeam locum loquendi, appello ſecundum quid, ad differentiam approbationis prerequiſitæ, & ſimpliciter. Hoc poſui ad tollenda verba de medio, inter quæſtionantes dicentes: bullam approbare, & intelligitur ſecundo modo.

Reſpondetur, ex varijs DD. opinionibus, in partes, affirmatiuam, vt voluerunt multi, apud *Henriquez lib. 3. de pœnit. cap. 6. n.* 8. & negatiuam. Alij apud *Suarez de pœnit. diſp.* 28. *ſect.* 1. *n.* 3. tutiorem eſſe negatiuam, quam ſequitur *Bardi in explic. bullæ Cruc. p. 2. tract. 4. ſect. 5. num.* 88. *&* 90. dicens, & docens per totum, particulam exceptiuam ſemper ſeruari debere quoad perſonas, & tempus, & ait ſententiam affirmatiuam, quoad tempus, quam tenet *Acoſta apud Dian. in tract. de bulla reſol.* 10. eſſe improbabilem.

Vidi recenter, non ſine Animi ſolatio D. Sanctorum de Oliua, meum diligentiſſimum Conciuem, non minus Cathedrali Canonicatu, quam ingenij nobilitate fulgentem, Nepotem illius magni Doctoris Ioannis Baptiſtæ de Groſſis, noſtræ Ciuitatis Catanenſis, doctrina Legali, Hiſtoriali, & Canonica celeberrimi, hac noſtra tempeſtate præcipui, cuius doctrinæ candor nigredine torculari magis èmicat: defendentem in diſceptatione Iuridica, Catanæ impreſſa, Anno à partu Virginis 1679. partem affirmatiuam, cũ citatis apud *Henriquez d. loco*, quod Approbatus ad viros tantùm, eſt ad mulieres eligibilis vigore Cruciatæ. Ipſe verò dicerem: in fluctu Opinãtium, vtraſq; opiniones imparem habere locum. Et primò approbatus *ad viros tantùm* non eſt eligibilis à Monialibus, propter S. Cõgregationis Decretum, apud *Barboſ. in Apoſt. deciſ. verb. Cruciata. n. 7. & Peyrin. in Conſt. Iulij 2. n.* 3. Secundò, nec quando approbatio facta eſt defectu ſcientię, quia, vt inidoneus, eſt improbatus ad Mulieres. Tertio *quoad loca*, verò, & *tempus*; negatiuam ſententiam, tanquam in praxi poſitam amplector, ea potiſſima ratione; quia Bulla non approbat, niſi ſecundum quid, & quoad reſeruata, ideò; approbatum ſupponit; ſequens probabiliter limitationes prædictas, vltra quas non operatur approbatio, eoquè, quia limites firmãt Regulã in contrarium, cum *Bardi d. loco* per totũ, & Barboſ. *d. l. v. Confeſſarius n.* 15. recenſet decretum S. Concilij *in Cæſaraguſ.* 7. *Septembr.* 1625. apertè decernens: Confeſſarios ſeculares ad certum genus perſonarum, seù ad limitatum tempus, ab Ordinario approbatos, minimè poſſe, etiam vigore Cruciatę pœnitentium Confeſſiones audire; vltrà facultatem ipſis ab Ordinario conceſſam.

De Epiſcopo Abſoluente caſus Papales occultos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere à Reſeruatis S. Pontifici occultis.*
2 *Sed nùm ſufficiat Epiſcopum eſſe electum, & confirmatum?*
3 *Sed quid de Partibus Romæ propinquis?*
4 *Sed an delegare poſſit hanc Poteſta-*

ſtatem?

5 *Sed an comprehendantur Caſus Bullæ Cœnæ Domini?*

Poteſtas II.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere à caſibus reſeruatis Summo Pontifici occultis. Vigore *Trid. ſeſſ.* 24. *de ref. cap.* 6. his verbis: *Liceat Epiſcopis,= vt in quib' dã caſib' occultis = in ſua Diœceſi per ſe ipſos, aut eius Vicariũ = in foro Conſcientiæ gratis abſoluere.* Innititur hæc poteſtas indulto legis, ob copioſam fidelium multitudinem in toto Orbe diffuſam, quibus impoſſibilis eſt præſentia Papæ, vel aditus ad illum; ideò, miſericorditer *Trid.* indulſit Epiſcopis, vt per ſe, vel eorum Vicarios in caſibus occultis, hoc eſt, ad forum contentioſum non deductis, abſolutionis beneficium impenderent. Qua ſuaui Tridentina diſpoſitione occurritur criminibus grauioribus in manibus Epiſcoporum poſitis, vt poſt debitam, ſalutaremquè pœnitentiam impoſitam abſolutionem impertirentur. Similis eſt hæc diſpoſitio, facto Moyſis, *exod.* 18. qui elegit viros ſapientes, Deumque timentes, quos Tribunos conſtituit, & Centuriones, qui Populum iudicarent in caſibus minoribus, maiores verò ad ſe reſeruauit.

2 *Sed nũm ſufficiat Epiſcopum eſſe electum, & confirmatum?*

Reſpondetur, ſufficere confirmatum, ratio; quia vi confirmationis accipit iuriſdictionem erga ſuæ Eccleſiæ regimen, ſicut ex conſecratione dignitatem. ità *communiter apud Doctores.*

3 *Sed quid de partibus Romæ propinquis?*

Reſpondet *Molſ. ſ. in Summ. Theolog. Moral. tract. 7. cap. 16. à n.* 20. ad ſedandas Opinantium varietates, ſtandum Conſuetudini, vt qui ſolent abſoluant, & qui non ſolent, abſtineant, & ità fatetur fuiſſe reſcriptum ab Vrbe. *Trid.* autem indiſtinctè loquitur; ergo vi Concilij, vbique intelligitur cõmunicata facultas, independenter à loco proximo, & remoto, Romæ, quod ſi aliter de ſolito factum ſit, ſeruari ſolitum monet, laudans pro vtraque parte conſuetudinem. Ipſe autem non diſcederem à facultate per *Trid.* elargita; quæ pendet à voluntate legis, & non à loco.

4 *Sed an delegare poſſit hanc facultatem?*

Reſpondetur affirmatiuè cum dicendis .V. delegare, poteſt. 129. vbi fuſiùs.

5 *Sed an comprehendantur Caſus Bullæ Cœnæ Domini?*

Reſpondetur, ſententiam negatiuam *Bonacina tom.* 3. *de Cenſ. in Bull. Cœnæ diſp.* 1. *q.* 22. *p.* 2. *n.* 2. magis placere, diſplicere tamen quod pro ratione ſubnectit: ſcilicet (non poſſe ab hereſi, iuxtà prohibitiones *Pij v. & Greg. xiij.* ergò neque ab alijs in Bulla expreſſis.) Inquam illationem non valere, quia à diuerſis nil infertur; hodiè enim diuerſę ſunt facultates abſoluendi ab hęreſi, & aliorum in bulla contentorum; tantò quod extant Decreta Em: Cardin. de ſuprema inquiſitione, quibus interdicuntur Epiſcopi hæreſes abſoluere; nulla facta mentione de alijs caſibus in Bulla contentis. Nec interdictum primi capitis in Bulla, deſcendit ad ſequentes caſus in illa. Pro vt ex communi doctrina. Obtinens facultatem ſupra caſus Bullæ, non intelligitur de illis in primo capite; ideo nulla illatio Bonac. Firmior autem ratio ſuadens eſt: tum quia *Trid.* decreta facta ſunt *ſalua authoritate S. Apoſtolicæ ſeſſ.* 25. *c.* 21. ideò liberam habet Summ:

Pontifex facultatem reſeruandi, nulla facta mentione derogationis Cõcilij indiuidua, vt aliqui volunt. Tum quia nulla neceſſitas derogationis indiuiduæ, quando generaliter derogantur omnes, & quælibet facultates; ex Rota in vna S. *Angeli* 16. *Decembris*. 1594. *&* 9. *Iun*. 1606. apud eundem *Bonac*. *ibid*. Quod ſi dicas: neceſſariam eſſe derogationem ſpecificam Trid. *vt volunt Gonzal. &* *Garzias* 4. *p*. *c*. 5. *n*. 30. id fieri non ſolère; propter tanti Concilij authoritatem, ſed ſufficere generalem, in qua tacita eſt indiuidua. Ait tandem *Dian*. *p*. 7. *tract*. 2. *reſol*. 27. in Bulla, eſſe expreſſam indiuiduam Concilij derogationẽ, his verbis: *ac per cuiuſuis Concilij decreta*; quid igitur meliùs: ideo placet poſita ſententia negatiua Bonac. ad cuius firmitatem hodiè extat Bulla *Alex*. *vij*. incipit *Sanctiſſimus* 2. *Octobris* 1655. de qua *poteſt*. 129. vbi de delegatione. Pariter quid ſit crimen publicum, & occultum? inſpice *poteſt*. 3. *n*. 9. *&* *poteſt*. 139.

De Epiſcopo Abſoluente Caſus Papales occultos, poſt Tridentinum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere à reſeruatis occultis Papæ, poſt Trid.*

2 *Sed quid de excommunicatione occulta Duelli?*

3 *Sed quid de cenſuris occultis reſeruatis, & contractis, per ingreſſum, in Monaſteria Monialium?*

4 *Sed quid de occultè violantibus Immunitatem Eccleſiaſticam?*

5 *Sed quid de Clericis occultis Symoniacis, Symonia reali, in Ordine, Beneficio, & per ingreſſum ad Religionem?*

6 *Sed quid de Clericis Symoniacis, Symonia confidentiali occulta, in terminis conſtit. Pij iv. incipit Romanum Pontificem?*

7 *Sed num Cardinales incurrant hanc excommunicationem?*

8 *Sed num hac excommunicatione ligẽtur, Dãtes, Reſignantes, vel Comparatores?*

9 *Sed Quando nam Crimen ſit publicum, vel occultum?*

10 *Sed quid de actu publico, & delicto occulto?*

11 *Sed quinam ſint Caſus Papales reſeruati in Italia?*

Poteſtas III.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere à Caſibus occultis Papæ Reſeruatis poſt Tridentinum. Ita quamplures, poſt quæſtionem agitatã apud *Dian*. *p*. 7. *tom*. 2. *reſol*. 20. §. *Ego contrarium teneo*. *Bonac*. *de Cenſ*. *diſp*. 1. *q*. 3. *p*. 2. *n*. 1. Quorum ratio ſic: Quando per nouas conſtitutiones nõ derogatur Concilium, id ipſum quod indultum fuit Epiſcopis, pro Indulto ſemper habetur; at Concilium *ſeſſ*. 24 *de Ref*. *c*. 6. indulſit Epiſcopis licère abſoluere occulta reſeruata; ergo &c. Dicet quis, pro reſeruatis *præteriti temporis*, quod verbum *præteritum* non ſe extendit *ad futurum* pro reſeruandis poſt Trid. Reſp. verba appoſita in Concilio, ſub grammatica præteriti temporis indui vigore legis, quæ ſemper loquitur, etiam magis pro futuro; ideo ibi pro *Reſeruatis*, ſonat etiam pro *reſeruandis* poſt dictum Concilium. Item indiſtinta loquutio, indiſtintam, & generalem habet ſignificationem, at

ver-

verbū à *Reſeruatis* eſt indiſtinctum ſonans pro reſeruatis in omni tempore; ergo indiſtinctè interpretatur, nedum per antiquas, verum etiam per nouas conſtitutiones. Firmatur hoc, exemplo diplomatum, & Iubilæorum, quorum natura eſt facultatem tribuere, & extendere etiam ad futura crimina, poſt datam facultatem. Potior ratio, ſi ad antiqua reſeruata fuiſſet ſermo reſtrictus; à ſimili, nec Tridentinum fauèret Epiſcopis de nouo conſtituendis, poſt ipſum, ſed dumtaxat iam conſtitutis, in illa temporis differentia, qua ipſum conficiebatur. Cogimur ergo dicere, Concilium loqui adhùc pro futuris Epiſcopis. Conſimiliter de reſeruatis poſt ipſum. Enim verò Concilia, & leges pro futuris loquuntur, & efficiuntur, & non pro præteritis; ſequitur ergo nulla facta per nouas Pontificum cōſtitutiones derogatione Concilij, reſidère ſupradictā facultatem in Epiſcopis, pro reſeruatis poſt ipſum Concilium.

3 *Sed quid de excommunicatione occulta duelli?*

Reſpondetur; Excommunicationem hanc in terminis *Conſtitutionis Clem. viij. incipit illius vices, anno* 1592. vbi memoratur. Confirmatur, & dilatatur *Conſtitutio Pij iv. incipit, Ea quæ, an.* 1560. poſſe Epiſcopum abſoluere, modo tamen ſit occulta: vigore *Trid. loc. cit.* & ratio viget; eo quia nulliter ibi derogatur Concilij decretum, quo elargita eſt facultas abſoluendi à reſeruatis occultis Papæ, quod neceſſe fuerat. Dumtaxat .n. annulatæ fuere Regularium, & ſecularium facultates, & priuilegia abſoluendi. Ita *apud Dian. p. 7. tract. 2. reſol.* 21. nouiſſimè Trullench. in expoſitione Decalogi, *lib.* 5. *cap.* 2. *dub.* 13.

5 *Sed quid de Cenſuris occultis Reſeruatis, & contractis per ingreſſum in Monaſteria Monialium?*

Reſpondetur; Poſſe Epiſcopum abſoluere Cenſuras occultas, & reſeruatas, contractas per ingreſſum, in Monaſteria Monialium, in terminis *Conſtit. fel. Record. Greg. xiij. incipit: Vbi gratia Idib. Iun.* 1575. & alia incipit: *Dubijs quæ emergunt* 23. *Decembris* 1581. contra violantes Clauſuram Monialium. Vbi memoratur *Conſt. Pij v.* & interdicuntur licentiæ, & facultates, omnibus cuiuſcunque ſtatus, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, & Duciſſis cuiuſlibet alterius ſtatus, & cōditionibus, loca Sanctimonialium ingredi, extra caſus neceſſitatis, in terminis *Decreti Concilij ſeſſ.* 25. *c.* 5. *incipit Bonifacij viij.* ſub Cenſura ibi reſeruata. Quapropter cum in dicta Conſtitutione nouiſſima, nulla ſit expreſſa generica, vel ſpecifica Trid. Decreti *c. liceat* derogatio; remanet pedeſter in Epiſcopis facultas abſoluendi cenſuram incurſam, ob dictum ingreſſum occultum. Hanc poteſtatem defendit *Dian. p.* 7. *tom.* 2. *reſol.* 22. citans Boſſium *in Praxi* obſeruari docentem; & cum Sanchez *tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 17. Poſſe Epiſcopos abſoluere Peregrinos, à ſuſpenſione à diuinis, quàm incurrunt, admittentes fæminas, intra clauſuram; prætextu Priuilegij, & Monialem egreſſam è Monaſterio ad malum finem. Ratio, quia Mulier eſt priuilegiata, ratione ſexus, adire Papam, vt dicam *de Percuſſione Clerici poteſt.* 4.

4 *Sed quid de occultè violantibus Immunitatem Eccleſiaſticam?*

Reſpondetur: Poſſe Epiſcopum abſoluere occultè violantes Immunitatem Eccleſiaſticam, in terminis *Conſtitutionis Gregor. xiv. incipit cum aliàs*, vbi extat excommunicatio ipſo iure, & reſeruata, vt clarius innuit S. *Congregat.* 23. *Nouembris* 1617. approbante Paulo v.

qua

qua in re Extrahentes delinquentes à locis Sacris; præterquam in caſibus à Conſt. Greg. præfati conceſſis, abſq; Ordinarij facultate, quando Caſus fuerit occultus, fas erit Epõ eos abſoluere. *Ita Bonac. de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Dñi, diſp. 2. p.* 16. §. 16. vbi eſtò ſit ſermo de Violatoribus Immunitatē in terminis Conſt. *Clem. viij.* in qua cenſura eſt comminatoria, ſcilicet quod ſatisfacta parte. Verum quidem in terminis *fel. recor. Greg. xi.* eſt ipſò iure, & reſeruata, vt idem *Bonac. in pede. §. ait.*

Probatur itaque; hæc excommunicatio eſt reſeruata in potiori ſententia per explicationem S. Congregationis præfatam; igitur, ſi erit occulta, ſubſtat Epiſcoporum facultati abſoluendi à reſeruatis occultis, à Trid. elargitæ d. loco. Conſequentia probatur, Non fit facultatis derogatio, niſi per clauſulas generales, vel particulares: at legenti patet, in præfatis Bullis Greg. & Pauli. Non extare clauſulas, niſi pro Secularibus, & Regularibus, ſi qui indulta, & priuilegia habuiſſent abſoluendi dictos caſus intrà Italiam, quidquid ſit in Vrbe, & extrà Italiam: vbi poſſe Epiſcopos vti dicta facultate, defendit *Homobonus de Caſibus Reſeruatis. p. 1. §. quid agere debent. De cauſa finali*, afferens Decretum S. *Congregationis declaratiuum; Incipit Cum autem.* illos extrà Italiam non comprehendere. Ex quo patet roborata dicta poteſtas. Primò ex ablatione facultatis ab Alijs, vt nemo audeat extrahere, abſque facultate Ordinarij, ex quo viget authoritas. Secundò, eo quod dictum Decretum prohibet abſolutionem reſeruatorum Ordinariorum Alijs virtute priuilegiorum Apoſtolicorum. Id ipſum fecit Alex. vij. *in Propoſitionibus prohibitis 24. Septembris 1665. in Congregatione Generali Sanctiſſimæ Inquiſitionis. n.* 12. Tertiò ibidem adimitur facultas alijs Confeſſarijs, vt nō abſoluant manuum iniectionem, & tandem Epiſcopus habet facultatem abſoluendi ab Excommunicatione contracta ob leuem Clerici percuſſionem apud Genuenſ. *in praxi Neapol.* refert *Bonac. ibid.*

Nota obiter contra quoſdam non diſtinguentes inter violatores libertatis, & Immunitatis Eccleſiaſticæ, Quarum prima eſt exemptio totius Eccleſiæ vniuerſalis à Poteſtate laica. Et eſt in Bulla Cœnæ vetita. caſ. xv. Secunda eſt Priuilegium Eccleſiæ tuendi Reum, in ea fugientem, & eſt, de qua fit ſermo in præsenti.

5 *Sed quid, de Clericis occultis Symoniacis, ſymonia reali in Ordine, Beneficio, & per ingreſſum ad Religionem?*

Reſpondetur; Poſſe Epiſcopum abſoluere huiuſmodi Symoniacos occultos vigore Tridentini, d. loco. ac nè dum in terminis *Conſtitutionis Pauli ij.* verùm *& Pij, v. incipit. Durum nimis.* 1. Iun. 1570. vbi nō comprehendere Symoniacos Mentales, vel Conuentionales, docet *Suarez de Symonia lib. 4. cap.* 55. *n.* 6. Nauar. *cap.* 23. *&* 25. apud Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini. diſp.* 2. *q.* 3. *p.* 24. *vbi. n.* 20. poſtquam recenſet de Iure antiquò, & nouo, apertè docuit, Cenſuram hanc eſſe reseruatam; quæ ſi fuerit occulta, poſſe ab Epiſcopo absolui, *ibid. diſp.* 3. *q.* 1. *p.* 5. *§. Propoſitio. n.* 2. quo loco, & ſi anceps conſpicitur, ſtante *Bulla Sixti. v. Sanctum, & Salutare*; contrà Symoniacos, vbi reuocantur facultates, & conceſſiones, etiam Cruciatæ; tamen ibi de delicto publico eſt sermo; de occulto autem Viritim ſtat diſpoſitio Conciliaris, vt benè notarunt Leſſius, & Sayr. *apud Rodriq. de Excom. cap.* 39. *& Suarez de Symonia, cap.* 71. Aſſerit Cla-

riùs; Concilium generaliter loquitur, ideò generaliter intelligi oportet, de quocunque caſu, & Cenſura occulta ad forum apertum non deductis. Addunt præterea *Suarez, & Garzias de Beneficijs p. 8. c. 1.* per Decreta S. Congregationis cum poteſtate abſoluendi ſubditum de Symonia occulta, & rehabilitate ad ordines, & Beneficia antea obtenta; non ſtare Poteſtatem rehabilitationis Symoniaci, ad Beneficia inpoſterum obtinenda, vel retinendi obtenta, per occultam. Nec dicas Conſtitutionem Clem. incipit. *Romanum Pontificem.* 1595. 1. *Martij*, & Pij ij. *Cum ex Sacrorum* præfatis obſtare dictis, Quoniam, & ſi quò ad pœnas malè promotorum ad ordines, temperatus fuit eius rigor, & ad terminos Iuris communis, & Trid. redactus; tandem voluit in ſuo robore permanere, quoad Symoniacè Ordinatos, & Ordinandos: his verbis: *Preterquam cõtra Symoniacè Ordinantes, & Ordinatos inſtitutas: quas volumus in ſuo robore permanere.* Stat igitur, quod Symoniaci ordinati, & ordinantes, atque recipientes Beneficia, vel Nouitios cum ſolutione pecuniæ, vel alterius temporalis in pretium, pro re ſpirituali, in materia ſufficienti ad peccatum, erunt gladio excõmunicationis reſeruatæ vulnerati, & niſi quando peccatum fuerit occultè patratum, ab Epiſcopo abſoluendi erunt.

6 *Sed quid de Clericis Symoniacis, Symonia confidentiali in terminis Conſtitutionis Pij. iv. incipit. Romanum Pontificem?*

Reſpondetur; Poſſe Epiſcopum abſoluere Symoniacum occultum Symonia confidentiali. in terminis, *Conſtitutionis Pij. iv. incipit Rom. Pontificem 16. Decembris* 1564 & Pij v. incipit. *Intolerabilis. 1. Iun.* 1567. apud *Bullar. Cherub. tom.* 2. *pag.* 280. In quibus ſub pœna excommunicationis Papæ reſeruata, prohibentur omnes recipientes, vel retinentes Beneficia, aut penſiones per Symoniam cõfidentialem, quod intelligitur de his, qui recipiunt cum ſpe, & confidentia donantium, vel reſignantium; nàm quando à Dante, vel Reſignatario nõ haberetur ſpes, & recipiens haberet animum illud reſtituendi, hoc in euentu nulla fieret incurſio, vt docuit Suarez *apud Bonac. de Cenſ. extrà Bull. Cœnæ Domini. diſputat. 2. quæſt. 3. punt. 25. n. 4.* Vbi pariter docet, Recipientem Beneficium in confidentia incurrere, & excomm. ligari, aduertentem Reſignante habere præfatam confidentiam; eſtò Recipiens dictum beneficium hunc animum non haberet, ſed ſolam intelligentiam, & aduertentiam; rationem adducit, quia ad incurrendam Cenſuram, non requiritur peccatũ expreſſum ex parte vniuſcuiuſq; ſed ſolius Reſignãtis, cũ aduertentia Recipientis, vt colligitur ex Textu, (*etiam ſi nulla dimittentis intentione receperit.*) haberetur enim in illa aduertentia Recipientis tacita confidentia beneficialis, in Bulla vetita. Nota, aduertentiam in Recipiente; etenim ſi hæc abeſſet, vel Reſignans dictum animum non haberet, neuter gladio excomm. feriretur; ratio efficax eſt, quia ſola conſcientia erronea non ſufficit ad inducendum delictum sub excommunicatione; verùm quippè eſt Recipientem ſe teneri excommunicatum, vſque dum dubium practicè depoſuerit, vel ex coniecturis, vel interpetratione ad ipſum reſignantem.

7 *Sed num Cardinales incurrant hanc excommunicationem?*

Reſpondetur; Affirmatiuam ſententiam tenere Bonac. *d. loco. n.* 12. pro qua adducit Declarationem S. Con-

Congregationis in Secreto Conſiſtorio habitā ſub B.Pio.v. 14.Nou.1569 incipit *Hodiè*, vbi voluit, præfatas pœnas ad Cardinales extendi.

8 *Sed nùm hac excommunicatione ligantur Dantes, Reſignantes, & Cooperatores?*

Reſpondetur negatiuè, ex verbis *Bullæ Pij iv. Vbi* ſic (*recipere præſumant*) ex quo ſubiectum excommunicationis latæ ob Symoniam confidentialem, eſt dumtaxàt Recipiens, & non Donans, vel Reſignans eiuſque Cooperator, ea ratione, quia cum ſit pœnalis; caret extenſione, vltrà vim, verborumque tenorem.

Reliquum, pro expeditione huius Poteſtatis, duo explicanda erunt, Primò, vbi abſolui poſſunt dicta cenſura reſeruata, innodati? Secundò, quando nàm caſus occultus dicatur? & quia primum reſolutum manet. *n.* 4. ideò, quoad ſecundum, quidam dixère: *Occultum illud eſſe*, quod ex natura ſua eſt improbabile: & non placet multis, quia delictum tribus perſonis in aliqua Ciuitate notum, eſt ex nàtura ſua probabile per illos tres, & tamen per DD. in puncto iuris dicitur, *occultum*, at meliùs negatiuè, hoc eſt, pro eo, quod non eſt publicum, ſeù notorium, vtpotè coram nemine probatum, vt colligitur ex textu Concilij. Vbi fit ſola mentio delicti, diuiſi in deductum ad forum, & occultum, quod ſonat, pro non deducto, vt patet in ſequentibus.

9 *Sed quando nàm Crimen ſit publicum, vel occultum?*

Reſpondent DD. *Publicum* dici à Denunciatione, vel Accuſatione coram legitimo Superiore facta: Rationem adducunt, quia ab his incipit notoreitas Iudicij. Ita multi cum Alterio *de Cenſ. c.* 3. *V. Poſtulabis*: ſed veriùs: dici deductum, poſt litis contextum; ratio, quia in citatione non eſt deductum, ſed poſt litem contextam, iudiciumque finitum, & inter partes affirmatum, tunc enim contextatio publicat, & contemnit delictum; atque adeò Denunciationes dicuntur exordium contextus, potiùs quam Iudicij; immò in contextatione, fortè iudicari poſſet in fauorem delinquentis, quod non deliquerit publicè, & tunc remanet occultum, & ſubeſt Poteſtati Epiſcopi. apud Sà, *V. Epiſcopus. n.* 34. *Rodriq. in Sum. p.* 1. *cap.* 167. *n.* 4. *Dian. p.* 4. *tom.* 2. *reſ.* 93. *& Barboſ. de officio, & poteſt. Epiſcopi. Alleg.* 39. *n.* 32.

10 *Sed quid de actu publico, & delicto occulto?*

Reſpondetur, caſum accidere in publica Miſſæ celebratione, in qua incurreretur Irregularitas, vel aliqua cenſura ob delictum occultum. Vel alio ſimili euentu. Qua in re haberetur actus publicus, & incurſio occulta, abſoluibilis ab Epiſcopo, apud Miranda *in Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *ar.* 14. *concl.* 2. Ratio quia formalitas incurſionis eſt occulta, quidquid ſit, de Materialitate publica actus, & hoc meliùs in materia diſpenſationis Irregularitatis. poteſt. 159

Pro expeditione huius poteſtatis, quam in integrum defendit *Bonac. d. l.* obuiam venient legenti Decretalia. Cōcilia, Extrauagantia, & Diplomata SS. Pontificum, in quibus non paucę reperiuntur excommunicationes S. Apoſtolicæ reſeruatæ, ordine Alphabetico in Catalago quampluriũm. ideò de hac ſatis.

11 *Sed quinam ſint Caſus Papales reſeruati in Italia?*

Reſpondetur eſſe n. 7. ex decret. S. Cong. 1602. ſub Clem. 8.

1 *Violatio Clauſuræ Monialium ad malum finem. Greg.* 13. Ad Tollēdũ.

2 *Cleric. Perc. cap. ſi quis perſuadēte.*

3 *Simonia Realis ſcienter cōtracta.*

4 *Confidentia Beneficialis.*

5 *Duellũ; ſeu Monomachia. Greg. ib:*

 6. *Ex-*

6 *Extractio Reorum ab Eccleſia abſque licentia Epiſcopi.*

7 *Abſolutio à Caſibus Papæ, vel Epiſcopo Reſeruatis à Confeſſario, etiam Regulari exhibita ſine licentia.*

De Epiſcopo Abſoluente caſus Papales publicos, legitimo impedimento, & Vrgente neceſſitate Currentibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere caſus Papales publicos, vrgente neceſſitate, vel legitimo impedimento currentibus.*

2 *Sed nùm aſſertio habet locum in caſibus, etiam Bullæ Cœnæ?*

3 *Sed nùm habet locum in peccato hæreſis?*

4 *Sed quid, vbi non ſunt Inquiſitores?*

5 *Sed nùm hæc facultas erga impeditos ſit delegabilis?*

6 *Sed nùm in abſoluendo legitimè impeditos, Epiſcopus aliquid præaduertere debeat?*

7 *Sed nùm impeditus teneatur ſe præſentare perſonaliter, numuè per Procuratorē poſſit ſupplere onus impoſitum?*

8 *Sed nùm id facere tenebatur quādo Pontificem adire non poterat?*

9 *Sed cur in Bulla Cœnæ ſit ſolus mortis Articulus exceptus, & non legitimum impedimentum?*

10 *Sed quinàm abſoluere poſſint in Mortis Articulo?*

11 *Sed àn facultas conceſſa omnibus Sacerdotibus in Articulo, extendatur ad periculum Mortis?*

12 *Sed quid, ſi non excipieretur Articulus Mortis?*

13 *Sed quid ſi fuiſſet expreſſè prohibitus?*

14 *Sed àn Abſolutus in Articulo Mortis teneatur, ſi conualuerit abſolutionem repetere?*

15 *Sed quid ſi duo Sacerdotes; quorum vnus eſſet Approbatus, & alius non? Quiſnam eorum impendere debet abſolutionem?*

16 *Sed quid ſignificant illa verba.* ſatisfacta parte?

17 *Sed nùm Sermo factus, probabilius ad occulta trahi poſſit?*

18 *Sed quid de legitimè impeditis etiam adeundi Epiſcopum?*

Poteſtas IV.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere caſus Papales publicos, *vrgente neceſſitate*, vel *legitimo impedimento*, currentibus, Pontificem adeundi. Ità ſubſtinent Corneio, Sayr: Suarez, Auila, Hurtado, Tanner. & alij non pauci, apud Dian. *p. 5. tract. 9. reſ. 6.* quod non improbatur ab Vgol. Durand. Panorm. & Nauar. apud Bonac. *de Cenſ. in Bulla Cœnæ diſp. 1. q. 22. punt. 2. n. 22. §. Reſpondeo multos.* quidquid probabiliter docurat *n. 23. §. Ex dictis*. Oſtenditur ſic, ſumptis *pro eodem* terminis, *Neceſſitas*, & *Impedimentum*, in Moralibus (nè Metaphyſicè, ſed Canonicè loquamur) ſcilicèt pro vt eandem vim habeant. Inquam, impedimentum adeundi Pontificem, quem reus teneretur pro abſolutione adire; multis de capitibus oriri poſſe.

Primò, *Ratione ætatis*, qua Senes laborant *ex cap. Ea noſcitur. de Sent. Excō.* & Pueri ante annos pubertatis.

Secundò *Ratione Sexus*; vt Mulieres, cuiuſcunque ſint conditionis. Nam hæ, ratione fragilitatis, & Co-

ho-

honeſtatis ſexus, redduntur priuilegiatæ, & impotentes, ex allatis Capitibus. *& cap, de Monialibus de ſent. Excommunicationis.*

Tertiò *Ratione debiliſſima complexionis*, vel *longiſsima infirmitatis*, qua laborant viri delicati, pro quorum imbecillitate, neceſſitate, vel legit: impedimento currētibus, itineris labores ſubire non valent, vel Claudi, aut Cæci, de quibus eadem eſt Impotentiæ ratio.

Quartò Ratione *ſubiectionis*, vt ſunt filij familias, & ſerui, qui ratione ſubiectionis, non poſſunt abſque magno Parentum, & Dominorum præiudicio, iter arripere; cum ſui iuris non eſt, nec eſſe poteſt, ideò impotentia laborant.

Quintò, *Ratione officij Temporalis, vel Spiritualis*, quando de magna abſentia, timeretur ouium iactura, *ex cap. Ne pro dilatione, de Pænit. & Remiſſ.*

Sextò, *Ratione Paupertatis*, hoc eſt, quando quis mendicationi non aſſuetus, ſe periculo exponeret. Vt ſi Romam peteret pro abſolutione, filios in ſumma neceſſitate relinqueret; niſi fortè eos mendicando aleret, quia tunc continuaret, quod ſuum erat, vel niſi aliundè filij, eiuſque familia graue nocumentum de eius abſentia quaterentur. *Ità ex cap. Ea noſcitur. de Sent. excomm.*

Septimò, *Ratione periculi Mortis in itinere*; putà conſiderata petentis conditione, Itineris longitudine, aliiſque circumſtantijs, arbitrio prudentis viri, periculum tale probabile diiudicaretur, ex quibus omnibus, alijsque ſimilibus, *vera neceſſitas*, & *legitimum impedimentum*, probaretur, & induceretur Poteſtas Epiſcopi, quæ tacitè ſupplet in impeditis, quod faciendum erat à Reſeruante.

Confirmantur hucùſque dicta, Caſuum, & Cenſurarum Reſeruatio facta in vtilitatem fidelium, non videtur eſſe, contrà fideles legitimè impeditos, ſed dumtaxàt contrà valentes petere, & non accedere præſumentes; ideò reſpectu impotentium, eſt alia Iuris diſpoſitio, ex allatis capitibus, apud Bonac. *ibid. diſp.* 1, his verbis: *Eos, qui ob Mortis periculum, vel aliud legitimum impedimentum ad illum, à quo aliàs abſoluendi forent, recurſum habere nequeunt; ab Alio à ſententia Canonis, vel hominis abſolui poſſe.* Tùm quia, ſi datis neceſſitate, & legitimo impedimento, quis adire cogeretur Reſeruantem; duræ nimis eſſent Eccleſiæ leges, & Præcepta, contrà voluntatem Sponſi, dicentis: *Iugum meum ſuaue, onuſq; leue*, & ſi quis de Suauitate diuinæ legis, vrgente neceſſitate, pro vitæ munimine furari poſſet, vel, vt meliùs dicam, ſe prouiderit, nè pereat, abſque labe peccati, eò quia de lege naturali apud Deum excuſaretur; Cur legem Eccleſiæ, quæ ſequitur ſuauitatem diuinæ legis, duram facere, & interpetrari velimus? ideo Poteſtati prædictæ non quieſcentes; reſeruationem non ad vtilitatem, ſed fidelium detrimentum, & ruinam, arguerent, quod nefas eſſet. Tum quia ſi Pontifex caſus & cenſuras, reſeruare intenderet, etiam in caſu legitimi impedimenti, id fortè exprimeret, exemplo Clem. viij. *& declar. S. Congregationis*, 9 Ian. 1601. vbi ſic: *Ne quis vigore Priuilegij à caſibus in Bulla Cœnæ contentis, vel aliàs à S. Apoſtolica reſeruatis, in nullo caſu, etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in Mortis Articulo abſolutionis beneficium impendere audeat*; vbi ſermo non eſt de Epiſcopis, vt monet Bonac. *ibid. n.* 20. §. *Addo in.* Qui per quandam Epicheiam in caſibus impedimenti, & neceſſitatis probatæ, excommunicatum Papalem, & publicum abſoluere poſſunt.

Ad-

Addit Bonac. id maxima circumſpectione fieri debere, quod ſi impedimentum non fuerit perpetuum, debet abſolui cum onere repræſentandi, quàm primum poterit. Tùm denique ſicut explicare tenemur mentem Reſeruantis eſſe iuſtam ad fidelium frenanda atrociora crimina; inſtàr eius iuſtitiam; pro admittendis legitimè impeditis, vt in õnibus ſit Iuſtus, Benignus, Miſericors, & Paſtor ſequens Christi (cuius vicem gerit in terris) mititatem, & benignitatem. In quam impedimentum debere eſſe legitimum arbitrio Prudentum iudicatum; Quo fundamento innituntur Doctores allati, nè dicerentur ſpernſi potiùs, quàm explicare mentem Pontificis, in re tanti momenti, cum periculo Incurſionis Cenſuræ in Abſoluente, & nullitatis abſolutionis in Abſoluto, eiuſq; deſperatione ſalutis æternæ.

2 *Sed nùm Aſſertio habet locum, in Caſibus, etiam Bullæ Cœnæ?*

Reſpondetur habere locum, cum citatis à Bonac. *d. loco n.* 22. Ratio, quia *Vrgens neceſſitas*, & *impedimentum*, ſunt exceptionis incapaces, & reſeruationis expertes; immò ſi excepta forent, ſenſus exceptus eſſet non de veris *neceſſitate, & impedimento*, ſed de fictis, vel conditionatis; qui enim eſt impotens petere Romam pro abſolutione reſeruatorum extrà bullam, erit pariter impotens, pro reſeruatis intrà bullam Cœnæ.

3 *Sed nùm habet locum in Peccato Hæreſis?*

Reſpondetur, cum diſtintione; ſi ſenſus eſt, de legitimè impeditis propter Mortis Articulum, poſſe Epiſcopum, ſicut quilibet alius Sacerdos. Ratio, quia ex Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 11. in tali Articulo nulla reſeruatio; itaque optimo, nè quod ad vtilitatem fidelium inſtitutum eſt, in eorumdem vergeret damnum. Si verò impedimentum ſonaret aliàs: non poſſe ob præſentiam DD. Inquiſitorum, eorumuè Commiſſariorum, quibus conceſſa cenſetur facultas, vtuque recepta, & procedit nè dum de occulta, verùm de aperta, cum cautione non relabandi, vt fusè probat Emeritius *in director. Inquiſ.* 3. *p. q.* 2.

Confirmatur ex decreto Clem. vij. *incipit, Cum ſicut.* Refert Pegna *in director. Inquiſ. in fine*, vbi conceditur facultas DD. Inquiſitoribus, eorumq; Commiſſarijs; prævia tamen hæreſis abiuratione, ſeù promiſſione non relabendi, vt pariter refert Rodriq. *in bulla Cruciata*, §. 9. *n.* 66. Nec obſtat *Conſt. Clem. vi ij. cum declar. Emin. Card. ſupra cit.* cum ibi interdicta eſt facultas Sacerdotibus Secularibus, & Regularibus, non verò Inquiſitoribus; vt notauit Bonac. *de Cenſuris Bull. Cœnæ diſp.* 1. *q.* 22. *p.* 2. *n.* 5. §. *Nec obſtare videtur.*

4 *Sed quid, vbi non ſunt Inquiſitores?*

Reſpondetur, recurrendum ad Epiſcopum, qui tanquàm immediatus Paſtor, pro ſuis ouibus ſuppleret abſentium vices; nè per totum, via occluderetur fidelibus, & pateret aditus ad orcum. Quod eſt contrà leges reſeruationis, ita DD. citati.

5 *Sed nùm hæc facultas ergà impeditos ſit delegabilis?*

Reſpõdetur affirmatiuè: tùm quia facultas videtur conceſſa ratione officij, & dignitatis; ideò delegabilis, quapropter eius Vicarius ſpecialiter ab eo delegatus, poſſet abſoluere à prædictis reſeruatis Papalibus, legitimè impeditos, vt docuere Sanchez, & alij *apud Bonac. d. loco. n.* 23. de quo meliùs dicam *poteſt.* 129.

6 *Sed nùm in abſoluendo legitimè impeditos, Epiſcopus aliquid præadver-*

mittere debeat?

Reſpondetur 1. Impeditis ad tempus, abſolutionē impēdendam cum oneris impoſitione, vt quamprimùm poterint, ſe repreſentent coràm eo, ad quem ſpectat, ſub conditione reincidendi; ſi non adimplent, quod iniunctum fuerit. 2. Impeditis verò perpetuò, videlicet Impuberibus, & Senibus, vel aliàs, abſolutè elargienda erit Abſolutio, præuia ſola ſalutari pœnitentiâ, pro vt docent non pauci *apud Dian. loc. cit. in fine*, & ipſe dicam meliùs *poteſt. 6.*

7 *Sed nùm impeditus teneatur ſe præſentare perſonaliter, numnè per Procuratorem poſſit ſupplere onus impoſitum?*

Reſpondetur ſufficere per litteras, vel per Procuratorem. Ita multi *apud Dian. p. 5. tom. 9. n. 6.* Quapropter non perſonaliter. Ratio quia Cautio illa non eſt directa, vt abſoluatur, ſed ad ſiſtendum Subditum coràm *Reſeruante*, qui ratā habeat abſolutionem acceptam, ratione impedimenti.

8 *Sed nùm id facere tenebatur quando Pontificem adire non poterat?*

Reſpondetur, non teneri; quia exiſtente legitimo impedimento recurrendi ad Papam, reſtituitur Epiſcopo, poteſtas Ordinaria, ſublata ab illo per reſeruationem; adeò quod ſi fuerit impoſſibilis aditus ad Papam, & ad eius legatum, aut alium habentem priuilegium poſſibilis, ad eos, non erit neceſſarius recurſus, ratione qua reſeruatio eſt de genere odioſo, ideò ſtrictè interpetrari debet, ex Cornejo, Hurtado, & alijs *apud Dian.* ibid. *reſ. 6.*

9 *Sed cur in Bulla Cœnæ ſit ſolus Mortis Articulus exceptus, & non legitimum impedimentum?*

Reſpondetur, quia Mortis Articulus determinatè ſcitur; Impedimentum verò indeterminatè, ſeù contingenter; ideò *primum* exprimitur; *ſecundum* verò tacitè intelligitur. Itidem primum conſtat de expreſſa, & explicita voluntate Reſeruantis, ex alio cap. Trid. *ſeſſ. 14. cap. 7.* vbi vult in tali Articulo, nullam eſſe reſeruationem. Secundum verò de implicita, attenta Reſeruantis benignitate, & legis Eccleſiæ ſuauitate, vt dicamus reſeruationem non ad detrimentum Animarum, ſed ad terrendum fideles inſtitutam; ideò nil ambigendum cum citatis DD.

10 *Sed quinam abſoluere poſſunt in Mortis Articulo?*

Reſpondetur, omnes Sacerdotes, etiam Cenſuris irretitos, vel degradatos. Ratio quia ſollicitudo Animarum tollit omnem exceptionem in tali Articulo; ideò nullum impedimentum Eccleſiaſticum habet vim in illo tunc; ſed omnes Approbatos eſſe cenſentur. Nec obſtat Sacerdotes eſſe hæreticos, pro quibus ſancitum erat *in cap. Subdiaconus 24. q. 1.* Sacramentum ab Hæreticis (dempto Baptiſmate) *in periculo Mortis nullum effectum habere*, quia abrogatū à *Trid. d. loco*. Vel dic, Textum intelligendum quandò timeretur peruerſionis periculum, ex quo apud Bonac. *d. loco.* fit hæc ſequela: Laicum non poſſe in Articulo Mortis abſoluere; neque Diaconum, contrà *Dian. p. 8. tract. 8. reſ. 7. n. 7.* dicentem in tali articulo poſſe, nè dum Clericum verum quemlibet Baptizatum abſoluere; quia capax Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ. Ipſe *tamen* teneo, quod ſi à laico, vel alio à Sacerdote, fuerit cenſuræ abſolutio data; debent hæredes poſt mortem defuncti poſtulare abſolutionem ab eo, qui abſoluere poteſt pro danda ſepultura Eccleſiaſtica, & participandis Eccleſiæ ſuffragijs.

11 *Sed, an facultas conceſſa omnibus Sacerdotibus in Articulo extendatur*

ad periculum mortis?

Reſpondetur extendi. Ità *DD. cit.* quorum ratio eſt, quia pro eodem ſumuntur, modò periculum ſit proximum, ſiuè à cauſa naturali, ſiuè libera ortum; putà ſi quis in Naui magna tempeſtate agitata inueniretur, vel ità vulneratus eſtaret, vt de plurium iudicio, de repente eſſet moriturus: Secùs ſi damnatus ad Triremes, vel leui fuiſſet vulnere affectus; nam huiuſmodi diceretur in remoto periculo conſtitutus. Proinde docet Bonacì *d. loco. n. 2. §. Ex dictis*: abſolui poſſe ab Excommunicatione Bullæ Cœnæ conſtitutus in proximo mortis periculo; ob incendium; Prœlij conflictum, graue vulnus, inuaſionem inimicorum, grauem morbum, Iudicis ſententiam, primum partum proximè futurum, & periculoſum; & longam nauigationem, non damnatus ad Triremes (vt dixi) niſi in magna tempeſtate; ità *cum Sanchez in opere morali. lib. 2. c. 13. n. 4.* contrà Sà, *verb. Abſolutio. n. 4.*

12 *Sed quid, ſi non exciperetur Articulus Mortis in Bulla Cœnæ.*

Reſpondetur cum multis communiter apud Vgolinum, pro vt reſponſum fuit de legitimè impeditis, ſuprà *n. 9.* pro quibus ratio dictat eandem fieri ſequelam, propter eandem rationem, & Epycheiam, vel tacitam Pontificis voluntatem, quæ legem grauare non debet, ſed leuitare, ſectando Saluatoris oraculum: *Iugum meum ſuaue.*

13 *Sed quid, ſi Mortis Articulus fuiſſet expreſsè prohibitus?*

Reſpondet Bonac. *d. l. n. 13.* data rigida hac reſtrictione Abſolutionem irritam fore, quia Iuriſdictio abſoluendi nō prouenit à ſolo Charactère Sacerdotali, ſed ex delegatione Eccleſiæ expreſſa, vel tacita, quarum neutra eſt in dicta prohibitione; ideò quidquid ſit de illicita reſtrictione abſolutio non haberet, vnde valida cohoneſtari. Auderem tamen dicere abſolutionem fore validam, & à conſenſu totius Eccleſiæ Cohoneſtatam, quidquid ſit de ficta hac reſeruatione, quæ ſemper ceſſat in dicto articulo.

14 *Sed an Abſolutus in Articulo Mortis, teneatur (ſi conualuerit) abſolutionem repetere?*

Reſpondetur negatiuè, cum *Nauar. c. 26. n. 26. apud Capiduill. de Caſ. reſer. tit. de forma Abſolutionis*; Tùm quià Peccata, ſemel confeſſa, & remiſſa, non ſunt iterum confitenda. Tùm etiam ſi ſemel legitima fuit Abſolutio in illo articulo, in quo ceſſat omnis reſeruatio Caſuũ quidquid ſit de parère mandatis, non tenetur abſolutionem repetere.

15 *Sed quid, ſi duo Sacerdotes eſſent, quorum vnus eſſet approbatus; & alius non. Quiſnam eorum impendere debet abſolutionem?*

Reſpondetur, in tali Articulo vtrumque poſſe; Approbatumque eſſe, ſed potior pars eligenda, & nulla alia currente cauſa, alter, qui minori impedimento fuerit obſtrictus, abſolutionem impendere debet, conſtituto in dicto Articulo.

16 *Sed quid ſignificant illa verba in Bulla* Satisfacta parte?

Reſpondetur, ſenſum eſſe quando Pœnitens teneretur ad rem alienam, vel alterius famam furtim ſublatam, quo caſu Confeſſarius obſtringere tenetur pœnitentem ante abſolutionem, Parti quamprimum ſatisfacere; quod ſi aliquo euentu tunc fieri non poſſet: putà Parte longè diſtante, tunc pœnitens præſtare debet fidem iuratoriam, aut pæcuniam deponere apud fidelem virum. Ità docet *Rodriq.* & fusè *Villalobos. apud Dian. p. 5. tract. 9. reſ. 1.*

Addo quod ſi data tali cautione de parte ſatisfacienda, pœnitens redditur impotens ad ſatisfaciendum; va-

valida erit abſolutio; id ipsum ſi pœnitens opinione probabili laboraret, ſe non teneri ad ſatisfaciendum. *apud Suarez diſp. 7. ſect. 5. & Turrianum de Cenſ. lib. 2. diſp. 24. dub. vl. & ſequ. Dian. d. loco. reſol. 2.* Vbi fatetur ſe abſoluiſſe quendam nominatim excõmunicatum vigore *Cruciata*, quia eius Aduocati aiebant, eum ſatisfacere non teneri. Secus ſi Confeſſarius non imponeret ſatisfactionem, quandò pœnitens teneretur, & poſſet. Tunc abſolutio erit valida, ſed illicita. Ratio quia forma præſcripta in Reſcriptis, Iubilæis, vel Bullis non irritat abſolutionem; ſed formam Iuris præſtat ſeruandam à Confeſſario, qui non ſeruãdo peccat, contrauenicns formæ traditæ in fauorem partis læſæ; non inde abſolutio erit Irrita. Caueat tandem Confeſſarius punitionem, pro forma iuris violata; nam pars ſemper ſatisfieri oportet; vel ab ipſo, vel à pœnitente. *Ita Tannerus, Faber, Auila, & alij apud Dian. ibid. reſ. 12.*

17 *Sed nùm Sermo factus, probabilitàs ad occulta trahi poſſit?*

Reſpondetur; immò fortiùs conuincere pro occultis: pro quibus nulla Tribunalium turbatio; ideò rationes factæ in fauorem Impeditorum, pro abſolutione Caſuum, & Cenſurarum publicarum, maiorem habent vim pro occultis delictis; *Ita communiter.*

18 *Sed quid, de legitimè impeditis etiam adeundi Epiſcopum?*

Reſpondetur, Pœnitentem accedere debere ad Parochum, & ſi difficilis eſſet aditus, ad quemlibet alium Sacerdotem; pro qua reſolutione conuincunt illæ eędem rationes recitatæ, pro impeditis adeundi Pontificem; ob ſimilem rationem, ideò ſimilis diſpoſitio. Ita ſubſtinent *Tannerus. tom. 4. diſ. 6. dub. 6. n. 122. apud Dian. par. 5. tom. 9. reſol. 6.*

§. *Nec deſinam.*

De Epiſcopo Abſoluente Maiorem Excommunicationem nemini Reſeruatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Maiorem excommunicationem nemini reſeruatam.*

2 *Sed nùm poſſit dictam abſolutionem impendere ſibi tantum ſubdito domiciliario?*

3 *Sed, an huiuſmodi abſolutio poſſit elargiri, extrà Sacramentum Pœnitentiæ?*

4 *Sed, an prædicta Poteſtas ſe extendat ad Cenſuras ab homine latas?*

5 *Sed, an abſolutio impenſa prodeſſet adhùc pro foro externo?*

6 *Sed quid, ſi abſoluẽs eſſet ſimplex Confeſſarius?*

7 *Sed quid, de abſolutione Cenſura ad Reincidentiam?*

8 *Sed quænam ſunt Excommunicationes Iure nemini Reſeruatæ?*

Poteſtas V.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere ſibi ſubditos ab omni maiori excommunicatione nemini reſeruata, ſiuè illa ſit intra, vel extrà Ius vagans, ſiuè lata per Pontificem, ſiuè appoſita per Concilium. Hanc poteſtatem fatetur *Sa*, cum quamplu-ribus. *apud Mirand. in Manual. Prælat. tom. 2. q. 35. ar. 19. concl. 3.* Probatur: Mos Pontificum eſt fer-

re excommunicationes, eaſq; quandoque reſeruare S. Apoſtolicæ: quandoque non, pro vt conſtat de tenore, & clauſulis interiectis: ex quo ſi erunt Papæ reſeruatæ, intelliguntur interdictę alijs inferioribus Prælatis; ſin autem, cadit eorum facultas abſoluendi in habentibus ordinariam Poteſtatem ſuprà Caſus, & Cenſuras. Hæc eſt igitur Regula. *Id quod non reſeruatur, Ordinariæ poteſtati commiſſum eſt.* Cuiuſmodi gaudent Epiſcopi, & omnes Alij Prælati inferiores habentes iuriſdictionem in Oues ſibi commiſſas.

Confirmatur; Excommunicationes ſunt pœnæ peccatis grauioribus impoſitæ; ergo de natura ſua cadunt ſub Iuriſditione illorum, quorum intereſt abſoluere peccata, & ita non improbabiliter iudicarunt Doctores, Quemlibet Sacerdotem Approbatum ab Epiſcopo, poſſe dictas Cenſuras abſoluere. Addunt tamen: ſi ita eſt Conſuetudo in Epiſcopatu: *Ita Nauar. Sayr. Suar. & Alij citati à Barboſ. de Poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 50. n. 281.* quòd magis roborat poſitam poteſtatem.

2 *Sed nùm poſſit dictam abſolutionem impendere ſibi tantùm ſubdito domicilitario?*

Reſpondetur poſſe, etiam ſi Incola maneret ad tempus cum animo redeundi, modò habitatio non ſit ad modicum temporis ſpatium, ſed ad maiorem anni partem. *Ita Lellius Zech. de Caſibus Epiſc. reſeruatis, & Alterius de Cenſ. tom. 1. lib. 4. diſp. 3. c. 1. verſ. Epiſcopus.* Num autem ſit idem iudicium à Sententia Iuris, ſiuè Communis, ſiuè Synodalis? dico magis habere locum. Sed caueat Epiſcopus, à ſententia hominis, ex ſupra dictis. De ſubditis aute Epiſcopi ſatis agam *Poteſt.* 85.

3 *Sed, an huiuſmodi abſolutio poſſit elargiri extra Pœnitentiæ Sacramentum?*

Reſpondetur affirmatiuè, *cum Hurtado, apud Dian. p. 5. tom. 9. reſ. 5.* Tum quia Iuriſdictio, altera Sacramentalis, & altera tantùm Eccleſiaſtica; ergo ſeparabiles. Tum quia Pœnitens enodatus à Cenſura ab Epiſcopo, remittitur ad Confeſſarium, vt à peccatis abſoluatur; nam ſemel liber exiſtit eundi ad Parochum, vel ſecundum conſuetudinem receptam, ad quem maluerit habentem iuriſditionem abſoluendi à mortalibus. Docet atque *Diana ibid.* Epiſcopum procedere iure delegato in abſolutione Cenſurarum nemini reſeruatarum. *ex cap. Nuper. §. In ſecundo caſu. De Sent. Excommunicationis.* Sed firmiùs tenetur, de Iure ordinario ob rationes aſſignatas ſupra in *d. cap. Nuper.*

4 *Sed an prædicta Poteſtas ſe extendat ad Cenſuras ab homine latas?*

Reſpondetur affirmatiuè, modò ſit per modum ſtatuti; vel legis, ob eandem rationem, quæ infert eandem diſpoſitionem. Nec obſtat afferre plura Iura afferentia cenſuras ab homine, dumtaxat abſolui poſſe ab eodem, à quo feruntur. Tum quia Cenſura ſic lata per modum Statuti, generaliter ęquiparatur latę à Iure, vel Potente legem conficere; ad differentiam cenſuræ ſpecialiter latæ ab homine, cuius Tribunal turbaretur, ſi Alius abſolueret; ita *Propoſitus 3. p. q. 1. de Cenſ. in commun. dub. 23. vbi num. 100.* adducit exemplum: Si Epiſcopus præciperet ſub pœna excommunicationis omnes Beneficiarios reſidère, tunc Beneficiarius contraueniens huic cenſuræ generaliter latæ per modum præcepti poterit abſolui à quolibet Approbato Confeſſario. *contra Suarez de Cenſ. diſp. 7. ſect. 2. n. 22. & alios.*

5. Sed

5 *Sed, an Abſolutio impenſa prodeſſet adhùc pro foro externo?*

Reſpondetur affirmatiuè, modò Iudex ratam voluiſſet habere abſolutionem datam, & validam, pro vt benè fieri poteſt à Iudice, cedendo Iuri ſuo, quòd valet, niſi damnum graue Parti inferretur. Confirmatur exemplo de abſolutione data virtute Bullæ, Iubilæi, vel alterius priuilegij, quam multi Epiſcoporum in foro poli, & externi, ratam habere maluerunt. Ita docent *Baldus, & Coninch. de Sacram. diſp.* 14. *dub.* 16.

6 *Sed quid, ſi abſoluens eſſet Simplex Confeſſarius?*

Reſpondetur dicendo in caſu quo, ſimplex Confeſſarius abſolueret vi Bullæ, vbi eſſet illa particula *in foro conſcientiæ tantùm* adhùc poſſet Iudex ratam in ſuo foro habere talem abſolutionem; ità multi quos notat, & ſequitur *Dian. d. loco reſ.* 13. Ratio dicti eſt, quia ſenſus reſtrictiuus illius particulæ (*in foro conſcientiæ tantùm*) non ſe tenet ex parte pœnitẽtis, vt nõ poſſit eũ habere pro abſoluto in foro externo, ſi Iudici placuerit; ſed ſenſus eſt, vt Iudex poſſit ſemper de delicto cognoſcere, & pœnitentem in ſuo foro punire, quia Iudex internus, externum turbare non valet, & placet quampluribus.

7 *Sed quid, de abſolutione Cenſuræ ad Reincidentiam?*

Reſpondetur, abſolutionem hanc, videlicet ſub conditione de futuro. Vt *Ego te abſoluo ab hac Cenſura, quòd ſi intra quatuor dies non ſatisfeceris, pro non abſoluto habearis:* eſſe probatam, & communiter receptam, *ex cap. Præterea,* 2. *de Appellat.* vbi valida cenſetur, ſi Iudex contuliſſet, cum à nullo Iure prohibetur excommunicatio ſub conditione, ad differentiam abſolutionis à peccatis, quæ cum ſit de iure diuino, abſolutè impendi debet; illa vero de Iure Eccleſiæ; ideò tranſacta die, vel conditione non adimpleta, ſtatim abſque alia ſententia cenſuratus exiſtit. Ratio, quia producit effectum ad metam voluntatis ferentis. Ita *Hurtado de Excommunicatione diſp.* 14. *diff.* 14. *n.* 11. contrà *Auilam de Cenſuris* 2. *part. cap.* 3. *diſp.* 3. *dub.* 14. cuius ſententiam probabilem habuit Propoſitus apud *Dian. reſ.* 15. Vbi contrà Auilam ait: Potentem abſolutè, poſſe ad reincidentiam abſoluere, quamuis excommunicare non poſſet, *cum Suarez.*

8 *Sed quanam ſunt excommunicationes iure nemini Reſeruatæ?*

Reſpond. alibi, vna cum catalogo excommunicationum in fine Operis, prout reperi apud varios Auctores, vna cum excommunicationibus Papæ reſeruatis, quæ hîc breuitatis cauſa ſilentur.

De Epiſcopo Abſoluente Maiorem Excommunicationem Papæ Reſeruatam, ſed occultam; & de modo tenẽdi in abſolutione Cenſurarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere ab omni Maiori Excommunicatione Papa reſeruata occulta.*

2 *Sed quid, præmittendam à Pœnitentibus?*

3 *Sed quid, de Solemnitatibus in Iure?*

4 *Sed an omittens Solemnitates vitiet abſolutionem?*

5 *Sed, an Solemnitates ſint præmittendæ ad abſolutionem minoris excommunicationis?*
7 *Sed quid, de forma ſeruanda in foro conſcientiæ?*
8 *Sed quid, de formula ſeruanda, quando Caſus fuerit publicus, & Pœnitens impotens adeundi Papam?*
9 *Sed quid, de eo, pluribus excõmunicationibus innodato?*
10 *Sed quid, de formula abſolutionis ad Cautelam?*
11 *Sed quid, de formula Excommunicationis minoris?*
12 *Sed quid, de eo, qui non adeò certè fuerit intruſus?*
13 *Sed quid, de eo, qui vteretur alijs verbis in abſolutione Cenſurarum?*
14 *Sed quid, de Petente abſolutionem Cenſuræ, abſque Criminis declaratione?*

Poteſtas VI.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere ab omni Maiori Excommunicatione Papæ reſeruata, ſed occulta, vigore *Trid. ſeſſ. 24. de Reform. cap. 6.* hanc poteſtatem diſtinguere viſum fuit à Secunda, & Tertia, vbi ſub nomine Caſus; non ita, quod ex parte Poteſtatis ſit diſtinctio, cum nullum ſit crimen, ſeu Caſus Papæ reſeruatus, cui non ſit annexus Cenſuræ neruus; ſed volui ſubnectere diuerſitatem Cenſurarum, occurri ſolitarum, varijſq; modis cõtractarum. Quapropter illæ rationes, quæ dictas Poteſtates ſubſtinẽt ſub nomine Caſus, idipſum firmant præſentem, ſub nomine Cenſuræ, propter identitatem, vtrorumque in reſeruatione ſolita fieri à Sede Apoſtolica.

2 *Sed quid, præmittendum à Pœnitentibus?*

Reſpond. Pœnitentem Papali excommunicatione innodatum, duo præmittere debere; quorum primum eſt Iuramentum parendi mandatis Eccleſiæ, ſeu Abſoluentis, *ex cap. de Cætero de Sent. Excommunicationis*, apud *D. Thom. 4. ſent. diſt. 18. q. 2. art. 5.* Secundum eſt ſatisfactio pro damno illato; *ex cap. Solet ibid.* Refert *Antoninus 3. part. diſt. 27. c. 77.* contra Hoſtienſem. Primum, habet locum in peccatis enormibus, puta Incendiarijs, Falſarijs, Hæreſiarchis, &c. ita *Silueſter*, qui pariter docet, in his, abſque huiuſmodi iuramento validam eſſe abſolutionem. Secundum, quando Pœnitens eſt certus de damno illato; Alias præſtabit Iuramentum, vſque ad certitudinem, ita ex dictis Iuribus in 4. Poteſt.

3 *Sed quid, de Solemnitatibus in Iure?*

Reſpond. huiuſmodi ſolemnitates eſſe verberationem excommunicati, factam virga, fune, aut flagellis in humeris denudatis, interim recitando Pſalmum. *Miſerere*, vel alium pœnitentialem. Deinde, Abſoluens dicat; *Kyrie eleiſon &c.* & proſequatur formam infrapoſitam n. 6. *ita ex cap. à nobis de Sent. Excommunicationis*, quæ ſolemnitates non ſunt præmittendæ in abſolutione Secreta, vt notarunt *Silueſter*, & *Nauar.* ob periculum Reuelandi Confeſſiones, & peccata; ideò textus interpetratur de publica, & Solemni abſolutione.

4 *Sed, an omittens ſolemnitates in abſolutione ſolemni, & publica Cenſurarum, vitiat abſolutionem?*

Reſpond. negatiuè cum *Soto, ſent. 4. de Excommunicatione, Capiauill. de Caſibus Reſeruat. fol. mihi 78.* & Alijs; quorum ratio eſt quia dictæ ſolemnitates non ſunt de Subſtantia, ſed tantùm Eccleſiaſticę formulę ſeruandę ad fideles terrendum; ideò earum omiſſio non eſt peccatum,

ſal-

ſaltem letale; Immò, iuſta cauſa intercedente, abſente ſcandalo, nullum erit peccatum. Idcircò, ſi Pœnitens eſſet Mulier, eius humeri denudari non debent, propter honeſtatem, ſed verberatio illa, ſuper veſtes largienda, ſecundum communiorem vſum.

5 *Sed, an ſolemnitates ſint præmittendæ ad abſolutionem minoris excommunicationis?*

Reſpond. negatiuè, ad differentiam, ſaltem accidentalem, vt vult *Capiauill.* Maioris excommunicationis; propterea magis de plano procedendum in publica abſolutione Minoris, ita DD. citati.

6 *Sed aſſignetur forma ſeruanda in ſolemni abſolutione Excommunicationis?*

Reſpond. quando Ordinarius abſoluit: quibuſdam præſentibus hac forma vti debere, dicto Pſalmo *Miſerere, & Gloria Patri,* Pedeſter incipit *Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon.* Pater noſter *Secreto.*

℣. Et ne nos inducas in Tẽtationem.

℟. *Sed libera nos à malo.*

℣. Saluum fac ſeruum tuum.

℟. *Deus meus ſperantem in te.*

℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis.

℟. *A facie inimici.*

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. *Et clamor meus ad te veniat.*

℣. Dominus vobiſcum.

℟. *Et cum ſpiritu tuo.*

Oremus.

DEVS, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, vt hunc famulum tuum N. quem Excommunicationis ſententia ligatum tenet; miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde.

DOminus noſter Ieſus Chriſtus dignetur te abſoluere, & ego authoritate eius, qua fungor abſoluo te à vinculo Excommunicationis, quam incurriſti (*ob hanc, vel illam cauſam*) in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Ita *apud Sorbo V. Abſolutio, & Rituale Romanum.*

7 *Sed quid de forma ſeruanda in abſolutione, pro foro Conſcientiæ?*

Reſpond. & quia peccata abſolui nequeunt, niſi in foro interno, & Sacramentali, ideo quando, vna cum peccatis eſt annexa Cenſura, vna pariter cum illis in Sacramento Pœnitentiæ, omiſſis ſolemnitatibus, Confeſſarius vti debet forma communi Eccleſiæ, & abſoluere, additis verbis: *& ego Authoritate mihi in hac parte commiſſa, & tibi conceſſa. Abſoluo te à vinculo Excommunicationis, quam incurriſti ob talem, vel talem cauſam: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*

8 *Sed quid, de formula ſeruanda, ſi Caſus fuerit publicus, & Pœnitens impotens adire Papam?*

Reſpond. publicam, cum, vel ſine ſolemnitate. Ratio, quia publicitas Caſus, exigit publicitatem abſolutionis, faciendam ab eo, cui de iure contingit, abſoluere impotentes; iuxta dicta Poteſt. 4. vbi diximus, quoad impeditos adire Ordinarium, eſſequè tacitè Papæ delegatum, ratione impedimenti, ducto argumento è naturali benignitate legis Eccleſiæ, eiuſque Conditoris.

9 *Sed quid, de eo pluribus Excommunicationibus innodato?*

Reſpond. cum quampluribus Abſoluentem debere omnes, & ſingulas in abſolutione exprimere, ſed melius cum *Nauar. cap. 26.* ſatis eſſe, vti ſolitis verbis, ſcilicet *Abſoluo*

te

te ab omni vinculo Excommunicationis, cum intentione abſoluendi omnes modo, quo abſoluuntur peccata num plura, vnica abſolutione abſque ſingulorum expreſſione, quod non improbabiliter dicitur.

10 *Sed quid, de formula abſolutionis ad Cautelam?*

Reſpond. his verbis expleri: *Abſoluo te à Vinculo Excommunicationis, ſi quam incurriſti. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*

11 *Sed quid, de formula Excommunicationis minoris.*

Reſpond. his pariter verbis: *Abſoluo te à Vinculo excommunicationis Minoris, quam incurriſti*, vel ad cautelam. *Si quam incurriſti, propter talem, vel talem cauſam. In nomine Patris, &c.*

12 *Sed quid, de eo, qui non adeò certè fuerit incurſus?*

Reſpond. in hoc caſu nullas Solemnitates præmittendas *ex Nauar. d. l.* vbi docet ſolemnitates dumtaxat adhiberi Cenſuris indubitanter incurſis, eo quia ſtricti Iuris. Vnum autem quod occurrit eſt; ſi Pœnitens fuiſſet Cenſura reſeruata Papæ ligatus occultè, & immineret infamiæ periculum, ſi non celebraret, vel non communicauerit in Paſchate, in hoc caſu, quidquid *Soto, & Nauar.* dicant, communiter docetur poſſe celebrare, vel communicare, ad vitandam infamiæ notam, cũ propoſito quamprimũ cõfitendi. Ratio, quia vrgens periculum eſt de Iure naturali, quod ſeruare tenemur, & præualet iuri poſitiuo Eccleſiaſtico, idipſum dicendum de Moniali, Cenſura Papali innodata, vt poſſit vnà cum Alijs Choro intereſſe, ſicque de Alijs conſimilibus caſibus occultis, docet *Capiauill. d. loco. cap. 9. diff. 3. fol. mihi 6.*

13 *Sed quid, de eo, qui vteretur Alijs verbis in abſolutione Cenſurarum?*

Reſpondent *Siluestr. Nauar. & Couar.* validam eſſe; ſed placet diſtinctio communis, quando abſoluens fuerit Papa, validam eſſe, dicendo *Benedico te; vade in pace, &c.* Secus ſi Alius. Ratio, quia forma tradita eſt omnino ſequenda, & ſeruanda, de mandato eiuſdem Eccleſiæ, ab omnibus ſibi ſubiectis; ideò ſolus Papa poteſt vti alijs verbis; inferiores verò ſequi tenentur formam ab Eccleſia ſignatam.

14 *Sed quid, de petente abſolutionem Cenſuræ abſque criminis declaratione?*

Reſpond. abſolui poſſe, cum *Nauarr. apud Capiauillam d. loco de formis abſolutionis cap. 10. q. 1. diff. 3.* & colligitur *ex Trid. ſeſſ. 4. c. 7.* ad differentiam abſolutionis Sacramentalis peccatorum, quam Abſoluens impendere nõ poteſt, abſque criminum declaratione totali, facta voce, nutu, &c. ita *Soto in 4. diſt. 18. q. 2. art. 5.* Ipſe autem magis ſecuram teneo oppoſitam, sectando formam Eccleſiæ traditam: dicendo, *Abſoluo te à vinculo excommunicationis, quam incurriſti ob talem, vel talem cauſam.*

De Epiſcopo abſoluente leuem Clerici percuſſionem?

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Excommunicationem contractam ex leui Clerici percuſſione.*

2 *Sed quid, ſi percuſſio fieret non manibus, ſed tantùm pedibus?*

3 *Sed quid, ſi intentio ferentis, eſſet grauis, ſed percuſſio leuis?*

4. Sed

4 *Sed quid ſi intentio leuis, ſed percuſſio grauis, & mortalis?*

5 *Sed quid ad cognoſcendam clariùs hanc leuem percuſſionem?*

6 *Sed num Epiſcopus poſſit hanc facultatem Alijs delegare?*

Poteſtas VII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Excommunicationem contractam ex leui Clerici percuſſione, ita *ex cap. Praeuenit. de Sent. Excommun. & Extrauag. Ioan. 22. incipit Perlectis*, colligunt *DD. cum Panorm. apud Dian. p. 9. tract. 4. reſ.* 47. & ab hac excommunicatione in vtroque foro abſoluit Epiſcopus. Eo quia ex ſupradicto cap. datur facultas, ſic *Bonac. de Cenſ. extrà bull. Cœnæ Domini diſp. 2. q. 3. p. 6. verſ. 5. n. 3.* huius Poteſtatis intimus conceptus ortum habet ex declaratione percuſſionis vt ſic: diuiſæ in Leuē, Mediocrem, & Enormem, de qua pleniùs dicam: *p. poſt. Impot. 8. num.* 1. hic autem aſſero; Percuſſionem leuem illam cenſeri, quæ iudicio prudentis viri, non erit mediocris, vel enormis, quibus grauiſſima Clerico infertur iniuria; nam ſuggellatio Carnium, iudicatur mediocris, & euulſio membri cum copia ſanguinis, grauis, ſeù enormis; quarum vtraque ſtat ſub ſola Poteſtate Supremi Pontificis, qui illas ad ſe reſeruauit, vt meliùs dicam p. poſt. & n. prædictis. leuis autem eſt, quando non abſque culpa lætali iniuriatur Eccleſia in ſuo Clerico phyſicè, manu, pede, digitis, vel baculo, aliouè inſtrumento, & hæc Epiſcopali Poteſtati ſubſtat, pro vt praxis ipſa oſtendit.

2 *Sed quid, ſi percuſſio non fieret manibus, ſed tantùm pedibus?*

Reſpond. incurrere; Ratio id connotat verbum illud (manus violenta) in Can. Si *quis ſuadente*, qđ ſonat pro qualibet iniuria phiſicè facta in Corpore Clerici Deo ſacrato, & ponitur, *Manus*, quia eſt inſtrumentum conſuetum ad faciendam violentiam. Itaque ſi quis potum veneno mixtum daret, vel detineret in Carcere, vel inſequeretur ad præcipitium, vel detineret violenter equum, vel clauderet cubiculum, indè vt nequeat ſine magno dedecore exire; vel alia fieret actio injurioſa; circà rem adhærentem, portantem, vel continentem Clericum, vel ſpueret in faciem eius, aut veſtes eius dilaceraret, & ſimili, in materia, quæ peccatum mortale eſſet (ſine quo non incurreretur cenſura) in excommunicationem incidere dicitur, ob actionem violenter illatam Clerico, ſiue immediatam, ſiue mediatam; quod totum ſonant illa verba (*Inicere manus violentas*) apud Suarez *de Cenſ. diſp.* 72. *ſect.* 1. Reginald, *lib. 6. n.* 205. è contra verò is, qui contumelijs afficeret Clericum, vel inſcium, aut dormientem expoliaret, lacerando veſtes illi non adhærentes, vel per metum, non verò vi, aut tactu è fundo cogeret exire, vel eſclopo explodaret pilam in eum, non tangendo illum; non incurrere, docuere multi apud Sà, *d. loco n.* 2. Sayr. *n.* 26. Filiucc. Coninch. Molin. *tom. 4. tract. 3. diſp.* 51. & alij apud Bonac. *de Cenſ. extrà bull. Cœnæ diſp. 2. q. 3. ſect. 1. à n.* 1.

Dices, leuis percuſſio nunquam poſſit eſſe peccatum .m. ob leuitatem culpæ, ergo.

Reſpond. illam particulam, *leuis*, percuſſioni adiecta; poni connotatiuè, per reſpectum ad mediocrem, & enormem, non verò ſignificatiuè pro leui actione; etenim ſi leuis eſt in materia veniali, nulla fieret Cenſuræ

ſuræ incurſio.

3 *Sed quid, ſi intentio ferentis eſſet grauis, & percuſſio leuis?*

Reſpond. non incurrere, quia incurſio non menſuratur ad metam actus interni, ſed externi; ideò inuaſor eſſet peccato mortali noxius, abſque incurſione Cenſuræ.

4 *Sed quid ſi intentio leuis, ſed percuſſio grauis, & mortalis?*

Reſpond. videndum, ex quo capite; nam ſi ex Percutiente ſciente; & ita incurreret, tanquam ille, qui ſcit ex leui ictu grauiter offendere; etenim ictus leuis factus in oculis, eſt grauis, etiam à leuiter iaciente, & intendente. Si verò ex Percuſſo per accidens accipiente ex ſe in Corde, vel capite ictum, quem dare in pede intendebat Percutiens non incurrit. Si demum ex circumſtantijs, vel ipſa actione, erit relinquendum boni viri iudicio, nũ actioni correſpõderet pœna lætalis, menſurando cum actione externa, excommunicationis neruum; nam Eccleſia actus internos non iudicat, sed iudicandos Deo relinquit, qui cor hominis reſpicit, Eccleſia verò faciem.

5 *Sed quid, ad cognoſcendam hanc leuem percuſſionem?*

Reſpond. cum Bonac. d. loco tribus ex capitibus colligi poſſe. 1. ex actione violenta: 2. eo quòd ſit iniurioſa; & 3. eo quòd attingat materiam lætalem, abſque macula in percuſſo, & 4. addo, quòd actio ſit phyſicè attingens mediatè, vel immediatè perſonam Clerici. Actio enim ſit vallata circumſtantijs eſt materia; circà quam Epiſcopus Iure ſuo ordinario dexteram ſuam extendere poteſt.

6 *Sed num Epiſcopus poſſit hanc ſuam facultatem Alijs delegare?*

Reſpond. proculdubiò poſſe, tanquam id, quod ei competit de Iure ordinario. Ideò Vicario eius Generali, vel cui malüerit delegare poteſt. apud Bonac. *d. loco. ſect. v. punct. 6. num.* 2. Hinc innumeros perlegi, & inueni caſus, apud Authores, quos diuidere fas erit in occurſu aliorum caſuum de percuſſione mediocri, & enormi, & de caſibus licitis, quibus percuſſio Clericorum, ſit abſque incurſione Cenſuræ. De percuſſoribus autem, & de his, qui veniunt nomine Clerici, alijſque conſimilibus difficultatibus, in inferioribus Poteſtatibus *à Poteſt.* 161. dummodò ſatis fuit hactenus de ipſa actione, & materia leuis percuſſionis; breui calamo differere. Videto ſequentem Poteſtatem.

De Epiſcopo abſoluente Excommunicationem, contractam per violentam, ſed leuem manuũ iniectionem in Clericos. Vbi de ſubiecto huius Cenſuræ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Abſoluere infraſcriptos inijcientes leuiter manus violentas in Clericos, vel Monachos.*

2 *Sed quid, de percuſſione facta cum conſenſu Clerici percuſſi?*

3 *Sed quid dicendum de Clerico percuſſo præſtante conſenſum?*

4 *Sed excipiuntur ne aliqui Caſus?*

5 *Sed quid, nomine Clerici?*

6 *Sed num nomine Clerici veniunt ſuſpenſi, vel excommunicati?*

7 *Sed quando nam Clericus priuilegium canonis amittit?*

8. *Sed*

8 *Sed quid nomine Monachi?*
9 *Sed quid de Religioſis æquitibus?*

Poteſtas VIII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere infraſcriptos Iniijcientes leuiter manus violentas in Clericos. Delucidatio Poteſtatis pendet ab explicatione ſubiectorum omnium, qui cadunt ſub præfata cenſura, quiduè ſignificet ly (*Si quis*) quæ Particula eſt multorum connotatiua *ex l. qui filiabus §. 1. ff. de legatis*, vt obſeruauit. *Tiraquel. apud Bonac. de Cenſur. extra Bull. Cœna Domini diſp. 2. q. 3. p. 6. ſect. 2. n. 1*: hanc octauam Poteſtatem ſubtexere placuit iuxta ſeptimam, tanquam eius affinem, quoniam illa de ſola actione iniurioſa: hic autem de ſubiecto huius excommunicationis, ſeu incurſis per iniectionem violentam; ſimul atque de obiecto, quiduè veniant ſub nomine Clerici, vel Monachi. Quapropter dato ſeptimæ, & octauæ Poteſtatis diſcrimine, ad intentum deſcendam; dicendo.

Primò: nomine Si *quis*. Venire generaliter omnes Baptizatos, dolique capaces, cuiuſcunque ſint dignitatis, & conditionis (Papa excepto.) Ratio cuiuſmodi eſt: quia hæc cenſura eſt in fauorem Status Eccleſiaſtici lata, ideò omnes de Eccleſiæ cœtu, dolique capaces comprehendit. Dixi doli capaces; quia Cenſura non niſi à doloſè mortaliter, & peccaminoſè agentibus incurritur. Papam excæpi, quia cum ſit Caput Eccleſiæ cenſuras ferens, non eſt cenſuræ ſubditus, ex quo ne dum Viri, verùm, & Mulieres comprehenduntur, cum illa particula Si *quis* vtrumq; complectitur ſexum.

Secundò venire Collegia, vel vniuerſitates, qui mandarent percutere Clericum. Ita quod ſi delictum patraretur à Collegio, ab omnibus, & ſingulis contraheretur cenſura. Ratio; quia mandatum fit à perſona vera, & non ficta, cuiuſmodi eſt communitas; propterea ab omnibus, & ſingulis contraheretur excommunicatio. Ita docuit *Berrazolio in l. Si quis c. de tranſact. apud Gratum diſt. 250.*

Tertiò ipſos met Clericos ſe iniurioſè percutientes ex Ira, Odio, vel tædio vitæ. Modo tamen percuſſiones attingant grauitatem culpæ lætalis, excommunicationem incurrere. Secus dicendum ſi ob mortem Parentum, vel Inimicorum, barbā, vel capillos à ſe euellerent, ſeque percuterent, vel cauſa mortificationis, aut deuotione Paſſionis Chriſti flagellis percuterentur. Ratio primi eſt, quia illorum percuſſio iniurioſa facta eſt in perniciem priuilegij Status Eccleſiaſtici; cui Perſona priuata non poteſt cædere. *apud Sayr. Auil. & Nauar. c. 27. n. 78.* Ratio ſecundi eſt; quia in huiuſmodi non apparet iniuria, ſed ob mortem Chriſti, vel Parentum compaſſio operatur.

2 *Sed quid, de percuſſione facta cum conſenſu Clerici Percuſſi?*

Reſpond. quod ſi percuſſio erit iniurioſa, ab incurſione non excuſatur percutiens. Ratio, quia conſenſus ille præſtari nequit in præiudicium priuilegij conceſſi toti Statui Clericali; ideò per conſenſum perſonalem non cohoneſtatur percuſſio: quapropter ſi quis occideret, vel grauiter percuteret hominem fortè conſentientem, tunc fieret iniuria Reipublicæ, à qua puniretur, & patibulo ſuſpenderetur. Idipſū de percutiente Clericum conſentientem. *Apud Suarez tom. 5. diſp. 22. ſect. 1. n. 58.*

3 *Sed quid dicendum de Clerico percuſſo præſtante conſenſum?*

Reſpond. huiuſmodi Clericum, *ex cap. ſi contingit* eſſe excommunicandum, non verò excommunicatum. Ita *in d. cap.* vt notauit *Suarez ibid. n.* 57.

4 *Sed excipiuntur nè Aliqui caſus?*

Reſpond. affirmatiuè. Primò excuſantur Percuſſores ab incurſione Cenſuræ in percuſſione defenſiua, v. g. ſui honoris, Parentum, & aliorum, ob moderamen inculpatæ tutelæ, ita *Molina diſp. 36. à n. 3. Nauar. Suarez, & alij d. loco.* Quorum Ratio efficax eſt, quia defenſio eſt Vltio, ſeù violentia prohibita in dicto can. *Si quis.* neque iniurioſa, ſed virtuoſa, & defenſiua de lege naturæ, ob quam licet vim vi repellere; etiam ſi Percutiens potuiſſet fugam arripere, ſi illa fuiſſet ignominioſa. Ex quo Fæmina ſuum honorem defendere non valens, niſi percutiendo Clericum aggreſſum ad eam, non incurrit. Secus ſi ſolis verbis potuiſſet euadi. *Nauar, ibid. n.* 105. *Auila, Suarez, Molina*, & Alij *apud Bonac. d. loco. ſect. 6. n.* 1.

Secundò in Repulſione licita, quo repellens vteretur Iure ſuo, puta, quando quis Clericum repelleret è domo illa iniuſtè occupantē. Ratio, quia vnuſquiſque poteſt vti Iure ſuo, pro poſſeſſione ſuorum, ideò repulſio non dicitur actio iniurioſa, ſed licita, obuiameundo iniuſte occupationi, quam aliter euadere non poſſet. Apud *Molin. Silueſt. de ſiliucc. tract. 15. cap. 1 n.* 20.

Tertiò in Correptiua percuſſione, qua Pater, Mater, Magiſter, vel Prælatus, non ira, vel odio, ſed ſola vi correctionis percutiunt Clericum, modo percuſſio non excedat limites correctionis; inde vt appareat fieri non culpa, ſed in emendam errorum, ſic *Molin. Regin. Filiucc.* & *Nauar. ibid. n.* 82. Ratio, quia prohibitio facta in fauorem Clericorum non habet locum ad iuſtas cauſas, quibus Clericus edoceri tenetur mores à Genitoribus, & Virtutes à Magiſtris. Immò hæ iuſtæ cauſæ ipſi fauent, vt licitè corrigatur; quo caſu correctio eſt virtuoſa ad vitia euellenda, virtuteſque plantandas; ſola enim prohibita eſt in can. *Si quis.* Actio peccaminosa, diabolo perſuadente.

Quartò in Percuſſione, ex vehementi, & naturali paſſione, vt accidere ſolet, quando quis percuteret, vel occideret Clericum inuentum in peccato cum Vxore, Matre, Filia, vel Sorore percutientis. *Ex cap. Si verò de ſent. excommunicationis.* Ratio, quia percuſſionem hanc perſuadet vehemens paſſio; quæ difficulter temperatur orta ex iuſto dolore. Ita *Molina tom. 4. de Iuſtitia, tract. 3. c. 3. n. 3. contra Silueſtrū, & Nauar.* Caſus autem non deſcēdit ad Clericum cūm Conſanguinea inuentum, vel alia inferioris ordinis, vbi dolor faciliùs comprimitur, & à nullo iure excuſatur. Neque deſcendit ad Sponſam de futuro, vel filiam adoptiuam, *apud Sanchez de Matrimonio lib. 1. diſp. 1.* ſed nomine filiæ intelligitur vera, licèt illegitima, ita de alijs enumeratis. Addunt Doctores *apud Bonac. loco cit. n.* 8 Nec oportet Clericum inueniri in actu turpi, vt in oſculis, & tactibus, quibus ſuſpicio apertè generatur *apud Silueſtrum*, & ſequitur *Coninch.* quòd non improbabiliter aſſeritur, ad hoc vt Percuſſor dicatur agere in ſui defenſionem; hos, & ſimiles caſus, vſque ad decimum tertium enumerat *Bonac. loco cit. ſect. 6.* Alij plus minuſuè, ſed Reductiuè ad prædicta ex dicendis.

5 *Sed quid nomine* Clerici*?*

Reſpond. nomine *Clerici* gau-

den-

ſcentis priuilegio Canonis; venire hominem ſaltem prima Tonſura inſignitum, & Clericali Militiæ aſcriptum, modò geſtet habitum, & Tonſuram; ſiue ſit Clericus Sæcularis, ſiue Regularis, vel Monachus, ad quod declarandum Apponuntur hic verba textus in *in Cap. Si quis* 17.*q.* 4. *quæ ſunt*:

Si quis Suadente Diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum iniecerit, Anathematis vinculo ſubiaceat. Et nullus Epiſcoporum illum præſumat abſoluere, niſi Mortis vrgente periculo, donec Apoſtolico conſpectui præſentetur, & eius mandata recipiat.

Ex quo patet Clericum, & Monachum expreſsè nominari, & ſub nomine Clerici venit etiam Coniugatus, qui cum Virgine contraxit, modò deferat habitum, & Tonſuram. Ratio quia huiuſmodi coniugatio non repellit priuilegium Canonis factum in fauorem Status Eccleſię; in quo ſtatu aſcribitur ab Epiſcopo ad inſeruiẽdum Eccleſię, & procedit, etiam ſi dimiſerit habitum, & pœnitentia ductus illum reaſſumpſerit. *Apud Silueſtr. V. Excommunicatio.6.n.4. Sayr. & alios.*

6 *Sed num nomine Clerici veniunt ſuſpenſi, vel excommunicati?*

Reſp. ꝓculdubio qđ õnis qui percuſſerit Clericos excommunicatos, vel ſuſpenſos, seù verbaliter degradatos incurrit, etiam ſi excommunicatio procedat ex Contractione Matrimonij poſt ſusceptionem Sacror. Ordinum. Ratio quia licet hi alias incurrant pœnas, non amittunt tamen priuilegium Canonis, *ex cap. degradatio de Pœnis in* 6. *Molina tom.* 4. *diſp.* 56. *n.* 12. *Nauar. Filiucc. & Coninch. apud Bonac. loco cit. ſect.* 3. Cui non placet quando Clericus recepiſſet ordines ante Baptiſmum; quia inualidè: Sicut neque ſi Clericus ſit bigamus. *Ex cap. Clericus. diſt.* 21. *& cap. vnico, de Clerico coniugato De Bigamis, in* 6.

7 *Sed quando nam Clericus priuilegium Canonis amittit?*

Reſpondetur primò, ſi fuiſſet Bigamus bigamia vera, & non ficta, de qua alibi *Poteſt.* 147. *& p. poſt.* 85. fuſiùs cum *Sayr. cap.* 27. *n.* 31.

Secũdò Si Ter monitus habitũ, & Tonſuram non reaſſumpſerit, *ex cap. Cum contingit* 2. *de ſent. Excom.* Nec ſufficit vna monitio pro tribus; vt obſeruat Molina *ex Textu Ter à te moniti.*

Tertiò, ſi se intromiſerit inormitatibus, vt craſſando, & ſimili. *apud Molin. diſp.* 40. *n.* 54.

Quartò, ſi Clericus coniugatus poſt Trinam in re factam monitionem, non deſtiterit ab officio Cauponis, vel Macellarij. *ex Clement.* 1. *de vita, & boneſt. Clericorum.* In his ſimilibusque delictis, vel officijs, parum Statui Eccleſiaſtico congruis, ſtatuit Lex Canonica priuare Clericos dicto priuilegio; ita quod ſi quis eos percuſſerit, anathematizatus nõ cẽseatur, ob amiſſionem priuilegij in perſona percuſſa. De Clericis autem negotijs deditis secularib'; puta Procurationibus, & marcimonijs, dubium eſt, sed ad partem negantem amittendi priuilegium inclinat *Molina d. loco, n.* 80. *Suarez, Filiuc. & alij*, contra *Nauar. d. loco. n.* 8.

8 *Sed quid nomine Monachi?*

Reſp. hominẽ illũ in aliqua Religione approbata in Cõmuni, & sub obedientia viuentem, *ex cap. Religioſo de ſent. excommunicationis*, qua sub tam lata definitione veniunt ſequentes.

Primò nè dum Religioſi, aut Religioſę in Monaſterijs, verum, eorum-

eorumque Nouitij, aut Nouitiæ, etiam ſi admiſſi fuerint ante annos pubertatis, modò non ſint Infantes ante vſum rationis, *vulgò dicti oblati*, cum hi vera formalitate nouitiorum carent. apud Sanchez *in opere Moral. lib. 5. cap. 4. n. 14.*

Secundò, Tertiarij curæ, & ſeruitio Religioſorum addicti, vnà cum illis viuentes, habitumque deferentes. Ratio quia tales viuentes ſub tecto agregatìm participes fiunt fauorabilium omnium eorum, quorum obſequijs ſe manciparunt. Tùm quia ſicut Religioſi paſcuntur de illorum ſeruitijs; ita, hi de eorum priuilegijs. *ex Rota* apud. Nauar. *cap. 27. n. 76.* & Filiucc. *q. 4. n. 14.* cōtrà Caetan. & alios apud de Graff. Illi verò, qui extra collegialiter viuunt, etiam ſeruantes Regulam, ſicut cæteri Religioſi, non gaudent illorum priuilegijs, nec conſequenter hoc priuilegio Canonis.

Tertiò Eremitæ collegialiter viuentes ſub obedientia alicuius Prælati, vel Epiſcopi gaudent dicto Canonis priuilegio, quia ſic obtinuit vſus ex tacita voluntate Pontificis, qui ſpecialiter in bonum propenſiùs inclinatur; & licet illic nulla profeſſio fit; eſt quædam ſimilitudinaria Religio more Patrum Eremitarum conſtructa; ideò priuari non debent dicto priuilegio. Apud Nauar. *in Manual. c. 27. n. 70.*

Quartò, ōnes illi, qui aſſūpto habitu ſeruitijs, & obſequijs Monialiū ſe mā-ciparunt, petendo pro eis eleemoſinam. Ratio quia per id, quod gerunt, merentur vna cum illis ali in corporalibus, & Spiritualibus. Apud Bonac. *loc. cit. sect. 3. n. 10. §. hinc ſequitur.* Adde tu modò viuant iuxta Monaſterium eorum more.

Quintò, omnes Moniales, etiam Nouitiæ, earumque Conuerſæ intrà ſepta viuentes. *ex cap. cum illorum deſint ex excommunicationis.*

9 *Sed quid de Religioſis Æquitibus?*

Reſpond. illos omnes emittentes tria vota Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitatis, gaudere priuilegio Canonis, cuiuſmodi ſunt: Æquites S. Ioannis, & Chriſti, vt voluit Molina ſupra *tract. 3. diſp. 50. n. 5.* Æquites S. Iacobi, ex priuilegio communicent in priuilegio Canonis, & fori. Calatrauæ, & Alcantaræ, ſimiliter S. Lazari, & Sancti Stephani apud Nauarrum *de Regularibus conſ. 20.* Conſuetudo locorum tandem eſt ſemper attendenda, quæ tanquam rerum Magiſtra; experientiæ innita, quid faciendum explicat. apud Bonac. *tom. 3. mihi fol. 149.* vbi docet; quandoque vigère in fauorem; quandoque in contrarium. apud Garziam *de Benef. 1. p. 14. n. 15.*

Primò ſeligitur ex dictis, omnes Chriſti fideles; doliquе capaces, Collegia, & vniuerſitates, mandantes, vel percutientes iniurioſè, iniuria, quæ peccatum mortale attingit, leuiter, ideſt abſque macula in Corpore iniecta, vel relicta, ſiue illa ſit manib⁹, pedib⁹, pugno, baculo, vel alio, quibus Iudicio boni viri, ideſt Epiſcopi inuriatur Status Eccleſiaſticus, in perſonā Eccleſiæ adiectus; Clericum, ſiue Secularem, etiam conſenſientem, ſiue Regularem, Monachum, Tertiarium, vel Nouitium Conuerſum, Monialem, earumque ſeruitas, modò vt infrà; Eremitas, & Æquites: excommunicationem incurrere Epiſcopo reſeruatam, à quo abſolutio demandari debet.

Secundò ſeligitur, omnes prædictos percuſſores incurrrere; quando percuſſionum ſubiectum ſit ex enarratis Clericis, vel Monachis, priuilegio Canonis fruentibus; nam incurſio ſe tenet ex parte percuſſorum priuilegiatorum, pro quibus ob iniu-

iniuriam Statui Eccleſiaſtico factam, ita *in d. cap. Si quis.* decretum, & definitum fuit; immò præfati propter quædam atrociora ſcelera, quibus ſplẽdor Eccleſię obſcuratur, priuantur illo canonis priuilegio, quo caſu Percuſſores nullam incurrerent cenſuram; eruntque ſicut cæteri homines percutientes alios. Quod dictum eſt de leui percuſſione, Percuſſoribus, & Percuſſis, in caſibus, quibus incurritur vel non; memoriæ habeatur pro percuſſione Mediocri, & Enormi, de quibus in ſequentibus, ideò ſatis.

De Epiſcopo abſoluente excommunicationem Reſeruatam, contractam ex percuſſione Mediocri, & Enormi Clericorum, in caſibus, vt infrà.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Percuſſores Clericorum ab Excommunicatione reſeruata, contracta ex percuſſione Mediocri, & Enormi in caſibus, vt infra.*

2 *Sed quid ſi dubium fuerit, num percuſſio ſit leuis, vel grauis?*

3 *Enarrantur Priuilegiati in hoc Canone à num. 1. vſque ad 9.*

Poteſtas IX.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Percuſſores Clericorum, ab Excommunicatione Papæ reſeruata, & contracta per percuſſionem Mediocrem, & Enormem, in caſibus vt infrà. Huius Poteſtatis diſtincta, ſpecifica, & indiuidua delucidatio pendet *ex dictis in 4. Poteſtate*, vbi ſuſè de legitimè impeditis, & vrgente neceſſitate in communi fuit clariùs exaratum; ideò hic ſilentur, quæ ibi prædicta fuere; ad cognoſcendos ergo tales Percuſſores recurrentes ad dexteram Epiſcopi, eſt videndum, quid ſit Percuſſio Mediocris, & Enormis.

Valdè placet quod communiter dicitur diuiſionem percuſſionis apud Canoniſtas in Leuem, Mediocrem, & Enormem eſſe arbitrariam, hoc eſt arbitrio Prudentis viri relictum, vt fũdato, regulatoq; iudicio, quis a poſſit Iniurias Clericis illatas diſtinguere; propterea eſtò verum ſit, ex dictis percuſſionem alicui Clerico, pugno, palma, &c. violenter, & perſuadente diabolo, abſque tamen Carnium ſugillatione, euulſione membrorum, vel dentium factam, regulariter eſſe leuem. Tamen non ita verè, vt ex Circumſtantijs à Prudente grauem iudicari non poſſet; etenim ſi quis Epiſcopo alapam, vel alteri perſonæ in dignitate conſtitutæ impingeret, percuſſio ratione perſonæ erit grauis; ratio, quia iniuria creſcit ad dignitatem perſonæ iniuriatæ, ideò rimari oportet actionem, & ſubiectum, ad diſtinguendam leuem percuſſionem ab alijs. Quarũ prima ſubſtat Epi dexteræ; Aliæ verò ſiniſtræ, niſi priuilegio impeditorum fruerentur, purgatur ergo dubium in ſequenti.

2 *Sed quid ſi dubium fuerit, num percuſſio ſit leuis, vel grauis?*

Reſpond. cum Extrauag. Ioan. 22. incipit *Perlectis* grauem diiudicari, hoc propter fauorem Status Eccleſiaſtici, apud Nauar. *in Manuali c. 27. à n. 90.* Sic iniuria creſcit

ſcit ad grauitatem obiecti; ſeù perſonæ iniuriatę, non ita, quod ſi percuſſio grauis facta fuerit, alicui pauperi Clerico cenſetur leuis, quia principium formale incurſionis eſt priuilegij violatio in perſona Eccleſiaſtica, quod æquè ſtat in omnibus, in quibus poteſt maiorari, ſed non minorari; primum, quia ſumus in fauorabilibus pro Clericis, Secundum non minoratur ad minoritàtem perſonæ priuilegiatę. Indè vt pœnam magis terreant Percuſſores, eſtque finale intentum Eccleſię. Dubium igitur purgãdũ erit de Iudicio prudentium, quibus innituntur DD. quorũ hęc fuit nobis relicta regula: Percuſsionẽ Mediocrem illam eſſe, quę leuem, & enormem mediat, quaque, vel ſugellatio relinquitur, dens extrahitur, capillorum multitudo euellitur, aut Sanguinis copia effunditur; eo quia his, & ſimilibus, non parum dedecoris perſonę Eccleſiaſticę infertur. Grauem verò iudicandam, qđo graui lęſioni coniuncta eſt; vt cum mutilatione Membrorum, cum magna Sanguinis copia, de vulnere illato; quod idem foret ſi parum ſanguinis effunderetur ex vulnere, perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis iniecto, ſecùs ſi de leui percuſsione è naribus effunderetur, quia ex his ſolet ſanguis effundi; ideò ex eo, non Enormis, ſed leuis percuſsio diiudicanda, non ad menſuram ſanguinis, ſed actionis. Quorum grauitatem mentière quidam aſſerendo, Alapam Clerico in publico, aut Monacho in Eccleſia, vel Sacerdoti, veſtibus Sacris induto inflictam, aut à Satellite deferente Clericum, quaſi vſurpando ius Eccleſiaſticum, eum, auctoritatiuè percutiendo, eſſe grauem. Ita Nauar. Suarez, Molina, & Alij apud Bonacin. *de Cenſur. extrà Bull. Cœnæ diſp. 2. q. 3. p. 6. ſect. 5. n. 56.* Sed Philiandro non placet. Mihi verò non diſplicet dictum de Satellitibus, & Sacerdote Sacris induto; pro quibus, Bonacinę adhęreo, magna enim in his conſpicitur pręſumptio.

Ad intentum igitur reuertar, vel Percuſſores huiuſmodi ſunt occulti, vel publici? ſi primum, erit regulandum cum dictis in ſecunda, & ſexta Poteſtate, atq; facultate Trid. qua vtuntur Epiſcopi in fauorem pcutiẽtiũ occultè grauiter, vel enormiter Clericos: Si ſecundũ, recurrendum ad 4. Poteſtatem, vbi de Caſibus publicis Papalibus; quarè extra dubium eſt, non poſſe Epiſcopum huiuſmodi Percuſſores publicè abſoluere, niſi tamen fuiſſent legitimè detenti adeundi Papam, & tunc dupliciter, vel ad Tempus, ſicque poſita ſalutari pœnitentia, & pręſtito iuramento de parere mandatis Eccleſię in ſui repreſentatione; abſoluitur, ſicque Abſolutus, impedimento temporaneo tranſacto, tenetur Papam adire ſub pœna reincidentię, vt notauit Bonac. *loc. cit. n. 17. §. Aduertendam 1. & 2. & cap. eos, qui de ſent. excommunicationis.* vel Perpetuò, & tunc abſque iniunctione præcepti. Lege 4. *Poteſt.* vbi varij Doctores. Dubium verò cadit in his, qui priuilegiati dicuntur, vt poſsint abſolui nullo dato Iuramento accedendi ad Papam, & de his in ſequenti.

3 *Sed quinam ſunt hi, qui perpetuò impediti excuſantur adire Papam?*

Reſpond. cum Bonac. *d. loco. à n. 9.* & Barbos. *De Poteſt. Epiſcopi alleg. 41. à n. 6.* & alijs claſsicis nouem eſſe perſonarũ genera excepta.

Primò, Collegialiter viuentes, ſe inuicem percutientes percuſsione Mediocri. *ex cap. Quoniam De vita, & honeſt. Clericorum*, vt notauit Nauar. *in Man. cap. 27. n. 91.* Itaque

quę duo Canonici ſe inuicem percutientes mediocriter in Eccleſia, ab Epiſcopo abſoluuntur, *ex eodem, cap.* apud Guttier. *lib. 5. canon. n.* 18. de quo dicam Poteſt. x.

Secundò, Officiales Principum, turbam arcentes, & Clericos percutientes, leuiter vel mediocriter, abſoluit Epiſcopus *ex cap. Si verò, de ſent. excommunicationis* apud Suarez *diſp.* 22 *à n.* 69. de quibus Poteſt. 11.

Tertiò, Inimici capitales cum Romæ exiſtentibus; *ex cap. de Cætero de ſent. excommunicationis*, de his Poteſt. 12.

Quartò, Filios Clericos impuberes, ſe inuicem percutientes, abſoluit Epiſcopus. *ex cap. vltim.* apud Molin. *diſp. 69.* de his *Poteſt.* 13.

Quintò, Infirmos, & valetudinarios, quacunque corporum impotentia impeditos, & vigore deſtitutos, abſoluit Epiſcopus, vt notat Abbas, & Innoc. per textum ibid. in dicto *cap. quod de his.* Apud Carol. de Graff. *effectu. 9. n.* 162. de quibus *Poteſt.* 14.

Sextò, Mulieres cuiuſuis ſint ætatis, & Conditionis abſoluit Epiſcopus, *ex cap. Mulieres de ſent. excommunicationis*, de his *Poteſt.* 15.

Septimò, Exiſtentes in Poteſtate alterius, vt filij familias, & ſerui modò graue damnum, inde pateretur, Secùs ſi ſecùs, *ex cap. Mulieres. 6. de ſent. excommunicationis*, de his *Poteſt.* 16.

Octauò, Inopes tanta laborantes inopia, vt Romam petere non valerent. *ex cap. quid de his, de ſent. excommunicationis*, de his *Poteſt.* 17.

Nonò Senes, Cæci, & Claudi, ex *cap. Ea noſcitur. de ſent. excommunicationis*, de quibus *Poteſt.* 18.

Hi omnes caſus ſunt, in quibus dicta perſonarum genera ex iuribus citatis videntur priuilegio impotentium gaudere, quoſque Epiſcopalis Dextera abſoluit; nullo onere, ſed ſola ſalutari pœnitentia iniuncta, pro vt aduertunt Doctores citati. Apud Bonac. *d. loco à n.* 13. Vnà cum Homobono, Durand. & aliis. At de his omnibus ſingulatim, per ſequentes Poteſtates clariùs videbitur.

De Epiſcopo abſoluente Clericos collegialiter viuentes ſe inuicem percutientes percuſſione Mediocri, & Enormi?

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Clericos collegialiter viuentes, & ſe inuicem percutientes.*

2 *Sed nùm Poteſtas recurrat pro Monialibus, vel Conuerſis in Monaſterio Clericum percutientibus?*

3 *Sed quid de Religioſis Clericos ſeculares percutientibus?*

4 *Sed quid de duobus Religioſis eiuſdem Cœnoby rixantibus, & ſe inuicem percutientibus?*

5 *Sed quid de Religioſis diuerſi Ordinis, & Conuentus?*

6 *Sed quid de iniurioſa Altercatione facta inter Superiorem, & ſubditum ſe inuicem percutientes?*

7 *Sed quid ſi fortè in caſu præfato nullus alius fuerit Sacerdos?*

8 *Sed quid ſi Prælatus non fuiſſet Sacerdos?*

Poteſtas X.

Poteſt Epiſcopus abſoluere Clericos

eos collegialiter viuentes ſe inuicem percutientes, percuſſione mediocri, & enormi ab excommunicatione Papali, quam incurrunt; ita *ex Decretal. cap. quoniam de vita, & honeſtate Clericorum*. Apud Nauar. Bonac. & alios *Poteſt.* 4. citatos. Ratio decretalis eſt; nè diſmembretur Collegium, neuè laudes Dei, eiuſq; officia qualibet de Cauſa deſtituantur; ideò illos priuilegiatos voluerunt SS. Pontifices, cuius vices ſupplere placuit Epiſcopum viciniorem, quod per extenſum habet Guttier. *d. loco cit. lib. 5. canon. n.* 18.

2 *Sed num Poteſtas recurrat pro Monialibus, vel Conuerſis in Monaſterio Clericum percutientibus?*

Reſpond. proculdubio Adiliuſq; recurrere, ſi Moniales ſe inuicem percuſſerint, vt ab Epiſcopo in cuius Diæceſi ſita ſunt Monaſteria abſoluantur, *ex cap. de Monialibus*. Apud Boſſ. *in diſcept. Morali diſcept. 1. n.* 19. quod etiam procedit de exemptis; apud Barboſ. *de Officio & Poteſt. Epiſcopi alleg.* 41. *n.* 19. Quorum ſubiuncta ratio eſt. Quia earum ſexus, & vita in Monaſterio arguunt impotentiam vltrà Priuilegium, igitur.

3 *Sed quid de Religioſis, Clericos ſeculares percutientibus?*

Reſpond. abſoluendos à propriis eorum Prælatis, ob exemptionis Priuilegia; quorum vigore, quod inerat Epiſcopis, datum fuit eorum Prelatis, qui dicuntur habere auctoritatem quaſi Epiſcopalem: vel de illorum licentia ab Epiſcopo loci, tum quia exemptio eſt de iure libero, & quandoque cedere poſſunt Exempti, recurrendo ad Prælatum communem Epiſcopum; idipſum, ſi Superior abſolutionem iniuſtè denegaret, tunc abſolutio impendi poteſt ab Epiſcopo. Ratio quia exemptio non eſt ad ruinam, ſed constructionem Eccleſiaſticæ hierarchiæ, quam roborat, & munit Epiſcopus, Contra alios nolentes, quare detentio iniuſta Prælati occurritur ab Epiſcopo; nè ſubdito ob Prælatorum tenacitatem detur vagandi, & relaxandi occaſio. Secus ſi Prælatus iuſtè denegauerit. apud Bonac *de Cenſur. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 2. q. 3 p. 6. ſect. 5. n. 9. §. Si verò.*

4 *Sed quid de duobus Religioſis eiuſdem Cœnobij rixantibus, & ſe inuicem percutientibus?*

Reſpondetur, quando rixa fuerit intra Clauſtra, vt crebriùs accidere poteſt; abſolutionem ad eorum Prelatum ſpectare. Si verò extra Clauſtra non deſunt aſſerentes, impendendam ab Epiſcopo, ſed veriùs à ſuo Prælato. Ratio quia exemptio non alligatur clauſtris, ſed perſonis. Nec obſtat dictum *in cap. Moniali*. Vbi ponitur ly *in Clauſtro*, cum hoc poſitum ſit pro eo, quod accidere ſolet. Verùm quippè Religioſos poſſe ab Epiſcopo puniri, quando deliquerint extrà Clauſtra; non quidem abſolutè, ſed poſtquã miſſi fuerint ad Superiorem puniendos; & certus de illius negligentia, quod non currit pro caſu propoſito. Vide *Barboſ. d. loco.*

5 *Sed quid de Religioſis diuerſi Ordinis, & Conuentus?*

Reſpond. abſolutionem impertiri, vel ab Ambobus eorum Prælatis, ita quod vnuſquiſque ſuum abſoluat ſubditum, vel ab alterutro, altero volente. Ratio primi dicti fundatur in iuriſdictione, quam habet quilibet Prælatus ergà ſuum ſubditum. Ratio ſecundi, quia alteruter poteſt ſuas vices alteri concedere, maximè quando ſũt de genere delegabili. Ita Molina, Sà, & alii. Apud Bonac. *d. loco. r.* 9.

6 *Sed quid de iniurioſa altercatione*

ſa-

facta inter ſuperiorem, & ſubditum, ſi inuicem percutientes?

Reſpond. poſſe tunc Superiorem ex priuilegio ſuas alteri Sacerdoti committere vices, vt abſoluatur; ſicq; abſolutus, ſubdito, cum quo fuit rixatus poteſt abſolutionẽ impendere. Ratio, quia eſtò Superior excommunicatus iuriſdictionem exercere nequit, adeoque nec abſolutionis exercitiũ habere; poteſt nihilominus ſuas committere vices, quas habet in actu primo, quaſq; non amiſit per cenſuram, quo caſu non dicitur exercere, ſed committere, vt exerceatur per alium facultas illa, quæ ineſt Prælato impedita per cenſuram in actu exercito. DD. citati.

7 *Sed quid ſi fortè in caſu præfato nullus alius fuerit Sacerdos?*

Reſpond. Nõ deeſſe dicentes cùm Coriolano apud *Barboſ. de Epiſcopo Alleg.* 41. *n.* 17. poſſe in caſu excommunicatum abſoluere, defectu alterius Sacerdotis, & in caſu verè neceſſitatis, pro vt dictum eſt de Conſtitutis in Articulo mortis abſoluendis adhùc à cenſuratis. At occluſa qualibet via, ad eorũ propriũ ſuperiorem; melius erit ad Epiſcopum recurrere, cuius defectu, locum ſi vindicare poteſt doctrina Coriolani.

8 *Sed quid ſi Prælatus non fuiſſet Sacerdos?*

Reſpond. quòd ſi fuerit tot Vallatus impedimentis, quodùe nullus alius ſit Sacerdos, ius particulare exemptionis reducitur ad Ius commune, propter quod recurrendum ad Epiſcopum, ad quem ſi aliàs, ita nunc non valens alter facere. DD. citati.

De Epiſcopo Abſoluente Officiales Principum Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione Mediocri, & Enormi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Officiales Principum Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione mediocri, & enormi.*

2 *Sed quid de Officiali petendo Romam, parum damni eſſet domino ſuo?*

3 *Sed quid ſi fortè damnum non erit præſens, ſed imminens?*

4 *Sed quid ſi Dominus haberet vndè poſſet reparare damnum illatum?*

5 *Sed quid de Domino eiciente officialem factum reum?*

Poteſtas XI.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Officiales Principum, Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione mediocri, & enormi ab excommunicatione Papali reſeruata, quam incurrunt, *ex cap. Si quis.* Multi *ex cap. Si verò, de ſent. excommunicationis* apud Suar. *diſp.* 22. *à n.* 69. & quia hoc luce clarius ex dictis *Poteſt.* 9. ideò quædam dubiola explanabimus nobiliora, & practica ex hac Poteſtate ſcatentia.

2 *Sed quid de Officiali petendo Romam, parum damni eſſet domino ſuo?*

Reſp. Cauſa ceſſante, quoq; ceſſare ſuum effectum. Etenim Priuilegium officialium eſt Correlatiuum cum damno inferendo, ratione cuius ritè diſpoſitum eſt; Officiales eſſe de legitimè impeditis, atque adeò priuilegiatos. Quapropter ſi damnum il-

laturum nō imminheret, neq; deberet quis arridere legem rigoroſam adeundi Pontificem. Quibuſdam non placet hæc reſponſio; quoniam ait Bonac. *de Conſ. diſp. 2. quæſt. 3. p. 6. ſect. 5. num. 17.* ſi tales officiales, ſeù Principum ianitores gaudent ſemel priuilegio, ergo ſemper etiam non data cauſa, priuilegiati ſemper erunt; nam & ſi de natura priuilegii eſt habere cauſam in ſui conceſſione. In vſu tamen eſt immunis ab illa.

At pro defenſione primæ reſponſionis inquam; priuilegium ita dictum apud Bonac. d. l. pro Officialibus non eſſe impetratum, & conceſſum à SS. Pontificibus, ſed tantùm *ſecundum dici*, modo quo omnes impotentes ſeruare legem, dicuntur legitimè impediti, ſeu excuſati; ideò priuilegiatos nominatè ſolemus recenſitos officiales; tanquam impotentes. Quare nulla data cauſa damni illaturi, vel inferendi ob eorum abſentiam, nullum erit priuilegium, & dicti officiales communi lege arcentur Papam adire. DD. apud Bonac. d. loco.

3 *Sed quid ſi fortè damnum non erit præſens, ſed imminens?*

Reſpond. Priuilegium recurrere, quia *in cap. præfato* non diſtinguitur damnum præſens, vel imminens; quod cauſari poteſt etiam à longa ſeruorum, vel officialium abſentia; quod non eſt ſimpliciter carcere impedimento.

4 *Sed quid ſi dominus haberet, vnde poſſet reparare damnum illatarum?*

Reſpond. Dominum non teneri, niſi fortè nollet vti iure ſuo; at officialis adhuc remanet in ſuo priuilegio, cum non ſit ab alio, quam à lege canon. exceptus, tanquam impotens; ideò tergiuerſationi non eſt locus in damnum illius.

5 *Sed quid de Domino eijciente officialem factum Reum?*

Reſpond. ſeruum non teneri Papam adire, quia ſemel factus priuilegiatus, tempore officij, non debet per inſidiam Heri ſui, ſuo iure priuari. Quamobrem ſi Princeps ſcrupulis laboraret, ſcrupuloſorū damnum non debet vergere contra ſeruum, qui vnà cum alijs in vniuerſo participat fauorem communem; immò bonus, & ſcrupuloſus Princeps, non ſinit quod iuſtum eſt, nec debet iure carere ſuo, potiùs, quàm à ſententatus, Officialem ſuum priuilegio priuare. Supponitur enim ſcrupuloſum eſſe charitate præditum; ideò in dubijs conſulere debebit probos viros, & audire; ne in via ſcrupuli, ſit fraus in proximo ſuo.

De Epiſcopo Abſoluente Excommunicationem reſeruatam, & ad forum contentioſum reductam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, cō-tracta ob percuſſionem mediocrem, vel enormem, & reducta ad forum contentioſum. Omnes capitaliter inimicos cum illis Romæ exiſtentibus.*

2 *Sed num habet locum in illis de ſe operam dantibus dicta inimicitia?*

3 *Sed quid ſi inimicitia fuiſſet tantùm ordinaria, & non capitalis?*

4 *Sed ex quibus capitibus oriri poteſt inimicitia capitalis?*

5 *Sed quid de operam dante leuiter Romæ exiſtenti, qui eſſet homo furioſus, ex quo timeretur mors?*

6 *Sed quid de fautoribus?*

7. Sed

7 *Sed quid de inimicitia graui, in perſonam parui momenti?*

Poteſtas XII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, contracta ob percuſſionem mediocrem, & enormem Clericorum, ad forum contentioſum deducta, omnes capitaliter inimicos, cum Romæ exiſtentibus. ita *ex cap. de cætero. de ſent. excommunicationis* apud Doctores *in 9. Poteſt. citatos.* Quorum ratio, quia incredibile eſt Pontificem velle fideles ad ſe pro abſolutione venire, & occurrere neci, per aduentum Romæ: ideo ad mortem vitandam, capitaliter inimici, tanquam impotentes adire Romam, ad Epiſcopum recurrere debent, & ab eo abſolutionem recipere.

2 *Sed num habet locum in illis de ſe operam dantibus dicta inimicitia?*

Reſpond. locũ ſibi vindicare: nam & ſi diuerſæ ſunt rationes in fieri, tamen poſtquam factum ſit, eadem ſunt emergentia. Ad igitur vitanda euitabilia, mortemque præcauendam, in tali inimicitia capitali, verũ impedimentum naturale, & legitimum inducitur *ex cap. præfata.*

3 *Sed quid ſi inimicitia fuiſſet tantùm ordinaria, & non Capitalis?*

Reſpond. Saluo mortis periculo certo, vel dubio, ſemper teneri adire Pontificem; quoniam capitales Inimicitiæ ſunt indultæ *in d. cap.* idcircò ordinariæ pro non indultis extimantur. *Dixi dubio*; nam in extimatione nũm fuerit talis nec nèl potior pars eſt eligenda in fauorem cauſæ finalis, pro qua recurrit facultas ad vitæ conſeruationem, mortemque vitandam.

4 *Sed quibus ex capitibus oriri poteſt inimicitia capitalis?*

Reſpond. ex multis dignoſci poſſe. *Primo* ex lite ſuper bonis omnibus, vel in parte, ex Viuian. *tom. 5. de communi opinione lib. 4. tit. 10. n. 137. Secundo* ex Accuſatione criminali. apud Hippol. *conſ. 8. n. 7. Tertio* ex verbis contumelioſis, & iniurioſis in quibus ſæpius ira creſcit, & inimicitia inſurgit. apud Viui. *ibid. n. 4. Quarto* ex quæſtionibus ſtatuum, & ſimilibus.

5 *Sed quid de operam dante leuiter Romæ exiſtenti, qui eſſet homo furioſus, ex quo timeretur mors?*

Reſpond. attenta qualitate perſonæ exiſtentis Romæ, non teneri excommunicatum illò adire; nam cauſa finalis exiſtit, vel imminet ex tali furioſa perſona, quæ occaſionata leui qualibet iniuria, fortè occideret euntem, & ad eum accedentem, eitq; quod Eccleſia vitare prætendit. Cum in hoc non attenditur ex quo, ſed ad quem locum accedit. DD. in 9. Poteſt.

6 *Sed quid de fautoribus?*

Reſpond. ſi obeundo illis imminet Mortis periculum, tales non teneri Romam petere; nam quandoque offenſos accidit plus ira accenſos eſſe erga fautores, quam verſus Principales; ideo conſulendum probis viris, de quorum conſilio ad meram periculi erit iudicandum; nam idem de fautoribus dicendum, quod de inimicis, quando eadem cauſa finalis pro vtriſque recurrit.

7 *Sed quid de inimicitia graui, in perſonam parui momenti.*

Reſpond. teneri extra forſan adire Romam; quia certum, vel fortè nullum erit imminens periculum, aut mortis damnum, ex quo cenſuratus, priuilegio excuſationis poſſet gaudere. Nec dicas; inimicitiam eſſe verè grauem, quia excuſatio magis

ſe tenet ex parte periculi, quo ceſſante, ceſſat quoque impeditorum priuilegium. Ita enim ſonant verba *Capitalis Inimicitiæ*, apud citatos ſupra.

De Epiſcopo abſoluente, ab excommunicatione Papę reſeruata deducta ad forum cõtentioſum, filios impuberes Clericos percutientes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere filios impuberes, percutientes mediocriter vel enormiter Clericos ab excommunicatione Papali, & reducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quænam ſit ætas pubertatis?*

3 *Sed quid ſi delictum fuiſſet patratum tempore impubertatis, & abſolutio poſtularetur tempore pubertatis?*

4 *Sed quid de iuuenibus?*

Poteſtas XIII.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere filios impuberes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excommunicatione Papali, & reſeruata, deducta ad forum contentioſum. ita *ex cap. vl. de ſent. excommunicationis*, recenſet Molina *diſp.* 69. apud DD. 9 Poteſt. citatos. Cõſtruitur Poteſtas ſupra Teneritatem ætatis, quæ arguit veram, realemq; impotentiæ rationem; vt poſſint filij impuberes priuilegio impotẽtiæ frui. Inſpice mitem Eccleſiam, quæ flectitur ad teneritatem filiorum impuberum, pro quibus reſeruata ad Põtificem ad Epiſcopum relaxat, indulgendo rigorem legis; ne Romam petere fatigant, ſed Epiſcopum adeant pro abſolutionis beneficio.

2 *Sed quænam ſit ætas Pubertatis?*

Reſpond. Mares dici impuberes ante annum 14. Fœminas verò ante 12. at quia feminæ aliundè ratione ſexus ſunt priuilegiatæ: ideò ſenſus Poteſtatis tantùm eſt de Maribus. Adde modo Mares ſint doli capaces, nam ſi incapaces, nec excommunicationis gladio feriuntur, quia hæc Cenſura audaces, & temerarios ferit. Apud Facundez *in 5. Eccleſiæ Præceptis p. 2. lib. 4. & 3. n. 52.* lege Bordon. *in Controuerſ. Moral. controu. 10. de excommunicatione*, vbi defendit impuberes non incurrere.

3 *Sed quid ſi delictum fuiſſet patratum tempore impubertatis, & abſolutio poſtularetur tempore pubertatis?*

Reſpond. Priuilegium impotentium impuberum continuari, quod ſi factum fuit tempore impotentiæ, & impubertatis, ex tunc incipit gaudere priuilegio illius temporis, & per accidens poſtulatur abſolutio alio tempore; ſic *ex d. cap. vl.* apud Bellett. Graff. Ricci. quos refert Barboſ. *de Epiſc. Alleg. 41. n. 20.* & Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 2. q. 3. p. 6. ſect. 5. n. 12. §. quintus caſus.* Verũ nõ improbabiliter dixerunt aliqui priuilegium ſequi tempus abſolutionis, & non culpæ.

4 *Sed quid de Iuuenibus?*

Reſpondent quamplures, apud Molin. & Suarez *de legib. diſp. 22. n. 67.* relati à Bonac. loco. cit. quoque gaudere priuilegio impuberum. Ratio quia iuuentus excuſat, at ipſe

non

non admitterem tale dictum, niſi iuuentuti cohererēt aliæ circumſtantiæ, puta itineratio periculoſa, nimia debilitas, iuncta cum mala itineris conditione, quam non poſſet iuuenis sufferre, mare naufrago nauigando, & ſimili, at ſimpliciter ex ſola iuuentute non placuit quampluribus excuſatio.

De Epiſcopo abſoluente infirmos, & Senes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excōmunicatione Papæ reſeruata, & ad forū cōtentioſum deducta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere infirmos, & ſenes percutientes Clericos mediocriter, vel enormiter ab excommunicatione Papæ reſeruata, & ad forum contentioſum deducta.*

2 *Sed quanam debet eſſe hæc infirmitas?*

3 *Sed quid de Valetudinarijs?*

4 *Sed quid de laborantibus febre quartana, tertiana, vel malis Chiragræ, vel Podagræ?*

5 *Sed quid ad cognoſcendum infirmos verè impotentes?*

6 *Sed quanā ætate dicuntur homines ſenes?*

7 *Sed quid ſi fortes fuerint ad ambulandum?*

Poteſtas XIV.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere infirmos, & ſenes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. Ita *ex cap. quoniam de his* apud Abb. & Innoc. vt refert Carolus de Graff. *effectu 9. n. 162.* cum quampluribus aliis. In hac Poteſtate erit primo differere de infirmis, & deinde de Senibus, qui vna ſimul in hac poteſtate poſiti videntur gaudere impotentium priuilegio. *ex cap. ea noſcitur, & quoniam de ſentent. excommunicationis.*

2 *Sed quanam debet eſſe hæc infirmitas?*

Reſpond. illam equidem, quæ iudicio Medicorum graue periculum minaretur in ægro; ſiue illa ſit perpetua, ſiue temporalis, apud Roland. *conſil. 20. n. 20. ex lib.* 3. de Graff. *effect. 9. n. 162.* Vis priuilegij fundatur in natura infirma quæ itinere arrepto magis infirmaretur. Vult enim Eccleſia vires, & valetudinem in hominibus, vt ſint ipſis, & Deo vtiles, nam inutiles, & infirmi, nec ſibi, neque aliis deſeruire poſſunt, neque mortui laudabunt Deo, ſed nos qui viuimus, *Pſalter.*

3 *Sed quid de Valetudinarijs?*

Reſpond. gaudere eodem impeditorum Priuilegio, propter ſubſiſtentiam Cauſæ finalis, quæ eſt mortis periculum, ideo magna cautio adhibenda valetudinarijs, quibus omnis ventus eſt ignis, apud Siluest, Boſſ. Sayr. & Graff. quos refert, & ſequitur Barb. *de Ep. alleg. 41. n. 25.*

4 *Sed quid de laborantibus febre tertiana, quartana, vel malis Chiragræ, aut Podagræ?*

Reſpond. vna cum impotentibus Romam petere connumerari in dictis cap. & DD. Ratio quia hæ infirmitates magis, magiſque reddunt corpus infirmatum, quam febris ordinaria; immò in prædictis malis Podagræ, & Chiragræ nulla ſpes va-

valetudinis, quia inueteratum naturæ malum, ſeu hereditarium à Medicis vocatur, eo quia adhuc ad poſteros deſcendit.

5 *Sed quid ad cognoſcendum infirmos verè impotentes?*

Reſpond. Regulandum conſilio Medicorum, quibus erit efformare iudicium rectum, iuxta vires impotentiæ temporaneæ, vel perpetuæ, illudque Epiſcopo præſentare, cui erit admittere, vel reſpuere, pro vt ſibi in domino videbitur expedire. apud Farinacc. *in praxi Criminal. p. 2. q. 76. n. 90.* Menoch. *de Arbitrar. caſ. 60.* Vide 4. *Poteſt.* vbi de debilibus, claudis, & cæcis. §. Tertio.

6 *Sed quanam ætate dicuntur homines ſenes?*

Reſpond. cum Farinacc. *d. l. p. 3. q. 92. n. 12.* Senes dici ab anno 50. ad 70, & Paleot. *in ſpeciali tractatu de Senectute*. Multa ſenium priuilegia enumerat. Placet tamen melius ſentire, Senes eſſe ab anno Sexagenario, ex quo verè Senes dicuntur, & impotentes adire, quidquid ſit pro alio ſignificatu; & ita Conſtituti in tali ætate adire poſſunt Epiſcopum; oſtendendo eorum impotentiam, & gaudere de priuilegio impotentium, *in d. capite*, eſtque ſecurior opinio propinquior cauſæ finali. Apud Doctores citatos.

9 *Sed quid ſi fortes fuerint ad ambulandum?*

Reſpond. neque teneri priuilegium relinquere, eo quod illa non eſt vera, & realis fortitudo fundata in vitæ viriditate, ſed apparens, ſeù bona complexio in ætate caduca. apud Silueſtr. *v. abſolutio n. 3.* & Flam. *lib. 5. q. 6. à n. 4. & q. 3. à n. 41.* aſſerit Senectutem. & morbum à pari procedere; immò Senes dicuntur perpetuo infirmi, ob quod ab Ieiunij præcepto excuſantur. Vide Sũm. Dian. *v. Ieiunium n. 13.*

Quod dictum eſt de Senibus, dicatur de Cæcis, & Claudis ob vniuocas rationes.

De Epiſcopo abſoluente Mulieres percutientes Clericos mediocriter, vel enormiter ab excõmunicatione reſeruata Papę, & deducta ad forum contentioſum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Mulieres percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quid de percuſſionibus homicidio annexis?*

3 *Sed quid ſi ſint diuites, Romam commodè petere valentes, & abſque periculo?*

4 *Sed quid de Mulieribus Romæ propinquis?*

5 *Sed quid nulla data cauſa finali eas excuſante?*

Poteſtas XV.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Mulieres cuiuſuis ſint ętatis, & cõditionis, percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excõmunicatione Papę reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. Ita ex cap. *Mulieres de ſent. excommunic.* apud quamplures 9. *Poteſt.* citatos. Prob. Indulta facultas Epiſcopis eſt habita circumſpectione

ad

ad ſexum fæmineum, qui niſi cum periculo vitæ, & famæ, conſortium virorum iter arripere nt, ad vitandam igitur famæ iacturam, & conſeruandum Muliebre decus, ita *in d. cap.* fuit decretum. Valetque hoc etiam ſi Mulieres ſint aptæ, & idoneæ ad iter agendum, cum indultum ſe tenet pro ſexu, & honeſtate, & non in idoneitate.

2 *Sed quid de Percuſſionibus homicidio annexis?*

Reſpond. quoque locum ſibi vindicare priuilegium radicatum in honeſtate Muliebri. apud Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœna Domini diſp. 2. q. 3. p. 6. ſect. 5. n. 13.*

3 *Sed quid ſi Mulieres ſint diuites Romam commodè, & abſque periculo petere valentes?*

Reſpond. Semper ſui iuris eſſe gaudere priuilegio reſpiciente ſexum, & periculum. Etenim ſi Mulier diues maluiſſet ire, cedendo iuri ſuo, & cum commoditatibus, benè facit, & ſi non iret meliùs facit, quia commoditas eſt periculo ſexus annexa, neque commoditas frenat ſexum, intra conſortium virorum poſitum. ideo.

4 *Sed quid de Mulieribus Romæ propinquis?*

Reſpond. Conſuetudini conſulendum, vt dixi cum Molfeſ. *Poteſt. 2. n. 3.* ipſa enim eſt omnium Magiſtra.

5 *Sed quid nulla datâ cauſa finali eas excuſante?*

Reſpond. Impoſſibile eſſe Mulieres, tot vallatas circumſtantiis immunes eſſe à ſexu; adhærerem quidem ſi mulier fuiſſet tantis adiuta fauoribus, in partibus Romæ viciniotibus; vbi frequens, & ſolitus eſt aditus. Alibi verò conſulo vti priuilegio ſexus, ob aſſuetas Mundi malitias, propter experientiam in illis, qui veſtibus caprinis cooperiuntur, Mundo oſtendentes bonum malum, malum bonum; ita apud Tiraquel. *lib. 10. Gloſſ. l. de Connub.* Sayr. *lib. 3. Graff. effect. 9.* Bonac. *loc. cit. n. 23.*

De Epiſcopo abſoluente omnes ſub poteſtate conſtitutos, percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos ab excõmunicatione Papæ reſeruata, & ad forum contentioſum deducta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere omnes ſub poteſtate conſtitutos, ab excommunicatione Papali prædicta, & ad forum deducta.*

2 *Sed quid de damno legitimè impediente prædictos?*

3 *Sed quid ſi non tam graue damnum, ſed tantum leue immineret?*

4 *Sed quid de ſub poteſtate conſtitutis, abſque tamen ſpe retributionis?*

5 *Sed quinam ſint filij familias?*

6 *Sed quid ſi dicti filij ſeparatim à Paterna cura viuerent?*

7 *Sed quid de filio familias viuente de bonis alterius, & non Paternis?*

Poteſtas XVI.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere omnes ſub poteſtate conſtitutos percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos ab excommunica-

tio-

tione Papali deducta ad forum contentioſum; modo eorum Domini, & Parentes graue paterentur damnum de eorum abſentia, *ex cap. Mulieres. de ſenten. excommunicationis. in 6.* Apud Bonac. *loco cit. toties replicato Poteſt. antecedenti. nu.* 14. Bellett. Molina *tract.* 3. *diſp.* 63. *n.* 2. Carol. de Graff. *effect.* 9. *n.* 167. quos, cũ aliis refert Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 41. *nu.* 29. & procedit Poteſtas de omnibus tam ſeruis, quam filiis familias, qui verè dicuntur viuere ſub cura, & poteſtate alterius; in qua fundatur ratio facultatis, nè ob arreptum iter graue dãnum accideret eorum Dominis, qua in ſuaui diſpoſitione, pietas Eccleſiæ laudatur, quæ pro conſeruandis ſuis ouibus, earumque domeſticis, quòd ad ſe reſeruauit gratioſè relaxare placuit, ſub poteſtate Epiſcopi ad vitandum graue damnum (de quo in ſequenti.)

2 *Sed quid de damno legitimè impediente prædictos ſeruos, filioſque familias?*

Reſpond. quando eorum Parentes fuiſſent in cadenti ætate conſtituti, quibus filii tenerentur ſubuenire; ſi omnium bonorum fieret amiſſio; & præ manibus haberetur lis, atque fortè periculoſa ob filiorum abſentiam, idipſum de ſeruis reſpectu Dominorum ſuorum, & ſimili, ad has, ſimileſque reparandas neceſſitates ſupradictos filios, & ſeruos dici legitimè impeditos, iure ſubiectionis adiectæ, in conſeruationem vniuerſi. DD. ſupra.

3 *Sed quid ſi non tam graue damnum, ſed tantum leue immineret?*

Reſpond. ſpectatis qualitatibus, & circumſtantiis perſonarum, & locorum, prudentũ iudicio relictum eſſe, quapropter damno imminente, iudicato leui, prædictos cenſeo non deobligari adire Romam; ratio quia cauſa finalis in d. cap. eſt graue damnum, ideo non recedendum à tenore legis; quapropter Percuſſores huiuſmodi miniſtrorum Dei, tenentur abſolutionem petere à Reſeruãte, qui abſoluitè vult õnes ad ſe accedere, præter legitimè impeditos.

4 *Sed quid de ſub poteſtate conſtitutis, abſque tamen ſpe retributionis?*

Reſpond. nullũ abſque ſpe ſubijci alterius poteſtati, ſaltem mediatè dicente Philoſopho: *Omne agens propter finem operari*. Quapropter, vel propter eſum, veſtes, aut aliud compenſabile, ſpes regnat in ſeruis: quòd ſufficit ad titulum ſeruitutis. Quòd ſi bona fide, nulla eſſet ſpes in futurum, erimus extra caſum, & extra veritatem tituli veræ ſeruitutis, cui annectitur ſpes retributionis, ſine qua nullus dicitur verè ſub alterius poteſtate conſtitutus; hoc dico, pro ſeruis; nam pro Mancipijs fortius dicitur, non virtute ſpei, ſed mancipationis, quæ veram ſubiectionem, & ſeruitutẽ dicit. Nota tñ quandoque magis damnum accidere de abſentia Mancipiorum, quam Retributorum, hoc ex beneuolentia domus, quàm habent; quibus inhæret data domeſtica, vel cura, & dicuntur quandoque domini, melius quam Retributi, ad quos non pertinet cura de illis. Ideo regulandum ad menſuram damni, & periculi, arbitrio Epiſcopi, cui erit ponderare grauitatem legis Reſeruatiuæ cum dãno, ſi quod præualet ad cauſam finalem induki.

5 *Sed quinam ſint filij familias?*

Reſpond. filios familias eos dici, qui ſubſtant Patriæ poteſtati *l. nam ciuium. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris*, in quo cap. hi reputãtur legitimè impediti, ne turbaretur Patria poteſtas, de filiorum abſentia; ſenſu quo diximus ſup. n. 4. graui, & non leui damno imminente.

6. Sed

6 *Sed quid ſi Filijfamilias ſeparatim à Paterna cura viuerent?*

Reſpond. vel tunc non eſſe verè filios familias, defectu ſubiectionis actualis; nam habitualis non ſufficit, & ſic diſpoſita poteſtas non habet locum; vel ſeparatio facta ſit, ad quietius viuendum; ſicque non dicuntur ſeparati, quia de paternis aluntur bonis; atque adeo non teneri adire. Tunc enim verè à Patria poteſtate ſegregari dicuntur, quando ſeparatim à Paterno dominio viuerent. Vt de Nuptis, amplius non ſub, ſed ex ſe viuere dicuntur.

7 *Sed quid de Filioſamilias viuente de bonis alterius, & non Paternis?*

Reſpond. vel de bonis alterius, cui ſubijcitur; ſicque duplici de capite adire non tenetur. Ratione ſubiectionis ad illum, de cuius alitur bonis, & filiationis ad Patrem, cuius bona conſumpſit; itaque non benè dicitur abeſſe à cura Paterna, ſed ali ſub alterius poteſtate, de qua ſemper Patris erit ſubtrahere filium, propter dominium in illum.

De Epiſcopo abſoluente Inopes, Romam ire nõ valentes, percutientès mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excõmunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forũ cõtentioſum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere inopes, Romam ire non valentes, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papa reſeruata, & deducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quinam verè dicuntur Pauperes, & inopes?*

3 *Sed quid de Operarijs?*

4 *Sed quid de Viro nobili, filiabus onerato?*

5 *Sed num dicta facultas intelligatur elargita Proprio, vel Extero Epiſcopo?*

Poteſtas XVII.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere inopes, ſeu pauperes, Romam ire non valentes, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *ex cap. Quod de his de ſent. excommunicat.* apud Doctores citatos 9. *Poteſt.* Prob. finalis cauſa relaxationis reſeruationis in pauperes eſt, ad ſubueniendum naturæ præcepto; cui omnia iura, etiam diuinum cedunt. ideo iure optimo indulgetur facultas Epiſcopis, pro pauperibus, & inopis (perſuadente inimico) percutientibus Eccleſiæ miniſtros. Nam nil fortiùs inopia, conſtituit hominem impotentem ad omnia; ideo in hoc caſu ſubuenitur adiuuamine iuris, vt ſalutari pœnitentia impoſita, de Epiſcoporum manibus peteretur abſolutionis beneficium.

2 *Sed quinam verè dicuntur Pauperes, & Inopes?*

Reſpond. cum Bart. Pauperes illos dici, qui non habent quinque aureos, *in l. q. accuſare ff. de Accuſatione.* Melius autem eos, qui exigua pecunia, vel paupertate laborant; quique carent vndè ali poſſint; & hi verè deficientes, pro vitæ ſubſtentamine, dicuntur legitimè impediti;

cum de iure primo Naturæ, tenetur quilibet ſeruare eius præcepta ad indiuiduam, vel filiorum ſuorum ſubſtentationem. Enim verò aduertant Epiſcopi, quorum iudicio ſubiecta eſt hæc materia, menſurare metam reſeruationis, & inopiam Percutientis, & in conſcientia relaxare, vel obligare adire ad Reſeruantem, qd ſi nuda, & ſola paupertas eſſet, non tam facilè abſolutionem impendere, quia ſolent inopes mendicando, iter agere, ſi verò vnà cum inopia fuerit appendix, vt de eorum abſentia graue damnum filiis, eiuſque Parentibus eſſet, ſecurius Epiſcopus poſſet vti priuilegio impeditorum.

3 *Sed quid de Operarijs?*

Reſpond. pariter Operarios inter mendicos, & legitimè impeditos cōnumerari, quia laboribus, & ſudore manuum ſuarum in dies ſubſtentantur; ita quod defectu plurium dierum mēdicum ſtatum reducuntur, eorumque filii, fame perire videntur, ideo priuilegio legitimè impeditorum, iuſtè frui poſſe ſubſtinent Doctores citati 9. *Poteſt.*

4 *Sed quid de viro Nobili, filiabus onerato?*

Reſpond. Eūque inopum priuilegio gaudere, etenim pro rata dicuntur pauperes Nobiles, non valentes onus filiarum ſuarum ſufferre; imminetque honoris periculum. Quarè Maxim. *in tractatu Taxæ panis cōſil.* 1. *n.* 46. ait: æqua data paupertate magis Nobili ſubueniēdum erit, quam ignobili, & Surd. Pauperem dici, qui nobiles habet filias, hoc eſt marito maturas. Quod Rebuff. *de priuileg. Pauperum.* 9. idipſum ſequitur. Denique communi regula mentiendum, iudicio Prudentum, vt pro qualitate inopiæ numero filiarum, & nobilitatis, abſque Reſeruationis præiudicio, Epiſcopus ritè iudicabit. Menoch. *de Arbitr. caſ.* 65.

5 *Sed num dicta facultas intelligatur elargita Proprio, vel Extero Epiſcopo?*

Reſpond. quòd præfata facultas *à Poteſt.* 9. vſque hùc extenſa, intelligitur conceſſa, ne dum Proprio, ſed cuicunque alio extraneo Epiſcopo, in cuius Diæceſi patratum fuit delictum, vel fieri contigerit. Apud Cappell. Toſol. *deciſ.* 231. & Guttier. *can. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 11. Refert Barboſ. *de off. & Poteſt. Epiſcopi alleg.* 41. *n.* 31.

De Epiſcopo abſoluente ab excommunicatione Papę reſeruata, & ad forum deducta, ſed non plenè probata.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere eum, qui deducto delicto ad forum exteriorem, fuit liberatus ob carentiam probationis, vel quia id fuit ſemiplenè probatum.*

2 *Sed quid ſi fuit omninò liberatus?*

3 *Sed quid eſt delictum deduci ad forum externum?*

4 *Sed quid ſit plenè, vel ſemiplenè probari?*

5 *Sed quid de Reo deprauatis medijs, ſententiam abſolutoriam procurante?*

6 *Sed quid de delicto deducto ad forum, in quo fuiſſet taciturnitas Accuſatoris ad tempus?*

7 *Sed quid de duobus in eodem delicto, quorum vnus deducitur, alius verò non?*

8 *Sed quid de crimine occulto, & abſoluto ab Epiſcopo, & poſt abſolutionem deducto in foro externo?*

9 *Sed quid de delicto, iudicio finito?*
10 *Sed quid de delicto Rei educti à carcere cum onere ſe præſentandi?*

Poteſtas XVIII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, eum, qui deducto delicto ad forum exteriorem fuit liberatus; vel quia delictum probatione caruit, vel quia ſemi, vel non plenè probatum. Ratio quia adhuc delictum eſt occultum, nec per ſolam delationem euadit publicum; quia publicitas contentioſa à Concilio intenta, eſt, quando vnà cum delatione punitur delictum, ſufficientibus probationibus probatum. Quid enim prodeſt deductio ſine probatione, foret enim inſana locutio, illa quæ dicitur & non probatur. Sicque illud delictum non plenè probatum, remanet occultum ſub diſpoſitione Conciliari Trid. *ſeſſ.* 24. *de ref. c.* 6. in fauorem Epiſcoporum, ſic Boſſ. & Capſens. *in curſu Theologico tom.* 2. *tr.* 20. *diſp.* 5. *ſect.* 17. *n.* 178. Facundez. Marchin. Suarez, & alii apud Dian. *p.* 7. *tom.* 2. *n.* 18.

2 *Sed quid ſi fuit omninò liberatus?*

Reſpond. vel per latam ſententiam definitiuam, & abſolutoriam; aut ab inſtantia; quo caſu crimen non aufugeret facultatem Epiſcopalem. Ratio prioris eſt, quia per ſententiam in fauorem delinquentis quod non fuit, vel non benè probatum; verè abſoluitur, ideo vi ſententiæ, delinquens reuertitur ad priorem ſtatum. Ratio poſterioris eſt, quia ſic magis occultatio delicti declaratur, & aufertur infamia Perſonæ, ex deductione facta ad forum, in quo ceſſauit inſtantia; Vel quia deferens malè detulit; vel quia probationem non habuit. Apud Clauiũ, Couar. autẽ *lib.* 1. *var. reſol. c.* 1. *n.* 8. diſtinguit vtramque ſententiam, quod ſi liberatio facta fuit per ſententiam definitiuam, non poterit fieri alia deductio; ſi verò per ceſſationem inſtantiæ, nouis accedentibus probationibus poterit; Vtraq; autem ſententia terminat iudicium, Reumque ad priſtinum ſtatum reducit.

3 *Sed quid eſt, delictum eſſe deductum ad forum externum?*

Reſp. qđ probatum, atque punitum, nam verè nõ dicitur deductum, quando irriſoriè, & ſine probatione deducitur. contra Guttier. *lib.* 1. *qq. Canon. cap.* 3. dicentem: ſolam delationem ad forum ſufficere, quod improbatur à multis, apud Dian. d. loco; debet igitur eſſe deductum, & ad forum iudicii probatum, ſcilicet cum effectu; cuius defectu non dicitur verè deductum. Nec veriſimile eſt Trid. interdixiſſe ſolam delationem abſq; effectu probationis; quia eſſet inuida delatio, inuidiſque aperta foret ianua in confuſionem occultè delinquentium, neque lex debet inuidis, iniurioſè, & irriſoriè deferentibus crimen fratrum ſuorum ad forum fauère, quia non moti iuſtitia, vel charitate, in emendationem proximi, ſed ira, & odio in damnum eorum deduxerunt, & aſſimilantur illis, qui multa dicunt, & nil probant; quorum dictum quaſi non dictum, neque delatum; ideoque occultum, quia forum innititur probationibus. Nec dicas cum Alterio, & Suario ex ſemiplena probatione, oriri publicam infamiam, ex qua delictum non remanet occultum, ſed publicum. Tum quia ex apertis Concilii verbis, interdictum eſt Epiſcopis abſoluere delictum non quomodocunque publicum, ſed publicitate facta per delationem ad forum. Itaque inter varias publicitatum acceptiones, hæc interdicta eſt. Tum

quia publicitas illa improbata; eſt confuſa, & abſque claritate probationis, tanquam in ore imprudentum poſita, & non apud prudentes, vacantes potius rebus, & non vocibus. Demum ex delicto deducto, & non plenè probato, per ſententiam abſolutoriam reſtituitur Accuſatus in priſtinũ ſuę innocẽtiæ ſtatum, à iactura prædictæ publicitatis; vt vim faciunt rationes allatæ, contra Florent. *de Caſ. reſer. p. 1. c. 4* §. *12. n. 2.*

4 *Sed quid ſit plenè, vel ſemiplenè probari?*

Reſpond. cum Caet. Panorm. & Aliis, per duos Teſtes conteſtes omni exceptione maiores, fieri plenam probationem. Per litteras autem, & inſtrumenta, euidentiſſima probatio fit. Ex Teſtium denique dictis, & rei euidentia, euidens probatio. Ex probabilioribus coniecturis minus euidens, ſicut per præſumptiones. Per teſtes de cætero ſingulares, fit ſemiplena, vel incohata probatio; apud Iuriſconſultos Bartolũ Baud. & Alios citatos Doctores.

5 *Sed quid de Reo deprauatis medijs ſententiam abſolutoriam procurante?*

Reſpond. hoc etiam caſu poſſe Epiſcopum Tridentina facultate vti. Ratio quia id ſe teneret ex parte Rei, non verò delicti, in quod cadit interdictum; itaque delictum in iudicio probatum, vel cum effectu delatum eſt, atque punitum, dicitur publicum, ſecùs ſi delatum, & improbatum, ſiue illud ſit, malitia Rei, ſiue mediorum, ſiue etiam Iudicum, ſtat pro Reo in fauorem facultatis commiſſæ à Trid, ſic putarunt quamplures citati, apud Dianam loc. cit. de Vechis *in praxi noua diſp. 9. dub. 16. n. 7.* Sanctaroll. Trull. & alios.

6 *Sed quid de delicto deducto ad forum, itaque fuiſſet taciturnitas Accuſatoris ad tempus?*

Reſpond. cum Campanil. *in diuerſ. Iuris Canon. Rubr. 7. c. 5. n. 7. & Rubr. 11. c. 23. n. 144.* Quod ſi taciturnitas Accuſatoris fuerit per annum, Epiſcopum poſſe vti Trid. facultate. Rationem eſſe arbitror, quia illa taciturnitas longa, æquiualet improbationi, vel inſufficienti probationi, nam ex longitudine negotiorum, ſpes boni exitus claudicare videtur.

7 *Sed quid de duobus in eodem delicto, quorum vnus deducitur, alius verò non?*

Reſpond. cum Caſtropalao *tom. 1. tract. 4. diſp. 4. p. 3. §. 1. à n. 16.* ex conſortio duorum in vno delicto, oriri duo peccata, quorum vnum, quod deducitur, erit regulandum cum ſupradictis, ſicut cum non deducto, poteſt liberè Epiſcopus ſuam dexteram extendere. Ratio, quia peccatum illud quatenus procedit ab ipſo non eſt ad iudicium delatum; nec conciliaris diſpoſitio tantum reſpicit delicti vnitatem, in quam plures conuenère, quantum ſingularitates perſonarum abſoluendarum; Nec peccatum vna cum alio, debet abſolui, ſed ſeparatim ab illo, quid quid erit de circumſtantia vnitatis peccati patrati.

8 *Sed quid de crimine occulto, & abſoluto ab Epiſcopo, & poſt abſolutionem deducto in foro externo?*

Reſp. cum quampluribus apud Tolet. *in ſumm. lib. 5. cap. 89. n. 5.* prædictam Abſolutionem profuiſſe in foro interiori; quia ritè à legitima facultate delictum fuit abſolutum in conſcientia; ſed quia Abſolutio in hoc foro, forum externum turbare non intendit, ideo cum prædictis poterit à pio, & benigno Iudice ratam, validamque haberi, seù impendere aliam ſententiam abſolutoriam apud Henriq. *in Sum. l. b. 14. cap. 21.*

9. Sed

9 *Sed quid de delicto iudicio finito?*

Reſpondent quamplures in fauorem Epiſcoporum, poſſe vti indulta facultate, illudque abſoluere in ſuo foro. Ita apud Dian. *reſol.* 19. & 97. Ratio ipſorum eſt, quia cauſa finalis Concilij Trid. *ſeſſ.* 24. *de reſ. cap.* 6. reſeruantis delicta publica eſt, nè forum externi Iudicis turbaretur, neuè delictum publicum, abſque publica punitione laxaretur. Nam quod eſt Reipublicæ offenſiuum, eius Iudici erit illud per publicam pœnitentiam reſtaurare, ad carpendum publicum ſcandalum. Verùm, dato quod Epiſcopus abſoluat tale delictum, cauſa finalis ſaluaretur, & Trid. auctoritas pro Epiſcopis recurreret. Probatur quoad vtramque partem. Nam Iudex functus eſt officio ſuo, ergo non remanet turbatus. item iam delinquens patienter ſubiit pœnas ab illo illatas. Itidem iam Reſpublica publicè ſatisfacta eſt p punitionẽ factã à Iudice, quæ omnia obſeruantur in ſimili caſu. Saluatur, & alterum, tum quia ſaluata finali cauſa Concilij euitatur euitabile, & adimpletur illius intentio, ergo delictum cadit à foro contentioſo ſub priuilegio Epiſcopali, cui ſolùm, delictum deductum ad forum, eſt interdictum, igitur, ante vel poſtquam ſit deductum, nõ eſt eſſe deductũ. Sed primũ dicitur adhuc nõ deductũ. Secũdũ verò non deductum, ſed poſtquam fuit deductum, quod non improbabiliter dicitur. ita diſcurrit Bonac. *de Cenſ. diſp.* 7. *q.* 5. *punt.* 1. *n.* 6. & Suarez *diſp.* 41. *ſect.* 1. *n.* 5.

10 *Sed quid de delicto Rei educto à Carcere cum onere ſe repreſentandi?*

Reſpond. clarum eſſe, Epiſcopum non poſſe vti Tridentina facultate, *ex decreto Eminen. Cardinal.* apud Marchin. *de Sacram. Ordinis tract.* 1. *p.* 9. *diff.* 4. *n.* 10. & Barboſ. *de Epiſcop. alleg.* 39. *n.* 35. *Vide p. poſt. imp.* 6. *vbi lucida.*

De Epiſcopo abſoluente Suſpenſionem nemini Reſeruatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam, à iure latam per contumaciam, vel per delictum.*

2 *Sed quid ſit ſuſpenſio?*

3 *Sed num ſuſpenſio ceſſat, contumacia ceſſante?*

4 *Sed quid de lata ſub conditione, niſi receſſerit contumacia?*

5 *Sed quænam ſint hæ ſuſpenſiones latæ, & nemini Reſeruatæ?*

6 *Sed quid de ſuſpenſionibus Papæ Reſeruatis?*

Poteſtas XIX.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam, à iure latam per contumaciam, vel per delictum. Ita apud Dian. *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 23. Multi cum Hurtado *diffic.* 12. *n.* 31. cuius verba ſunt hæc. Suſpenſionem à iure latam Cenſuram, ſiuè generalem, qua communitas, ſiue ſpecialem, qua particulares perſonæ ſuſpenduntur, poſſe quoties non reſeruatur, auferri ab Ordinario, *ex cap. Nuper.* 29. *de ſententia excommunicationis*, vbi licet ſit ſermo de excommunicatione, tamen efficaciter deducitur de ſuſpenſione, ob parem rationem, Etenim non reſeruatur, ergo ad differen-

tiam

eos collegialiter viuentes ſe inuicem percutientes, percuſſione mediocri, & edormi ab excommunicatione Papali, quam incurrunt; ita *ex Decretal. cap. quoniam de vita, & honeſtate Clericorum*. Apud Nauar. Bonac. & alios Poteſt. 4. citatos. Ratio decretalis eſt; nè diſmembretur Collegium, neuè laudes Dei, eiuſq; officia qualibet de Cauſa deſtituantur; ideò illos priuilegiatos voluerunt SS. Pontifices, cujus vices ſupplere placuit Epiſcopum viciniorem, quod per extenſum habet Guttier. *d. loco cit. lib. 5. canon. n.* 18.

2 *Sed num. Poteſtas recurrat pro Monialibus, vel Conuerſis in Monaſterio Clericum percutientibus?*

Reſpond. proculdubio Adiliuſq; recurrere, ſi Moniales ſe inuicem percuſſerint, vt ab Epiſcopo in cujus Diœceſi ſita ſunt Monaſteria abſoluantur, *ex cap. de Monialibus*. Apud Boſſ. *in diſcept. Morali diſcept. 1. n.* 29. quod etiam procedit de exemptis; apud Barboſ. *de Officio & Poteſt. Epiſcopi alleg.* 41. *n.* 19. Quorum ſubiuncta ratio eſt; Quia earum ſexus, & vita in Monaſterio arguunt impotentiam vltrà Priuilegium, igitur.

3 *Sed quid de Religioſis, Clericos ſeculares percutientibus?*

Reſpond. abſoluendos à propriis eorum Prælatis, ob exemptionis Priuilegia; quorum vigore, quod inerat Epiſcopis, datum fuit eorum Prelatis, qui dicuntur habere auctoritatem quaſi Epiſcopalem: vel de illorum licentia ab Epiſcopo loci, tum quia exemptio eſt de iure libero, & quandoque cedere poſſunt Exempti, recurrendo ad Prælatum communem Epiſcopum; idipſum, ſi Superior abſolutionem iniuſtè denegaret, tunc abſolutio impendi poteſt ab Epiſcopo. Ratio quia exemptio non eſt ad ruinam, ſed conſtructionem Eccleſiaſticæ hierarchiæ, quam roborat, & munit Epiſcopus, Contra alios nolentes, quare detentio iniuſta Prælati occurritur ab Epiſcopo; nè ſubdito ob Prælatorum tenacitatem detur vagandi, & relaxandi occaſio. Secus ſi Prælatus iuſtè denegauerit. apud Bonac *de Cenſur. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 2. q. 3 p. 6. ſect. 5. n. 9. §. Si verò.*

4 *Sed quid de duobus Religioſis eiuſdem Cœnobij rixantibus, & ſe inuicem percutientibus?*

Reſpondetur, quando rixa fuerit intra Clauſtra, vt crebrius accidere poteſt; abſolutionem ad eorum Prælatum ſpectare. Si verò extra Clauſtra non deſunt aſſerentes, impendendam ab Epiſcopo, ſed veriùs à ſuo Prælato. Ratio quia exēptio non alligatur clauſtris, ſed perſonis. Nec obſtat dictum *in cap. Moniali*. Vbi ponitur ly *in Clauſtro*, cum hoc poſitum ſit pro eo, quod accidere ſolet. Verùm quippè Religioſos poſſe ab Epiſcopo puniri, quando deliquerint extrà Clauſtra; non quidem abſolutè, ſed poſtquā miſſi fuerint ad Superiorem puniendos; & certus de illius negligentia, quod non currit pro caſu propoſito. Vide *Barboſ. d. loco.*

5 *Sed quid de Religioſis diuerſi Ordinis, & Conuentus?*

Reſpond. abſolutionem imperțiri, vel ab Ambobus eorum Prælatis, ita quod vnuſquiſque ſuum abſoluat ſubditum, vel ab alterutro, altero volente. Ratio primi dicti fundatur in iuriſdictione, quam habet quilibet Prælatus ergà ſuum ſubditum. Ratio ſecundi, quia alteruter poteſt ſuas vices alteri concedere, maximè quando ſūt de genere delegabili. Ita Molina, Sà, & alii. Apud Bonac. *d. loco. t.* 9.

6 *Sed quid de iniurioſa altercatione*

fa-

facta inter ſuperiorem, & ſubditum, ſe inuicem percutientes?

Respond. poſſe tunc Superiorem ex priuilegio, ſuas alteri Sacerdoti committere vices, vt abſoluatur; ſicq; abſolutus, ſubdito, cum quo fuit rixatus poteſt abſolutionē impendere. Ratio, quia eſtò Superior excommunicatus iuriſdictionem exercere nequit, adeoque nec abſolutionis exercitiū habere; poteſt nihilominus ſuas committere vices, quas habet in actu primo, quàſq; non amiſit per cenſuram, quo caſu non dicitur exercere, ſed committere, vt exerceatur per alium facultas illa, quæ ineſt Prælatò impedita per cenſuram in actu exercito. DD. citati.

7 *Sed quid ſi fortè in caſu præſato nullus alius fuerit Sacerdos?*

Reſpond. Nō deeſſe dicentes cùm Coriolano apud *Barboſ. de Epiſcopo Alleg.* 41. *n.* 17. poſſe in caſu excommunicatum abſoluere, defectu alterius Sacerdotis, & in caſu verè neceſsitatis, pro vt dictum eſt de Conſtitutis in Articulo mortis abſoluendis adhùc à cenſuratis. At occluſa qualibet via, ad eorū propriū ſuperiorem; melius erit ad Epiſcopum recurrere, cuius defectu, locum ſi vindicare poteſt doctrina Coriolani.

8 *Sed quid ſi Prælatus non fuiſſet Sacerdos?*

Respond. quod ſi fuerit tot Vallatus impedimentis, quodue nullus alius ſit Sacerdos, ius particulare exemptionis reducitur ad Ius commune, propter quod recurrendum ad Episcopum, ad quem ſi aliàs, ita nunc non valens alter facere. DD. citati.

De Epiſcopo Abſoluente Officiales Principum Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione Mediocri, & Enormi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Officiales Principum Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione mediocri, & enormi.*

2 *Sed quid de Officiali petendo Romam, parum damni eſſet domino ſuo?*

3 *Sed quid ſi fortè damnum non erit præſens, ſed imminens?*

4 *Sed quid ſi Dominus haberet vndè poßet reparare damnum illatum?*

5 *Sed quid de Domino eiciente officialem factum reum?*

Poteſtas XI.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Officiales Principum, Turbam arcentes, & Clericos percutientes, percuſſione mediocri, & enormi ab excommunicatione Papali reſeruata, quam incurrunt, *ex cap. Si quis.* Multi *ex cap. Si verò, de ſent. excommunicationis* apud Suar. *diſp.* 22. *à n.* 69. & quia hoc luce clarius ex dictis *Poteſt.* 9. ideò quædam dubiola explanabimus nobiliora, & practica ex hac Poteſtate ſcatentia.

2 *Sed quid de Officiali petendo Romam, parum damni eſſet domino ſuo?*

Reſp. Cauſa ceſſante, quoq; ceſſare ſuum effectum. Etenim Priuilegium officialium eſt Correlatiuum cum damno inferendo, ratione cuius ritè diſpoſitum eſt: Officiales eſſe de legitimè impeditis, atque adeò priuilegiatos. Quapropter ſi damnum il-

latúrum nō immineret, neq; deberet quis arridere legem rigoroſam adeundi Pontificem. Quibuſdam non placet hæc reſponſio; quoniam ait Bonac. *de Cenſ. diſp.* 2. *quæſt.* 3. *p. 6. ſect. 5. num.* 17. ſi tales officiales, ſeù Principum ianitores gaudent ſemel priuilegio, ergo ſemper etiam non data cauſa, priuilegiati ſemper erunt; nam & ſi de natura priuilegii eſt habere cauſam in ſuj conceſſione. In vſu tamen eſt immunis ab illa.

At pro defenſione primæ reſponſionis inquam; priuilegium in dictum apud Bonac. d. l. pro Officialibus non eſſe impetratum, & conceſſum à SS. Pontificibus, ſed tantùm *ſecundum dici*, modo quo omnes impotentes ſeruare legem, dicuntur legitimè impediti, ſeu excuſati; ideò priuilegiatos nominare ſolemus recenſitos officiales, tanquam impotentes. Quare nulla data cauſa damni illaturi, vel inferendi ob eorum abſentiam, nullum erit priuilegium, & dicti officiales communi lege arcentur Papam adire. DD. apud Bonac. d. loco.

3 *Sed quid ſi fortè damnum non erit præſens, ſed imminens.*

Reſpond. Priuilegium recurrere, quia *in cap. præfato* non diſtinguitur damnum præſens, vel imminens; quod cauſari poteſt etiam à longa ſeruorum, vel officialium abſentia, quod non eſt ſimpliciter carère impedimento.

4 *Sed quid ſi dominus haberet, vndè poſſet reparare damnum illatarum?*

Reſpond. Dominum non teneri, niſi fortè nollet vti iure ſuo, at officialis adhuc remanet in ſuo priuilegio, cum non ſit ab alio, quàm à lege canon. exceptus, tanquam impotens; ideò tergiuerſationi non eſt locus in damnum illius.

5 *Sed quid de Domino eijciente officialem factum Reum?*

Reſpond. ſeruum non teneri Papam adire, quia ſemel factus priuilegiatus, tempore officij, non debet per inſidiam Heri ſui, ſuo iure priuari. Quamobrem ſi Princeps ſcrupulis laboraret, ſcrupuloſorū damnum non debet vergere contra ſeruum, qui vnà cum alijs in vniuerſo participat fauorem communem; immò bonus, & ſcrupuloſus Princeps, non ſinit quod iuſtum eſt, nec debet iure carère ſuo, potiùs; quam à ſe tentatus, Officialem ſuum priuilegio priuare. Supponitur enim ſcrupuloſum eſſe charitate præditum; ideò in dubijs conſulere debebit probos viros, & audire; ne è ne via ſcrupuli, ſit fraus in proximo ſuo.

De Epiſcopo Abſoluente Excommunicationem reſeruatam, & ad forum contentioſum reductam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, cōtracta ob percuſſionem mediocrem, vel enormem, & reducta ad forum contentioſum, Omnes capitaliter inimicos cum illis Romæ exiſtentibus.*

2 *Sed num habet locum in illis de ſe operam dantibus dicta inimicitia?*

3 *Sed quid ſi inimicitia fuiſſet tantùm ordinaria, & non capitalis?*

4 *Sed ex quibus capitibus oriri poteſt inimicitia capitalis?*

5 *Sed quid de operam dante leuiter Romæ exiſtenti, qui eſſet homo furioſus, ex quo timeretur mors?*

6 *Sed quid de fautoribus?*

7 *Sed quid de inimicitia graui, in perſonam parui momenti?*

Poteſtas XII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, contracta ob percuſſionem mediocrem, & enormem Clericorum, ad forum contentioſum deducta, omnes capitaliter inimicos, cum Romæ exiſtentibus. ita *ex cap. de cætero. de ſent. excommunicationis* apud Doctores *in 9. Poteſt. citatos.* Quorum ratio, quia incredibile eſt Pontificem velle fideles ad ſe pro abſolutione venire, & occurrere næci, per aduentum Romæ; ideo ad mortem vitandam, capitaliter inimici, tanquam impotentes adire Romam, ad Epiſcopum recurrere debent, & ab eo abſolutionem recipere.

2 *Sed num habet locum in illis de ſe operam dantibus dicta inimicitia?*

Reſpond. locũ ſibi vindicare: nam & ſi diuerſæ ſunt rationes in fieri, tamen poſtquam factum fit, eadem ſunt emergentia. Ad igitur vitanda euitabilia, mortemque præcauendam, in tali inimicitia capitali, verũ impedimentum naturale, & legitimum inducitur *ex cap. præfata.*

3 *Sed quid ſi inimicitiæ fuiſſet tantùm ordinaria, & non Capitalis?*

Reſpond. Saluo mortis periculo certo, vel dubio, ſemper teneri adire Pontificem; quoniam capitales inimicitiæ ſunt indultæ *in d. cap.* idcirco ordinariæ pro non indultis extimantur. *Dixi dubio*; nam in extimatione dũm fuerit talis nec nẽ, potior pars eſt eligenda in fauorem cauſæ finalis, pro qua recurrit facultas ad vitæ conſeruationem, mortemque vitandam.

4 *Sed quibus ex capitibus oriri poteſt inimicitia capitalis?*

Reſpond. ex multis dignoſci poſſe. *Primo* ex lite ſuper bonis omnibus, vel in parte, ex Viuian. *tom. 5. de communi opinione lib. 4. tit. 10. n. 137. Secundo* ex Accuſatione criminali. apud Hippol. *conſ. 8. n. 7. Tertio* ex verbis contumelioſis, & iniurioſis in quibus ſæpius ira creſcit, & inimicitia inſurgit. apud Viui. *ibid. n. 4. Quarto* ex quæſtionibus ſtatuum, & ſimilibus.

5 *Sed quid de operam dante leuiter Romæ exiſtenti, qui eſſet homo furioſus, ex quo timeretur mors?*

Reſpond. attenta qualitate perſonæ exiſtentis Romæ, non teneri excommunicatum illò adire; nam cauſa finalis exiſtit, vel imminet ex tali furioſa perſona, quæ occaſionata leui qualibet iniuria, fortè occideret euntem, & ad eum accedentem, eſtq; quod Eccleſia vitare prætendit. Cum in hoc non attenditur ex quo, ſed ad quem locum accedit. DD. in 9. Poteſt.

6 *Sed quid de fautoribus?*

Reſpond. ſi obeundo illis imminet Mortis periculum, tales non teneri Romam petere; nam quandoque offenſos accidit plus ira accenſos eſſe erga fautores, quam verſus Principales; ideo conſulendum probis viris, de quorum conſilio ad metam periculi erit iudicandum; nam idem de fautoribus dicendum, quod de inimicis, quando eadem cauſa finalis pro vtriſque recurrit.

7 *Sed quid de inimicitia graui, in perſonam parui momenti.*

Reſpond. teneri extra forſan adire Romam; quia certum, vel fortè nullum erit imminens periculum, aut mortis damnum, ex quo cenſuratus, priuilegio excuſationis poſſet gaudere. Nec dicas; inimicitiam eſſe verè grauem, quia excuſatio magis

ſe tenet ex parte periculi, quo ceſſante, ceſſat quoque impeditorum priuilegium. Ita enim ſonant verba Capitalis Inimicitiæ, apud citatos ſupra.

De Epiſcopo abſoluente, ab excommunicatione Papę reſeruata deducta ad forum cõtentioſum, filios impuberes Clericos percutientes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere filios impuberes, percutientes mediocriter vel enormiter Clericos ab excommunicatione Papali, & reducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quænam ſit ætas pubertatis?*

3 *Sed quid ſi delictum fuiſſet patratum tempore impubertatis, & abſolutio poſtularetur tempore pubertatis?*

4 *Sed quid de Iuuenibus?*

Poteſtas XIII.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere filios impuberes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excommunicatione Papali, & reſeruata, deducta ad forum contentioſum. Ita *ex cap. vl. de ſent. excommunicationis*, recenſet Molina *diſp.* 69. apud DD. 9 Poteſt. citatos. Cõſtituitur Poteſtas ſupra Teneritatem ætatis, quæ arguit veram, realemq; impotentiæ rationem; vt poſſint filii impuberes priuilegio impotẽtiæ frui. Inſpice mitem Eccleſiam, quæ flectitur ad teneritatem filiorum impuberum, pro quibus reſeruata ad Põtificem ad Epiſcopum relaxat, indulgendo rigorem legis; ne Romam petere fatigant, ſed Epiſcopum adeant pro abſolutionis beneficio.

2 *Sed quænam ſit ætas Pubertatis?*

Reſpond. Mares dici impuberes ante annum 14. Fœminas verò ante 12. at quia feminæ aliundè ratione ſexus ſunt priuilegiatæ; ideò ſenſus Poteſtatis tantùm eſt de Maribus. Adde modo, Mares ſint doli capaces, nam ſi incapaces, nec excommunicationis gladio feriuntur, quia hæc Cenſura audaces, & temerarios ferit. Apud Facundez *in 5. Eccleſiæ Præceptis p. 2. lib. 4. & 3. n. 52.* lege Bordon. *in Controuerſ. Moral. controu. 10. de excommunicatione*, vbi defendit impuberes non incurrere.

3 *Sed quid ſi delictum fuiſſet patratum tempore impubertatis, & abſolutio poſtularetur tempore pubertatis?*

Reſpond. Priuilegium impotentium impuberum continuari, quod ſi factum fuit tempore impotentiæ, & impubertatis, ex tunc incipit gaudere priuilegio illius temporis, & per accidens poſtulatur abſolutio alio tempore; ſic *ex d. cap. vl.* apud Belletti. Graff. Ricci. quos refert Barboſ. *de Epiſc. Alleg. 41. n. 20.* & Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 2. q. 3. p. 6. ſect. 5. n. 12. §. quintus caſus.* Verũ nõ improbabiliter dixerunt aliqui priuilegium ſequi tempus abſolutionis, & non culpæ.

4 *Sed quid de Iuuenibus?*

Reſpondent quamplures, apud Molin. & Suarez *de legib. diſp. 22. n. 67.* relati à Bonac. loco. cit. quoque gaudere priuilegio impuberum. Ratio quia iuuentus excuſat, at ipſe

non

non admitterem tale dictum, niſi iuuentuti cohereret aliæ circumſtantiæ, puta itineratio periculoſa, nimia debilitas, iuncta cum mala itineris conditione, quam non poſſet iuuenis sufferre, mare naufrago nauigando, & ſimili, at ſimpliciter ex ſola iuuentute non placuit quampluribus excuſatio.

De Epiſcopo abſoluente infirmos, & Senes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excõmunicatione Papæ reſeruata, & ad forũ cõtentioſum deducta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere infirmos, & ſenes percutientes Clericos mediocriter, vel enormiter ab excommunicatione Papæ reſeruata, & ad forum contentioſum deducta.*

2 *Sed quanam debet eſſe hæc infirmitas?*

3 *Sed quid de Valetudinarijs?*

4 *Sed quid de laborantibus febre quartana, tertiana, vel malis Chiragra, vel Podagra?*

5 *Sed quid ad cognoſcendum infirmos verè impotentes?*

6 *Sed quanã ætate dicuntur homines ſenes?*

7 *Sed quid ſi fortes fuerint ad ambulandum?*

Poteſtas XIV.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere infirmos, & ſenes percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. Ita *ex cap. quoniam de his* apud Abb. & Innoc. vt refert Carolus de Graff. *effectu 9. n. 162.* cum quampluribus aliis. In hac Poteſtate erit primo differere de infirmis, & deinde de Senibus, qui vna ſimul in hac poteſtate poſiti videntur gaudere impotentium priuilegio. *ex cap. ea noſcitur, & quoniam de ſentent. excommunicationis.*

2 *Sed quanam debet eſſe hæc infirmitas?*

Reſpond. illam equidem, quæ iudicio Medicorum graue periculum minaretur in ægro; ſiue illa ſit perpetua, ſiue temporalis, apud Roland. *conſil. 20. n. 20. ex lib. 3.* de Graff. *effect. 9. n. 162.* Vis priuilegii fundatur in natura infirma quæ itinere arrepto magis infirmaretur. Vult enim Eccleſia vires, & valetudinem in hominibus, vt ſint ipſis, & Deo vtiles, nam inutiles, & infirmi, nec ſibi, neque aliis deſeruire poſſunt. neque mortui laudabunt Deo, ſed nos qui viuimus. *Pſaltes.*

3 *Sed quid de Valetudinarijs?*

Reſpond. gaudere eodem impeditorum Priuilegio, propter ſubſiſtentiam Cauſæ finalis, quæ eſt mortis periculum, ideo magnâ cautio adhibenda valetudinariis, quibus omnis ventus eſt ignis, apud Silueſt. Roſſ. Sayr. & Graff. quos refert, & ſequitur Barb. *de Ep. alleg. 41. n. 25.*

4 *Sed quid de laborantibus febre tertiana, quartana, vel malis Chiragræ, aut Podagræ?*

Reſpond. vna cum impotentibus Romam petere connumerari in dictis cap. & DD. Ratio quia hæ infirmitates magis, magiſque reddunt corpus infirmatum, quam febris ordinaria; immò in prædictis malis Podagræ, & Chiragræ nulla ſpes va-

valetudinis, quia inueteratum naturæ malum, ſeu hereditarium à Medicis vocatur, eo quia adhuc ad poſteros deſcendit.

5 *Sed quid ad cognoſcendum infirmos verè impotentes?*

Reſpond. Regulandum conſilio Medicorum, quibus erit efformare iudicium rectum, iuxta vires impotentiæ temporaneæ, vel perpetuæ, illudque Epiſcopo præſentare, cui erit admittere, vel reſpuere, pro vt ſibi in domino videbitur expedire, apud Farinacc. *in praxi Criminal. p. 2. q. 76. n.* 90. Menoch. *de Arbitrar. caſ.* 60. Vide 4. *Poteſt.* vbi de debilibus, claudis, & cæcis. §. Tertio.

6 *Sed quanam ætate dicuntur homines ſenes?*

Reſpond. cum Farinacc. *d. l. p.* 3. *q.* 92. *n.* 12. Senes dici ab anno 50. ad 70, & Paleot. *in ſpeciali tractatu de Senectute*. Multa ſenium priuilegia enumerat. Placet tamen melius ſentire, Senes eſſe ab anno Sexagenario, ex quo verè Senes dicuntur, & impotentes adire, quidquid ſit pro alio ſignificatu; & ita Conſtituti in tali ætate adire poſſunt Epiſcopum, oſtendendo eorum impotentiam, & gaudere de priuilegio impotentium, *in d. capite*, eſtque ſecurior opinio propinquior cauſæ finali. Apud Doctores citatos.

9 *Sed quid ſi fortes fuerint ad ambulandum?*

Reſpond. neque teneri priuilegium relinquere, eo quod illa non eſt vera, & realis fortitudo fundata in vitæ viriditate; ſed apparens, ſeu bona complexio in ætate caduca, apud Siſueſtr. *v. abſolutio n.* 3. & Flam. *lib.* 5. *q.* 6. *à n.* 4. *& q.* 3. *à n.* 41. aſſerit Senectutem, & morbum à pari procedere; immò Senes dicuntur perpetuo infirmi, ob quod ab ieiunij præcepto excuſantur. Vide Sum. Dian. *v. Ieiunium n.* 15.

Quod dictum eſt de Senibus, dicatur de Cæcis, & Claudis ob vniuocas rationes.

De Epiſcopo abſoluente Mulieres percutientes Clericos mediocriter, vel enormiter ab excõmunicatione reſeruata Papę, & deducta ad forum contentioſum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Mulieres percutientes mediocriter, vel enormiter* Clericos *ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quid de percuſſionibus homicidio annexis?*

3 *Sed quid ſi ſint diuites, Romam commodè petere valentes, & abſque periculo?*

4 *Sed quid de Mulieribus Romæ propinquis?*

5 *Sed quid nulla data cauſa finali eas excuſante?*

Poteſtas XV.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Mulieres cuiuſuis ſint ętatis, & cõditionis, percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos, ab excõmmunicatione Papę reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. Ita ex cap. *Mulieres de ſent. excommunic.* apud quamplures 9. Poteſt. citatos. Probi. Indultà facultas Epiſcopis eſt habita circumſpectione

ad

ad ſexum fæmineum, qui niſi cum periculo vitæ, & famæ, conſortium virorum iter arriperent, ad vitandam igitur famæ iacturam, & conſeruandum Muliebre decus; ita *in d. cap.* fuit decretum. Valetque hoc etiam ſi Mulieres ſint aptæ, & idoneæ ad iter agendum, cum indultum ſe tenet pro ſexu, & honeſtate, & non in idoneitate.

2 *Sed quid de Percuſſionibus homicidio annexis?*

Reſpond. quoque locum ſibi vindicare priuilegium radicatum in honeſtate Muliebri. apud Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœna Domini diſp. 2. q. 3 p. 6. ſect. 5. n. 13.*

3 *Sed quid ſi Mulieres ſint diuites Romam commodè, & abſque periculo petere valentes?*

Reſpond. Semper ſui iuris eſſe gaudere priuilegio reſpiciente ſexum, & periculum. Etenim ſi Mulier diues maluiſſet ire, cedendo iuri ſuo, & cum commoditatibus, benè facit, & ſi non iret meliùs facit, quia commoditas eſt periculo ſexus annexa, neque commoditas frenat ſexum, intra conſortium virorum poſitum. ideo.

4 *Sed quid de Mulieribus Romæ propinquis?*

Reſpond. Conſuetudini conſulendum, vt dixi cum Molfeſ. *Poteſt. 2. n. 3.* ipſa enim eſt omnium Magiſtra.

5 *Sed quid nulla datâ cauſa finali eas excuſante?*

Reſpond. Impoſſibile eſſe Mulieres, tot vallatas circumſtantijs immunes eſſe à ſexu; adhærerem quidem ſi mulier fuiſſet tantis adiuta fauoribus, in partibus Romæ vicinioribus; vbi frequens, & ſolitus eſt aditus. Alibi verò conſulo vti priuilegio ſexus, ob aſſuetas Mundi malitias, propter experientiam in illis, qui veſtibus caprinis cooperiuntur, Mundo oſtendentes bonum malum, malum bonum; ita apud Tiraquel. *lib. 10.* Gloſſ. *l. de Connub.* Sayr. *lib. 3.* Graff. *effect. 9.* Bonac. *loc. cit. n. 23.*

De Epiſcopo abſoluente omnes ſub poteſtate conſtitutos percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos ab excõmunicatione Papæ reſeruata, & ad forum contentioſum deducta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere omnes ſub poteſtate conſtitutos, ab excommunicatione Papali prædicta, & ad forum deducta.*

2 *Sed quid de damno legitimè impediente prædictos?*

3 *Sed quid ſi non tam graue damnum, ſed tantum leue immineret?*

4 *Sed quid de ſub poteſtate conſtitutis, abſque tamen ſpe retributionis?*

5 *Sed quinam ſint filij familias?*

6 *Sed quid ſi dicti filij ſeparatim à Paterna cura viuerent?*

7 *Sed quid de filio familias viuente de bonis alterius, & non Paternis?*

Poteſtas XVI.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere omnes ſub poteſtate conſtitutos percutientes mediocriter, vel enormiter Clericos ab excommunicatio-

tione *Papali* deducta ad forum contentioſum; modo eorum Domini, & Parentes graue paterentur damnum de eorum abſentia, *ex cap. Mulieres. de ſenten. excommunicationis. in 6.* Apud Bonac. *loco cit. toties replicato Poteſt. antecedenti. nu.* 14. Bellett. Molina *tract.* 3. *diſp.* 63. *n.* 2. Carol. de Graff. *effect.* 9. *n.* 167. quos, cũ aliis refert Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 41. *nu.* 29. & procedit Poteſtas de omnibus tam ſeruis, quam filiis familias, qui verè dicuntur viuere ſub cura, & poteſtate alterius; in qua fundatur ratio facultatis, nè ob arreptum iter graue dãnum accideret eorum Dominis, qua in ſuaui diſpoſitione, pietas Eccleſiæ laudatur, quæ pro conſeruandis ſuis ouibus, earumque domeſticis, quòd ad ſe reſeruauit gratioſè relaxare placuit, ſub poteſtate Epiſcopi ad vitandum graue damnum (de quo in ſequenti.)

2 *Sed quid de damno legitimè impediente prædictos ſeruos, filioſque familias?*

Reſpond. quando eorum Parentes fuiſſent in cadenti ætate conſtituti, quibus filii tenerentur ſubuenire; ſi omnium bonorum fieret amiſſio; & præ manibus haberetur lis, atque fortè periculoſa ob filiorum abſentiam, idipſum de ſeruis reſpectu Dominorum ſuorum, & ſimili, ad has, ſimileſque reparandas neceſſitates ſupradictos filios, & ſeruos dici legitimè impeditos, iure ſubiectionis adiectæ, in conſeruationem vniuerſi. DD. ſupra.

3 *Sed quid ſi non tam graue damnum, ſed tantum leue immineret?*

Reſpond. ſpectatis qualitatibus, & circumſtantiis perſonarum, & locorum, prudentũ iudicio relictum eſſe, quapropter damno imminente, iudicato leui, prædictos cenſeo non obligari adire Romam; ratio quia cauſa finalis in d. cap. eſt graue damnum, ideo non recedendum à tenore legis; quapropter Percuſſores huiuſmodi miniſtrorum Dei, tenentur abſolutionem petere à Reſeruãte, qui abſolutè vult õnes ad ſe accedere, præter legitimè impeditos.

4 *Sed quid de ſub poteſtate conſtitutis, abſque tamen ſpe retributionis?*

Reſpond. nullũ abſque ſpe ſubijci alterius poteſtati, ſaltem mediatè dicente Philoſopho: *Omne agens propter finem operari*. Quapropter, vel propter eſum, veſtes, aut aliud compenſabile, ſpes regnat in ſeruis: quòd ſufficit ad titulum ſeruitutis. Quòd ſi bona fide, nulla eſſet ſpes in futurum, erimus extra caſum, & extra veritatem tituli veræ ſeruitutis, cui annectitur ſpes retributionis, ſine qua nullus dicitur verè ſub alterius poteſtate conſtitutus; hoc dico, pro ſeruis; nam pro Mancipijs fortius dicitur, non virtute ſpei, ſed mancipationis, quæ veram ſubiectionem, & ſeruitutẽ dicit. Nota tñ quandoque magis damnum accidere de abſentia Mancipiorum, quam Retributorum, hoc ex beneuolentia domus, quam habent; quibus inhærent data domeſtica, vel cura, & dicuntur quandoque domini, melius quam Retribuți, ad quos non pertinet cura de illis. Ideo regulandum ad menſuram damni, & periculi, arbitrio Epiſcopi, cui erit ponderare grauitatem legis Reſeruatiuę cum dãno, ſi quod præualet ad cauſam finalem induki.

5 *Sed quinam ſint filij familias?*

Reſpond. filios familias eos dici, qui ſubſtant Patriæ poteſtati *l. nam ciuium. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris*, in quo cap. hi reputãtur legitimè impediti, ne turbaretur Patria poteſtas, de filiorum abſentia; ſenſu quo diximus ſup. n. 4. graui, & non leui damno imminente.

6. *Sed*

6 *Sed quid ſi Filijſamilias ſeparatim à Paterna cura viuerent?*

Reſpond. vel tunc non eſſe verè filios familias, defectu ſubiectionis actualis; nam habitualis non ſufficit, & ſic diſpoſita poteſtas non habet locum; vel ſeparatio facta ſit, ad quietius viuendum; ſicque non dicuntur ſeparati, quia de paternis aluntur bonis; atque adeo non teneri adire. Tunc enim verè à Patria poteſtate ſegregari dicuntur, quando ſeparatim à Paterno dominio viuerent. Vt de Nuptis, amplius non ſub, ſed ex ſe viuere dicuntur.

7 *Sed quid de Filioſamilias viuente de bonis alterius, & non Paternis?*

Reſpond. vel de bonis alterius, cui ſubijcitur; ſicque duplici de capite adire non tenetur. Ratione ſubiectionis ad illum, de cuius alitur bonis, & filiationis ad Patrem, cuius bona conſumpſit; itaque non benè dicitur abeſſe à cura Paterna, ſed ali ſub alterius poteſtate, de qua ſemper Patris erit ſubtrahere filium, propter dominium in illum.

De Epiſcopo abſoluente Inopes, Romam ire nõ valentes, percutientès mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excõmunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forũ cõtentioſum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere inopes, Romam ire non valentes, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papæ reſeruata, & deducta ad forum contentioſum.*

2 *Sed quinam verè dicuntur Pauperes, & inopes?*

3 *Sed quid de Operarijs?*

4 *Sed quid de Viro nobili, filiabus onerato?*

5 *Sed num dicta facultas intelligatur elargita Proprio, vel Extero Epiſcopo?*

Poteſtas XVII.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere inopes, ſeu pauperes, Romam ire non valentes, percutientes mediocritèr, vel enormitèr Clericos, ab excommunicatione Papę reſeruata, & deducta ad forum contentioſum. *ex cap. Quod de his de ſent. excommunicat.* apud Doctores citatos *9. Poteſt.* Prob. finalis cauſa relaxationis reſeruationis in pauperes eſt, ad ſubueniendum naturæ præcepto; cui omnia iura, etiam diuinum cedunt. ideo iure optimo indulgetur facultas Epiſcopis, pro pauperibus, & inopis (perſuadente inimico) percutientibus Eccleſiæ miniſtros. Nam nil fortiùs inopia, conſtituit hominem impotentem ad omnia; ideo in hoc caſu ſubuenitur adiuuamine iuris, vt ſalutari pœnitentia impoſita, de Epiſcoporum manibus peteretur abſolutionis beneficium.

2 *Sed quinam verè dicuntur Pauperes, & Inopes?*

Reſpond. cum Bart. Pauperes illos dici, qui non habent quinque aureos, *in l. q. accuſare ff. de Accuſatione.* Melius autem eos, qui exigua pecunia, vel paupertate laborant; quique carent vndè ali poſſint; & hi verè deficientes, pro vitæ ſubſtentamine, dicuntur legitimè impediti;

 cum

cum de iure primo Naturæ, tenetur quilibet ſeruare eius præcepta ad indiuiduam, vel filiorum ſuorum ſubſtentationem. Enim verò aduertant Epiſcopi, quorum iudicio ſubiecta eſt hæc materia, menſurare metam reſeruationis, & inopiam Percutientis, & in conſcientia relaxare, vel obligare adire ad Reſeruantem, quod ſi nuda, & ſola paupertas eſſet, non tam facilè abſolutionem impendere, quia ſolent inopes mendicando, iter agere, ſi verò vnà cum inopia fuerit appendix, vt de eorum abſentia graue damnum filiis, eiuſque Parentibus eſſet, ſecurius Epiſcopus poſſet vti priuilegio impeditorum.

3 *Sed quid de Operarijs?*

Reſpond. pariter Operarios inter mendicos, & legitimè impeditos cōnumerari, quia laboribus, & ſudore manuum ſuarum in dies ſubſtentantur; ita quod defectu plurium dierum ad ſtatum mēdicum reducuntur, eorumque filii, fame perire videntur, ideo priuilegio legitimè impeditorum, iuſtè frui poſſe ſubſtinent Doctores citati 9. *Poteſt.*

4 *Sed quid de viro Nobili, filiabus onerato?*

Reſpond. Eūque inopum priuilegio gaudere, etenim pro rata dicuntur pauperes Nobiles, non valentes onus filiarum ſuarum ſufferre; imminetque honoris periculum. Quarè Maxim. *in tractatu Taxæ panis cōſil.* 1. *n.* 46. ait: æqua data paupertate magis Nobili ſubueniēdum erit, quam ignobili, & Surd. Pauperem dici, qui nobiles habet filias, hoc eſt marito maturas. Quod Rebuff. *de priuileg. Pauperum.* 9. idipſum ſequitur. Denique communi regula mentiendum, iudicio Prudentum, vt pro qualitate inopiæ numero filiarum, & nobilitatis, abſque Reſeruationis præiudicio, Epiſcopus ritè iudicabit. Menoch. *de Arbitr. caſ.* 65.

5 *Sed num dicta facultas intelligatur elargita Proprio, vel Extero Epiſcopo?*

Reſpond. quòd præfata facultas *à Poteſt.* 9. vſque hùc extenſa, intelligitur conceſſa, ne dum Proprio, ſed cuicunque alio extraneo Epiſcopo, in cuius Diæceſi patratum fuit delictum, vel fieri contigerit. Apud Cappell. Toſol. *deciſ.* 231. & Guttier. *can. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 11. Refert Barboſ. *de off. & Poteſt. Epiſcopi alleg.* 41. *n.* 32.

De Epiſcopo abſoluente ab excommunicatione Papę reſeruata, & ad forum deducta, ſed non plenè probata.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere eum, qui deducto delicto ad forum exteriorem, fuit liberatus ob carentiam probationis, vel quia id fuit ſemiplenè probatum.*

2 *Sed quid ſi fuit omninò liberatus?*

3 *Sed quid eſt delictum deduci ad forum externum?*

4 *Sed quid ſit plenè, vel ſemiplenè probari?*

5 *Sed quid de Reo deprauatis medijs, ſententiam abſolutoriam procurante?*

6 *Sed quid de delicto deducto ad forum, in quo fuiſſet taciturnitas Accuſatoris ad tempus?*

7 *Sed quid de duobus in eodem delicto, quorum vnus deducitur, alius verò non?*

8 *Sed quid de crimine occulto, & abſoluto ab Epiſcopo, & poſt abſolutionem deducto in foro externo?*

9. Sed

9 *Sed quid de delicto, iudicio finito?*
10 *Sed quid de delicto Rei educti à carcere cum onere ſe præſentandi?*

Poteſtas XVIII.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, eum, qui deducto delicto ad forum exteriorem fuit liberatus; vel quia delictum probatione caruit, vel quia ſemi, vel non plenè probatum. Ratio quia adhuc delictum eſt occultum, nec per ſolam delationem euadit publicum; quia publicitas contentioſa à Concilio intenta, eſt, quando vnà cum delatione punitur delictum, ſufficientibus probationibus probatum. Quid enim prodeſt deductio ſine probatione, foret enim inſana locutio, illa quæ dicitur & non probatur. Sicque illud delictum non plenè probatum, remanet occultum ſub diſpoſitione Conciliari Trid. *ſeſſ.* 24. *de ref. c.* 6. in fauorem Epiſcoporum, ſic Boſſ. & Capſens. *in curſu Theologico tom.* 2. *tr.* 20. *diſp.* 5. *ſect.* 17. *n.* 178. Facundez. Marchin. Suarez, & alii apud Dian. *p.* 7. *tom.* 2. *n.* 18.

2 *Sed quid ſi fuit omninò liberatus?*

Reſpond. vel per latam ſententiam definitiuam, & abſolutoriam; aut ab inſtantia; quo caſu crimen non aufugeret facultatem Epiſcopalem. Ratio prioris eſt, quia per ſententiam in fauorem delinquentis quod non fuit, vel non benè probatum; verè abſoluitur, ideo vi ſententiæ, delinquens reuertitur ad priorem ſtatum. Ratio poſterioris eſt, quia ſic magis occultatio delicti declaratur, & aufertur infamia Perſonæ, ex deductione facta ad forum, in quo ceſſauit inſtantia. Vel quia deferens malè detulit; vel quia probationem non habuit. Apud Clauiũ, Couar. autẽ *lib.* 1. *var. reſol. c.* 1. *n.* 8. diſtinguit vtramque ſententiam, quod ſi liberatio facta fuit per ſententiam definitiuam, non poterit fieri alia deductio; ſi verò per ceſſationem inſtantiæ, nouis accedentibus probationibus poterit; Vtraq; autem ſentẽtia terminat iudicium, Reumque ad priſtinum ſtatum reducit.

3 *Sed quid eſt, delictum eſſe deductum ad forum externum?*

Reſp. qđ oprobatum, atque punitum, nam verè nõ dicitur deductum, quando irriſoriè, & ſine probatione deducitur. contra Guttier. *lib.* 1. *qq. Canon. cap.* 3. dicentem: ſolam delationem ad forum ſufficere, quod improbatur à multis, apud Dian. d. loco; debet igitur eſſe deductum, & ad forum iudicii probatum, ſcilicet cum effectu; cuius defectu non dicitur verè deductum. Nec veriſimile eſt Trid. interdixiſſe ſolam delationem abſq; effectu probationis, quia eſſet inuida delatio, inuidiſque aperta foret ianua in confuſionem occultè delinquentium, neque lex debet inuidis iniurioſè, & irriſoriè deferentibus crimen fratrum ſuorum ad forum fauère, quia non moti iuſtitia, vel charitate, in emendationem proximi; ſed ira, & odio in damnum eorum deduxerunt, & aſſimilantur illis, qui multa dicunt, & nil probant; quorum dictum quaſi non dictum, neque delatum; ideoque occultum, quia forum innititur probationibus. Nec dicas cum Alterio, & Suario ex ſemiplena probatione, oriri publicam infamiam, ex qua delictum non remanet occultum, ſed publicum. Tum quia ex apertis Concilii verbis, interdictum eſt Epiſcopis abſoluere delictum non quomodocunque publicum, ſed publicitate facta per delationem ad forum. Itaque inter varias publicitatum acceptiones, hæc interdicta eſt. Tum

quia publicitas illa improbata, eſt confuſa, & abſque claritate probationis, tanquam in ore imprudentum poſita, & non apud prudentes, vacantes potius rebus, & non vocibus. Demum ex delicto deducto, & non plenè probato, per ſententiam abſolutoriam reſtituitur Accuſatus in priſtinū ſuę innocētiæ ſtatum, à iactura prædictæ publicitatis, vt vim faciunt rationes allatæ, contra Florent. *de Caſ. reſer. p. 1. c. 4 §. 12. n. 2.*

4 *Sed quid ſit plenè, vel ſemiplenè probari?*

Reſpond. cum Caet. Panorm. & Aliis, per duos Teſtes conteſtes omni exceptione maiores, fieri plenam probationem. Per litteras autem, & inſtrumenta, euidentiſſima probatio fit. Ex Teſtium denique dictis, & rei euidentia, euidens probatio. Ex probabilioribus coniecturis minus euidens, ſicut per præſumptiones. Per teſtes de cætero ſingulares, fit ſemiplena, vel incohata probatio; apud Iuriſconſultos Bartolū Baud. & Alios citatos Doctores.

5 *Sed quid de Reo depravatis medijs ſententiam abſolutoriam procurante?*

Reſpond. hoc etiam caſu poſſe Epiſcopum Tridentina facultate vti. Ratio quia id ſe teneret ex parte Rei, non verò delicti, in quod cadit interdictum; itaque delictum in iudicio probatum, vel cum effectu delatum eſt, atque punitum, dicitur publicum, ſecùs ſi delatum, & improbatum, ſiue illud ſit, malitia Rei, ſiue mediorum, ſiue etiam Iudicum, ſtat pro Reo in fauorem facultatis commiſſæ à Trid, ſic putàrunt quamplures citati, apud Dianam loc. cit. de Vechis *in praxi noua diſp. 9. dub. 16. n. 7.* Sanctarell. Trull. & alios.

6 *Sed quid de delicto deducto ad forum, in quo fuiſſet taciturnitas Accuſatoris ad tempus?*

Reſpond. cum Campanil. *in diuerſ. Iuris Canon. Rubr. 7. c. 5. n. 7. & Rubr. 11. c. 23. n. 144.* Quod ſi taciturnitas Accuſatoris fuerit per annum, Epiſcopum poſſe vti Trid. facultate. Rationem eſſe arbitror, quia illa taciturnitas longa, æquiualet improbationi, vel inſufficienti probationi, nam ex longitudine negotiorum, ſpes boni exitus claudicare videtur.

7 *Sed quid de duobus in eodem delicto, quorum vnus deducitur, alius verò non?*

Reſpond. cum Caſtropalao *tom. 1. tract. 4. diſp. 4. p. 3. §. 1. à n. 16.* ex conſortio duorum in vno delicto, oriri duo peccata, quorum vnum, quod deducitur, erit regulandum cum ſupradictis, ſicut cum non deducto, poteſt liberè Epiſcopus ſuam dexteram extendere. Ratio, quia peccatum illud quatenus procedit ab ipſo non eſt ad iudicium delatum; nec conciliaris diſpoſitio tantum reſpicit delicti vnitatem, in quam plures conuenère, quantum ſingularitates perſonarum abſoluendarum. Nec peccatum vna cum alio, debet abſolui, ſed ſeparatim ab illo, quid quid erit de circumſtantia vnitatis peccati patrati.

8 *Sed quid de crimine occulto, & abſoluto ab Epiſcopo, & poſt abſolutionem deducto in foro externo?*

Reſp. cum quampluribus apud Tolet. *in ſumm. lib. 5. cap. 89. n. 5.* prædictam Abſolutionem profuiſſe in foro interiori; quia ritè à legitima facultate delictum fuit abſolutum in conſcientia; ſed quia Abſolutio in hoc foro, forum externum turbare non intendit, ideo cum prædictis poterit à pio, & benigno Iudice ratam, validamque haberi, seù impendere aliam ſententiam abſolutoriam, apud Henriq. *in Sum. lib. 14. cap. 21,*

9. Sed

9 *Sed quid de delicto iudicio finito?* Reſpondent quamplures in fauorem Epiſcoporum, poſſe vti indulta facultate, illudque abſoluere in ſuo foro. Ita apud Dian. *reſol. 19. & 97.* Ratio ipſorum eſt, quia cauſa finalis Concilij Trid. *ſeſſ. 24. de reſ. cap. 6.* reſeruantis delicta publica, eſt, nè forum externi Iudicis turbaretur, neuè delictum publicum, abſque publica punitione, laxaretur; Nam quod eſt Reipublicæ offenſiuum, eius Iudici erit illud per publicam pœnitentiam reſtaurare, ad canendum publicum ſcandalum. Verùm, dato quod Epiſcopus abſoluat tale delictum, cauſa finalis ſaluatetur, & Trid. auctoritas pro Epiſcopis occurreret. Probatur quoad vtramque partem. Nam Iudex functus eſt officio ſuo, ergo non remanet turbatus. item iam delinquens patienter ſubiit pœnas ab illo illatas. Itidem iam Reſpublica publicè ſatisfacta eſt p. punitionē factā à Iudice, quæ omnia obſeruantur in ſimili caſu. Saluatur, & alterum, tum quia ſaluata finali cauſa Concilii euitatur euitabile, & adimpletur illius intentio. ergo delictum cadit à foro contentioſo ſub priuilegio Epiſcopali, cui ſolùm, delictum deductum ad forum, eſt interdictum, igitur, ante vel poſtquam ſit deductum, nō eſt eſſe deductū. Sed primū dicitur adhuc nō deductū, Secūdū verò non deductum, ſed poſtquam fuit deductum, quod non improbabiliter dicitur, ita diſcurrit Bonac. *de Cenſ. diſp. 7. q. 5. punt. 1. n. 6.* & Suarez *diſp. 41. ſect. 5. n. 5.*

10 *Sed quid de delicto Rei educto à Carcere cum onere ſe repreſentandi?*

Reſpond. clarum eſſe, Epiſcopum non poſſe vti Tridentina facultate, *ex decreto Eminen. Cardinal.* apud Marchin. *de Sacram. Ordinis tract. 1. p. 9. diſſ. 4. n. 10.* & Barboſ. *de Epiſcop. alleg. 39. n. 35. Vide poſt. imp. 6. vbi lucide.*

De Epiſcopo abſoluente Suſpenſionem nemini Reſeruatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam, à iure latam per contumaciam, vel per delictum.*

2 *Sed quid ſit ſuſpenſio?*

3 *Sed num ſuſpenſio ceſſat, contumacia ceſſante?*

4 *Sed quid de lata ſub conditione,* niſi receſſerit contumaciæ.

5 *Sed quænam ſint hæ ſuſpenſiones latæ, & nemini Reſeruatæ?*

6 *Sed quid de ſuſpenſionibus Papæ Reſeruatis?*

Poteſtas XIX.

1 Poteſt Epiſcopus abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam, à iure latam per contumaciam, vel per delictum. Ita apud Dian. *p. 5. tract. 10. reſ. 23.* Multi cum Hurtado *diffic. 12. n. 31.* cuius verba ſunt hæc. Suſpenſionem à iure latam, Cenſuram, ſiuè generalem, qua communitas, ſiue ſpecialem, qua particulares perſonæ ſuſpenduntur, poſſe quoties non reſeruatur, auferri ab Ordinario, *ex cap. Nuper. 29. de ſententia excommunicationis,* vbi licet ſit ſermo de excommunicatione, tamen efficaciter deducitur de ſuſpenſione, ob parem rationem. Etenim non reſeruatur, ergo ad differentiam

tiam reſeruatæ. Quapropter nequeunt abſoluere dictam ſuſpenſionem Parochi, alijque Confeſſarij inferiores, defectu iuriſdictionis imponendi cenſuras, quod & ſi valet de excommunicatione non reſeruata (vt dixi *Poteſt.* 5.) id non ſequitur de ſuſpenſione; quia hæc non impedit abſolutionem à peccatis, ſicut excommunicatio. Suario tamen non placet dicta poteſtas, ſimili argumento firmata; ob diſſimilitudinem cenſurarum, inter ſuſpenſionem, & excommunicationem. Ipſe verò concedo diſſimilitudinem; ſed negari nequit vniformitas in abſolutione, quia equè currunt omnia reſeruata, & à ſimili omnia non reſeruata; non obſtante eorum difformitate inter ſe; ita concludunt *Hurtadus*, *cum Layman.lib.* 1. *tom.* 5. *c.* 4. *n.* 2. *& Auilą.p.* 3. *diſp.* 6. *dub.* 1. *concl.* 2.

2 *Sed quid ſit ſuſpenſio?*

Reſp. eſſe *cẽſurã Eccleſiaſticam, qua quis priuatur vſu officy, vel beneficij Eccleſiaſtici, vel vtriuſque ſimul.* Alia Pœnalis, Medicinalis, Perpetua, Temporanea, à iure, vel ab homine reſeruata, & non reſeruata. Hic autem de ſuſpenſione, quæ eſt cenſura pœnalis, & propter contumaciam, perpetua à iure lata, & nemini reſeruata. Non verò de temporanea, quæ fertur ſub conditione, vel ad reincidentiam, nec de lata ab homine, eique reſeruata.

3 *Sed num ſuſpenſio ceſſat, Contumacia ceſſante?*

Reſpond. niſi abſolutione intercedente, quia à nullo iure, vel ſtatuto, aliàs præſcribitur. Apud Silueſtr. *v. ſuſpenſio.n.* 8. Neque abſolutè lata, dicitur equiparari latæ vſque ad certum tempus, quæ abſoluitur ab impleta conditione. Placuit multis citatis à Silueſtro, Aliter verò dicentes conciliari poſſunt de temporanea.

4 *Sed quid de lata ſub conditione* niſi receſſerit Contumacia?

Reſpond. cum Couarruu. *in Epiſt.* 4. *decretal. p.* 2. *c.* 6. *n.* 15. ipſo facto perire, & tolli. Nec exemplum de excommunicatione, quæ non tollitur per reſipiſcentiam absque abſolutione *ex cap. deſideres. de Sent. excommunicationis.* valet; quià nullibi ſit mentio de ſuſpenſione, vt notauit poſt multos Magalius *p.* 3. *lib.* 5. *c.* 2. *q.* 1. *n.* 2. *&* 3. vbi reſpondet ad argumenta negatiua. Sed adde, principalius procedere de illa frequentiori lata ab homine, quam nullus abſoluere poteſt, niſi ille, vel Alius de illius commiſſione, ita communiter apud Doctores; niſi eſſet per modum ſtatuti, vt dixi de excommunicatione. *Poteſt.* 5. cum Corneio.

5 *Sed quanam ſint hæ ſuſpenſiones latæ, & nemini reſeruatæ?*

Reſpond. multas, variaſque reperiri, apud varias SS. Pontificum ſanctiones, Decretales, & Concilia, contra perſonas Eccleſiaſticas ſpeciatím. 1. Contra malè recipientes, vel exercentes ordines. 2. Contra Prælatos delinquentes in ordinum collatione, vel in delictis, occaſione functionis, aut in iudicio, pro ferendis ſententiis. 3. Contra Religioſos; & 4. Contra Conuentus, & Capitula, quorum omnium meminero in præſenti.

1. Contra ſuſcipientes Ordines ante legitimam ætatem. Pij 2. *incipit. Cum ex Sacrorum.*

2. Contra ſuſcipientes ordines per ſaltum, ideſt ſi prætermiſſo inferiori, ſuperiorem ſuſciperẽt *ex cap. vni. de Clerico per ſaltum promoto.*

3. Contra ſuſcipientes Sacros Ordines àbſque vllo ex approbatis titulis. *ex cap. Neminem. diſt.* 70. & Trid. 21. *c.* 2. *de Ref.* Atque *B. Pij v. incipit, Rom. Pontifex* 12. *Nou.* 1568.

4. Cōtra ſuſcipientes ordines extra tempora à iure præſcripta *ex cap. de eo de Tempore ordinationis*.

5. Contra ſuſcipientes ordines ab Alieno Epiſcopo, abſque licentia Proprii Epiſcopi *ex cap. 1. & 3. diſt. 71.* & Bull. *Pij 2. Cum ex Sacrorum*, atque Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. c.* 8.

6. Contra Recipientes ordines à proprio Prælato in aliena Diæceſi, absque licentia Diæcesani ex Trid. *ſeſſ. 6. c. 5.*

7. Contra Epiſcopos ordinantes inuitos. in cap. *Nullus. de Temp. ordinat.* habet Sayr. *lib. 4. c. 6. n. 23.*

8. Contra Ordinantes indignos, ſeù minus idoneos *ex cap. Si quis Epiſcopi. 1. q. 1.* Quidam aiunt hanc suspenſionem non eſſe iure latam, sed ferendam.

9. Contra conferentes ordines illitteratis, *in cap. Nullus de ſentent. excommunicationis.*

10. Contra tonsurantes coniugatum *ex cap. nullus de ſent. excommunicationis.*

11. Contra cōferentes ordines Bigamo Clerico, aut pœnitentiam publicam agenti *ex cap. Nullus pœnitentiam diſt. 55.*

12. Contra conferentes tōsuram, & alios ordines ſibi non ſubditis, absque licentia sui Superioris *ex cap. Nullus de tempore ordinationis.*

13. Contra exercentes Pontificalia in aliena Diœceſi abſque licentia ordinarii loci, ex Trid. *ſeſſ. 6. c. 9. & cap. Epiſcopus. 7. q. 1.*

14. Contra omnes omittētes miſſam incohatam ſine graui cauſa *ex cap. Nullus Epiſcopus. de Cenſuris, diſt. 1.*

15. Contra Confeſſarios formam in audiendis confeſſionibus preſcriptam, non ſeruantes. ſic *ex S. Congregat.* 10 *Iulij* 1625. qđ non valere extra Epiſcopat. Romanū notauit Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 3. q. 5. p. 6.*

16. Contra Sacerdotes benedicentes nuptias, abſque licentia Parochi ex Trid. *ſeſſ. 24. cap. de reſor.*

17. Contra Prælatos priuantes beneficiis, commorantes in Curia Romana. *Eug. 4. in extrauag. diuinæ de priuilegijs.*

18. Contra præſumentes grauare Eccleſiam ſibi commiſſam pro alienis debitis *in cap. Si quorundam de ſolutionibus.*

19. Contra Alienantes bona Eccleſiaſtica, non ſeruata forma Extrag. *Ambitioſæ Paul. 2. de rebus Eccleſiæ non alienandis.*

20. Contra conſentientes alienationi bonorum Eccleſiaſticorum. ibid. *Paul.* 2.

21. Contra Religioſos benedicētes ſponſos alienæ Parochiæ, abſque licentia proprii Parochi. ex Trid. *ſeſſ. 24. de Matrim. c. 1. §. Quod ſi.* Aliæq; quāplures non deſunt ſuſpenſiones comminatoriæ ad tempus, vel perpetuæ, quas impoſſibile eſt in vnum colligere. videatur Bonac. *de Cenſ. extra bull. Cœnæ diſp. 3. per totum.*

6 *Sed quid de Papæ reſeruatis?*

Reſpond. ſi occultæ fuerint poterit Epiſcopus vti fauore Trident. *in cap. Liceat, ſeſſ.* 24. Sin verò, recurrendum ad Reſeruantem, niſi vinculis impedimentorum ſint detenti, cum quibus poteſt Epiſcopus vti doctrina à me poſita *Poteſt.* 9. Quæriam tandem ſint ſuſpenſiones *Papæ* Reſeruatæ? Inſpice ſecundam partem *Impot.* 9.

De

De Epiſcopo Abſoluente Veneficia, Incantationes, & Sortilegia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abſoluere Veneficia, Incantationes, & Sortilegia.*

De Veneficio.

2 *Sed quid ſit Veneficium?*

3 *Sed quid de illis Veneficiarijs operantibus abſq; tacita, vel expreſſa Demonum* Inuocatione?

4 *Sed quid ſit illud Venenum?*

5 *Sed cur Veneficiū reſeruatur ab Epiſcopis, cum idipſum ſit à S. Apoſt.*

6 *Sed aſſignentur caſus Veneficiorū ſoli Epiſcopo reſeruati?*

7 *Sed quando nam non incurritur talis caſus?*

De Incantatione.

8 *Sed quid ſit Incantatio?*

De Sortilegiis.

9 *Sed quid ſint Sortilegia?*

10 *Sed clarius quinam hunc caſum contra bullam Sixti v. incurrunt?*

11 *Sed num præter hos ſint Alij Sortilegi?*

12 *Sed ſpecialius, quid de huiuſmodi caſibus Epiſcopo ſubiectis?*

Poteſtas XX.

1 POteſt Epiſcopus abſoluere Veneficia, Incantationes, & Sortilegia. ita Franciſcus Leo *in Teſauro fori Eccleſiaſt. p. 3. c. 36. n.* 47. Homobonus *de Examine Epiſcoporum. p.* 1. *tr.* 5. *c.* 6. *q.* 31. quos ſequitur Dian. & addit dummodò nō ſit error in intellectu. *p.* 1. *tr.* 5. *reſol.* 7. idipſum afferit de Confeſſario, vigore Bullæ Cruciatæ. Ratio fundamentalis huius Poteſtatis pendet à dicendo: non defuère aſſerentes; latā eſſe excommunicationem pro dictis criminibus. *ex cauſa* 26. *q.* 5. vbi ſic; *Si quis Auriolos, Aruſpices, vel Incantatores obſeruauerit, aut Phylacterijs vſus fuerit. Anathema ſit.* Leo x. incipit *Supernæ diſpoſitionis.* Ioann xxij. incipit *ſuper illis.* Vbi ſic. *Excommunicationis ſententiā promulgamus, quam ipſum incurrere volumus ipſo facto.* Suarez aujc m, Sanchez, & alij dicunt, hos textus non eſſe vſu receptos. apud Tolet. *Inſtr. Sacerdotum. lib.* 1. *c.* 41. *n.* 3. & ſequuntur Azor: Filiuccius, & Bonac. *de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini. diſp.* 2. *q.* 2. *p.* 38. cum Barboſ. de Epiſcopo *alleg.* 51. *n.* 119. Tamē & ſi vſu receptos, non obuiat noſtræ poſitioni; quia nullibi videtur reſeruata, ideo cadit ſub poteſtate Epiſcopi, vnà cum dictis. *Poteſt.* 5. Alii deniq; dixerunt, fuiſſe DD. Inquiſitoribus reſeruatam, quod non conſtat, niſi illa crimina ſint cum intellectus errore, aut vnà cum hæreſi. Tādem dicendum; poſſe quandoque ab Epiſcopo abſolui. *ex cap.* 6. *Trid.* vbi nota, particulam, *Etiam*, eſtque ſenſus de omnibus reſeruatis cuicunq; poteſtati, etiam Sedi Apoſtolicæ; vt cautè explicat Dian. *d. l. reſ.* 8. pro Confeſſariis regularibus, vel virtute Cruciatæ; quod intelligas limitatè, iuxta dicta. *p. poſt. Imp.* 4. *n.* 2. vel p. priori *Poteſt.* 4. *d. n.* 3. Ad maiorem deniq; explicationem dico: *Superſtitionem* ex D. Thom. 22. *q.* 94. *ar.* ... *eſſe Cultum Deo debitum, Creaturæ exibitum.* Alia ſtricta, quę eſt cum expreſſa Dæmonum inuocatione. Larga alia, quæ cum tacita. De prima ſpecie non eſt ſermo, quia ad Dominos Inquiſitores abſolutè ſpectat, ſed ſenſus eſt de ſecūda, cuiuſmodi ſpecies ſunt Veneficia, Incantationes, & Sortilegia.

De Veneficio.

2 *Sed quid ſit Veneficium?*

Reſpond. Veneficium dici à Vene-

neni potione alteri data, ad nocendum, vel necandum, ex quo Veneficiarij dicuntur huiuſmodi delictum patrantes, & priuantur dignitatibus docentes, & addiſcentes, vt notauit Graff. *de Refor. lib. 1. c. 1. n. 18.* Propterea ob ſceleris deteſtationem, ferè ab omnibus Ordinariis reſeruatur, ſæpiuſque vnà cum Cenſura excommunicationis.

Veneficiarij, ſeu Maleficiarij, vel nocent in perſonam, lædendo, occidendo, quaſdam Cereas imagines fabricando, eaſque pungendo; ex quibus homines infirmantur aliqua infirmitate Medicis ignota; vel nocent in rebus, Alimenta concutiendo, aerem conturbando, vineas dextruendo, domos ſubuertendo, & ſimilia; In quibus ſæpiùs Magi, ſeu Strigæ pactitant cum Dæmone ad ſortiendum effectum (Deo ſic permittente, propter ſuæ SS. mentis arcana) idcircò, aut Veneficiarii vtuntur pacto, & à DD. Inquiſitoribus cognoſcuntur, vel ſine ipſo, ſicque ſtādum legibus reſeruatiuis ab Epiſcopo, pro vt in ſequentibus.

3 *Sed quid de illis Veneficiarijs operantibus abſque tacita, vel expreſſa Dæmonum inuocatione?*

Reſpond. Nulla data inuocatione expreſſa, vel tacita, nullus incurſus; quòd Probatur, quando poſt monitionem deſiſtunt. Secus ob ſcientem, ſeu tacitam, Venefici Rei dei facinore patrato, indicandi, & plectendi erunt, vt docuit Gaet. *v. Incantatio*, & de Graff. *in decis. Aureis p. 1. lib. 2. c. 5.*

Quid autem ſit expreſſa, vel tacita Dæmonum inuocatio, dicam propter ſcire, ad diſtinguendum limites Epiſcopalis iuriſdictionis, vitandaque dicta facinora, cum Graff. *de Ref. lib. 3. c. 1. n. 9.* Expreſſam eſſe, quando inuocatur Dæmon illo non apparente, vel apparente priuatìm, vel ſollemniter in ſolio, cum eius Caterua, efficiendo pactum cum Veneficiariis, ſeù Maleficis, ipſis promittentibus Animam, abnegando Præcepta, & Sacramenta, Dæmone itidem promittente ſe omnia effecturum. Tacitam verò, quando id non cogitant, ſed tantum ſuum implent votum, quo nil immaniùs. Vide Graff. d. l.

4 *Sed quid ſit Venenum?*

Reſp. eſſe Omne nociuum, quod alteri datur ad bibendum, vel edendum, propriùs tamen pro ſuccis herbarū, vel radicū venenatarū, quarū maleficas qualitates Dæmones ſciunt, alioſq; docent, vt odio, vel amore afficiantur. Cuiuſmodi potus, vel eſus vocatur *Poculum amatorium*, & datur à Veneficiariis ad offendendum, impediendo generationem, inducendo infirmitatem, & ſimile, quæ omnia dicuntur effectus venenati, pendentes non tantum à Cauſis naturalibus, ſed ex pacto tacito, vel expreſſo. Quorum omnium Iudices ad cognoſcendum, vel decidendum ſunt DD. Inquiſitores ex Bull. Sixti v. incipit. *Cæli, & Terræ Creator.* 1566.

5 *Sed cur Veneficium reſeruatur, ab Epiſcopis, cum idipſum ſit à Sede Apoſtolica?*

Reſpond. dicendo, Veneficia eſſe reſeruata S. Apoſt. quando ſunt cum intellectus errore, vt ſupra dixi *n. 1.* quarum cognitio elargita eſt ab eadem Sede DD. Inquiſitoribus, quibus eſt cognoſcere, Crimina hæreſis, & illorum, quę ſapiunt, ne dicta ſcelera ſerpeant in populo Chriſtiano ad perdendas Animas, ſanguinis prætio emptas. *Secus* ſi abſque dicto errore, ſicque ſubduntur, vt poſſint ab Epiſcopis reſeruari, ne talia ſcelera grauiora, hominum offenſiua, impunita remaneant: ſed ſtrictiùs ſub reſeruatione, vel Cenſura.

6 *Sed aſſignentur caſus Veneficiorum ſoli Epiſcopo reſeruati.*

Reſpond. ad vtile hoc dubium pro diſtintione caſus reſeruati DD. Inquiſitoribus, & Epiſcopo.

Primò incidit in caſum Epiſcopalem, quando quis veneno, vel herbis venenatis, puta Salamandria, cicuta, aconito, pintuocarpio, bobuſtro, mandragora, & cantaride, vteretur ad nocendum, de quibus ait Plinius. *lib.* 24. *cap.* 17. valdè aliis nocere.

Secundò incidit. Dans rem ægroto, quem ſcit notabiliter, vel probabiliter nociturum.

Tertiò qui medicamenta corrupta venderet, ſciens eorum vſus graues inferre læſiones.

Quartò Tabernarius, qui vinum, ceruiſiam, carnes, & alia poculenta, ſeu epulenta, ita corrupta venderet, de quibus ſciret, vel timeret futuras ægritudines. Supradicti caſus ſi fuerint occulti, & ad forum pœnitentiæ deducti, Confeſſarius præaduertere debet, quod ſi dicta pocula venena à effectum ſuum adhuc non fuerint ſequuta, abſolutionem pœnitentibus impendere non poteſt, quouſque illi e malo futuro, obuiam ibunt. Si verò effectus fuerit ſequutus, niſi facta debita reſtitutione omnium dannorum, quorum fuerũt cauſa ad ratam culpæ; vel adminùs niſi iuratoria cautione de ſatisfactione præhabita. Quando denique ex veneno ſequeretur Mors, ex graui Clerici, aut Monachi læſione, incurritur excommunicat: *ex cap. Si quis,* à qua abſoluitur ab illo, cui ineſt poteſtas, iuxta dicta *Poteſt.* 7.

7 *Sed quando nam non incurritur talis caſus?*

Reſp. Reſeruationẽ dicitur vitare eum, qui venenum præparauit ad nocendum, idque pœnitentia ductus inimico non dedit, ſed neutiquam p. in reatũ vetuit, ob peruerſam grauemque malitiam, illud tandem à ſe abijcere tenetur, ſi periculũ euitare cupit. Denique Propinator vini, vel alterius, quem neſciret eſſe veneno mixtum, & ſequeretur mors aut læſio, non incurreret culpam ob ignorantiam, & per conſequens nec reſeruationem. Pariter nec ſi quis daret venenum ad experiendam Theriacam, quam ſcit de conſilio inſignium Medicorum comprobatam: apud Nauarr. *c.* 15. *n.* 6. & Capiauill. *de Caſib. Reſeru. c.* 6. *q.* 1 & *c.* 7. vbi fuſiùs loquitur de Maleficio, & Maleficiatis.

De Incantatione.

8 *Sed quid ſit Incantatio?*

Reſpond. Incantationem eſſe ſpeciem ſuperſtitionis, qua quis ſolis verbis vtetetur ad nocendum Aliis; Verba tamen quandoque profana, quandoque ſacra permixta profanis ſunt: in quibus ſi interueniat Dæmonum opus, manifeſtum eſt ad DD. Inquiſitores ſpectare, quibus patebit Criminum immanitas, quia poſiti in Eccleſia Cuſtodes Chriſtianitatis, ad gregem Chriſti cuſtodiendum, vel abſque Dæmonum interuentu, in quo caſu incidunt, qui Sacris, profaniſuè verbis ſuperſtitiosè homines fallunt, in quibus rerum omnium obliuionem inducunt, valetudini lædunt, morbos ſanant, animalia domant, nociua incantant. Item hi, qui de libris Sortilegorũ aliqua verba didicerunt, & recitant ad dictos miros effectus. Excuſantur tamen Mulierculæ, recitantesq; ignoranter aliqua verba, quaſi à maioribus accepta, putantes ignauia muliebri eſſe approbata, præmiſſa proteſtatione, nil facere contra Dei voluntatem, præſertim ſi momia deſtiterit, cum prædictus ſexus, quandoque ſola cupiditate lucri operatur. Secùs ſi verba, circulis, figuriſ, &

ca-

caracteribus; aut nominibus incognitis commiſceret, vel cognitis Dęmonum, Alcheton, Beelzebub, & ſimilibus. In his enim ignorantiæ excuſatio non admittitur; ex aperta Incantatoris malitia, & currit pro DD. Inquiſitoribus.

De Sortilegijs.

9 *Sed quid ſint Sortilegia?*

Reſpond. Sortilegia dici à ſortibus, quibus futura, vel præſentia, ſed occulta reuelantur, & quandoque diuinationes. Sicque caſuum diſtintio pendet à diſtintione futurorum, quorum aliqua pendent à cauſis naturalibus; & ita ex diſpoſitione Aſtrorum ſortiuntur tempeſtates, grandines, &c. ex variis hominum complexionibus, facilè colliguntur, futuri eorum euentus, modo quo Pater, de filiorum moribus, & inclinationibus coniecturas efficit, prædicendo futuros illorum fructus. Contra quæ nulla prohibitio, vt videre eſt apud DD. communiter. Pontificibus adhuc permittentibus diuinationes Aſtrologicas, pro Nauigatione, Medicina, & Agricultura. Sicque laudantur Parentes dirigentes, & imbuentes filios bonis moribus, quos præuident ex inclinatione illorum. Alia verò ſunt futura à mera hominum voluntate pendentia; putà efficere Natiuitates hominum, ad cognoſcendos mores, virtutes, caſus, mortes, negotia, omneſq; actus, qui nullam ſibi vindicant connexionem cum cauſis, ex quibus ortum ducunt. Tum quia futura contingētia nullam habent determinatam veritatem, ex Ariſtotele. Tum quia ſoli Deo nota ſunt abſcondita Cordis, cū ſolus illabitur Creaturis ob ſuam immenſitatem; teſte ſacro eloquio. *Deus eſt cordium ſcrutator. Deus reſpicit cor; homo autem faciem.* Ideo huiuſmodi iudiciarii Aſtrologi, expreſſo, vel tacito Dæmonum pacto vtentes reiciuntur, & puniuntur pœnis Eccleſiaſticis, ſancitis à *Sixto v. Cæli, & Terra Creator.* 1585. quæ cōſtitutio habet quoq; locū cōtra legentes, & retinentes libros huiuſmodi, & quia recēſentur variæ ſortilegiorum ſpecies. apud DD. Ideò

Primò. *Necromantia*, ſic dicta quando Necromantici caſuales euētus futuros diuinant, ex vmbris, figuris, vel cadauerum Mortuorum aſpectibus.

Secundò. *Geomantia*, ex punctatione in terra, vel carta.

Tertiò. *Pyromātia*, per figuras ex igne.

Quartò. *Aeromantia*, ex Aere.

Quintò. *Hydromantia*, ab aqua.

Sextò. *Chiromantia*, ex lineis in manibus hominum.

Septimò. *Onomantia*, ex elemento hominis diuerſimodè collocato. Quarū ſpecies, vel aliquas exercentes, tanquam Rei Iudiciariæ Aſtrologiæ cognoſcuntur, & puniuntur ab Inquiſitoribus, ex mandato *Sixti v. prædicti*. & ſequitur Decretum de Anno 1662. incipit. *Cum non ſine graui moleſtia.* Lantuſca *fol.* 197.

10 *Sed clarius; quinam hunc caſum contra bullam* Sixti v. *incurrunt?*

Reſpond. Facientes Iuditia, & Natiuitates, eorumque cooperatores, circa futuros effectus contingentes, & ab humana voluntate pendentes. Item Prędicentes ex Aſtris, futuros effectus contingentes & ab hominum Voluntate pendentes. Additque Sanchez, etiam ſi dicant ſe non Aſſeueranter affirmare; Secus ſi tantum Inclinationes prędicerent; Apud Bonac. *de legib. diſp.* 3. *q.* 5. *p.* 3. *& de Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini diſp.* 2. *q.* 2. *p.* 38. *n.* 3. apud quem quamplures docuerunt Sixtinā habere locum pro Vtroque foro. contra Dian. *p.* 2. *tr.* 1. *Miſcel. r.* 38

11 *Sed Nū præter hos, ſint Alij Sorti-*

tilegi?

Reſpond. eſſe Augures: ſic dictos à diuinatione futurorum, ex Auium garritu, vocibus, & cantibus; prohibitos *ex cap. Igitur. verſ. Augures. 26. q. 3,* dicente Deutoronom. *c.* 18. *nec inueniatur in te, qui obſeruet Auguria.* Item ſomniantes, nam ſuperſtitioſum eſt ſomniis credere, quia ex repletione, aut vacuitate, ægritudine, vel Dæmonum illuſione, aut ex cauſis naturalibus, vel fractis ſpeciebus, eorum Imagines, & Phantaſmata formari ſolent. *Apud Graff. l. 2. c. 3. n.* 16. hi enim omnes videntur ſapere ſuperſtitione, ideo meritò cadunt ſub prædicta prohibitione. His adde contra Aſtrologos Iudiciarios, ſeù quamlibet artem diuinatoriam profitentes laicos, cuiuſcunque ſexus, & conditionis exiſtentũt, qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicę, ſiue de Vita, aut Morte Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis, eiuſque conſanguineis vſque ad tertium gradum, Iudicia, Prognoſtica, ſeù præcognitiones, & prędictiones (etiam ſi id non certò affirmare proteſtentur) fecerint, vel tractauerint. Huiuſmodi cauſarũ cognitio Vrb. 8. *Inſcrutabilis an.* 1631 quoad perſonas Eccleſiaſt. tàm ſecul. quàm Regulares in Vrbe, ad eius Vicarium; In alijs verò locis priuatiuè ad Ordinarios locorum, vbilibet verò locorum, etiam ad hæreticæ prauitatis Inquiſitores ſpectare voluit, & decreuit.

Ad fugienda igitur malignorum ſpirituum commercia, vitanda, & fugienda erunt præfata, tanquam mendacia, & Chriſtianæ Reipublicæ obnoxia. Nec obſtat dictum, *Se id non aſſeueranter dicere*, quia forte ad vitandas pœnas, & caſtigationes fugiendas id dicere conantur. Re uera tamen futura prædicta à ſolo Deo cognoſcuntur, & cui voluerit ipſe reuelare. Dicente Chriſto Domino Actor. 1. *Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate:* vide Zenard. *in director. Inquiſit. p. 1. precept. 1. q.* 16.

12 *Sed ſpecialiùs quid de huiuſmodi caſibus Epiſcopo ſubiectis?*

Reſpond. primò quandò Diuinatores de re ſeù futura prædicunt. Secundo, quando nullas de pacto expreſſo, vel tacito ſortes prænunciant, ſed conditionatè videlicet: Deo cooperante (*Epiſcopus eris*) hoc ex bonis moribus, meritis, & virtutibus, ſicque fuerunt tot. ſanctorum Iudicia. Tertiò quando non vteretur ſignis, & inſtrumentis prædictis in ſpeciebus iudiciariæ Aſtrologiæ. Quartò ſi ex regulis vniuerſalibus Sanctorum, & S. M. Eccleſię, aliquis diceret, quem damnaturum, vel glorificaturum v. g. quia in peccatis inſordeſcit; vel quia virtutibus floruit, fundatus in illo *Eccleſiaſtici cap.* 3. *qui amat periculum in illo peribit,* Vel de paruulis renatis fonte Baptiſmi, sicque de ſingulis. Quę ſi rectam, iuſtamque originem habent, dicuntur virtuoſę, ſi verò tortuoſam ex malitia, abſque tamen Dæmonum conſortio, dicuntur vitioſè prædictiones, & ſubſtant poteſtati Epiſcopali, de cuius potentia reſeruatiua videto *Poteſt.* 250.

De Epiſcopo abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ Cathedralis, & Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abeſſe à Reſidentia.*

tia ſuæ Eccleſiæ Cathedralis, & diœceſis, multiplici de cauſa.

2 *Sed num Reſidentia Epiſcoporum, ſit de iure humano, vel Diuino?*

3 *Sed quid, ſi datis cauſis præfatis, imminêret magnum Animarũ detrimentum?*

4 *Sed quid æquè currentibus cauſis, cum detrimento?*

5 *Sed num abſentiæ cauſæ ſint in ſcriptis approbandæ?*

6 *Sed à quonam hodiè ſit Epiſcopis elargienda Abſentiæ facultas?*

7 *Sed quid ſi Abſentia vltra præfatas cauſas?*

8 *Sed num data cauſa legitima Abſentiæ, Epiſcopus tenetur ad hortamentum Concilij, de diebus Dominicis, Aduentus, & Quadrageſimæ?*

9 *Sed quid ſi reſederit in alia parte ſuæ Diœceſis extra Cathedralem?*

10 *Sed quid de Epiſcopis Cardinalibus?*

11 *Sed quid de Epiſcopis vouentibus peregrinari?*

12 *Sed quid, ſi votum factum fuiſſet ante Epiſcopatum?*

13 *Sed quid de pœnis contra non Reſidentes?*

Poteſtas XXI.

1 POteſt Epiſcopus abeſſe à Reſidentia ſuę Cathedralis Eccleſiæ, & Diœceſis multiplici de cauſa. 1. *propter Charitatem Chriſtianã, 2. Vrgentẽ neceſſitatem, 3. Debitã Sum. Pontifici obedientiã, 4. & 5. Eccleſiæ, & Reipublicæ vtilitatem.* ita expreſſ. Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. c.* 1. & Pius 4. incipit. *in ſuprema Kal. Decembris* 1564. & Alia 11. *Maij.* 1565. Has v. cauſas approbat Concilium, ad ſubueniendum neceſſitatibus; quas iudicat ſubleuandas, nè præceptum reſidendi ſit ponderoſum. Pariter vltrà illas, nil admittit excuſatiuum abſentiæ, nè propterea Clerici irreligiosè viuerent, ſæculares irreuerentes, Pauperes nimis paterentur, & Chriſtiana doctrina laberetur; vtque Epiſcopus ſit ſponſus, & non Peregrinus, Pater, & non extraneus, ædificans, & non dextruens, atque Paſtor, & non Mercenarius. Proinde Concilium benè vallauit Abſentiam, niſi in cauſis neceſſariis, & de licentia probata à Rom. Pontifice, aut Metropolitano, vel eo abſẽte à ſuffraganeo Antiquiore reſidente, qui pariter Metropolitani abſentiam probare debebit, vel in cauſis repentinis à Concilio Prouinciali. Quibus pariter iniunctum fuit ſpatium temporis abſentiæ deſignandum, *nè vltrà tres menſes*, hortando, neuè ſint in præcipuis diebus Aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Corporis Chriſti, in quibus Paſtoris præſentia magis vrget, hæc de mente Concilij *d. l.* Cuius tanta cura eſt de reſidentia Paſtorum in gratiam gregum ipſis cõmiſſorum, quanta fuit 1. Paſtoris Chriſti relinquẽtis 99. *Matth.* 18. petentis deſertum, quærendo ouem, quæ perierat. Nam vbi ſanua ſine Ianitore, ibi lupi, & fures ad dextruendum; vbi Nauis ſine Gubernatore, ibi venti, & pericula Maris ad immergendum: & ſcola ſine magiſtro, ad vitia adiſcenda, ſicque oportet Paſtorem reſidere in ſua Cathedrali, tanquam in loco conſpicuo, ad ſuarum ouium vigilantiam.

2 *Sed num Reſidentia Epiſcoporum ſit de Iure humano, vel diuino?*

Reſpond. Inter varias DD. Aſſeclas Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 1. Amplecti, & ſequi opinionem, eſſe de iure diuino, ſic: *Cum præcepto Diuino mandatum ſit omnibus. Ex illo Ioan.* 21. *Paſce oues meas.* De qua poteſtate participant aliæ inferiores, & cla-

clariùs *Actor. 20. Attendite vniuerſo gregi, in quo vos poſuit Spiritus Sanctus Epiſcopos, regere Eccleſiam Dei.* Itaque reſidet corporaliter, & mentaliter, habens ſollicitudinem ſuarum ouium; quibus verbum Dei, Eccleſiaſtica Sacramenta, exemplũ bonorum operum, & paternam curam, adminiſtrarè debet; virtutes ſeminando, inopiam ſubleuando, diſciplinam reſtituendo, luxus, & obſcena eradicando, Synodum quotannis celebrando, &c. quæ omnia habentur per inhabitationem, & paſtoralem reſidentiam. Audi Poſſeuin. *de officio Curati. cap. 1. n. 3.* vt refert Barboſ. *d. l. n. 20.* dicentem: *Reſidentia non ſolum inter oues habitationem indicat, ſed paſtorale munus, ſed vigilem curam, ſed diligens Sacramentorum, & Diuini Verbi Myniſterium, &c. Non enim reſidet, qui cum debet, & poteſt, Eccleſiæ nõ ſeruit —Si ſegniter, oſcitãterque; paſtorale munus obeas, nil refert, an adſit, vel abſit:* hæc ille; tu cogita pondus, Epiſcoporum humeris impoſitum.

Puniendus igitur eſſet Epiſcopus, dumtaxat corporaliter reſidens, in vtroque foro, tanquam ſui muneris diſertor, & denunciandus à Metropolitano ad Sed. Apoſtolicam, cui erit ad metam delicti punire. Quid autem erit de fructibus in abſentia legitima; dicam *Poteſt. ſeq.* ex verbis Concilii ſic: *Interea prouidendum,* quæ ſonant idoneum conſtituere, cum debita mercede.

3 *Sed quid ſi datis cauſis præfatis imminèret magnum Animarum detrimentum?*

Reſpond. Reſidẽtiam debere præferri ad quamlibet cauſam. quia illa, de Iure Diuino; hæc verò de iure humano, quod ſi quoque Diuino quod ſtrictiùs, & nobilius eſt, antéibit. Audi. *Ioan. 10. Maiorem Charitatem nemo habet, vt animam ſuam ponat quis, pro ouibus ſuis.*

4 *Sed quid à quò currentibus cauſis cum detrimento?*

Reſpond. Detrimentum præualere, etiam-ſi hoc ſit minus illis; quia vnusquiſque primò domus ſuæ ſubuenire tenetur, quàm alienæ; & magis animabus detrimentum patientibus, quàm alijs rebus.

5 *Sed num Abſentiæ cauſa ſint in ſcriptis approbandæ?*

Reſpond. Affirmatiuè ex verbis Concilii, à quo adeò inhibetur Reſidentia, vt non poſſit verbis, vel tergiuerſatione cælari, & quia ſcriptura ſemper loquitur, ſtat in teſtimonium ſuæ abſentiæ legitimæ, ad ſuam abſentationem defendendam, vt non poſſit quis procedere contra ipſum, in caſu erroris. Vide *p. poſt. imp. 3. num. 2.*

6 *Sed à quonam hodiè ſit Epiſcopis elargienda Abſentia facultas?*

Reſpond. Vigore Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. c. 1.* Poterat Metropolitanus, licentiam elargiri Epiſcopis, ex cauſis in eòdem Concilio approbatis, vel Epiſcopus antiquior ſuffraganeus. Sic: *Ad eundem tamen cum Concilio Prouinciali ſpectabit iudicare de licētijs à ſe, vel à ſuffraganeo datis.* Hodiè tamen ſtandum determinationi factæ *ab Vrb. 8. incipit Sancta Synodus 12. Decembr.* 1634. Refert *Barboſa de Epiſcopo alleg. 53. n. 21. in vltima impreſſione,* vbi ſic: *Epiſcopi, Archiepiſcopi, ſeù Primates, etiam S. R. E. Cardinales in ſuis quiſque Eccleſijs reſidere tenentur. Nec ab eis recedere poſſunt, niſi prius obtenta, Romani Pontificis, per Breue, ſeù litteras miſſiuas, licentia.* Sub pœnis, &c. quo Decreto non fuit ſublata facultas Trid. è qua ex cauſa abſentandi aliquantiſper, vt declarauit S. Congregatio die 3. Febr. 1635. Barboſ. ibid.

7. Sed

7 *Sed quid de Abſentia vltra præfatas Cauſas?*

Reſpond. non requiri licentiam, dicente Concilio: *quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat Religioſam, & timoratam fore cum Deo corda pateant.* Poſtquam ait: de paruo temporis ſpatio *ad ſummum trium menſium, dũmodo tamẽ æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento.* Vide tamen p. *poſt. impon.* 1. *n.* 2.

8 *Sed num data cauſa legitima Abſentia, Epiſcopus tenetur ad hortamentum Concilij, de diebus Dominicis, Aduentus, & Quadrageſimæ?*

Reſpond. Negatiuè, quia verba illa cadunt ſub Abſentiæ legitimæ promiſſione, ab breue tempus, pro negotiis propriis; at breuiter abſens, abeſſe non dicitur, iuxta illud; *qui parum diſtat, nil diſtare videtur.* DD. citati.

9 *Sed quid; ſi reſederit in alia parte ſuæ Diœceſis extra Cathedralem?*

Reſpond. Reſidentiam ſemper habendam in Cathedrali, tanquam in loco deputato, & permanenti, noto, & perſpicuo, in quo firma ſtat Epiſcopi Cathedra, vbique inuenitur Magiſter in ſcola, Ianitor in ianua, & Iudex in ſolio. Oportet enim ſubditos ſcire certum, determinatumque locum ad recurrendum. Quapropter Cathedram amouere ad libitum nequit in ſua Diœceſi abſque Papæ licentia; quia iuris ſui non eſt transferre Cathedram, vt dicam p. *poſt. Imp.* 158. non nego tamen poſſe in qualibet ſuæ diœceſis parte Tribunal erigere, ob iuriſdictionem territorialem, quam habet; *ex cap. cum Epiſcopus de off. Ordin. in* 6. Tandem nec Reſidentia, de qua eſt ſermo in Trid. intelligitur tantum de Cathedrali, verùm in Diœceſi ſic: (*obligari ad Reſidentiam perſonalem in ſua Eccleſia, vel Diœceſi.*) Immò Diœceſim diſcurrere oportet, viſitando, vt poſſit melius impoſitum adimplere, ad commoditatem Diœceſanorum, Orfanorum, Viduarum, Mulierum, Ancillorum, & Pauperum, ſubleuando, confirmando, & miniſtrando; propterea abſentia eſt interdicta extra Diœceſim, non verò intra in d. Concilio.

10 *Sed quid de Epiſcopis Cardinalibus?*

Reſpond. De iure Trid. reſidere oportet in ſua Diœceſi ex apertis Concilii verbis, *etiamſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint.* Cui acceſſerunt Cõſtitutiones Greg. 15. *in Conſiſtoriali Decreto* ex Vrb. 8. incipit *Sancta Synodus* 7. *Decembr.* 1634 atque S. Congregationis Decreta, relata authenticè à Barbos. *de Epiſcopo alleg.* 53. *à n.* 23.

11 *Sed quid de Epiſcopis vouentibus peregrinari?*

Reſpond. cum diſtinctione; vel ad breue tempus permiſſum in d. Concilio, iuxta conditiones ibi adiectas, & proculdubio adimpleri poſſe. Vel ad longum temporis ſpatium. Sicque nec emitti poterat, nec adimpleri abſque Papæ licentia *ex cap. quampridem de Renunc.* adeò enim vinculum Reſidentiæ obligat, vt neque per votum deobligari poſſit. Apud Azor. *inſtit. Moral. p.* 1. *lib.* 11. *c.* 16. *q.* 2. quo ſi votum fuerit abſque licentia emiſſum, quaſi non factum reputatur, quia prohibitio Abſentiæ in *d. cap.* eſt actus annullatiuus, alterius actus incompoſſibilis. Immò malitiosè emiſſu, ad fugiendam reſidentiam, quæ malitia cadit ſupra malitiantem, exemplo de illo habente rem cum Virg. quam obligatur ducere in vxorem, & quærit malitiosè deobligari per fraudulentam ſuſceptionẽ partus in Sacramento Bapt. cui re vera non fauet Eccleſia, idipſum de ſimili malitia,

in alijs impedimentis. Apud Dian. *in Sum. v. impedim. Matrim. n. 5.*

12 *Sed quid ſi votum factum fuiſſet ante Epiſcopatum?*

Reſpond. Petere debere diſpenſationem à Pontifice, à quo ob maius Reipublicæ bonum, diſpenſare poterit, vel melius, prius adimplere votum. *in cap. per tuas.* 10. *de Voto*; quia votum cadit ſub præcepto, Epiſcopatus verò ſub cõſilio. Apud Graff. *in deciſ. aureis p. 1. lib. 2. cap. 24. n. 12.* Nec dicas: quia Epiſcopatus eſt melior ſtatus, ideo, quis poſſet in illum commutare. Inquam ſtatum eſſe meliorem, ſed ſub conſilio; votum verò ſub præcepto: Ideo maioritas voti obligat; Epiſcopatus verò non. Apud Henriq. *in Summa tom. 2. cap. 3.*

13 *Sed quid de pœnis contra non Reſidentes Epiſcopos?*

Reſpond. Vigore Concil. Pij 4. & Vrb. 8. Sic: *In virtute S. Obedientiæ, ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, amiſſioniſque tam fructuum earumdem Eccleſiarum pro tempore, quo abſentia durauerit, quàm facultatum teſtandi, & diſponendi, de bonis ſuis, à S. Apoſt. ſibi alias conceſſarum; nec non priuationis à Regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarũ. Aliiſq; pœnis, &c.*

De Epiſcopo Abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis propter Charitatem Chriſtianam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abeſſe à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, vel Diœceſis propter Charitatem Chriſtianam.*

2 *Sed quid ſi notabile detrimentum ſequeretur in propria Eccleſia?*

3 *Sed quid cheuente tali cauſa prædicta, Epiſcopus renuiſſet abeſſe?*

4 *Sed quid interea, Epiſcopo abſente?*

5 *Sed quid ſi damnum imminens in propria Diœceſi poſſet reſarciri à Vicario idoneo?*

6 *Sed quid ſi in propria Diœceſi eſſet periculum temporale, in aliena verò ſpirituale?*

Poteſtas XXII.

1 POteſt Epiſcopus abeſſe à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis propter Chriſtianam Charitatem, ita diſponente Concilio Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. c. 1.* & inter cauſas legitimas excuſantes Reſidentiam, primum locum obtinet. *Chriſtiana Charitas*, quæ eſt virtus ſupereminens omnes virtutes, cuius obiectum eſt, Proximorum vtilitas, Animarumque ſalus: Itaque magna diſperent inter Magnates, vel Populos diſſidia in alia Ciuitate, extra Diœceſim; ad componendos Populos, & Principes, pacemque ſtabiliendam, vel ſi magnum eſſet hæreſis periculum, eruendum non ſi prædicatione, & præſentia talis Epiſcopi, vel aliquod negotium, aut lis adeſſet, quæ à nullo poſſet ſolui, & componi. Aut Populi, & Pauperes ita vexati à Rectore, vel Duce cum periculo Rebellionis, & non eſſet alius ad ſuadendum. In his, & ſimilibus caſibus ſuccedit Chriſtiana Charitas, tanquam Præceptum diuinum, quod non aduerſatur alteri Iuri Diuino de Reſidentia, ſed tanquam in linea eiuſdem Iuris Diuini, vnum alteri ſi adiuuari dicuntur, maximè quando vtrumque adimpleri poteſt.

2. Sed

2 *Sed quid ſi notabile detrimentum ſequeretur in propria Eccleſia?*

Reſpond. Nullo pacto teneri ad Abſentiam, quia detrimentum illud aduerſatur Chriſtianæ Charitati: nã currentibus duobus præceptis eorum maius adimpletur, quãdo ſimul adimpleri repugnat, & magis vrget de propriis ouibus, quam alienis, quia magis tenetur ad proprias oues, & de Iuſtitia, quam ad alienas, de Charitate. Sic apud Tolet. *Inſtruct. Sacerdot. lib. 5. c. 4. num. 3.* Molſeſ. & Alii citati *Poteſt. anteced.*

3 *Sed quid currente cauſa prædicta, Epiſcopus renuiſſet abeſſe?*

Reſpond. Concilium non côgere, niſi in caſibus, & magno Animarum periculo, ſic enim non de Charitate, ſed de Iuſtitia tenemur proximo ſubuenire, ex præcepto diuino *Diliges proximum tuum, ſicut te ipſum*, & quia eſt præceptum affirmatiuum obligat aliquando, vt in caſu de Iuſtitia.

4 *Sed quid Interea, Epiſcopo abſente?*

Reſpond. cum Concilio ibid. *Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, vt quantum fieri poterit, ex ipſorum Abſentia, nullum damnum accipiant.* Loquitur de damno Spirituali, ad quod euitandum tenetur Epiſcopus. Cuius prouidentia erit relinquere Vicarium idoneum, cum debita mercede, & omnimoda Authoritate voluntaria, & contentioſa. Dixi idoneum: vel ex ſuis, vel ex aliena Diœceſi aſſumptum, ad paſcendas, vel iudicandas oues. Nil enim relinquere debet intentatum; nec Mercenariis commendare gregem, quia his non eſt cura de ouibus, ſed de opibus. DD. citati.

5 *Sed quid, ſi damnum imminens in propria Diœceſi poſſet reſarciri à Vicario Idoneo?*

Reſpond. Abſolutè currente tali periculo, nulla facultas adeſſet conſtituendi Vicarium idoneum, quia ex Concilio tunc poſſet, abſente periculo, vel ſi fortè per abſentiam legitimam ſuperueniret, prouidendum in tali Abſentia. Secus periculo etiam probabili imminente, nam tali in euentu intrat iuſtitiæ præceptum, & excuſat Charitatis ſubſidium, quia vrget præſentia Paſtoris, & præter eum nullus eſt proprius Paſtor. DD. citati.

6 *Sed quid ſi in propria Diœceſi eſſet periculum temporale, in aliena verò Spirituale?*

Reſpond. Neque teneri alienam abire, quia præceptum Iuſtitiæ ad ſubueniendum, ex verbis Concilii, eſt indifferens ad damnum Temporale, & Spirituale, idcircò tempore famis, & belli tenetur Epiſcopus reſidère, ad ſubueniendum temporaliter, pro vitando Spirituali damno. Etenim propter oues, quas cuſtodit, habet iuſtitiæ præceptum, nè dum paſcendi, verùm, & mala omnia, etiam temporalia vitandi. Quid enim triſtiùs? homines in bello mortem ſubire, & tempore pænuriæ, fame perire, abſente Paſtore; cuius præſentia fortè mors vitabilis, minorabilis fames, & vitæ neceſſaria ſuccurri poſſent. Immò Paſtoris induſtria, ope, eleemoſynarum ſubſidio, atque Sacramentorum adminiſtratione, Spiritualibuſque remediis, & temporalibus ſubueniret. Vrget tandem præſentia Paſtoris in ouium ſolatiũ, ad nutriendum paſculis ſpiritualibus, & temporalibus ſibi creditum gregem. Nec dicas per alios: quia fortè alii Parochi, & Sacerdotes ad famem, mortemque vitandam, fugam arriperent, in præiudicium Animarum. Vndè currente Iuſtitiæ præcepto pro ſalute Anima-

rum ſubueniendi proximo in morte, ceſſat Charitatis ſubſidium in aliena Diœceſi, in qua Spirituale detrimentum adeſſet.

Dicerem tamen: Epiſcopum ad Spirituale damnum graue vitādum; vt hæreſis, & aliorum, modò periculum temporale in propriis ouibus non eſſet tanti momenti; poſſe tale vulnus mederi, relinquendo idoneos Parochos, atque Vicarium, & diſcedere, nam in tali caſu non æquè currunt, ſed præualet charitatis præceptum, abſque tanto ouium detrimento ſibi iure ſubditarum, & ita aperitur ianua ad obſeruantiam vtriuſq; præcepti, ad quod non obſtat diſpoſitio Concilii, quando vult charitate aliis ſubuenire, ſed ſuas de iuſtitia non relinquere, quæ eſt vera ſaluationis medela data à S. Synodo *in dicto capite* 1. *ſeſſ.* 23. *de Reform.* Vide poteſtatem 103. vbi quamplurimæ citantur conſtitutiones, hac de re editæ.

De Epiſcopo abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis, propter vrgentem neceſſitatem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abeſſe à reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis propter vrgentem neceſſitatem.*

2 *Sed quid ſi periculum Spirituale pro vtriſque imminêret.*

Poteſtas XXIII.

1 Poteſt Epiſcopus abeſſe à Reſidentia ſuę Eccleſię, & Diœceſis propter vrgentem neceſſitatem. Hęc eſt 2. cauſa excuſatiua Reſidentię aſſignata à Trid. ad ſubueniendum iuri naturę, tempore Peſtis, validę inuaſionis Inimicorum, perpetui morbi, & ſimilium, pro quibus Alii dixerunt; licere Epiſcopos deſèrere localem reſidentiam, & aliò ire ad ſubueniendum dicto iuri naturæ: fulciuntur variis Sāctorum exemplis 1. D. Pauli dimiſſi in ſporta ad fugiendam Iudæorum perſecutionem Damaſci. 2. D. Athanaſii, tempore Cōſtantij Imperatoris. 3. D. Thomę Cantuarienſis, & aliorum Sanctorum Epiſcoporum. Sed meliùs nota, *Vrgens neceſſitas*, quaſi nō ex qualibet frugali excogitata, & ſimplici, ſed vrgenti notoria, & euidenti, diſcedere poteſt, tanquam ex cauſa probata, cogitata, & benè viſa Concilio. Quapropter accuratiùs diſtinguendum: Vel vrgentia ſe tenet ex parte Eccleſiæ; puta ſi validum, magnumque quæreretur detrimentum in ſpiritualibus, v. g. adueniente hęretico Magnato, peſſimæ indolis in ouium ruinam, vel hæreſis, aut imminent conſuetudo peccandi, vel quod aliud, contra libertatem Eccleſiæ, quo ſimilique caſu, nullus Paſtor quacunque de Cauſa relinquere debet, nec poſſet ouile ſibi creditum, etiam cum periculo vitæ, ex monitu Saluatoris. Ioan. 10 *Bonus Paſtor Animam ſuam ponit pro ouibus ſuis*, quia vitæ periculum proponitur tanquam minus extimabile, ad ſalutem ſpiritualem ouium ſibi commiſſarum, prout exemplo firmarunt Sancti Epiſcopi Thomas Cātuarienſis, & Staniſlaus Cracouienſis. Lege Toletum *Inſtruct. Sacerdotum lib.* 5. *c.* 4. *n.* 3.

Vel ſe tenet ex parte ipſius Epiſcopi, vt ſi graui detineretur morbo, aliàs incurabili niſi per aeris, & lo-

ci mutationem, vel temporali perſecutione occurreretur, quo caſu vindicat ſibi locum diſpoſitio Trident. exemplo D. Pauli *dimiſſi in ſporta* ad fugiendam Iudęorum perſecutionem, & Athanaſii, Conſtantij Imper. Arriani, vt notarunt Bollo, & Alii apud Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 53. *à num.* 8. ad ſeruandum naturæ præceptum, abſque Animarum detrimento, per eius abſentiam. Immò tunc foret excuſatione dignus Prælatus dans locum iræ, vel fugiens mortem, cum loci mutatione, abſq; ſemper Animarum iactura, quia melius prodeſſet ſanus; quàm occiſus. Vel denique vrgentia prouenit ex parte vtriuſque, vt tempore peſtis, aut morbi vniuerſalis; ſicque reſidère tenètur, cauſa iuuandi proximum, & ſubditos, Sacramentorum adminiſtratione, præcipuè ſi morerentur, vel fugerent Parochi, ita ex Diuo Thom. & Suarez, Apud Mar. Anton. Genuens *in man. Paſtor. cap.* 31. Ratio, quia tunc præceptum currit pro capite, & membris, & magis obligat caput; quia ex capitis fuga membra diffluerent, & percuſſo Paſtore diſpergentur oues. Meminit Epiſcopus oues in Agone poſitas, non pecunia, ſed Sanguine Chriſti redemptas eſſe. Quod ſi tempore Peſtis, Rectores Ciuitatis peruigilant, melius vigilare oportet Epiſcopum ſua perſonali diligentia, vt cum ordine omnia procedant; & quantum diſtat Anima à Corpore, tantum præponderat vigilantia Epiſcopi, in ouibus ſibi ſuppoſitis.

Dices: Præceptum vitandi mortem recurrit fortius pro Capite, quo ſeruato incolumi, ſeruantur & membra.

Reſpond. Poſſe indemnem ſeruari caput reſidens in ſuo, vel alieno Palatio maiori, qua poteſt vigilantia vigilando in gregem infectum, & ſi nequit ſeruari in eadem Ciuitate, poſſet in alia habitare vicina ſuæ Diœceſis; vel ſi tota Diœceſis infecta, in viciniori, & tutiori; quia parum diſtans, nil diſtare dicitur. Ad Argumentum patet præceptum æquè currere pro ſalute corporea; ſed non æquè pro Animarum diligētia, nam pro Capite recurrit præceptum diuinum, pro cuſtodiendis ſuis ouibus. Mecum ſentit Barboſ. *d. l. num.* 9. Apud quem Bollo ſubſtinet in periculo fidei teneri Epiſcopum ſubſtinere mortem, ſic in Caſu.

2 *Sed quid, ſi periculum Spirituale pro vtriſque immineret?*

Reſpond. Caſum non de facili venturum, ſed nec impoſſibilem; videlicet ſi in Bello Hæreticorum timeretur lapſus Epiſcopi, vel populorum. dixi non de facili, quia ſupponitur Epiſcopum eſſe in fide ſanum, prudentem; & fortitèr mortem ſubiturum in tali euentu. Si verò hæſitaret, eſſetque inconſtans. Iudico debere repelli à Metropolita, vel Populo, ne factus Hæreticus, ſit in ruinam populorum, trahens tanquam Lucifer ſua cauda ſtellas poſt ſe, oues enim Paſtorem in lupum conuerſum aufugiunt. Doctores ſupra.

De Epiſcopo Abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis, propter debitam obedientiam.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus poteſt abeſſe à Reſidentia ſua Eccleſiæ, & Diœceſis, prop-*

ter debitam obedientiam.

2 *Sed quænam debet eſſe hæc cauſa in Vocante?*

3 *Sed quid, ſi vocaretur à Papa cum onere Sum. Pœnitentiarij, Cancellarij, Auditoris, & ſimilium?*

Poteſtas XXIV.

1 POteſt Epiſcopus abeſſe à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis, propter debitam obedientiam ex Trid. *ſeſſ. 23. cap. 1. de Reform.* & hæc eſt tertia in ordine cauſa indultiua reſidentiæ Tridentino bene viſa, de qua egerunt Azor. *inſtitut. Moral. p. 2. lib. 7. c. 4. q. 4.* Salzedo *in pract. cap. 54.* & Alii apud eoſdem. Debita obedientia communiter explicatur illa, ad quam tenentur Epiſcopi, vnà cum aliis, requiſiti à Papa, qui eſt ordinariorum Ordinarius, obedire in fauorem totius Eccleſiæ vniuerſalis, ad decretandum, Præſidendum In Conciliis generalibus, vel aliud ſtatuendum, quæ omnia præſunt peculiari præcepto reſidentiæ, in propriis Diœceſibus. Epiſcopi enim ſunt cōfratres, ſicut Cardinales fratres de latere, quorum conſilio vtitur Papa in rebus Eccleſiæ arduis; vt videmus variis in diplommatibus Clauſulam *de Conſilio fratrum noſtrorum.* Ibidem vocatur obedientia debita; in qua oſtenditur, nè dum quod iuris eſt in ſubditis ad obediendum Sum. Paſtori; verùm vt cedat ſuo iuri particulari, pro adimplendo generali, ad quam tenetur Epiſcopus non ſolum gratuitam, & liberalem obedientiam præſtare, verùm, & debitam de Iuſtitia ex præcepto Saluatoris, *Obedite Præpoſitis veſtris?* Inſtar quo, Aqua ſua naturali inclinatione oblita aſcendit ſurſum; vel manus cum ſui adhuc læſione defendit caput, quia ius totius prævalet iuri partium. Niſi melius dicamus: Epiſcopum in obedientia Papæ non cedere iuri ſuo, ſed adimplere, illudque ſeruare. Tum quia capite ſeruato, conſeruantur cum illo eius partes, ideò ſancita in beneficium vniuerſalis Eccleſiæ ſunt ad conſeruationem omnium particularium Eccleſiarū, & Diœceſum; ergo pleniori iure tenetur obedire in fauorem totius, quam reſidère. Sumus enim in Eccleſia Dei, tanquam in Acie caſtrorum ordinata, in qua Inferiores obediunt Superioribus; & omnes Supremo Capiti, ad hierarchiam conſeruādam. Itaque vocatus à Papa, ſeruare tenetur diſpoſitionem Concilii, d. l. verſ. *Interea meminerint* vt dixi *Poteſt. 22. n. 4.*

2 *Sed quænam debet eſſe hæc cauſa in vocante?*

Reſpond. Cauſam motiuam Papæ vocantis, debere eſſe ſaltèm ex iam expreſſis à Trid. *Vrgens neceſſitas Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitas,* quibus ſubuenitur legi Charitatis in proximos, apud citatos Doctores, quos ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo alleg. 53. à n. 11.*

3 *Sed quid, ſi vocaretur à Papa cum onere Sum. Pœnitentiarij, Cancellarij, Auditoris, & ſimilium?*

Reſpondent plures: Abſolutè Pontificem diſpenſare non poſſe in iure diuino Reſidentiæ. Ipſe tamen diſtinguo cum Molfeſio, & Reginaldo apud Bonac. *de Obligatione Beneficiat. diſp. 5. p. 5.* & ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo alleg. 53.* Vel munus illud obiri poteſt per alium idoneum, ſicque non erit Epiſcopus in conſcientia tutus, niſi ob debitam obedientiam, quam faceret, vel non poterit, & tunc ſecuriùs poterit abeſſe propter penuriam idoneorum; vt meliùs
1 dicamus *poſt. Impot. 2.* ex quo pariter, nec excuſaretur à Reſidentia

Epiſcopus ſi conſtitueretur Prorex, vel Præſes alicuius Prouinciæ extrà ſuam, non enim deſunt alij idoniores, & experti, docti, & ditiores ad exequendum tale munus, niſi à Papa indulti; vt dicam melius *Poteſt.* 27. *n.* 2. *At Bonac. d. l. à n.* 9. per totum excuſat à reſidentia Beneficium curatum habentem, ex pluribus capitibus. 1. propter inimicitias capitales. 2. ob Peſtem. 3. ex Priuilegio Pontificis. 4. ad componendas controuerſias. 5. propter Papæ ſeruitium. 6. ob Cardinalis aſſiſtentiam. 7. ad vtilitatem ſui, & aliorum. 8. propter officium Inquiſitoris, vel Subcollectoris ex neceſſitate vrgente. 9. ad cauſam litis ſui beneficij. 10. pro viſitanda Diæceſi. 11. vbi non eſt receptum Trid. vt audiat ius Canonicum, vel Theologiam per quinquennium, hæc *Bonac. de Parochis.* Quæ non poſſunt trahi ad Epiſcopos, qui potiori iure Diuino, & Pontificio tenentur ad localem reſidentiam. Ideo.

De Epiſcopo Abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis, propter Eccleſiæ vtilitatem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Abeſſe à ſua Reſidentia, propter Eccleſiæ vtilitatem.*

2 *Sed num poſſet adire Concilium generale, etiam non vocatus à Papa?*

3 *Sed quanam ſit hæc Vniuerſalis Eccleſiæ neceſſitas?*

4 *Sed quid ſit Propria Eccleſiæ neceſſitas?*

Poteſtas XXV.

1 POteſt Epiſcopus abeſſe à ſua Reſidentia propter Eccleſiæ vtilitatem. Hæc eſt quarta excuſatiua Reſidentiæ cauſa, memorata à Trid. *d. cap.* 1. *ſeſſ.* 23. & notauit Tolet. *Inſtruct. Sacerd. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 3. Molfeſ. *in Summ. Theol. Moral. tract.* 6. *cap.* 11. *n.* 36. Genuenſis, Salzedo, Vaſquez, & alij. Apud Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 53. *à num.* 14. Vbi explicatur vtilitas vniuerſalis Eccleſiæ Sic: quando contingeret celebratio Concilii Generalis, vel Prouincialis, vel pro Eccleſia Epiſcopi vocati, cuius intereſſe oſtendere, & iura defendere cogitur Epiſcopus; hoc ſit dictum contra quoſdam dicentes: ob ſolam vtilitatem vniuerſalis Eccleſiæ. Nam Concilium indefinitè loquitur, pro ſua, vel tota Vniuerſali Eccleſia. & quid intentatum reliquit D. Thomas Cantuarienſis ad obſiſtendum legibus contra Eccleſiaſticam libertatem latis ab Henrico Angliæ Rege? cui pro libertate Eccleſiæ tuenda, conſtanter reſtitit, & mortem ſubijt. Enim verò abſens ad defenſionem ſuæ ſponſæ, dicitur præſens, cum eius abſentia eundem habet finem cum reſidentia; quæ non debet eſſe materialis, ſed formalis, vigilans in Miniſterium aſſumptum; nè dormiens audiat Chriſtum voce magna clamantem: *Simon dormis?*

2 *Sed num poſſet adire Concilium generale, etiam non vocatus à Papa?*

Reſpond. affirmatiuè, pro exponendis ſuæ Eccleſiæ neceſſitatibus; vt decidatur ſecundùm iuris, & Concilij diſpoſitionem, repræſentando ſui aduentus cauſam; & tunc non poteſt

teſt votare in illo, cum hoc habetur vi vocationis, nec ad ſedendum, quia graduales recubitus debentur Senioribus, & Antiquioribus vocatis ad Concilium, hoc dictum ſit in fauorem vocalium. Doctores ſuprà.

3 *Sed quænam ſit hæc vniuerſalis Eccleſiæ vtilitas?*

Reſpond. pro Concilijs, & rebus Fidei decernẽdis, cauſiſq; grauiſſimis conſultandis, pro Paſtore tuendo Iurium Eccleſiæ, eiuſque immunitate, Priuilegiorum defenſione; pro Sacrorum Canonum, Symboli, iuris Pontificii, & poteſtatis Prælatorum tuitione. Contrà Hæreticos, Mauros, Sciſmaticos, & Infideles, propoſitiones fideles calumniantes, vel à germano, & ſano ſenſu retorquentes. Si lis ſuſcitaretur in diuinis auxilijs, Sacramentis Eccleſiæ, Donis Spiritus Sancti, & ſimilibus. Propter quæ omnia vocantur Epiſcopi idonei in Concilijs ad infringenda contradicentium iacula, & ſtabiliendam veritatem fidei Catholicæ conſentaneam. Hinc à Silueſtro Papa vocati fuère 318. Epiſcopi, & Patres in Concilio Nicæno *Anno* 324. ad damnandum Arrium Alexandriæ Preſbyterum aſſerentem: *Filium non eſſe de Subſtantia Patris*. A Damaſo Papa vocati 150. Epiſcopi, & Patres in Concilio Cõſtantinopolitano *Anno* 383. ad dãnandum Macedonium Epiſcopum, negantem: *Spiritum Sanctum eſſe Deum*. A Cœleſtino vocati 200. in Concilio Epheſino *An*. 433. ad dãnandum Neſtorium Epiſcopum, negantem: *Chriſtum eſſe Deum, ſed purum hominem*. A Leone primo vocati 630. in Calcedonenſi *Anno* 455. Eutichius Abbas negauit: *duas in Chriſto naturas*. damnatus à Papa Virgilio, Agathone, Adriano, & aliis. Plurima alia ſunt exempla hac in re apud Baron. *in Annal. de Vitis Sanctorum*, quibus in caſibus, ſi ſemel fuit legitima Epiſcoporum reſidentię Abſentia, idipſum foret, & eſt à Concilio approbata.

4 *Sed quid ſit Propriæ Eccleſiæ neceſſitas?*

Reſpond. Seruatis ſeruandis: dictum de vniuerſali, dici poſſe de ſua Eccleſia particulari, (quę vniuerſalitatem reſpiciunt exceptus) itaque pro Immunitate, & exemptione, pro ęquo ritu ſeruando in propria Eccleſia, & Diœceſi; pro conſtitutionibus, & dignitatibus Archidiaconatus, Canonicatus, Cantoratus, & Theſaurarii; Canonicatus, & ſimilium, ſi quorum eſſet oppreſſio, Cura, & diligentia Epiſcopi forent erigenda; pro Eleemoſynarum emolumentis; Pupillis, & pauperibus in Monaſteriis, ad ſeruiendum Deo dicatis, pro feſtiuitatibus, & ſimilibus, in quibus candor Eccleſiæ refulget, Abſentia reſidentię erit legitima, & probata à Concilio: aliàs eſſet contra nonreſidentes procedere, pœnis, & plagis ab illo impoſitis. Barboſ. ibid. cum aliis citatis.

De Epiſcopo Abſente à Reſidentia ſuæ Eccleſiæ, & Diœceſis propter Reipublicæ euidentem neceſſitatem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt abeſſe à ſua Reſidentia propter Reipublicæ euidentem neceſſitatem.*

2 *Sed quid de officio Protegiæ vel alterius officij in eadem Diœceſi.*

Po-

Poteſtas XXVI.

1 POteſt Epiſcopus abeſſe à ſua Reſidentia propter Reipublicę euidentem neceſſitatem. Hæc eſt quinta, & vltima in ordine Tridentino aſſignata cauſa legitimæ excuſationis à Reſidentia. De qua Doctores citati in antecedentibus Poteſtatibus. Itaque *Euidens*, ideſt publica *Reipublica neceſſitas*, eſt v.g. 1. ſi Epiſcopus ſit Legatus, Orator magni Principis, quod limita (idoneo deficiente) *ex cap. cum parati de Appellat.* 2. quando vtilitas Reipublicæ non eſſet contra Eccleſiæ iura, 3. ad componendam Principum ſuç Diœceſis controuerſiam, vel inimicitiam, 4. pro intereſſe magno, & publico Ciuitatis. Pro vt vidi Marcum Antonium Guſſium Epiſcopum Catanenſem petiiſſe Panormum Anno 1651. ad Proregem Siciliæ pro Suburbibus Ciuitatis Catanæ, vt à Principum particularium dominio liberaret, & Ciuitati ſuppoſita eſſent pro vt ab antiquo fuère, & hæc vtilitas vocatur euidens Populorum, & Reipublicæ, in cuius adiutorium eſt Epiſcopus tanquam bonus Pater, & Paſtor.

2 *Sed quid de officio Proregis, vel alterius officij in eadem Diœceſi?*

Reſpond. Non eſſe contra Reſidentiæ præceptum, ſed conſulendis Prouinciæ, & Regni pragmaticis, de Epiſcopis ſuccedentibus in loco vacantiæ dictorum officiorum. Quare in euentu iudico: conſuetudines probatas eſſe à Pontificibus, quibus pariter erit concedere in caſibus, dicta munia exercere, præſertim ob cauſam ſanguinis, ad vitandam irregularitatem. Ipſe tandem expertus fui Illuſtriſſimum Dominum D. Petrum Martinez Rubio Panormitanum Archiepiſcopum curam Proregis habuiſſe à Rege noſtro Catholico b. Mem. Philippo 4. Anno Domini 1658. & exercuiſſe de licentia Sum. Pontificis fel. record. Alex. 7. & ante ipſum, alij Epiſcopi, & Cardinales; pro vt pariter in Regno Neapolitano, tot decurſis temporibus legitur: Cardinales exercuiſſe dicta munia, vt experientia docet, igitur nil ambigendum. Extrà verò Diœceſim me refero dictis *Poteſt. 24. n. 3.*

Dicta de Abſentia à Poteſt. 22. ſufficiant, & ſi quod reliquum eſt: inſpice Doctores citatos, quibus adde relatos à Diana *Reſol. Moral. p. 2. tract. 1. reſol.* 5. & Barboſ. *de officio, & Poteſt. Epiſcopi alleg.* 53.

De Epiſcopo accedere ad Metropolitanum pro Suffraganei conſecratione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt accedere vbi maluerit Metropolitanus, pro ſui, vel Suffraganeorum conſecratione.*

2 *Sed quid, ſi Suffraganeus vocatus renuiſſet ire?*

3 *Sed num Archiepiſcopus ſeruare tenetur quandam formam in correctione Suffraganei?*

Poteſtas XXVII.

1 POteſt Epiſcopus accedere, vbi maluerit Metropolitanus, pro ſui, & Suffraganeorum cōſecratione. *ita in Cap. Si qui in aliquo, & cap. non debet. 65. diſt.* vt notauit Quarant. *v. Archiepiſcopus n.* 4. cum mul-

multis aliis, & craſſiùs Barboſ. *de Epiſcopo.p.* 1. *tit.* 4. *n.* 45. Probatur: Metropolitanus habet intentionem fundatam in vocatione ſui ſuffraganei, vt in dictis exprimitur iuribus, aliàs non haberet, *ex cap. Romana*, & cap, *Venerabilis de Sentent. excommunicationis,in 6.* & cùm ſit de præſtantia Archiepiſcopi in ſuffraganeos, ideò congruit in Coronatione Principis Eccleſiæ, adeſſe omnes ſibi de iure ſubiectos. Prout de neceſſitate præcepti eſt eorum aſſiſtentia in conſecratione Metropolitę, vt dicam: *Poteſt.* 223. Hodiè tamen hęc Poteſtas eſt parum in vſu, propter indulgentias, vel priuilegia Summorum Pontificum in litteris promotionis ordinariè indulgentium, vt à quocunque Catholico Epiſcopo conſecretur, cuiuſmodi indulta, quòd de iure inerat, oſtendunt. Poteſtas autem recurrit, ſaluis indultis.

2 *Sed quid, ſi ſuffraganeus vocatus, ire renuiſſet.*

Reſpond. cogendum Eccleſiaſticis diſciplinis, ad eius audaciam deprimendam. Cùm hęc vocatio non ſit de numero liberorum, ſeù ad libitum, ſed de iure expreſſo, ideò renuens conſtituitur iuris Reus; & pro qualitate pręſumptionis puniendus, niſi cauſa excuſationis legitimę, & euidentis intercedente. Tunc enim nulla culpa, ſed impotentia; omnis legis expers.

3 *Sed num Archiepiſcopus ſeruare tenetur quandam formam in Correctione ſuffraganei?*

Reſpond. affirmatiuè cum Marc. Antonio Gen. *in Praxi Neapol. c.* 70. *num.* 1. *in cap.* 2. *de officio delegati.* Videlicet: 1. debet ingreſſum Eccleſię prohibere. 2. ab officio ſuſpendere, & 3. deniquè gladium excommunicationis emittere. Nam Epiſcopalis dignitas non debet ſta- tim occurri, ſed paulatim, dãdo locum irę, ita quod niſi probata Audacia, & pertinacia, debet excommunicatione feriri, pro vt ſeruatur in praxi cũ omnibus excommunicationibus Papalibus, ordinariè directis contrà Audentes, & preſumẽtes, ideò non recedendum à praxi.

De Epiſcopo accedẽte ad Metropolitanum eius præſentiam viſurum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt accedere primò ſui greſſus, ad Metropolitanum eius præſentiam viſurum.*

2 *Sed quid, ſi fuerit impeditus?*

3 *Sed quid de eius ornatu in præſentia Archiepiſcopi?*

Poteſtas XXVIII.

1 POteſt Epus accedere 1. ſui greſſus ad Metropolitanum illius præſentiam viſurum. *ex cap. Cum longè 63. diſt.* vt meminit Quarant. *v. Archiepiſcopus num.* 6. vbi Epiſcopus electus ab Archiepiſcopo confirmationem obtinebat, mox autem hodiernum aliter diſponit Papa confirmante dictam promotionem, ideò neceſsitas adeundi ad Metropolitam tanquam ad Patrem ſuffraganeorum ſeruatur ad monita Eccleſiaſtica recipienda, vt vnanimi voluntate tota Prouincia Metropolitana regatur, & gubernetur. Vel oſtendenda Eccleſiæ ſuæ priuilegia, exemptiones, vel Immunitates, ſeù li-

libertates ſui Epiſcopatus, & quod magis) vt cognoſcatur eius zelus, prudentia, fortitudo, aptitudo, doctrina, & idoneitas, quæ omnia vim habent contra perſecutorum malignorumque linguas, quorum non deſunt ad Aures Metropolitæ, cōtra ſuffraganeos: eò quod Iuſtitiã, quam omnes clamant, pauci amplectuntur. Iuuat demùm pro ſententiis ferendis, & appellationibus, ad ſeruandam iariſticam Herarchiam; vt quod fertur ab vno, confirmatur, vel emendatur ab alio, ad iuris diſpoſitionem. Vtque vnanimi conſenſu paſcere, regere, & gubernare ritè poſſint totam Prouinciam. Doctores ſupra.

2 *Sed quid, ſi fuerit impeditus?*

Reſpond. teneri ſcribere, & per ſcripturam adimplere, quod per præſentiam tenebatur. *ex cap. longè 63. diſt.* ex quo collige, debitum adeundi per ſe, ſeù per ſcripturam, rationē imped. teneri oſtendere, vt præcepta Archiepiſcopalia reciperet. Barboſa *de Epiſcopo p. 1. tit. 4. à num. 8.*

3 *Sed quid de eius ornatu in præſentia Archiepiſcopi?*

Reſpond. ex Concil. Mediolan. *V. in Cæremon. Epiſc. lib. 1. cap. 3.* In conſpectu ſui Archiepiſcopi Epiſcopum remiſſiùs procedere, abſtinendo à benedictionibus priuatis, deferendo Rochetum coopertum, quia minor dignitas languidiùs ſtat in cōſpectu maioris, vt Luna in conſpectu Solis, ſecularis ad ſacerdotem Peccatores ad Sanctos, Sancti ad Deum, quem honorificant Cœlorum Ciues, cuique omnis honor, & gloria. Amen.

De Epiſcopo quandoque admittente diſpenſationē ſubrectitiam, pro impedimentis Matrimonium dirimentibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt admittere diſpēſationem ſubrectitiam, pro impedimentis Matrimonium dirimētibus, duobus concurrentibus, vt infra.*

2 *Sed quid de Matrimonio contrahendo?*

3 *Sed quid de partibus, vbi facilis eſſet recurſus ad S. Sedem?*

4 *Sed num poterit hanc facultatem delegare?*

5 *Sed quid, ſi impedimentum eſſet dubium?*

Poteſtas XXIX.

1 POteſt Epiſcopus admittere diſpenſationem ſubrectitiam, pro impedimentis Matrimonium dirimentibus, duobus concurrentibus. 1. quãdo impedimentũ eſt occultũ, 2. ſi magnum oriretur ſcandalum ex iterata impetratione Pontificia. Ita quamplures, quos ſequitur Sà *v. Matrimonium. num. 22.* Sanchez *lib. 3. cap. 8. num. 12.* Franciſcus de Araio *in 1. 2. D. Thom. q. 97. diſt. 3. ſect. 7. diff. 2.* Aliique non pauci. Antequam huiuſmodi Poteſtas explicatur, eſt notandum 1. Matrimonium debere eſſe bona fide contractum; quia malèfidei non præſumitur fauère Pontificem, volētem enixè Coniuges ſeparari, abſque ſpe diſpenſationis. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 5.* 2. impedimentũ debere eſſe occultũ, eſtò Matrimonium fuiſſet publicũ,

I quia

quia patentibus impedimentis obſtat lex Reſeruatiua Pontificis, *ex cap. non debet, de Conſanguinitate, & Affinitate.* Immò ſcandalum conſiderabile, ex ſeparatione Coniugum, vſque ad nouam diſpenſationem. Quibus concurrentibus exercet Epiſcopus poſitam Poteſtatem, quæ eſt ad vitandum damnum, graueque periculum, quod caueri debet ex benigna voluntate Pontificis, cuius Reſeruatio non eſt ad damnum graue inferendum; ſed vitandum. Ita citati DD. quorum ratio eſt: ſtante impedimento occulto; Bona fides contrahentium, & imminens periculum integrant cauſam excuſatiuam, vt poſſit Epiſcopus diſpenſare, ſeù meliùs permittere diſpenſationem habitam, & poſtulatam à Coniugibus bona fide contractis: Nec obſtat lex reſeruatiua, quia hæc occurrit caſibus publicis, vel cum nullo periculo vitæ, aut damni grauis. Cuius robur à ſuauitate legis Chriſti deſumitur, Ioan. 11. *iugũ ſuaue, onuſq; leue.* Vide Barboſ. *de off. & Poteſt. Epiſcopi, alleg.* 35. per totum cum DD. ſequelaꝫ.

2 *Sed quid de Matrimonio contrahendo?*

Reſpond. Poteſtatem recurrere aiunt Henriq. *in Sum. lib.* 1. *cap.* 3. §. 2. Felicianus, Vega, & Alii, ob rationes ſupra ſignatas, de tacita Pontificis benigna voluntate, quæ ad vitandum vrgens detrimentum voluiſſe, gloſſatur, & interpetratur. Suarez autem *de Matrim. lib.* 2. *diſp.* 40. *num.* 4. Subſtinet: poſſe Epiſcopum diſpenſare in foro conſcientiæ cum illa, quæ manè acceſſit ad nuptias in Eccleſia, & in confeſſione inuenitur habere impedimentum dirimens, & omnia parata forent, ita vt manifeſtatio eſſet cauſa maioris infamiæ, nec adeſſet via euadendi illam. Alius autem aliter placuit: abſtinere à Matrimonio, & ad ſcandalum vitãdum, dicere conſanguineis, ſe abſtrictam eſſe voto Caſtitatis perpetuæ; ideò neceſſario expectanda diſpenſatio Pontificia, quòd vergit in honorem Puellæ, & ſuſpicionem tollit. Ita apud Guttier. *de Matrim. cap.* 49. *num.* 11. Addo tandem Poteſtatem poſitam, maiorem habere locum in contrahendo, quàm in contracto Matrimonio, quia eſt ſermo de diſpenſatione impetrata, qua non obtenta graue immineret damnum, cum infamiæ, & vitæ periculo. Vel accidit, quando à ſanguine coniunctis diſpenſatio peteretur in 4. gradu, & inuenirentur in 3. tunc diſpenſatio foret ſubrectitia, ex repreſentatione falſa, interea eſſet ſuſpicio in illis de alterutrius cognitione apud parentes, niſi purificanda, per expectationem diſpenſationis, vel ſorirentur mortes, & lites in Animarum detrimentum, ideò occultam ſubrectitiam, diſſimulat Epiſcopus tacitè diſpenſando. Nec obſtat impedimentum eſſe publicum, quia per taciturnitatem Epiſcopi cohoneſtatur, & per diſpenſationem putatur fuiſſe ſublatum.

3 *Sed quid de partibus, vbi facilis eſſet recurſus ad Sedem Apoſtolicam?*

Reſpond. in tali caſu recurrendum ad illã Sanctã Sedem, ita ſentent Nauar, *in Manual. cap.* 22. *n.* 8. Sanchez *d. loco num.* 8. & Alii. Vel ad Alium poteſtatem habentem, puta Commiſſarium Cruciatæ, Ratio fundamentalis huius opinionis eſt, quia neceſſitas extrema radicata in periculis, & impotentia, euanuit in caſu facilis recurſus, & viritìm ſtat pro S. Sede. Nec excuſatio locum habet. Ideò, Controuertitur autem nùm præter S. Sedem Alii Nũcii, vel Commiſſarius prædictus, habeant diſpenſandi facultatem in-

con-

contrahendo in extrema neceſſitate, Alii affirmāt, Alii negant, apud Hēriquez *lib. 6. de Pœnit. cap. 10. nu. 11.* Ipſe tamen conſulerem praxim, quæ conciliat vtraſque opiniones pro diuerſitate locorum, & nil eà meliùs dubiorum explicatiuà.

4 *Sed num poterit hanc facultatem delegare?*

Reſpond. Affirmatiuè. Tum quia eſt ordinaria, fundata in neceſſitate, & impotentia prędictis. Apud Henriq. Vega, & alios, eique competit ex officio. Apud Sanchez *d. loco n. 14.* at Ordinaria, & ex officio dicitur facultas in iure delegabilis, ideò. lege Barboſ. Alioſque., quos ipſe refert, & ſequitur *d. loco cit. num. 14.*

5 *Sed quid, ſi impedimentum eſſet dubium?*

Reſpond. Dubium vel eſſe Iuris, ſcilicet, an impediens, vel dirimens? vel num erit impediens nec ne? Aut ex diuerſitate opinionum, quarum vna probabilis, & altera probabilior. Tunc poſſe Epiſcopum ſectando probabilem diſpenſare. Ratio; quia talis opinio ſufficienter tranquillat conſcientiam in fauorem petentium. Id ipſum ſi dubium eſſet impediens: niſi ſcrupulizādo Epiſcopus maluiſſet eligere probabiliorem, & ſi eſſet præſumptio, inclinabit in partem negatiuam. Vel dubium eſſet facti: pro dirimente, tuncque poſſet eligere ſecuriorem: & pendet hoc à circumſtantijs in confeſſione impedimenti. Niſi ex neceſſitate, vel vrgentia teneretur eligere probabilem, non impunè, ſed probabiliter iudicando, id fieri poſſe, & oportere. Legatur Sà *v. diſpenſatio num. 1.* Layman *Theol. Moral. lib. 1. tract. 4. cap. 22.* Audi Bonacin. *de legibus diſp. 1. quæſt. 2. punct. 1. num. 18.* Pro primo caſu, Quando res egère diſpenſatione dubitatur; poterit in lege Superioris diſpenſare. Sed in ſecundo caſu, & conflictu opinionum veriorem à Iudicibus eſſe amplectēdam. Vrgens demum neceſſitas in omni lege, principem locum obtinet; ſitque hoc dictum pro ſecunda Poteſtate. Ideò ſatis.

De Epiſcopo alienante Eccleſiæ bona.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt alienare Eccleſiæ bona, inconſulto Papa, caſibus infraſcriptis.*

2 *De Perſonis, quibus interdicta eſt Alienatio.*

3 *De cauſa finali Extrauagantis Pauli 2.*

4 *De Alienatione, ſeu actione prohibita in extrauagante.*

5 *An locatio facta vltrà Triennium ſubſiſtat pro toto Triennio?*

6 *Sed quid de hac deputatione Triennali?*

7 *Sed quid de locatione fructus Beneficiorum?*

8 *Sed quid de locatione facta ad vnum, vel duos annos?*

9 *Sed quid, ſi ex beneplacito, ex nullo contractu Alienationis concederentur talia bona?*

10 *Sed an omnia locabilia poſſint alienari, & vendi?*

11 *De caſibus à iure permiſſis in Emphyteuſi.*

12 *Sed quid nulla concurrente cauſa ex aſſignatis?*

13 *Sed quid de tradi ſolitis in Emphyteuſim?*

14 *Sed quid de rebus infructuoſis?*

15 *Sed num poſſit Emphyteuſim perpetuam concedere?*

16 *Sed quid de Emphyteuſi ſolita in perpetuum concedi?*

17 *Sed quid de rebus concedi ſolitis in Emphyteuſim, ſemel impetrato conſenſu Apoſtolico?*

18 *De mobilibus. Inſeruabilibus Eccleſiæ.*

19 *Sed quid de munere Epiſcopi in rebus alienandis, in caſibus permiſſis?*

20 *Sed quid de re donata cum conditione, vt non poſſit alienari?*

21 *Sed, an hæc Extrauag. ſit vſu recepta, nec ne?*

Poteſtas XXX.

1 POteſt Epiſcopus alienare bona Eccleſiæ, inconſulto Papa, in infraſcriptis caſibus. *à nu.* 5. Doctores infra. Placeat ante Poteſtatis probationē plura notare vſq; ad *n.* 4.

Primò Alienationē bonorū omnium Eccleſiaſticorum Mobilium, & Immobilium, per extrauagant: Pauli 2. incipit: *Ambitioſæ, & Trident. ſeſſ.* 22. *cap.* 11. interdictam eſſe omnibus, & ſingulis Eccleſiaſticis, tàm ſecularibus, quàm etiam Regularibus, Non obſtantibus eorum Priuilegijs à Leon. x. 29. Nouembris. 1519. & Greg. 13. 18. Decembris 1576. relatis à Pr. Eman. Rodriq. *in Collect. Priuileg.* Pag. 45. Eò quia ex Sacra Congregatione declaratum fuit iuſſu Vrban. 8. 7. Septembris. 1624. *Ipſos Regulares, vnà cum alijs prohibitis currere*, vt per extenſum refert Bonacina *Tractatus varij. diſputatione ſecunda punt.* 1. *num.* 8. Barboſa *de officio, & Poteſt. Epiſcopi part.* 3. *alleg.* 90. *num.* 60. Lezan. *cap.* 10. *n.* 3. vbi quamplures innouationes affert dicti Decreti, diuerſis ſub temporibus, datas, vnà cum Bull. Vrba. 8. incipit: *Humanæ ſalutis* 1625. *tom.* 4. Bullarii inter Bullas Vrb. præfati *n.* 51.

2 *De Perſonis, quibus interdicta eſt Alienatio.*

Pro perſonis, quibus interdicta eſt alienatio (actio ſcilicet illa verita; qua transfertur dominium rerum Eccleſiæ) non Alios intelligas, quàm Prælatos omnes; propter ſermonem ibi de Beneficiarijs, alijſque adminiſtrationem Eccleſiaſticam habentibus: vt benè notarunt Zabbarella *ex Clem.* 1. *de rebus Eccleſiæ non alienandis*, Felinus, Soprounus, & Alii, apud Filiucc. *tract.* 44. *cap.* 6. *quæſt.* 4. *num.* 4. Hac ſola differentia in pœnis adiecta; quòd ſi Alienantes ſint Pontificalibus vtentes; putà Epiſcopi, vel Abbates, in pœnam Alienationis malò factæ, incurrunt priuationem ab ingreſſu Eccleſiæ, aut ſuſpenſionem. Reliqui verò Excommunicat. Papæ reſeruatam.

Cardinales autem quoq; comprehendi in hac Bulla, iiſdem ſub pœnis, aſſerunt Caſſiodorus, & Flaminius. Ratio, quia ibi agitur de colenda iuſtitia, fraude vitanda, in vtilitatem publicam Eccleſiæ; Nec obſtat dictum (illos non obligari ad leges pœnales); quod intelligas, niſi quando lex ſit in vtilitatem Vniuerſalem totius Eccleſiæ, Ita dicti DD, apud Bonac. *loc. cit. num.* 5. & veriùs ſi ſermo eſſet de alienatione bonorum Sedis Apoſtolicæ, pro quibus ſpeciale iuramentum emittere tenentur. *ex Pontificali*, iuxtà Cōſt. *B. Pij.* v. *Clem. vij. & Innoc. viij.* pro vt retulère citati. Addit Nauar. in hoc puncto: etiam ſi votum non fuiſſet emiſſum; quia, quæ fieri ſolent, & debent, facta eſſe præſumuntur: *l. vltima c. de fidei iuſſoribus*. Summus pariter Pontifex ex iuramento præſtito; quando ad Apicē Cardinalatus fuit aſſumptus. Ratio, quia iuramētum ſequitur perſonam;

igi-

igitur per aſſumptionem non demolitur,& ita contrà iuſtitiam peccaret infeudando, alienando, &c. Mobilia, & Immobilia Sedis Apoſtolicæ. Ni tamen iuramenti cardines ſecum relaxaret de cauſis iuſtis, ad diſpenſationem requiſitis; nam ex iniuſtis, nulla, & irrita foret diſpenſatio, vt benè probauit Bonac. *de legibus diſp.1.q.3.punt. 3. num. 14. cum Alijs.*

3 *De Cauſa finali Extrauagantis Pauli 2.*

Præterea de cauſa finali illius Extrauag. quam enarrat Barboſ. *d. loco numer.* 2. Inquam eſſe: illam ex qua Eccleſia graue pateretur damnum, putà ſi per cupiditatem ambitioſam, Mobilia prætioſa, vel immobilia Deo dicata, quibus illuſtrantur, & teguntur Eccleſiæ, loca pia, Monaſteria,eorumque Miniſtri, dicarentur profanis vſibus, in graue detrimentum, & in dedecorem dictorum Sacrorum locorum, quam eandem finalem cauſam habuit Vrb. 8. *dicto loco*, vt colligitur ex proæmio eius diplomatis, à quo pendet explicatio legiſlatoris.

4 *De Alienatione, ſeù actione prohibita in Extrauagante.*

Poſtremò ipſa Alienatio eſt, quæ fit per Tranſlationem, ſeù Abdicationem dominij in præiudicium Eccleſiæ, vel rerum Eccleſiaſticarum; nam Prælati non ſunt ſimpliciter Domini, ſed tantum Curatores, ideo ſub hac prohibitione generica, expreſsè veniunt omnes ſpecies contractus; quibus aliquo, vel omni pacto res alienantur, ſiuè directè, ſiuè indirectè, ſiuè propriè, ſiuè impropriè, vt ſunt donatio, locatio, hypothecatio, & ſimiles. Claritatis tandem gratia ponuntur propria Extrauag. verba — Incipit: *Ambitioſa: Omnium Rerum, & bonorum Eccleſiaſticorū, Alienationem, omneque pactum, per quod ipſorum dominium; Conceſſionem, hypothecam, locatione m, & conductionem, vltrà triennium; nec non infeudationem, vel contractum Emphyteuticum, præter quam in caſibus à iure permiſſis; ac de rebus, vel bonis in Emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc cum Eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, pro inſtanti temporis exigentia, hac perpetuò valitura conſtitutione fieri prohibemus. Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis, alijſque ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus in ſuo nihilominus robore permanſuris:* hęc

Deindè fulminat excommunicationis ſententiam, contra Alienantes, & res alienatas Recipientes, atq; declarat contractus huiuſmodi factos, nullius eſſe roboris, & valoris. Vide *tom. 1. Bullar. pag.* 329. Intuitu tamen Conſtitutionis, Paul. 4. incipit: *Iniunctum nobis*, conſtituit *Alienationem, & locationem quorumcunque Eccleſiaſticorum bonorum in damnum Eccleſiarum, vel non ſeruatis iuris ſolemnitatibus; aut aliàs, tanquam nulliter factas reſcindit, & caſſat.*

Ex hactenus dictis: collige hac in re, impotentiam potentiæ Epiſcopali admixtam, noſtra autem intereſt, ſelectam potentiam probare, & impotentiam *Poſter. part. imp.* 13. remittere; Ideò notentur verba ibi appoſita. 1. *vltrà Triennium.* 2. *præterquam in caſibus à iure permiſſis.* 3. *ac de fructibus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.* 4. *Ab antiquo conceſſis.* 5. *& tunc in Eccleſiarum euidenti vtilitate*, In quibus videtur Pontifex prohibere, & ſolùm permittere in adiectis clauſulis, ſcilicet: *Vltrà*, & *Præterquam*, ex quibus excipitur Regula in contrarium.

Ita

Ita qđ ſi priùs Extrauag. impotẽtiã indixit, poſteà indulgendo potentiam tribuit. Quapropter eſt dicendum primò, Epiſcopum poſſe bona Eccleſiaſtica locare per triennium, & non vltrà, ad menſuram actus pręſcripti in dicta Paulina, Triennalis locatio ſubſtat libito Epiſcopi.

Clariùs: Bona Alia mobilia, Alia Immobilia; & Alia prætioſa, & de omnibus his procedit poſita Poteſtas. Ideò ſtrictiùs: Ex immobilibus poteſt locare Prædia, Vineas, Armenta, Greges bouum, & æquorum, Domos, Terrulas, Arbores, & ſimilia. Apud Felin. Filiuc. Caſtropal. Barboſ. & alios *d. l. citatis*. Fructus autem dictorum immobilium v. g. Arborum, Ouium, Æquorum, & ſimilium comprehenduntur in Paulina prohibitione. Pecunia regulariter inter res mobiles, & inſeruabiles connumeratur à præfatis DD. At meliùs, vel illa fuerit deſtinata pro emendis agris, cenſibus, alijsque immobilibus, & fortiùs ſi ex illorum venditione, ſeruata, & deſtinata eſſet ad vtiliora emenda, & in banchis capſorum poſita; tunc cenſetur de numero immobilium, & redditus, apud quamplures, quos recitat Barboſ. *d. l. num.* 44. Vel erit Manualis, de oblationibus S. Imaginibus facta, & ſupradictis immobilibus non addicta, ſicque inter res mobiles numeratur, ex Bonacina *ibid. num. 6.* Ex mobilibus itidem, dico: Alia eſſe prætioſa, puta Vaſa aurea, argentea, veſtes sacræ prætioſæ, quæ longè diſtant ab interitu, Imagines inſignes Sanctorum, Bibliotheca copioſa librorum, & ſimilia: pro quibus currit dicta Poteſtas de Triennali abdicatione, modo tamen actu non inſeruiunt, & aliud damnum non inferrent. Ratio quia pro actu ſeruientibus, & neceſſariis, nulla eſt indulgẽtia, ex eadem Extrauag. Tum quia ſic foret deornare potiùs Eccleſiam, quam illi prodeſſe, contrà intentum finalem Paulinæ. Alia non prætioſa, ſed ſeruabilia, vt ſunt lignatæ, ferratæ pro fabrica, & alia inſtrumenta pro munificentia officiorum, & officialium Eccleſiæ, aut locorum piorum, lapides pro ędificio, calcina, pro ſtructura, & alia huiuſmodi, de quibus idem eſt ſermo, ac de primis, quæ à pari currunt, & equiparantur dictis immobilibus. Vide Quarant. *v. Alienatio Rerum Eccleſiæ. num.* 24. Alia demum quæ ſeruari nequeunt, & de his inferiùs *num.* 18.

5 *Sed primò, An locatio facta vltra triennium, ſubſiſtat pro primo ſolo triennio?*

Reſpond. Barboſam concordaſſe opiniones multorũ ſic: ꝑ parte ſepárante tempus vtile ab inutile; & pro alia non ſeparante, quod cognoſci poteſt ex coniecturis, & circumſtantiis contractantium; nam quandò locantes non aſſentirent pro ſolo Triennio, eo quia pręd iũ v. g. fuerit inſuffecturum, vel damnum imminens; tunc tempus dicitur inſeparabile à Triennio, ſecus ſi aſſentirent. Non placet autẽ Bonac. *d. l. num.* 24. §. *Non obſtat*; quia hęc doctrina contradicit dictę Extrauag: vbi habetur: locationem vltrà triennium inualidam eſſe, & ſeparatio fieri non poteſt ratione Contractus: quia indiuiſibilis in vnica locatione. Docetq; ſecùs ſi diſtinto cõtextu, *ſiut loco tibi vineã ad Triennium, quibus elapſis ex tunc concedo, tibi eandem vineam ad alios tres annos*; Iac quo ait non vitiari quoad totum contractum, ſed ſolùm quòad ſecundum contextum, ſeù conditionem, & valère quòad primum. Ratio; quia iteratio locationis videtur fieri in fraudem legis. Placet tandem meliùs, (ſaluo vſu, vel conſuetudine

receptа) locationem ita factam ſola poſſe conſuetudine cohoneſtari, nulla verò ratione, quia contractus huiuſmodi videtur eſſe fraudolentus, cum diuiſio illa facta pugnat contrà vnitatem, & indiuiſibilitatem contractus, contrà quem lata eſt Paulina: ſolùm concedens contractum non vltrà triennium, igitur ſi in vnico contractu fieret iteratio Triennii, eſſet in illius fraudem. Itidem vel contractus huiuſmodi habet rationem vnius locationis, vel duplicis: non primum, quia eodem contractu fit duplex locatio prohibita, neque ſecundum, quia fortè factus eſt ad inualiditatem fugiendam, ſed quod aufugitur, confugitur, quia ſolus indiuiſibilis, & triennalis eſt conceſſus cum clauſula irritante, ſcilicet: *Alitèr factum eſſe nullum*. Vltimo ex dicta Clauſula non annullatur tempus ad Triennium, quòd ſupereſt, ſed totum quod factum eſt, nam *Aliter* eſt relatiuum ad conceſſionem Aliter factam; ſaluo meliori iudicio.

6 *Sed quid de hac computatione triennali?*

Reſpond. Computationem fieri, vel ex temporis decurſu, vel fructuum collectione, apud Couar. *variar. lib. 2. cap. 16. num.* 6. Guttier. Rebell, Ricc, & Alios. Ratio quia finis intrinſecus locationis eſt Collectio fructuum rei locatæ, quæ ſi in Triennio eſſet infructuoſa, talis finis non haberetur, & eſſet fruſtranea locatio, adeoque ſi fructus huiuſmodi ſemel eſſēt quolibet triennio, non eſt cur locatio fieri non poſſet per nouem annos, & currit hæc doctrina pro prædijs Silueſtrinis; & Carrubarijs, quorum emolumentum eſt ſemel in Triennio, cum ſingula triennia æquiparantur tribus annis in his, qui ex parte rerum ita fiunt. Ita communiter.

7 *Sed quid de locatione fructus Beneficiorum?*

Reſpond. fructus dupliciter conſiderari. Primo modo: vel illi non exiſtunt, vt quando quis ſe obligat dare fructus Prædiorum Eccleſiaſticorum per plura futura tempora. Secundo modò: quando fructus exiſtunt. Primi generis connumerantur inter res, quæ ſeruantur. Secundi verò inter res, quæ ſeruari nequeunt; ſicque ſi ſermo eſt de fructibus primi generis, vnà cum triennio currunt, quia ſeruabiles; ſi verò ſecundi generis, aliter eſt dicendum, vt in calce num. 18. Ratio patet, quia hæc videtur locatio rei, ex qua fructus percipiuntur, nam ſi eſſet locatio fructus, foret nullius, quia de non exiſtētib⁹, nullus actus exiſtit, vt docuit Armilla. *v. locatio num.* 5. Nec fructus niſi in poſteriori ſenſu excipiuntur in Paulina, vt notauit Bonac. *d. l. num. 29. in fine §. ad Rationem.*

8 *Sed quid de locatione facta ad vnum, vel duos Annos?*

Reſpond. valere hoc dico etiam ſi facta fuiſſet coacta, ex ſtatuto Diœceſano, vbi ſtatuere poteſt Epiſcopus, non fieri vltrà duos annos. Ita communiter cum Aleſ. *conſil.* 160. Ratio, quia ſumus extrà prohibitionem, & infrà permiſſionem in dictis locationibus citrà, & non vltrà factis; ideò intrà tempus conceſſum, & non extrà, prohibitum.

9 *Sed quid ſi ex beneplacito, & ex nullo contractu Alienationis, concederentur præfata bona?*

Reſpond. Si ex tali beneplacita conceſſione videretur transferri ſolus rei vſus, Beneficiarium non eſſe Reum pœnarum Paulinæ: cum hæc non ſit propria Alienatio, ſed commodatum: ſi verò dominium, Reum eſſe. Ratio, quia alienatur res Eccleſiæ ſub titulo beneplaciti, quo titulo non cohoneſtatur benè actio prohibita; pro vt in Extrauag. in qua ſi men-

mentio facta eſt de Alienatione per contractum locationis, vt ſic; eſt quia ſolitum ſemper fuit ita alienare. Ita DD. apud Ricc. *deciſ. 74. & 68.*

10 *Sed an omnia locabilia poſſint alienari, & vendi?*

Reſpond. Negatiuè; quia poſiti ſunt diuerſi modi in dicta Extrauag. iuxtà diuerſitatem rerum vendendarum, & locabilium. Alienantur enim per venditionem res, quæ ſeruari nō poſſunt, cuiuſmodi ſunt oleum, frumentum, caſeus, mel, & ſimilia. Locantur autem Immobilia, vt Domus, Vineæ, Agri, Prædia, Greges; Mobilia etiam non prætioſa ſeruabilia; modò tamen omnia fiant in vtilitatem Eccleſiæ.

11 *De caſibus à iure permiſſis in Emphyteuſi?*

Reſpond. Poſſe Epiſcopum dare in feudū, ſeù in Emphyteuſim bona Eccleſiaſtica mobilia, vel immobilia in ſubſcriptis caſibus à iure permiſſis, nempè quando neceſſitas, Pietas, vel inutilitas, aut incommoditas Eccleſiæ, recurrerent, prout ex diuerſis iuribus docuit Barboſ. *d. c. l. n.* 22. Apertiùs autem 1. quando vrgeret debitum, vel neceſſitas Eccleſiæ. 2. Si Pauperes, vel captiui, aliundè ſubueniri nequirent, niſi de pietate Eccleſiæ. 3. Quando res plus incommodi, & damni, quam boni eſſet Eccleſiæ. 4. quando ex tali alienatione facta recuperaretur res magis vtilis; his omnibus, & ſimilibus, apud DD. poteſt res in feudum, vel in Emphyteuſim dari, ſine licentia Papæ, vel vlla ſolemnitate; quod totum conſtat ex permiſſione Paulinæ ſub illa particula exceptiua: *Preterquam in Caſibus à iure permiſſis.*

Dicta magis videntur habere locum in rebus ſtabilibus, & loco immobilibꝰ, Indè vt v.g. fundus inutilis, & infructuoſus per culturam, ſeù curam ſpecialem redderetur vtilis Eccleſiæ.

De rebus autem fundo carentibus dari ſolitis in Emphyteuſim, hoc eſt per dominium vtile, dico: poſſe oppignorari, ſeù hypothecari, quæ eſt ſpecies alienationis impropriæ; nam ad vtilitatem Eccleſiæ actus permiſſus Emphyteuſis fauorabiliter extēdi poteſt ad omnes actus, quibus dominium vtile transfertur; ita Molin. Rodriq. & Vaſq. apud Bonac. *d. l. num.* 23.

12 *Sed quid nulla concurrente cauſa ex aſſignatis?*

Reſp. Emphyteuticationem nullam fore abſque ſollemnitate, ſeù cōſenſu Pontificis; nam datum pro cauſa, ceſſat illa ceſſante; adeoque prohibitio in tali caſu recurrit, & nō indulta permiſſio. Doctores ſuprà.

13 *Sed quid de tradi ſolitis in Emphyteuſim?*

Reſpond. Data Extrauag. ſolitum ceſſare; quia contra id dirigitur Paulina, ad malas conſuetudines euellendas in Alienatione rerum Eccleſiaſticarum per emphyteuſim, ſeù alium alienatiuum contractum, in quo daretur dominium directum, vel aliud vti vſusfructus, aut ius quomodolibet in alium transferetur. Immò ſi dicta diſpoſitio procedit contrà actū emphyteuticabilium, magis habet vim contrà ſolitum. Concedit tamen Molina *diſp.* 369. apud Bonac. *d. l. num.* 20. Solitum hoc valēre concurrentibus cauſis prædictis; de quibus nō eſt ſermo meus, quia loquor abſque cauſis, & ante dicta extrauag. atque adeò reſponſio habet locum poſt dictam extrauag. nullis cauſis concurrentibus.

14 *Sed quid de rebus infructuoſis?*

Reſpond. ſi ſenſus eſt de infructuoſis abſque ſolemnitate traditis, ſed factis fructuoſis, & Eccleſiæ redditis, num vi antiquæ cauſæ poſſint

emphy-

emphyteuticari, vel neceſſaria ſit alia cauſa. Dico: requiri. Ratio, quia ceſſat cauſa antiqua côtinuationem, reddita fructuoſa, & vnà cum fructuoſis currere debet, ideò niſi ex dictis cauſis, & cũ ſolemnitate alienari debet, ita quod ſi res antea alienabantur, tanquam incommodæ, & inutiles; impoſterum factæ commodæ, & vtiles debent propter euidentem Eccleſiæ neceſſitatem; & vtilitatem cum ſolemnitate alienari, tanquam res non ampliùs inutiles, ſed vtiles; modo quo alienantur prætioſa vtilia. DD. citati.

15 *Sed num poſſit Emphyteuſim perpetuam concedere?*

Reſpond. contra Pereira *de nominat: Emphyt. quæſt.* 13. *num.* 16. negatiuè ex Conſtit. Vrban. 8. incipit: *Humana ſalutis Kal. Nouembris.* 1625. vbi interdicit, & prohibet etiam in euidentiſſimam Eccleſiæ vtilitatem, quòd eſt valdè notandum; quia Bulla directè opponitur perpetuitati locationum, & Emphyteuſium illis verbis: *Et locorum piorum — In feudum, vel Emphyteuſim concedere, aut vltrà triennium locare, aut conceſſiones inueſtituras, & locationes huiuſmodi poſt finitum illarum tempus, quandocunque reuocare; prorogare, vel de nouo facere, etiam ad fauorem deſcendentium, hæredum, vel conſanguineorum illorũ, qui Ciuitates, Terras — &c. obtinuerint — etiam ſi in euidentẽ — immò euidẽtiſſimã Eccleſiæ vtilitatẽ, — audeant; vel præſumant. &c.*

16 *Sed quid de Emphyteuſi ſolita in perpetuum concedi, iure præſcripto poſt 40. annos?*

Reſpond. Eſtò verum ſit ad præſcribendas res Eccleſiaſticas ſufficere lapſum 40. annorum, *ex cap. illud* 8. *de præſcript.* apud Ias. *conſil.* 155. & *Dec. cõſ.* 142. attamen ſemel conceſsio ſufficit, vt hi docent, vel bina conceſsio requiritur, vt Roſcnt. voluit *tract. de Alienatione per Emphyteuſ. cap.* 4. 26. *num.* 7. quãuis Bulla Vrb. 8. non fauet dictis.

17 *Sed quid de rebus concedi ſolitis in Emphyteuſim, ſemel impetrato Aſſenſu Apoſtolico?*

Reſpond. Poſſe ſemper abſque tali cõſenſu, & beneplacito qđ requeritur, & iterũ Emphyteuticari. Ratio, quia ſemel adimpleta illa conditione, ſeù ſolemnitate, quàm Paulina requirit; ſufficit vt res ſit Alienabilis, ita in dictã *Ambitioſæ: ab antiquo concedi ſolitis*. Vide Quarant. *v. Alienatio rer. Eccleſ. num.* 39. & 40. Addit Barboſ. ex Velalutis conſul. *d. loc. num.* 29. etiam accedente Iuramento de non Empheuticando, incõſulto Pontifice. Ratio, quia ꝑ dictũ Iuramentũ non aſtringeretur ad ſolita concedi, vel melius: iuramentum non continet ſolitum Alienari. *cap, ex parte de feudis.* Vide alia præmulta de diſpoſitione rerum Eccleſiaſticarum *Peteſt.* 172.

18 *De Mobilibus Inſeruabilibus.*

Reſpond. Poſſe Epiſcopum ex mobilibus Inſeruabilibus, inconſulto Pontifice alienare, & vendere in Eccleſiæ vtilitatem. Cuiuſmodi bona ſunt fructus Immobilium, & Prædiorum, vt vinum, oleum, lac, mel, triticum, & huiuſmodi generis alia, quæ ſeruabilitatem excludunt, & ſi ſeruarẽtur nullius eſſent valoris. Vndè valère quoque quamplures aiunt: Alienationem, & Venditionem caprarum, ouium, equuorum, & ſimilium, modò non ſint de mebris Gregis, nam ſi eſſent, ſaperent de rebus Immobilibus, vel Mobilibus prætioſis. Vide Molin. *de Iuſtitia diſp.* 468. Bonac. *var. tract. tract.* 2. *p. vn. à num.* 3. Quod quoque procedit de prætioſis inſeruabilibus, vt ex recenſitis, quædam Arbores inter

immobiles numeratur; ſecùs ſi eradicarentur, vel exciderentur ad lignandam, reparandam, vel ſubſtentandam Eccleſiam; abſque incurſione Cenſuræ, ſine conſenſu Apoſtolico. Si verò exciderentur in partes, ad vberiores fructus reddendos, vel aptarentur ſuis temporibus, licitè habent, & debent fieri; nam hæc eſt illorum accommodatio potiùs, quã diſſipatio; legatur Sopronus *cap. 4. quæſit. 10 cum Alijs*. Si demùm exciderentur in totum, ad vineam plãtandam, vel aliud faciendum, id fieri prohibetur, quia mutaretur certum, pro incerto, niſi probabiliter Experti conſulerent ad meliorandum, vt ait Bonac. de oliuetis, & filuis. *d. l. num. 8.*

Ratio verò potiſſima poſitionis eſt, nè res inſeruabilis ſeruata, euaderet inutilis Eccleſiæ, nam inſeruabilia non aſtringuntur ad durationem, & diſponitur de ipſis, iuxtà id, quòd de ſua natura exigunt, prout praxis, & experientia dictant, vt habetur *in Clem. 1. de rebus Eccleſ. non Alienandis*, & notauit Vaſq. *in Opuſculo de Redditibus cap. 2. §. 2. dub. 13.* Quibus ſub caſibus alios ſubtexuit Barboſ. *d. l. à num.* 50. ex Quarant. *v. Alien. num.* 15. & Ricc. *in Praxi deciſ.* 1. Suntque ſequentes.

1. In conſulto Papa; Poteſt Epiſcopus Alienare rem immobilem paruam, modicam, & exiguam; quod modicum ad ſummum foret valoris quinquaginta Aureorum; iuxtà qualitatem locorum, & conditionem Eccleſiarum, ex Maſcard. *de probat. conſil.* 15.

2. In caſu Repudiationis legati, ſeù rei non incorporatæ: eo quia res adhùc non incorporata, non eſt iuris Eccleſiæ.

3. In caſu permutationis cum Altera Eccleſia, quia prohibitio cadit in hoc: nè res Eccleſiæ ad profanos inſeruiãt vſus; ſecuriùs autẽ hæc permutatio fieri ſolet cum beneplacito requiſito, vt ait Aloys. Ricc. *Reſol.* 60.

4. Si Inſtante neceſſitate, difficilis eſſet aditus ad Pontificem, & hoc locum habet pro alendis pauperibus, & redimendis captiuis.

5. Quandò Eccleſia eſſet incapax retinendi talia bona relicta, vel donata, vt ſunt Eccleſię Fratr. Min. de Obſeruantia, eorumque Reformati, & Cappuccini, quorum meminit Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap.* 3.

6. Quando res eſſet reſtitutioni ſubiecta ex pacto teſtatoris, vel aliundè. Ratio, quia ſic non eſſet Alienatio, niſi pœnes voluntatem donantis, & non Beneficiarij.

7. *Pro remuneratione meritorum.*

8. Pro Tranſlatione rei, cuius poſſeſſio non eſt pœnes Eccleſiam.

Vltimò, in Remiſſione caducitatis Emphyteutæ Eccleſiæ. Hæc vſque *num.* 64. Tu autem conſule ſtylum curiæ, cui tota rei ſtrues innititur.

19 *Sed quid de munere Epiſcopi in Alienandis rebus, in caſibus permiſſis?*

Reſpond. Ita procedere debere: quod à Parocho, ſeù Rectore Eccleſię preſentetur memoriale petitiuum aſſenſus; Epus autem decernit informationes capi; quibus viſis, tendentibus ad vtilitatem Eccleſiæ, interponit Decretum, exprimendo primò rem ita ſe habere, & deindè conſenſum præſtabit; ita docuerunt quamplures ex Aloyſio Ricc. *in praxi fori Eccleſiaſtici deciſ.* 94. *1. edict.* quod rotum procedit de Alienatione, ex præfatis cauſis, aliarum Eccleſiarum: reſpectu autem ſuæ Eccleſiæ, quia ſui Iuris eſt, nullo interpoſito, ſolus conſentit, & operatur.

20 *Sed quid de re donata cum conditione, vt non poſſit Alienari?*

Reſpond. Conditionem haberi

pro

pro non adiectā, quia contrà Iura præſcripta pro Eccleſiis, & locis pijs; ſicut è contra dicitur, ſi Teſtator cōditionem adderet, vt res poſſit Alienari abſque ſolemnitate; quia conditio legatarij non reſtringit ius illius rei legatæ, neque Eccleſiæ iura, eiuſque iuriſditionalia, ita Rebuff. *de Alienatione num.* 23.

31 *Sed an hac Extranag. ſit vſu recepta, nec ne?*

Reſponſio clarior habebitur, *p. poſt. Impot.* 13. vbi fuſiùs de ſolemnitate, & conſenſu requiſitis. Satis ideò hìc de Perſonis, Alienatione vetita, & permiſſa, atque pœnis cōtrà violatores Paulinæ. Cum de Alienatione facta ab Anteceſſore abundè dicā infrà Poteſt. 216. Quod reliquum eſt ſuis locis luculenter patebit.

De Epiſcopo alloquente Moniales in Monaſterijs ſui diſtrictus, ſeù territorij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt alloqui Moniales in Monaſterijs ſui diſtrictus, ſeù territorij.*

2 *Sed quid, vbi nulla ſit reſeruatio ab homine?*

3 *Sed quid, vbi adeſt per ſtatutū Cēſura reſeruata contrà alloquentes Moniales, ſed contraria Conſuetudo?*

4 *Sed quid de Monaſterijs exemptis, & immediatè S. Apoſtolicæ ſubiectis?*

Poteſtas XXXI.

1 POteſt Epiſcopus alloqui Moniales in Monaſterijs ſui diſtrictus, ſeù territorii. Ita communiter. & nequid vulgare appareat poſita Poteſtas; Inquam: ſtrictiſſimam eſſe factam prohibitionem omnibus, tàm Secularibus, quàm Eccleſiaſticis de acceſſu ad Monaſteria Monialium, *ex Concil.* 2. *Hiſpal. & cap. Monaſteria. de Vita, & honeſtate Clericorum*. Tùm ad vitanda innumera delicta indè ſcatentia, pro vt experientia compertum eſt; Atque ad conſeruandam Monialium pudicitiam, frænandas ſæculi illecebras in famulabus Deo dicatis; & Mundo præſtandum odorem bonorum operum ab illis, qui ſæculo renunciarūt, Deoque toto cordis affectu ſeſe mãciparunt. Quapropter ex acceſſu, & frequentia fruſtraretur finis Monialium ſtatus, Populuſque arrideret; inſpiciendo illas ſi non effectu, affectu Mundo coniunctas; Nec errat Mundus, Baſilio dicente: *Mulierem ignoro, & Virgo non ſum*. Vigilat igitur S. Apoſtolica *d. loco*. vbi ſic determinat. (*Si quiſquam Clericus, ſine manifeſta, & rationabili cauſa frequentare præſumpſerit, per Epiſcopum arceatur*: ideſt moneatur, *& ſi non deſtiterit ab officio Eccleſiaſtico reddatur immunis: Si Laici excommunicationi ſubdantur*; Hæc ibi. Inſuper pro Regularibus S. Congregatio iuſſu Sixti V. *nonis Maij* 1590. decreuit, & interdixit illis acceſſum, licentias ſibi reſeruādo, quòd decretū fuit quòad dictas licentias modificatum *ab eadem S. Congregat. ſub Vrb.* 8. *Kal. Decembris* 1623. *vt Epiſcopi ad ſummum per quatuor vices in Anno poſſint concedere Regularibus alloqui Moniales ſibi in primo, & ſecundo gra-*

du ſanguine coniunctas, cum aſſiſtentia aſſiſtricium, conſignata facultate in manibus Confeſſarij Ordinarij, quodué non ſit in diebus Aduentus, Quadrageſima, feria 6. Sabbatis, & Vigilijs. Atque Nouiſſimè Alex. 7. in ſua Conſtit. incipit: *Sacroſancti* 30. *Martij* 1658. dictis ſub prohibitionibus comprehendi voluit Abbatiſſam, Prioriſſam, aut Officialem Monaſterii de Vrbe, & Superiores, omnes Confeſſarios, & Viſitatores extrà eorum munus; prout S. Congregatio antea decreuerat 21. Feb. ann. 1617. refert Barboſ. *Collectan. Concilij ſeſſ. 25. num. 21. de Confeſſarijs*: Subdit autem noſter de Lantuſca, Aliud S. Congregationis Decretum 20. *Iulij* 1640. *Superiores locales, & Prouinciales, quibus cura Monaſterij incumbit non comprehendi in prohibitione*. Cum litteris ad Epiſcopum Capacij his verbis: *Non s'intende de Confeſſori ò Superiori de Conuenti de Frati, che hāno cura delli Monaſterij. data in Roma in Anno 1641. 27. Septembris*. Quæ quidem explicatio valere quoque iudico pro dicta nouiſſima emanata diſpoſitione Alexandri 7. nam credere ſub coactus, nolle Summum Pontificem priuare Superiores debita cura, & diligentia in actibus neceſſariis; *Vide Poteſt.* 127. Quibus omnibus notatis Cenſuris comminatoriis in dictis prohibitionibus. Placuit quibuſdam Illuſtriſſimis Epiſcopis in ſuis Diœceſibus ſub cenſura reſeruata extendere ſuo Edicto dictam prohibitionem ad omnes ſuos ſubditos, vt notauit Graff. *de Reſeru. lib. 2. num* 73. aſſerens ita ſeruari Florentiæ, Neapolim, Nolæ, Surrenti, alibique in Regno Neapolitano. Stante igitur prohibitione, ſed Cenſura reſeruata, Sequuntur duo.

Primum extrà omnem dubitationem poſſe Epiſcopum Moniales, vbique degentes, etiam in locis exemptus in ſuo diſtrictu, vel territorio alloqui, cum ſit caput, & Superior ſuæ Diœceſis, cui vigilantia Monaſteriorum, etiam exemptorum incumbit, pro ſeruanda clauſura, viſitandis Confeſſariis, Cappellanis, electione Abbatiſſarum, reſtituendo cādore regularis diſciplinę, num in eis viget cęlibatum, earumque inſtitutum: vt poſſit omnia reſtituere, vel quando opus eſt corrigere. Iuuatque hoc pro Superioribus Regularibus, qui non comprehenduntur in comminatis cenſuris pro regimine ſuorum Monaſteriorum, vt declarauit S. Congregat. in Alexandrina 10. *Iulij* 1640. & per literas datas Archiepiſcopo Capacii Amalphitano 22. *Nouembris* 1641. ſupranotatas: quia ijs quoque erit modo, & forma prædictis inuigilare; quod factum eſt, indè nè Ordinarii locorum vexare audeant Superiores accedentes. Apud de Lantuſca. *v. Allocutionum*. 1. & 7.

Secundum, nec ſub cenſura reſeruata per edictum comprehenduntur Epiſcopi exteri, qui extrà propria in eorum Diœceſim poſſunt abſque licentia Ordinariorum loci Moniales alloqui, vt notauit in praxi Diana *dub. Regal. p. 3. tom. 2. Reſol.* 48. §. *nota quinto*. Ex Graff. infrà citato, ratione ducta ex eo: quia de priuilegiis Epiſcoporum, hi ſunt exceptione digni, ob honorem culminis, ideò niſi expreſsè nominati in pœnalibus, non intelliguntur. Contrà Barboſam *Summ. Apoſtol. deciſ.* Epiſcopus quoad Nouitias, & Moniales, *n.* 19.

Sed quid, vbi nulla ſit reſeruatio ab homine?

Reſpond. Eo meliùs poſſe Epiſcopos accedere, & allòqui, nec de iure videntur Cenſurę fulminatę *ipſo facto*; ſed tantum comminatorię, non latę, ſed ferendę. Apud Grattonum

tom.

tom, 2. cap. 583. num. 10. diſceptationes forenſium. Neuè dicta poteſtas inanis poſita videatur; eſt quia nonnullorum Monaſteriorum præcipuè exemptorum fuit, aliquando dubitare de licito acceſſu proprij Epiſcopi, & adhęrentes parti, ſeu opinioni negatiuę, dictorum Monaſteriorum Matres, Ancillę, &c. ſibi licitam fecerunt repulſionem; prout vidi tantoties pluribus in partibus; cum dedecore Pręlatorum accedentium, & quia Mulieres quandoque gaudẽt Virginum fatuum Euangelij priuilegio; proindè ſæpiùs abſque pœnarum iniuncto relictę.

3 *Sed quid, vbi adeſt per Statutum Cenſura reſeruata, ſed contraria conſuetudo?*

Reſpondent quamplures apud Gratianem *d. loco.* Conſuetudine legitimè introducta, & præſcripta, Alloquentes cum Monialibus non ligari dicta cẽſura reſeruata p ſtatutum iniecta. Fulciuntur: tum quia dicta conſuetudo vim habet contra ſtatutum ab homine, præualetque tanquam ius commune ad particulare, & quia meum hic non eſt diſſerere de puncto Iuris, nec contextum opinantium diſſoluere. Sed ſolum dubitationi ſatisfacere, quãtum probabiliter ſat hodierna lucet; ideò inquam: dictam conſuetudinem forſè habuiſſe locum, antequam tantum Bullarum, & Decretorum Turba emanaſſet, contrà accedentes, & alloquentes; hodiè tamen de illorum rumore tot decurſis temporibus, in Chriſtiano ambitu, ceſſaſſe quamlibet conſuetudinem opinor. Pontificibus in dies clamantibus, & exclamantibus contrà accedentes, & alloquentes Moniales; ideo ſtandum vlui, & tenoribus Bullarum, nec non edictis Epiſcoporum.

4 *Sed quid de Monaſterijs exemptis, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectis?*

Reſpond. ſatis ex ſupradictis conſtare; poſſe Epiſcopum ad prædicta exempta Monaſteria accedere, alloqui, & ingredi, qñ opus fuerit pro clauſura viſitãda, tanquam ſibi plenè iure ordinario, vel delegato ſubiecta, & in ſuo Territorio ſituata, vt clamabant iura antiqua, & voluit Trid. 25. *de Regul. cap. 7. & ſeſſ. 21. de Reform. cap. 8.* pluribus alijs in locis. Ideò.

Huic ſubnectere libuit pro acceſſu Regularium, quibus interdicta eſt allocutio, & acceſſus ad Moniales, etiam eorum curæ ſubiectas (Superioribus, Prouincialibus, & localibus, Viſitatoribus, & Confeſſarijs exceptis) ſub pœna priuationis officiorum, vociſque actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto, *Ex Decret. S. Congregat.* de mandato Sixti v. *noſtri Maij* 1590. quæ omnia debent ſeruari in qualibet Mundi parte. *Ex eadem* 15. *Iun.* 1597. Contrauenientes autem poſſunt ab Epiſcopo puniri, tanquam delinquentes in ſuo Territorio. *Eadem* 13. *Iulij* 1658. Incidunt in pœnã peccati mortalis. *Eadem S. Congregat.* 20. *Martij* 1621. Poſſeque Epiſcopum declarare pœnas incurſas à Regularibus accedentibus. *Eadem* 8. *Nouemb.* 1617. Immò eos carcerare, atque ſuis Superioribus conſignare. *Ex eadem* 7. *Martij* 1617. notauit Barboſ. *in Summ. ad Regulares quoad locutionem cum Monialibus, num. 7.* ſupra dicta decreta attulit noſter de Lamuſca *d. l. num. 7.* non tamen incidunt Regulares in cenſuras ab Epiſcopis eorum edicto poſitas contrà alloquentes, ſi ipſi fruuntur priuilegio, vt nõ poſſint excommunicari ab Epiſcopo. Aliàs contrauentores ſunt abſoluendi ab Epiſcopo, & non ab eorum Superioribus; vt aſſerit Barboſ. *d. loc. num. 16.* & Dian. *Reſol. Moral. p. 3. tr. 2. reſol.* 103.

De Epiſcopo Applicante fructus Parochorum non reſidentium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt applicare fructus Parochorum non reſidentium.*
2 *Sed quid de non reſidentibus iuſtis de cauſis, & licentijs?*
3 *Sed quid de Eccleſijs, fabrica non indigentib?*
4 *Sed quanam ſint cauſæ iuſtæ excuſantes Abſentiam?*
5 *Sed quantum Abeſſe, indulgere poſſit Epiſcopus Parocho?*
6 *Sed quid de Abſentia longiori vltrà bimeſtre?*
7 *Sed quid, ſi non reſederit ad breue tempus?*
8 *Sed quid de Spolijs Parochi morientis extrà ſuam Parochiam?*

Poteſtas XXXII.

1 POteſt Epiſcopus applicare fructus Parochorum non reſidentium fabricæ ſuarum Parochiallum. Ita ex Sanctione Trid. *ſeſſione 23. de Reform. cap. 1.* his verbis: *Præter alias pœnas aduerſus non reſidentes ſub Paulo 3. impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit eum, pro rata temporis abſentiæ, fructus ſuos non facere, ſed teneri illos, per Eccleſiaſticũ Superiorem fabricæ Eccleſiarum, vel Pauperibus erogare.* Senſus itaque determinati eſt, quia Parochi ad perſonalem reſidentiam tenentur, propter Animarum curam, quam habent, & quidem iure diuino, prò vt innuit *Trid. d. l.* Indè vt Parochiani habeant Paſtorem ad Ianuam vigilantem, atque paratum, & oues faciliùs Armis ſpiritualibus citò munirentur. Quapropter Trid. iuſtè, ſanctèque diſpoſuit fructus non reſidentium, quibus tanquam merces, & præmium debebatur, ſubtrahi; & pro rata temporis abſentiæ, tanquam illis indebita, applicari fabricæ Parochialis Eccleſiæ, quæ eſt Mater omnium Parochianorum, in qua diuina celebrantur, defunctorum Corpora ſepeliuntur, Paruulorum Baptiſmata conficiuntur, & Sacramenta miniſtrantur; de hac re 3 habet Armendar. *in recopil. legum* Nauar. *lib. 1. tit. 18. num. 160.* & notauit Barboſ. *de Epiſcopo p. 3. alleg. 53. num. 103.*

2 *Sed quid de non Reſidentibus iuſtis de cauſis, & licentijs?*

Reſpond. Prienas euadere, per diſceſſum ex iuſta probata cauſa, & legitima Epiſcopi licentia; in quo caſu ſubintrat Alia Trid. diſpoſitio *ſeſſ. 6. de prouiſione Vicarij idonei* cum aſſignatione congruæ portionis, ita, quòd fructus pro rata temporis, ſicut debebantur Parocho reſidenti, modò debentur huic ſupplenti vices illius. Dixi ex iuſta, & probata Cauſa; nam ſi iniuſta eſſet, & Parochus iuraſſet, eſſe iuſtam, teneretur in cõſcientia ad fructuum Reſtitutionem. Ratio quia Trid. probari requirit legitimam abſentiam, ex iuſta cauſa, & legitima licentia, quod ſecundum fundatur in primo. Si igitur reverà primum erit falſum, vtique falſum quoque ſecundum, ita Apud Azor. *lib. 6. p. 1. cap. 10. quæſt. 3.* è contra docet Zechius *de Caſibus Reſeruatis caſ. 3. num. 3.* Si iuſtam, & rationabilem cauſam haberet, & tanquã inobèdiens licentiam ſpreuiſſet, non teneri ad reſtitutionem. 4

Ex

Ex quo ſic: Totalis, & integra cauſa abſentiæ debet eſſe vera, & iuſta; licentia verò tanquam probatio deiuſtitia illius, quòd multis non improbatur, apud citatos.

3 *Sed quid de Eccleſia fabrica non indigente?*

Reſp. Nomine fabricæ venire etiã omnia ornamenta, quibus materialiter, vel ſpiritualiter conſtruitur, & ędificatur Eccleſia; ideò gratis dicitur non indigere; quia in dies, ex vſu, & conſumptione ornamentorum, ſemper creſcit neceſſitas, & his ceſſantibus; adſunt Pauperes adhùc recenſiti à Trid. ſecundo loco poſt fabricam; his verbis: *illos fabricæ Eccleſiarum, aut Pauperibus loci erogare.*

4 *Sed quænam ſunt Cauſæ iuſtæ, excuſantes abſentiam?*

Reſpond. cum Trid. ibidem Cauſas debere eſſe cognitas, & approbatas per Epiſcopum, vbi nil ſpecificando illius arbitrio relinquit approbandas. Non improbatur autem, ſi eædem cauſæ forent excuſantes Epiſcoporum Abſentiam, quæ ſunt; *Chriſtiana Charitas, Vrgens Neceſſitas, Debita obedientia, & Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitas.* Vel his equiualentes; etenim illæ currunt pro Epiſcopis, quorum præſentia magis vrget, magiſque recurrere valebunt pro Parochis, immò minor ſubeſſe foret Cauſa pro his, quàm pro illis. Ita DD. vt ſuprà.

5 *Sed quantum abeſſe, indulgere poteſt Epiſcopus Parocho?*

Reſpond. Non vltrà bimeſtre, & niſi ex graui cauſa ex verb. Trid. ſic *Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis gratiſque cõcedendam, vltrà bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa non obtineant.* quid clariùs.

6 *Sed quid de abſentia longiori vltra bimeſtre?*

Reſpond. Quod ſi contingerit ex cauſa probata; putà propter inimicitias graues, vel aliud ſimile, poſſe Epiſcopum indulgere abſentiam ad Annum, cum ſubſtentatione Vicarii idonei, & ſufficienti fructuum portione, ad ratam temporis; ſi verò longiùs protraheretur cauſa abſentiæ, & extiterit in culpa, tam inimicitiæ, quàm eius perſeuerantiæ, Parochus erit priuandus; & Alius eius loco eligendus; vt aduertit Zerolla *in praxi Epiſcopi p. 1. v. priuatio §. 4. dub.* 1. ſi tandẽ non fuerit culpatus: tempus abſentiæ protrahi poterit ad alterum Annum pro extintione inimicorum; apud Armendar. *in recopil. legum Nauar. d. l. num.* 134.

7 *Sed quid, ſi non reſiderit ad breue tempus?*

Reſpond. non incurrere pœnas, neque amittere fructus: modò Cappellanum relinquat idoneum, apud Baia *p.* 4. *caſ.* 21. Ratio quia, qui parum abeſt, nil abeſſe dicitur; & ſtatim venturus, diſceſſiſſe non videtur; neque reſidere deſinit, qui aliquantulum non reſidet. Neque Animum habet non reſidendi, qui ſtatim reuertitur; Nam aiunt DD. Parochos in Reſidentia non eſſe in cõpedibus, vt nec parum diſcedere poſſint, pro viſendis Parentibus, pro ſuis, ac proximorum negotiis. Quod breue ſpatium temporis intelligi poteſt ad 8. dies, Apud Peſſeuin. *cap.* 1. *num.* 19. & Reginal. *in prax. fori pœnit. lib.* 1. *cap.* 6. At Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *diſp.* 31. *num.* 11. extendit ad ſpatium trium hebdomadarum, cum quampluribus. Quo temporis ſpatio, quia idoneum relinquit non tenetur ad fructuũ reſtitutionem.

Hic aduertere par eſt; Parochos nec excuſari à Reſidentia illius Parochiæ, vbi eſſent duæ, vel tres Incolæ, vt notauit Nicol. Garc. *de Benef.*

p. 3. cap. 2. num. 179. & refert Barboſ. *de Epiſcopo. alleg. 13. n. 73.* Ratio, quia Parochia non fit ex copia, vel minori numero Parochianorum, ſed ex cura Animarum; quæ ſi de facto eſset pauci de poſſibili plures, modò quo fuerũt initio ſuæ fundationis, erit vera Parochia.

8 *Sed quid de Spolijs Parochi mortui extrà ſuam Parochiam?*

Reſpondi: tanquam bona Eccleſiaſtica acquiſita ex beneficio Parochiali, pertinere ad Cameram Apoſtolicam, ad quam reducuntur omnia de beneficiis percepta, applicãda, proue dixi *n. 3.* & 4. Lege Nauar. *conſ. v. l. de Clericis non Reſidentibus*, & Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi cap. 15. §. 4. num. 2.*

De Epiſcopo Applicante Indulgentias.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi applicare Indulgentias, quas Alijs concedere poteſt.*

2 *Sed num eius Vicarius poſſet hoc facere?*

3 *Sed cur non poſſit Plenarias concedere?*

4 *Sed quid ſignificent dicta Indulgentiæ?*

Poteſtas XXXIII.

1 POteſt Epiſcopus ſibi applicare Indulgentias, quas aliis concedere valet; ita ex D. Thom. *in addit. q. 27. art. 4.* cum Aliis innumeris; pendet hæc poſitio ex dicẽdis *Poteſt. 65.* vbi ſtat, quòd Epiſcopus poteſt concedere Indulgentias temporales ſuis ſubditis, tanquam habẽs partem ſollicitudinis in Theſauro meritorum Chriſti, eiuſque Sanctiſſimæ Matris, & Sanctorum. Tum quia Caput in ſua Diœceſi, & diſpẽſator fidelis, vt commiſsũ ſibi gregẽ, iuuet Indulgentiis; adiuuet Abſolutionibus, & Eleemoſynis, vitetq; omnia noxia, cui tanquam legitimo Sponſo contingunt Claues aperiẽdi Theſauros; vt ſuos comparticipet regni Cœleſtis. Non enim poteſt: *ex communi* DD. clargiri Indulgentias Plenarias defectu Poteſtatis illimitatæ, & in omni Terrarum Orbe; Quapropter non plenariam habet poteſtatem iuxta plenitudinẽ Populi Chriſtiani, ſed tantum partem ſollicitudinis, ad quam fuit aſſumptus, pro ſolo Populo ſuæ Diœceſis. Ideo, &c.

Quod verò poſſit ſibi applicare illas, quas aliis concedit, luce clarius eſt, tum quia non eſt Aliorum deterior. Tum quia ſi Alios adiuuat ſibi nocere non debet. Tum quia aperit ianuam clauibus Iuriſdictionis, & inſonum eſt, Alios ingredi, ipſo non ingrediente. Demùm, qui Alios ſatiat, ieiunus eſſe non debet. Vide Lauor. *in Theſaur. fori Eccleſ. part. 2. cap. 11. num. 16.* Poſtremo, qui toti prodeſt, & parti prodeſſe dicitur, at caput inter partes eſt principalior pars; ergo tanquam communitatis caput gaudere debet Indulgentijs à ſe conceſſis. Nec benè dicitur: idem ſibi ipſi non poſſe fauère; nam diſtinguendum de ipſo, vel tanquam Caput, vel Pars, itaque vt Caput concedit, & vt pars communicat; aliàs caput eſſet à membris diuiſum. Vltimò nec dicitur dare, ſed verius concedere, vel diſpenſare de Theſauro Eccleſię, aut applicare merita Chriſti, & Sanctorum ſuis fidelibus.

2 Quidam docuere Epiſcopum lucrare poſſe Indulgentias, quas aliis con-

concedit, ſubijciendo ſe tamquam priuatus ſuo Confeſſario, à quo illas peteret. At hæc doctrina maximam patitur difficultatem; eo quia ſic exerceret poteſtatē ordinariam, cōmunicādo alteri dictam facultatem; probabiliùs verò ſi ſibi eas applicaret abſque ſuæ authoritatis communicatione, vt dicam *Poteſt.* 65. *num.* 3. cum DD. ibi & meliùs infrà patebit.

2 *Sed num eius Vicarius poſſit hoc facere?*

Reſpond. negatiuè; neque poſſe Epiſcopum illi, vel alteri id committere, niſi ſpecialiter donaretur à Sede Apoſtolica. Ratio, quia eſt actus iuriſdictionis ſpecificæ, & ſequitur limites perſonæ elargientis, ita docuit Barboſ. ex Turrebl. *lib.* 14. *cap.* 23. *num.* 37. *Alleg.* 54. *num.* 90. & *Alleg.* 88. *num.* 10. Itaque ſpecificè delegabilis de iure Pontificio, non verò Ordinario; vt notarunt benè Azor. Lauor. Suarez, & Alij, apud præfatos.

3 *Sed cur Epiſcopus non poſſit plenarias Indulgentias concedere?*

Reſpond. Defectu plenariæ, ſummę, & illimitatæ poteſtatis, qua Solus Pōtifex Romanus gaudet, vndequaq; plena, illimitata, & nullibi reſtricta. At Epiſcopus habet facultatem reſtrictam. Primò intrà confines ſuæ Diœceſis. Secundò in reſeruatis à S. Apoſtolica. Tertiò à lege communi, & Trid. quod bona fide non aſſeritur de Papa, cuius Poteſtas in Vrbe, & Orbe diffuſa eſt. Quapropter iſta propoſitio: quòd Epiſcopus poſſit in ſua Diœceſi tantum, quantum Papa in Orbe, eſt intelligenda reſtrictiuè, hoc eſt ni veniret limitatus à Superiori poteſtate, nam plura non poteſt Epiſcopus, vt per totum dicam *parte poſt. Imp.* 2. quæ tamen fieri poſſunt à Papa. Idcircò cum Poteſtas Indulgentiarum ſit, & à iure reſtricta, vt apparebit P. *poſt. loc. cit.* præter taxatas, ampliùs non poteſt. vt habetur in cap. *Cum ex eo de Pœnit.* Conceditur itaque in Dedicatione Baſilicæ Annus Indulgentiarum, & non vltrà, & in Anniuerſarijs 40. dierum; prout referunt Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi cap.* 41. Henriq. *in Summ. lib.* 7. *cap.* 42. etiam ſi in Dedicationibus præfatis, ſint plures Epiſcopi, & illius valeret ſola conceſſio, cui ſubiecta eſſet Eccleſia, vt innuit Alex. 3. & Innoc. 3. & notauit Cordub. *de Indulg. q.* 12. Si verò plures Indulgentias concederet, inualidæ eſſent illæ extrà numerum præſcriptum; quia in rebus ſeparabilibus per addictionem inutilem, non vitiatur vtile *Ex reg. Iuris.*

4 *Sed quid ſignificent dictæ Indulgentiæ?*

Reſpond. Vel ſignificare ſatisfactionem pœnitentiarum à Confeſſarijs impoſitarum pro peccatis confeſſis; pro quibꝰ debebatur iux à Canones pœnitentiales pœna temporalis v. g. tot dierum, menſium, & Annorum, vt ibi ſpeciatim præſcribitur de omnibus peccatis. Vel Aliàs ſatisfactionem Diuinæ Iuſtitiæ, debitam pro peccatis commiſſis; iuxtà definitionem Indulgentiæ, quæ eſt. *Remiſſio temporalis pœnæ debitæ pro peccatis actualibus iam dimiſſis; conceſſa homini exiſtenti in Gratia, à Prælato, per applicationem Theſauri Eccleſiaſtici.* At quia hodiè non ſunt in vſu pœnitentiæ à S. Canonibus taxatæ, propter imbecillitatem naturę, & delicatorum hominum, à Confeſſariis pœnitentię leues iniunguntur. Sed eorū lòco dantur ieiunia, hymni, pſalmi, & ſimilia, ideò rarò dictę Indulgentiæ Epiſcoporum proſunt in foro externo, ſed ſatis pro eo, quòd debebatur.

L De

De Epiſcopo Approbante Reliquias, & Miracula.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt approbare Reliquias denuò inuentas, & Miracula alicuius Sancti in Sanctorum numero relati, vel per antiquam traditionem, & Eccleſiæ conſenſum approbati.*

2 *Sed quid ſi anceps remaneret res?*

3 *Sed quid, ſi Epiſcopus eſſet extrà Diæceſim?*

4 *Sed quid de Reliquijs Sancti Canonizati permixtis, vnà cum Alijs, Sancti non Canonizati?*

5 *Sed quid ſit publicus Cultus?*

Poteſtas XXXIV.

1 Poteſt Epiſcopus approbare Reliquias denuò inuentas, & Miracula alicuius Sancti in Sanctorum numero relati, vel per antiquam traditionem, & Eccleſiæ conſenſum approbati. Ita ex communi Doctorum infrà, Quorum potiſſima ratio, quia huiuſmodi approbatio equiualet Canonizationi; enim verò præſens forma Canonizationis, & ritus modernus, antiquitùs non fuit in vſu, vt teſtatur cũ multis Bonac. *de Preceptis decal. diſp.* 3. *queſt.* 1. *p.* 4. *num.* 4. Vt autẽ caſus magis, magiſque pateat: relictis antiquis iuribus, *in cap. Audiuimus: de reliquijs, & Ven. Sanctorum*, & cap. *Venerabili de Teſtibus*, videre eſt quidquid Trid. *ſeſſ.* 25. *de Inuocatione, & Vener. Sanctor.* ſtatuit ſic: *Nulla admittenda eſſe noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, niſi eodem cognoſcente, & approbante Epiſcopo*. Hæc. Deinde quamplurima emanarunt decreta à S. Congregatione dicti Concilij interprete fideliſſima, inter quæ Vrb. 8. 13. *Maij* 1625. *& Secundo Octobris eiuſdem Anni*, Iſidem 20. *Nouembris* 1628. & 21. *Martij*. 1631. vt refert Turrebl. *in expoſ. decalogi lib.* 1. *cap.* 9. *d.* 6. *num.* 26. In quibus decernitur, & reſpondetur ad dubia emergenda, ſupra venerationem Sanctarum Reliquiarum, & Miſſarum celebrandarum, & concluditur ſic: *dummodò ſint ab Epiſcopo approbatæ*, vt videre eſt per extenſum poſitus apud Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 97. *in fine*. Nouiſſimè autem ſub Alexandro 7. pro vt per extenſum videto *p. poſt. Imp.* 32. Probatur autem ex ſequentibus verbis Trid. d. l. *Niſi eodem recognoſcente, & approbante Epiſcopo, qui ſimul atque de ijs aliquid compertum habuerit, adhibitis in Conſilium Theologis, & Alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati, & Pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus, ſit extirpandus, aut omninò aliqua de ijs rebus grauior quæſtio incidat; Epiſcopus antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & Comprouincialium Epiſcoporum ſententiam expectet*. Quibus in verbis innuitur poteſtas approbatiua Reliquiarum denuò inuentarum Sanctorum Canonizatorum; nam de non hactenus Canonizatis, Sedis Apoſtolicæ ius eſt, *Ex cap. Vlt. de Reliquijs, & Ven. Sanctorum*, vt meliùs dicam *Poteſt.* 221. *& Impot.* 17. hoc eſt in Kalendario; vel Martyrologio Romano relatorum, per antiquã Eccleſię traditionem, aut vniuerſalem Eccleſiæ conſenſum approbatarum; vt eadem S. Congre-

gte.

gregatio cenſuit: Antiquas habendas eſſe in illa veneratione, quæ hactenus fuerunt, hæc Bonac. l. cit. & patet ex Conc. verbis, vbi ſermo eſt de nouo inuentis; neuè errent Epiſcopi datus eſt modus; qui eſt Conſilium Theologorum, aliorumque virorum; quibus tantum erit conſulere; Epiſcopo verò decidere, vel ſi magna ſuboriretur quæſtio; expectanda erit ſententia à Cõcilio Prouinciali, vt notauit Facundez *in v. Eccleſia præcepto lib. 1. cap. 4. num.* 5. Quod totum ritè diſpoſitum eſt; vt publicæ adorationi exponantur reliquiæ veræ, & nulli dubio ſubiectæ; vtque diligentia adhibita pro teſtimonia pręfata, verus daretur illis cultus, & laudetur Deus in Sanctis ſuis.

2 *Sed quid, ſi Anceps remaneret res?*

Reſpond. vſque ad dilucidam veritatem, Reliquias ſeruandas eſſe in loco ſeparato, & decenti. Ita multi apud Sanchez *in præcept. Decal. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 43. *num.* 19. Ratio quia in re tanti momenti, ne videretur Eccleſia errare, quæ à Spiritu Sancto regitur, & gubernatur, omnes diligentiæ ſunt adhibendæ ad veritatem inueniendam. Si autem veritas obſcura, dubia, vel anceps, eſſet, omninò non debet admitti Reliquiarũ expoſitio; ne veneremur in Terris, quod cruciatur in tormentis.

3 *Sed quid, ſi Epiſcopus extrà Diœceſim reperiretur?*

Reſpond. Adhùc poſſe, ratio quia hæc iuriſdictio non eſt contentioſa, quæ clauditur limitibus Diœceſis, ſed voluntaria, & libera, & ſequitur vbique perſonam Epiſcopi, quam ſententiam docuerunt quamplures, apud Dian. *Reſol. Moral. p.* 2. *Miſcell. reſol.* 51.

4 *Sed quid de Reliquijs Sancti Canonizati permixtis, vnà cum Alijs, Sancti non Canonizati?*

Reſpond. Modò permixtio ſit, vt Reliquiæ ſint ſeparabiles ab inuicem, poſſet Epiſcopus approbare, & exponere illas tantùm Canonizati, Alias verò ſeruare in loco decentiori; ſi verò inſeparabiles, eò quia non cognoſcerentur, nõ poterit omnes ſimul exponere. Ratio, quia in rebus tanti momenti, tantęque fidei, quod exponitur publicè, integrè, & in totum debet eſſe verũ, & in nullo anceps, propter Idolatriæ periculum. Nec valeret excuſatio: tale periculum abeſſe propter illas veras. Quia cultus debendus eſt actus Religionis per modum vnius indiuiſibilis, ergo res adoranda, ſeù obiectum debet eſſe totum capax talis actus; hanc partem tenet Sanchez cum Aliis *l. cit. num.* 12.

5 *Sed quid ſit publicus cultus?*

Reſpond. Publicum cultum eſſe, qui palam exhibetur in loco publico, & à qualibet perſona. Ita defendit *Caſtell. in tract. de Canonizat. Sanctorum cap.* 4. *num.* 22. contrà quoſdã dicentes: eſſe quãdo exhibetur à publica perſona, puta Sacerdote, vel alio Eccleſiæ Miniſtro nomine Eccleſiæ. Quare ad dictas Reliquias non approbatas, & ab Ordinario non recognitas, non licet fundere preces ſollemnes, vel publicas, Feſta celebrare, Imagines cum diademate, ſeù aureolis depingere, Altaria, & Templa erigere, in Oratorio, vel Sacriſtia adorari, aut venerari; quæ omnia ſunt cultus publici Sanctis Canonizatis, ſeù Beatificatis conuenientes, vt ait Card. Bellar. *de Beatitudine Sanctorum controu.* 7. *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 1. Optimè verò deſcribit Felinus Contelor. quẽ citat Barboſ. *Alleg.* 97. *ſub. num.* 14. & Sanchez *d. l. num.* 8. Notando non licère inter alia: Veſtes defuncti, carnes, & capillos in fruſta ſcin-

dere,& tamquam Reliquias aſſeruare, nec pedes oſculari, niſi ſint Sũmi Pontificis. Permittitur enim manuum oſculatio, propter indifferentiam actus, non verò coronas tondere. Ita DD. neque tabellas, & alia ſigna gratiæ receptæ, licebit appendere; quia huiuſmodi ſunt Sanctitatis teſtimonium, & quædam publica adoratio. Inſpice S. Cong. Decretum ſub Vrb. 8. 2. Octobris 1625. De reliquiis verò, earumque authenticis probatiuis. Vide *p. poſt. Impot.* 17.

De Epiſcopo Approbante Cõfeſſarios Regulares pro Monialibus etiam exemptis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Approbare Confeſſarios Regulares pro Monialibus etiam exemptis.*

2 *Sed quid ſi Confeſſarij Regulares audirent confeſſiones Monialium ſibi ſubditarum, abſque vlla Epiſcopi licentia?*

3 *Sed num poterit Epiſcopus deputare Confeſſarios Regulares vnius ordinis pro Monialibus alterius ordinis exemptis?*

4 *Sed quid de Generalibus Ordinis audire valentibus Confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum?*

Poteſtas XXXV.

1 POteſt Epiſcopus Approbare Confeſſarios Regulares pro Monialibus etiam exemptis. & ſenſus eſt: Neminem Regularium confeſſiones Monialium, etiam exemptarum audire poſſe, ſi vltrà Approbationem ſuorum Superiorum, quibus ineſt illorum cura, aliam Approbatioñe ab Ordinario Diœceſis, in qua ſita ſunt dicta Monaſteria, non obtinuerint. ex Conſt. Greg. 15. incipit: *Inſcrutabili ſub Nonis Febr.* 1622. vt teſtatur Barboſa *p.* 3. *de Epiſcopo alleg.* 25. *à num.* 71. Refert Ricc. & in terminis dictæ Cõſt. ſub Vrban. 8. 1621. adiecit Sacra Congregatio: Confeſſarios ab Epiſcopo ſemel Approbatos pro vna vice, vel eodem Monaſterio, non poſſe pro alia vice, ſeù altero Monaſterio cenſeri approbatos: ſed eorum deputationes ſtrictè ſequuntur vices, & Monaſteria, pro quibus determinatum fuit. & Ratio Conſtitutionis ſic declaratæ, eſt ad frenandum ius antiquum, quo poterant Regulares abſque Ordinarii Approbatione deputare Cõfeſſarios ꝑ Monialibus ſibi de iure ſubiectis, Per *Extrauag.* Benedicti xi. incipit: *Inter cunctas*; vt notant Azor. *Inſt. Moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 9. & Rodoribo *in Comp. Mendic. Verſ. quid prater.* At Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 10. Vltrà ſanctionem *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. de qua *Poteſt. ſeq.* auxit deputationem extraordinarii quoque ab Epiſcopo faciendam eſſe, pro dictis Monialibus, ita notarũt Galleni, *in Marg. caſuum Conſcien.* Aloyſ. Ricc. *in praxi fori Eccleſ.* 2. *Edict. verſ.* 638. & ſtrictius de iure nouo Pontificio, vt dictæ Conſt. Gregorianæ; nam noua emergentia, nouis muniuntur præſidiis.

2 *Sed quid, ſi Confeſſarij Regulares audirent confeſſiones Monialium ſibi ſubditarum, abſque vlla Epiſcopi licentia?*

Reſpond. Confeſſiones fore nullas, & irritas, *ex declarat. S. Cong. ad viij. ſub præfata Conſt. Gregor.* XV.

xv. atque adeò Confeſſarios puniendos, vel à Prælato ad monitum Epiſcopi, quo deficiente ab Epiſcopo loci. Ratione deſumpta ex tenore dictæ Conſt. vbi ſic: *Confeſſores nullatenus deputari valeant, niſi priùs à Diœceſano idonei iudicentur,* vbi ly *nullatenus* indicat defectum potentiæ in Confeſſario, & per conſequens nullitatem actus confeſſionis in pœnitente. Ideò.

3 *Sed num poterit Epiſcopus deputare Confeſſarios Regulares vnius ordinis, Monialibus alterius Ordinis exempti?*

Reſpond. Sermonem eſſe, vel de Extraordinariis; ſicque extrà dubium eſſe docent Gallet. *loc. cit. verbo Confeſſio, & verbo Monialis.* Aloyſ. Ricc. *in praxi fori Eccleſ. Reſol.* 638. vbi habent: quem maluerit Epiſcopus, etiam alterius Ordinis in caſu negligentiæ, vel ex cauſa adhùc ſecularem. *Ex Decr. Sacræ Congregationis* 20. *Decembr.* 1611. Apud Sell. *in Select. cap.* 10. *num.* 24. Refert Barboſ. *in Collect.* 108. *num.* 32. Nec obſtat Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 10. vbi habetur: *Præter Ordinarium autem Confeſſarium, Alius extraordinarius ab Epiſcopo, & Alijs Superioribus, bis, aut Ter in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat.* Sed fauet, quia ius Trid. vnà cum Gregorio ſtrictiùs procedunt; videlicet Negligentibus Superioribus, habet facultatem Epiſcopus vi Gregorianæ *Ex rationabili cauſa amouendi, quoties ipſe iudicauerit.* Igitur loco ipſorum ſadit in Epiſcopo poteſtas priuatiua, vt procedat tanquam delegatus S. Apoſtolicæ. Vel dicas meliùs de iure communi, quo poterat; quando exemptio vi negligentiæ Prælatorum non habet locum; quæ doctrina aurea in omnibus, & ſimilibus caſibus eſt notanda, nam quando res à ſuo iure diſcedit, defectu aliquo, reſtringitur ad terminos iuris communis. Si verò, ſermo eſſet de Confeſſariis ordinariis, magis habet locum dicta Poteſtas; negligentibus Prælatis, ita *de ſupplenda neglig. Prælat.* Aliàs ſecùs propter iura cautè diſpoſita in fauorem exemptionis. Inſpice tenorem Trid. & Greg. citatis locis.

Ad complementum huius Poteſtatis libuit ſubiungere tres Reſponſiones S. Congregationis *de anno* 1623. *ſub Vrb.* 8. in terminis Gregorianæ, incipit *Inſcrutabili*, ad præſentem materiam de Confeſſoribus quoad moniales ſpectantes.

1 *Ad Dubium ix. An Regulares generaliter approbati ab Epiſcopo ad confeſſiones Secularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubditarum?*

Reſpond. Nequaquam; ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi Approbatione.

2 *Ad Dub. x. An Regularis ad audiendas confeſſiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo Approbatus, confeſſiones Monialium alterius Monaſterij audire poſſit?*

Reſpond. Minimè poſſe confeſſiones Monialium alterius Monaſterij audire.

3 *Ad Dub. xi. An Confeſſores Regulares extraordinarij approbati ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones Monialium pro vna vice, poſſint pluries abſque noua licentia Epiſcopi confeſſiones audire?*

Reſpond. Haud poſſe pluries confeſſiones audire, ſed toties eſſe approbandos, quoties Caſus deputationis contingerit.

4 *Sed quid de Generalibus Ordinis excipere volentibus Confeſſiones Monialium ſibi ſubditarum?*

Reſpond. Neque licere abſque Epi-

Epiſcopi ſpeciali deputatione; quia Gregoriana diſpoſitio indiſtinctè loquitur. Dubitationi autem ſatisfecit Reſponſio Sacr. Congr. in fauorem Epiſcoporum 13. *Nouembris* 1617. refert Barboſ. *in Collect. S. Concilij Trid. ſeſ.* 25. *num.* 17.

Nulli igitur fas erit dubitare: Epiſcopum pro ſibi de iure ſubiectis Monialibus, Ordinarios, vel extraordinarios Confeſſarios deputare poſſe, tamquam ille, cui ineſt cura dictarum Monialium, iure communi, & Trid. præfatis locis; procedit inſuper pro Secularibus, & Regularibus deputandis. Atque adeò pro Monaſteriis exemptis, etiam Regularium, diſſuetudine, aut temporis decurſu ad Ordinarios reuerſis; quia quod de iure communi inerat reuerſum eſt, modò quo poterat, ſi nunquam fuiſſent exempta, pro vt communiter docetur; & meliùs in ſequentibus.

De Epiſcopo Approbante Sacerdotes Seculares, & Regulares pro audiendis confeſſionibus, & de triplici Approbationis genere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Approbare Sacerdotes idoneos Seculares, vel Regulares pro audiendis confeſſionibus.*

2 *Sed quid de Epiſcopo vidente, & tollerante Sacerdotem non Approbatum confeſſiones audire?*

3 *Sed & quoniam Ordinario fieri oportet hæc Approbatio?*

4 *Sed quid de Approbato in vna, volente confeſſiones Sacras in aliena Diœceſi audiret?*

5 *Sed quid de Approbato, vnà cum Pœnitente reperto in aliena Diœceſi?*

6 *Sed num Approbatio ſpirat, ſpirato, vel amoto Approbante?*

7 *Sed num ſemel Approbati poſſint reprobari?*

9 *De Triplici Approbationis genere.*

Poteſtas XXXVI.

1 POteſt Epiſcopus Approbare Sacerdotes idoneos Seculares, vel Regulares pro audiendis confeſſionibus in ſua Diœceſi, ex nouo Iure Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 15. & Antiquo; ita quod, niſi præcederet Approbatio, præuio examine, vel aliàs; inualida eſſet Abſolutio ex Trid. *ſeſſ.* 14. *de caſ. ref. cap.* 7 *Nullius momenti abſolutionem eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem*; Patet quia in ordinatione Presbiteri duæ conferuntur poteſtates: *Sacrificandi, & Abſoluendi*; quarum ſecunda, actum ſuum habere non poteſt, vſque ad Approbationem Ordinarii, ex idoneitate ſubiecti, in illa partic. *cap.* 15. Trid. *non poſſe*; quæ dicit negationem Potentiæ, & conſequenter nullitatem actus. Apud Valent. *tom.* 4. *diſp.* 3. *q.* 16. *p.* 2. Suarez *tom.* 4. *diſp.* 28. *ſect.* 4. *num.* 9. Turrebl. *in Praxi Iuris Pœnit. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 12. Aliìſque quamplures; hoc præ manibus: Ideò. Ad probationem Poteſtatis: Ponitur primò *Epiſcopus Poteſt.* quod verbum indicat duo: Poteſtatem ordinis, & Iuriſdictionis; ex ſolo charactere Epiſcopali orta; vi verborum Concilii: quaſi ouium Paſtor in multis

occupatus, non valens per ſe omnibus ſatisfacere, aliis idoneis Sacerdotibus quod ſuum eſt delegat, & committit, pro remiſſione criminum ſuarum ouium. Nomine autem *Epiſcopi* veniunt quoque omnes Epiſcopalem iuriſdictionem habentes, vt ſunt Capitulum S. Vacante per ſuum Vicarium, Abbates Seculares, & Priores magni; ſi iuriſdictionem erga Seculares habent; immò & ipſe Epiſcopus electus, & confirmatus, eſtò non conſecratus. Ratio quia hæc poteſtas approbatiua eſt actus iuriſdictionis, potiùs quàm conſecrationis. Apud Sotum *in* 4. *d.* 18. *q.* 4. *ar.* 2. Facundez *lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 47. ex quo excluduntur Parochi, qui nullo iure Alios approbare valent pro audiendis Parochianorum confeſſionibus. Apud Florunum *de caſ. reſer. p.* 1. *cap.* 4. §. 16. Nugn. *in add. ad* 3. *p. quæſt.* 8. *ar.* 2. Villalob. *in Sum. tom.* 1. *tract.* 19. *diff.* 49. & Alios. Ponitur ſecundo *Approbare*, quod duobus modis accidere poteſt. Primò vel per Beneficium curatum. Secundò per examen, ex Trid. *d. loco.*

De 1. titulo Benef. inquã habẽs Beneficium Parochiale, ſeù curatũ non indigere alio examine, ad excipiendas confeſſiones ſuorum Parochianorum, ſed vi curæ Animarum conſtituitur idoneus ad tale miniſterium exercendum; quapropter ſi quis tale beneficium obtinèret mala fide, ſeù ex bullis falſis, validas confeſſiones exciperet, validitate deſumpta ex errore communi, & bona fide Pœnitentis, qui bonę fidei, & titulo colorato innixus, ignorans accedit, tamquam ad verum, & legitimum putatum Parochum: ita docent multi apud Molfeſ. *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 13. *num.* 21. Addo: Prouiſum de beneficio curato, conſtitutum cenſeri pro ſua tantum Parochia, quæ approbatio ſequitur reſtrictionem ſubditorum, & ouilis commiſſi, ex S. Cong. eg. apud Piaſech. *in Praxi Epiſcopi p.* 2. *cap.* 1. *num.* 10. & Baſſol. *de triplici Iubil. Priuileg. ſect.* 3. *caſ.* 21.

De ſecundo titulo Approbationis per examen, ſufficit Epiſcopo cõſtare idoneitatem ſubiecti; quæ idoneitas cognita ſatisfacit Concilio, requirente examen, vt probatio cadèret in ſubiecto idoneo. Vtque Eccleſia in tàm Arcano, & occulto Pœnitentiæ Sacramento vtatur idoneis miniſtris, ad ſanctè illud miniſtrandum. Quare licentiatós in S. Theologia Magiſtros, & Doctores Epiſcopus poterit abſque præuio examine approbare, quia de illorum ſufficientia non ambigitur. Secùs ſi Doctores eſſent pro Ciuili; quia lex ciuilis iuuat ad notitiam; ſed non ad id, quod principaliter intenditur in tali Sacramento. Neque huiuſmodi Approbatio eſt neceſſaria in ſcriptis, ſed ſufficit conſtare, quia eſt actus gratiæ; cùm ſcriptura non approbat, ſed approbatum oſtendit, tamquam teſtimonium gratiæ approbationis, nec Concil. Scripturam requirit, vt notarunt Iacob. de Graff. *in Aureis deciſ p.* 1. *lib.* 1. *cap* 13. Lazar. Corriol. Aliique. Conſultiùs eſt tamen in praxi dari in ſcriptis, in teſtimonium pro futuro, vtque aliis pateat. Apud Dian. *Reſol. moral. p.* 5. *trat.* 14. *reſol.* 41.

2 *Sed quid de Epiſcopo vidente, & tollerante Sacerdotem non Approbatum Confeſſiones audire?*

Reſpond. Confeſſiones illas inter validas reputari, quia taciturnitas Epi eſt tacita facultas in iure; apud. Baſil. Pont. *de Matrim. lib.* 5. & Sanchez *ibid. lib.* 3. *dup.* 22. *num.* 65.

3 *Sed à quonam Ordinario fieri oportet hæc Approbatio?*

Reſp.

Reſpond. ab illo loci, vbi fit confeſſio, non verò confeſſarij; vel Pœnitentis, eſtque valdè notandum, quia Approbatio confeſſionis per examen equè currit cum Approbatione per Beneficium Parochiale, at Parochus non exercet ſuam Iuriſdictionem extrà ſuam Parochiam. Tū etiam quia Approbatio ſequitur limites Iuriſdictionis approbantis; at hæc clauditur Territorio, ergo, & illa. Tum denique, quia Confeſſio eſt actus iudicialis in foro occulto; at talis actus non petit Iudicem eſſe illius loci in quo iudicat, ſed habere poteſtatem iudicandi ab Epiſcopo loci, in quo iudicat. Neque iudicium hoc ſequitur perſonam iudicantem, vel iudicatam, ſed locum, vbi confitetur delictum. *de Priuilegys Peregrinorum*. Igitur illius debet eſſe approbatio, vbi facienda eſt confeſſio. Vide dicta infrà *num.* 5.

4 *Sed quid de Approbato in vna, volente confeſſiones Sacras audire in aliena Diœceſi?*

Reſpond. Indigère noua illius Ordinarii approbatione, in cuius Diœceſi confeſſiones audire vult. Iuxtà dicta ſuperiùs, quia confeſſio ſequitur locum, ſeù polum, igitur in nouo loco, nouaque Diœceſi, noua requiritur Approbatio. Adeò quod vi prioris approbationis, niſi inualidas confeſſiones exciperet in aliena Diœceſi. Cum ſicut diuiſus eſt Orbis in Imperia, Regna, Ciuitates, & Oppida. Sic Eccleſia, in Prouincias, & Diœceſes, ita quod ſi iudices in vna, non poſſunt in alia abſque noua Iudicatus conſtitutione iudicare, ita in caſu: habita igitur, & obtenta approbatione, poterit tunc, tàm ſubditorum ordinarii loci, quàm aliegenarum, vndequaque ad ſe confluentium confeſſiones auſcultare, & Abſolutiones validas impendère, vt benè notarunt quamplures. apud Rodriq. *in Bull. Cruciatæ* §. 11. *n.* 23.

5 *Sed quid de Approbato vnà cum Pœnitente repertis in aliena Diœceſi?*

Reſpondent multi apud Toler. inſtructione Sacerdot. *lib.* 3. *cap.* 15. Sanchez, Molfeſ. & Alios dicentes: Poſſe Confeſſarium repertum in aliena Diœceſi vnà cum pœnitente, eum abſoluere; vigore Approbationis factæ in propria Diœceſi ab Epiſcopo communis loci, vbi primò extiterant. Quorum ratio fuit; quia per incolatum, & peregrinationem veram ſubiectionem alibi non fatetur, nec verè ſubtrahi à Proprio Paſtore. Ita Henriq. *lib* 6. *cap.* 7. cum Sanchez *diſp.* 38. *num.* 2. Ad illud autem quod dicitur: Confeſſionem ſequi locum. Reſpondent verum eſſe; ex quo neque falſum eſſe Peregrinum gaudere vtroque iure proprio, & Peregrinorum. Primum propter domicilium, ſecundum propter incolatum, quæ doctrina vſque ad nouam ſubſiſtit deciſionem pro Cōfeſſariis Secularibus. Nam pro Regularibus nouiter diſpoſitum eſt, nō poſſe Confeſſarium Regularem extrà Diœceſim abſolutionem impendere pœnitenti adhùc extero, abſq; licentia Ordinarii loci. Ecce verba Clem. X. Incipit: *Superna* 11. *Kal. Iunij* 1670. *Ad hæc Religioſos ab Epiſcopo ad confeſſiones Secularium in ſua Diœceſi audiendas Approbatos, non poſſe in alia Diœceſi, eas abſque* Epiſcopi *Diœceſani approbatione audire, quamuis pœnitentes ſubditi ſint eius Epiſcopi, à quo ipſi Religioſi iam fuerant approbati.* Hæc.

Ponitur tertiò *Sacerdotes idoneos*: Nam præter illos, nullus non Sacerdos talis iuriſdictionis eſt capax, quę de iure Diuino Sacerdotali dignitati annectitur. Nec obſtat dicere: Prælatum, Abbatem, Cardinalem, vel

Vica-

Vicarium Generalem non dum Sacerdotes poſſe concedere facultatem audiendi confeſſiones, quoniã hi nudum habent miniſterium eligendi, & per examẽ approbandi Confeſſarios, neutiquam verò exercitium abſoluendi; etenim Reges, Magnique Principes poteſtatem habent nominandi Epiſcopos. Sacerdotes verò exercendi actum Diuinæ iuriſdictionis ex propria eorum conſecratione Sacerdotali. In qua recipiunt poteſtatem ſacrificandi, & abſoluendi, quarum ſecunda poteſtas in eadem ordinis collatione Sacerdotali ligatur ab Epiſcopis vſque ad approbationem. DD. infrà.

6 *Sed num Approbatio ſpirat, ſpirato, vel amoto Approbante?*

Reſpond. Negatiuè. Tum quia Approbatio eſt de genere gratiarum; quæ dilatatur ad mentem, & non ad mortem, vel amotionem delegantis, qui ſi temporis definitione facultatem non aſtrinxit, durabit vſque ad præfinitum tempus in illa, vel vſque dum reprobetur ab Alio ſucceſſore. Ita Sotus *in 4. d. 8. q. 4. nu.* 3. de Graff. *in Aureis deciſ. lib.* 3. C. 13. Henriq. *lib 6. cap. 6. §. 7.* de quo clariùs in fine Poteſtatis.

Ponitur 4. *Seculares, & Regulares.* De primis nulli fas erit dubitare tanquam illi, qui immediatè Epi Iuriſdictioni ſubiiciuntur. De ſecundis verò, ſeù Regularibus dico: Approbatione indigere illius Epiſcopi in cuius Diœceſi de familia ſunt collocati, pro audiendis Secularium, etiam Sacerdotum confeſſionibus, Nec Priuilegia eorum valent, quorum vim ſupprexit Trid. *ſeſſ. 23. de Reform.* & Vrb. 8. incipit: *Cum ſicut accepimus,* 12. Septemb. 1628. vt refert, & docet de Franchis *in Controuerſijs inter Epiſcopum, & Regulares. mihi pag.* 272. Neque refert Regulares eſſe graduatos in S. Theol. ex Conſtit. B. Pij v. vt notauit Suarez. *tom. 3. diſp. 28. ſect. 4.*

7 *Sed num ſemel Approbati poſſint reprobari?*

Reſpond. Niſi iuſta ab eiſdem præſtita cauſa ad munus confeſſionis, vel ob non ſeruatum interdictum ex S. Cong. 20. *Nou.* 1615. Apud Peyrin. *ad Conſt. 2. Sixti iv. §. 11. nu.* 45 relati à Barboſ. *in Collect. collect.* 638. *n.* 6. Ratio q̃a eorũ Approbatio iuridicè videtur obtenta per publicum examen, atque publicum teſtimonium ſuæ idoneitatis ad confeſſiones audiendas. At teſtimonium verum ſemel datum, non poteſt abſque iuſta cauſa in eadem atteſtatione reuocari. Ita Buen. *reg.* 233. cum Villalob. *in Sum. tract. 9. diff.* 73. & Conſt. *B. Pij. v. infrà*, ſed clariùs de hac materia *P. poſt. Imp.* 149.

8 *Sed num poſſit à ſucceſſore?*

Reſpond. affirmatiuè: cum Decret. S. Congregationis. 30. *Febr.* 1629. refert Barboſ. *in collect. d. loco. num.* 6. ſic: *ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem non eſſe examinandos* — *Cæterum à Succeſſore poſſe pro maiori Conſcientiæ ſuæ quiete iterum examinari, & ſi minus idonei reperti fuerint, reprobari, ad præſcriptum* Conſt. B. *Pij. v.* incipit: *Romani*, 8. *idus Auguſti* 1581. Ann. 6. *ſui Pontificatus*, quæ non fuit reuocata *à Greg.* 13. vt notauit Emanuel Rodriq. *in bull. Cruciata §. 9. & quaeſt. Regul. tom. 1. q. 59. ar. 9.*

9 *De Triplici Approbationis modo.*

Varios Approbationis modos ad tres reduxère Canoniſtarum turba, quibus conſueuerunt Epiſcopi, & docet ipſa praxis vniuerſorum magiſtra.

Primus eſt. Approbare *indefinitè, & illimitatè, quoad locum, tempus, & perſonas*, & huiuſmodi Approba-

probationis genus, iuſto, rectoque Approbationis examine præcedente, dicitur irreuocabile. Nam dedecet Epiſcopum inſtabilem eſſe. Quapropter noſtris his tẽporibus Clem. x. diuæ memoriæ, cuius verba referam *Par. poſt. imp.* 122. ait: *Generaliter idoneos repertos, generaliter quoque admittendos*; ideò niſi adueniente cauſa ad confeſſiones pertinente, poterit reuocare. Ex Sacr. Cõgregat. Decreto *ſup. cit. num.* 8. puta quando Confeſſarius grauiter deficeret in præiudicium facultatis receptæ, vel non ſeruaret interdictum. Tùnc oportet Epiſcopum mutare conſilium in meliùs. Vel adueniente nouo Epiſcopo, vt dixi ſuprà *nu.* 7. denuò examinari poſſunt, ad cognoſcendum, à quibus oues ſibi creditæ reguntur, in die nouiſſimo rationem Deo reddituro.

Secundus Approbationis modus eſt limitatus, *quoad Tempus, Perſonas, & loca*, quas limites regulariter ſeruare debet Confeſſarius, vltra quas non operatur facultas, &. Epiſcopus nouitèr approbat, prorogat, vel confirmat, aut infirmat, caſſat, & annullat, ex cauſa pro libito ſibi preſtita, iuxtà regulas recti iudicii, quo in ſuo munere regitur, & gubernatur, non ex odio, vel beneuolentia, quæ ſunt paſſiones animi, ſed iuſtitia, & charitate, quibꝰ ornati ſine crimine viuunt Epiſcopi, ex Apoſt. ad Titũ 1. *Oportet Epiſcopũ ſine crimine eſſe*.

Tertius Approbationis modus eſt *Ad Beneplacitum*. Quem DD. ſubſtinent eſſe à ſupradictis diſtinctum, quia vel ex cauſa occurri poteſt ſpectante ad Sacramentum pœnitentiæ, vel ex ſolo mero libito Epiſcopi, cuius beneplacitum ceſſans, incipit maleplacitum. fundatur in Regulis iuris *in 6. Cauſa à qua naſcitur, ab eadem & reſoluitur*. Alij verò meliùs docuere. Apud Gabriel. *tom.* 2. *tract. de prabendis concl.* 1. & Henriq. *lib.* 2. *de Pœnit. cap.* 7. *num.* 7. beneplacitum durare vſque ad mortem concedentis, *ex cap. ſi gratioſè de Reſcriptis in 6.* & ſequitur Barboſ. de Epiſcopo. *Alleg.* 25. *numer.* 36. Immò poſt mortem concedentis, ſecundum Henriq. *lib.* 2. *de Pœnit. cap.* 6. *num.* 7. quia hæc Approbatio eſt nomine dignitatis, & prætioſa, vt notauit noſter de Lantuſca in ſuo Theatro. *v. Confeſſarius nu.* 9. *§. Aduerte*, & ſequitur noſter Brugnolus in ſuo ſpeculo *tract.* 12. *cap.* 9. *Reſol.* 14. docens: facultatem conceſſam *ad beneplacitum*, non abſque magna cauſa reuocari poſſe.

Ex quibus collige in fauorem Regularium. Propoſitionem illam. *Semel Approbatos non poſſe reprobari*. Intelligi de primo approbationis genere, & generaliter; pro vt iterum declarauit Clem. x. incipit: *Superna* 11. *Kal. Iunij* 1670. Vide *poſt. parte imp.* 122. De ſecundo approbationis genere defendit cum Aliis Lezana in Summ. *cap.* 19. *num.* 8. Apud Dian. *p.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 100. §. *Ex his*. Approbationem Regularibus factam limitando tempus, loca, & perſonas, nulla interueniente cauſa non tenere, confeſſioneſque eſſe validas, extrà talem limitationem. Cuius ratio eſt, quia non ab Epiſcopo, ſed à Papa Regulares authoritatem recipiunt, ab Epiſcopo verò approbationem inſignum ſuæ idoneitatis. Ipſe autem conſuetudini adhęreo pro vtroque foro, nam aliqui Epiſcopi non ſtant dictis in hoc, ſed ad libitum approbationem elargiuntur. Ideò pro foro ſaltem externo non eſt diſcedendum ab illa, ſitque pro opinionibus conciliandis quamplurium hodierna die laborantium, quidquid ſit de antiquis. Vide *Poteſt.* 1. *in fine*.

De Epiſcopo Approbante Cõfeſſarios Regulares pro audiendis confeſſionibus, etiã contrà prohibitionem ſui Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt approbare Confeſſarios Regulares; pro audiendis confeſſionibus ſuorum ſubditorum, etiam contrà prohibitionem ſui Prælati.*

2 *Sed num Sacerdos Regularis ita conſtitutus, poſſit à ſuo Prælato in locum, tempus, & perſonas reſtringi?*

3 *Sed quid, ſi Sacerdos Regularis fuiſſet excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus?*

4 *Sed quid, ſi Sacerdos Regularis, vel Secularis approbatus ab Ordinario eſſet excommunicatus tolleratus?*

Poteſtas XXXVII.

1 Poteſt Epiſcopus Approbare Confeſſarios Regulares, pro audiendis confeſſionibus ſuorum ſubditorum in tota ſua Diœceſi, etiam contrà prohibitionem ſuorum Superiorum. Ita apud Graffium. *aureis deciſ. p. 1. lib. 1. cap. 13. num. 88.* Homobonus, Lezana *in Summ. cap. 18.* & Alii citati apud eos contrà Silueſtrum, Eman. Campanil. & Alios. Ratio huiuſmodi eſt ad ſeruandam integram poteſtatem Epiſcopi ergà ſuos ſubditos independenter à Regularium præſentatione. Pro qua eſtò *in Clemen. Dudum de ſepulturis.* Diſponitur, *quod Epiſcopus debet admittere ad audiendas confeſſiones Religioſos præſentandos à ſuis Prælatis*: Senſus eſt, quod ad requiſitionem Religioſorum non admittit, niſi dicti Religioſi fuerint præſentati à ſuis Prælatis, quorum Iuriſdictio regulariter ſeruatur à ſubditis; currente autem neceſſitate in Populo. Vel Epiſcopus de ſui requiſitione voluiſſet approbare, pro ſuis ſubditis non eſt, cur impediri debet à Superioribus Regularium, & ita dicti Confeſſarii ſic approbati, verè Sacramentum conficerent, vi approbationis factæ ab Epiſcopo. Enim verò validitas abſolutionis eſt à poteſtate ordinis, & Iuriſdictionis ex materia, & forma, ad integrandum Sacramentum; quæ omnia concurrunt in caſu noſtro. Tum etiam quia Prohibitio *in d. cap. Dudum* non eſt, tanquam pars integrans iuriſdictionem, ſed conditio quædam ad ſeruandam quietem, & correſpondentiam inter Epiſcopum, & Regulares, atque adeò vt Religioſi enixè ſubdantur mandatis Prælatorum, in omnibus, quæ pendent ab eis, at huiuſmodi reſpectus non intrant ad integrandum Sacramentum, quod ſolùm pendet à poteſtate ordinis, & Iuriſdictionis; qua ratione mori non defuere dicentes: ſtante expreſſa prohibitione ſui Prælati confeſſiones eſſe validas, ſed non licitas, quia contrà præceptum Prælatorum, in conſtitutionibus vniuſcuiuſque Religionis, propter iniuriam Prælato factam in re tanti momenti, & Confeſſarius grauiter delinqueret. Audeo tamen contrariom cum aliis defendere, excuſando dictum Confeſſarium à peccato Mortali.

1 Quando eius Prælatus ſciret, & non contradiceret, tacitè aſſentiretur, in quo nil contrà prohibitionem.

2 Stante diſſuetudine in Religione contrà conſtitutiones ordinis in excipiendis confeſſionibus Sæcularium abſque præſentatione prædicta.

3 Quando dicta præſentatio facienda eſſet per ſtatutum obligans ad veniale, tunc enim contradiceret Superiori in re veniali; prout in mea Religione Reformata S. P. Frãciſci eſt ſtatutum cum Conſt. Vrb. 8.

4 Ly *debet* in Clem. non ſonat ita, vt ſi non præſentetur, nec poſſit licitè approbare, ſed facit vt non poſſit Confeſſarius licitè confeſſiones audire; igitur approbatio licita, & valida; atque adeò confeſſiones itidem licitæ ſtante neceſſitate à ſola requiſitione Epiſcopi, in quo caſu licitum eſt Epiſcopo non expectare repræſentationem, ſed ex ſe motu proprio approbare, & licitam iuriſdictionem impertiri; non nego tamen aliundè confeſsiones dici poſſe illicitas, Vel ob proteruitatem ſubditi approbandi, & nolentis Superiorem adire, nec ſubiici præceptis; & tamquam inobediens ad menſuram delicti plecti debere. Rurſus requirit ius Canonicum præſentationem ſubditi faciendam à ſuis Prælatis, & eſt ſenſus germanus: quod Epiſcopus poteſt, & debet admittere præſentatos à Prælato, neutiquam verò negat poſſe admittere non præſentatos, nec alibi negatur, ad differentiam quando in lege ponitur clauſula irritans *non poſſe*. Neque præſentatio cadit in ſubditos, ſed in ſuperiores per quos præſentandi erunt ſubditi, qui ſi non præſentantur, non dicuntur inobedientes, neque Prælatus deficeret, quia cederet iuri ſuo. Inſuper ſi Prælatus deeſſet, & ſubditus fuiſſet requiſitus ab Epiſcopo, excuſaretur à culpa inobedientiæ, quia non quærit benedictioni Superioris occurrere, ſed Epiſcopum requirentem non dedignare. Demum dictũ Clementis non reſtringit Epiſcopos, ſed ſubditos ad eorum requiſitionem non admittendos, ſed præſentandos à Prælato, vel ad requiſitionem Epiſcopi; ideò &c.

2 *Sed num Sacerdos Regularis ita conſtitutus poſſit à ſuo Prælato in locum, tempus, & perſonas reſtringi?*

Reſpond. Affirmatiuè, quia in ſignum ſubiectionis ſubeſt determinationi ſui Prælati, qui intimiùs cognoſcit eius habilitatem, ſufficientiam, idoneitatem, vel litteraturam, ideò facultatem acceptam poterit limitare, qua de cauſa requirit dicta Clement. præſentationẽ, vt oſtendatur ſufficientia, & idoneitas eius: Cõformiter nec Epiſcopus alterius Diœceſis ſubditos poteſt ordinare, niſi à proprio Epiſcopo approbetur, & præſentetur; indè vt appareat, ſubditum aliquo iure Canonico impeditum non eſſe, ſed liberum, ſufficientem, & idoneum pro ordinibus; id ipſum de poſita Poteſtate.

3 *Sed quid ſi Sacerdos Regularis fuiſſet excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus?*

Reſpond. Approbationem fore nullam, ob incapacitatem ſubiecti, de iure impediti recipere iuriſdictionem, & officium Eccleſiaſticum; & Epiſcopus ſciens eſſet omninò puniẽdus, ſeu arcendus pœnis à iure taxatis. Quapropter ex inualida hac collatione ſequitur 1. inualidas fuiſſe confeſſiones; 2. plectendus Confeſſarius ſciens, & exercens, hoc iure clarius, ideò non immorandum cum citatis.

4 *Sed quid, ſi Sacerdos Regularis, vel Secularis eſſet excommunicatus tolleratus?*

Reſpond. cum Caet. & Sanchez *de Matrimonio lib. 3. diſp. 22. nu. 19.* Confesſiones eſſe validas, propter tollerantiam Eccleſiæ; nec obſtat

ſtat Extrauag. *ad euitanda ſcandala*, vbi ſermo eſt de excõmunicatis denunciatis, & notorijs; ipſe tamen aſſero: verum eſſe quòad ignorantes excommunicationem, quorum Abſolutiones ſolùm cohoneſtari poſſunt titulo colorato, vel errore communi, Quòad ſcientes autem, & habentes copiam Confeſſarii, eſt aliter dicendum, quia illum exponerent ad munus quod non poteſt, propter quod inualidè confiterentur. Ita cum Suarez *de Relig. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 18. *à num.* 2. del Rio. *lib.* 6. *c.* 2. *ſect.* 1. *q.* 2.

De Epiſcopo aſſignante determinatum ſtipendium pro miſſis celebrandis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt aſſignare certum determinatumque stipendium pro miſſis celebrandis.*

2 *Sed quid de Sacerdotibus pinguiorem eleemosynam exigentibus?*

3 *Sed quid, ſi elargitor eleemoſynarum voluiſſet Sacerdotem celebrare ſummo mane, vel aliquibus in Eccleſiis, loco à Conſueto diſtantibus?*

4 *Sed quid de Sacerdote volente recipere minùs de taxato ſtipendio?*

Poteſtas XXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus aſsignare certum, determinatumque ſtipendium pro miſsis celebrandis, hocque per modum legis, vel ſtatuti, ſecundum conſuetudinem, & præſcriptionem loci, nè laici dent pro libito minùs, vel Sacerdotes plus ſolito exigant. Ita multi apud Cordub. *lib.* 1. *q.* 4. *dub.* 4. Suarez, Reginal. & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 41. *tract.* 23 contrà quoſdam. Ratio poſitionis ſubſiſtit in hoc, quia plura bona indè oriuntur, & mala vetantur. Vnum bonum eſt, vt fideles in illa Diœceſi ſciant determinatè, quot pro miſſarum numero elargiri debent, vel quot miſſæ celebrantur pro tanta, vel alia Eleemoſyna. Alterum bonum eſt, vt ex determinato ſtipendio congruo, ſecundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ, poſſint omnes diuites, & Pauperes de valore augusto tanti ſacrificii participes fieri. Mala verò, nè ex indefinito, & indeterminato ſtipendii numero relicto in teſtamentis poſſet Sacerdos, quot maluiſſet poſtulare, & vnica miſſa toti eleemosynæ ſatisfacere, iuxtà valorem infinitum; nam dictum Sacrificium non tantùm prodeſt, quantùm prodeſſe poteſt: & Alia, quamplurima indè orirentur iurgia inter Eccleſiaſticos, & Seculares; qua de cauſa emanarunt Decreta Sacr. Congregat. iuſſu Clemẽtis, & Vrb. 8. à Sacr. Congregatione *Ann.* 1625. 21. *Iunij*.

2 *Sed quid de Sacerdotibus pinguiorem eleemosynam exigentibus?*

Reſpond. ſub mortali ad reſtitutionem teneri, quia de iuſtitia teneatur non plus exigere, quam quod pro qualibet miſſa declaratum, & taxatum fuit. Vndè ad violentiam, & arrogantiam celebrantium inſurgit obligatio reſtitutionis eleemosynæ acceptæ, ſuprà metam præſcriptam ab Epiſcopo, ſecundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ; ita notarunt quidam apud Nauar. *de Reſtit. lib.* 2. *c.* 329.

Excipe caſum, ſi elargiretur ſpontè, vel ex deuotione, quis daret pinguiorem eleemosynam pro miſſis ce-

celebrandis, tuncq; nulla foret obligatio reſtitutionis; quia damni, & volenti nulla fit iniuria. Neq; Sacerdos diceretur reus rei alienæ quia iuſtè recepit ex libera voluntate dantis, qui eſt dominus ſuæ pecuniæ, nec vlla lex impedit actus virtutum liberalitatis, & miſericordiæ. legatur Reginal. *lib.* 23. *n.* 223. & alij apud Mirand. *tom.* 2. *q.* 41. *ar.* 43.

3 *Sed quid ſi elargitor eleæmoſynarum voluiſſet Sacerdotē celebrare ſummo mane, vel aliquibus in Eccleſijs, loco à conſueto diſtantibus.*

Reſpond. pro rata laboris poſſe recipere pinguiorem eleæmoſynam, nam pinguius illud ſtipendium, non ſtat pro lege ſtatuta, ſed pro adiecto labore, qui eſt capax recompenſationis. Apud Truxinal. *ſec.* 3. *præmbl. c.* Graff. *lib.* 2. *c.* 96. *n.* 34.

4 *Sed quid de Sacerdote volente recipere minus de taxatiuo ſtipendio?*

Reſp. liberum eſſe ei, minus illq; recipere, nam lex taxatiua cardines liberalitatis in donante, & miſericordiæ in recipiente non occludit, & ſi præſcribit eleæmoſynæ pitantiam, ne de Iuſtitia Sacerdos plus exigat neuè donans minus donet, ideo ad frenandam Sacerdotum cupiditatē, & dantium auaritiam; ſtat lex taxatiua, non vero ad liberalitatem vtriuſque occludendam; legatur Fr. Emanuel *cap.* 252. *n.* 4. & alios apud Ipſum. De equitate ſtipendij, & miſſarum, & de inequalitate P. *poſt impot.* 124. & 125. vbi fuſius de hac materia.

De Epiſcopo Benedicente Eccleſias, & Cœmiteria.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt benedicere Eccleſias, & Cœmiteria.*
2 *Sed quid de Epiſcopo publicè excommunicato benedicense.*
3 *Sed quid de Cæmiterio?*
4 *Sed quid de Eccleſia ædificata ab Epiſcopo, in loco Alterius Diœceſis?*
5 *Sed à quo deſignandum erit Cœmiterium?*
6 *Sed quot Cæmiteria habere poterit vna Eccleſia?*

Poteſtas XXXIX.

1 POteſt Epiſcopus benedicere Eccleſias, & Cœmiteria. ita *ex cap. conſuluiſti de Conſecratione Eccleſiæ, & cap. Nemo ibidem diſt.* 1. Apud Azor. *inſtit. Moral. c.* 6. Vgol. *de Poteſt. Epiſ. c.* 29. *à* 5. 8. *n.* 45. & alios quamplures, vt dicam ſub V. Conſecrare, Reconciliare, & Recōſecrare. Benedicūtur .n. Eccleſiæ in quibus à fidelibus offeruntur orationes, & ſacrificia, Audiuntur Verbum Dei, laudeſq; diuinæ, ad differentiam aliarum Domorum piarum Deo, vel Sanctis dicatarum; quod dupliciter euenit, vel in nouis Eccleſijs, aut Cœmiterijs pro earum noua conſtructione; quo ſub nomine veniunt omnes Eccleſiæ in totum collapſæ, & reedificatæ. Vel pro earum reconciliatione, vt dicam, *V. Conſecrare, & Reconſecrare à poteſt.*

ust, 141. Primo modo Eccleſijs eſt adhibenda benedictio in ſignum oblationis ad diuinos, & non ad profanos vſus, ibiq; diuina, & non humana peraguntur. Eo quod Chriſtus eiecit ementes, & vendentes de têplo, flagello de funiculis facto, repellendo Artifices, & Mercatores, quos ibi inhabitare noluit: illas quippe Eccleſias benedicit Epiſcopus in cuius Diœceſi conſtructas, vel conſtruendas reperit, & non extra. *ex cap. tua fraternitas de Conſecrat.* & quidem, niſi in conſtructione, vel ſaltem ante benedictionem aſſignata fuerit debita dos, ad decorem, & ornamentum Sponſæ Chriſti, quæ ſufficientes ſumptus, pro Curato, Oleo, & luminibus habere debet; quorum defectu viduata, & profanata relinqueretur; tamen ſi hæc diligẽtia nõ fuerit adhibita, teneretur Epiſcopus ex ſe illã dotare. *ex cap. cum Sicut ibid.* vt melius dicam *V. Conſecrare.* Item benedicere debet Eccleſias non niſi ſub Dei vel Sanctorum Nominibus; vel Titulis. pro vt referũtur in Cathalogo Sanctorum.

2 *Sed quid de Epiſcopo publicè excomunicato benedicente?*

Reſpond. Eccleſias nõ haberi pro Conſecratis, defectu actus iuriſdictionis impeditæ ex ligamine Cenſuræ, Ita Alterius *de Cenſ. tom. 2. diſp. 3. c. 1.* Secùs dicendum ſi fuiſſet tolleratus, cuius actus tenent ſaltem quoad forum externum, ex priuilegio Tollerantiæ. Apud DD. agentes de excomunicatione tollerata. Addit Marc. Antonius Genuenſ. in Manuali Paſtorum: Epiſcopum excommunicatum, ſuſpenſum, vel interdictum conſecrantem Eccleſias, Altaria, & benedicentem veſtes, eſſe irregularem.

3 *Sed quid de Cœmeteris.*

Reſpond. Cœmeterium *eſſe locum deſtinatum, & electum pro ſepeliendis fidelium corporibus*; in eſſe conuenit Eccleſijs, ne dicantur Artari limitibus parietum, ſed vltra diffundi, vt in honorem habeatur, ne dum Eccleſia, verum, & locus ille circũiens. Dixi locum deſtinatum, ſiue contiguum ſiue ſeparatum, ad commoditatem, & ſitum Eccleſiæ. In eo figatur Crux. vt cognoſcatur; & in ſabbato Sancto accenditur ignis, ad ingrediendum nouum lumen in Eccleſia, De qua inſtitutione, deſignatione, & benedictione ab Epiſcopo facienda latè habet Durand. *In Rationale diuin. l. 1. c. 5. n. 5.* & Miranda *in Manual. q. 39. ar. 20.* Apud quem præmulti.

4 *Sed quid de Eccleſia ædificata ab Epiſcopo in loco Alterius Diœceſis.*

Reſpond. ſemper illius iuris eſse, cuius eſt Diœceſis, locus, fundus, & ſitus, nam iura benedictionum, & Conſecrationis non ſequuntur conſtruentem, ſed fundum, vel ſitum. *ex c. nemo c. de Conſecrat.* Itaque ſi, conſtruens voluiſset vel conſecrare, vel benedicere Eccleſiam, id niſi de facultate Ordinarij loci. *ex cap. Piæ mentis ibid. & cap. 1. 16. q. 5.* Adde Poteſtatem hanc ſimplicis benedictionis eſse delegabilẽ alteri Sacerdoti. Non vero conſecrationis, niſi Epiſcopis quibus priuatiuè competit huiuſmodi facultas. DD. infra.

5 *Sed Aquonam deſignandum erit Cameterium?*

Reſpond. Conſtare ex dictis ſupra n. 3. deſignationem eſse iuris Epiſcopalis, cui par erit Eccleſiam ædificare in loco, & modo ſibi beneuiſis, id ipſum dico de omnibus alijs locis pijs Deo dicandis, eiq; pariter erit per ſe, vel per alium ponere primum lapidem in tali deſignatione, ex mãdato Conciliorum Agathenſ. ex Calcedonenſis. vt notarunt quã plures apud Azor. *Inſtit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 3. quæſt. 4.* Quapropter

Vecto-

Vectoualia, & Mercatores de huiuſmodi ſacro Ambitu à Curato expellendi erunt niſi probari voluerint flagellum de manibus Chriſti, quod nemo ſcit ſi depoſuerit, vel retinuerit. ſcriptura non loquitur.

6 *Sed quot Cæmeteria habere poterit vna Eccleſia?*

Reſpond. Duo ad ſummum, vel ſeparata vel cõtigua iuxtà Cardines Eccleſię. Ità apud Siluestr. *V. Cæmeterium 2. q. 3. n. 3.* vbi de pollutione, & reconciliatione, de quibus fusè ſuo loco. Duo dixi: vt ſine penuria habeãt; Vnde cõmodius ſepeliantur defunctorũ Corpora fideliũ, vel vnum deſtinatum ad hoc, aliudq; ad Sepulcra Eccleſiæ expurganda, quando opus fuerit. Dixi: Separatũ, ſed non tam longè, vt rationabiliter dici poſſit eſſe acceſſorium; & ad commoditatem talis, & non alterius Eccleſiæ; Communiter tamen vnũ ante Ianuam Eccleſiæ; Alterum verò à latere, vel retro deſignari congruit, vel meliùs ambo contigua circà Eccleſiam; vt aptiùs, & faciliùs corpora defunctorum ſuffragata in Eccleſia ſtatim ad Sepulturam deferantur.

De Epiſcopo Benedicente Olea Sacra.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt benedicere Olea Sacra in Die Cœna Domini.*
2 *De Sacro Chriſmate.*
3 *Sed quid ſi Epiſcopus Chriſma conficeret in peccato Mortali?*
4 *Sed quid de illa Eccleſia Epiſcopũ non habente?*
5 *Sed quid neceſſitate vrgente, & Oleum non ſit factum?*
6 *Sed quid ſi Epiſcopus confirmaret oleo Infirmorum?*
7 *Sed num ab Epiſcopo ſit delegabilis Poteſtas conficiendi Chriſma?*
8 *Sed quid faciendum de Veteri oleo?*
9 *Sed quid, ſi extra Miſſam illud conficeretur?*
10 *Sed in quanam Eccleſia debet cõfici S. Chriſma?*
11 *De Sacro Oleo Catechumenorũ.*
12 *De Sacro Oleo Infirmorum.*
13 *Sed an illo vngi poſſint Sani?*
14 *Sed quinam Infirmi Vngi debeãt?*
15 *Sed quid de vnctione, ſeu benedictione Campanarum.*

Poteſtas XL.

1 POteſt Epiſcopus benedicere Olea Sacra in die Cœnæ Domini. *ex cap. ſi quis de Conſecr. diſt. 4.* & meminerunt *Azor. in ſtit. moral. p. 2. l. b. 10. c. 5.* Acuna *de Poteſtate Papa q. 38.* Durand. *Rationale Diuin. lib. 6. c. 74.* Placuit Chriſto Domino inſtituere aliqua Sacramenta ſub ſigno ſenſibili Olei, quia Oleum ſignificet *Lætitiam* Pſal. 44. *Dilexiſti Iuſtitiam, & odiſti iniquitatẽ, propterea Vnxit te Deus oleo lætitiæ*
2 *præ conſortibus tuis*. Nitorem Conſcientiæ *Math. 25. Prudentes Virgines acceperunt oleum in Vaſis ſuis*; quibus duabus ſignificationibus, Chriſtus dicitur vnctus; quaſi voluiſſet omnes fideles de illo Sacramento lætari, & gaudere in nitore conſcientiæ, ſub vexillo Capitis Chriſti Vncti; prout *Actorum 10. Oportet enim ſub vncto capite membra deliniri*; per olei diffuſionem; in aſſimilationem, & conformitatem membrorum cum eodem capite;

Et quia Triplici Oleorum genere vti-

vtitur Eccleſia ex antiquo more, quorum primum vocatur Chriſma, 2. Oleum Catechumenorum; & 3. Oleum infirmorum; vt videre eſt ex ritu, Cœremonijs, & benedictionibus diuerſis in vnoquoq; illorum, ideo.

2 *De Sacro Chriſmate.*

Solus Epiſcopus conſecratus priuatiuè benedicit, & conſecrat Chriſma, ex oleo oliuarum, & balſamo mixtū, ex Trid. *ſeſſ. 7. cap. 4. de Confeſſ.* de quo eruditè dixerūt multi apud Alzedo *p. 2. cap. 4. num. 7. ex cap. vnico de Sac. Vnctione*. Vbi de myſterio dictæ permixtionis. Rixant DD. de balſamo, num ſit accidentale in S. Chriſma Apud Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 6. diff. 2. num. 2.* ſed verior: vtrumq; dicitur materia Chriſmatis. de præcepto, & ſub Anathemate eſt conficiendum in die aſſignato ex Trid. *d. loco*. Neque alteri non Epiſcopo delegari poteſt. Eccleſia Sāctà Dei vtitur materia Chriſmatis in Sacramento cōfirmationis ad muniendum Chriſti fideles in gratia Dei, & pugnandum, contra inſidias inimicorum, ad conſtanter fidem profitendam, quæ duo ſunt effectus huius Sacramenti, eo vnguntur Baptizandi in fronte, & vertice, Epiſcopi in Capite, & Manibus: Pariter ex primæua atq; longæua Eccleſiæ conſuetudine in Calicum, Patenarum, Eccleſiarum, Fontium baptiſmalium conſecratione; Ac denium in confirmandis fidelibus: Epiſcopi tanquam veri Apoſtolorum ſucceſſores eos confirmāt.

3 *Sed quid ſi Epiſcopus Chriſma conficeret in peccato mortali?*

Reſpond. Reum eſſe illius peccati. Non ratione ſacræ benedictionis, quia Sacramentum nō perficit, quia tantum eius materiam benedicit, ſed Ratione Miſſæ, in qua fit talis benedictio, & tamquam celebrans in illo peccato.

4 *Sed quid de illa Eccleſia Epiſcopum non habente?*

Reſpond. Quod ſi Eccleſia caret Epiſcopo per abſentationem, recurrere debet pro habendis Oleis Sacris ad Epiſcopum Diœceſis, Si verò Eccleſia viduata fuiſſet ſuo Paſtore, adeat Viciniorem, *ex cap. ſi Epiſcopus, de ſuplenda Prælatorum negligentia.*

5 *Sed quid neceſsitate vrgente, & Oleum non ſit factum.*

Reſpond. Quod ſi caſus acciderit, poterit vti Veteri Chriſmate, quod non eſſe prohibitum docet Vgol. *c. 17. q. 2. n. 2.* Nam ad caſum accidentarium ſequitur vſus accidētalis, neq; per anni reuolutionem deperditur benedictio Oleorum, & ſi Eccleſia velit eius renouationem, S. *Congreg.* 20. *Martij* 1590. *Gauan. Ecbyr. v. Olea num. 12. & num. 13.* docet: Oleo deficiente, guttatim infundatur Oleum non conſecratum.

6 *Sed quid ſi Epiſcopus confirmaret Oleo Infirmorum?*

Reſpond. ſtante opinione præfata quorundam DD. dicentium Balſamum ingredi eſsentialiter in materia Chriſmatis, Sacramentum non fieri, ſed tamquam inualidum reputari defectu materiæ propriæ. Stante verò contraria; quod Balſamum ſit accidentarium, vna cum Sacramento adeſſet peccatum mortale Epiſcopi, eo quia non licet inſtitutum pro vno, ſuis benedictionibus ad finem ordinatis, pro alio vti, quamuis ob materiam Olei in vtroq; vniuocam, eſſet validum Sacramentum, tamen firmior eſt prima opinio; cum alijs apud Bonac. *de Sacram. diſp. 7. q. vn. p. 2. n. 5.*

7 *Sed Num ab Epiſcopo ſit delegabilis Poteſtas conficiendi Chriſma?*

Reſpond. Negatiuè cum dictis ſupra *num. 2.* & Trid. *ſeſſ. 3. de Sacramento Confirm. can. 3.* prout aduertit

N

ſit Caietan. 3. *p. q.* 22. *ar.* 3. & quidem de Iure Eccleſiaſtico eſt indelegabilis huiuſmodi facultas ab Epiſcopo non verò ex natura ſua, quia poteſt delegari à Papa, vt alibi dicam.

8 *Sed quid faciendũ de Veteri Oleo?*

Reſpond. Cremari debere *ex cap. literis de Conſecratione*; Ita quod nouo præſente, ſi Epiſcopus Veteri oleo vteretur, eſſet reus peccati, tamquam contrauenien s legi Eccleſiaſticæ in re graui. Ita voluit Anton. Gen. *in Manual. Prelat. c.* 54. *n.* 9.

9 *Sed quid ſi extra Miſſam, illud conficeretur?*

Reſpondi Si id procederet ex iuſta cauſa, Epiſcopum non peccare; Secùs ſi ſecùs quia contra præceptũ Eccleſiæ in re graui, & conſuetudinem omnium Eccleſiarum *ex cap. Te referente extra de Celebr. Miſſarum*.

10 *Sed in quanam Eccleſia debet cõfici S. Chriſma.*

Reſpondi In Cathedrali; niſi ex iuſta, & probata cauſa aliter expediret. *ex cap. vt ſupra*; Nam illa Eccleſia eſt in qua poſita eſt Cathedra repræſentans omnia munia Epiſcopalia, & ad quam recurrunt fideles pro audiendis, videndiſq; diuinis vt conſtat ex Cæremon.

11 *De Oleo Sacro Catechumenorum.*

Solus Epiſcopus poteſt conſecrare ſeu benedicere hunc oleum extractum, non ex ſucco herbarum, vel aliarum Arborum, ſed tantum Oliuarum.

Primò ad vngendum Baptizatos inter pectus, & ſcapulare; In ſignũ, ad portandum ſuaue iugum Chriſti, ipſumque dulcius amplectendum.

Secundò Manus Presbyterorum in eorum promotione; Nam ſacra niſi à Sacris manibus tractantur.

Tertiò vnguntur Eccleſiæ, & Altaria ante Chriſmationem in præparationem ad illam.

Quartò liniuntur Principes Magni, & Reges in brachio, & humero, vt cognoſcant, non eſſe poteſtatem niſi à Deo, *cum Apoſtolo*, ad pugnandum fortiter in virtute, & fortitudine Spiritus Sancti, & Chriſti Vncti, contra inimicos S. Eccleſiæ; Equidem in humero ad ſignificandum Reges, Principes, & Imperatores Chriſtianos, diſcipulos eſſe illius qui dixit *Qui non baiulat crucem ſuam nõ poteſt meus eſſe diſcipulus*; In Brachio autem, vt aggrediantur in campo certaminis contra hoſtes Euangelicę legis, robore, & fortitudine Spiritus Sancti; cuius eſt donum.

Solus autẽ Pontifex S. Chriſmate in capite deliniatur, ad differentiam Capitis, & membrorum. Apud Cæremon. & meminit Barboſ. *de Epiſcopo p.* 2. *Alleg.* 31. *per totum.*

12 *De Sacro Oleo Infirmorum.*

Solus Epiſcopus hunc oleum cõſecrare poteſt, in materiam nouiſſimi Sacramenti Extremæ Vnctionis, vt meminit Trid. *ſeſſ.* 14. *de Extrem. Vnctione cap.* 1. Ita quod materia huius Sacramenti ſit oleum ab Epiſcopo benedictum ad talem finem; Vnde ait: Mancin. *pract.* 9 *dub.* 15. Si ad alium finem, puta pro Catechumenis fuiſſet ab Epiſcopo benedictum, non eſſet materia huius Sacramenti extremę Vnctionis, tamquã illa ſuppoſita alteri formæ pręſcriptæ ab Eccleſia. Inſtituit enim Chriſtus hoc Sacramentum quando Apoſtolos miſit vngere infirmos, *Marci* 6. & Iacobus *Apoſt. c.* 5. *Infirmatur quis ex vobis inducat Presbiteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo, in nomine Domini, & alleuiabit eum Dominus.* Itaque Miniſter huius Sacramenti eſt Sacerdos: ſed Olei Sacri Epiſcopus: inde vt dubius in vltimo

con-

conſtitutis præparet oleum ad tollendas peccatorum reliquias. Vel ſicut in natiuitate Pueri vtuntur aqua Baptiſmatis, ita in obitu oleo ſalutis, vt ſine macula lętanter ingrediantur ad vitam. Multa mira ſcripta ſunt de hoc oleo Sacro. Apud Martinum del Rio.

13 *Sed an illo vngi poſſint* Sani?

Reſpond. Negatiuè; quia pro his adeſt Sacramentum Pœnitentiæ. Etenim hoc nouiſſimum Sacramentũ pro infirmis inſtitutum eſt. Iacob. *in Epiſt. &* Marci 6.

14 *Sed quinam Infirmi vngi debent?*

Reſpond. Infirmos Adultos, vel ſenio confectos, non verò Pueros, nec Amentes; aut Fræneticos; Neq; furioſos, ne fieret tanto Sacramento iniuria. Apud D. Thom. 4. *diſt.* 24. & Trid. *d. l. c.* 3.

15 *Sed quid de Vnctione ſeu benedictione Campanarum?*

Reſpond. Campanas benedicendas eſſe de Neceſſitate præcepto. *in Pontificali, Rubr. de Benedictione Campanæ* ex Verbo *debet* quod importat neceſſitatem: ex Rota apud Farinacc. *p.* 1. *tit.* 2. *dec.* 27. Vngi quoq; debent tali Oleo. ex Cęremon. Roman. *pro vt dicam poteſt.* 232.

De Epiſcopo Benedicente Sacra Indumenta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Benedicare Veſtes Sacras, & Eccleſiaſtica indumenta.*

2 *Sed quid de indumentis Aliarum Eccleſiarum.*

3 *Sed quid pro iteratione benedictionis?*

4 *Sed quid ſi vſui omnino amplius aptari nequeunt?*

5 *Sed num ſimplici Sacerdoti liceat benedicere veſtes Sacras?*

6 *Sed quid de eo qui vteretur veſtibus non benedictis?*

Poteſtas XLI.

1 POteſt Epiſcopus benedicere Veſtes Sacras, & Eccleſiaſtica indumenta *ex cap. Veſtimenta* 42. *de Conſecratione.* & memorant Tabien. *V. Abbas n.* 12. & Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi c.* 23. *n.* 9. Expreſſius autem in Miſſali Romano *Rubrica de Indumentis Sacerdot.* & in Pontificali habetur Orationes diſtinctę, & deprecationes Epiſcopales, quibus per inuocationem Spiritus Sancti benedicuntur Sacra indumenta diuino cultui dicata, de quorum myſtica ſignificatione egit nouiſs: Pinell. *de Miſſæ ſacrificio cap.* 14 Septem veſtes Sacræ igitur ſunt. *Caſula, Alba, Manipulum, Stola, Cingulũ, & Amictus*, quibus adde *Superoillitium*, ex ſepte donis Spiritus Sancti, quibus armatur Sacerdos contra ſeptem vitia Capitalia; Alię ſunt explicationes in quibus non im moror. Suntq; omnes benedicendæ ſingulatim iuxta aſſignatas ſibi deprecationes. Num autem Epiſcopus cenſura irretitus benedicendo Veſtes incurrat irregularitatem vide dicta poteſtat. 33. *n.* 2. *in fine.*

2 *Sed quid de indumentis Aliarum Eccleſiarum.*

Reſpond. Nonniſi pro omnibus ſuis Eccleſijs, ſibiq; de Iure ſubiectis in ſua Diœceſi exiſtentibus; Ratio quia extentio Iuris ſui eſt ſolùm ad metam ſuæ Diœceſis, & Territorij, ad differentiam Iuris Metropolitę, & Summi Paſtoris. Igitur non aliàs, quàm illas benedictione po-

ueſt, quæ vſui ſactorum Sacerdotum, & Eccleſiarum applicata ſunt. Dixi omnibus in ſua Diœceſi exiſtentibus, præter Regulares, qui ex indulto poſſunt pro ſuis Eccleſijs tantum indumenta Sacra benedicere. Niſi tamen noluiſſent vti dicto priuilegio deferendo veſtimenta ad Epiſcopum. Cui de iure communi competit benedicere, nec priuilegium ſtat contrà jus commune, ſed in ſuffragium exemptorum. Ita communiter.

3 *Sed quid pro iteratione Benedictionis?*

Reſpond. Ad eundem pertinère, nam eadem eſt cauſa factiua, ac refactiua, ex illo vulgari: *Ad quem facere, ad eundem reficere ſpectat.* Ita Armilla *v. benedicere*, Coninch, *de Sacram. q. 38.* Dian. *p. 2. tract. 1. Miſcell. reſ. 4.* Rebenedicuntur. n. res benedictæ ob notabilem fracturam, & reſciſſionem, eſtque quando vſui ad quem aſſumptæ fuère, inutiles ſunt, nam ſtante vſu ſtat benedictio, & illo elapſo, euaneſcit. Non loquor de Caſula, cui additur pars aliqua repetianda, nec de Cingulo fracto in modum, quo reliqua pars ſortitur ſuum effectum, ſed v. g. de illa Caſula, Alba, Stola, & Manipulo in totum collapſis, ita vt, ſi ex Alba fieret Amictus, de Caſula Stola, & de Stola Manipulum; tunc enim aduenit noua forma, & nouus vſus, ergo indigent noua benedictione. Vide Poteſt. 115. *verbo conſecrare.*

4 *Sed quid ſi vſui omninò ampliùs aptari nequeant?*

Reſpond. Igni tradi debere, & comburi, nè profano vſui applicentur, nam dedecet Sacra, vſui non Sacro deſeruire. Ita diſponitur *diſt. 1. de Conſecratione.* Nec refert dicere, benedictionem ceſſare, per reductionem ad illum ſtatum, etenim in illa eadem veneratione haberi debent, ac habebantur, etiam lapides, & ligna dicata Eccleſiæ non debent ad aliud opus non ſacrum inſeruire; ita diſponente *eodem Cap.* ſupra, ſed omnia combuſtibilia in cineres reduci congruit, & in Eccleſia reponi, nè ſint delubrio, quæ Dei Eccleſiæ in honores fuerunt.

5 *Sed num ſimplici Sacerdoti liceat benedicere veſtes ſacras?*

Reſpond. Non licère, quia proprium Epiſcopale munus eſt, adeò quod, neque delegari poſſit ab Epiſcopo, ita reſpondit Sacr. Congregat. apud Peiſeuin. *de Officio Curati cap. 2. num. 37.* refert Barbol. *de Epiſcopo P. 2. Alleg. 27. num. 42.* Ex quo appareat, quàm ſtricti juris ſit, quod inter delegabilia non vindicat ſibi locum jus benedicendi S. Veſtimenta, & meliùs dicam *P. poſt. Impoſ. 62.*

6 *Sed quid de eo, qui vteretur veſtibus non benedictis?*

Reſpond. Grauiter peccare, cum Silueſtr. *v. Miſſa, nu. 2.* & *Alii* apud Zeroll. *in praxi Epiſcop. p. 2. v. Veſtimenta num. 3.* Nota tamen per vnius Miſſæ celebrationem in Altari non conſecrato, etiam mala fide ipsum conſecrari, idipſum de Calice, & aliis Eccleſiaſticis indumentis prima vice, qua Sacerdos vteretur in ſacrificio Miſſæ, ob præſentiam Chriſti Authoris benedictionum. Dian. *p. 2. tract. 14. de Celebrat. Miſſæ reſol. 69. & p. 5. tract. 13. reſol. 60. & p. 9. tract. 7. reſol. 18.* apud quem Alii plures.

C

De Epiſcopo celebrante Miſſam priuatè in aliena Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt celebrare priuatim in Diœceſi aliena abſque licentia Ordinarij loci.*

2 *Sed quid de Benedictione Epiſcopali in Miſſa cum verbis illis;* Sit nomen Domini benedictum?

3 *Sed quid de Benedictione in itinere in aliena Diœceſi?*

Poteſtas XLII.

1 POteſt Epiſcopus celebrare priuatim in Diœceſi aliena abſq; licentia Ordinarij loci. Ita tenent quamplures apud Zeroll. *p. 1. v. Epiſcopus*. Patet quia Tridentina prohibitio *ſeſſ. 6. de Refor. cap. 5.* Cadit in ſolis Pontificalibus, quo ſub nomine, non venit priuata celebratio; Tum quia nec ſub generali phibitione: *Quod nemo celebret niſi de licentia Ordinarij loci*; veniunt Epiſcopi, ob eorum perſonale priuilegium, de quorum vita, & perſona non ambigitur, ob qđ indigent ſpeciali notâ in prohibitione; ita Summatim q; pro eo; quòd Alij diffuſè. Apud Eman. Rodriq. *in Summ. tom. 4. cap. 67. num. 2.* Pialech. *in praxi Epiſcopi p. 2. cap. 2. num. 3.* Ricc. *in praxi aurea reſol. 203. num. 5.*

2 *Sed quid de Benedictione Epiſcopali in Miſſa cum illis verbis.* Sit nomen Domini benedictum?

Reſpond. Proculdubio poſſe in illa Miſſa proferre; Ratio, quia benedictio illa ſequitur ordinem Epiſcopalem, & non Iuriſdictionem; nec videtur vndè repugnat; conceſſio igitur, quod poſſit celebrare, pariter admittit debent omnes Cæremoniæ, quæ ſequuntur Miſſam Epiſcopalem priuatam.

3 *Sed quid de Benedictione in itinere in aliena Diœceſi?*

Reſpond. Tutiorem partem negatiuam vnà cum praxi tenendam eſſe: non negarem tamen ſi rogatus à perſonis deuotis benedictionem daret, abſque animo exercendi Iuriſdictionem. Ita apud Alzedo *p. 2. cap. 13. num. 91.* Hoc fit ad cognoſcendum proprium ab alieno Paſtore diſtinctum, cum ſit verum de quolibet Patre ſuam benedictionem proprijs filiis, & non alienis donante.

De Epiſcopo celebrante in Altari portatili.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt celebrare in Altari portatili.*

2 *Sed num dicto Priuilegio Epiſcopus vti poſſit extra Diœceſim?*

Poteſtas XLIII.

1 POteſt Epiſcopus celebrare in Altari portatili, ita in Cap. *Quoniam de Priuileg. lib. 6.* defendunt quamplures apud Portell. *Reſp. moral. P. 2. caſ. 20. num. 7.* & Barboſ. *de Officio, & Poteſt. Epiſc. Alleg. 23. à num. 7.* Hoc mihi probatur poſt quæſtionem agitatam variis fluctibus inter Doctores, quorum præcipuos audiui, & perlegi, partemque affirmantem ſelegi, his rationibus munitam. Trid. non prohibet *ſeſſ. 22. in Decreto de obſeruandis, & euitandis in ſacrificio miſſæ.* Epiſcopis uti dicto Priuilegio (prout quidam dixère) ſed tantùm abuſum in hoc Sacroſancto ſacrificio compertum per celebrationem extrà Eccleſias, & in Oratoriis priuatarum Domorũ. Ecce verba Concilii. *Neuè patiantur priuatis in domibus, atque omninò extrà Eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & viſitanda, Sanctum hoc ſacrificium à Secularibus, vel Regularibus quibuſdam peragi — non obſtantibus priuilegijs.* Ex quo apertè patet prohibitionem cadere in Seculares, & Regulares, quibus per antiqua Indulta permiſſum erat ſacra facere extrà Eccleſiam, & in Priuatis domibus; quorum abuſum euelli, & eradicari voluit Concilium. Deindè in dicto capite prohibetur celebrare, vago, & ignoto Sacerdoti, de quorum perſona, vita, & ordinatione non eſſet notitia; ergo congruum erat loca indè dicere, nè Sacroſancta ſacrificia abuſiuè fierent. At in his omnibus nulla eſt mentio de Epiſcopis; igitur in iis non cadit prohibitio, adeòque varia ſtat opinio contraria aſſerens: priuilegium Epiſcoporum non teneri poſt Trid. & eſt ſenſus quamplurium apud Rodriq. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 43. ar. 1.* Deindè præcipit Epiſcopis: *Nè id patiantur:* hoc eſt, tàm permittere ſacrificium extrà Eccleſiam fieri, In quo nil contrà Epiſcopos, ſed contrà Regulares, vel Seculares diriguntur verba Concilii. Huius opinionis fuit Azor. Vgol. Facundez, & alii, quos citat Barboſa *d. loco.* per quem abſque ſcrupuli nota poterit Epiſcopus uti priuilegio citato, quando non valeret commodè ad Eccleſiam accedere, ex Gloſſ. *ibid.* prout præſcribitur in dicto priuilegio, quod facilitatis cauſa hic appono.

Quoniam Epiſcopi eorumque Superiores ſe habent diuerſis ex cauſis, à ſuis Eccleſiis, & Diœceſibus abſentare frequenter; nec ſemper poſſunt commodè ad Eccleſias accedere, pro Miſſa celebranda, vel audienda in ipſis: præſenti conſtitutione indulgemus eiſdem, vt Altare poſſint habere Viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari vbicunque, abſq; interdicti transgreſſione illis permittitur celebrare, vel audire diuina.

Non audeo tamen aſſerere poſt Tridentinum poſſe Epiſcopum dare licentiam celebrandi extrà Eccleſiam, prout voluit Nauar. *conſil. 15. ex cap. Concedimus de Conſecrat. diſt. 1.* quia tale ius correctum videtur ab illo, illis verbis: *Nè patiantur.* Nec conciliatio Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 23. citat.* Valet: puta ex iuſta cauſa poſſe. Nam nulli cauſæ ſummittitur Poteſtas, quando deeſt, ſaluo meliori iudicio.

2 *Sed num dicto Priuilegio Epiſcopus uti poſſit extrà Diœceſim?*

Reſpond. Affirmatiuè, quia perſonale, ideò ſequitur perſonam priuilegiatam. Tu verò conſule conſuetudinem legitimam, quæ ſemper lau-

ſtanda, & amplectenda in omnibus rebus, tanquam magiſtra, quæ plurima docet. Enim verò tantam vim habet conſuetudo legitimè introducta, quæ niſi à Conditoribus legum exciperetur, quidquid ſtatutum, & conſtitutum eſt nullius eſſet roboris, & momenti, quia tanquã Altera lex gentium contradicit legi poſitiuę; ideò omnes Poteſtates in ſuis legibus accuratè vtuntur illa clauſola, *Non obſtante conſuetudine in contrarium introducta*; indè vt contra leges non obuiamiret vis conſuetudinaria, ſit hoc tranſeunter dictum in fauorem praxis, & experientiæ in conſuetudinem fundatæ.

De Epiſcopo celebrante Miſſam tempore interdicti generalis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt celebrare Miſſam tempore interdicti generalis, modò ipſe cauſam non dederit.*

2 *Sed quid de Priuilegiatis tempore interdicti?*

Poteſtas XLIV.

1 POteſt Epiſcopus celebrare Miſſam tempore interdicti generalis; modò cauſam non dederit, nec ipſe ſit perſonaliter interdictus. Hanc Poteſtatem *ex Cap. Alma Mater, & cap. final. de Priuileg. in 6.* colligunt quamplures apud Nauar. *cap.* 27. *à num.* 178. Henriq. *lib.* 13. *cap.* 43. Suarez *de Cenſ. diſp.* 34. *ſect.* 3. *num.* 2. & Alios. Quorum Ratio fundatur in iuris exemptione, quia decet Epiſcopum quotidie miſſam celebrare, vel celebrari facere, propter dignitatis eminentiam, vtque ſit omnibus odor bonorum operum in ædificationem fidelium; eſtque doctrina communis, apud Sayr. *de Cenſ. lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 29. Probatur meliùs, quando interdicitur generaliter Regnum, Ciuitas, Pagum, Terra, &c, non ideò intelligitur interdictus Epiſcopus, tùm ob Priuilegium Epiſcoporum, qui in pœnalibus non veniunt, niſi ſint ſpecificè nominati. Tum quoque in d. Cap. ſub nomine totius non venit Caput, adeoque tanquam exemptus poterit celebrare, vel facere coram ſe celebrari. Ita Citati.

Dixi: *Niſi ipſe ſit perſonaliter interdictus, vel cauſam dederit*; quo caſu non cadit exceptio, ſed tam quã malorum caput, luem deferre debet in pœnam; Adam enim caput omnium hominum originale commiſit fuitq; cauſa interdicti generalis in toto Orbe, & vnà cum alijs capitalem ſententiam ſubijt. Ita colligitur ex dicto *Cap. Alma*, vbi ponitur exemplum de Pœnitentiæ Sacramento, quod miniſtrari nequit perſonaliter interdictis, niſi ſatisfaciunt, vel cautionem præbent. Ita notauit Nauar.

2 *Sed quid de priuilegiatis tempore interdicti?*

Reſpond. Priuilegiatos poſſe, & debere ſacris intereſſe dicto tempore. Ratio, quia per priuilegium auſertur obſtaculum, vt à pari: ſi detentis in Carcere indulgeretur die feſto de pcepto, ſacro interuenire, mortaliter peccarent illud omittendo, quia legitima excuſatione carerent. Auila *de Cenſ. p.* 5. *diſp.* 4. *ſect.* 2. *dub.* 6. Dicet quis: neminem cogi vti priuilegio, ideò ſupradicti non peccarent mortaliter, Ad quem facilis eſt reſ-

pon-

ponſio, quia obligatio non prouenit ex priuilegio, ſed eo remouetur impedimentum, quo amoto currit obligatio iuris ad quam tenebatur.

De Epiſcopo celebrante alternatim in duobus Epiſcopatibus coniunctis pro Sacris Oleis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt celebrare habens duos Epiſcopatus coniunctos alternatim, pro ſacris oleis.*

2 *Sed quid, ſi Epiſcopatuum Alter Anterior fuerit fundatione?*

Poteſtas XLV.

1 POteſt Epiſcopus celebrare, habens duos Epiſcopatus coniūctos, pro Oleis ſacris alternatim, hoc eſt vno anno in vna, & altero in alia Eccleſia Diœceſum. Ita *ex cap. te referente.* notauit Gratian. *in diſceptat. forenſ. tom.* 4. *diſp.* 655. cum multis. refert Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 31. *num.* 5. Ratio canonis eſt, quia ex coniunctione Epiſcopatus, vnus non dicitur alteri ſubordinari, ſed quilibet in ſuo vigore, & rigore iuris perſiſtere: ideò prouiſum fuit *in d. cap.* pro Oleis ſacris alternatiuam ſeruare, ad præiudicium alterutrius cauendum, Rumorem de medio tollendum, Pacemque in illis plantandam. Sicque Olea illa Sacra ab illa Eccleſia tranſmittuntur in omnibus aliis Eccleſiis intra limites duarum Diœceſum. Ideò, &c.

2 *Sed quid, ſi Epiſcopatuum Alter fuerit anterior fundatione, & dignitate?*

Reſpond. Dicendo: quòd ſi hoc clarè apparebit, & ex alia parte nullus rumor, iudico præcedentiam mandandam anteriori. Si verò lis eſſet, vſque ad deciſionem, mox ſeruandū erit, prout obſeruabatur, propter meliorem poſſidentis conditionem. Si verò lis in longum protraheretur, vel æqua eſſet deciſio, pro ea tunc conſulenda foret S. Apoſtolica, cui quod conſonum, & iuſtum eſt, ſemper fuit decidere. Cauère autem Eccleſiaſtici debent certamina inania, vel iurgia ſcandaloſa, ſub iurium Eccleſiarum titulo, ex quo ſeditiones, & diſſentiones inter Seculares oriuntur, nè vice maioritatis prætenſæ, in Eccleſia peioritas peccatorum generetur. Acriter enim defendi debet ius Eccleſiaſticum contrà Seculares; ita tamen, vt ipſis pateat defenſionis puritas, abſque dedecore ſtatus; nec deſinit Inimicus homo ſuſcitare zizaniam inter Eccleſiaſticos, è contrà Paſtoribus erit illam eradicare, & tempore meſſis, hoc eſt opportunè, eam igni tradere; ſeruando triticum iuris in horreo Chriſti, cuius eſt hoc conſilium. *Matth.* 13.

De Epiſcopo celebrante Matrimonium tempore à iure prohibito, & cognitione cauſarum in fauorem Matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt celebrare Matrimonia intra tempora à iure ſtatuta.*

tà, ſed maxima de cauſa; vt infrà.

2 *Sed quænam ſint tempora, in quibus iure prohibentur ſolemnitates nuptiales?*

3 *Sed quid ſit hac maxima, & vrgens cauſa?*

4 *Sed quid de ſponſalibus?*

5 *Sed quid de cauſis ad Matrimonium ſpectantibus?*

6 *Sed num Epiſcopus poſſit hanc poteſtatem cognoſcendi cauſas matrimoniales alteri delegare?*

Poteſtas XLVI.

1 POteſt Epiſcopus celebrare Matrimonia intra tempora à Iure prohibita, ſed maxima de Cauſa. Ita voluerunt non pauci apud Sanchez *lib. 7. diſp. 2. n. 6.* Sà *V. Matrim. impedimenta non dirimentia n. 12.* & recenſet Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 32. num. 194.* Ratio ſubſiſtentiæ eſt, quia tempus non eſt de Eſſentia Sacram. Matrimonij ſed tãtum aliquo tempore prohibentur nuptiæ ad conformanda membra cum capite Chriſto, cuius Eccleſia tempore illo lugubris induta vel plorans mortem, vel clamans aduentum Chriſti eius Spõſi prohibet ſolemnitates nuptiales, Adeoq; Sacramentum validum ex hoc capite. Deinde eoquia dicta prohibitio eſt tãtum Eccleſiaſtica, quæ eſt lex ſuauis, & mitis ſequens ſuauitatem legis diuinæ; non adeo artat, quin de iuſta, & rationabili cauſa, ſaltem maxima, non poſſit diſpenſari, tanquam illa quæ vrgentia particularia non conſiderat; cum ſit in ſui gubernio prouida. Ideo emergentibus cauſis, ex quibus magnum immineret damnum, ad id vitandum diſpenſat Epiſcopus non derogans legem, ſed illam per iuſtam Epykeiam gloſſat: pro vt ei quandoque licet ex pluribus iuribus. *vt dicam melius à poteſt. 152.* Nec obſtat Trid. diſpoſitio *ſeſſ. 24. de Reſ. matrim. c. 10.* vbi prohibentur ſolemnitates nuptiarum, vt ſunt traductio ſponſę ad domum, Conuiuia, Benedictio, &c. non vero nuptiæ; idcirco habetur pro conſulto *in cap. Cappellanus. de Ferijs*; quando lex prohibet actum, eius prohibitio cadit in id ad quod cadunt termini prohibitionis illius actus: cum igitur in dictis temporibus prohibentur ſolemnitates nuptiales, non videntur prohibere nuptiæ, prout patet de Sponſalibus, quæ nunquam prohibentur, & ſi nuptiæ quandoque ſint prohibitæ. Neq; valet dictum contrariorum dicentium: Prohibito principali prohiberi quoq; acceſſorium. Inquam hoc habere locum in acceſſorio connexo, cuiuſmodi non ſunt nuptiarũ ſolemnitates, ſolùm temporaliter interdictæ, quia Chriſtus inſtituit hoc Sacramentum à temporibus liberũ. Vide Vgol. *de Cenſ. lib. 5. c. 7.* vbi de tempore interdicti; Ex quo maiori argumento ducitur ad tempus Aduentus, & Quadrageſimæ.

2 *Sed quænam ſunt Tempora in quibus Iure prohibentur ſolemnitates nuptiales?*

Reſpond. à feria 4. Cinerum vſq; ad octauam Paſchę incluſiuè, & à prima die Aduentus vſq; ad diem Epiphaniæ. ex S. Synodo Trid. *d. l.* In alijs verò temporibus, nuptias ſolemniter Eccleſia celebrari permittit. DD. autem explicant dies inceptionis, vel deſitionis eſſe de media, vſque ad mediam noctem, more Romano. In qua autem hora cadunt dictę medietates? nil firmiùs aſſignari poteſt ob varietatem lunarem, & feſtorum mobilium, ſed conſulendũ, pro vt in dictis temporibus, in quibus ſi media nox caderet in medietate horę, vel minutorum tota illa

hora incepta currit in fauorem nuptiarum, & non prohibitionis, quia lex prohibens eſt odioſa, & reſtrictiua, neque prohibitio, & nuptię ſunt more Aſtrologorum per minuta, & medietates ſtrictiùs interpretandæ: ſed more Eccleſiaſtico, & ſuauiter conſiderandæ, ſeu diſponendæ.

3 *Sed quid ſit hac maxima, & vrgens cauſa?*

Reſpond. illam eſſe, qua non admiſſa, maximum imminèret periculum inter fideles, puta ſi quis concubinam non duceret in maxima, & periculoſa Mortis infirmitate, periret Anima illius; tunc poterit matrimonium celebrari quolibet Anni tẽpore de licentia Epiſcopi; vel illo abſente de ſola licentia Parochi; qui in hoc caſu dicitur tacitus delegatus à lege, Vel ſi Magnus Princeps ex multi numero negotiorum, occupatus dilationem temporis non haberet; & ſimilibus apud Gallett. *Margarita caſuum conſcient. V. Matrimonium.* Ratio quia his caſibus fauet ratio excuſatiua, vt poſſint cõtrahi matrimonia de licentia Epi tempore vetito. Tandẽ ſi abſq; cauſa, & licentia prædictis, validè, ſed illicitè contraheretur matrimonium quia tantùm contra ſolam prohibitionem ſolemnitatis; concurrentibus ergo neceſſitate, & licentia, quæ integrant cauſam excuſatiuam, poterit etiam licitè contrahi. Traductio autem ad domum conuiuia, & benedictiones ſunt ſolẽnitates, à quibus erit abſtinendum, & cuncta fieri ſecreto; & abſq; Populi pompa, & frequentia; quia hæc letitiæ ſigna vetuit Eccleſia tunc temporis lucubris intenta. Quapropter debent Sponſi, ambo ſiſtere ad præſentiam Parochi (nec clandeſtinè contrahi, & inualidè dicerentur) & ab eo benedictionem nuptialem de plurium teſtimonio recipere: ſecretoq; diſcedere ab Eccleſia. Lege Bonac. *d. l.* quem ſequuntur multi.

4 *Sed quid de Sponſalibus?*

Reſpond. Sponſalia vllo vmquam tempore prohibita eſſe, nec cadere ſub ſollemnitatum prohibitione; ob diuerſa munia, & nulla inter ſe connexione; ideo nulla illatio ex eorum altera. Ita colligitur *ex cap. Cappellanus* per citatos ſupra; intelligo equidem Sponſalia eſſe: Promiſſiones illas futuras inter Sponſum, & Sponſam, medio contractu.

5 *Sed quid de cauſis ad matrimonium ſpectantibus?*

Reſpond. Poſſe quoque Epiſcopi cognoſcere cauſas matrimoniales, natalitia, & hæreditates in fauorem matrimonij. Ita colligitur pluribus ex capitibus apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 84. à n. 19.* Probatur itaque rationibus validioribus: Quilibet Iudex poteſt cognoſcere de Cauſis in ſuo foro, & Tribunali deductis, tamquam legitimus, & cõpetens; tamquam verò incompetẽs, cognoſcere incidenter, hoc eſt de cauſis non ſibi competentibus, ſed incidentibus, & per accidens ad ſuũ forum ductis in ordine ad principalem finem. Ita ſentit Menoch. *de Arbitrar. lib. 1. q. 91. num. 8.* ergo iuxta hoc poterit Epiſcopus tamquã Iudex Eccleſiaſticus cognoſcere in fauorem Sacramenti Matrimonij de hæreditate, Dotis, & Alimentis, vt decernitur ex cap. *Mulieri de Iureiurando, & cap. Nuper, & cap. cum ad veram. 86. diſt.* Conformiter cognoſcere quoque valet cauſas Natiuitatis *v.g.* ſi legitimo matrimonio, ſi tempore à Iure prohibito; nec ne ſi inter affines, aut ſanguine coniunctos celebratur; vel celebratum ſit matrimonium; eique erit decidere ex præcognitis cauſis legitimè, & incidenter. iudicio tamen de ſolum inci-

incidenter cognitis, non poſſe decidere, vel definire, vt dicam meliùs *P. poſt. Imp.* 23. quia Iudex incompetens eſt, niſi per modum cõducentium. Idem recurrit ſermo pro Iudicibus ſecularibus reſpectu cauſarum ad forum Eccleſiaſticum pertinentium *v.g.* cognoſcendo de cauſa ciuili hæreditatis, poſſet cognoſcere quæſtionem natiuitatis; quod limita ni cauſę fuiſſent omnino vetitę; etenim reſpectu eorum, nec propriè nec incidenter pronunciare, & cognoſcere valent, ſed debent omnino abſtinere, & ad forum Eccleſiaſticũ remittere. *ex cap. lator. & cap. luam*, adeo quod nec Arbitri eſſe poſſunt. ſi velint excommunicationis gladiũ diffugere in Bulla Cœnæ. Quò circa aliter eſt dicẽdum de Iudice Eccleſiaſtico, cui cauſę ſeculares non ſunt vitite, ideo reſpectu earum eſt tantum incompetens, & non vetitus. Prorogabilis; ad differentiam iudicatus ſecularis, qui reſpectu cauſarum Eccleſiaſticarum dicitur incõpetens, vetitus; & improrogabilis id ob Excellentiam iudicatus Eccleſię.

6 *Sed nùm Epiſcopus poſsit hanc poteſtatem cognoſcendi cauſas matrimoniales alteri delegare?*

Reſpond. Affirmatiuè de Iure proprio, & Ordinario ei competit *ex cap. Multorum* apud Sanchez. Quapropter eius Vicarius generalis de Iure proprio poſſet dictas cauſas cognoſcere quia facit vnum Tribunal cum Epiſcopo, ad differentiam Iuris delegati à Sede Apoſtolica, eſtque adeo verum quod ne dum Vicario ſuo, verum, & Doctoribus atque Peritis in S. Canonibus diſcutiendas dictas cauſas tradere poteſt, hoc propter grauitatem, quam præ ſeferunt dictæ cauſæ Matrimoniales, Taleſq; Iudices dicuntur diſcreti Epiſcopales. Apud Couar. *de Spõſal. p.* 2. *c.* 8. Sanchez Alioſque citatos.

De Epiſcopo cognoſcente Poſſeſſorium inter virum, & Mulierem, vt de cauſa Matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cognoſcere de Poſſeſſorio inter virum, & Mulierem in fauorem Matrimonij.*

2 *Sed quid de deferente cauſas poſſeſſorij ad Iudicem Eccleſiaſticum?*

Poteſtas XLVII.

1 POteſt Epiſcopus cognoſcere de Poſſeſſorio inter virum, & Mulierem, vt de cauſa Matrimonii. Hęc reſolutio habetur apud Afflictum *in Conſt. Siciliæ lib.* 8. *rubr.* 48. Couar. *in Pratt. cap.* 53. *num.* 2. Valaſquez *concl.* 93. Apud quos referuntur Deciſiones S. *Congregationis relatæ* à Farinac. *p.* 1. *reſol.* 148. & docuit Barboſ *de Epiſcopo Alleg* 84. in fine, & quia legalis eſt, ad Iuris conſultos erit recurrendum; Apud quos Poſſeſſorium eſt triplex, rei poſſidendæ, retinendæ, & recuperandę, in quibus formatur quoque triplex Iudicium *ex cap. Paſtoralis gloſſ.* 3. *de Cauſis*, quorum omnium cauſas cognoſcit Iudex laicus, modò pro Matrimonio in iudicium non adducantur; enim verò quoties alter coniugum aduerſus alterum ſpontè diuertentem à poſſeſſione rerum, tunc pro tali cauſa recurri oportet ad Iudicem Eccleſiaſticum Epiſcopum, qui eſt ſupremus Iudex iure ordinario procedens pro cauſis Sacramentorum, Sacramentalium, & aliarum

rerum ſpiritualium; cum igitur hoc poſſeſſorium factum ſit intuitu iure, & titulo Sacramenti Matrimonij, habet admixtũ ſpirituale ius, vt cognoſcatur, & adducatur ante proprium Iudicem Eccleſiaſticum. Nec obſtat dicere: Iudicem Laicum poſſe cognoſcere de titulo poſſeſſorij; cum & ſi verum ſit de titulo Abſoluto, attamen falſum eſt de poſſeſſorio, cauſæ Matrimoniali admixto; Apud Barol. *in cap. litteras de Iuramento Calumn.* quodque de illo titulo, Iudex laicus non poteſt cognoſcere, apertè docet Couar. *d. l. cap. 35.* Nec itidem dicas: Iudicem laicum aliquibus in caſibus cognoſcere de beneficiis, decimis, & oblationibus. ergo & dictas cauſas. Non inquam benè infertur, quia nulla illatio vbi nulla connexio, Cum ratione Sacramenti, Epiſcopo erit cognoſcere omnia acceſſoria, & connexa, *Ita* defendunt Camill. Borrell. *in Sũm. omnium deciſ. tom. 1. cap. 43. num.* 104. & Renat. Chopin. *de Sacra Polit. lib. 2. tit. 1. num. 14.* Nec demum dicas: Epiſcopum poſſeſſoria incidenter non poſſe cognoſcere, tum quia ſibi propriè competit videre, & examinare omnia Sacramentorum, & Sacramentalium acceſſoria, tum etiam quia nullus laicus id cognoſcere poteſt, At ea omnia, quæ non competunt laico, directè, vel indirectè dicuntur propriè competere Eccleſiaſtico, ita apud DD. citatos.

2 *Sed quid de deferente cauſas poſſeſſorij ad Iudicem Eccleſiaſticum?*

Reſpond. Ipſi fore probare, Epiſcopo autem videre de diſpenſatione, copula, & aliis de iure requiſitis ad Sacramentum Matrimonij, vigore cuius delata fuit cauſa poſſeſſorij, vt pronuncietur, ſententietur, & declaretur; hinc apertè conſtat, poſſeſſorium hoc nõ debere eſſe ad ſolum titulum, prout ſufficit in cæteris poſſeſſoriis, ſed verum, vt poſſit à Iudice Eccleſiaſtico verificari, ne diceretur procedere ad cauſas non competentes, ſed ad illas, quarum cauſa fuit Matrimonium.

De Epiſcopo cognoſcente profeſſionem nullam Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cognoſcere nullitatem profeſſionis Regularium.*

2 *Sed quid, ſi Superior Monaſterij fuerit Epiſcopus?*

3 *Sed quinam Epiſcopus, & Superior debent aſſumi in Iudices competentes?*

4 *Sed quid, ſi diſcordes fuerint?*

5 *Sed quid, ſi ſolus Superior declararet profeſſionem nullam?*

6 *Sed quid de Superiore proponente cauſam profeſſionis Titij coram Ordinario?*

7 *Sed quid de Reclamante dimiſſo habitu ex iuſta cauſa?*

8 *Sed quid de tacitè Profeſſo?*

9 *Sed quid de Reclamatione poſt quinquennium?*

Poteſtas XLVIII.

1 POteſt Epiſcopus cognoſcere nullitatem profeſſionis Regularium, de iure Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 19. cui acceſſerunt conſtit. *Greg.* 13. *Clem. & Vrb.* 8. 18. *Decembris* 1615. *Ita* recenſent Lezana *in Summ. quæſt. Regul. cap.* 2. *à* ... *nu.*

num. 7. Rodriq. *quæſt. Regul. tom.* 3. *q.* 17. *art.* 16. Bonac. *de Clauſ. Regul. q.* 2. *p.* 10. Dian. *Reſol. Moral. p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 62. & Alii præmulti apud eoſdem. Itaque Regularis prætendens nullitatem ſuæ profeſſionis factæ non liberè, ſed metu, terrore, minis, blanditiis, vel ante legitimam ætatem, vel quia requiſita *Sixti V.* non habuit, & ſimile, pro Iudicè competente, apud quem deferenda erit hæc cauſa, eſt Epiſcopus, vnà cum Superiore aſſignati à *Trid. d. loco*, qui ſimul cognoſcere poſſunt cauſas, reſcripta, ſcripturas, ſi ad apicem iuris concordant, & Sententiare ex auditis, & probatis rationibus, pro, vel contrà reclamantem ſecundum iuſtitiam, & non ad minas, vel aliorum preces.

Plura requirit Trid. *d. cap.* in Reclamantem 1. *Non debere audiri habitu dimiſſo, vel eo retento diſcedere ſine licentia Superiorum.* 2. *Intrà quinquennium tantùm à die profeſſionis.* 3. *Coram Ordinario, & Superiore ſuo cauſas, quas prætenderit deducat.* 4. *Quod ſi anteà habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad alligandum admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquã Apoſtata puniatur, &c.* Quibus addidit Clem. 7. *Non poſſe poſt lapſum quinquennium, à die profeſſionis, audiri.* Voluitque hoc Decreto *Milites S. Ioannis* comprehendi. Quæ omnia fuerunt declarata, & confirmata ſub Vrb. 8. *die, & Ann. citatis*, pro effrenanda facilitate ad ſæculum conuolandi. Lege Tamb. *de Iure Abbatiſ. deciſ.* 3. *num.* 167. Ex dictis oriuntur quædam dubia, & ſunt ſequentia.

2 *Sed quid ſi Superior Monaſterij fuerit Epiſcopus?*

Reſpond. Ipſum ſolum eſſe Iudicem competentem, ex Suppoſito Concilii, quod duo adeſſe, vnum ex parte Eccleſiæ, & alterum ex parte Religionis, diſtincta, & ſeparata requirit, at in caſu Epiſcopus ſtat ex parte vtriuſque; igitur ſolus iudicabit. Ita probauit in terminis Barboſ. ex multis iuribus *d. l. Alleg.* 104. *n.* 11.

3 *Sed quinam Epiſcopus, & Superior debent aſſumi in Iudices competentes?*

Reſpond. Epiſcopum loci, in quo ſitum eſt Monaſterium vbi profeſſus fuit. Ità apud Nouarin. *in lucerna Regul. v. Nullitas*; & aſſerit ſic eſſe deciſum; ratio, quia ex tali actu ibi emiſſo ſumpſit ius Epiſcopus loci, tamquam caſus in ſuo territorio euentus; & quod antea erat de iure communi, modo de iure Tridentino *d. l.* Superior autem erit ille pro tempore exiſtens in reclamatione, qui debet iura ſui Conuentus tueri, & quaſi defenſor ſui Monaſterii de validitate, vel nullitate profeſſionis acriter defendere. Dixi pro tempore exiſtens in reclamatione; non verò profeſſionis, quia ſupponitur, vel mortuus, vel abſens, ille igitur tempore litis præſens eſt ſubſtitutus repræſentans iura acquiſita à ſuis prædeceſſoribus.

4 *Sed quid ſi diſcordes fuerint?*

Reſpond. Arbitros eligi poſſe ex vtraque parte, ad videndum Opinantium conflictum, & decidendũ, vt iuris erit, vel appellationem admittendam in forma iuris; aut melius recurrendum ad Sacram Congregationem Concilii, & eſt via latior, & melior, ſtandumque illi.

5 *Sed quid, ſi ſolus Superior declararet profeſſionem nullam.*

Reſpond. Vi talis declarationis, non poſſe Religioſum eiici è Monaſterio, qd ſi eiectus fuerit reuocandus erit, tanquam nulliter eiectus tumquia non à cauſa adæquata eiectus,

ctus, quia contrà formam diſpoſitionis Concilii, vbi cumulatiuè pro huiuſmodi cauſa aſſignati fuere Ordinarius, & Superior loci ſimul in Iudicem competentem. Excipe tamen caſum negligentiæ vnius, in quo valeret ſola ſententia alterius, vt dicam fuſiùs *Poteſt.* 126.

6 *Sed quid de Superiore proponente cauſam profeſſionis Titij coram Ordinario?*

Reſpond. Actum eſſe nullum. 1. Quia ſolus Ordinarius nõ eſt Iudex. 2. Quia Superior non debet proponere, ſed propoſitam cauſam decidere. 3. Quia propter ordinis inuerſionem inuerteretur ſubſtãtia actus; quare vigore actus nulliter validi, nulliter eiiceretur profeſſus; & habet locum etiam ſi ſubditus ſciret, & conſentiret, etenim Superior Iudex non poteſt munus delatoris abire, pro contraria diuerſitate munium, quàm præſeferunt, delator cauſarum, & Iudex acceptator. Demum ſi diſpoſitum eſt Superiorem eſſe Iudicem, incidenter excluditur à munere Accuſatoris. Saluo meliori iudicio. Legatur Barboſ. *l. c. num.* 15. *in fine.*

7 *Sed quid de Reclamante dimiſſo habitu ex iuſta cauſa?*

Reſpond. Ceſſante ſcandalo, & alterius præiudicio, nec peccare mortaliter, neque ſubire debet pœnas Concilii. Ratio, quia iuſta illa cauſa, puta ſi detineretur in Carcere, vel Superior renuerit dare licentiam reclamandi, non eſt cur ipſe non poſſit ſibi aperire ianuam ad reclamandum, nam reclamatio licita, facit ſibi licitè amouère omnia obſtacula. Neque dicendum tamquam Apoſtata puniri: quia Concilium dirigitur contra temerè deponentes habitum, quæ temeritas ceſſat in petente; & non obtinente; atque fortiùs ſi detinebatur, nè progredi poſſet in cauſam reclamationis, in quo temeritas notanda potiùs in Superioribus renuentibus conformari iuſtis inſtitutis, quàm in ſubditis iuſtè reclamantibus ante quinquennium. Meliùs autem ſi habitum fuga dimiſſum reaſſumeret in reclamatione: ſic enim propriè & abſque gloſſa adimpleretur mens Concilii, & benigniùs exaudiretur, prout adducit Barboſ. *d. l. ſub. num.* 14. Suntque alii caſus in praxi, quos recenſet Campanil. *in diuerſorio Iuris Canon. rub.* 11. *cap.* 11. *nu.* 18. Portell. *dub. Regul. v. Profeſſionis Nullitas num.* 45. & Dian. *p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 53.

8 *Sed quid de tacitè profeſſo?*

Reſpond. Profeſſionem tacitam, validam, etiam poſt Trid. defendunt infra citati DD. adeoque eius reclamatio infrà quinquennium admittenda in iudicio, & ſumit exordium ſui quinquennii à die quando actos proprios, & communes Religioſis profeſſis exercuit; ſicut de profeſſione expreſſa diximus, à die qua emiſit illam. Ratio, quia tacitè profeſſus cenſetur verè, quando cum profeſſis communicat in actibus propriis Religioſorum, vt docuit Bordon. *Controu. xx. num.* 10. vbi ſic: Actus proprios eſſe: geſtare habitum profeſſis proprium, habuiſſe actus ſuffragandi in electionibus, tàm actiuis, quàm paſſiuis, quòd propriè Profeſſorum eſt; & *num.* 11. ſubdit prærequiri ad tacitam profeſſionem, (quam non annullat Trid. quia nullam de ea facit mentionem, ſed indefinitè loquitur de profeſſione) omnia requiſita ad expreſſam, videlicet. 1. Prçuius Annus integer Nouitiatus in locis deputatis. 2. exceſſus 16. annorum. 3. Conſenſus Superioris, & Conuentus. 4. quòd ſponte, & liberè habitum recepit actuſque proprios fecit, & vltimo,

quòd

quod habeat poſitiuam voluntatem profitendi, & non ſufficit negatiua, cum de valore vtriuſque profeſſionis ſit libertas. Hæc ibi cum aliis quamplurib us. Si vtique dicta valent pro Monialibus. Lege Barboſ. *v. Profeſſ. Regul. à n.* 14.

9 *Sed quid de Reclamãte poſt quinquennium?*

Reſpond. 1. Abſolutè admittendum non eſſe poſt Conſt. *Clement.* & *Vrb.* 8. Per quos, actus formabiles in iudicio eſſēt inualidi, ipſique Iudices inualidè iudicarent, quia ſunt competentes pro ſolo quinquēnio, & non extrà, ad dictam cauſam prout conſtat de tenore Concilii, & dictarum Conſtitutionum, limitanda tamen eſt reſponſio in illo caſu, quando Regularis intra quintum annum non potuit, vel ignorauit profeſſionem ſuam irritam, ſciuit autem elapſo quinquennio. Tunc enim probare poterit impedimentum, vel cauſam legitimam, vt reſtituatur in iure reclamationis. Quomodo autem, & à quo debet reſtitui, docet Aloys. Ricc. *reſol.* 550. *num.* 6. non ab Ordinario, ſed vel à Sanctiſſimo, vel à Sacr. Congregatione, apud quos probato iuſto impedimento, poteſt concedi reſtitutio iuris reclamandi in integrum, ſicque habebit locum reclamatio facta coram Ordinario, & ſuo Superiore. Ita notarunt Nauar. *d. l. v. Profeſſio. nu.* 31. Hyeron. Rodriq. *d. l. nu.* 71. & Bonac. *de Clauſ. q.* 2. *p.* 10. *diff.* 4. *nu.* 4. ſed tu Inſpice melius *Poteſt.* 126.

Accedunt in fauorem Concilii de quinquennio, Conſtitutiones Clem. 8. incipit *Regularis diſciplina.* 12. *Martij* 1596. de Nouitijs ad habitum regularem non admittendis, niſi in locis deſignandis, & Vrb. 8. incipit: *Religioſos viros* 2. *Aprilis* 1631. & iterum occurrit motibus in Religioſis oriri ſolitis *die* 5. *Iunij* 1636. ita decernit: *Audita ſententia Sacra Congregationis Concilij declarauit, & decreuit huiuſmodi receptos, & profeſſos contra formam dictorum Decretorum, allegantes nullitatem preceptionis non poſſe ſuper huiuſmodi nullitate poſt lapſum quinquennij quoquomodo audiri.* Alia dicam de ſententia declaratiua nullitatis profeſſionis *Poteſt.* 126. ibi videto.

De Epiſcopo cognoſcente executionem teſtamentorum ad pias cauſas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cognoſcere executionem teſtamenti pro legatis ad pias cauſas.*

2 *Sed quid, ſi legata pia ſint pro exemptis Religioſis?*

3 *Sed quid ſi Regulares fuerint executores legatorum ad pias cauſas?*

4 *Sed num ſtatim, numnè poſt aliquod temporis ſpatium Epiſcopus poſſit cogere executores ad ſoluenda legata pia?*

5 *Sed cui Epiſcoporum erit id exequi, ſi teſtator moreretur in vna, & ſepeliretur in alia Diœceſi?*

6 *Sed quid data clauſula in teſtamentis, vt ad pias cauſas executores non valeant ab Epiſcopo arceri?*

Poteſtas XLIX.

1 POteſt Epiſcop. cognoſcere executionem teſtamentorū pro legatis ad pias cauſas. Ita *ex cap. Nos quidem de Teſtam.* Eſtq; adeò iuris

ſui

ſui Ordinarii, vt tranſitum habet ad Capitulum, prout notarunt Couar. *de Teſtam. num.* 2. & Azor. *p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 30. *quæſt.* 6. ex Trid. *ſeſſ.* 22 *de Refor. cap.* 8. *& ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 8. *&* 9. vbi notetur illud particulare: *Etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati*. Nota ly *Etiam*, in quo oſtenditur: ne dum Ordinaria, verum, & delegata, poſſe Epiſcopos procedere ad oſtendendam Eccleſiæ efficaciam, quæ vult omnibus viis occurrere executoribus teſtamentorum ad ſoluendas pias cauſas miſerabilium Defunctorum, quorum Pater, & Paſtor vigilat pro adimplenda illorum voluntate, id circo de iure charitatis proceſſit ad ſubleuandam eorum miſeriam, ſuffragiis à ſe relictis. & Iuſtitiæ, qua tenetur ex citatis iuribus ſubuenire Animabus ægris, & clamantibus. *Saltem vos amici*. Sicut nos tenemur de bonis corporis, Animabus proximorũ in periculo ſubuenire.

Vigor Poteſtatis deſumi quoque poteſt ex priuilegiis teſtamentorum ad pias cauſas; Quorum 1. eſt ſi legatum eſt ad pias Cauſas, & teſtamentum inualidum. 2. Si teſtator reliquerit inſtabilitum hæredem. 3. quando inſtitutio fuerit voluntati alterius commiſſa. 4. Quando inſtituerentur hæredes, vt Religioſi de iure impotentes inſtitui. 5. Si adiecta cõditione, *ut non exeat perſonam*, poteſt in aliam transferri, vel alteri vſui pio applicari. 6. Quando ſi hæres repudiaret hæreditatem, teneretur legata pia ſoluere. 7. De legatis piis non eſt detrahenda falcidia, ſeu pars Trebellianica. 8. Quando factum fuerit pro loco conſtruendo in fauorem piæ cauſæ. 9. Quando non ſummitteretur ſolemnitatibus iuris, ſicut cætera legata profana, & donationes. Ita apud Sanctarell. *lib. variar. reſol. q.* 69. *à num.* 2. & recitauit Barbol. *de Epiſcopo Alleg.* 81. *à n.* 33. Quorum omnium priuilegiorum notitia ſufficienter docet, vt poſſit Epiſcopus cognoſcere dicta teſtamenta, cogendo hæredes ad ſolutionem, prout Iuris eſt. DD. citati.

2 *Sed quid, ſi legata pia ſint pro Exemptis Religioſis?*

Reſpond. Adhilius poſſe, ad ſubueniendam voluntariam paupertatem, quam Religioſi vouerunt, & exequendam teſtatorum piam voluntatem, qua voluerunt ſuffragiis, & orationibus in illorum domibus, & Eccleſiis factis ſuffragari, & valet pro omnibus Regularibus altiſſimã paupertatem profitentibus, qui eſto petere nequeãt in iudicio. *Ex Clem. exiui de Paradiſo*, tamen nè pereant piæ teſtantium voluntates cogendi ſunt eorum executores ad ſoluendum, vel ipſis regularibus ſi capaces fuerint, aut ſi incapaces præuia proteſtatione facta, fugiendi formam iudicii, ſed tantum eleemosynaliter recipiendi. ex variis Sacr. Congregat. deciſionibus, vel demum alio loco pio, vt par erit, DD. apud Sanctarellum, & Barbol. *d. locis*.

3 *Sed quid, ſi Regulares fuerint Executores legatorum ad pias cauſas?*

Reſpond. Authoritate Trident. *d. l.* poſſe Epiſcopum illos compellere ad ſoluendum, tamquam delegatum Apoſtolicum, & procedere contra exemptos. Fr. Emanuel. *q. Reg. to.* 3. *q.* 70. *ar.* 5. excuſat ſpecialiter exemptos, qui nec ab Ordinario puniri, nec rationem reddere cogi poſſunt. Tu verò cogita Tridentinum, apud quem etiam laici ſubduntur fabricæ cauſa, vt teſtamenti Eccleſiarum, vel locorum piorum. Ita *ſeſſ.* 22. *cap.* 9. cum clauſula reuocatoria conſuetudinis, & priuilegiorum; conformiter ſcripſit Menoch. *conſ.* 322. *num.* 14. aſſerens: fabricam Eccle-

cleſiæ trahere laicum ad forum Ecclefiaſticum?

4 *Sed num ſtatim, numuè poſt aliquod temporis ſpatiũ Epiſcopus poſſit cogere executores ad ſoluenda legata pia?*

Reſpond. Statim ſequuta Morte, niſi quando in teſtamento adiecta ſit clauſula cum temporis prædefinitione, quia tunc ſeruanda erit clauſula. Ratio, quia contractus, & diſpoſitio teſtatoris ſtat in ſuffragium eius Animæ, & pauperum legatariorum, qui ſtatim debent ſuffragari, adeoque currit obligatiò hæredum, ſeù executorum ab Acquiſitione dominii, & hòc incipit immediatè poſt mortem teſtatoris. Quamuis quorundam opinio fuit: Executores teneri infrà annũ apud Vela, *diſſert.* 14. *n.* 46. Nec deſunt pariter dicentes: eſſe mixti fori, & dari locum præuentioni; quod quidem cautum eſt ex nouo Iure Trid: propterquod dilatio facienda eſt ab Epiſcopo, apud quem reſidet ius faciendi exequi, ob negligentiam executorum, Dixi ob negligentiam: quia iura præfata conſtituunt Epiſcopos ſollicitatores, & compulſores executorum, quorum primo intereſt ſoluere, & probata negligentia, vnica monitione, poterit Epiſcopus confiſcare voluntatem Executorum. Addit Cared. *ad Decret. collectan.* 114. *num.* 3. Citationem faciendam eſſe perſonaliter, & non per Nuncium, aut per Epiſtolam; apud Barbos. *d. loco num.* 15. in quo adhùc notatur deuolutio iuris ad Epiſcopum; exequendi, quando alicui commiſſa eſt electio pupillorum, vel pauperum, ob negligentiam Executorũ. ita innumeri DD. quos citare præ multitudine taceo, & ſatis.

5 *Sed cui Epiſcoporum erit exequi, ſi Teſtator moreretur in vna, & ſepeliretur in alia Diœceſi?*

Reſpond. cum Pereria *de manu Regia cap.* 16. *num.* 40. Epiſcopo teſtamenti, propter contractum celebratum in ſua iuriſdictione, & ſub illa conſumato per Mortem teſtantis; nec obſtat ſepultura in aliena Diœceſi, quia per illam nulla ſubiectio. Sumus equidem in examine teſtamenti, non verò corporis Defuncti, conſiderando ſtatum teſtatoris, quando teſtatus fuit ſub regimine, & domicilio, quod viuens, ſeù teſtator tenebat in actu teſtamenti: ergo vbilibet ſepultus examinatur eius cauſa ab illo Epiſcopo, in cuius Diœceſi teſtatus, & mortuus fuit.

6 *Sed quid data clauſula in teſtamentis, vt ad pias cauſas Executores non valeant ab Epiſcopo arceri?*

Reſpond. cum veriori ſententia; Clauſulam illam tamquam non appoſitam reputari, quia repugnat determinationi factæ per noua Iura, & ligaret manus Epiſcopi in fraudem legis, & damnum Animæ teſtatoris; cuius intereſſe videt Epiſcopus. Ita in *Cap. Tua nos. de Teſtam.* & Couar. *ibidem num.* 8. quidquid Alii ſenſiere ante prouiſionem noui Iuris; & roboratur propoſitio facta cum doctrina *De Clauſulis non apponendis, vel Pro non appoſitis. De teſtamentis.*

De Epiſcopo recognoſcente libros prohibitos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cognoſcere cauſas librorum prohibitorum non ſapientium manifeſta hæreſi.*

2 *Sed num ipſi Epiſcopi poſſint legere, vel licent iam impertiri, vt legantur libri prohibiti?*

3 *Sed num ſermo factus ſit adhuc pro Manuſcriptis?*

4 *Sed quinam ſint hi dicti libri prohibiti?*

Poteſtas L.

1 POteſt Epiſcopus cognoſcere, cauſas librorum prohibitorum, qui non ſapiunt manifeſta hæreſi. habetur in Directorio Inquiſitorum. *q.42. ex cap. Accuſatus de Hæreticis,* & Barboſ. *in Summ. Apoſt. deciſ. collect.* 301. *& de Epiſc. Alleg.* 90. *num.* 8. affert Decret. S. Congreg. vniuerſalis Inquiſitionis, 2. *Decembris.* 1612. & cognoſcendo poſſe decidere, & terminare cauſam illorum, apud quos reperiuntur dicti libri prohibiti, ad differentiam librorum hæreticorum; quorum cognitio ſpectat ad DD. Inquiſitores ad id ſpecialiter deputatos. Claritatis autem gratia, ad duas claſſes reducuntur dicti libri, ex indice librorum prohibitorum *Alex.* 7. *iuſſu nuper editum Ann.* 1664. Ad primum genus aſcribuntur omnes ſapientes hæreſi, vel de hæretica prauitate Suſpecti, Quorumq; Iudices, ad quos deferendi ſunt dicti libri, ſunt DD. Inquiſitores. Ad ſecundum verò genus, omnes libri pietati Chriſtianæ, morumq; honeſtati diſcordes, & nociui, quique res laſciuas, & obſcenas tractant, cuiuſmodi legentes, detinentes, & aſportantes apud Epiſcopum ſunt denunciandi, tamquam Iudices conſtitutu. *Ex Bulla* Pij. 4. incipit: *Dominici gregis.* 24. *Martij* 1564. & notauit noſter Ignatius Lupus. *p.* 4. *lib.* 23. *diſp.* 2. *ar.* 3. *diff. vn. vigore dicta* Bulla. Legentes, & retinentes libros primi generis excommunicantur excommunicat. Papæ reſeruata, ſecundi generis verò excommunicantur non reſeruata; ex *Trid. ſeſſ.* 4. vbi iniuncta fuit cauſa Epiſcopis, vt poſſint iudicare, definire, & terminare, quid agendum de libris ſecundi generis? Relinquere, vel permittere, ſuſpendere, aut euellere, ſi multum, parumuè noxii, vel contrà bonos mores, aut Rempublicam, ſi laſciui, vel obſcena tractantes, aut fidei humanæ, & Chriſtianæ repugnãt. Sæpènumero.n. videntur huiuſmodi libri gignere riſſas, iurgia, & contentiones, docentes Iuuenes, quomodò ſit aliis nocendum, & perpetranda faciliùs atrociora peccata; ad quæ omnia vitanda, Paſtori ouium intereſt aditum occludere, ex citatis iuribus, coercendo petulantia ingenia, cognoſcendo cauſas dictorum librorum, ad delinquentium punitionem. Ecce Verba Trid. *d. loco ſeſſ.* 4. ſic. *Qui contrauenerint, per Ordinarios declarantur, & pœnis à iure ſtatutis puniantur. nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario: ſub pœna anathematis, & pecuniæ in canone Concilij nouiſſimi Lateranenſis appoſita — iuris, & arbitrij pœnis per Epiſcopos coerceantur.*

Ex Concil. Later. ſub Leone x. *ſeſſ.* 10. ſic: Si *in Alma Vrbe Roma, liber aliquis ſit imprimendus per Vicarium S. Pontif. & S. Palatij Magiſtrum, vel perſonam à SS. D. N. deputandū, priùs examinetur.*

In alijs verò locis ad Epiſcopum, vel alium habentem ſcientiam libri, vel ſcripturæ imprimendæ, ab eodem Epiſcopo deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ prauitatis, eius Ciuitatis, vel Diœceſis, in qua impreſſio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum, propria ſubſcriptione gratis, & ſine dilatione imponendam, ſub pœnis, & cen-

cenſuris in eodem Decreto contentis, approbetur: hac lege, & conditione addita, vt exemplum libri imprimendi authenticum, & manu Auctoris ſubſcriptum, apud Examinatorem remaneat. Accedit eiuſdem Pontificis Leon. x. Conſtitutio 12. incipit: *Inter ſollicitudines, Ann.* 1515. vbi cum ſupra allatis iuribus duplex mentio fit, 1. de licentia librorum imprimendorum. 2. De reuiſione impreſſorum, necnè Typis mittenda, & emiſſa bonis moribus reſpondeant? quorum omnium iudicium, Epiſcoporum arbitrio, & examini remiſſum eſt: Igitur dicta poſita Poteſtas, viget tot iuribus aggregata, & Confirmatur ex ſubiectis apertis, clariſque verbis Concilii Trid. Reg. 7. tenoris ſequentis.

Libri, qui res laſciuas, ſeù obſcænas ex profeſſo tractant, narrant, aut docent, cum non ſolum fidei, ſed & morum, qui huiuſmodi librorum lectione, facilè corrumpi ſolent, Ratio habenda ſit, omninò prohibetur, & qui eos habuerint ſeuerè ab Epiſcopis puniantur.

Poſtremò ſuadet ipſa ratio, qua regimur, & regulamur; enim verò quilibet Epiſcopus in ſua Diœceſi, eſt Pater bonorum morum, & odor bonorum operum; igitur ipſis omninò fuit impertienda facultas reſcindendi, caſſandi, annullandi, vel ſuſpendendi libros, quorum tenor, & lectura, bonos mores obnubilant, & corrumpunt, quorumque ſpecies, tanquam Aſpidum oua in mente legentium aſpides, & baſiliſcos procreant ex D. Greg. Nazian. *orat. 2. de Fide*, Cum ergo teneatur Epiſcopus bonæ doctrinę medelam ſuis impendere, & obnoxiam impedire; quaque inſtructi, vel expurgati fideles, ad ſalutem dirigantur ſempiternam.

2 *Sed num Epiſcopi poſſint legere, vel licentiam Aliis impertiri, vt legantur libri prohibiti?*

Reſpond. 1. quòad lecturam. Si ſenſus eſt de prohibitis primi generis puta librorum ſapientium manifeſta hæreſi, ſeù illorum, qui tractãt ex profeſſo de Religione; vel aliis omninò damnatis in indice Congregationis S. Officii, neutiquam fas erit Epiſcopis, immò nec Inquiſitoribus legere, illoſque retinere, niſi deſuper à S. Apoſtolica datum eſſet ex variis Sum. Pontif. conſtitutionibus. Iulii 3. incipit. *Cum meditatio Cordis*. Cuius verba: *Etiam ſi Epiſcopali, vel alia maiori dignitate fulgeant.* Pii 4. incipit: *Qui in futurorum euentibus*. Greg. 15. incipit: *Apoſtolatus* 30. *Decembris* 1623. & nouiſſimè Vrb. 8. incipit: *Apoſtolatus officium* 2. *Aprilis* 1631. caſſat, annullat, & abrogat: *Omnes licentias legendi, & habendi libros, quoſcumque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, etiam ratione Aſtrologiæ iudiciariæ, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcunque Laicis, & Eccleſiaſticis; — ac quacunque dignitate fulgentibus, ac ſpeciali nota dignis*. Ex quibus patet impotentia legendi libros primi generis; tanto quod legentes incurrũt excommunicationem, vltrà peccati mortalis reatum, vt clariùs habuit Pius 4. incipit. *Dominici*. 24. *Martij* 1564. & ab Epiſcopo puniuntur.

Si verò eſt ſenſus de aliis libris, quos voco ſecundi generis, quomodolibet prohibitis, eſtò verum ſit nullum ſub pœna peccati mortalis poſſe legere, vel retinere dictos libros ex Conſt. præfata Pii 5. *Dominici*. Attamen ad corrigendum expurgandum, examinandum, propoſitiones dictorum librorum, & terminandas eorum cauſas, vnà cum cenſoribus puniri, nulli dubium ſub eſſe poteſt, quia Epiſcopus legere poſſit præfatos libros: *De Correctio-*

ction librorum Prohibitorum. §. 1. in indice Expurgatorio ſic: *Habeant Epiſcopi — facultatē expurgandi — vbi emendatio confecta erit — ſubſcripta, reddatur Epiſcopis, & Inquiſitoribus — qui ſi emendationē approbauerint, tunc liber permittatur id ipſum §. 5. verſu Poſtquam.*

Quoad 2. verò, de licentia cæteris præſtanda, ad lecturam eorundē librorū quomodolibet prohibitorum, in Vrbe conſueuit obtineri à Reuer. P. Magiſtro S. Palatii. Extrà verò non poteſt hodiè obtineri ab Epiſcopis (quidquid antiquitus erat) vigore præfatarum conſtitutionum, ſed ab Eminentiſſimis DD. Cardinalibus Inquiſitoribus in plena congregatione, vt notauit cum multis Barboſ. *de Epiſcop. d. loco. à n. 5.*

3 *Sed num ſermo factus, ſit adhùc de manuſcriptis?*

Respond. Negatiuè; nam dicta vim habent de libris typis miſſis, & mittendis, pro eorum impreſſione, & correctione, in quibus ſtat clauis, & finalis ratio conſtitutionum, & Cōciliorum, præmentium in populo Chriſtiano, nè vagent, & diuulgentur libri hæreticorum, vel aliorum, Chriſtianos mores corrumpentes, at diuulgatiò, & communicatio habetur per libros excuſſos, vel excudendos: ergo manuſcripta non videntur comprehendi ſub dictis prohibitionibus. Recurrit tamen ſermo pro annotationibus, concluſionibus, aliiſuè foliis typis miſſis, vel emittēdis, pro quibus adhùc requiritur Tridentina ſolemnitas; videlicet Reuiſio, Ordinariorumque licentia pro illorum impreſſione vt ſupra dixi, Romæ verò niſi de licentia Vicarii, nec non Reuer. P. Magiſtri Sacri Apoſtolici Palatii. Pro correctione autem Impreſſorum, currit facultas Trid. pro Epiſcopis, & Inquiſitoribus, iuxtà regulas Indicis expurgatorii. Ecce verba Concilii Lateran. *Quicunque liber, aut alia ſcriptura,* & in Indice librorum prohibitorum Regula 10, *in librorum, aliarumuè ſcripturarum Impreſſione.* Apud Bonac. *de Cenſuris extrà bull. Cœna Domini, diſp. 2. q. 2. punt. 16. num. 11.*

4 *Sed quinam ſint hi dicti libri prohibiti?*

Reſpond. Recurrendum eſſe ad Indicem librorū prohibitorum, *Iuſſu Alex. 7. nouiſſimè editū An. 1664.* quorum nomina, Auctores, & tractatus in tres claſſes ſunt diuiſa, prout *in Indice Trid.* pariter ad Indicem Hyſpanicum *de Ann. 1627. &* 1640. in ſuprema Hyſpanica Inquiſitione, ex quibus craſſa, & copioſa cognitio dictorum librorum habetur.

De Epiſcopo cogente ad fidei profeſſionem Curatos, & Canonicos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cogere curatos, & Canonicos Cathedrales ad fidei profeſſionem.*

2 *Sed quando nam facienda erit hæc profeſſio?*

3 *Sed quid, ſi ignorauerint?*

4 *Sed quænam eſt hæc fidei profeſſio?*

5 *Sed quid de fructibus non ſuis, per omiſſionem profeſſionis fidei?*

6 *Sed cui reſtituendi erunt tales fructus?*

7 *Sed num tales fructus poſſint condonari, vel componi?*

8 *Sed quid de poſſeſſione, quæ non ſuffragatur?*

9 *Sed quid de distributionibus?*

10 Sed

10 *Sed quid de fructibus tempore, quo adhùc nõ facta ſit profeſſio fidei?*

Poteſtas LI.

1 POteſt Epiſcopus cogere Curatos, & Canonicos Cathedrales ad fidei profeſſionem, vt notauit cum multis Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 61. ita diſponente Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 12. verſu *Prouiſi* vbi ſic. *De Beneficiis quibuſcunque, curam Animarum habentibus, teneantur à die adeptæ poſſeſſionis, ad minus intrà duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coràm Generali eius Vicario, ſeù Officiali Orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent.*

2 Ex quo ſi tenentur Parochi reſidère, in Epiſcopo ineſt Poteſtas arcendi, ſeù cogendi de iure ordinario omnes Subalternas perſonas, nõ facientes id ad quod tenentur, nè dicerentur ſubditi abſque Iudice. Vel meliùs obligationi in Parochis reſpondet, in caſu negligentiæ, dicta Poteſtas in Epiſcopis. Ita *de ſupplenda neglig. Prælat.* ſubdit poſtremò Concilium.

Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus, non ſolum coram Epiſcopo, ſeù eius officiali, ſed etiam in Capitulo id facere teneantur: Alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

Notarunt quamplures apud Garciam de beneficiis *part.* 4. *cap.* 5. & Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 61. Fidei profeſſionẽ faciendam eſſe à Curatis coram Epiſcopo, vel eius Vicario, à Canonicis autem, etiam coram Capitulo. Quod intellige de Canonicis Cathedralibus. Contrafacientes autem faciunt fructus non ſuos, applicabiles Eccleſiæ ab Epiſcopo, vt dixi *Poteſt.* 32. *n.* 4.

Tenẽtur deniq; ex notatis DD. ad fidei profeſſionem omnes, quæ ſequuntur, ex variis Iuribus, apud Garcia *de Beneficiis*, Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 61. ex Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 12.

1 *Omnes Curati beneficiati.*

2 *Canonici Cathedrales.*

3 *Promouendi ad Epiſcopale munus, vt in Pontificali Romano fol.* 79. Iuſſu Greg. 14. incipit: *Onus Apoſtolicæ* 15. *Martii* 1591.

4 *Canonici exempti*, Vt notauit Nauarr. *conſ.* 9. *de Iuramentis*.

5 *Canonici Regulares Cathedralium*, apud Eman. *in Sum. tom.* 1. *cap.* 19. *à num.* 7.

6 *Prælati Regulares, ex Conſt. Pii* 4. *Iniunctum nobis, idibus Nou.* 1564. *& Omnes promouendi ad Doctoratum, vel lecturam alicuius ſcientiæ, vel artis in publicis Gymnaſiis, & vniuerſitatibus.* Ita in dicta bulla.

7 *Commendatarii Eccleſiarum; Coadiutores autem Canonicorum non tenentur; niſi poſt abitum Canonici, & poſſeſſione Canonicatus.* Ita Garcia *de Beneſ. p.* 4. *cap.* 5. *nu.* 76. Neque Canonici Colligiatarum, & minus habentes beneficia ſimplicia, quia de his non diſponit Trid.

Dubium autem quod emergit circa præſentem materiam eſt ſequens, apud quem Prælati Regulares debẽt emittere fidei profeſſionem?

Reſpond. Ipſos teneri apud ſuos Prælatos ex conſt. *Pii. iv, iniunctũ idibus Nou.* 1594. ratione exemptionis, ob quam ius antiquum in Epiſcopis cadit in manibus Prælatorum, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentium; re vera autem rigor dictæ conſtitutionis *Pii*. 4. per non vſum obiiſſe videtur, quoad dictos

Præ-

Prælatos, & lectores Regulares, vt tenet Sorbo *in compend. Priuileg. v. Profeſſio fidei num.* 3. & Dian. afferens quamdam declarationem, Sacr. Congregat. *p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 78. adeoque extenſio Concilii facta à *Pio* 4. denuò reſtringitur in Regularibus.

2 *Sed quando nam facienda erit hæc profeſſio?*

Reſpond. Intrà duos Menſes à die Poſſeſſionis, ex verbis Trid. *d. loco*. Quod tempus prædefinitum à Concilio non eſt ad finiendam obligationem, ſed nè differatur executio. Itidem verba illa ſapiunt determinatione, & reſtrictione. Itaque poſteriori non ſeruato, ſeruatur vt priùs, ideſt Profeſſionis emiſſio, etiamſi ex obliuione, vel negligentia intrà tempus bimeſtre emiſſa non fuiſſet, quo caſu intrat Poteſtas coerciriua in Epiſcopis ad ſeruandum iniunctum à Trid. in fauorem Prouiſorum, vt faciant fructus ſuos; adeoque poſitio noſtra eſt in obſeruantiam Concilii, & fauorem profitentium.

3 *Sed quid, ſi ignorauerint?*

Reſpond. In foro exteriori non excuſari, quia Iuris clariſſimi, at in foro Conſcientiæ poterint fructus ſuos reputare, quia de poſſibili poterant id non excogitare, ſeù ignorare, at vbi nulla culpa, ibi nulla pœna. Ita apud Rodriq. *in Summ. p.* 1. *c.* 119. *num.* 7. 2. *edict.* Nulla tamen ignorantia præcedente, profeſſionem omittens peccaret lætaliter, violans rigorem legis, grauem obligationem inducentis, & tanti ponderis, quanti eſt ipſa obligatio. Apud Homobon. *p.* 1. *reſpon.* 16.

4 *Sed quænam eſt hæc fidei profeſſio?*

Reſp. Illam eſſe verbatim, quam ponit *Pius* 4. in Concilio Trid. ſuper forma iuramenti profeſſionis fidei, poſt confirmationem dicti Concilii, incipit: *Iniunctum nobis*. In qua addunt omnia requiſita ad iurandum in fauorem, & defenſionem S. Fidei noſtræ, vt cum vinculo iuramenti omnia Diœceſum, & Eccleſiarum Capita, Eccleſiæ mandatis, & præceptis obediant. Eo quia valdè inuerſum eſt: videre dictos homines Eccleſiaſtica dignitate fulgentes, & declinantes à via fidei, & veritatis. Contradictoribus in hac ſancta conſtitutione iurata, occurritur pœnis adiectis.

5 *Sed quid de fructibus non ſuis, per omiſſionem profeſſionis fidei?*

Reſpond. Teneri in conſcientia ad reſtitutionem, etiam ante quamcunque ſententiam; ob carentiam veri dominii, ex verbis Concilii, *Qui eam emittunt fructus non facere ſuos*. In foro autem poli probabile eſt non teneri vſque ad ſententiam declaratiuam, cum nemo ſui ipſius ſit Iudex. Vide Rodriq. *quæſt. Regul. tom.* 2. *q.* 47. *art.* 3.

6 *Sed cui reſtituendi erunt tales fructus?*

Reſpond. ex Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 1. Fabricæ Eccleſiæ, vel Pauperibus, prout dixi ſupra *Poteſt.* 32. & concordant multi apud Azor. *Inſt. Moral. p.* 2. *lib.* 7. *cap.* 2. *quæſt.* 3.

7 *Sed num tales fructus poſſint condonari, vel componi?*

Reſpond. negatiuè; docet Garcia *d. loco cap.* 3. *num.* 53. aſſerens ſic decidiſſe S. Congreg. id ipſum habet Trull. *in Expoſitione Decalogi lib.* 1. *cap.* 1. *dub.* 8. *num.* 15.

8 *Sed quid de Poſſeſſione, quæ non ſuffragatur?*

Reſpond. Intelligi, vt ex ſola profeſſionis fidei omiſsione, non admittitur beneficiarius ad illa munia, quæ verè poſſeſſionem tangunt; vt dare voces in Capitulo, alios præcedere, & ſimilia. Neque quoad fructus, qui expreſsè habentur prohibiti, vnà cum in-

inſuffragatione poſſeſſionis. Secùs de alijs iuribus, ſi quæ haberet, neque priuat ipsa poſſeſsione, ſed de fructibus, & ſuffragiis eius. Itaque inutiliter quidam dixere: illos non eſſe verè Canonicos, vel beneficiatos, Cum expreſsè Trid. priuat tantum ſuffragio fructuum. *Ita* apud Doctores citatos.

9 *Sed quid de diſtributionibus?*

Reſpond. eas non comprehendi, quia earum nulla mentio, in illo ſtricto, & pœnali Cap. Trid; quapropter non debet dilatari. Neque illæ dantur ratione beneficiatus, ſed officii miniſterialis, & perſonalis, ideò tamquam opera perſonalia reſtant priuilegiata; ita Gratian. *in diſcept. forentium cap.* 166. & Alii apud Trull. *d. loco num.* 9.

10 *Sed quid de fructibus tempore quo adhuc nō facta ſit profeſſio fidei?*

Reſpond. Dicendo: ſi ſenſus eſt de illo bimeſtri, fructus currere in fauorem Prouiſorum; ſecùs de illo poſt dictos bimenſes. Ratio quia Tridentinum diſponit de illo, elapſo bimeſtri, ecce verba Concilii. *Teneantur à die adepta poſſeſſionis ad minus intrà duos menſes — Alioquin Prouiſi fructus non faciant ſuos*; igitur pro decurrendis, futuriſq; temporibus diſponit fructus; non verò de illis intrà bimeſtre. Aliàs diceret: faciunt, vel fecerunt, quod eſt falſum; niſi dicamus: intra duos menſes, adhùc non habuiſſe reſidentiam; & ita fructus non ſunt ſui, ſed aliorum in pœnam non reſidentium. *Ita* quamplures apud Barboſ. *d. loco nu.* 23.

Collige ex hactenus dictis: legem pœnalem Trid. tantùm diſponere de fructibus, & poſſeſsione, in pœnam inobedientiæ, vel negligentiæ, ob fidei profeſſionem non emiſſam, non verò de titulo, diſtributionibus, vel nullitate poſſeſſionis; quod eſt valdè notandum. Collige quoque longam poſſeſſionem non ſufficere abſque Profeſſione, ad licitam fructuū perceptionem, vt cum S. Congreg. recenſet Barboſ. *d. l. num.* 26. ſed poſſeſſores teneri ad reſtitutionem, vt ſupra dixi.

De Epiſcopo cogente Laicos ad Eleemosynam dandam Prædicatoribus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cogere Laicos ad dandam Prædicatoribus Eleemosynam.*

2 *Sed quinam ſunt, qui ſoluere tenentur?*

Poteſtas LII.

1 POteſt Epiſcopus cogere Laicos ad dandam Prædicatoribus Eleemosynam. Non pauci apud Barboſ. *de Episcopo Alleg.* 82. *à num* 7. Ducitur ex Trid. *ſeſſ.* 24. *de Reſor.* c. 4. Vbi propriū Episcoporū dicitur prædicationis munus, & quòd eorum eſt, & in caſu legitimi impedimenti aſſumerēt alios idoneos ad ſatisfaciendum pro ipſis. *Impenſis eorum, qui eas præſtare tenentur, vel ſolent.* In qua diſpoſitione plura notantur. 1. Vigilantia Paſtoris, vt oues audiant verbum Dei, diebus Dominicis, feſtiuis, & Ieiunorum. 2. *In* caſu legitimi impedimenti debent alios aſſumere, vt omninò Animæ ſibi ſubiectæ ſacri pabuli fame, nè pereant, neuè tamquam paruuli clamitent panem, & non ſit qui frangat eis. 3 Nō

Epi-

Epiſcopi, ſed illi, quibus elargitur diuina loquutio ſoluere tenentur; iuſtè enim ali debet concionator ab illis, quos Sacræ doctrinæ pabulo paſcit, & nutrit; idque de *Iuſtitia*, quam ſi adimplere renuerint cogi debent ab Epiſcopo *Iudice* competente in cauſis ſpiritualibus, nè irremuneratæ sudores Prædicantium, eſſent, & Verbi Dei fructus decreſcant inculti. Quapropter, ſi prædicantium virtutes dedignarẽtur, quilibet ab hoc munere recederet, & fideles fame perirent; neq; hoc præſtatur in præmium, ſed ad laborem perſonalem reſtaurandum. Neque id symoniæ labe notatur, quia non venditur Dominica Prædicatio, ſed ſudor reficitur perſonalis. Pariter vt de Miſſa. Vide fuſiùs *Poteſt.* 94.

2 *Sed quinam ſunt, qui ſoluere tenentur?*

Reſpond. Vniuerſitates, quibus Concionatores deſeruiunt ſoluere teneri; cum ſolius Epiſcopi muneri ſit Eligere; ideo à Trid. dicitur *in caſu legitimi impedimenti alios aſſument*; aſſumptio enim eſt electio, & electo tenentur populi ſoluere, ad quos inſeruiẽdos fuerũt electi. Quapropter eorum capita ſunt cogenda ad ſolutionem. Contra dicentes cõpetere ſoluere, quibus eligere; quod pugnat S. determinationi Concilii, ita ſtatuentis. *Impenſis eorum, qui præſtare tenentur, & ſolent*, non verò dicit impenſis ipſorum. Item ſi ſolutio ſpectaret ad Epiſcopos, nulla erat neceſſitas diuidere aſſumptionem ab Impẽſis. Ait enim Concilium *Tenentur, & ſolent*, quæ verba auferunt diſſidias de medio; & ſi ſolent Principes, vel alii; ſciant eis non eſſe interdictum, ſed approbatum à Concilio. Igitur laudanda Ciuitatum, & Oppidorum conſuetudo, quorum capita, vel alii ſolentes ſoluere, coguntur. Conformiter ſunt tria *Sacr. Congregat. Decreta de Ann.* 1618. 1620. *&* 2627. Apud Barboſ. *in Collectan.* quæ ſi authentica ſint, erit prȩſtanda fides, aliàs ſtandum prȩdictis. *& tract. de Epiſcopo d. loco.*

De Epiſcopo cogente Laicos ad vendendam propriam eorum domum pro conſtruendis Eccleſia, vel Monaſterio.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cogere Laicos ad vendẽdam propriam eorum domum pro Monaſterio, vel Eccleſia conſtruendis.*

Poteſtas LIII.

1 POteſt Epiſcopus cogere Laicos ad vendendam eorum propriam domum (ſi opus eſt) pro Eccleſia, aut Monaſterio conſtruendis. Ita variis ex iuribus notarunt Lezana *in Summ. v. Monaſteria.* De Franchis *deciſ.* 223. Velaſquez, & Alii. Ratio legalis, & Canonica hȩc eſt, Quia Eccleſiȩ, & Monaſteria ſunt priuilegiata, in quibus inhabitat Deus cum Sanctis ſuis, aut in quo funduntur preces, & orationes fidelium populorum, ergo his cedere debet quȩlibet profana domus, in qua inhabitant homines. Quod etiam habet locum in ampliatione dictȩ Eccleſiȩ, & Monaſterii; nam amplitudines ſunt acceſſoria, & ſequuntur na-

naturā Principalis. Marth. *de iuriſd. p.4. cent. 2. caſ.* 21. aliiq; apud Lezā. *d. l. n.* 23. extendunt ad Officina, & Viridaria; eadem ratione, indè vt noſtrū, & non Dei palatiū ſpatio careat, & ſi hoc quandoque fit pro magnatibus, viriſq; potentibus quāto meliùs cęleſti quadam politica congruit fieri cum Rege Regum, & Domino dominantium. In quo ſi durities quorumdam fuerit; Epiſcopo erit tunc illā infringere. Nec dicas: officinas, & viridaria Monaſteriorum, & Conuentuum non eſſe Eccleſiam, quia ſatis, vt ſint Eccleſię, & eius neceſſaria, cuius iura pariter currunt cum principali. Conſulo laicos priùs timère, quàm iram Dei probare, vt de quampluribus legi in ſpeculo Vincentii, & P. N. Seraficus voluit Fratres ſuos Eccleſiam, eiuſque Miniſtros prę cunctis reuereri.

De Epiſcopo cogente hæredes pro ſatisfactione Miſſarū iuxtà mentem Teſtatoris.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt cogere hæredes ad ſatisfaciendum tot Miſſas, quot Teſtator reliquit in Teſtamento.*

Poteſtas LIV.

1 POteſt Epiſcopus cògere hæredes ad ſatisfaciendum tot Miſſas, quot Teſtator reliquit in ſuo Teſtamento. Ita Barboſ. *vt infrà.* Senſus huius caſus, & Poteſtatis eſt, ſi v. g. Teſtator reliquit hæreditatem ſufficientem ſuis hæredibus, & 100. Aureos, vt in ſuffragium Animæ ſuę celebrentur 100. Miſſæ. Euolato ad alteram vitam teſtatore, creſcit per Synodi celebrationem, vel aliàs, ſtipendium Miſſarum celebrandarum, videlicet ſi debebatur Aureum vnum pro ſingula Miſſa, modò decretum eſt, duos aureos deberi: quo caſu ſuppoſita hæreditate ſuffectura, debent hæredes adimplere voluntatem defuncti, cum diminutione etiam ſuæ hæreditatis; aliàs Epiſcopus cogere eos poteſt. Ita ſubſcribunt plures apud Dian. P. 1. *tract.* 14. *reſol* 17. vbi notantur Ricc. de Bonis, Genuenſis, & Alii, & ſequitur Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 29. *num.* 7. Ratio viget in fauorem Animæ defuncti, nam dato incremento ſtipendii Miſſarum celebrandarum, potiùs minui debet hæreditas, quam numerus Miſſarum, quia veriſimiliùs eſt, Teſtatorem auctùrum ſtipendium ſi ſciret; defectu ergo ſcientiæ id fecit, plus enim se, quam alios amare, Animamque ſuam ſuffragari, excogitare cogimur; & meliùs ſi legauit ſimpliciter, determinando numerum Miſſarum, abſque determinatione Eleemoſynæ, vt vlt de ſua hæreditate ſoluantur; ex aperta ratione, quæ dictat præiudicium (ſi quod ſit in hoc caſu) cadere potiùs ad minorandam hęreditatem, quam numerum Miſſarum. In dubio tutior pars eſt eligenda in fauorem, & ſuffragium Animæ teſtantis. Epiſcopus enim Iudex, & Pater miſerabilium perſonarum pręcipuè Defunctorum causas iudicare poteſt in fauorem illorum, & reſpondere pro Defunctis, quorum voluntatem ſcrutinat in ſubleuandis Animabus, quas in vita rexit, in morte non de-

relinquit. De numero determinato ſtipendii miſſarum, Vide *Poteſt.* 38.

De Epiſcopo validè confirmante, ſi fortè ipſe Sacramento confirmationis careret.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt dici validè confirmare Baptizatos, eſtò ipſe confirmatione careret.*

2 *Sed quid, ſi Epiſcopus eſſet electus, & non conſecratus?*

3 *Sed, an id licitè faceret?*

Poteſtas LV.

1 POteſt Epiſcopus dici validè cõfirmare Baptizatos, eſtò ipſe confirmatione careret. Communiter apud Bonac. *de Sacram. diſp.* 3. *p.* 2. *num.* 9. Henriquez, Suarez, & alii, & ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 30. *num.* 3. quorum ratio hæc eſt: habet characterem Epiſcopalem, in quo virtualiter reperiuntur omnes poteſtates Epiſcopi. Vt à ſimili de excommunicato, degradato Sacerdote, cuius facinora non impediunt Poteſtatem validè Sacramenta conficiendi, & de Epiſcopo non habente ordines minores eos cõferente, vt *dicā Poteſt.* 84. Vi ſolius characteris Epiſcopalis, in quo radicitus fundatur hæc Poteſtas validè confirmandi. Dicet quis: Sacerdotem degradatum habentem poteſtatem abſoluendi inualidè abſolueret, ergo ex ſola vi characteris non poteſt inferri validitas actus, præſertim in illis, in quibus poteſtas eſt ſeparabilis ab vſu. At contrà, ſi vis eſſet in hoc dictu, conuinceret de Sacerdote excommunicato conficiente validè quod eſt falſum. Igitur vis illatiua de inualida abſolutione non eſt vniuerſalis, ſed particularis, fundata in ſeparabilitate actus à potentia. Iura enim illa, quæ inualidant hunc actum abſolutionis, non militant de actu conficiendi validè Euchariſtiam per Sacerdotem degradatum; idipſum cum non habeatur Canon, ſeù Ius inualidans actum confirmationis valida erit confirmatio facta, ſola vi characteris.

Si quæras autem cur actus abſoluendi eſt ſeparabilis, Sacrificandi verò, & confirmandi non? Reſpond. quia actus abſoluendi non fundatur radicitùs in ſola Poteſtate ordinis, ſed Iuriſdictionis, quæ ſecunda non habetur in degradato, ſeù excommunicato. Ergo cogimur dicere: actum eſſe inualidum defectu poteſtatis, ſeù iuriſdictionis. vel melius, neque valet dicere: in excommunicato actum eſſe ſeparabilem à potentia abſoluendi, cum in eo, neque actus, neque potentia ſunt: niſi loquamur de potentia ordinis, in qua ſola non fundatur actus abſoluendi, & iudicandi, vt dixi. igitur, &c. Neque refert dicere Epiſcopum non eſſe confirmatum, quia ſat erit fuiſſe electum, & conſecratum in tali ordine Epiſcopali, 2
vi cuius validè exercet omnia munia Epiſcopalia, prouenientia à ſui conſecratione: inter quæ tamquam munus proprium principem locum habet confirmatio fidelium Baptizatorum; quos non de ſui confirmatione formali confirmat, ſed propter dignitatem, & characterem Epiſcopalem: exemplo Solis, qui non de calore proprio, ſed illo virtuali 3

quam

quam poſſidet, calefacit.

2 *Sed quid, ſi Epiſcopus eſſet electus, & non conſecratus?*

Reſpond. Non poſſe confirmare: quia etſi poſſet electus iuriſdictionem exercere, non tamen illam ab ordine, & conſecratione pendẽtem: puta ordinare, cõficere Chriſma, confirmare, &c. ita communiter apud omnes. Electio enim non facit totum Epiſcopum, ſed tantum nominat, vt poſſit conſecrari, de quo meliùs dicam. *Poteſt.* 81. & de ordinibus *Poteſt.* 84.

3 *Sed nùm id licitè faceret?*

Reſpond. Epiſcopum poſt Baptiſmum fortè S. Chriſmate non definitum, ſeù confirmatum; Aliis validè, ſed illicitè confirmationis Sacramentum impendere. *Ita* citati initio Poteſtatis, ratio illiciti eſt, Ipſa ordinis inuerſio; ordinariè enim nullus aſſumitur ad culmẽ dignitatis Epiſcopalis, niſi poſt cõfirmationem, & ordinem Sacerdotalem; igitur propter non ſeruatum ordinem, illicitè confirmaret. Ipſe autem excuſarem à Mortali, in caſu ignorantiæ, vt quando non conſtaret. *In* caſu autem ſcientiæ conſulerem Epiſcopum non confirmare alios, niſi priùs confirmationem reciperet, vt de ordinatis per ſaltum alibi dicam *v. Ordinare.* Ratio, quia ſi ordinatus per ſaltum, ad ordinem Presbyteratus, abſque Diaconatu, validè conſecraret; & tamen ſub pœna ſuſpenſionis cogitur ad recipiendum ordinem prætermiſſũ, vt validè, & licitè conſecraret. Ita in caſu. Saluo meliori Iudicio.

De Epiſcopo commutante voluntatem Teſtatoris Defuncti, iuſta de cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt commutare vltimam Defunctorum voluntatem iuſta de cauſa.*

2 *Sed quanam ſit hac iuſta cauſa?*

Poteſtas LVI.

1 POteſt Epiſcopus commutare vltimam Defunctorum voluntatem, iuſtis de cauſis, & conſenſu hæredis, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, & conſtitutus à Trid. *ſeſſ.* 22. *de Ref. cap.* 6 his verbis.

In commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi tamquam delegati S. Apoſtolicæ Summariè, & extraiudicialiter cognoſcant.

Id ipſum *ſeſſ.* 25. *de Reſor. cap.* 4. vt notauit Perez de lara, *lib.* 1. *cap.* 12. *à num.* 39. Quapropter commutat Epiſcopus legatum pium relictum ad certum vſum, in alium ſimilem, iuſta cauſa, & conſenſu partium concurrentibus, & ſi hæres nollet iniuſtè conſentire; tunc de ſola iuſta cauſa poterit id efficere ſolus Epiſcopus, ſecundum Vbald. *in l. legatum ff. vſufructum, & l. de Adminiſtratione rerum ad Ciuit. pertinentium*; eſtque Regula: ſi hæres contradicit, & Eccleſia conſentit, præualebit Eccleſiæ conſenſus. Apud Genuenſ. *cap.* 19. *à num.* 3. *in ſua praxi Archiep.* Duo itaque ponuntur in munimen huius Poteſtatis, quibus deficientibus, euaneſcit, cauſa rationabilis, & conſenſus partis. Enimuerò ſoli Sũmo Pontifi-

ci reſeruatum eſt iudicium commutandi vltimam voluntatem; de cuius delegatione ſunt conſtituti executores Epiſcopi, pro exacta obſeruantia Defuncti voluntatis adimplendæ; hac ſola differentia quod ſi commutaret S. Sedes; ſibi ſolum arbitrium, incommodūq; Eccleſiæ ſufficeret; Epiſcopo verò niſi de iuſta, & rationabili cauſa; puta ſi legatum de ſe non poſſet adimpleri, & ex conſenſu partis; ex quo appareret, quòd hæc ſit potiùs accommodatiua, quàm commutatiua voluntatis Defuncti, & hic eſt germanus noſtræ poſitionis ſenſus, cum DD. ſupra.

2 *Sed quanam ſit hæc iuſta cauſa?*

Reſpond. Præcipuè hanc cauſam oriri ſolere ex parte legati. Puta 1. Quando pecunia ad vſum, pro quo fuit relicta, eſſet inſufficiens, & ideò in alium vſum ſimilem conuertitur. Apud Aloyſ. Ricc. *deciſ. p. 3. collect.* 558. 2. Quando vſus legati nō poteſt adimpleri; *ibid. verſu prima.* 3. Quādo res legata ex impedimēto iuris, vel facti deſeruire nequiſſet vſui deſtinata, *in Cap. cū decorem de vita, & honeſtate Clericor.* Apud Petrum de Vbald. *de Canonic. Epiſcopi in 7. cap.* 4. Si legatum eſſet pro conſtruendo Monaſterio in loco campeſtri. Vbi de iure nouo cōſtrui nequit; tunc alibi, & vbi commodiùs, debet ædificari. Apud Aloyſ. Ricc. *d. loco coll.* 1270. 5. Quādo legatum foret ad pingendam Eccleſiam, quæ in re pateretur ruinam de propinquo, tunc enim poteſt ad reparationem conuerti. Apud Vgol. *de Epiſcopo lib. 61. num.* 5. 6. Si legatum ſit pro ornamentis Eccleſiæ, quibus non indiget, ſed eget fabrica, & reparatione. Ita Gugl. apud Perez de lara *de Cappell. lib. 3. cap. 14. nu.* 19. 7. Quādo legatum eſſet indefinitè relictū, non reſpiciens cauſam, vel perſonam, tunc enim poteſt contrahi ad certam rem. ex Guid. *deciſ.* 156. 8. Quando Eccleſia, in cuius fauorem erupit voluntas Teſtatoris, licentiam non haberet id efficiendi, tunc conuertitur in alium vſum. Apud Monet. *cap. 5. num.* 535. 9. Quando Vrgente cauſa difficillimus eſſet aditus ad Pontificem maximum; tunc enim ab Epiſcopo conuertitur in Aliud. His, & ſimilibus cauſis iuſtis, de conſenſu partium; vel ſaltem his non contradicentibus, poterit Epiſcopus modulare, vel commutare Defunctorum voluntates; indè vt inter huius Mūdi volubilitates ſtet firma, & ſtabilis voluntas teſtatorum; eaque non careat debito ſuffragio, ex vario rerum euentu. Ita rationabiliter tenent DD. De variis modis commutatiuis, vide *Poteſt.* 60.

De Epiſcopo commutante vota.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt commutare omnia vota, à ſe diſpenſatiua.*

2 *Sed quanam ſint hæc vota diſpenſatiua ab Epiſcopo?*

3 *Sed quanam ſunt cauſæ commutandi, & diſpenſandi vota?*

Poteſtas LVII.

1 POteſt Epiſcopus commutare omnia vota, in quibus diſpenſare valet. Ita DD. vt infrà. pendet hæc

hæc probatio à rationibus, quibus probabo *Poteſt.* 164. Poteſtatem dispensatiuam, ex qua facili eductione conuincitur ſic: Poteſt relaxare omnem obligationem contractam vi voti, vel iuramenti, ergo poterit facilius illam in aliam commutare: in qua mutatione non aufertur, ſed in aliam commutatur, & transfertur; vis enim illatiua, quæ concludit maius, poteſt concludere minus. Apud Eman. Rodriquez *in Summ. p. 1. cap. 192. concl.* 1. Sayr. Clauis Reg. *lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 14. & alii; ſecùs ratiocinandum, ſi daretur commutatiua, ex qua non benè duceretur ad diſpenſatiuam, quia de minori ad maius non datur illatio; hinc eſt quod commutans nõ poteſt diſpẽſare: diſpenſans autẽ poteſt commutare, contra Nauar. *in man. cap.* 12. *num.* 79. & alios dicentes: illationem de diſpenſatiua ad commutatiuam non valere; cum diſpenſatio ſit odioſa, & reſtringenda, & non alterius inferitiua: ſed quantum hæc doctrina ſit odibilis, patet ex Communi DD. tenentium: diſpenſationem eſſe de numero beneficiorum fauorabilium. Ipſe autem defendere teneor meam illationem etiã cum doctrina Nauar. ſic: procedere de diſpenſatiuã ad commutatiuam non eſt dilatare priorem; igitur eſtò ſit per Nauar. Diſpenſatio odioſa, adhùc illatio noſtra ſubſiſtit. Antecedens probatur propriè dilatare, & extendere priorem, ſit quando res extenſa ſit extra priorem, fauore cuius, poſterior ſimilis participat de fauore ſui conſimilis; prout practicatur in omnibus legibus fauorabilibus, at commutatiua non eſt extrà, nec ſimilis ſed eadem, vel in eadem tanquam minus in ſuo maiori, igitur nulla extenſio fauorabilis, ſed vera illatio identica, tamquam genus in ſua ſpecie, niſi dicamus cum aliis: commutatiuam ambulare iuxtà rigorem legis, quia obligatione non amota, ſolum rem transfert in aliam. Igitur non amoto obligationis iure remanet ipſum ius. Quòcirca, ſi conceditur Epiſcopo diſpenſatiua, quæ eſt relaxatio iuris, quare negabitur commutatiua, quæ eſt perſiſtentia iuris obligatiui, cum mutatione accidentali, quod faciliùs conceditur, quàm diſpenſatio, in qua fit mutatio ſubſtantialis, de obligatione ad non obligationem, ergo ruit doctrina Nauar. adhùc admiſſo ſuo principio.

2 *Sed quænam ſint hæc vota diſpenſatiua ab Epiſcopo?*

Reſpond. Omnia illa vota, & iuramenta, quæ non ſunt Summo Põtifici reſeruata; de quibus abundè dicta *v. Diſpenſare* Poteſt. 175. & *Part. poſt. imp.* 86. Iuſtè igitur Epiſcopus tãquã Pater, Superior, Princeps, in ſua Prouincia, poterit commutare in his, quæ non ſit reſeruata Papæ.

3 *Sed quænam ſunt cauſæ commutandi, & diſpenſandi vota?*

Reſpond. Cauſas commutandi vota, & iuramenta eſſe, impoſſibilitatem, incõmoditatẽ, adimplendi ad maius bonum ſ arbitrio boni viri, quibus & in qualibet commutatione, debet ſeruari equalitas in commutando. Ita aduertit Siluеſt. *v. votum quæſt.* 6. Cauſæ verò diſpenſandi ſuboſtalum, inutile, vel maioris boni impeditiuum. Apud eundem, hiſque adiectis nil loco voti, vel iuramenti in diſpenſatione iniungitur, vt notat Nauar. *in Man. cap.* 12. *num.* 63. Vide clariorem doctrinam de commutatione *Poteſt.* 60.

De Epiſcopo committente cauſas Matrimoniales Doctoribus diſcutiendas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt committere cauſas Matrimoniales Doctoribus diſcutiendas.*

2 *Sed quid, ſi dictæ cauſæ Iuris Canonici imperitis fuerint conſignatæ?*

3 *Sed quid, ſi cauſæ huiuſmodi coram alijs Iudicibus ab Epiſcopo ducerentur?*

Poteſtas LVIII.

1 POteſt Epiſcopus committere cauſas Matrimoniales Doctoribus diſcutiendas. *Ita tenent* Couar. *de Sponſal. p. 2. cap.* 8. Sbroz *de Vicario Epiſcopi lib. 1. q. 43. à num.* 7. Menoch. *conſ.* 100. *num.* 240. & alij. Probatur. Epiſcopo eſt cognoſcere omnes cauſas ſpectantes ad Sacramentum Matrimonii, vt ritè, iuſtèque celebretur in Eccleſia Dei; idque de iure ordinario, tãquam Iudex in ſuis ouibus. *I*gitur eique erit committere, & delegare illas, puta impedimenta, gradus cõſanguinitatis, affinitatis, dotes, ſponſalia, & ſimilia. Examinandas, diſcutiendas, & definiendas, ſecundũ iuris veritatẽ, tantoque magis quod à nullo iure impeditur; ergo currente legitimo impedimento, vel eo abſente, poteſt eas remittere *Doctoribus*, ſtareque placitis eorum, & quieſcere illorũ doctrinis, & determinationibus Sacr. Canon. Etenim *I*udicibus diſcretis, & peritis conuenit cauſas arduas, & difficiles cõmittere. *Ex cap. 1. de conſanguinit.* Cum valdè periculoſum ſit, cauſas arduas leui manu decidere, in damnũ perſonarũ, & Eccleſiæ, quò circà ſi data imperitorum ſententia de validitate Matrimonii, quod reuera eſſet inualidum, eò oriretur rubor definientium; contenſio contrahenſium, & Epiſcoporum ſupinà ignorantia; ſas igitur erit potiùs cõſulere DD. vt caueamus ab illo vulgari: *Erubeſcimus ſine lege loqui.*

2 *Sed quid, ſi dictæ cauſæ Iuris Canonici imperitis fuerint conſignatæ?*

Reſpond. Sententiam illorum validam eſſe; ſi conformem iuribus, & ſtatutis. Secùs ſi difformem. Ratio; quia inualiditas ſententiæ ex triplici capite oriri põt 1. defectu iuriſdictionis in ferente ſententiam. 2. defectu ſubiectionis, ad dictũ *I*udicẽ. & 3. *D*efectu ordinis non ſeruati; ergo cum hæc ſententia correſpondeat his tribus erit valida, & conformis, iuris ordine ſeruato; Secus ex defectu talis ordinis, ex Doctrina Bordon. *de controu. moral. controu.* 12. *num.* 5. vbi docet *à n.* 1. Sententiam quandoque poſſe eſſe validam, & iniuſtam, putà ex animo proferentis, ex odio, prætio, fauore, &c. vbi cum dicta interiori iniuſtitia, ſtat validitas; demum iuris Canonici imperitus, cui commiſſum fuit recognoſcere cauſas prædictas, propter authoritatem, quam habet; concurrentibus aliis conditionibus ſupra, poterit ſententiam validam proferre, ſecùs alias. Conſule Menoch. ſupra.

3 *Sed quid, ſi cauſa huiuſmodi coram alijs Iudicibus ab Epiſcopo ducerentur?*

Respond. ad Episcopum reuerti, tamquam ad ſuum *I*udicem cõpetentem; vt ipse notaui *Poteſt.* 40 *num.* 5. Cuius erit cognoſcere adhùc de Natiuitate, & legitimitate,

in

in cauſa Ciuili hæreditatis; Ratio, quia Iudices laici ſunt incompetentes, & omni iure prohibiti, ad cognoſcendum de his, quæ ſine cognitione ſpiritualium decidi nequeunt. Ita *ex Cap. ad Abolendam, de hæred.* & Trid. *ſeſſ. 24. de Reform. cap. 12.*

De Epiſcopo congregante Synodum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt congregare Synodum Diœceſanam.*

2 *Sed quinam vocandi ad intereſſendum Synodo?*

3 *Sed quo loco Synodus erit celebranda?*

Poteſtas LIX.

1 POteſt Epiſcopus congregare Synodum Diœceſanam, ſemel, vel ſæpius quolibet anno, ſi adeſſet neceſſitas, per ſe, aut per ſuum Vicarium, ex Trid. *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 2.* Cuius verba ſunt hæc: *Synodi quoque Diœceſanæ quotannis celebrantur.* Ex quibus indefinitis verbis collegit Pialech. *cap. 2. num. 1.* non oportere vt per ſe: ſed ſufficere per ſuũ Vicarium id efficere, & ita ait decidiſſe Sacr. Congr. Conuocatur enim Synodales ad moderandos mores deprauatos, corrigendos exceſſus, componendas controuerſias, remouenda omnia mala. Sancta hac conſtitutione directè occurritur malis, quæ ſicut in dies creſcunt, ita quotannis trucidantur. Nil q; ea laudabilius, cuius medela

1 naturæ noſtræ plagæ ſanatur. Quapropter ſępiùs congregare licebit Sanctam Synodum: ſcilicet quando neceſſitas vrget; ſed ordinariè quotannis, nè ſit incommodum, & damnum venientium, atq; accedentium; & quidem Epiſcopus adhuc non conſecratus poterit Synodum congregare: quia non ordinis, ſed iuriſdictionis eſt, vt dicam *P. poſt. Impot. 51.* Quòcirca per edictum vocitiuum intrà limites ſuę Diœceſis, vel extrà de licentia Ordinarii loci, intereſſendis nunciare tenetur; apud Botte. *de Synod. p. 1. q. 9. nu. 57.* Indè, vt omnes moniti ſciant tẽpus, & locum, ad quem conuenire debent dicti intereſſentes; pro vt in ſequenti. 3

2 *Sed quinam vocandi ad intereſſendum Synodo?*

Reſpond. 1. omnes Beneficiati curati, ex Trid. *d. loco cap. 2.* 2. Rectores Parochialium Eccleſiarum, nullius Diœceſis, & Vicarios; nam hi viciniori Synodo intereſſe tenentur, vt refert Franciſcus de Leo, teſtans ſic deciſiſſe *Sacr. Congregat. Sup. de officio ordinis deciſ. 1 nu. 3.* Omnes exempti, & capitulis generalibus non ſubiecti, ex Trident. *ibid* 4. Abates habentes populum, at Seraſinus diſtinguit, vel hi habent Vicarium amouibilem, ſicque teneri. Secus ſi perpetuum: quia tunc tenetur is, apud quem reſidet cura Animarum, Lezana *in Sũm. tom. 3. v. Abbat. num. 17.* 5. Deputati à Capitulo ad ineſſendum, ex parte Canonicorum Cathedralium; nam omnes accedere, vnà cũ Eccleſiæ detrimento impar eſt: ſic *ex S. Congreg.* 10. *Aprilis* 1594. refert Pialech. *in Cap. collegiatarum num. 2. v. Seculares.* Hos omnes, 1 neceſſe eſt intereſſe ad repreſentan-

da

da Eccleſiarum, Eccleſiaſticorum, & Populorum, inconuenientia, & preparanda debita medicamina cõtra vitia, & peccata. Immò tamquã conciliantes Epiſcoporum, approbant, quòd in eo in Animarum ſalutem decretum, & definitum eſt, Præſide confirmante, quod equum, & iuſtum erit.

3 *Sed quo loco Synodus erit celebranda?*

Reſpond. Locum conſuetum eſſe Eccleſiam, quia res, & cauſæ tunc præſentandæ, definiendæ, decidendæ, concludendæ, & confirmandę, Eccleſiaſticę ſunt; ideò Eccleſiam ſequuntur, ex Botte, *d. l. num. 56.* apud quem pariter docetur propter artitudinem Eccleſię, in alio loco priuato honeſto capaci, & commodo, non erit indecens ibi Synodum celebrare, per reſpectum, & commoditatem veniendorum. Conſtitutis igitur loco, tempore, dieque prefixis, deſcendit Epiſcopus cum clero, ſonantibus organis, & campanis ſolemniter, & peracta Miſſa de Spiritu Sancto, incipit Synodus de more ad preſcriptum ſui iuris. Adiiciendus erit hîc modus celebrandi Synodum, ſed quia noſtra non intereſt, ideò lege Gauant. & Barboſ. Epiſl. quos fusè de Praxi Diœceſana Synodi.

De Epiſcopo commutante legata ad pias cauſas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt commutare legata ad pias cauſas.*

Poteſtas LX.

1 POteſt Epiſcopus commutare legata ad pias cauſas. Ita ſubſtinent Henriq. *in Summ. lib. 7. cap. 15. à num. 2.* Graſſ. *in Aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 5 2.* & Bonac. *de Sacram. diſp. 4. q. vl. p. 7. §. 4.* De hac Poteſtate antea diſcurri *Poteſt. 56.* hic autem fuſiùs de modis, quibus diuerſimodè commutatur res. Quapropter examinabo triplicem commutationis ſtatum in *meliùs*, in *deteriùs*, & in *equale*. Primo modo nulli fas erit dubitare, quia veriſimilius eſt, legatorem velle meliorari ſuum legatum; neq; tertio modo, & in *equale*, cum in hoc nulla iniuria iniicitur leganti, quia equale pro equale nullam dicit mutationẽ. Cadit igitur difficultas in ſecundo modo, ſeù in deteriùs, pro quo ſcias interdictum fuiſſe Epiſcopis, absq; iuſta cauſa intercedente ex parte rei commutare. Nè legatum ad cauſas pias, profanis vſibus, vel non neceſſariis applicetur; at ſi res fuerit iure, vel alio impedimento impedita, ad tempus, vel in perpetuum; Epiſcopus ratione impedimenti, & impotentia poteſt vti expoſita Poteſtate; puta ſi proceſſionibus legatum fuiſſet applicitum, & Eccleſia pateretur ruinam in parietibus, tecto, vel ſuppellectili, in hoc quod videtur deteriùs, conuertere poterit Epiſcopus tale legatum, & ſi in luminibus cera, oleo, paramentis, & aliis huiuſmodi, & Eccleſia careret ſepulturis, campanis, vel miniſtro, poterit accommodare magis neceſſaria, licet deteriora, iuſta ſemper currente cauſa. Cum in his omnibus, ſicut Epiſcopus ſtat pro adimplenda voluntate defuncti: Ita pro explicanda in euentu cauſę rationabilis, quod ſufficit ad verificandam expoſitam Poteſtatem, ab

dif-

differentiam eorum, quæ diximus *Poteſt.* 56. & dicemus *Poteſt.* 109.

De Epiſcopo concedente litteras dimiſſoriales ſuis Clericis, vt ab Alio Epiſcopo ordinentur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere litteras dimiſſoriales ſuis Clericis, vt ab Alio Epiſcopo ordinentur.*

2 *Sed, an Vicarius Generalis illas concedere poſſit?*

3 *Sed, an id competat Capitulo S. Vac.*

4 *Sed quibus concedere valet Epiſcopus huiuſmodi litteras?*

5 *Caſus nobilis in hac materia?*

Poteſtas LXI.

1 POteſt Epiſcopus concedere litteras dimiſſoriales ſuis Clericis, vt ab alio Epiſcopo ritè ordinentur; Ita ex Trid. *ſeſſ.* 23. *de Reform. c.* 3. vbi ratione infirmitatis, vel legitimi impedimenti conceditur Epiſcopis poſſe impertiri Reuerẽdas, ſeù dimiſſorias Clericis; tãquã teſtimonium ſui Paſtoris, nè fraudulenter ordines recipiant ab alio Epiſcopo, qui cognoſcat idoneitatem, ſufficientiam, & litteraturam ordinãdorũ. Sine quibus Epiſcopus ordinans incidit in pœnas latas, contra ordinantes non ſuos, vel cum falſis dimiſſoriis. *ex Conſtitut. Pij.* 2. *Ann.* 1461. incipit *Cũ ex Sacrorum*, apud Cherubinum. Aduertant tamen Sapientiores Epiſcopi dictis in litteris dimiſſor. plura apponere. 1. *Impedimentũ*, ſeù cauſam, ob quam quis à proprio Epiſcopo ordinari nequit, *ex Trid. ſeſſ.* 7. *de Refor. c.* 11. 2. Expreſſionem ordinis, quem poſſidet, & petitionem illius, quem deſiderat. 3. Quod ordinandus liber exiſtit quolibet vinculo iuris, vel facti. 4. Sufficientiam, & litteraturam ex præuio examine, & Approbatum declarare Clericum accedentem *ex Trid. ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 3. 5. Ætatem requiſitam, & tempus interſtitiarum: ſi correſpondet Sanctionibus Sacrorũ Canonum, necnè indigeat diſpenſatione; nam hoc ſpectat ad ordinantem, & non ad concedentem dictas Reuerendas; vt meliùs dicam *Poteſt.* 140. 6. Directionem litterarum debere eſſe ad quemcumque Epiſcopum Catholicum in ſuis *Diœceſibus*, Pontificalia exercentem; & alia de more. His omnibus condiri decet formula litterarum concedendarum Clericis ordinandis, vt ab Alio Epiſcopo, qui ſapidus de his, ritè, Sanctèque poſſit præuio examine, ſi velit, necne. *ex Trid. d. loco*, ad Ordines Eccleſiaſticos alienos ſubditos promouere. Legatur Vega *t.* 2. *de Curat. lib.* 14.

2 *Sed, an Vicarius Generalis illas concedere poſſit?*

Reſpond. Niſi de ſpeciali mandato, & commiſſione Epiſcopi, *ex cap. cum nullus. De Tempore Ord.* Ratio, quia conceſſiones dictarum litterarum competunt Epiſcopo de iure ordinario; ſicut conferre ordines, tamquam connexa, & acceſſoria, quæ ſequuntur naturam principalis: at vi mandati Generalis in eius aſſumptione in Vicarium non confertur talis facultas, vt patet *Poteſt.* 112. Excipe tamen Caſum, ni Epiſcopus foret in Remotis. *ex dicto c. Nullus.* Ea ratione; quia Cle-

rici non debent priuari debitis ſuffragiis Epiſcopi; qui nec præſumitur negaturus ſi fuiſſet in propinquis.

3 *Sed, an id competat Capitulo S. Vac.*

Reſpond. Affirmatiuè, elapſo tamen Anno, à die obitus Epiſcopi, de reſtricto iure *Trid. ſeß. 7. de Ref. cap. 10. In* quo capite excipiuntur illi, qui artantur ex beneficio recepto, vel recipiendo ordinari, vt alibi dicam. hac mea parte.

4 *Sed quibus concedere valet Epiſcopus huiuſmodi litteras?*

Reſpond. Omnibus, & ſingulis ſuis Clericis Diœceſanis origine, vel domicilio ſibi de iure ſubiectis, de quibus dicam *Poteſt.* 85. & Regularibus quomodolibet exemptis: Ita diſponente *Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap.* 8. vbi ſic. *Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel Priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur, niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur: ſi ſecus fiat, ordinans à collatione ordinum per annum, & ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione, quoadiu proprio Ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.*

Nomine autẽ *Ordinarij ſui*, veniũt Generales, & Prouinciales, quod patet à contrario ſenſu. *In Trid. loco num.* 10. vbi prohibentur Abbates, & alij Prælati litteras dimiſſorias Sæcularibus elargiri, ergo cũ ꝓpriis ſubditis id cõcedere nõ prohibẽtur vtpotè quã Ordinarij ſuorũ ſubditorũ, apud Miranda in *Manuali t. 1. q. 38. ar.* 2. & alios. Accedit *Bulla Clem.* 8. de obſeruandis à Prælatis Regularibus in concedendis talibus litteris *Data Romæ* 25. *Maij* 1596.

5 Caſus. Epiſcopus loci concedit licentiam Epiſcopo alienigenæ ordines conferre, ſed ante diẽ S. ordinationis obiit Epiſcopus loci. Quæritur num alienigena poterit ordinationes S. inceptas proſequi, virtute facultatis præhabitæ?

Reſpond. Barboſa *de Epiſcopo Alleg. 7 à num.* 34. negatque, propter ſpiratam facultatem, vnà cum Epiſcopo ſpirato. munitur deciſione *S. Congregationis in vna Vilnenſi* 22. *Febr.* 1631. in qua nec poſſe, etiam non contradicente Capitulo, habetur, Sede enim plena durabat tantũ authoritas; vacua verò vim ſuam ad Capitulum tranſiuit.

Reſpond. de Lugo affirmatiuè, quia gratia delegata, & incepta deſiderat perfici; & integrari, nè fruſtraretur: ideò non ſpirauit cum ſpirato Epiſcopo. Munitur exemplo licentiæ ad audiendas Confeſſiones, ſubſcriptæ manu propria Epiſcopi, at hæc non ſpirat ſpirato Epiſcopo: ideo pari curru de licentiis in genere gratiarum, quapropter abſque noua Capituli licentia, ait: eas perficere poſſe. Refert Barb. *ibid.*

Sed quia ambo viri præſtantiam Doctrina, & virtute fulgentes non audeo dicere, quia mihi ambæ opiniones probantur innixæ probabilibus fundamentis, Videtur tamen ſecunda probabilior, & rationi fortiori conſona; quia licentia elargita non eſt vitalitia, & vitæ Epiſcopi alligata, aliàs aliæ licentiæ in tali genere gratiarum ita forent; quod negat ipſe Barboſa. Nec opponitur *Trid. ſeß. 7. cap.* 10. Prohibens ordinationes non conferri à die vacationis, in quo prohibet incipere, ſed non inceptas non perficere. Etenim die Mercurii, & Iouis habuit examen, die Veneris ordinationes minores, quæ ſunt ordinatæ ad maiores. Quare igitur non poterit perficere totam ordinationem die Sab-

bati. Neq; hoc ius Trid. eſt nouum, ſed antiquum & innouatum, ideò poſt vitę terminum Epiſcopi loci non videtur terminata facultas elargita. Saluo meliori iudicio.

De Epiſcopo concedente, vt Clerici examinentur; & Approbentur pro recipiendis ordinibus ab altero Epiſcopo.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt Epiſcopus abſens concedere, vt Clerici examinentur, & approbentur pro recipiendis ordinibus.*

Poteſtas LXII.

1 POteſt Epiſcopus abſens concedere ſuis Clericis, vt examinentur, & approbentur pro recipiẽdis ordinibus in litteris dimiſſoriis, ſeù commendatitiis. Multi apud Barboſ. infrà. Ratio difficultatis eſt Abſentia ipſa Epiſcopi à Diœceſi, ob quam non poteſt perſonaliter examinare, & approbare; prout aliàs tenetur *ex Trid. ſeſſ. 23. de Reform. cap. 3.* ſic: *Quod ſi ægritudine fuerint impediti, ſuos ſubditos non aliter, quam iam approbatos, & examinatos ad alium Epiſcopum ordinandos dimittant.* At abſentia eſt equa cauſa excuſatiua ſufficiens, vt ritè poſſit committere examen, & approbationem Epiſcopo ordinanti; ideo &c. Inſuper abſentia inducit impotentiam; vi cuius par erit poſſe delegare, ſeù cõmittere quod ſua intereſt de natura delegabile, & ſicut poteſt Elargiri; vt ordinentur, ita vt examinentur. Inſuper quando Trid. iubet: *niſi examinatos remittere*; ſupponit Epiſcopum eſſe in ſuo Territorio, igitur abſens excuſatur, eò vel magis, quod Epiſcopus ordinans poteſt non ſtare examini; & approbationi litterarum, ſed ipſe examinare, & approbare, ideò Epiſcopus mandatarius poterit cedere iuri ſuo, ſubmittendo ſubditum ordinationi, & examini Epiſcopi ordinantis. Adhæret dictis Armandar. *in addit. ad recompil. legum*, Nauar. *lib. 1. tit.* 18. & Barboſ. *de Epiſcop. P. 2. Alleg.* 7. *num.* 29. tamquam conſonum quotidianæ praxi, & ſubdit: concedere commẽdatitias eſſe iuriſdictionis ordinarię & voluntarię: ideò abſens, & extrà territorium poteſt exercere; atq; ita ſi prohiberetur iuſta cauſa purgaret prohibitionẽ. Reliqua de Examine vide *Pot.* 190.

De Epiſcopo concedente excommunicationem pro rebus perditis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere excõmunicationes pro rebus perditis.*

2 *Sed quid de valore rerum perditarum?*

3 *Sed quo tempore cõceduntur excommunicationes?*

Poteſtas LXIII.

1 POteſt Epiſcopus concedere excommunicationes pro rebus perditis. Probatur ex *Concil. Trid. ſeſſ. 25. de Refor. cap. 3.* his verbis. *Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeù ſubtractis rebus ferri ſolent, à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, cauſaque diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius Animum moueat; nec ad eas concedendas cuiuſuis authoritate adducatur; ſed, totum eius arbitrio ſit poſitum.*

Ait 1. *Magna maturitate.* Quia neruus excommunic. niſi in grauioribus rebus vtendus, præuiis tamen monitis ad finem reuelationis, ſine quibus Epiſcopus quaſi noluiſſet ſalutem, ſed mortem peccatoris, qui fortè ad monita reſipiſceret. Medicus. n. ille, qui ſolis lenitiuis ægrotū ſanaret, ferro abſtinere debet; Gladiator primò verbis, poſteà gladio vtitur. Idque Epiſcopus primò monitis, deindè contumacem gladio ferire debet.

Ait 2. *Nemine prorſùs.* Quorū verborum rigor, & efficacia eſt, ad inſinuandum: nullum alium inferiorem pro rebus perditis poſſe excommunicationes emittere; docendumque modum, quo vti debet; etenim ſi aditus eſſet ad veritatem, alia via per teſtes, ſeù legitimas probationes, Epiſcopus abſtinere debet à cenſuris, quæ dicuntur vltimum remedium, quando non ſuppetit alius modus. Ita ſubſcribunt claſſici Canoniſtæ. Apud Nauar. *in cap. Inter verba Corr. 11.* 60. Eſcobar. *in Tract. ſelect. diſſ. trac. 2. p. 2. q. 2. §.* 5. & alios, apud quos pariter cōſtat Monitoria non eſſe concedenda, quando Teſtes ſunt certi.

2 *Sed quid de valore rerum perditarum?*

Reſpond. Res perditas debere eſſe ad minùs, cuius furtum lethalem culpam attingeret, pro qua ſola materia debent concedi monitoria, & excommunicationes, ex verbis Trid. *Non ex vulgari cauſa*, ideſt non ex leui qualibet materia, ſed grauiori, moueri debet *Epiſcopus*, magnaque maturitate, prout in grauioribus agendis, ſemper procedit, ad finem reuelationis, & reſtitutionis. Vel ſi res paruę, & multæ efficerent vnum magnum, puta ſi vineā plures deprędati eſſent, & ſinguli parum; tunc omnes, & ſinguli magnum furtum committerent, & cuncti debent luere pœnam, ad metam magni deperditi, audire monitoria, & excommunicationes. Apud Henriq. *lib. 13. de excommunicatione cap. 17. §. 4. num. 8.* & Suarez *tom. 5. diſp. 20. ſect. 2. nu.* 3. Colligunt DD. ex verbis Concilii, *Magna de maturitate*, duo requiri pro concedendis monitoriis. 1. Materiam debere eſſe grauem, & in praxi pro valore 50. Aureorum, non minus conceduntur apud Ricc. *reſol.* 238. 2. eſſe circumſtantiam loci, temporis, & perſonæ; & minus mouent deperdita diuitis, quàm pauperis.

3 *Sed quo tempore concedantur excommunicationes?*

Reſpond. Concedi ſolitas eſſe diebus feſtiuis, (Natiuitatis, Paſchatis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, & Corporis Chriſti exceptis, nè ſolemnia turbarentur.) Indè vt Populus congregatus ſentiat, ſeù audiat quod proferetur ab Epiſcopo, vel Alio eius loco; nè quæratur locus excuſationis. Legē Sayr. *de Cenſ. lib. 1. cap.*

cap. 14. num. 10. & Lazzar. *de Monitorijs ſect.* 1. *q.* 19. *num.* 4.

De Epiſcopo concedente ædificationem Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam pro Eccleſia ædificanda; ſed cum dote.*
2 *Sed vbi conſtructio eſt facienda?*
3 *Sed quid de authoritate, & conſenſu diœceſani?*
4 *Sed quid de præiudicio alterius Eccleſiæ?*
5 *Sed quid de Eccleſia diruta, & funditùs reædificanda?*
6 *Sed quid, ſi reficeretur in partem?*

Poteſtas LXIV.

1 POteſt Epiſcopus concedere licentiam pro Eccleſia ædificanda, ſed cum dote, in loco tamen non exempto. *ex cap. Authoritate de Priuileg. in* 6. *Cap. Eccleſia* 16. *q.* 1. aliiſque iuribus, vbi cauetur Eccleſia ædificari niſi duobus interiectis. 1. eſt Authoritas Diœceſana, 2. quod non ſit in præiudicium alterius Eccleſiæ; vt aduertunt Roccus, Lambertus, Zerolla, Piaſech. & Alii apud Syluestrum *de Beneficijs p.* 1. *q.* 6. *à num.* 9. Ratio iuris eſt, quia Epiſcopus eſt caput omnium in ſua Diœceſi Eccleſiarum; ideò ipſi cura eſt, ſcire, prouidere, conſentire pro agendis, ædificandis, atque conſtruendis Eccleſiis, & prætendere debet ius in earũ ædificatione, ſicut omnes Eccleſiæ in Diœceſi ſubſunt curæ, & cuſtodiæ Diœceſani, cuius eſt prouidere de Rectore, Parocho, vel Cappellano, atque neceſſariis, prout decet domum Dei cuſtodire. Quapropter non tam defacili licentiam conſtruendi concedere debet, nè poſt ædificationem iniuriis, profaniſque exponeretur. Sed benè pōderare, nè in loco turpi, ſed decenti conſtruatur, neque in loco campeſtri, nè ſit ſpelunca, vel hoſpitium Latronum, aut beſtiis expoſita.

De dote verò, ſine qua nullatenùs conſtruenda erit Eccleſia: *ex cap. cum ſicut de conſecratione*, notaui *Poteſt.* 39. *num.* 1. & fuſiùs dicam P. *poſt. Impot.* 57. *v. conſecrare.*

2 *Sed vbi conſtructio eſt facienda?*

Reſpond. In loco non exempto: alias ab illo foret facultas obtinenda, cuius eſſet exemptio, videlicet à Sede Apoſtolica. *Cap. Locorum de Conſecrat.* vt dixi *Poteſt.* 39. *cit. n.* 4. Quà etiam lege aſtringuntur exempti volentes ædificare in loco non exempto, pro quo debent petere, & obtinere Diœceſanum conſenſum, non obſtante eorum exemptione, quod eſt conſonũ Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 3. pro domibus Regularium, de quibus fusè P. 229.

3 *Sed quid de Authoritate, & conſenſu Diœceſani?*

Reſpond. Et quia iura ſignata non exprimunt de conſenſu expreſſo, vel tacito. Dico alterutrum poſſe ſufficere cum DD. ſuprà; videlicet quando ſciuerit Epiſcopus, & non impedierit, vel contradixerit, fortè quia de dote ſecurus, propter quod licentia petenda erat, & obtinenda. Nè Domus Dei ſponſa Chriſti, præ ceteris Secularium domibus eſſet pauperrima, iniuriiſque hominum,

num, & temporum expoſita, neuè ſame ornamentorum, miniſtrorum, paramentorum, & luminum, quibus in dies paſcitur, & nutritur: periret. Vide *Poteſt.* 224. vbi de permiſſione.

4 *Sed quid de præiudicio alterius Eccleſiæ?*

Reſpond. Hanc conditionem præhabendam eſſe, tamquam fundamentum, in quo ſolidatur Diœceſanus conſenſus, aliàs Epiſcopus efficeret contractum oneroſum in præiudicium tertii, quem nulli fas erit còndere; ceſſante igitur præiudicio, accedit authoritas, vt quilibet in ſua proprietate ædificare poterit Eccleſiam dotatam. Nota tamen præiudicium huiuſmodi inferri ſolere ex perceptione fructuum, expenſis, ſubſtentatione Rectoris, Eleemoſynis fieri ſolitis, de quibus fuſiùs *Poteſt.* 229. vbi de licentia præſtanda pro Monaſterio conſtruendo; ſed meliùs *Poteſt.* 184. vbi, quid erit in caſu neceſſitatis? quidvè de præiudicio? *num.* 1. *&* 2.

5 *Sed quid de Eccleſia diruta, & funditùs reædificanda?*

Reſpond. Recurrere dictam poteſtatem. Ratio, quia funditùs dextructum in ſui reædificatione dicitur nouum corpus recipere; igitur propter nouitatem operis exigitur nouitas requiſitorum. Cuiuſmodi ſunt: *dos; Authoritas diœceſana, & quod non ſit in præiudicium alterius.* Dices: in caſu Eccleſiam non ædificari, ſed reædificari, igitur nulla neceſſitas prærequiſitorum, quæ in prima ædificatione, iure requiruntur, & non in ſecunda. Ipſe autem concederem, ſi Eccleſia non eſſet radicitus, ſeù funditùs dextructa, ideſt omiſſa priori forma. Quando verè parietes corruerunt, vel aliis miſteriis inſeruiret, & pro Eccleſia nõ habita. Tunc accedit nouitas quaſi non fuiſſet: at ſi alter parietum eſſet pedeſter, vel maior illius forma nõ fuiſſet amiſſa, & perſiſterent omnia requiſita cum dote, poſſet tunc vti ſuffragio primæ conceſſionis. de quo lege Camill. Borell. *de præſtantia Regis Catholici cap.* 37. *num.* 10. *l.* 1. §. *Si quis ædificium. ff. noui oper.* refert Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 26. *num.* 12. Sed quia in propoſito valdè iuuant dicta *in Poteſt.* 137. ideò vide ibi.

6 *Sed quid ſi reficeretur in partem?*

Reſpond. diſtinguendo de parte, vel eſſentiali, ex quo verè dici poſſet, non eſſe Eccleſiam; tunc extrà dubium eſſet prærequiſita requiri; quia totum in ſententia Scotiſtarum, ex partibus eſſentialibus conflatur. Vel de accidentali, puta ſi minima pars aliqua caderet, & pedeſter maneret forma totius, tuncque neutiquam eſſe neceſſaria requiſita, nam verè non diceretur noua ædificatio, ſed reficientia, & repetium Eccleſiæ.

De Epiſcopo concedente Indulgentias temporales.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere Indulgentias temporales.*

2 *Sed an poſſit aliis delegare hanc facultatem?*

3 *Sed quibus prodeſt dicta Indulgentia?*

4 *Sed quid de Exemptis?*

5 *Sed quas temporales Indulgentias concedere poſſit?*

6 *Sed quid ſi Epiſcopus fuerit excommunicatus, vel in mortali?*

Poteſtas LXV.

1 POteſt Epiſcopus concedere ſuis ſubditis Indulgentias temporales. Ita colligunt *ex cap. tranſmiſſa, de elect. & cap. cum ex eo de pœnit.* Sanctus Thom. 4. *d.* 10. *q.* 1. *articulo* 4. Ricc. *reſol.* 306. *num.* 1. Valent. Toler. & Alii, quos citat, & ſequitur Barbo. *de Epiſcopo Alleg.* 83. *num.* 7. & quia de Indulgentiis egi ſupra *Poteſt.* 33. vbi quid ſit Indulgentia, hic ſupereſt de illis, quas aliis concedere poteſt. Cum igitur *Indulgentia ſit Remiſſio pœnæ aliàs debitæ in Purgatorio*, iuxtà peccatorum numerum, & grauitatem; à Confeſſariis iniungitur pœnitentia luenda in hoc ſæculo; pro Purgatorio verò de gratia Eccleſiæ per Epiſcopum electum in partē ſollicitudinis, applicatur Indulgentia ad remiſſionem dictæ pœnæ, virtute meritorum Chriſti, & Sanctorum. Non quidem plenariam, defectu poteſtatis illimitatæ, vt dixi *Poteſt.* 33. ſed temporales, hoc eſt 40. dierum, vel ad ſummum vnius anni in dedicatione Eccleſiæ. Ita communiter DD. citati.

2 *Sed an poſſit Aliis delegare hanc facultatem?*

Reſpond. Negatiuè cum dictis *Poteſt.* 33. *num.* 2. ob rationes ibi recenſitas; nec obſtat dictum quorumdam apud Bonac. *de Indulg. q.* 4. *p.* 3. *num.* 12. Eſſe de iure ordinario, & voluntario, & ideò delegabili, non inquam valet; quia de iure ſpeciali, & niſi de facultate ſuprema poſſet committi. Quapropter quidam dicere eſſe de iure perſonali, & niſi de commiſſione, delegabile, & ita in praxi, quāuis Barboſa contrarium doceat *Alleg.* 88. *num.* 10.

3 *Sed quibus prodeſſet dicta Indulgentia?*

Reſpond. Suis ſubditis, ita Nauar. *conſil.* 18. *num.* 13. vel meliùs etiam exteris in ſuo territorio commorantibus; cum Henriq. *cap.* 31. §. 2. Ratio, quia ſumus in agro gratioſo, & ab omnibus participabili; cautè autem procedendum cum Peregrinis Indulgentias petentibus, ex Ludouico Bologn. *Tract. de Indulg. num.* 60. & Cochier. *p.* 4. *q.* 58 *num.* 4 & de Quæſtantibus Lege *Poteſt.* 67.

4 *Sed quid de exemptis?*

Reſpond. Lucrari dictas Indulgentias; quia indulta non lædunt, ſed fauent, non impediunt, ſed dulciter ſuffragantur. Ita ſentiunt Ludou. *d. loco num.* 63. & Palud. quos ſequitur Bonac. *d. l. p.* 3. *num.* 15. Meliùs, quia exempti nunquam à gratioſa, ſed odioſa, & pœnali iuridictione eximuntur, quia nullus prætendit indultum in perniciem, ſed in fauorem, aliàs illud eſſet pœnale, & non fauorabile.

5 *Sed quas temporales Indulgentias concedere poſſit?*

Reſp. Vnius Anni in conſecratione Eccleſiarum, vt dicam fuſiùs *v. conſecrare Pot.* 116. *& P. poſt. v. Concedere benedictionem Eccleſiarū* ſupradictas, Præter alias concedere non valet, ſed ſeruare præſcriptum *ex Gloſſ. in cap. cum ex eo de Pœnit.* vt notauit Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi cap.* 41. *num.* 1. & Bonac. *d. l. num.* 2. Alii addunt quadraginta dierum in Anniuerſario Dedicationis; ſed quia de hoc numero ſuprà dictum eſt; ideò vltrà metam in hac Poteſtate præſcriptam ampliùs nequit de iure ordinario. Si qui verò Epiſcopi habent à Sede Apoſtolica concedere plenarias infirmis,

cum

cum aſſiſtentia perſonali, vel delegando Sacerdoti ſupplenti vices ſuas de nocte. Dicam Pot. 132.

6 *Sed quid, ſi Epiſcopus fuerit excommunicatus, vel in mortali?*

Reſpond. Quia excommunicatus caret vſu iuriſditionis, per conſequens, nec dictas indulgentias in eo fundatas elargiri poſſet; validas autem reputarem, ſi cenſuram occultam, & telleratam haberet. In mortali autem exiſtens, validè vteretur poteſtate præfata, quia peccatum in iuriſdictionis vſum non tollit. Apud Henriq. *in Summ. d. loco. cap.* 32. §. 4.

De Epiſcopo concedente Cappellanis, & Confeſſarijs ingreſſu ad Monaſteria Sãtimonialium pro miniſtrandis Sacramẽtis, Alijſq; neceſſitatibus Corporalibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam Cappellanis, & Confeſſarijs Monaſteriorum, ingrediẽdi in illis, ad ſpirituales neceſſitates.*

2 *Sed quid de alijs neceſſitatibus, & minißijs Corporalibus?*

Poteſtas LXVI.

1 Poteſt Epiſcopus concedere Cappellanis, & Confeſſariis Monaſteriorum licentiam ingrediendi in illis pro adminiſtratione Sacramentorum, ex Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Mon. cap.* 5. ſic: *Ingredi autem intra ſepta Monaſterij nemini liceat cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub Excomm. pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſariis, neque. vllus alius vllo modo poßit, etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi.* In quo Apertè apparet Prohibitus ingreſſus cum innouatione Conſtit. Bonif. 8. *Pericoloſo*, ſub Excõ quam alii defendunt non reſeruatã Papæ. Gauant. *Enchir. v. Monial. clauſ. num.* 27. Probatur inſuper Greg. 13. *Incipit à Dubijs; quæ emergunt* 23. *Decẽb.* 1581. ſic habẽs *Declaramus, Prælatos omnes, tam Seculares, quàm Regulares, quibus cura, & Regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi Monaſteria prædicta, ità demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, etiam à paucis ijſdem ſenioribus, ac Religioſis perſonis comitatis.* De qua Conſt. Bonac. *de Clauſ. p.* 4. *p.* 1 *num.* 8. Sanchez *lib.* 6. *cap.* 16. *nu.* 23. Et ipſe innui *Poteſt.* 230. ex quibus inſurgunt fundamenta poſtea Poteſtatis. In reb⁹ etiã neceſſariis pro humanæ vitæ ſpiritualis, & Tẽporalis tuitione, nam vnà cum Eccleſiaſtica diſciplina, ſeruari debent incolumes naturæ leges in adminiſtratione pro Animarum, corporumque ſalute, in rebus occurri ſolitis, & in dies obuiam uenientibus, Pro moderamine ingreſſus dictis in rebus, licentiam impertiendam.

in ſcriptis, niſi periculum ſit in mora, & tūc oretenùs ſufficeret, vel ſi ingrederetur vnà cū Epo. Bonac. *d. p. 3. n.* 1 (Frāciſcano excepto, ex cap. 11. Regul.) 2. Ingreſſo Cōfeſſario, pro audiendis confeſſionibus infirmarum accedere non valentium ad ſedem confeſſionalem, vel adminiſtrandam S. Extremunctionem, non debet pernoctare; etiam prætéſtu adiuuandi Animas in Agone, Neque diuagare ad aliam partem Monaſterii, etiam occaſione viſitandi alias infirmas. 3. Nec poteſt ingredi ad aſpergendam domum in Sabato Sancto, vel altero die, neq; ad ſepelliēdū, aut funerādū. 4. Neq; vt comitetur Medicos, vel operarios, ex variis deciſ. Sacr. Congreg. apud Gauant. Echirid. *v. Monial, Clauſura à num.* 28. Moniales autem præſumentes introducere alienos abſq; licentia ſubiiciuntur pœnis excom. reſer. aliiſque à Gregor. cit. per quem tribus menſibus carcerari debent, ſingulis ſextis feriis pane, & aqua tantùm veſci, & ad annum velo priuari; eamdem luent pœnam Præfecta, & Aſſiſtentes rotales. Vide Bonac. *d. l. p. 4. num.* 16.

2 *Sed quid de aliis neceſſitatibus, & minutijs corporalibus?*

Reſpond. Alteram partem pro neceſſitatibus corporeis, pro adimplenda mente Concilii. Sic explicant DD. apud Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 2. *ar.* 18. *concl.* 1. & Primò licentiam impertiendam Medicis, immò non vni, ſed multis pro Collegio. Tambur. *de Iure Abbatiſs. diſp.* 24. *q.* 6. *à num.* 1. Nec refert, Medicos non eſſe Doctores, quia Doctoratus non facit Medicos, ſed ſufficit eſſe peritos, Silueſter *v. Medicus*. Abſque tamen Practico ingreditur Medicus, ſed non abſque ſeniorum comitatu de familia Monaſterii. De muliere autem Medica, dicam fuſiùs *P. poſt. Imp.* 30. *num.* 2.

Pro operibus autem, quibus ſatisfacere non valeret Sexus fœmineus, poterit Epiſcopus Abbatiſſæ generalem in ſcriptis quandam licentiam impertiri, vt Fabris, Epiſcopo benè viſis; puta Fabricatoribus, Lignearíis, Molitoribus, Arborum Putatoribus, & ſimilibus, quando opus fuerit pateat ingreſſus, decore, quo decet famulabus Dei, comitatu Aſſiſtricium, vel diſcretarum. Quæ licentia ſingulis, quibuſcunque trimeſtribus, vel aliàs renouari debet, ex S. Cong. 28 Mar. 1588. de qua Tamb. *de Iure Abb. diſp.* 23. *q.* 6. *num.* 7.

De Epiſcopo concedente licentiam quæſtuandi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam quaſtuandi in ſua Diœceſi.*

2 *Sed quid de Regularibus Mendicantibus?*

Poteſtas LXVII.

1 POteſt Epiſcopus concedere licentiam quæritandi. Ita Franciſcus de leo *in Thaſauro fori, Eccleſiaſt. p.* 4. *cap.* 2. *num.* 146. Zeroll. *in praxi Epiſcopi p.* 1. *v. Quaſtores.* Bonac. *de Cenſ. extrà bull. Cœnæ Domini, diſp.* 2. *q.* 3. *p.* 30. *à num.* 10. & Alii apud eoſdem.

Omnes vigore Trid. *ſeſſ.* 21. *de Ref. cap.* 9. vbi rigoroſè ſtatuit vſque ad nomen aboleri quæſtores. *ex Cap. Quarum de Priuileg. & cap. de eo de pœnit. & Remiſſ.* Illos videlicet: quibus ex dictis capitibus conceſſum erat munus prædicationis, & publicationis Indulgentiarum, ad Eleemoſynas colligendas: quorum abuſum adeò excreuit, vſque ad ſcandalum, & hæreſim gignendam. Ad eradicandas igitur de gremio Eccleſiæ olera maligna, in ore hominum poſita de Eccleſia malignantium, Placuit S. Synodo penitus aboleri, & amplius non quæſtores; ſed Collectores Eleemoſynarum, ſeruatis ſeruandis, vocari permiſit, abſque concione, Indulgentiarum publicatione, & Campanarum pulſatione; qui modeſtè, quod liberaliter offertur, accipiant, & ita eſt facultas Trid. in noſtra poſitione recenſita. Apud DD. citatos, qui aduertunt dictam facultatem, non eſſe de numero indelegabilium: obtinentes igitur illam, vel ab Epiſcopo, vel à S. Apoſtolica, Eleemoſynas in pios vſus conuertere opus eſt, & non ad garrulas, vel ad profana, eſtque quod prohibuit S. Synodus ſuo dicto decreto, nè fideles de Cœleſti Eleemoſynarum theſauro priuentur. Confirmatur ex conſt. B. Pii V. incipit: *Et ſi Dominici. ſexto idus Febr.* 1567. & Alia 4. *nonas Iun.* 1570. incipit: *Quamplenum*, vbi prohibentur publicari Indulgentiæ, & Confeſſionalia ad Quæſtum. Quapropter neque Regulares exempti poſſunt Indulgentias publicare in eorum Eccleſiis, abſque proprii Ordinarii licentia, ſub pœna contrafacientibus; quod poſſint carceribus mancipari, vel cenſuris ab Ordinariis plecti. Apud Nouar. *In lucerna Regul. v. quæſtuarii. num.* 2. Igitur vndequaque omnibus, & ſingulis interdictum eſt quæſtuandi munus antiquum; & limitatè conceſſum ex Trid. in fauorem Eccleſiæ, dempto nomine quæſtuandi, & admiſſo colligendi Eleemoſynas ad extinguenda hominum peccata; dicente Eccleſia Dom. 1. Quadr. *Sicut aqua extinguit ignem, ita Eleemoſyna extinguit peccatum.*

Perſonæ autem, quibus conceduntur litteræ collectionum Sacræ Eleemoſynæ, debent eſſe modeſtæ, honeſtæ, probatæque vitæ, vt moribus, & vita infringant pernicies perſonarum antiquarum, quarum deprauati mores, & inhoneſti occaſionem dederunt hæreticis mordendi, & dicendi, idcircò licentiatos ab Ordinariis, bonis moribus, & exemplo reſtaurare oportet, quod ab aliis fuit deperditum.

Vſus verò, in cuius fauorem Epiſcopus ritè concedit facultatem quæſtuandi, debet eſſe pius, hoc eſt pro piis locis, Eccleſiis, Hoſpitalibus, Altaribus, pro miſerabilibus perſonis, vel operibus, neutiquam autem profanis. Quamobrem piè quærentes à liberè dantibus, & ſine vlla violentia, & extorſione accipere debent.

2 *Sed quid de Regularibus Mendicantibus?*

Reſpond. Remotis prohibitionibus prædicandi, Indulgentias concedendi, confeſſionalia, & facultates reſeruatorum elargiendi, ob quæ ſuſpenſiones factæ ſunt *à Trid. d. l.* etiam in Mendicantibus. In reliquis non comprehenduntur dicti Mendicantes, vbi ſunt eorum Conuentus, quia hoc eſt eorum munus, & & vita, ſe alere de aliorum Eleemoſynis, petendo oſtiatim omnia ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria: Extra verò eorum Conuentus, & in locis, vbi non habent domos, de licentia ſuorum Superiorum, Epiſco-

co-

copo oſtenſa, poſſunt quæſtuare; nec poſſunt prohiberi ab Epiſcopo: prout deciſum fuit in caſu dubii *à S. Congregat.* 1621. ſubſcribente Vbaldo Card. Fagnan. Secret. S. Congr. & 25. *Aug.* 1635. Lantuſca *in Theatro v. Quæritare* qđ procedit etiam antequam Parochus primitias colligat. Expungendus ergo Laurentius de Franch. *in ſuis controuerſ. De Vicario Generali Neapol.* impediente quibuſdam Mendicantibus quæſtum, eo quod in eorum Cõuentu pauci Religioſi erant, & mittebant quæſtores in Ciuitate, de quo certior factus Vicarius in Vrbe Roma, ordinauit Vicario Neapolit. quòd procederet cum benignitate, & abſque rumore; igitur non fuit prohibitum. refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 109. *d. l. num.* 7. Contrà impedientes Mẽdicantes petitionem Eleemoſynarum ſtat Bulla Sixti 4. *In Bullar. Sacr. Prædicatorum, & Minorum Ordin.*

De Epiſcopo concedente Monitoria ante litem, pro rebus perditis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere Monitoria ante litem inceptam, pro rebus perditis.*

2 *Sed quid de ſententia lata, abſq; præmiſſis monitoriis?*

3 *Sed, an teneantur omnes ad denunciandum, vi monitoriorum?*

Poteſtas LXVIII.

1 POteſt Epiſcopus concedere Monitoria ante litem inceptam, pro rebus perditis. Ita *cum Sayr. de Cenſ. lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 26. Dian. *de excommunicat. reſ.* 18. & Aliis, quos ipſi referunt, adducentes monitoria eſſe de eſſentialibus iuris; ita quod ſententia illa, ad quã Monitoria nõ præcederẽt, diceretur nulla ex iuris ordine non ſeruato. Quare ad ſententiam ferendam excommunicationis pro rebus perditis, (de quibus dixi *Poteſt.* 63.) præire debẽt monitoria, iuxtà præſcriptum *Trid. ſeſſ.* 25. *de Reſ. cap.* 3. Atque ſub pœna nullitatis actus; docèt Bordonius *contron.* 12. *à n.* 17.

Confirmatur hucvſque dictum, ſententia definitiua excommunicationis pro rebus perditis, pendente lite, vel ante ipſam, ferenda eſt in contumaciam, in reſipiſcentiam, & propter reorum inobedientiã, quorum contumacia voluntaria probatur per monitiones Iudicis, cui fures obedire renuunt; in ſua duritia perſiſtentes. Igitur neceſſaria ſunt, & concedenda, à quo fertur ſententia. Adeò aperta ſunt verba Tridẽtini, quòd de his non eſt ambigendum; in ſequentibus autem clariùs.

2 *Sed quid de ſententia lata, abſq; præmiſſis monitoriis?*

Reſpond. Eſſe iniuſtam, ex animo, cauſa, & iuris ordine non ſeruato; ideò delinquit Iudex prætermittendo monitoria ante ſententiam, & Reus appellare poteſt. Nicol. *Garzia in add. ad Tract. de Beneſ. p.* 1. *cap.* 5. *num.* 587. ait Trident. non annullare ſententiam declaratoriam, ſed tantùm modum præſtat tenendum de iure communi in monitoriis, vimque facit in nullitate actus, quando excõmunicatio fer-

retur ab alio non Epiſcopo, his verbis: *à Nemine prorſùs*. Quapropter tenet Sententiam non eſſe nullam. Placeat autē beneuolo legēti ſenſū huius doctrinæ, quæ loquitur de præmittendis ad monitoria; puta de interrogatione teſtium cum *Iuramento*, examine ſcripturarum, & aliis de iure faciendis; ideò docet, his prætermiſſis, conceſſionem monitoriorum non ſubiicere nullitati actus. Legatur attentè Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 106. *à num.* 38. Cōſulat Epiſcopus formam traditam à Trid. non eſſe impune poſitam, neque pro non appoſita teneri, neque irriſoriam, ſed ſalutiferam, & in fauorem legis, ideò ſeruanda, & non ſpernenda.

3 *Sed num teneantur omnes ad denunciandum vi monitoriorum?*

Reſpond. Sequentes non teneri.

1 Detinētes rem alienam. Ratio, quia nullus ſe patefacere tenetur de iure naturæ, cum nō monitoria diriguntur ad ipſos, ſed contra ſcientes, & non reuelantes. Genuenſ. *in Praxi Neap. cap.* 1. *num.* 1. Apud Bonac. *varij tract.* 6. *p.* 1. §. 6. *nu.* 3.

2 Neque ſcientes Reū impotentem omninò, vel commodè ſoluere. Homob. *de Examine Eccleſ. tr.* 11. *cap.* 3. *quæſt.* 13.

3 Neque ſcientes quē detinere rem iuſta detentione, vel in compenſationem. Eman. Rodr. *in Sūm. p.* 1. *cap.* 79. *num.* 11. & aduertit Bonac. *d. l. num.* 25. cum Nauar. quia ſi fortè talis peccauerit accipiendo non tamen retinendo, & cōtrà iuſtos detentores non diriguntur monitoria.

4 Neq; habentes ſcripturam aliquā exibere tenentur, vi monitoriorum, quando de tali exibitione maximū pateretur damnum. Henriq. *in Sūm. lib.* 7. *de excom. cap.* 18. §. 2. & Mechaudo *lib.* 1. *cap.* 3. *tom.* 13. cum Homob. *q.* 19. *v.* 3. *in fine* extendunt, vel apud ſe, aut ſanguine propinquos.

5 Neque ſcientes Reū vnico teſte denunciari. Eſcobar. *ſelect. tract.* 2. *p.* 2. *q.* 3. §. 6. Bonac. *ibid. p.* 1. §. 1. Ratio, quia vnus teſtis non probat, at non probare, eſt nil dicere.

6 Neque iure prohibiti teſtificare tenētur denunciare. Puta Patres contra Filios, Vxores contra Maritos, & è contrà. Auila *de Cenſ. p.* 2. *cap.* 5. *diſp.* 5. *dub.* 3. & procedit de filiis naturalibus, ſpuriis, & inceſtuoſis. Maſchar. *conſul.* 148. Secùs de Spiritualibus. Genuenſ. *d. l. cap.* 2. *num.* 3. In crimine verò hereſis adhùc filius tenetur Patrem hæreticum denunciare, nè ſerpiat hereſis cancer. Auila, & Alii apud Bonac. *d. l. p.* 1. §. 7. *num.* 6. quod extenditur ad omnes inhabiles, & infames, qui ſaltem faciunt in probatione prę ſumptionē. Apud Farinac. *p.* 2. *q.* 62. *num.* 274.

7 Neque ſcientes Reū ſub ſigillo naturali, niſi graue damnum imminèret Reipublicę: puta homicidia, latrocinia, falſificationes monetarum, grauéſque machinationes. Nauar. *in Man. cap.* 18. *num.* 12. Solon. 12. *q.* 71. *ar.* 3. *q. vl.* cum Bonac. *d. l.* & fortiùs ſcientes ſub ſigillo Sacramentali *Gloſſ.* 2. *c. Sacerdos. diſt.* 8. Neque Medici, & alii circa ipſum Reum, vel ipſius Procuratores, quia hi ſunt fideles, & publici adminiſtratores. Graff. *in deciſ. aureis lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 23.

8 Neque ſcientes tāquam ab aliis acceptum, quia his nulla fides ob periculum leuitatis, cum graui dāno Rei. Eman. *d. loco p.* 1. *cap.* 79. *num.* 7.

9 Neque audientes delictum fuiſſe denunciatum. Graff. *d. loco lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 3. quia iam eo factus

eſt certus *Iudex.*

10 Neque quis tenetur denunciare, fraterna correctione non præmiſſa. Nauar. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 247. Excipe caſum hæreſis, vel Sollicitationis in confeſſione ex Nouiſ. *conſt. Alex.* 7. incipit: *Licet aliàs*, 8. *Iulij* 1660. ſic: *Etiam ſi nulla fraterna correctio, vel alia monitio præmiſſa fuerit, omninò teneri ad denunciandum.* Ratio, quia DD. Inquiſitores maximis circumſpectione, iudicio, & examine procedunt. Suntque Mundi Confeſſarii, & Angeli orbis; Animarũ Medici, ideò cautè ſancitũ, qđ faciendũ à ſcientibus, fieri iuſſum eſt à Iudicibus, qui non citò condemnant, ſed arguunt, non confundunt, ſed ad emendam vocant: quod legi Diuinę *Matth.* 18. nõ aduerſatur, ſed iuxtà eam, iure translato ad Iudices.

11 Neque ſciẽtes probabiliter ex tali denunciatione ſibi accidere inimicitiam grauem, & capitalem. Ratio, quia nemo cum damno proprio, alterius damnum eruere debet. Nauarr. Graff. Ecobar. *tom.* 2. *q.* 3. *ſ.* 7. *num.* 4.

12 Neq; degentes extra territoritorium Epiſcopi excommunicationem emittentis. Henriq. *cap.* 18. *ſ.* 4.

13 Neque Monachi, aut Fratres denunciare tenentur, quia exempti à contemptioſa iuriſd. Ordinariorum. Ita Vulp. *cap.* 2. *num.* 14.

14 Neque retinentes rem tamquã Creditores, quia monitoria ſunt contrà mala fide retinentes; ideò non obligant iuſto titulo retinere ſcientes. Comital. *reſp. moral. lib.* 3. *queſt.* 93. cum Dian. *p.* 1. *tom.* 5. *reſ.* 1.

15 Neque retinentes per iuſtam præſcriptionem, vel vſucaptionem; quia pro his eſt iuſta detentio Nauar. *conſil.* 33. *num.* 8. Auila *de Cenſ. p.* 2. *diſp.* 5. *dub.* 1.

16 Neque Ementes bona à latronibus. Nauar. *in Man. cap.* 17. *nu.* 12. Bonac. *de Contract. diſp.* 1. *de Reſtit. q.* 4. *p.* 2.

17 Neque Accipientes rem ſuam ab aliis, abſq; ſcandalo, eo quia via iudiciaria ſuccurri non potuerint. Viui. *decis.* 225. *num.* 45. Gutt. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 67.

Hi omnes quos operæ pretium duxi recenſere non tenentur vi monitoriorum pro rebus perditis ad denunciandum. Aliique non deſunt caſus occurrentes clarè, vel dubiè, quibus prudens Iudex, & Confeſſarius rei veritate perpenſa poſſet innitì rationi, iuxtaque eam decidere; vel conſulere caſus. Adiicere tandem viſum fuit pro illis, qui denunciare tenentur intra tempus determinatum, quo elapſo, per ignorãtiam aliouè; adhuc tenet obligatio, quæ non finit cum termino, cum terminus non ad finiendam obligationem apponitur, ſed ad ſollicitãdam. Ita ſentiẽre Nauar. Eman. & alii apud Dian. *Reſol. moral. tract.* 4. *r.* 195.

De Epiſcopo concedente licẽtiam alteri dotatæ ingredi Monaſterium ſupranumerum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam alteri dotatæ ingredi Monaſterium ſupranumerum.*

2 *Sed cum numerus poſſit augeri, cur*

cur debet ab Ordinarijs præfigi?
3 *Sed, an dotes Monialium non applicata poſſint negotiari?*

Poteſtas LXIX.

1 POteſt Epiſcopus concedere alicui dotatæ licentiam ingredi Monaſterium ad monachandum ſuprà numerum, Iuſta tamen interpoſita cauſa: Ita defendit cum quãpluribus Sanchez *in Præceptis Decal. lib. 7. cap. 23. à num. 1. ad 6.* Sanè enim hæc doctrina Sanchez reſoluit contradictionem ab antiquo habitam *ex cap. vn. de ſtatu Relig. in 6.* in quo habetur: Puellã recipi non poſſe ſuprà numerum, cum Clauſula (quod Profeſſio aliàs eſſet nulla) Quod pariter decretum fuit à Trid. *ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. cap. 3. In prædictis autem Monaſterijs, & domibus, tàm virorum, quã Mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterùm conſtituatur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorũ, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.* Cui ſucceſſerunt plures Summ. Pontificum diſpoſitiones Clem. 8. incipit: *Nullus omninò 25. Iulij 1599.* Vrb. 8. *de celeb. Miſſ. 21. Iulij 1625.* At quia ea omnia pluribus in partibus in diſſuetudinem obierant, fuit cnixè per Sacr. Congregat. prouiſum, ſuo decreto *6. Sept. 1604.* Cuius tenor habetur apud Barboſ. *de Epiſ. Alleg. 98. n. 4. & in Summ. Apoſt. deciſ. v. Moniales ſuperenumeriæ*: vbi ſic: 1. Superenumeraria non recipiatur, niſi de licentia Sacr. Cong. 2. Quod duplicatam afferat dotem, & 3. quod non ſubrogatur in locum decedentium intrà numerum. Cuius obſeruantiam ſub mortali obligat, pœniſque ibi adiectis. Totum hoc, nè grauaretur Monaſterium, ſupra vires, ſed ex æquo reſpõdeat numerus Monialium cum numero redditúum, aut ſolitarum Eleemoſynarum. Ait Sanchez *d. l. num. 4.* Hodiè decretum hoc etiam conſuetúdine abrogatum eſſe; cum compertum ſit, plures admitti, nec vnquam noſtris temporibus auditum fuiſſe in controuerſiam verti valorem profeſſionis; nè dum illam irritari, & *num. 6.* iuſtam ait cauſam eſſe: Nè Monaſteria ſufficienti Religioſorum numero deſtituta corruant, neuè data Senium pluritate, Religionis candor, & inſtitutum tepeſcat, ſi alii non admitterentur ante ſeniorum mortem; data igitur neceſſitate, iuncta cum conſuetudine faciunt ſufficientem cauſam excuſatiuam, non quidem abrogatiuam decreti ſupradicti, ſed rigoris temperatiuam, vel explicatiuam. Hæc Sanchez per totum.

Tu verò adde conſtitutiones, inhibitiones, & prohibitiones præfatas factas eſſe, nè ex receptione ſuperenumerariæ minueretur æs numero Monialium aptatum ad earum commodam ſubſtentationem; prout ex Sacr. Cõgregatione apud Gauant. *in Echir. v. Mon. Alim. à num. 5.* refert Lezan. *in Summ. v. Dos Monialium num. 4.* prouiſum eſt: Dotes Monialium bonis ſtabilibus, ſeu cenſibus implicari debet, vt annuos afferãt fructus ad earum ſuſtentationem. Ex quo per receptionem ſuperenumerariæ cum dote, non minuitur, nec pauperiùs redditur Monaſterium ſed potiùs augetur. Ita quod ſi creſcit numerus creſcunt cum ipſo pariter vires Monaſterii; accedente igitur cõſenſu Monialium, datoque augmento redituum præfatiſque cauſis adiunctis pariter erit conſequens ſequi dictã

po-

poſita Poteſtas in Epiſcopo. Cui ex iniuncto Trid. illis verbis: *Conſtituatur, & in poſterum conſtituetur.* In dicta receptione denuò fas erit determinare, vel conſtituere numerum ad equalitatem redituum. Ita quod creſcēte numero reddituum, cum illo concreſcit Monialium numerus, ad Monaſterii capacitatem, eſtque ſenſus poſitæ poteſtatis cum Sanchez.

2 *Sed cum numerus poſſit augeri, cur debet ab Ordinarÿs præfigi?*

Reſpond. Numerum determinatum, & præfixum referri ad menſuram ſtantem, & taxatam reddituum ab initio factam ab Epiſcopis, ad fugiendam de medio confuſionem, fortè oriundam ex receptione Monialium ſupra vires reddituum, iuxtà quod debet ex S. *Congregat. citata*, determinari numerus Monialium ad æqualitatē reddituum; quo ſenſu eſt interdictus ingreſſus alterius ſuperenumeralis. Augmentum autem refertur ad dotem auctam, & ita creſcente dote, ad eius menſuram concreſcit quantitas diſcreta Monialium, iuxtà capacitatem Monaſterii, ſicut creſcente cauſa, creſcit eius effectus, & eſt ſenſus noſtræ poſitionis. Apud Doctores citatos, cum Sanchez.

2 *Sed an dotes Monialium non applicatæ poſſint negotiari?*

Reſpondet Leſius, per ſe, negatiuè, per alium verò non eſſe interdictum, quia omnes prohibitiones cadunt in per ſe *ex cap. conſequens diſt.* 88. Pellizzar. *tom. 4. de Negot.* Laiman, & alii relati à Dian. P. 1. *tract.* 8. *r.* 72.

De Epiſcopo concedente, Puellas educādas ingredi Monaſteria ſuprà numerum præfixum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere, Puellas educandas ingredi Monaſteria Monialium ſupra numerum.*

2 *Sed, an indifferenter omnes puellæ poſſint ingredi?*

Poteſtas LXX.

1 POteſt Epiſcopus concedere: Puellas educandas ingredi Monaſteria Moniali ſupra numerum. Hanc Poteſtatem docet rerum omnium Magiſtra praxis, & conſuetudo, ritè introducta ad educationem Puellarum; nec nullo prohibetur iure; etenim prohibitiones factæ (*de quibus Poteſt. antecedenti*) vim præcipuè habent contra Monachandas, quam educandas prout deciſum videtur à Sacr. Congregat. apud *Quarant. v. Monialium*, pro Epiſcopo Hyeraceli 1604. Quapropter Educationis gratia viuunt, non tamquam de Corpore, & familia Monaſterii, ſed ſumptibus propriis aluntur, recipientes, dumtaxat educationem de regimine, & praxi Magiſtrarū, atq; virtutes ex conuerſationibus Religioſis, diſciplinam regularem amplectentes, vt virtuosè extructæ, eligant quam viam tenère voluèrint. Illic enim occluſæ, doctrinam Chriſtianam, modum orandi mente, & voce pſallere, pingere, ſonare, & alia ad ornatum Animæ, & Corporis edocent; enim verò diſciplina iuuenibus neceſſaria, vt ſenes factæ, alios inſtru-

ſtruant, hoc præ oculis; ideò enim cõſuetudinaliter Epiſcopus dictam facultatem exercere poteſt; vt par erit Monaſterio. Nec dicas; Puellas excommunicari per ingreſſum huiuſmodi, prout mihi ineptè reſponſum fuit, quia non criminosè, ſed de legitima facultate ingrediuntur, educationis gratia. Neque iterum dicas: bonum non eſſe Seculares Monialibus miſceri; quia nil eo meliùs decorumque erit: Puellas educari monaſticis, Religioſiſque moribus, quos à Secularibus addiſci non poſſunt. Status enim huiuſmodi eſt à Deo, & Eccleſia volitus, dicente: Pſalmiſta: *cum Sancto ſanctus eris, cum peruerſo, peruerteris.*

2 *Sed, an omnes Puellæ indifferenter poſſint ingredi?*

Reſpond. Niſi ſeruatis conditionibus Monaſterii, & Puellarum; prout conſiderationi, & maturitati Epiſcoporum, ſeù Prælatorum congruum videbitur. Quapropter conſiderare oportet: Puellas debere eſſe ſaltem 7. Annorum, & non vltrà 25. Zeroll. *in Praxi Epiſcoporum*. Sanas corpore, & mente, de honeſtis, parentibus ortas: aptaſque ad bonos addiſcendos mores. Itidem Monaſterii Capacitatem, & vota Monialium; vt videatur Monaſterium paratum, eas recipere. Quibus omnibus præmiſſis, Epiſcopus facultatem elargiri poteſt; vt Puella cum habitu Virginali, decoro correſpõdenti, & virginali modeſtiæ decenti poſſit ingredi: Ingreſſa autem ſeruare tenetur vnà cum aliis Clauſuram, quòd ſi ſecùs fecerit reuertendi ſpe carebit: *ex Sacr. Congregat. ibid.* Lego Barboſ. *de Epiſcopo Allegat.* 102. Num autẽ clàm egreſſa incidat in excom. dico non, ut de Nouitiis docet Bonac. *de Clauſ. q. 1. p. 2. n. 3.*

De Epiſcopo concedente licentiam Nouitiis diſponendi de ſuis temporalibus, infrà duos menſes ante profeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam Nouitijs diſponendi de ſuis tẽporalibus, intrà duos menſes ante profeſſionem.*

2 *Sed quid de vigore dictæ diſpoſitionis?*

3 *Sed quid de validitate donationis factæ abſque licentia Epiſcopi?*

4 *Sed quid de nullitate donationis?*

Poteſtas LXXI.

1 POteſt Epiſcopus concedere licentiam Nouitijs diſponendi de ſuis temporalibus, intrà duos menſes ante Profeſſionem. Ita ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. c. 16.* vbi ſic: *Nulla renunciatio valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, vel eius Vicarij, fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri niſi ſequuta profeſſione: aliter facta etiam iurata ſit irrita, & nullius effectus.* Qua ſuaui grauique diſpoſitione excluduntur fraudes, preces, & metus Nouitii, volentis liberè renunciare, & profiteri. Preuenitur licentia Epiſcopi, (quem intelligas, etiam ſolum confirmati, & non dum conſecrati) vel eius Vicarii, vi ſolius electionis ad Vicariatum, vel Capituli S. V. per eius Vicarium, qui ſuccedit in iuriſdictione ordinaria, quæ adhuc eſt delegabilis. Sanch. in *Præcept. decal.*

tom.

in ſcriptis, niſi periculum ſit in mora, & tunc oretenus ſufficeret, vel ſi ingrederetur vnà cũ Epo. Bonac. *d. p. 3. n.* 11 (Frã ciſcano excepto, ex cap. 4. 1. Regul.) 2. Ingreſſo Cõfeſſario, pro audiendis confeſſionibus infirmarum accedere non valentium ad ſedem confeſſionalem, vel adminiſtrandam S. Extremunctionem, non debet pernoctare; etiam prætextu adiuuandi Animas in Agone, Neque diuagare ad aliam partem Monaſterii, etiam occaſione viſitandi alias infirmas. 3. Nec poteſt ingredi ad aſpergendam domum in Sabato Sancto, vel altero die; neq; ad ſepelliẽdũ, aut funerãdũ. 4. Neq; vt comittetur Medicos, vel operarios, ex variis deciſ. Sacr. Congreg. apud Gauant. Echirid. *v. Monial. Clauſura à num.* 28. Moniales autem præſumentes introducere alienos abſq; licentia ſubiiciuntur pœnis excom. reſer. aliiſque à Gregor. cit: per quem tribus menſibus carcerari debent, ſingulis ſextis feriis pane, & aqua tantùm veſci, & ad annum velo priuari; eamdem luens pœnam Præfecta, & Aſſiſtentes rotales. Vide Bonac. *d. l. p.* 4. *num.* 16.

3 *Sed quid de aliis neceſſitatibus, & minutijs corporalibus?*

Reſpond. Alteram partem pro neceſſitatibus corporeis, pro adimplenda mente Concilii. Sic explicant DD. apud Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 2. *ar.* 18. *concl.* 1. & Primò licentiam impertiendam Medicis, immò non vni, ſed multis pro Collegio. Tambur. *de Iure Abbatiſſ. diſp.* 24. *q.* 6. *à num.* 11. Nec refert, Medicos non eſſe Doctores, quia Doctoratus non facit Medicos, ſed ſufficit eſſe peritos, Silueſter *v. Medicus*. Abſque tamen Practico ingreditur Medicus, ſed non abſque ſeniorum comitatu de familia Monaſterii. De muliere autem Medica, dicam fuſiùs *v. poſt. Imp.* 32. *num.* 2.

Pro operibus autem, quibus ſatisfacere non valeret Sexus fœmineus, poterit Epiſcopus Abbatiſſę generalem in ſcriptis quamdam licentiam impertiri, vt Fabris Epiſcopo benè viſis, puta Fabricatoribus, Lignearìis, Molitoribus, Arborum Putatoribus, & ſimilibus, quando opus fuerit pateat ingreſſus, decore, quo decet famulabus Dei, comitatu Aſſiſtricium, vel diſcretarũ. Quæ licentia ſingulis, quibuſcunque trimeſtribus, vel aliàs renouari debet ex S. Cong. 28. Mar. 1588. de qua Tamb. *de Iure Abb. diſp.* 23. *q.* 6. *num.* 7.

De Epiſcopo concedente licentiam quæſtuandi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam quæſtuandi in ſua Diœceſi.*

2 *Sed quid de Regularibus Mendicantibus?*

Poteſtas LXVII.

1 POteſt Epiſcopus concedere licentiam quæritandi. Ita Franciſcus de leo *in Theſauro fori Eccleſiaſt. p.* 4. *cap.* 2. *num.* 146. Zeroll. *in praxi Epiſcopi p.* 1. *v. Queſtores.* Bonac. *de Cenſ. extrà bull. Cœnæ Domini, diſp.* 2. *q.* 3. *p.* 30. *à num.* 10. & Alii apud eoſdem.

copo oſtenſa, poſſent quæſtuare; nec poſſunt prohiberi ab Epiſcopo: prout decisum fuit in caſu dubii à S. *Congregat.* 1621. ſubſcribente Vbaldo Card. Fagnan. Secret. S. Congr. & 25. *Aug.* 1635. Lantuſca *in Theatro v. Quæritare* qđ procedit etiam antequam Parochus primitias colligat. Expungendus ergo Laurentius de Franch. *in ſuis controuerſ. De Vicario Generali Neapol.* impediente quibusdam Mendicantibus quæſtum, eo quod in eorum Cõuentu pauci Religioſi erant, & mittebant quæſtores in Ciuitate, de quo certior factus Vicarius in Vrbe Roma, ordinauit Vicario Neapolit. quòd procederet cum benignitate, & abſque rumore; igitur non fuit prohibitum, refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 109. *d. l. num.* 7. Contrà impedientes Mẽdicantes petitionem Eleemoſynarum ſtat Bulla Sixti 4. *In Bullar. Sacr. Prædicatorum, & Minorum Ordin.*

De Epiſcopo concedente Monitoria ante litem, pro rebus perditis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere Monitoria ante litem inceptam, pro rebus perditis.*

2 *Sed quid de ſententia lata, abſq; præmiſſis monitorijs?*

3 *Sed, an teneantur omnes ad denunciandum, vi monitoriorum?*

Poteſtas LXVIII.

1 POteſt Episcopus concedere Monitoria ante litem inceptam, pro rebus perditis. Ita *cum Sayr. de Cenſ. lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 26. Dian. *de excommunicat. reſ.* 18. & Aliis, quos ipſi referunt; adducentes: monitoria eſſe de eſſentialibus iuris; ita quod ſententia illa, ad quã Monitoria nõ præcederẽt, diceretur nulla ex Iuris ordine non ſeruato. Quare ad ſententiam ferendam excommunicationis pro rebus perditis, (de quibus dixi *Poteſt.* 63.) præire debẽt monitoria, iuxtà præſcriptum *Trid. ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 3. Atque ſub pœna nullitatis actus; docet Bordonius *controu.* 12. *à n.* 17.

Confirmatur hucvſque dictum, ſententia definitiua excommunicationis pro rebus perditis, pendente lite, vel ante ipſam, ferenda eſt in contumaciam, in reſipiſcentiam; & propter reorum inobedientiã, quorum contumacia voluntaria probatur per monitiones Iudicis, cui fures obedire renuunt, in ſua duritia perſiſtentes. Igitur neceſſaria ſunt, & concedenda, à quo fertur ſententia. Adeò aperta ſunt verba Tridentini, quòd de his non eſt ambigendum; in ſequentibus autem clariùs.

2 *Sed quid de ſententia lata, abſq; præmiſſis monitorijs?*

Reſpond. Eſſe iniuſtam, ex animo, cauſa, & iuris ordine non ſeruato; ideò delinquit Iudex prætermittendo monitoria ante ſententiam, & Reus appellare poteſt. *Nicol. Garzia in add. ad Tract. de Benef. p.* 1. *cap.* 5. *num.* 587. ait Trident. non annullare ſententiam declaratoriam, ſed tantùm modum præſtat tenendum de iure communi in monitoriis, vimque facit in nullitate actus, quando excõmunicatio fer-

retur ab alio non Epiſcopo, his verbis: *à Nemine prorſùs.* Quapropter tenet Sententiam non eſſe nullam. Placeat autẽ beneuolo legẽti ſenſũ huius doctrinæ, quæ loquitur de præmittendis ad monitoria; puta de interrogatione teſtium cum *Iu*ramento, examine ſcripturarum, & aliis de iure faciendis; ideò docet, his prætermiſſis, conceſſionem monitoriorum non ſubiicere nullitati actus. Legatur attentè Barboſa *de Epiſcopo Alleg.* 106. *à num.* 38. Cõſulat Epiſcopus formam traditam à Trid. non eſſe impune poſitam, neque pro non appoſita teneri, neque irriſoriam, ſed ſalutiferam, & in fauorem legis, ideò ſeruanda, & non ſpernenda.

3 *Sed num teneantur omnes ad denunciandum vi monitoriorum?*

Reſpond. Sequentes non teneri.

1 Detinẽtes rem alienam. Ratio, quia nullus ſe patefacere tenetur, de iure naturæ. cum nõ monitoria diriguntur ad ipſos, ſed contra ſcientes, & non reuelantes. Genuenſ. *in Praxi Neap. cap.* 2. *num.* 1. Apud Bonac. *varij tract.* 6. *p.* 1. §. 6. *nu.* 3.

2 Neque ſcientes Reũ impotentem omninò, vel commodè ſoluere. Homob. *de Examine* Eccleſ. *tr.* 11. *cap.* 3. *quæſt.* 13.

3 Neque ſcientes quẽ detinere rem iuſta detentione, vel in compenſationem. Eman. Rodr. *in Sũm. p.* 1. *cap.* 99. *num.* 11. & aduertit Bonac. *d. l. num.* 25. cum Nauar. quia ſi fortè ſalis peccauerit accipiendo non tamen retinendo, & cõtrà iuſtos detentores non diriguntur monitoria.

4 Neq; habentes ſcripturam aliquã exibere tenentur, vi monitoriorum, quando de tali exibitione maximũ pateretur damnum. Henriq. *in Sũm. lib.* 13. *de excom. cap.* 18. §. 2. & Mechado *lib.* 1. *p.* 3. *tom.* 3. cum Homob. *q.* 19. *r.* 3. *in fine* extendunt, vel apud ſe, aut ſanguine propinquos.

5 Neque ſcientes Reũ vnico teſte denunciari. Eſcobar: *ſelect. tract.* 2 *p.* 2. *q.* 3. §. 6. Bonac. *ibid. p.* 1. §. 1. Ratio, quia vnus teſtis non probat, at non probare, eſt nil dicere.

6 Neque iure prohibiti teſtificare tenẽtur denunciare. Puta Patres contra Filios, Vxores contra Maritos, & è contrà. Auila *de Cenſ. p.* 2. *cap.* 5. *diſp.* 5. *dub.* 2. & procedit de filiis naturalibus, ſpuriis, & inceſtuoſis. Maſchar. *conſul.* 148. Secùs de Spiritualibus. Genuenſ. *d. l. cap.* 2. *num.* 3. In crimine verò hęreſis adhùc filius tenetur Patrem hæreticum denunciare, nè ſerpiat hęreſis cancer. Auila, & Alii apud Bonac. *d. l. p.* 1. §. 7. *num.* 6. quod extenditur ad omnes inhabiles, & infames, qui ſaltem faciunt in probatione pręſumptionẽ. Apud Farinac. *p.* 2. *q.* 62. *num.* 274.

7 Neque ſcientes Reũ ſub ſigillo naturali, niſi graue damnum imminèret Reipublicè: puta homicidia, latrocinia, falſificationes monetarum, grauesque machinationes. Nauar. *in Man. cap.* 18. *num.* 12. Solon. 12. *q.* 71. *ar.* 3. *q. vl.* cum Bonac. *d. l.* & fortiùs ſcientes ſub ſigillo Sacramentali *Gloſſ.* 2. *c. Sacerdos. diſt.* 8. Neque Medici, & alii circa ipſum Reum, vel ipſius Procuratores, quia hi ſunt fideles, & publici adminiſtratores. Graff. *in deciſ. aureis lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 23.

8 Neque ſcientes tãquam ab aliis acceptum, quia his nulla fides ob periculum leuitatis, cum graui dãno Rei. Eman. *d. loco p.* 1. *cap.* 79. *num.* 7.

9 Neque audientes delictum fuiſſe denunciatum. Graff. *d. loco lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 3. quia iam eo factum eſt

eſt certus Iudex.

10 Neque quis tenetur denunciare, fraterna correctione non præmiſſa. Nauar. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 247. Excipe caſum hæreſis, vel Sollicitationis in confeſſione. ex Nouiſ. *conſt. Alex.* 7. incipit: *Licet aliàs*, 8. *Iulij* 1660. ſic: *Etiam ſi nulla fraterna correctio, vel alia monitio præmiſſa fuerit, omninò teneri ad denunciandum.* Ratio, quia DD. Inquiſitores maximis circumſpectione, iudicio, & examine procedunt. Suntque Mundi Confeſſarii, & Angeli orbis, Animarū Medici, ideò cautè ſancitū, qđ faciendū à ſcientibus, fieri iuſſum eſt à Iudicibus, qui non citò condemnant, ſed arguunt, non confundunt, ſed ad emendam vocant: quod legi Diuinę *Matth.* 18. nō aduerſatur, ſed iuxtà eam, iure translato ad Iudices.

11 Neque ſciētes probabiliter ex tali denunciatione ſibi accidere inimicitiam grauem, & capitalem. Ratio, quia nemo cum damno proprio, alterius damnum eruere debet. Nauarr. Graff. Ecobar. *tom.* 2. *q.* 3. §. 7. *num.* 4.

12 Neq; degentes extra territorium Epiſcopi excommunicationem emittentis. Henriq. *cap.* 18. §. 4.

13 Neque Monachi, aut Fratres denunciare tenentur, quia exempti à contemptioſa iuriſd. Ordinariorum. Ita Vulp. *cap.* 2. *num.* 14.

14 Neque retinentes rem tamquā Creditores, quia monitoria ſunt contrà mala fide retinentes; ideò non obligant iuſto titulo retinere ſcientes. Comital. *reſp. moral. lib.* 3. *queſt.* 93. cum Dian. *p.* 1. *tom.* 5. *reſ.* 1.

15 Neque retinentes per iuſtam præſcriptionem, vel vſucaptionem, quia pro his eſt iuſta detentio Nauar. *conſil.* 33. *num.* 8. Auila *de Cenſ. p.* 1. *diſp.* 5. *dub.* 1.

16 Neque Ementes bona à latronibus. Nauar. *in Man. cap.* 17. *nu.* 12. Bonac. *de Contract. diſp.* 1. *de Reſtit. q.* 4. *p.* 2.

17 Neque Accipientes rem ſuam ab aliis, abſq; ſcandalo, eo quia via iudiciaria ſuccurri non potuerint. Viui. *deciſ.* 215. *num.* 45. Gutt. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 67.

Hi omnes quos operæ prætium duxi recenſere non tenentur vi monitoriorum pro rebus perditis ad denunciandum. Aliique non deſunt caſus occurrentes clarè, vel dubiè, quibus prudens Iudex, & Confeſſarius rei veritate perpenſa poſſet inniti rationi, iuxtaque eam decidere, vel conſulere caſus. Adiicere tandem viſum fuit pro illis, qui denunciare tenentur intra tempus determinatum, quo elapſo, per ignorātiam aliouē; adhuc tenet obligatio, quæ non finit cum termino, cum terminus non ad finiendam obligationem apponitur, ſed ad ſollicitādam. Ita ſentiēre Nauar. Eman. & alii apud Dian. *Reſol. moral. tract.* 5. *r.* 95.

De Epiſcopo concedente licētiam alteri dotatæ ingredi Monaſterium ſupranumerum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam alteri dotatæ ingredi Monaſterium ſupranumerum.*

2 *Sed cum numerus poſſit augeri,* cur

cur debet ab Ordinarijs præfigi?

3 *Sed; an dotes Monialium non applicata poſſint negotiari?*

Poteſtas LXIX.

1 POteſt Epiſcopus concedere alteri dotatæ licentiam ingredi Monaſterium ad monachandum, ſuprà numerum, Iuſta tamen interpoſita cauſa. Ita defendit cum quã pluribus Sanchez *in Præceptis Decal. lib. 7. cap. 23. à num. 1. ad 6.* Sanè enim hæc doctrina Sanchez reſoluit contradictionem ab antiquo habitam *ex cap. vn. de Statu Relig. in 6.* in quo habetur · Puellã recipi non poſſe ſuprànumerum, cum Clauſula (quod Profeſſio aſiàs eſſet nulla) Quod pariter decretum fuit à Trid. *ſeſſ. 25. de Reg. & Mon. cap. 3. In prædictis autem Monaſterijs, & domibus, tàm virorum, quã Mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſtituetur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorũ, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.* Cui ſucceſſerunt plures Summ. Pontificum diſpoſitiones Clem. 8. incipit *Nullus omninò* 25. *Iul.* 1599. Vrb. 8. *de celeb. Miſſ.* 21. *Iulij* 1625. At quia ea omnia pluribus in partibus in diſſuetudinem obierant, fuit enixè per Sacr. Congregat. prouiſum, ſuo decreto *6. Sept.* 1634. Cuius tenor habetur apud Barboſ. *de Epiſc. Alleg.* 98. *n.* 4. *& in Summ. Apoſt. deciſ. v. Moniales ſuperenumeriæ*: vbi ſic: 1. Supernumeraria non recipiatur, niſi de licentia Sacr. Cong. 2. Quod duplicatam afferat dotem, & 3. quod non ſubrogatur in locum decedentium intra numerum. Cuius obſeruantiam ſub mortali obligat, pœniſque ibi adiectis. Totum hoc, nè grauaretur Monaſterium, ſuprà vires, ſed ex equo reſpõdeat numerus Monialium cum numero redditũum, aut ſolitarum Eleemoſynarum. Ait Sanchez *d. l. num.* 4. Hodiè decretum hoc etiam conſuetudine abrogatum eſſe; cum compertum ſit, plures admitti, nec vnquam noſtris temporibus audit um fuiſſe in controuerſiam verti valorem profeſſionis, nè dum illam irritari, & *num. 6.* iuſtam ait cauſam eſſe: Nè Monaſteria ſofficienti Religioſorum numero deſtituta corruant, neuè data Senium pluritate, Religionis candor, & inſtitutum tepeſcat, ſi alii non admitterẽtur ante ſeniorum mortem; data igitur neceſſitate iuncta cum conſuetudine faciunt ſufficientem cauſam excuſatiuam, non quidem abrogatiuam decreti ſupradicti, ſed rigoris temperatiuam, vel explicatiuam. Hæc Sanchez per totum.

Tu verò adde conſtitutiones, inhibitiones, & prohibitiones præfatas factas eſſe, nè ex receptione ſuperenumerariæ minueretur æs numero Monialium aptatum ad earum commodam ſubſtentationem; prout ex Sacr. Cõgregatione apud Gauant. *in Echir. v. Mon. Alim. à num.* 5. refert Lezan. *in Summ. v. Dos Monialium num.* 4. prouiſum eſt: Dotes Monialium bonis ſtabilibus, ſeù cenſibus implicari debẽt, vt annuos afferãt fructus ad earum ſuſtentationem. Ex quo per receptionem ſuperenumerariæ cum dote, non minuitur, nec pauperius redditur Monaſterium, ſed potiùs augetur. Ita quod ſi creſcit numerus creſcunt cum ipſo pariter vires Monaſterii; accedente igitur cõſenſu Monialium, datoque augmento redituum præfatiſque cautis adiunctis, pariter erit conſequens ſequi dictam po-

poſita Poteſtas in Epiſcopo. Cui ex iniuncto Trid. illis verbis: *Conſtituatur, & in poſterum conſtituetur.* In dicta receptione denuò fas erit determinare, vel conſtituere numerum ad equalitatem redituum. Ita quod creſcẽte numero reddituum, cum illo concreſcit Monialium numerus, ad Monaſterii capacitatem, eſtque ſenſus poſitæ poteſtatis cum Sanchez.

2 *Sed cum numerus poſſit augeri, cur debet ab Ordinarijs præfigi?*

Reſpond. Numerum determinatum, & præfixum referri ad menſuram ſtantem, & taxatam reddituum ab initio factam ab Epiſcopis, ad fugiendam de medio confuſionem, fortè oriundam ex receptione Monialium ſupra vires reddituum, iuxtà quod debet ex S. *Congregat. citata*, determinari numerus Monialium ad æqualitatẽ reddituum; quo ſenſu eſt interdictus ingreſſus alterius ſupereunumeralis. Augmentum autem refertur ad dotem auctam, & ita creſcente dote, ad eius menſuram concreſcit quantitas diſcreta Monialium, iuxtà capacitatem Monaſterii, ſicut creſcente cauſa, creſcit eius effectus, & eſt ſenſus noſtræ poſitionis. Apud Doctores citatos, cum Sanchez.

3 *Sed an dotes Monialium non applicatæ poſſint negotiari?*

Reſpondet Leſius, per ſe, negatiuè, per alium verò non eſſe interdictum, quia omnes prohibitiones cadunt in per ſe *ex cap. conſequens diſt.* 88. Pellizzar. *tom.* 4. *de Negot.* Laiman, & alii relati à Dian. P. 1. *tract.* 8. *r.* 72.

De Epiſcopo concedente, Puellas educãdas ingredi Monaſteria ſuprà numerum præfixum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere, Puellas educandas ingredi Monaſteria Monialium ſupra numerum.*

2 *Sed, an indifferenter omnes puellæ poſſint ingredi?*

Poteſtas LXX.

1 Poteſt Epiſcopus concedere Puellas educandas ingredi Monaſteria Monialiũ ſupranumerum. Hanc Poteſtatem docet rerum omnium Magiſtra praxis, & conſuetudo, ritè introducta ad educationem Puellarum, nec nullo prohibetur iure, etenim prohibitiones factæ (*de quibus Poteſt. antecedenti*) vim præcipuè habent contra Monachandas, quam educandas: prout deciſum videtur à Sacr. Congregat. apud *Quarant. v. Monialium*, pro Epiſcopo Hyeracẽſi 1604. Quapropter Educationis gratia viuunt, non tamquam de Corpore, & familia Monaſterii, ſed ſumptibus propriis aluntur, recipientes, dumtaxat educationem de regimine, & praxi Magiſtrarũ, atq; virtutes ex conuerſationibus Religioſis, diſciplinam regularem amplectentes, vt virtuoſè extructę, eligant quam viam tenère voluerint. Illic enim occluſæ, doctrinam Chriſtianam, modum orandi mente, & voce pſallere, pingere, ſonare, & alia ad ornatum Animæ, & Corporis edocent; enim verò diſciplina iuuenibus neceſſaria, vt ſenes factæ, alios inſtru-

ſtruant, hoc præ oculis; ideò enim cõſuetudinaliter Epiſcopus dictam facultatem exercere poteſt; vt par erit Monaſterio. Nec dicas; Puellas excommunicari per ingreſſum huiuſmodi, prout mihi ineptè reſponſum fuit, quia non criminosè, ſed de legitima facultate ingrediuntur, educationis gratia. Neque iterum dicas; bonum non eſſe Seculares Monialibus miſceri; quia nil eo meliùs decorumque erit: Puellas educari monaſticis, Religioſiſque moribus, quos à Secularibus addiſci non poſſunt. Status enim huiuſmodi eſt à Deo, & Eccleſia volitus, dicente: Pſalmiſta: *cum Sancto ſanctus eris, cum peruerſo, peruerteris.*

2 *Sed, an omnes Puellæ indifferenter poſſint ingredi?*

Reſpond. Niſi ſeruatis conditionibus Monaſterii, & Puellarum, prout conſiderationi, & maturitati Epiſcoporum, ſeu Prælatorum congruum videbitur. Quapropter conſiderare oportet: Puellas debere eſſe ſaltem 7. Annorum, & non vltrà 25. Zeroll. *in Praxi Epiſcoporum*; Sanas corpore, & mente, de honeſtis; parentibus ortas: aptaſque ad bonos addiſcendos mores. Itidem Monaſterii Capacitatem, & vota Monialium; vt videatur Monaſterium paratum, eas recipere. Quibus omnibus præmiſſis, Epiſcopus facultatem elargiri poteſt; vt Puella cum habitu Virginali, decoro correſpõdente, & virginali modeſtiæ decenti poſſit ingredi: Ingreſſa autem ſeruare tenetur vnà cum aliis Clauſuram; quòd ſi ſeciùs fecerit reuertendi ſpe carebit: *ex Sacr. Congregat. ibid.* Lege Barboſ. *de Epiſcopo Allegat.* 102. Num autẽ clàm egreſſa incidat in excom. dico non, ut de Nouitiis docet Bonac. *de Clauſ. q. 1. p. 2. n. 3.*

De Epiſcopo concedente licentiam Nouitiis diſponendi de ſuis temporalibus, infrà duos menſes ante profeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere licentiam Nouitijs diſponendi de ſuis temporalibus, intra duos menſes ante profeſſionem.*

2 *Sed quid de vigore dictæ diſpoſitionis?*

3 *Sed quid de validitate donationis factæ abſque licentia Epiſcopi?*

4 *Sed quid de nullitate donationis?*

Poteſtas LXXI.

1 Poteſt Epiſcopus concedere licentiam Nouitiis diſponendi de ſuis temporalibus, intrà duos menſes ante Profeſſionem. Ita ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. c. 16.* vbi ſic: *Nulla renunciatio — valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, vel eius Vicarij, fiat intra duos mẽſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri niſi ſequuta profeſſione: aliter facta — etiam iurata ſit irrita, & nullius effectus.* Qua ſuaui grauique diſpoſitione excluduntur fraudes, preces, & metus Nouitii, volentis liberè renunciare, & profiteri. Preuenitur licentia Epiſcopi, (quem intelligas, etiam ſolum confirmati, & non dum conſecrati) vel eius Vicarii, vi ſolius electionis ad Vicariatum, vel Capituli S. V. per eius Vicarium, qui ſuccedit in iuriſdictione ordinaria, quæ adhuc eſt delegabilis. Sanch. in *Pracept. decal.* tom.

tom. 2. *lib.* 7. *cap.* 5. *à num.* 69. *Intra duos menſes*, ex quo ſatis erit fieri toto illo bimeſtri ante legitimum tempus Profeſſionis, etiam per diem ante finitum tempus. Quãuis quacunque cauſa differatur Profeſſio. *Ita* deciſum apud Armendariz: refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 98. *num.* 11. Pariter ſi Nouitius (ſtante Pontificia diſpenſatione) voluiſſet profiteri nono menſe nouitiatus, debet renunciationem facere non bimeſtri ante; ſed eadem die, vel præcedẽti, *ibid.* renũciatio autẽ facta ſuum effectum ſortitur profeſſione emiſſa, quod ſi moreretur Nouitius ante illam, corrùere docet Sanch. *d. num.* 48. Quid autem de teſtamento, & codicillis factis in Religionis ingreſſu? ſunt magna diſſidia inter Guttier. & Spina, citati à Barboſ. cui placuit ſententia; quod valèrent, propter libertatem Nouitii (quã intelligo veram) ad ſeruandã Concilii ſolemnitatem. Quod Nouitius in illo bimeſtri de licentia Epiſcopi ratam haberet diſpoſitiones ãte ingreſſũ factas, quia ſicut in bimeſtri poterat reuocare, ita confirmare, modo tamen, quod fraus, vel dolus parentum, vel aliorum non intercedat; quod maximè vitare intendit Concilium. Et valet etiã ꝓ profitendis ad 16. annum, prout in receptione Nouitiorum Laicorum in noſtra Religione, quia Concilii forma non variatur ex annis. Eſtò magis commune ſit profeſſionem eſſe pro viris, & mulieribus ad 16. annum.

2 *Sed quid de vigore dictæ diſpoſitionis?*

Reſpond. Rodriq. *quæſt. Reg. to.* 2. *q.* 47. Sanchez. *d. d.* Conciliarem hanc ſolemnitatem, de licentia petenda, aliquibus in Religionibus, vel Diœceſibus per diſſuetudinem obiiſſe, tu verò cogita legitimam conſuetudinem; ſi quæ habet vires contra decretum Trid. quod euenire poteſt, vel per longinquam diuturnitatem, vel per incuriam Epiſcoporum, parum curantium de tali licentia. Vel meliùs Regulares vſi ſunt tacita licentia, quæ in ſcriptis non eſt neceſſaria.

3 *Sed quid de validitate donationis factæ, abſque licentia Epiſcopi, ex ſola præſcripta conſuetudine?*

Reſpond. Validam eſſe donationem, èmiſſa profeſſione valida, ſiuè tacita, ſiuè expreſſa, tũ quia eius valor dependèret à validitate profeſſionis, vbi Nouitius mortuus mundo, Deo viuit. Valèret quòque in caſu refactæ profeſsionis, in qua vna cum ea coaleſcit valida renunciatio bonorum. Apud *Tambur. de Iure Abatiſſ. diſp.* 12. *num.* 2. denique etiam in caſu protractæ profeſſionis vltrà ãnum à fine nouitiatus, ex legitima cauſa, modo tamen Donatio ſit facta intra duos menſes ante profeſſionem. Sanch. *lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 82. Cùm quo non reputarem nullam, donationem factam in bimeſtri poſt 10. menſes nouitiatus, etiam in caſu protractæ profeſſionis. Ratio quia Tridentin. ſupponit, prout aliàs decreuit: profeſſionem fieri immediatè poſt annum completum nouitiatus ad minus, & non antea, tamen non irritat ex cauſa legitima protractam poſt dictum tempus. Vltimo valèret quoque donatio facta vi Teſtamenti. Ratio quia Concilium non procedit in vltimis voluntatibus, quæ ante profeſſionem quolibet tempore fieri poſſunt, & reuocari. Apud Lelium. Zech. *de Reip. Eccl. tit. de Regular. cap.* 3. *n.* 10. *Grat. de Vecbjs.* & alij, quos citat, & ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 99. *num.* 11. *in fine.*

4 *Sed quid de nullitate donationis?*

Reſp. Donationem inualidari, ex nullitate profeſſionis. Vel eo quia facta ante tempus bimeſtre; ex claris verbis Concilii ſuprà. *Aliter facta ſit irrita, & nullius effectus.* Vel denique, ſi poſt factam donationem ſequeretur mors Nouitii ante profeſſionem. Ratio quia profeſſio ſequuta validat donationem; ſicut teſtamentum numqam eſt validum niſi intercedat mors teſtatoris. *Ita* in morte morali Nouitii. Apud Sanchez *d. l. lib. 7. cap. 5. num.* 48. notat tandem Barboſ. *in Summ. Apoſt. decis. v. Monialis num.* 6. Quod Nouitia in Mortis articulo, etiam de conſenſu Monaſt. non poteſt profeſſionem emittere, vt Monaſterium ſuccedat in dote, vel bonis.

De Epiſcopo concedente, vt Miſſæ in alia Eccleſia, vel Altari celebrentur, ſupra voluntatem donantis Eleemoſynam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt concedere, vt Miſſæ celebrentur in alia Eccleſia, vel Altari, ſupra voluntatem donantis Eleemoſynam.*

2 *Sed quid, ſi conſtaret voluntatē donantis Eleemoſynam fuiſſe, vt celebrentur Miſſæ in illa Eccleſia cum clauſula:* quod non aliàs.

Poteſtas LXXII.

1 POteſt Epiſcopus concedere, vt Miſſæ celebrentur ex cauſa in alia Eccleſia, vel Altari ſupra voluntatem donantis Eleemoſynam. Hanc Poteſtatē defendunt ſubſcripti Doctores, ſic: Si donans Eleemoſynam predefiniret Eccleſiam, vel Altare, in quibus voluiſſet Miſſas celebrari, & illa eſſet impedimento quodam detenta, accedente licentia Epiſcopi, poterunt Sacerdotes ritè, & abſque ſcrupulo, vel culpæ grauis incurſu celebrare; ſicut aliàs incurrerent ſi abſque impedimento, & licentia celebrarent, tamquam non ſatisfacientes voluntatem Teſtatoris, ſeù donantis, quam exactè adimpleri voluerunt SS. Pontifices.

Dixi quodam impedimento, ſiuè *naturali*; puta, ſi Eccleſia, vel Altaria eſſent diruta, ſeù minus apta. Siuè *morali*, vt ſi eſſent polluta ſanguine, vel ſemine; quibus in caſibus fas erit Epiſcopo licentiam prædictam elargiri, & Sacerdotibus onus impoſitum ſatisfacere. Nec dicas in hoc læſam voluntatem donantis, quia potius aptatam ab Epiſcopo ratione incommodi, & impedimenti ſecundum verā Epikeiam, quam habet Epiſcopus à Trident. interpetrandi, ſeù commutendi voluntatē Teſtatoris, nè pereat ſuffragium ab eo relictum; iuxtà dicta *Poteſt.* 56. Sic Henriquez *in Summ. lib. 7. cap.* 15. *& lib. 9. cap.* 22. *à nu.* 6. Graſſ. *in decis. aureis P.* 1. *lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 15. apud Bonac. *de Sacram. diſp.* 4. *q. vlt. p.* 7. *§.* 24. *n.* 4.

2 *Sed quid ſi conſtaret voluntatem donantis Eleemoſynam fuiſſe, vt celebrentur Miſſæ in aliqua Eccleſia, cum clauſula.* Quod non aliàs.

Reſpond. Clauſulam illam haberi pro non appoſita, quia licentia præſtanda ab Epiſcopo non eſt abſoluta, & voluntaria; ſed fundata in cauſa, & impedimentis præfatis in fauorem, & melioramentum

vo-

voluntatis Donantis; Cur ſi propoſitum fuiſſet impedimentum fortè clauſulam non appoſuiſſet; & ſi apponeret, inſanè tamen. Cuius inſaniam Epiſcopus non declarat; ſed ſanam deſunct. mentem in fauorem Animarum, tamquam bonus Paſtor, & conſiliator, duritiem infringendo ſuaſionibus; vel præſentia, ſi donans viueret. Vel ſua demum authoritate, ſi mortuus. Nec deſunt quidam contradicere dictis, quibus adhærerem tantum in caſu præiudicii tertii, puta quando Teſtator reliquiſſet 100. miſſas celebrandas in tali Altari B. M. V. cum clauſula *Aliàs legatum commutetur in aliam Eccleſiam*; tunc enim intrat præiudiciū Tertii. Sicque dato impedimento naturali, vel morali in priori altari non erit liberum Epiſcopo, cōmutare locum: ſed adimplenda omninò eſſet voluntas donantis; quia clauſula *aliàs*, non tribuit facultatem Epiſcopo; idcircò concilianda erit opinio contradicentium, cum diſtintione prædicta.

De Epiſcopo concedente Beneficium; antequam Contuliſſet eius Vicarius.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre beneficium, antequam eius Vicarius contuliſſet.*

Poteſtas LXXIII.

1 POteſt Epiſcopus conferre beneficium, antequam eius Vicarius Generalis, (cui commiſſa fuit facultas) contuliſſet. Senſum, & probationem huius Poteſtatis habet Azor. *Inſtit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 41.* & alii apud ipſum, quorum ratio eſt ad probandam collationis validitatem, eo caſu, quo *Epiſcopus* in literis patentibus ſui Vicarii ſpecialiter contulerit poteſtatem conferēdi beneficia, tunc collatio Epiſcopi anterior facta, & Vicarii poſterior, valèret illa Epiſcopi, tum quia Epiſcopus per delegationem Vicario factam, non abdicauit à ſe poteſtatem conferendi beneficia; aliàs delegatio eſſet contra; & non in auxilium delegantis. Ideò ſi ambo contuliſſent, & collatio Epiſcopi probaretur per teſtes, vel ſcripturam anterior facta, cederet illa Vicarii, ſicut è contrà, cederet illa Epiſcopi, tamquam nullitèr. Quapropter ſi eàdem die ambo contuliſſent diuerſis Clericis; attendenda foret anterioritas horę, & cuius illa erit, valebit: idipſum ſi collatio fieret eadem hora, vbi poſſet probari anterioritas. Si denique probari non poſſet anterioritas; vel probata fuerit ſimultatio, vel illa erit valida, cuius potiores eſſent rationes, aut illa Epiſcopi ratione dignitatis, vt *in ſequenti poteſtate num.* 1. vel melius expectanda deciſio à Superiori Poteſtate, cuius erit decidere, & conferre. Neque dicas: probata anterioritate vnius, collationem alterius cadere per priuationem, ſed tamquam nulliter factam fuiſſe. Vltimò probata validitate Vicarii, vt alii docuerunt, poterit Epiſcopus, ex Cauſa probata Beneficiarium illo beneficio priuare, & alteri con-

ferre, vel eidem, prout antea ſue-
ſtierat, ſed cautè procedendum in
hoc. Sequentem poteſtatem inſpi-
cias.

De Epiſcopo validè conferen-
te beneficium, antequam
Papa contu-
liſſet.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre validè beneficium in tali die, & hora, eſtò reperiretur collatum à Papa in ſolo die.*

2 *Sed in tali prouiſione Papa, facta nè ſit derogatio alternatiua?*

Poteſtas LXXIV.

1 POteſt Epiſcopus conferre validè beneficium in tali die, & hora, eſtò reperiretur collatũ à Papa in ſolo die. Intelligentia huius Poteſtatis aperienda eſt in illo caſu, & loco, priori poteſtati conſimili, & quando beneficia eſſent conferenda ab vtraq; Poteſtate, & iuriſdictione, aliàs vis accideret talis caſus; Probatur ſtante conceſſione facta à Papa, vt in menſibus alternatiuis, Ordinarii conferant beneficia vacantia, par erit vtrumque poſſe cõferre, puta Ordinarius per obtentam conceſſionem, & Papa per ſupremam iuriſdictionem, quia per conceſſionem factam, à ſe, non abdicauit facultatem conferendi; neq; ſe præiudicare poterat in ſua authoritate, iuxta quæ diximus: *Poteſtate antecedenti*, in quo caſu, vterq; cõferre poteſt cum loco præuentionis; quia ſtat duplex conceſſor, &
1 collatio anterior erit valida, poſterior autem nulla, ratione occupatæ collationis. Si verò anterioritas non appareret, neque probari poſſet per legitimos teſtes, tũc Valebit collatio facta à Papa, ob prærogatiuam concedentis: *ex Cap. Si à Sede Apoſtolica de præbendis in 6. & in Dudum §. vlus igitur*. In propoſito autem; ecce veritas noſtræ Poſitionis, quando in collatione facta ab Ordinario appoſita ſit dies, & hora; in illa verò Papæ non; tunc illam Ordinarii præualere reſoluunt quàplures, cum *Gloſſ. in Nam apparet* in citatis iuribus; vt notant *Rebuff. de Pacificis poſſeſſionibus num. 199. Rigo. in Collect. 159. cap. 5. & Collect. 144*. Quorum ratio eſt, quia collatio facta in tali die, & hora eſt determinata, & definita; quæ præfertur indeterminatæ, & indefinitæ, tamquam res vniuerſalior minus perfecta, rei particulari, vt homo Petrus eſt perfectior homini vt ſic, ex natura rei. Nec dicas: illam Papæ valere propter iuriſdictionem in illo; nam propter conceſſionem factam, & Ius acquiſitum in poſſeſſione beneficii, iuriſditio Papæ amiſit vires; res enim facta, refieri non poteſt, niſi deſtructa, vt tota Philoſophia clamat, id ipſum militat de Epiſcopo cum eius Vicario in muneribus delegatis.

2 *Sed in tali prouiſione Papa, facta nè ſit derogatio alternatiua?*

Reſpond. Negatiuè, tum quia vna cum alternatiua ſtat poſſeſſio dominii præuentiuè, nec iniuria infertur Epiſcopo, cui ſatis eſt; ſic concedere, ſeu conferre, quando Papa non cõcedit. Tũ quia Papa non confert Alternatiuam modo ſibi contrario,

&

& præiudicatiuę ſuæ præcellentiæ, ſuorumque ſucceſſorum, ideo in conceſſione alternatiuæ non priuatur iure ſuo ordinario, ob plenitudinem poteſtatis, quam habet conceſſibilem, & delegabilem; ergo nulla derogatio, ita diſcurrit Garzia *d. loco*.

De Epiſcopo conferente beneficia curata, etiam reſeruata Sede Apoſtolica vacante.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre beneficia curata etiam reſeruata ſede Apoſtolica vacante?*

2 *Sed num omnia beneficia reſeruata cadunt vnà cum Morte Pontificis reſeruantis?*

3 *Sed vtrum in hac poteſtate ſenſus ſit de Beneficio Iuris Patronatus?*

Poteſtas LXXV.

1 POteſt Epiſcopus conferre beneficia curata, etiam reſeruata, vacante Apoſtolica ſede, imminetque Animarum periculum, ita colligitur *ex cap. Si Apoſtolica 25. de præbendis in 6.* Rebuff. *de nominat. q. 15. num.* 28. & alii non pauci apud illum. Quorum ratio eſt, quia tunc vacant Regulæ cancellariæ, vnà cum efficiente. Igitur reſeruata redeunt ad ius commune Ordinariorum. Neque Regulæ cancellariæ ſunt per modum legis, & ſtatuti, atque adeò durabiles poſt Mortem Pontificis, ſed ab homine, & vna cum illo ſpirabiles. Quapropter Sede Apoſtolica vacante, omnes menſes ſunt Ordinarii de iure communi, vnà cum Beneficiis. Apud Sotaſ. *decis.* 980. *num.* 12. Qua ratione Gonſal. *ad reg. 8. cancell. §. 5. proœm. num.* 46. aſſerit: Regulas fieri ſolere immediatè die ſequenti ad aſſumptionem noui Pontificis, quod non eſſet neceſſe, ſi dictæ reſeruationes fuiſſent perpetuæ. Immò hæc earum reſeruatio non cadit vſque ad electionem Pontificis, ſed vſque ad Regularum editionem; ideò per nouam editionem reuiuiſcunt roboratæ, & reſeruatæ. Ita docuit Gonzal. *d. loco.*

3 Dixi *ob Animarum periculum*. Ob quod valet etiam ſi beneficia vacant in Curia, viuo Pontifice, ſed ante collationem ſedes vacabat. Apud DD. cit. quos ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 57. num.* 30. Ratio eſt ipſa periculi imminentia, quę non ſubſtat legibus reſeruatiuis; At ſecuriùs, quando ſuppleri poteſt per alium; non eſt facienda prouiſio, ſed attendendæ regulæ reſeruatiuæ. Niſi dicere velimus: Collationem ſede vacua, prouiſionem verò ſede plena factam ab Ordinario, cui ſubeſt Animarum cura, immediatè ſubſiſtere, ſi neceſſitas adeſſet magna.

2 *Sed num omnia beneficia Reſeruata cadunt vnà cum morte Pontificis reſeruantis?*

Reſpond. Negatiuè, ſed dumtaxat illa benef. quæ ſola vi Regularum Cancellariæ reſeruantur, Cogor ideo aſſignare quædam beneficia perpetuò reſeruata, quorum collatio ſpectat ad Papam; qui ſi mortuus fuerit, expectandus erit nouus, & ſunt quę recenſet Aloyſ.

Ricc.

Ricc. *in praxi fori Eccleſiaſtici d. reſolut.* 333. *num.* 2. Notatque Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 57. *n.* 35.

1 Beneficia vacantia Sede Epiſcopali vacante, cuiuſque ſint qualitatis, & conditionis, debeat à Romano Pontifice conferri. Ex Bulla B. Pii v. incipit: *Sanctiſſimus in Chriſto Pater. an.* 1568.

2 Quando vacant per crimen hæreſis ex eodem incipit: *Cum Apoſtolatus 6. Kal. Feb.* 1566. *& Greg.* 13.

3 Quando vacant per Priuationẽ ex conſt. Paul. 3. incipit: *Sanctiſſimus conſt.* 67. *apud* Barb. *d. n.* 39.

4 Si Beneficia fuerint collata perſonis prohibitis; puta Apoſtatis à fide, vel Hæreticis; vacant Sedi Apoſtolicæ ex Conſt. Greg. 13. incipit: *Eccleſijs ibid. Nou.* 1580.

5 Beneficia recepta in Confidentiam ex Conſt. 85. Pii. 4. incipit: *Roman. Pontifex.*

6 Beneficia curata, collata non ſeruata forma Trid. *ſeſſ.* 14. *de Ref. c.* 18. *ex conſt.* 32. *B. Pij v. in conſteren dis.* 1566.

7 Beneficia vacantia ob non reſignationem publicam; ex Greg. 13. incipit: *Humano vix* Iudicio. *Nonis Ian.* 1584.

8 Beneficia illorum, qui pro aliis ſe examini ſuppoſuerunt, vel cum intentione aliis reſignandi, vel offerunt penſiones ad illa conſequenda. ex conſt. Pauli 4. incipit: *Inter cæteras.* 27. *Nou.* 1557.

9 Beneficia vacantia pro non deferendo habitum Clericalem. *ex Sixt. v. conſt.* 92.

10 Beneficia vacantia in Vrbe dumtaxat conferenda à Romano Pontifice, tamquam Epiſcopo Romano, *ex cap. Si quis 7. quæſt.* 1.

11 Vacantia in Abbatia S. Crucis Camaldulenſis, in Diœceſi Augubina. ex Conſt. Greg. 13. incipit: *Vt Apoſtolica ann.* 1578.

12 Illa vacãtia Regni Germaniæ, Menſibus Ian. Maii, Iulii, & Septẽbris *ex conſt. Nicol. v.*

13 Vacantia ob delictum offendentium litigantes in Romana curia, eorumque Iudices, aduocatos, & procuratores. ex Conſt. Alex. 6. incipit: *In eminentia.*

14 Vacantia Eccleſiæ Metropolitanæ Cæſarauguſtanæ menſibus Ian. April. Iulii, & Octobris; vt refert Gonzal. *Gloſſ.* 51. *num.* 116. apud quem alia præmulta videre fas eſt. *Vgol. de Poteſt. Epiſcopi. Barboſ. d. l.* de quibus omnibus ſpecialiter, & perpetuò reſeruatis non eſt ſenſus in hac noſtra Poteſtate, ſed de ſolis reſeruatis vigore Regularũ Cancellariæ, de quibus latiùs dicã. *Poteſt.* 254.

3 *Sed vtrum in hac Poteſtate ſenſus ſit de Beneficio iuris patronatus?*

Reſpond. Negatiuè, cum ſit merè laicale, ſaltem quoàd effectum executionis, & reſeruationis; quidquid alii dixerunt, eſſe iuris mixti. Apud *Couar. in pract. cap.* 36. *nu.* 55. Seraf. *deciſ.* 719. & Alii apud ipſos. De Beneficiis autem conferibilibus in menſibus alternantibus, dicam fuſiùs *P. poſt. Impoſ.* 109. *lit. H.*

De Epiſcopo conferente in ſpatio ſex menſium Beneficia vacantia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre in ſpatio 6. menſium beneficia vacantia.*

2 *Sed quare prouiſio elapſa non deuoluitur de Metropolitano ad Primatem?*

Poteſtas LXXVI.

1 POteſt Epiſcopus intra terminos 6. menſium beneficia vacantia in ſua Diœceſi cõferre, ſiuè ſint Eccleſiæ Cathed. ſiuè collegiatæ; *ex Cõſt. B. Pij v. in conferendis: 1566. & Concilio Later. 4. ſub Alex. 3.* In qua agitur de beneficiis, & dignitatibus inferioribus ad Epiſcopum, ſiuè prouiſio ſit facienda per electionem, ſiuè per collationem; nam de aliis beneficiis ſuperioribus eſt ſpatium trium menſium *in cap. Poſt quam 50. diſtinc*: Sex igitur menſes ſunt à die ſcitæ vacationis, & elapſo ſemeſtri collatio deuoluitur ad ſuperiorem. *Ità ex cap. Omnes Baſilicæ 16. q. 4.* vbi tributa fuit Poteſtas Epiſcopo conferendi omnia beneficia inferiora, propter aſſiſtentiam iuris, & intentionem fũdatam; *ex cap. Nullam de Conceſſ. præbend.* notant multi apud Fdince. *tract. 41. de Beneficijs cap. 2. num. 24. & Rebuff. tract. de deuolutionen num. 4.* & alii relati à Barboſ. *de Epiſcop. Allag. 58. à num. 2.* Quod etiam procedit de Beneficiis Parochialibus, vbi poſt aſſignatum Vicarium idoneum à die notæ vacationis; tenetur intra eundem ſpatium ſemeſtre, beneficia conferre; quando verò collatio ſpectaret ad Papam, debet Epiſcopus intra 4. menſes perſonam magis idoneam prævio concurſu eligere, & electam ſignificare. Vigore Trid. *ſeſſ. 24. c. 18. & Conſt. B. Pij v. ſupra 1. Aprilis.* Ex quibus iuribus conſtat modus expreſſus temporiſque ſpatium; quo poteſt, & tenetur Epiſcopus eligere Rectores, & Beneficiarios. Nec dicas cum quibuſdam: ſemeſtre incipere à die vacationis; niſi ſenſus ſit à die nota, vt aduertit Garzia *d. l. num. 22.* & habet vim hæc explicatio in quatrimeſtre, pro beneficiis Papæ reſeruatis. Propter eandem rationem, nec faciliùs admittitur excuſatio Ordinariorum per ignorantiam beneficiorum vacantium; quoniam tenentur ſingulis annis viſitare Diœceſim ex iure antiquo. *Cap. Ordinarius de officio ordinationis in 6. & Trid. ſeſſ. 24. de Reſ. cap. 3.* Dictumque ſemeſtre aſſignatum eſt. Tum ad probandã Perſonam capacem per informationem vitæ, & ſufficientiam litteraturæ, præſertim in beneficiis curatis. Tum ad dandum locum multitudini negotiorum in curia Epiſcopali vndequaque cõfluentium. Tum denique pro concurſu, in quo eligi debet melior ad ſubſtinenda beneficii onera: ſi verò intra dictum tempus beneficium non fuerit collatũ; fit deuolutio ad Metropolitam. *ex cap. licet de ſupplen. neglig. Prælatorum. & cap. 2. de conceſſ. prebẽd.* Idipſum dico de Prælatis Cardinalibus; quibus ex indulto competeret conferre beneficia; quorum ſemeſtri negligentia probata; prouiſio facienda deuoluitur ad Papã, vt notat Puteus *deciſ. 293. lib. 5.* afferens Rotam in laodiemi pro Canonicatu S. Dioniſii 23. *Martij, & 3. Iulij* 1613. coram Decano Reuer. Coccino; refert Barboſ. *d. l. num. 11.*

2 *Sed quare Prouiſio elapſa non deuoluitur de Metropolitano ad Primatem?*

Reſp. Sic debere fieri ex cit. iurib. de Metropolitano, ad Primatem, & ad Patriarcham, quando darentur hi gradus de facili, ob difficultatem autem obtinuit conſuetudo, deuolutionem de Metropolita ad Papam

pam fieri, cum omnibus ſuis requiſitis; vt docuit Gonzal. §. 3. *Proem. num.* 5. Quantum autem ſpectat ad noſtram poſitionem, probato primo ſemeſtri negligentiæ in Epiſcopo, prouiſio non iure præuentionis; ſed deuolutionis ex d. Cōſt. B. Pii vt attinet ad *Papā*. Nota tamen quod ſi prouiſio facta fuiſſet poſt incurſā deuolutionē die immediatè ſequenti ab Epiſcopo, eſſet inualida; quia in iure non ſuo, ſed alieno, & deuoluto, vt aduertit Barboſ. *d. loco num.* 12. *in fine*. Tu verò inſpice melius *P. poſt. Impot.* 40. Quibus autem modis vacant beneficia, videto *Poteſt.* 254. & *Poteſt. antecedenti.*

De Epiſcopo validè cōferente Beneficium Digno; prætermiſſo digniori.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre beneficiū digno validè, digniori prætermiſſo.*

2 *Sed à quo deſumenda dignitas, & maior dignitas?*

Poteſtas LXXVII.

1 POteſt Epiſcopus conferre validè beneficiū digno, digniori prætermiſſo; ſed non abſque culpa. Cuius ſenſus eſt, quia & ſi Epiſcopus tenetur de Iuſtitia ad validè, & licitè conferendum digniori, ex verbis Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 18. ſic: *Ex hiſque Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio fiat.* Caſus tñ eſt, ex duobus propoſitis ab examinatoribus, quorum alter dignus, & alius dignior. Si collatio fieret digno, eſſet valida, tum quia ſufficit ad validitatem collationis ſubiecti mediocris idoneitas, vt poſſit ſuſtinere onera illius beneficii, & huiuſmodi collatio dicitur valida, ſed non licita, quia formæ traditæ à Trid. *d. loco*, occurritur, decernēte ex propoſitis ab examinatoribus, quorum examini plures expoſiti fuerunt, debere Epiſcopum digniorem, hoc eſt virtute, litteratura præcellentiorem eligere; eique teneri Beneficium licitè, & validè conferre. Ita firmant, & docent Zamar. *de officio Iudicis, p.* 1. *q.* 22. *à num.* 12. Caetan. 22. *q.* 62. *ar.* 4. *ad.* 4. Eman. *in Summ. tom.* 1. *cap.* 58. *num.* 6. addit Nauar. *in Tract. de orat. Miſcell.* 43. *ſub num.* 76. *verſ. fallit tertio*: Culpam prætatam eſſe mortalem, ex violata forma Trid. in re graui. Niſi tamen exceſſus dignioris eſſet modicus. ex Greg. de Valent. 22. *diſp.* 5. *q.* 7. *p.* 2. Notat inſuper Philiarch. apud Gauant. Echir. *v. Beneſ. coll. n.* 7. Epiſcopū poſſe cōferre Nepoti ſuo digno, omiſſo digniore ob merita propria in Eccleſia. Hodiè tamen ob *Prælatorum* incuriam, multa inuerſio in collatione dictorum Beneficiorum, contra quos clamat Trid. grauem ſuam læſionem, in re tanti momenti; quemadmodum vult beneficia curata, non precibus, minis, metuque conferri, ſed ad animarum curam dignior, digno preter miſſo, eligi.

2 *Sed à qua deſumenda dignitas, & maior dignitas?*

Reſpond. Deſumi 1. ex moribus virtuoſis, puta honeſtate, deuotione, & charitate; quibus ornari debet Eccleſiaſticus, præſertim Bene-

ficiatus Parochus in exemplum ponendus aliorum, ſequens ornatum altaris, cui aſcribi vult, & de quo viuere petit.

2 Ex idoneitate ſubiecti, apti ad ſeruiendum Deo, & Eccleſiæ, ſalutique ſubueniendum proximorum, ad quæ, diuitiæ magis iuuant; vt cum decore proficere poſſit ſibi, Eccleſiæ, & Pauperibus, ſancta miniſtrando, non auiditate, ſed charitate.

3 Ex doctrina, & intelligentia, quia Eccleſia ſuos Miniſtros, doctrina ſapidos eſſe vult, & peritos in munere, quod aſſumit; ideò clamat in Conciliis prouiſionem fieri debere præuio examine, & approbatione, per tot Theologos, & Magiſtros, vt ſciant paſcere, regere, & gubernare oues ſibi credendas; ex quorum manibus erunt requirendi Parochi in die nouiſſimo de Animabus eorum curæ ſubiectis.

Dignus autem moribus præferendus eſt digno in doctrina, modo habeat ſufficientiam; dignior verò doctrina cum ſufficientia ſubſtentationis, præferendus diuiti. Item dignus notus, præferendus digniori ignoto. Sicut dignus de græmmio, digniori extero: apud Maſſabr. *in praxi requiſ. 5. dub. 2. num. 19.* Abb. & alii apud Barboſ. *de Epiſcopo P. 3. Alleg. 60. à num. 97.*

De Epiſcopo conferente vni plura Beneficia ſimplicia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre vni plura beneficia ſimplicia.*

2 *Sed quid, ſi tertium conferretur?*

Poteſtas LXXVIII.

1 Poteſt Epiſcopus conferre vni plura beneficia ſimplicia, modo vnum ſit inſufficiens ad ſuſtentationem, & ſolitam viuendi formam, perſonæ Eccleſiaſticæ; deſumitur *ex Trid. ſeſſ. 24. de* Ref. *cap.* 17. ſic.

Liceat Nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo vtramque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri.

Vbi poſtquam ſtatuit; *ibid.* vt vnum tantum beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferatur; Subdit, *quod ſi ad vitam eius, cui cōfertur, honeſtè ſuſtentandam non ſufficiat; liceat, &c.* Vbi declinat Concilium, pro exiguitate Beneficii, non valentis beneficiatum ſubſtentare, vt alterum adiungatur; & quia in Concilio indefinitè relictum eſt, *à Quo.* Sequitur: Epiſcopum, cui de iure communi cōpetit beneficia omnia conferre in ſua Diœceſi vacantia; quando de lege ſuperiori aliter non fuerit diſpoſitum; poſſe illa cōferre, quarè ſi alterū ſufficere, non liceat Epiſcopo conferre, neque ſi alterum reſidentiam requirit: ex apertis Concilii verbis; neque pluſquam duo, vt inferiùs dicam, adhùc data amborum ſimul inſufficientia; vt reſoluunt *Lelius, Zech. Tract. de Benef.* Vulpè *in praxi cap. 48. num. 58. &* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 2. cap. 9. quaſt. 3.* cū aliis apud eoſdem.

2 Quomodo autem; quandouè vnum ſit inſufficiens? non poteſt certum quid aſſignari, nec aſſignatum reperitur in Tridentino; ſed ſpectatis qualitatibus perſonæ, temporis, &

& loci. Iudicio prudentum poterit Epiſcopus determinare; quia quãdoque hic; alibi verò non, erit ſufficiens; aliquando demum ipſum met beneficium erit tenue, fundatum in re frugali; puta: Vinea, Agro, quæ à tempore pendent, & ſi de ſe erit tenue, innixum rebus incertis redderetur tenuiùs. Ideò tenuitas currit iudicanda ab Epiſcopo, vt diſponitur ex Regulis *l. 1. ff. de iure deliber. ait Flamin. lib. 5. q. 6. num. 131.*

Nota tandem ſufficientiam beneficii iudicari non debere vnà cum bonis patrimonialibus beneficiati; vt aduertit Proſper *in add. ad Quarant. in Summ. Bullar. v. Benefic. cauſa. 8.*

2 *Sed quid, ſi Tertium conferretur?*

Reſp. Tũc vacare primum, vt notauit Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 62. num. 6. ex* S. Congreg. *ſub die 13. Nouembr.* 1627. Huic adde, quod ſi Tertium ſe ſolo erit ſufficiẽs, vacare duo priora, vt vult Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi cap. 14. §. 2. num. 2.* Si verò illa duo priora eſſent inſufficientia ſimul, collatio Tertii erit valida, quo caſu ceſſat declaratio Sacr. Congregationis, quæ ſupponit ſufficientiam tertii cum ſecũdo; & ideo primum vacare cenſuit. Tali tamen in euentu ſecuriùs erit conſulere Sedem Apoſtolicam, in qua B. *Pij v. & 4. Greg. 13. & 14.* Sæpiùs indulxère plura beneficia ſimplicia non requirentia reſidentiam, vt adducit Aloyſ. Ricc. *in Neap. Deciſ. deciſ. 276. p. 4. num. 5.* Audio tamen hodiè à Prælatis inferioribus Papę conferri plura ſupra 4. vel 5. beneficia ſimplicia, ſingulaque ſufficientia, nulla fortè habita mentione de eorum tenuitate; ſed neſcio quomodò, apertè enim aduerſatur menti Tridentini, fortè quidem ex indulto id faciunt; conſulãt igitur indultũ, ſi conſcientiam ſedare quęunt.

De Epiſcopo conferente Beneficia Capitulo negligente.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Beneficia à capitulo conferenda, eo negligente.*

2 *Sed quid, ſi à Capitulo fuiſſet electus Cõpromiſſarius ad conferenda talia beneficia?*

3 *Sed quid, ſi Epiſcopus doloſè impedierit collationem Beneficij à Capitulo faciendam, infrà tempus à iure definitum?*

4 *Sed num dicta Poteſtas vim habeat in collationibus faciendis à Prælatis inferioribus?*

5 *Sed quid de tempore, quo tenentur inferiores prouidère de Beneficijs?*

6 *Sed quid de Beneficijs ſpectantibus ad ſolum Epiſcopum, eo negligente?*

Poteſtas LXXIX.

1 POteſt Epiſcopus conferre Beneficia conferenda à Capitulo, illo negligente. *Ita* DD. in corpore. Et quoniam Beneficia Eccleſiaſtica conferuntur à multis, diuerſis quampluribusque indultis fulgẽtibus, prout praxis oſtendit; ideò *Primò:* vel à Summ. Pontifice à quo omnia iura Eccleſiæ dimanant; prout in antecedentibus Poteſtatibus re-

receuſui: Alia ab Epiſcopis propter intentionem fundatam, quam habent ratione reſidentiæ, & dignitatis, vt Conciliorum. Alia ab illis vnà cum Capitulo. Alia à ſolo Capitulo. Poteſtas autem hæc non intelligitur niſi de coll. in nouiſſimo ſenſu, & negligẽtia Capituli probata. *prout ex cap. 2. Poſtulabis de Conceſſ. Præbend.* Reſoluit Azor, *inſtit. Moral. p. 1. lib. 6. cap. 27. quæſt. 2.* Ratio autem iuridica hæc eſt, ipſa deuolutio ad immediatum ſuperiorem, *de ſupplend. neglig. Prælatorum*, & probata negligentia Capituli à die ſcientiæ, & tempore præſcripto finito (de quo *n. 5.*) in quo tenebatur eligere, ſeu conferre beneficium; Addit *Petrus de Gregor. Syntagmat. Iuris p. 2. lib. 7. cap. 9.* cum alijs idq; procedere, eodem iure deuoluto, etiam ſi Epiſcopus intereſſe habuiſſet, vt Canonicus, vel perſona particularis, qui ſic vt ſingulo imputaretur negligentia, quod nõ derogat iuri deuolutiuo, nec facit collationem eſſe de illo genere, vt vnà cum Capitulo conferat, quo ſenſu eſſet aliter ſentiendum, cum dictis in fine huius Poteſtatis *n. 6.*

2 *Sed quid, ſi à Capitulo fuiſſet electus Compromiſſarius ad conferẽda talia beneficia?*

Reſpond. Proculdubio procedere; quia ex negligentia compromiſſarii electi conuincitur negligentia capituli; nec compromiſſarius agit ſua, ſed capituli virtute; ergo eius defectus attribuitur Capitulo: adeoque deuoluitur electio ad Epiſcopũ ſupplentem negligentiam illius, ſiue in eo, ſiuè in alio electo, ex rationibus, & iuribus *ex cap. Si compromiſſarius de elect. in 6.*

3 *Sed quid, ſi Epiſcopus doloſè impedierit collationem Beneficij à Capitulo faciendam infrà tempus à iure definitum?*

Reſpond. cum quibuſdam deuolutionem fieri ad Metropolitanum, quia dolus debet nocère doloſo; cuius probata malitia, priuatur iure conferendi. Vide DD. *in cap. Poſtulabis* apud Farinacc. *P. 2. recenſ. deciſ. 186.* Aliis verò non placet priuatio collationis, ſed melius: punito dolo, ipſi Epiſcopo erit conferre, tum quia dolus non tollit ius. Tũ etiam per ſolam punitionem purgatur dolus ad metam iuris violati; neq; per dolum facit ius ſuum, eſtò malitioſè egit, vt veniret ad illud. Alii apud eoſdem, à quibus non recèderem propter euidentiam.

4 *Sed num dicta Poteſtas vim habeat in collationibus faciendis à Prælatis inferioribus?*

Reſpond. affirmatiuè. *ex titulo de Supplenda Neglig. Prælat.* Ratio quia Epiſcopus eſt caput ſupplens, & remedians negligentias omnium illorum, quibus præeſt in tota ſua Diœceſi, vel *Prouincia*. Adeoque Abbates; Canonici, vel alii, ſi qui ſint ex indulto conferentes; aut habentes ius Patronatus, ſi conferre negligerent, eorum omnium ſupplet Epiſcopus, tamquam immediatus Superior, & ſuprèmus ad omnes dignitates. *Barboſ. cit. infrà.*

5 *Sed quid de tempore, quo tenentur inferiores prouidere de Beneficijs?*

Reſpond. Eſſe ſemeſtre; *ex Concilio Lateran. ſub Alex. 3. in* Cap. 2. *de Conceſs. Prebend.* vbi de inferioribus dignitatibus. Patronorum verò eſſe quadrimeſtre ad preſentandum. *ex cap. vn. de Iure Patron. in 6.* quo enim elapſo, conuincitur eorum negligentia, fitque deuolutio ad ſuperiorem immediatum Epiſcopum ex cit. iuribus, apud *Barboſ. de Epiſcopo Alleg. 126. n. 39.*

6 *Sed quid de Beneficijs ſpectanti-*

tibus ad ſolam Epiſcopum, eo negligente?

Reſpond. Deuolutionem fieri ad Capitulum ex Iuris diſpoſitione, *cap. 2. de conceſſione prebend.* Nec mirum; quia deuolutio non fit ex natura rei, ſed beneplacito legis, ad oſtendendam libertatem deuolutionis iuxtà diſpoſitionem Iuris Canon. vt obſeruant *Panormit. in dicto* Cap. Azor. Lopez, & alii, apud Barbol. *d. l. num.* 76. vbi limitat tres caſus, quorum primus eſt: Quãdo collatio competeret ei ſimul cũ Capitulo. Secundus, Quando competeret ſpeciali iure, vel deuoluto. & Tertius, Quando Epiſcopus fuiſſet exemptus, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectus. In his omnibus habet locum regula illa deuolutionis *De inferiori ad ſuperiorem, vſq; ad Papam, ex Clemen. de Benef. in fine de præbendis.*

De Epiſcopo conferente beneficia ſimplicia corpore vitiatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre beneficium ſimplex corpore vitiato.*

2 *Sed quid de vitiatis grauiter, deformiter, & culpabiliter?*

3 *Sed quodnam vitium dicitur leue, graue, vel culpabile?*

Poteſtas LXXX.

1 POteſt Epiſcopus conferre beneficium ſimplex corpore vitiato. Firmant hanc Poteſtatem quamplurimi DD. citati ab Vgol. *de Irregul. cap.* 52. §. 1. Suarez *tom.* 5. *diſp.* 51 *ſect.* 2. *num.* 13. Aulla, Sayr. & Alii *in cap. ſignificaſti. de corpor. vitiat.*

Probatur, & declaratur: modo vitium non ſit adeo deforme, & graue, vt indecentiam inferat, aliàs nulla Poteſtas in Epiſcopo, puta ſi Clericus laboraret Paralyſia, ſcabie grauiſſima; vt non poſſet oculos aperire, nec pedibus ambulare, vel alio ſimili, eſſet incapax ob deformitatem, vel impotentiam ad quodlibet, etiam ſimplex beneficium, & quamuis verum ſit, impotentem ad actum vnius ordinis, quandoque non eſſe quoque ad munus alterius, cum verè poſſit illud obire, v. g. Carens oculo ſiniſtro, vel duobus digitis, manus eſt inhabilis ad ſacrificium, & Beneficium curatum, tamen non ad beneficium ſimplex apud *Suarez d. loco. ſect.* 2. *num.* 18. Idipſum, inhabilis ad ordines non erit talis ad beneficium ſimplex; è contra verò Clericus incidens in infirmitatem cæcitatis oculorum amborũ, redderetur impotens ad beneficium, vt reſoluit Leſſ. *de Inſtit. lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 130. Modo habuerit cæcitatem poſt Tonſuram, & inculpabiliter; ſi verò id antea ei acciderit: nec ad tonſuram poſſet admitti, ex iuris diſpoſitione. Et quidem non diſpenſatiuè; ſed iure proprio competit Epiſcopo poſita Poteſtas, nec obſtat *Clemen. cit.* quæ requirit diſpenſationem *Papalem*; quia loquitur de vitiatis culpabiliter, & à iure prohibitis, vel à natura inhabilibus, vt aduertit *Barboſ. de Epiſcopo Alleg.* 62. *à num.* 55. cum aliis authoribus.

2 *Sed quid de vitiatis grauiter, deformiter, & culpabiliter?*

Reſpond. Niſi diſpenſante Papa, poſſet Epiſcopus conferre dicta bene-

neficia. Ratio quia tales ſunt iure prohibiti; idcircò, niſi diſpenſetur ius prohibitum, tales ſemper erunt incapaces. Ita quamplurimi apud Couar. *in Clement. ſi furioſus. p. 2. in initio. num. 7.* Nauar. *in Manuali cap. 27. à num. 98.* Quænam autem ſunt Corporis vitia grauia, Enormia, & culpabilia? vide inferius.

3 *Sed quodnam vitium dicitur leue, graue, vel culpabile?*

Respond. Relictum eſſe iudicio prudentis viri Epiſcopi, cui fas erit iudicare, & cognoſcere grauitatem, vel leuitatem defectus, quando vitium erit dubium. In caſu tamen euidentiæ, vt quando ex ſe innoteſceret enormitas, & exceſſus, nõ erit iudicandum, ſed videndum *ex cap. 2. de corpore vitiatis*, cũ de euidenter notis non oportet Arbitrium Confeſſarii, ſeu alterius Prælati inferioris; vt *in Clement. citat.* à Bonac. *de Cenſ. diſp. 3. q. 2. p. 2. num. 36.* & procedit hoc, etiam pro Regularibus Prælatis, ad quos ſpectat formare arbitrium vitiatorum, pro ordinibus recipiendis, & Epiſcopo repreſentare, cui liberum erit tale arbitrium admittere, vel reſpuere, *ex deciſ.* S. *Congregationis apud Villal. tom. 1. tract. 11. diff. 22. n. 8.* vbi etia de interſtitiis.

De Epiſcopo conferente Sacramentum Confirmationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Sacramentum confirmationis.*

2 *Sed in quo loco?*

3 *Sed quo tempore?*

4 *Sed quibus ſubditis?*

5 *Sed qua in ætate?*

Poteſtas LXXXI.

1 POteſt Epiſcopus conferre Sacramentum Confirmationis, ne dùm *ex iure antiquo in Concil. Cartag. Brachar.* verùm *nouiſſimo* ex Trid. *ſeſſ. 7. de confirmatione à can. 3.* Cuius hæc ſunt verba: *Si quis dixerit Sanctæ confirmationis Ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, Anathema ſit.* & notauit Bonac. *de Sacram. diſp. 3. q. vn. p. 2. n. 3.* Fundatur hæc Poteſtas in Oraculo Saluatoris, quando dixit Petro, Luc. 22. *Tu aliquando conuerſus Confirma fratres tuos*, hoc eſt: vt fideles munimen, & fortitudinem recipiant in aſſumpta fide, nè hæſitent; ſed tamquam commilitones luctamen contra malignos ſpiritus accipiant, ex quo bonum certamen certantes, coronæ gloriæ dignos effici mereantur. Cum Apoſtolo 2. *Timot. 4. Bonum certamen certaui, in reliquo reliquo repoſita eſt mihi Corona Iuſtitia.*

Enim verò eſt adeò propria hæc Epiſcoporum Poteſtas confirmandi, vt tamquã pleni, & vberiores fide, valeant cæteros ſtabilire, & roborare; neque Aliis Prælatis, vel Abbatibus validè competere poteſt; niſi de commiſſione S. Põtificis; propterquod dicitur delegabilis, nõ quidẽ ab Epiſcopis, ſed à *Papa ex c. peruenit 95. diſt.* in quo *Greg.* 1. concedit, vbi abſunt Epiſcopi Sacerdotes confirmare poſſe.

In Confirmationem dicti accèdunt Priuilegia facta Minoribus, &

Ie-

Ieſuitis in Indiis commorantibus, quibus indulta eſt facultas à Sede Apoſt. confirmandi fideles, vt refert *Henriq. in Summ. lib. 9. cap. 27. & 3. de Confirm. cap. 6.* Diſputant tandem Canoniſtæ in materia Chriſmatis: num ſit de natura delegabilis? negarunt aliqui apud eundem Henriq. Adhæreo tamen cæteris quampluribus affirmantibus, & docentibus poſſe delegari à Summo Pontifice; tamquam materiæ ſubdita Eccleſiæ diſpoſitioni. Reginald. autem ſubſtinet *lib. 28. cap. 2.* rem eſſe, quæ definitionem Eccleſiæ requirit, ad ſedandas opiniones DD. Vide *Dian. reſ. Mor. p. 3. tract. 4. reſol. 23. in fine.*

2 *Sed in quo loco?*

Reſp. *In Eccleſia*, iuxtà ſanctã, & laudabilem conſuetudinem; vel extrà, vbi in ſuo Palatio Epiſcopali, aut alio loco honeſto. Ita aduertunt *Henriq. in Summ. cap. 6. §. 7. & Bonac. de Sacram. diſp. 3. q. vn. p. 2. num. 15.* Quorum ratio eſt, quia conſuetudo non videtur recepta ſub tanto onere peccati lætalis, vt extrà Eccleſiam fieri non poſſit, contra Nugnum, & alios.

3 *Sed quo tempore?*

Reſpond. Quolibet die etiam feriali; nec refert Epiſcopum, vel cõfirmandos non eſſe Ieiunos, cum à nulla lege præſcriptum ſit, ieiunium eſſe neceſſarium ante confirmationis Sacramentum. Pro tanto autem munere præſtando, & ſtabiliendo Baptizatos in fide, debet Epiſcopus vti pluuiali, Mitra, ſtola, & baculo paſtorali *ex S. Congr. 19. Februar. 1588. ad Epiſcop. Brixienſem.* Refert Atzedo *p. 2. cap. 4. num. 23.* hoc quia propriè Epiſcoporum eſt, ideò inſignibus propriis, & Epiſcopalibus debet vti. De Confirmatione autem, eſtò non eſſet Epiſcopus Confirmatus; vide *Poteſt. 55.* & meliùs *Poteſt. 95.*

4 *Sed quibus ſubditis?*

Reſponſionẽ habes *P. poſter. Impot. 41. in fine*; videto ibi, hic ſolum annecte, quod ſi Epus confirmaret ſuos ſubditos extrà Diœceſim, abſque licentia Ordinarii loci, in ſuſpenſionem incideret. Si verò ſuos non ſubditos intrà ſuam Diœceſim, foret reprehenſibilis; ſed non irregularis. Inſpice *loc. cit.* vbi fuſius, vnà cum DD.

5 *Sed quà ætate?*

Reſp. Vſu antiquiori relicto, quo infantes ante vſum rationis confirmabantur, ſicut modò baptizantur fideles, eo quia à nullo iure fuit prohibitum. Tamen de ſola conſuetudine nunc vſu rationis illuceſcente, confirmare, receptum eſt: vt meminerint gratiæ receptę, & proprio ore, fidem in fonte Baptiſmatis acceptam confirment. Talis autem vſus rationis luceſcens eſt in ſeptennio propter autem auctam humani generis malitiam, ante ſeptennium cõfirmari poſſe adhùc pmiſsũ eſt, vt ait *Layman. in Summ. lib. 5. tract. 3. cap. 5. num. 2. Immò* trium annorum, cum multis apud *Dian. p. 3. tr. 4. r. 19.* Contra *Zambran. & Turreblanca.*

De Patrino, dicam fuſiùs *Poteſt. 178.* vbi quoque de Procuratore.

De Epiſcopo confirmante Adultos, Mutos, Surdos, & Amentes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Sacramentum confirmationis Adultis, Mu-*

Mutis, Surdis, & Amentibus.

Poteſtas LXXXII.

1 POteſt Epiſcopus conferre confirmationis Sacramentũ Mutis, & Surdis. Apud *Barboſ. de Epiſcopo Alleg.* 30. *num.* 20. & perpetuò Amentibus *ibid. num.* 21. Ratio, quoniam hi baptizari debent, & poſſunt, ergo, & confirmari; nam Confirmatio ſequitur Baptiſmum, cuius eſt robur, & munimen. Obſeruari autem oportet in adultorũ confirmatione, quod confirmandi, prius peccata confiteri debent, & Ieiuni; ſi manè miniſtratur Sacramentum, confirmentur. Apud *Gauant. Enchirid. v. Confirmatio. n.* 10. Hoc ordine: Primo mares, poſtea fœminę. *ibid.* & in actuali cõfirmatione adulti ſtabunt: ita vt pedem dextrum, pedi compatris dextro ſupponant. *ibid. num.* 11. Nota ſi ordinatus eſſet ante confirmationem etiam ſcienter, non erit irregularis. *Nau. in Man. cap.* 22. *num.* 9 *citati Poteſt. ſequen.*

De Epiſcopo Ordines conferente.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ordines conferre.*
2 *Sed num hęc Poteſtas ſit delegabilis?*
3 *Sed num hec Poteſtas reſidet in Epiſcopo Heretico, Degradato, Suſpenſo, vel interdicto?*
4 *Sed quinam? Quotue ſint Ordines?*
5 *Sed num omnes Ordines ſint Sacramenta?*
6 *Sed cur dicuntur Ordines Minores, vel Maiores?*
7 *Sed quid de ſubiecto Ordinis, & ætate requiſita?*
8 *Sed quid de litteris dimiſſorijs?*
9 *Sed quid de Examine? vbi de caſu notabili?*
10 *Sed quid de Titulo?*
11 *De Gradibus.*
12 *De Interſtitijs.*
13 *De Tempore.*
14 *De Loco.*
15 *De Gratia.*
16 *De Intentione ſuſcipiendi Ordines.*

Poteſtas LXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus Ordines conferre. Ita poſt ius antiquum, ex Nouiſs. Trident. *ſeſſ.* 23. *de Sacram. Ordinis. can.* 7. Vbi Anathematis gladio ferit aliter dicentes: Probatur, Epiſcopos eſſe verè, & legitimos Apoſtolorum ſucceſſores, quibus data fuit facultas confirmãdi, & ordinandi fideles in Eccleſiá Catholica à Chriſto, conſtat *ex Math.* 16. *Marc.* 14. *Luca* 22. *& Ioan.* 20. Quapropter appellantur diſpenſatores Myſteriorum Dei; ad differentiam diſcipulorum num. 72. quibus ſucceſſerũt Sacerdotes omnes illis equales, vt innuit *D. Bonau.* 4. *ſen. diſp.* 25. *q.* 1. *ar.* 1. Quia ſicut ad Principes ſpectat viros bellatores ordinare ad certamen contra inſidias inimicorum; ita ad Epiſcopos Eccleſiarum Principes, ordinare milites Eccleſiaſticos, contra fidei perſecutores; idcircò Epiſcopi ſunt tamquam Duces Eccleſiaſtici ordinantes, & dantes Poteſtatem vnicuique iuxta gradum ſuum,

um exercitum contra malignos ſpiritus conficientes ad luctandum, & vincendum; quemadmodùm vincentibus promiſſa eſt gloria, ad differentiam Eccleſiæ malignantium. Vbi nullus ordo; hoc luce clarius.

2 *Sed num hæc Poteſtas ſit delegabilis?*

Reſpond. Ab Epiſcopo negatiuè, ſed tantùm à Papa, & quòad Minores dumtaxat, quòad maiores ãt niſi alteri Epõ. Ratio prioris eſt, quia ita proprium eſt Epiſcopis ordines conferre, quod inſeparabiliter, & indelegabiliter eis competere fatentur quamplurima iura, vnà cum ipſa praxi, ſeù conſuetudine, neq; vnquã viſum, expertumq; fuit alios non Epiſcopos de facultate Epiſcopi ordines S. cõferre; noſtris ſaltem hiſce temporibus; quid quid ſit de antiquo, quo compèterat Parochis, & Prioribus tñ ord. minores conferre, vt notauit Marchinus *in ſuis deciſionibus delfinalibus lib. 1. deciſ. 1082. num. 1.* Ex eo autem quod Abbates ordines minores conferunt ſuis ſubditis tantùm; vel Alii habentes priuilegia, & indulta à S. Apoſtolica; nec cenſurãda venit poſita Poteſtas. Cũ hi de facultate indultorum, *ex cap. 1. diſt. 69. & cap. Quoniam de qualitate ordinand. & cap. Abbates de Priuileg. in 6.* & non ex delegatione facta ab Epiſcopis id efficiunt. Immò in dictis capitibus præſcriptę ſunt conditiones Abbatum, Puta, quod ſint Sacerdotes exercentes Pontificalia, vtentes Mitra, baculo, & Paſtorali; aliter Ordinatio erit irrita. Ratio poſterioris eſt aſſignata à D. Thom. *in Suplem. ad tert. part. q. 38. ar. 1. ad 3 & in 4 ſent. diſt. 7. q. vn. ar. 5.* Contra quoſdã apud Vaſquez *3. p. diſp. 243. cap. 4. tom. 3.* Quia de iure diuino videtur à Dño Deo deſtinati Epiſcopi, Miniſtri maiorum ordinum, vt nec præter eos, Alius, nec de licentia Papæ ordines maiores conferre poſſit, prout refert Bellarm. *de Sacram. ord. cap. 7.* contra Filiuc. *ab illo cit.* ſubſtinentem, ſaltem Subdiaconatum à non Epiſcopo poſſe de conſenſu Papæ conferri, fortè munitum, vel quia ſubſtinuit Subdiaconatum eſſe minorem ordinem, prout antea ab aliquibus tenebatur (*de quo vide num. 6*) vel credidit Victorio *in Summ. num. 2; 8.* dicenti ſe vidiſſe quandam Bullam Papæ concedentem Sacerdoti facultatem conferendi Diaconatum, & Subdiaconatum. At primum nõ valet, quia iam Subdiaconatus inter maiores ordines priorem obtinet locum, Neque ſecundum, quia teſtimonio vnius non innititur fides, ideò ei credere non cogimur. Addo dictis; delegationem faciendam à Papa, quòad minores, non alteri, quam Sacerdoti competere, quia collatio ordinum eſt actus Ordinis, ergo non niſi ordinato Sacerdoti competit delegatio. Ita apud Bonac. *de Sacram. Ordinis q. vn. p. 4. num. 3.*

3 *Sed num hæc Poteſtas reſidet in Epiſcopo hæretico, degradato, ſuſpenſo, vel interdicto?*

Reſpond. Affirmatiuè, adeo qđ ſi quis ordinaretur ab huiuſmodi Epiſcopo, etiam ſciſmatico, validè ordines reciperet ob Poteſtatem, & charactèrem, quàm habet in ſua Epiſcopali conſecratione. Quoniam cenſuræ non tollunt Poteſtatem, eſtò eius vſum impediant, propter quod ordinatus executionem ordinis habere nõ poſſet, *ex Bull. Clem. 8.* incipit *Sanctiſſimus anno. 1595. 31. Auguſt.* contra recipientes ordines ab Epiſcopo iure impedito. Apud Campan. *in ſuo diuerſorio Iuris Canon. rubr. 2.* & alios, quod notauit Henriq. *d. l. cap. 21.*

4. Sed

4 *Sed quinam? quotuè ſint ordines?*

Reſpond. Ordines eſſe numero ſeptem; videlicet *Oſtiariatus, Literatus, Exorciſtatus, Acholytatus, Subdiaconatus, & Presbyteratus.* Omnes quidem dicuntur veri ordines, & gradus, per quos ordinatè, homo aſcendit ad ſupremum Sacerdotii culmen, tot pariter virtutibus indutus, in præparationem tantę, ac ſupremę dignitatis Sacerdotalis; ad quam noluit Sanctus P. meus. Franciſcus Aſſiſiatis aſcendere, Angelo ſibi apparente cum ampulla criſtallina tacitus dicente, tantam fore neceſſariam puritatem, quantam in ampulla cerneret limpiditatẽ, & munditiam. Idipſum legitur de aliquibus Sanctis timentibus dictum gradum aſcendere, vel acceptum tremantes exercuiſſe. Nõnulli addunt Septenario numero, Epiſcopatum. *Gloſſ in proœm. Sexti Decretal. v. Epiſcopus*; communiter autẽ tenetur: nõ eſſe ordinem, ſed ordinis Sacerdotii amplitudinem, ad habendam Animarũ ſollicitudinem. Alii ſupra ſeptem enumerant Tonſuram, ſeu Pſalmiſtatum, eò vel quia percutientes tonſuratum ligantur excommunicatione, *ex cap. Si quis ſuadente*. Vel atque, quia tonſuratus eſt Beneficiorum Eccleſiæ capax, ad differentiam laicorum; at verius cum communi, non eſſe ordinem, ſed præambulum ordinum, non imprimens Characterem, ſed ſignũ quoddam extrinſecum, vt ſit beneficiorum capax. *Ita ex communi Theol.* Quocirca tempeſtatem opinantium ſedauit Trid. *ſeſſ. 23. cap. 2.* ex D. Thom. *3. p. q. 40. art. 2.* Aliiſque.

5 *Sed num omnes ordines ſint Sacramenta?*

Reſpond. Melius dici poſſe: omnes eſſe vnum Sacramentum, vnitate generis, tamquam omnes in vnũ coniecti, & ad Sacerdotium ordinati, *Ita ex Conciliis Flor. & Trid.* indiſtinctè dicentibus: ordinem eſſe Sacramentum, quod confirmatur à D. Thom. *in ſupplem. ad 3. p. q. 37. ar. 7.* Inſuper omnes gratiam, & characterem imprimunt, ſed grã datum verſus Sacerdotium; quod non eſt ad aliud, ſicut cæteri ordinantur ad ipſum, cõtra quoſdam dicentes: Sacerdotium ordinari ad Epiſcopatum, ſed gratis; quia Epiſcopatus eſt amplitudo, ſeu extenſio Sacerdotii de corpore reali, ad corpus miſticum, & curam Animarum, ad quam aſſumitur Epiſcopus regere in partem ſollicitudinis Eccleſiam, & Diœceſim ſibi commiſſam.

6 *Sed cur dicuntur Ordines minores, vel maiores?*

Reſpond. Minores dici, eò quod ſunt præparatorii maiorum, quibus præeunt tamquam ſerui Dominis, & Paruuli hominibus, Hierarchiam Eccleſiaſticam componẽtes, ad imitationem cœleſtis Hierarchiæ in Eccleſia Triumphanti, in Choros, hierarchias, & ordines Angelorum ordinatam, & diſtributam; vbi inferiores Angelorum ordines illuſtrantur à Superioribus, & hi à Deo: idipſum Clerici Minores, Maioribus additi virtute, & dignitate illuſtrantur ab illis, & omnes ſunt adminiſtratorii corporis Chriſti, & Sacerdotii; quemadmodum minores minora, & maiores maiora miniſtrant, putà Oſtiarius aperit ianuam Eccleſiæ; Litteratus profetias legit; Exorciſta dæmones excutit; Acholytus candelabra, vrceolos, & alia ad Altare præparat: Dicuntur præpterea Minores ordines. Tum quia de Priuilegio, à Minoribus Epiſcopo conferri poſſunt; vt ſupra diximus. Tum quia votum caſtitatis nõ ſibi annectunt, nec matrimonium impediunt, vel dirimunt. Aliiſque de cauſis, & congruentiis. Maiores

autem tamquam proximi, & immediati ad ſacrificium Altaris, ita nuncupati ad differentiam maiorum, voto caſtitatis de Eccleſiæ præcepto ligantur, *ex Conſt. Greg.* poſtquam *Vrb. 2. & Innoc. 3.* Subdiaconatus ordinem inter Sacros, & Maiores retulère, prout refert Barboſ. *de Epiſcopo p. 2. Alleg. 2. num.* 23. Quapropter omnes tres ordines maiores Matrimonium fieri impediunt, factumque dirimunt; Demū Alii voluère maiores dici, quia à Poteſtate maiori, ſeù Epiſcopali indiſpenſabiliter conferuntur; itaque factus numerus Septenarius ex minoribus, & maioribus, ſuum habet munus, & officium ad inſeruiendum in Eccleſia Deo viuenti.

7 *Sed quid de Subiecto ordinis, & ætate ad ordines requiſita?*

Reſpond. Subiectum Ordinis debere eſſe hominem baptizatum, & confirmatum volentem ordinis Sacramentum ſuſcipere. Dicitur 1. *homo* ad differentiam fæminarum, quæ iure diuino ratione ſexus, & cōditionis excluduntur à receptione ordinum; & incapaces charactèris. Dicitur 2. *Baptizatus*, tum quia Baptiſmus eſt ianua Sacramentorū, & abſque ipſo iure diuino arcentur ad ordines non accedere. *Confirmatus* ex Trid. *ſeſſ. 23. de Refor. c.* 4. & quia conſilium eſt; ideò ſeclusa negligentia, & contemptu, non erit læthale ordines conferre non confirmatis; neque vlla cenſura, vel irregularitas incurreretur à Promouente, vel promoto. Apud Nauar. *de Sacram. ordinis num. 9.* & Victor. *eodem Tract. num.* 232. contra Toletum *lib. 1. cap. 71. num. 6.* Dñ. 3. *Valēs ordines &c.* Tū quia requiritur intentio ſuſcipientis vltra intentionem conferentis. Quarè, qui coactè ordinaretur charactèrem nō reciperet. Apud Siluestr. *v. Ordo. 4. num. 1.* & Angelus *v. coactio*. Ratio, quia nemo cogitur ad recipiendam gratiam, & fauorem Eccleſiæ. Ni tamen coactio eſſet conditionalis, puta ad mortem vitandam, vel pœnam comminatam; & ſimilia, ex Comitol. *reſp. moral. lib. 1. q. 45. nu.* 1. Excommunicatus autem charactèrem reciperet, apud Campan. *d. l.* Ratio, quia Eccleſiæ prohibitio non inualidat, & ſi executionem interdicit. Hermophroditam opus eſt determinare ſexum, & prçuia Apoſtolica diſpenſatione; cui erit inquirere de ſexus prædominatione; ſicque accèdere ad ordines, ex Nauar. *in Manual. cap. 27. num.* 193. Sayr. *de Cenſ. lib. 6. cap. 8. num. 25.*

Ex quibus ducitur 1. Non baptizatos, & errore cōmuni putatos, re vera charactèrem non recipiunt, inhabilitate deſumpta à iure diuino. 2. Si fæmina accèderet, vir reputata, ordines non reciperet ob incapacitatem ſubiecti; Nec dicas: poſſe huiuſmodi ſuppleri per errorem communem; quia inane aufugium, ex doctrina D. Thom. *4. ſent. diſt.* 24. In caſu tamen adminiſtrationis Sacramentorum à ſupradictis, piè credendum à Deo Summo Sacerdote effectum ſuppleri, quidquid dicat Angelus; illos Sacramenta conficere non ſua, ſed Eccleſiæ fide.

Excluduntur itaque ab ordinum ſusceptione de iure diuino fæminæ, quia Genes. 3. *ſub viri poteſtate eris, & ipſe dominabitur tui*, & non Baptizati. Iure autem Eccleſiæ Bigami, homicidæ, cæci, muti, & irregulares DD. apud Dian. *p. 2. tr. 16. num. 4.* Pariter corpore vitiati inſignitèr deformes, Amentes, Serui infames, *I*mpudici, *P*eregrini, & ignoti, Vſurarii, Periuri, Criminoſi, Publicè pœnitentes, Cenſurisque ligati. Gauant. *Enchir. v. ordo in genere à num.* 15.

Ex-

Expoſiti autem, nempè hi, qui in hoſpidalibus eiecti, vel abſq; cautula baptiſmi, & poſteà baptizantur: eſt iurgium inter DD. num aſcēdere ad maiores ordines abſque Papæ diſpenſatione poſſint? Communis tamen opinio eſt, quod poterunt S. ordinibus inſigniri abſque diſpenſatione; etenim hi non omnes excogitantur illegitimi, at prohibitiones pœnales cadere debent ſupra verè illegitimos, in pœnam peccati Parentum, quos punire intendit Eccleſia; cum igitur de illis verè nō cōſtat oppoſitū, pœnis cōtrà illegitimos affici nō debent, apud Dian. *p. 2. tr. 1. Miſc. r. 22.* Gau. *d. l. in add. n.* 12.

Eſt igitur ſubiectum ordinis de iure antiquo, & nouo, hōmo baptizatus; etate ſeptennii pro tonſura recipienda. Pro Minoribus ann. 12. Subdiaconatu 22. Diaconatu 23. & Sacerdotio 25. ex Trid. *ſeſſ.* 23. *à cap.* 12. Ante dictam ætatem prohibetur ordinari, preſertim in maioribus. Diana notat P. 9. *tr.* 9. *r.* 50. *Miſc.* poſſe dari paruitatem materiæ quaſdā dies, vel horas, cū Zenardo: iſtò completa ætas non ſit, poterit ordinari, eo quia fauorabilia extendi cōſueuère; preſertim in parua materia. Sed veriùs cū Pōtio. *l.* 7. *c.* 65. *n.* 1. Si deficit hora vitiatur actus. Ætas deniquè incipit à nota Baptiſmi, & non à natiuitate, prout antiquitùs fiebat, & notauit Bordōn. *de Profeſ. Regul. cap.* 7. *num.* 15. Anni denique ſupra ſignati à Concilio ſufficiunt incæpti, ex cōm. praxi Eccleſiæ.

8 *Sed quid de Litteris dimiſſorijs?*

Reſpond. iuxtà dicta fuſiùs *Poteſt.* 61. concedendas à Proprio Epiſcopo ex Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 10. vel à Capitulo S. V. Anno tamē elapſo, ex eodem *ſeſſ.* 7. *cap.* 10.

9 *Sed quid de Examine?*

Reſpond. videnda dicta *in Poteſt.* 190. hic autem inquam: Examen eſſe ad ordinandorum ſufficientiam probandam pro vno quoq; ordine, nempè vt ſciant Pro Tonſura legere pro minoribus linguam latinam intelligere. Pro maioribus munia ipſorum propria exercere, ex Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 13. *&* 14. quæ adhùc pro Regularibus requiruntur *ibid. cap.* 12. Placuit tamen pro his Mirandæ documentum, *tom.* 1. *p.* 39. *ar.* 2. exonerare conſcientiam ſuam Epiſcopos fidei Prælatorum inhærendo dictis in dimiſſorijs, meliùs, quàm eos examinare, quoniam, & ſi ſtant Presbiterorum teſtimonio, magis debent ſtare Regularium.

Caſus notabilis. Quid de obtinente dimiſſorias cum particula *ad examinādum*? Ipſe verò occultans eas, alias compoſuit dicens: in illis *eſſe examinatum, & approbatum.*

Reſpōd. In *ſuſpenſionem*, & pœnas contrà malè promotos incidiſſe, *ex Conſt. Pij* 2. *Sixti* 5. *Clemen. & Vrb.* 8. ratio quia vitiauit examen, & ſuſpicatur de ſufficientia. Dian. *p.* 4. *tr.* 2. *r.* 55. Fagnan. *in* 2. *p. de except. c. Accepimus.*

10 *Sed quid de Titulo?*

Reſpond. Titulum à Trid. requiſitum, *ſeſſ.* 21. *de Ref. cap.* 2. Pro Clericis Secularibus eſſe, vel Beneficii, vel Patrimonii in eorum congruā vitæ ſubſtentationē, de quo titulo fuſiùs P. *poſt. Impot.* 45. Pro Regularibus autem profeſſis ſufficit voluntaria paupertas, quia, inter opes reputatur ſufficiens ad vitæ humanæ ſuſtentationem, vt notauit Henriq. *in Summ. lib.* 10. *cap.* 17. §. 3. dixi *Profeſſis*, equidem contra non Profeſſos accedentes ad ordines maiores abſque alio titulo, extat Bulla B. Pii v. incipit: *Romanus Pōtifex pridiè idus Octobris.* 1568. habetque locum in nulliter profeſſis. Portell. *dub. Reg. v. ord. Sacri num.* 8. Vndè Regularis ſciens profeſſio-

nem ſuam nullam, accedens ad Ordines ſacros, etiam cum litteris dimiſſoriis ſui Prælati incidit in pœnas Pij 2. Sixti, Clem. & Vrb. 8. contra malè promotos, vt nos cap. ſupe- tiùs de examine n. 9. verſ. Casus. Quæ ſub Conſt. non comprehenduntur PP. Societatis Ieſu; qui eſtò profeſſionem non emittant, veri tamen Religioſi ſunt, ex Bull. Gregor. 13. incipit Aſcendente 8. Kal. Iunij 1584. de quibus fuſiùs dicam, Poteſt, 93. num. 3.

11 De Gradibus.

Interualla requiſita ad ordinum collationem eſt, vt gradatim conferantur; videlicet primò minores, deindè Maiores, ex Trid. ſeſſ. 23. de Ref. cap. 11. his verbis: (Atque ita de gradu in gradum aſcendant:) eodem modo, & ordine, quo recenſuimus ſuprà num. 4. Saltantes autem, pœnam ſuſpenſionis ab ordine ſuſcepto incurrunt; ſi verò exercerent ordinem ſuſceptum, irregularitatem incurrerent; quamquam probabiliter excuſant DD. irregularitatem in ſuſceptione ordinum Minorum, per eorum exercitium. Apud Pòr- tell. Reſp. Moral. p. 3. caſ. 41. & Dian. p. 5 tr. 10. r. 47. De diſpenſatione demum cum ordinatis per ſaltum, Vide Poteſt. 142.

12 De Interſtitijs.

Interſtitia, idèſt interuallum temporis inter ſusceptionem vnius, & alterius ordinis ineſſe vult Trid. ſeſſ. 23. de Ref. cap. 11. his verbis: Minores ordines per temporum interſtitia conferantur. Quod placuit conſuetudini explicare, pro minoribus eſſe ſpatium vnius, ab altera ordinatione generali quatuor temporum; vel prout in aliquibus Epiſcopatibus ſeruatur; de vno, ad alterum feſtum de præcepto; aut denique conſultiùs accedente diſpenſatione ab Epiſcopo, ex leui causa;

omnes vno die cum prima Tonſura conferri poſſunt ex iniectis verbis: In Trid. Niſi aliud Epiſcopo videatur. Pro maioribus autem Trid. ita diſponit. Hi verò, non niſi poſt Annū à ſuſceptione poſtremi gradus minorum ordinum ad Sacros ordines promoueantur, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat. In quo ineſt, expectatio Annua ſubiecta tamen Epiſcopo, in cauſis neceſſitatis, & Vtilitatis Eccleſiæ, vt poſſit anticipare tempus præfatū. Caueat autē Epus cōferre duos ordines Sacros, ſimul eodemque die, quod omninò vetat Trid. ibid. cap. 13. vt fuſiùs dicam V. Poſt. Impet. 50. Quænam autem ſit neceſſitas, & Eccleſiæ vtilitas arbitrio boni viri, ſcilicet Epiſcopi relinquēda eſt, vt docuit Barboſ. in collect. ad Trid. d. cap. De Diſpenſatione verò interſtitiorum pro Regularibus vide Poteſt. 140. vbi quamplurima vtilia.

13 De Tempore.

Quoniam de Tempore, quo conferri debent ordines alibi fuſiùs. ex 75. diſt. de temporum ordinat. hic ſummatim dico ſic: Prima Tonſura, quouis Anni tempore, die, & hora conferri poteſt. Ordines Minores feria 6. veſpere ante Sabbatum quatuor Temporum; in quibus de iure omnes ordines conferri oportet, Aut die Dominico, vel feſto, etiam non de præcepto, vt notauit Gauant. in Enchirid. v. Ordines minores, num. 15. & fuit ſententia Propoſiti in 3. de Sacram. Ordinis dub. 15. num. 150. etiam vigore Breuium, refert Dian. p. 5. tract. 13. r. 91. ortans Epiſcopos non timère in praxi eam ponere, huic rationi innixus quia Concilium indefinitè loquitur diebus feſtiuis, & in materia fauorabili.

Maiores autem conferri debent ſta-

ſtatutis à iure temporibus, quæ ſunt Sex Sabbata quatuor Tēporũ,& ante Dominicam Paſſionis, & Paſchatis, 75 *diſt. de Temp. ordin. & Trid. d. l. cap.* 8. vt ipſa praxis oſtendit. Vel diebus dominicis immediatè ſequentibus ad dicta Sabbata, & tunc ex iuſta cauſa; puta ex infirmitate Epiſcopi, vel confluentia ordinandorum: modò tamen Ieiunium Sabbati continuaret naturale. Aliàs ſecùs, etiam ſi ſumptio Ablutionis præceſſiſſet, apud Dian. *p.* 2. *tr.* 16. *reſol.* 28. Extrà autem præfata tempora, nō licebit ordines Sacros cōferre, ſub pœna ſuſpenſionis, *ex c. de eo de Temp. ordin. & Trid. d. loco.*

In caſu verò ſupplementi cæremoniarum ſubſtantialium, puta cōtactus inſtrumentorum, & ſimilium; non deſunt dicentes, poſſe conferri extra tempora deſignata, eo quia id non eſt ordines conferre, ſed ſupplere defectum. Ita apud Granadò. *in* 3. *p. Controu.* 9. *tr.* 2. *diſp.* 3. *n.* 3. *Vide P. poſt. Impot.* 50.

Excipiuntur ex hac regula Regulares, quibus conferri licet ordines Sacros extrà tempora deſignata; vt fuſiùs dicam *Poteſt.* 92. vbi efficaciter probatur ex Indultorum vigore, id fieri poſſe; & in praxim ponunt illi Epiſcopi, qui indulta non ſpernunt.

14 *De Loco.*

Statuit Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. Ordinationes Sacrorum Ordinum, ſtatutis à Iure temporibus, ac in Eccleſia Cathedrali, vocatis, præſentibuſque ad id Eccleſiæ Canonicis, publicè celebrari; ſi autē in alio Diœceſis loco, preſente Clero loci, &c. ex quibus apertè conſtat locum ad habendas ordinationes, eſſe Eccleſiam Cathedralem, vel aliam Diœceſis. Et quia Trid. regulariter loquitur de qualibet Eccleſia ſuæ Diœceſis, placuit quibuſdam, apud Bordon. *Controu. Moral. controu.* 25. *num.* 68. aſſerere: poſſe quoque ex Rationabili cauſa, puta ſi Epiſcopus fuiſſet podagra, vel alia legitima cauſa impeditus, Sacros ordines cōferre, in ſuo Oratorio domeſtico, vel alio priuato, in quo poſſet celebrare Miſſam; tum quia *Trid.* non ita artat, quin non admittit rationabilem cauſam excuſatiuam. Tum atque Oratorium illud priuatum etiā in Palatio Amici venit ſub nomine Eccleſiæ, vel illi equiualet. Hæc ille.

15 *De Gratia.*

Quia ordinandus debet eſſe in gratia, vt aduertit Summ. Dian. *v. Subiectū Ordin. num.* 37. Alioquin lætale incurreret. Ideò dico validè ordinari, & characterem recipere, quia peccatum non eſt contra valorem ordinis, ſed gratiæ. Quocircà excommunicatus reciperet ordinē: ſed ſuſpenſionem incurreret; *ex cap. Cum illorum de Sententia excommunicationis.* Vxoratus etiam Matrimonio conſumato, modò tamen Vxor votum emiſerit; nam per votum vir ſoluitur à debito tori, *ex c. Coniugatus de conuentione coniugŷ*, apud Hurtad. *de Matrimonio, diſp.* 11. *diff.* 9. *num.* 29. & quia hæc ſunt in puncto iuris, ideò extra dubium.

16 *De intentione ſuſcipiendi ordines.*

Quoniam in ordinandis requiritur intentio ordines ſuſcipiendi, in qua ineſt renunciatio vanitatum, in obſequium Dei, vt innuit Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 4. eo quia eſt Sacramentum voluntarium, & de lege Euangelica, ideò non eſt coactè ſumendum, ſed precibus petendum, & obtinendum; nec character imprimeretur in Anima nolenti, pariter de Baptiſmo nullo, in anima nolente ſuſcipere.

Dicta

Dicta huc vſque à *num.* 7. ſunt conditiones neceſſariò requiſitæ ad validam, & licitam collationem ordinum. Adeò quod ſubiectū accedens abſque vno ex recenſitis, vel inualidè, vel illicitè ordinaretur, & ſupponeretur Cenſuris Eccleſiaſticis, in re tàm graui, & tanti momenti, prout in poſterioribus patebit. Et ſatis de ſubiecto ordinis; de Subdito autem vide *Poteſt.* 85.

De Episcopo validè conferente ordines minores, illos non habens.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus validè conferret ordines minores, illos non habens.*

Poteſtas LXXXIV.

1 POteſt Epiſcopus validè conferre ordines minores, illos non habens. Sermo eſt de validitate, ſciens autē non erit immunis à culpa lætali, eſt ſententia multorum Gabriel. Vaſq. Molfeſ. & Aliorum, quos recenſet Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 3. *num.* 13. contrà Suarez, & Homobonum dicentes: huiuſmodi ordinationem eſſe vitiatam, & iterandam.

Hæc poteſtas coaleſcit *cum Poteſt.* 82. *de Sacramento Confirmationis*; ideò iiſdem rationibus, & propugnaculis vtraque munita, & roborata ſubſiſtit; tum quia Epiſcopus habet charactèrem ſupremum, virtute continens omnes inferiores ordines. Tum etiam quia actiua collatio non pendet à paſſiua receptione, niſi de ſtatuto, & ordinatione Eccleſiæ. Quarè non valet illud vulgare: *Nemo dat, quod non habet.* Cum verò habeat, non in re; ſed in poteſtate, & virtute. Nec officit dictum: *Non Sacerdos; non poteſt Sacerdotes inſignire*; nam verum eſt; quia Sacerdotium eſt de interna ratione dignitatis Epiſcopalis; immò, ſi quis eſſet Sacerdos abſque ordinib.⁹ minoribus, verè, & realiter eſſet efficiens munia veri Sacerdotis, idcircò Epiſcopus verus Sacerdos poterit ordines conferre; quod eſt proprium munus ipſius. Tum quia Collatio ordinis non eſt ab Epiſcopo tamquā à cauſa phyſica; & vniuoca, ſed morali, & æquiuoca; ideò nulla neceſſitas habendi formaliter formam, vt ipſam producat, & in praxi eſt, quod Episcopus non cenſuratus fert cenſuras, & Papa non habens beneficium ipſum confert; hocque de munere Poteſtatis, & Eminentiæ, quæ extenditur ad terminos, quos formaliter non habet; hoc ſit dictum contra vim primi, & ſecundi dicti. Meliùs: habere ordines minores non confert vim eos poſſe conferre, neque hoc eſt munus proprium ordinum receptorum; ſed dignitatis Epiſcopalis; ideò eorum receptio non facit inualidam collationem. Quarè menſura eſſet hæc: quod non habet nullo modo, induceret nullitatem effectus, at quia in caſu Ēpus eos habèret virtute, eminentia, & poteſtate; ideò, &c.

Ad ſententiam autem dicentium, apud Suarez, talem ordinationem eſſe vitiatam, Reſpondetur, quod ſi ſermo ſonat de vitio ſubſtantiali, & ita egère iteratione, negatur. Si verò de Accidentali, ex quo redditur illicita talis ordinatio, vſque dum ſuppleretur in Epiſcopo qđ deeſt, à dienotitiæ, conceditur. Quapropter huiuſ-

huiſmodi ordinati non erunt emendandi antè dictam notitiam, quia validè, & licitè, ignorantia excusātè, collatos ordines habuère. Modò quo baptizatus in caſu neceſſitatis, ſolis verbis ſubſtantialibus, ferri debet ad Eccleſiam ad ſupplendas cæremonias illius Sacramenti. Etenim de Baptiſmo, Ordine, & Confirmatione æquè eſt diſcurrendum pro validitate, & iteratione; Cum hæc tria Sacramenta ſint initerabilia. ex Trid. *ſeſſ. 7. can. 9.*

De Epiſcopo conferente ordines ſuis Subditis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre ordines ſuis ſubditis.*
2 *De Subdito originis.*
3 *De Subdito domicilij.*
4 *De Subdito beneficij.*
5 *De Subdito familiari.*
6 *De Subdito Regulari.*
7 *Sed quid de libertinis, expoſitis, vel in mari, aut villa natis?*

Poteſtas LXXXV.

1 POteſt Epiſcopus conferre ordines regulariter ſuis Subditis, ex Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. cap. 3. cap. 8. & cap. 10.* Vbi ſic: *Sed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius Sacroſanctæ Synodi Decretis continentur, ad Epiſcopos, intrà quorum Diœceſis fines exiſtant, pertineat.* Igitur Epiſcopo proprio erit ſuos ſubditos Eccleſiaſticę militiæ aſcribere; nec ei in meſſem alienam licebit manus imponere, ſeù ſubditos alienos ordinare, ſub pœna ſuſpenſionis, in eiſdem decretis appoſita, in Ordinante, à collatione ordinum per annum.

Ad cognoſcendum autem, quinam ſint proprii Epi, faciliùs habetur notitia diſcurrendo de propriis ſubditis, reſpectu quorum dicitur proprius Epiſcopus; quia cogor cognoſcere vnum ex alio in correlatiuis. Quadrupliciter diuiſum reperio apud Canoniſtas ſubditorū genus, videlicet in Originarios, Domiciliarios, Beneficiarios, & Familiares, ex quibus venit Epiſcopus proprius appellatus, & de omnibus his ſpeciebus in ſequentibus.

2 *De Subdito originis.*

Sudditum originis illum dicimus, qui originem duxit, vel natus fuit in loco Diœceſis, in qua eſt ordinandus, ex Gloſſ. *in cap. 1. de Vſuris, lib. 6.* Et probari poteſt per librum Baptiſmorum, in quo ſolent annotari nomina Baptizatorum, vt docet Rebuff. cum aliis à ſe citatis ſectantibus ius Eccleſiaſticum, *in Tract. de Pacificis poſſeſſionibus, num. 217.* niſi ſequi velimus ius ciuile, iudicās locum originis eſſe, in quo eius Pater natus eſt, & iuxta dictum ius, quidam non diiudicarunt ſubrectitias litteras Apoſtolicas impetratas in poſſeſſionem beneficii; vel pro ordinatione ab illo dicente: ſe eſſe illius Ciuitatis, in qua non ipſe, ſed eius parens natus fuit, ob rationem aſſignatam à Surd. *deciſ. 129. num. 15.* quia ſub nomine *Origo,* non dum propria, ſed paterna venit, hoc eſt ex origine Patris dicitur filius oriundus. Aduertit tamen Couar. *de Sponſal. p. 2. cap. 7. §. 1. num. 15.* numquam ex origine Aui.

3 *De Subdito domicilij.*

Domiciliarium appellamus illū, qui

qui habitat in loco, vel Diœceſi, vbi ordines petit; inhabitatio tamen debet eſſe cum Animo reſidendi, & remanendi, ex qua reſidentia inſeritur ſubiectio domiciliaris, probatur autem animus ex tranſportatione ſupellectilis ad locum, & reſidentia per decennalem habitationem; apud Farinac. [illegible] lib. 188. num. [illegible]. Ex hac regula, excluduntur habitatores [illegible] ſtudij, & negotiorum, aut Caſtellani, & ſimilium, de quibus eſt probabilis conjectura de animo recedendi, apud eundem. Et etiam in Religionibus ſequuntur domicilium originis. At hi ſubiacent pœnis, & priuationi ad ordines, ex Decr. [illegible] Vrb. 8. de Apoſtatis, & eiectis, 21. Septembris 1624.

4 *De Subdito beneficiali.*

Beneficiatum illum appellamus ſubditum, qui in illa Diœceſi, in qua eſt ordinandus beneficium poſſidet, [illegible] *Ord.* apud de Pap. num. [illegible] Ricc. *in praxi* [illegible] *Eccleſ.* [illegible] 258. & procedit de poſſidente beneficium [illegible] quia Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 6. loquitur indefinitè de quolibet beneficio. DD. autem cum tali beneficio reſidentiam requirunt; contra quoſdam apud Henriquez *in Summ. lib.* 10. *de Sacram. ordinis*, ſed improbabiliter. Si verò beneficium fuerit in duplici Diœceſi, ab Alterutro, quo maluerit, ordinari poteſt. Semel tamen electum non poteſt reſpuere, neq; relinquere. Ita Sanchez *lib.* 7. *cap.* 13. *dub.* 23. Alia quamplurima notauit Barboſ. *d. t. Alleg.* 4. *à num.* 24. cum Molfeſ. *in Summ. Theol. Moral. tract.* 3. *cap.* 12. cum quibus eſt concludendum huiuſmodi beneficiarium ſemel factum ſubditum vnius Epiſcopi, à quo ordinem ſumpſit, variare non poſſe ad alios ordines ab alio non poſſe, niſi de licentia prioris, à quo ordinari cœpit.

5 *De Subdito familiari.*

Subditum familiarem illum dicimus, qui per triennium fuit cum Epiſcopo commoratus, ex diſpoſitione Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 9. & ordinandus eſt cum collatione beneficii, quacunque fraude ceſſante, vel conſuetudine immemorabili non obſtante; idemque habetur *in cap. non liceat de prebendis*; vbi quæ conſilium 40. Nauar. *relatum* à Bonac. *de Sacram. cap.* 8. *q.* 1. *num.* 9. vbi deciſum docet triennium ſufficere, nec pluſ eſſe.

6 *De Subdito Regulari.*

In ſubditorum numero intrant etiam Regulares, quoad ordines recipiendos, ab Epiſcopo loci, in cuius Diœceſi de familia cõmorantur; *ex Decr. Clem.* 8. *an.* 1599. idcircò inter domiciliarios locum obtinent. Adeoque niſi de conſenſu illius ad alium Epiſcopum extrà dictam Diœceſim tranſmitti poſſunt, pro ſuſcipiendis ordinibus. Nec amplius valet libertas adeundi quem maluerint, *ex Bull. B. Pij V. incipit: Et ſi.* quia reducta ad terminos iuris communis, & Trid. *à Greg.* 13. *Conſt.* 15. Regulares verò nullius Diœceſis ordinantur à viciniori reſpectiuè ad Conuentum præfatum. Apud Naldum *v. Ordo num.* 26. vel meliùs inſpice *Part. poſt. Impotent.* 25.

7 *Sed quid de libertinis, Expoſitis, vel in mari, aut villa natis.*

Reſpond. 1. Libertinos ſequi originem Dominorum, & non Patris, docet Vgol. *de Poteſt. Epiſcop. c.* 26. 2. Expoſitos ſumere originem à loco expoſitionis, ſuſtinent Stefan. Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 75. *n.* 12. Mendoza, & alij apud Dian. P. 2. *tr.* 2. *r.* 22. De Expoſ. dixi P. 8. r. 7. 3. Naturales ſequi originem Matris, quia Pater non eſt legitimus; idcirco re-

reprobatus à legibus; defendit Pichardus *de Nobilit. communicatiua num.* 8. Illos autem fortuitò natos, & per accidens in mari, villa, aliouè ſimili loco ab origine, vel domicilio Patris ſumere ortum, ſubſtinent Vgolin. *ibid. num.* 5. & Felin. *de reſcript. nu.* 13. & quia ſunt caſus accidentales, ideò non intrant legem, nec ipſa per ſe intendere debet dictos caſus. Ideò vide Barboſ. *Alleg.* 4. & 45. Dian. *p.* 4. *tr.* 2. *de Irregul. ex defectu.*

Ex hactenus dictis colligitur quod denominatio proprii Epiſcopi quoad ordines, inſurgit ex Diœceſi, & aſſignata ſerie ſubditorum, contra quoſdam dicentes: Epiſcopum originis eſſe illum, qui natus, vel originatus fuit in loco Epiſcopatus; his autem non eſt credendum, quia ſæpiùs Epiſcopus eſt alienigena, propterq; numquã diceretur originis, eſt igitur, vel denominatur talis relatiuè ad ſubditos, & non ſuſtantiuè quoàd ſe; proinde diuerſimoda denominatio venit à variatione ſubditorum prælatorum.

De Epiſcopo conferente ordines in aliena Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre ordines in aliena Diœceſi, de licentia Epiſcopi loci.*

2 *Sed quibus ſubditis?*

3 *Sed quid ſi de licentia Vicerregentis?*

Poteſtas LXXXVI.

1 POteſt Epiſcopus conferre ordines in aliena Diœceſi de licentia Epiſcopi loci. *ex Trid. ſeſſ.* 6. *de Ref. cap.* v. vbi poſtquam vetuit Pontificalia in alterius Diœceſi exercère ſub pœna ſuſpenſionis: tãdem in fine indulſit, de licentia expreſſa proprii Epiſcopi; idipſum repetit *ſeſſ.* 14. *cap. de Ref. cap.* 2. ſequens Concilia Nicen. *cap.* 15. & 16. Arelat. *cap.* 13. Antiochen. *cap.* 3. Sard. *cap.* 18. & Aurelian. *cap.* 3. Suadetur tandem, eò quia eſt in partem ſollicitudinis electus, ideò in illa parte iura ſua exercere debet, ad differentiam S. Pontificis, cuius Diœceſis eſt totus terrarum Orbis, vbi illimitatus exiſtit, pro muneribus abeundis. Præterea ne turbarentur aliæ Diœceſes, vtque ſciret vnuſquiſque, quas ſibi creditas oues paſcere, & gubernare deber, aſſignata fuit congrua portio terrarum, cũ limitibus Diœceſum, & clauſula, nè alius Paſtor audacter accedere poſſit ad alienas oues, de quibus non pertinet, ſub pœna ſuſpenſionis. Placuit tandem Trid. in-
1 dulgere; *de licentia Epiſcopi loci*, ſine qua iorgia, & lites, vtque conſeruetur politica Hyerarchiç Eccleſiaſticæ, in ſignum ſubiectionis ad proprium Paſtorem, qui quod ſuum eſt, alteri committit, & delegat; immò in hoc caſu, oues à proprio diriguntur Paſtore, non per ſe ipſum, ſed per alium, facultate intermedia.

2 *Sed quibus ſubditis?*

Respond. Vigore *Tridentini d. cap.* 5. Perſonis tantùm eidem Ordinario loci ſubiectis; aliis verò aliundè confluentibus cum dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, & de licentia Epiſcopi loci, apud quem ſe repreſentare debent, ordines conferre licèret. Notauit Mirãd. *in Man. Prælat. tom.* 1. *q.* 38. *ar.* 3. *dubi. vn.* Alii apud eundem docuère, licẽtiã interpetrari poſſe cũ ſpecifica

facultate ordinandi omnes ad ſe accendentes, huiu rationi inhęrētes; quia facultas conceſſa ſequitur conditionem concedentis, qui iure proprio valet ſuas, & alienas, de licentia eorum, quorum ſunt, oues ordinare. Item qui principale, etiam acceſſorium cōcedere videtur, ideò placèret tandem cernere, & coniecturare facultatem; eaque vti iuxtà tenorem illius; quod ſi indefinita fuerit, & abſque limitatione, habet locum præfata doctrina. Cui placito adhęrent multi cum Dian. *p. 4. tr. 4. r. 144.* Sicque vetatur opinionum rumor, & ſecuriùs proceditur.

Reſpectu vero propriorum ſubditorum Epiſcopi ordinantis in aliena Diœceſi, nulli dubium ineſſe iudico: eos ordinari poſſe, vi facultatis indefinitè conceſſæ. Tum quia licētia non eſt coactiua, ſed fauorabilis, & indultiua. Ideò extenſibilis ad proprios ordinantis. Tum atque ſi vigore indefinitæ facultatis poſſet ordinare non proprios Ordinarij Diœceſis, quare non poterit ſuos proprios de ſui præſentia? quæ magis, fortiùsq; operatur, quam licētia? Poſtremò, Epiſcopus loci nec poteſt artare Ordinātē, vt ordinātis pprios non ordinaret, aliàs fauor eſſet odioſus, & licentia Imperium, & non indultum, de cuius natura eſt via latiori procedere, Immò ſi reſtringeretur, eſſet nulla. Refert Ricc. *ex Sacr. Congreg. 20. Febr.* 1630. Boſadin *in Theſaur. Eccleſ. deciſ. reſ.* 8. *num. 16.* Nec obſtant verba Trid. *d. l. ſiciin Perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum*, quia, quod reſtringit illa particula, dilatat præfata licentia. Saluo meliori iudicio.

3 *Sed quid de licentia Viceregentis?*

Reſpond. procul dubio poſſe Viceregentem, ſeù Vicarium in abſentia legitima Epiſcopi à Diœceſi, iuxtà præſcriptum Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. cap. 1. de Rectoribus.* Licentiam impertiri Epiſcopo alieno ordines conferre, & magis ſi abſentia foret in partibus infidelium, vel alio ſimili impedimento Epiſcopus detineretur; tunc enim Viceregens independenter prouinciā gubernaret, in cuius humeris reſidet cura, & diligentia Diœceſanorum, idipſum de Vicario S. V. ob eaſdem rationes. Secùs dicendum de Vicario generali, Epiſcopo præſente intra limites. Apud Lancell. *in templo omnium Iud. & Raguſ. in lucerna Parochi de Sacr. ordin. q.* 18. De Sede Vacua. Vide *Part. poſt. Impot.* 49.

De Epiſcopo conferente Ordines minores Nouitijs.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Ordines minores Nouitijs.*

Poteſtas LXXXVII.

1 POteſt Epiſcopus conferre Ordines minores Nouitiis. Ita deciſum refert Alays. Ricc. *in Curia Neapol. deciſ.* 118. *num. 6. p. 4.* Lezana *in Summ. cap.* 34. *num.* 6. Ratio quia à nullo iure prohibetur id fieri. Nec à mutatione ſtatus quia adhùc Nouitij, & niſi p profeſſionē non ſunt exempti, eſtò ſint ſub Regularium regimine, abſque tamen amiſſione iuris indulti, ideò conſentiente Prælato, poterit ordines minores petere, eoſq; recipere. Ab eo tamen, in cuius Diœceſi de familia

ſia degunt, tamquam domiciliarii, & ſubditi illius: n. verò Religioſi dicuntur domiciliarii ex animo, & ingreſſu ad Religionē in illo Cōuētu probatiuo, ſito intra fines illius Diœceſis, quod ſufficit, ex dictis *Poteſ.* 83. *num.* 3. Prohibetur tamen Epiſcopus conferre Ordines maiores dictis Nouitiis, deficiente titulo, de quo *Poteſt. citata.* Etenim non ſub titulo Patrimonii, niſi id haberēt. Neque *Beneficii*, quia ſupponūtur id renunciaſſe. Neque *Paupertatis*, cum adhuc profeſſionem non emiſerint. Ideò iudicandū de his, ſicut de Clericis Secularibus. *Ex* dictis conſequens eſt; poſſe Superiores Religionum concedere litteras dimiſſoriales ſuis Nouitiis ad minores ordines. Multi cum Dian. *P.* 4. *tom.* 4. *Miſc. r.* 7.

De Epiſcopo conferente Ordines Alienigenis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Ordines Alienigenis accedentibus cum literis dimiſſorialibus ſui Prælati.*

2 *Sed quid ſi abſque litteris prædictis, certus tamen de Teſtimonio Epiſcopi proprii?*

3 *Sed an dimiſſoria expirant nouo adueniente Epiſcopo?*

Poteſtas LXXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus conferre Ordines Alienigenis accedentibus cum literis dimiſſorialibus. Vigore Trid. *ſeſſ.* 23. *de Refor. cap.* 8. his verbis. *Ordinationes S. ordin ſtatutis. Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, permittatur, niſi eius probitas, ac mores Ordinarii ſui Teſtimonio commendentur:* idipſum *ſeſſ.* 14. *de Refor. cap.* 2. *Abſque ſui proprii Prælati expreſſo conſenſu, & litteris dimiſſoriis ad aliquos Sacros, aut Minores Ordines, vel primam Tonſuram promouere, ſeu ordinare valeat.* Ex quibus apertè probatur: Teſtimonium litterarum debere eſſe authenticum; & requiſitum, expreſſiuum conſenſus proprii Prælati, nam aptius huiuſmodi conſenſus exprimitur ſcriptura publica, quàm oretenus, quæ ſemper, & firmiter loquitur, vox verò tranſit, & volat; expreſſus denique conſenſus indicat voluntatē Principis, contra quem nulla iniuria, quia voluntariè per illum alterius iuriſdictioni ſubmittit proprium ſubditum, ſupponitque idoneitatem, & ſufficientiam ordinādorum. Quapropter Trid. *d. l. cap.* 3. vult idoneos, & approbatos cum litteris cōmēdatitiis Clericos remitti ab Epiſcopo impedito, ad alium ordinationem habentem. Melſi *vt infra* iudicat (Epiſcopo preſente) cuius ſubditi ordines petunt ab alio Epiſcopo, & conſentiente, literas non eſſe neceſſarias; eò vel maximè; quia præſentia vrget magis; quàm litteræ, quæ ſi requiruntur ad vitandas fraudes ordinandorum, magis id vetat Paſtoris præſentia, quæ & firmat idoneitatem, & probat ſufficientiam. De præſentibus verò litteris ſatis dicta fuère *Poteſt.* 61. & 62. *& in ſequenti.*

2 *Sed quid, ſi abſque litteris prædictis, certus tamen de Teſtimonio proprij Epiſcopi?*

Reſpond. Epiſcopum ordinantem contrauenturum Concilio *d. c.* 8. & in ſuſpenſionem ibi minatam non effugere. Tum quia tales litteræ

ſunt in formam iuris, ad ſuffragandum in caſu abſentiæ, & impedimẽti, ideò non valet dicere; placitum Epiſcopi certum ſufficere ad promouendum; litteræ enim in abſentia Epiſcopi ſunt in teſtimonium, & obſeruantiam decreti Concilii; nec excogitanda alia remedia de numero poſſibilium in aufugium realium requiſitorum. DD. *infrà*. Attendenda inſuper eſt forma, ſeu tenor facultatis in litteris cum Clauſulis, *ſi ab illo, vel Alio, aut Quocunque Antiſtite*. Et obſeruandæ clauſulæ prædictæ. Ordinariè tamen ponitur tenor illimitatus, *ut à quocunque alio ritè non impedito ordinari poſſit, & valeat*. Quòd ſeruari iuſſit *Vrb*. 8. incipit; *Secretis* 8. *Decembris* 1624. declarans *Conſt*. *Pÿ*. 2. incipit; *Cum ex Sacrorum*. Quando Itali petunt ordinari ab Vltramontanis, & è contrà, quorum litteræ recognoſcuntur à Nuntiis, & Vicario Vrbis, ſub pœna ſuſpenſionis per annum in promouente, & promotis, vſque dum à Sede Apoſtolica fuerint prouiſi. Contra malè promotos extat Conſt. *Sixti v*. iam reducta à *Clem*. 8. ad terminos decretorum Concilii *d*. *cap*. 8. Non dicitur tamen Clericus promoueri ſine licentia, Epiſcopo præſente, vt tetigi *num*. 1. *in fine*, & tenet *Teſaurus v*. *Ordo cap*. 16 *num*. 3. apud noſtrum Sanctorum Melfi *ſuper ſtatuta noſtra Relig*. *cap*. 2. *ſtat*. 57. §. *Septima Concluſio*. *ſol*. *mihi* 232.

3 *Sed an, dimiſſoriæ ſpirant, nouo adueniente Epiſcopo?*

Reſpond. Negatiuè cum Salzedo *cap*. 28. *pag*. 4. quia non alligantur tamquam pœnæ, ſed vt fauores perſiſtunt.

De Epiſcopo non Ieiuno, vel extrà Miſſam conferente Ordines minores.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre ordines minores, etiam non Ieiunus, vel extrà Miſſam.*

2 *De Prima Tonſura; quæ præire debet ad minores ordines.*

Poteſtas LXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus conferre ordines minores, etiam non Ieiunus, & extrà Miſſam: Multi apud Armill. *v. ordo. num*. 9. ad differẽtiam maiorum ordinum, pro quibus conſuetudo. *ex cap. quod ſicut de Electione*. Obtinuit in Miſſam conferri, ad reuerentiam tanti Sacramenti ordinis. Probatur noſtra Poteſtas de minoribus ſic: Tùm quia nec tempus, nec Ieiunium ſunt de Subſtantia ordinum conferibilium, ex Gloſ. *d. cap*. Bonus tamen vſus, & praxis obtinuit intra tempora à iure ſtatuta conferri, hoc eſt in diebus veneris ante Sabbata, in quibus celebrantur ordinationes generales, de quibus dixi *Poteſt. Sy. num*. 13. vel aliis Dominicis, aut feſtiuis diebus. *Ibidem*. Congruit quoque diebus prædictis Veneris poſt Veſperas; tum ad minuendum ordinandorum numerum die Sabbati. Tum etiam quia veſperæ diei Veneris dicuntur initium Sabbati, & ideò minores, qui ſunt initium maiorum, tunc conferuntur poſt commeſtionem. Tum denique ad diſcrimen ſollemnitatis requiſitæ ad conferendos ordines Sacros, qui niſi in Miſſa, cum pompis, & ceremoniis in Cathedrali, atque aſſiſtentia Cano-

nicorum, publicè conferuntur, Minores verò in Sacello, à non Ieiuno, & cum minori pompa, atque tempore veſpertino: etiam feria 4. Quatuor temporum: docuit Henriq. & Sanchez, apud Barboſ. *de Officio, & Poteſt. Epiſcopi Alleg.* 11. *num.* 21. *in fine.* Non nego tamen, poſſe minores conferri in Miſſa, prædictis temporibus, ſed quod abſque ſcrupulo fieri poteſt, oſtendi. De requiſitis autem ad ordines abundè dixi, *Poteſt.* 82. *&* 83. Vnum hic aduertere non pigeat: Requiſita ad validitatem ordinis Sex eſſe: tres in Ordinante, quæ ſunt Poteſtas, Intentio recta, & forma verborum, & tres in Ordinando; Sexus Virilis, Baptiſmus, & Tactus Inſtrumentorum, Singulorum defectus iterari debet, vel ſuppleri, apud Barboſ.

2 *De prima Tonſura, quæ preire debet ad Minores Ordines.*

Preire debet ad Minores Ordines prima Tonſura, tamquam ſignum, & initium omnium ordinum, cuius Sacer tonſor Epiſcopus, ſubiectū autem homo baptizzatus, ętate adminus ſeptennij; ideò præcedentibus litteris teſtimonialibus, de origine, vel domicilio, moribus, & frequentia ad Eccleſiam, vel Sacramentorum, à Parocho, & Magiſtro Scolæ ex Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 5. quodue habeat animum aſcendendi ad Maiores Ordines, non verò ad fugiendum forum laicale; vt aduertit Concil. *ibid. de Ref. cap.* 11. Conſtitis his omnibus, initiandus aſcribitur ab Epiſcopo militiæ Eccleſiaſticę, abrenunciando ſeculi pompas; induitur veſte talari, & abraduntur Capilli, in ſignum militiæ Sacræ: in partem hæreditatis Chriſti, à quo mercedem Laborum recipiet. Aduertit tamen Nauar. *in Manual. Epiſcopi v. Ord. Min. cap.* 25. *num.* 19. Initiatum, vel ordinatum ob humilitatem aſcendere nolētem ad alium gradum, non eſſe contrauentorem Concilij *d. l. cap.* 11. Cōſuetudo denique conferendi ſimul Tonſuram, & Minores ordines retineri poteſt, ex Communi DD. apud Armendar. *in Recopilat. legum Nauar. lib.* 1. *tit.* 18. laudabilius tamen eſſet ex Trid. de gradu in gradum aſcendere, & cum eis creſcant Etas, Meritum, & Doctrina; Quod reliquum eſt de collatione ordinū, inſpice à *Poteſt.* 82. *per totum.*

De Epiſcopo conferente Ordines minores, vnà cum Subdiaconatu eodem die.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre eodem die Ordines minores, vnà cum Subdiaconatu, attenta Eccleſiæ neceſſitate, vel vtilitate.*

2 *Sed quænam ſit hæc neceſſitas, vel vtilitas Eccleſiæ?*

3 *Sed quid, ſi nulla adeſſet neceſſitas, vel vtilitas?*

Poteſtas LXXXX.

1 POteſt Epiſcopus conferre eodē die Ordines minores cum Subdiaconatu, attenta Eccleſiæ neceſſitate, vel vtilitate. Hæc Poteſtas vim ſumit ex illa particula Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 11. ſic: *Niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas Iudicio* 2 *Epiſcopi aliud expoſcat.* Nimirum poſtquam in dicto Capitulo prohibitū fuit eodē die ordin. minores cū

Sub-

Subdiaconatu conferri, tandem adhęrendo Eccleſiæ neceſſitati, vel vtilitati, id ſubmittit iudicio Epiſcopi, indulgendo quod antea prohibuerat. Re vera tamen hoc conſuetudine probatum eſt, pluribus in Diœceſibus. Conſuetudine autem non exiſtente, neque Praxi, ſolaque data neceſſitate, aut vtilitate, diuiſiue, quia materia ſubmiſſa fuit Epiſcopi iudicio, extra dubium eſt, poſſe Epiſcopum vti dicta facultate, quæ non ſumit robur à conſuetudine, vt alii dixerunt, ſed à dicto *Cap. Tridentino*, ſit hoc dictum contra dubitantes aliquibus in partibus, quorum dubium forte oriri poterat ex dubia neceſſitate, vel vtilitate, quæ vera debent eſſe realia, & non ficta ad intentum Tridentini, vel ex nouitate muneris aſſumpti ab Epiſcopis nouis habentibus id parum in vſu, vel denique quia nolunt vti dicta facultate, non poſſe aſſerunt: quod vltimum non probatur: quia data neceſſitate, vel vtilitate, non eſt liberum Epiſcopo vti dicta facultate, ſed tenetur iuxta exigentiam Eccleſiæ ſubuenire: ecce verba Tridentini (*Niſi aliud expoſcat*) igitur ſi Eccleſia expoſcit pro ſui neceſſitate, vel vtilitate, vt prouideatur debitis miniſtris; tenetur Paſtor ſubuenire dictis neceſſitati, & vtilitati ex facultate ſibi tributa à Concilio. Quidam non defuerunt dicere; id relictum eſſe iudicio Epiſcopi, cui liberum erit diſpenſare. Quibus ſatisfit; iudicium ſubmiſſum eſſe neceſſitati, & vtilitati, vt Epiſcopus iudicet, & videat, nec ne ſint? vel appareant, & cõſtita veritate, regit ſe ad exigentiam Eccleſiæ.

2 *Sed quænam ſit hæc neceſſitas, vel vtilitas Eccleſiæ?*

Reſpond. Neceſſitatem, & vtilitatem Eccleſiæ, non poſſe firmo verborum tenore deſcribi, ſed iudicio Epiſcopi relicta, qui conſideratis circumſtantiis illius Eccleſiæ, de cuius gremio ſunt ordinandi, aptare debet miniſtros idoneos ad eius gubernium, puta ſi pateretur incõmodum, & penuriam Miniſtrorum; vel ex illorum augmento magis creſceret illius decus, & honor, quod vltimum nunquam deeſt, iuxta loci proportionem; ideò de iudicio tecto, & fundato, Epiſcopus annuo tempore non expectato, vti poteſt facultate ſibi tributa, & quidẽ ordinaria vi Concilii, & non diſpenſatiua, vt aliqui notarunt.

3 *Sed quid, ſi nulla adeſſet neceſſitas, nec vtilitas?*

Reſpond. Recurrere Conciliarem diſpoſitionem prohibentem; vel niſi abſque Papæ licentia poſſet Epiſcopus id facere. *ex cap. de eo, qui ordines ſuſcipit furtiuè*. Nam Epiſcopus tenetur ſtare Decretis, ſub pœna in contrauentores Sanctionum Tridentini. Excuſarem tamen conſuetudinem, ſi quæ haberet vim cõtra prohibitionem, eoque magis ſi non videtur derogata, ſeu nulla mẽtio in dicto Decreto. Ita ſubſcribunt Nauar. *in Man. cap. 25. num. 71. verſ. 8.* Henriquez, Eman. & Vaſquez, apud Mirandam *tom. 1. q. 38. ar. 8. concl. 2.*

Vnum hic ſubiungere viſum fuit: neceſſitatem, & vtilitatem Eccleſię, quæ ſunt Materia, circa quam Iudicium Epiſcopi laborat, ſuos habere gradus, pro diuerſitate muneris, & gradus Eccleſiaſtici, enim uerò plus requiritur ad Sacerdotium, quàm Diaconatum, pluſue ad Sacros quã ad Minores ordines ex Tridentino requirende in minoribus ſolum arbitrium Epiſcopi: In maioribus autem neceſſitatem, & vtilitatem fundatam, contra dicentes: indifferenter ad ordines, quamcunque neceſſitatem ſufficere.

Dictis fauet *Sacr. Congregatio* 7. *Febr.* 1578. apud Confect. *de Priuileg fol. mihi* 270. Pro Regularibus, ad requiſitionem Correctoris Generalis Minimorum ſic: Quod ſi in aliquo Conuentu ſit neceſſitas Miniſtrorum, quæ Patrum Conſilio iudicatur ſufficiens cauſa, vt alitèr fiat ordinaturo Epiſcopo ea referatur, cuius erit iudicare de illa. Reliqua vide *Poteſt.* 83. *num.* 12. *& in ſequenti.*

De Epiſcopo conferente ordines maiores non ſeruato Annuo interuallo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre ordines maiores, non ſeruato Annuali interuallo, pro Eccleſiæ vtilitate, & neceſſitate.*

2 *Caſus notandus.*

3 *Sed num hæc erit diſpenſatio?*

Poteſtas LXXXXI.

1 POteſt Epiſcopus conferre ordines maiores, non ſeruato Annuo interuallo; pro Eccleſiæ vtilitate, vel neceſſitate. Virtute Tridentini *ſeſſ.* 23. *de Refor. cap.* 13. vbi videri Epiſcoporum relictum eſt, ordines Sacros conferre, abbreuiato tempore Annuali; ita poſtquam prædefiniret ſaltem annuam expectationem, inter vnum, & alterum Sacrum ordinem, ſubdit. *Niſi aliud Epiſcopo videatur*, quæ clauſula excipit Regulam in contrarium; tribuitque quod anteà prohibuerat; hoc tandem pacto concludit, quod: *Duo Sacri ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*

Placeat autem hìc addere: Sacros ordines intra Miſſarum ſolemnia, & publicè conferri, vt alibi dixi. Singulis ordinibus ſingula inſtrumenta præbendo; videlicet Calicē, & Patenam Subdiaconis. Librum Euangeliorum Diaconis, & Calicem cum Patena, & Hoſtia. Presbiteris, dans eis Poteſtatem in ſingulis ordinatis, & tangentibus præfata inſtrumenta, quorum contactus eſt ſubſtantialis, & moralis; hoc eſt ſine mora, ait Armilla *v. ordo.* Presbiteris verò duplicem dat Poteſtatem contrahendi, dicens: *Accipite Poteſtatem offerendi ſacrificium in Eccleſia Dei, tàm pro viuis, quàm pro defunctis: & Abſoluendi* dicens: *Accipite Spiritum Sanctum, quorū remiſſeritis peccata remittuntur eis, quorum retinueritis retenta ſunt:* prout conſtat *ex Carem: Epiſcop.*

2 *Caſus notandus.*

Si ante vltima verba, *Accipite, &c.* moreretur Epiſcopus, dico cum multis infrà. Ordinatum eſſe Sacerdotem habentē ſolam poteſtatem conſecrandi, ſed non abſoluendi; apud Valent: *tom.* 4. *diſp.* 9. *q.* 1. *pun.* 5. & Sanchez *in Opuſc. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 12. *num.* 20. Ita tenetur Apoſtolū Iudam damnatum, qui poſtquam fuerit Sacerdos in Cœna, prodiit ſuæ perditionis venenum, non expectans promiſſionem Spiritus Sancti, quia laqueo ſe ſuſpendit. Ad controuerſiam autem autem dico, ſuppleri debere defectum per alium Epiſcopum; ex cōmuni ſent. DD. modo, & ſenſu, quo diximus *Poteſt.* 82. *num.* 15. *verſ. inconſit. & P. noſt. Imp.* 50.

3 *Sed num hæc erit diſpenſatio?*

Reſpond; Negatiuè cum dictis in

no-

nouiſſima poteſtate. Tum quia vti-tur forma legis, & Trident. tum quia non diſcedit, nec relaxat legem, cū ipſa lex de ſe id vult, adeoq; non diſpenſat in decreto, in quo duo ſimul ſunt, & prohibitio, & relaxatio eiuſdem; in caſibus neceſſitatis; & vtilitatis. Idcircò datis his duobus, vel altero diuiſim, Epiſcopus obedit Tridentino, non expectando tempus annuum, ita cum DD. ſuprà apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 14. *à num.* 7.

De Epiſcopo conferente ordines Regularibus extrà tēpora à iure ſtatuta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt probabiliter ordines Regularibus extrà tempora à iure ſtatuta conferre.*

2 *Sed quid reſpondēdum dictis.* Poteſt. 90.

Poteſtas LXXXXII.

1 POteſt Epiſcopus pbabiliter cōferre ordines Regularibus extrà tempora à iure ſtatuta. Ita DD. Poſt quæſtionem agitatam in partē affirmatiuam inclinauère non pauci ex claſſicis, ex quibus hæc poſitio redditur probabiliſſima, & in praxim ponēda. DD. autem huic ſententiæ ſubſcripti ſunt ſequentes. Barboſ. *in Collect. DD. Trid. ſeſſ.* 23. *de Reſor. c.* 10. 4. *num.* 4. & *de Epiſcopo Alleg.* 17. *num.* 8. habet hæc verba: Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuilegiis conceſſis, & concedendis fruuntur, ex cōfir. Clem. 8. poſſunt extrà tempora à iure ſtatuta Dominicis, vel aliis feſtiuis diebus S. ordines ſuſcipere.

2 Fr. Emanuel Rodriq *quæſt. Regul. tom.* 3. *q.* 23. *ar.* 5. affert indultum Alex 6. in fauorem Monachorum S. Benedicti, *in comp. mend. v. Ordines Sacri* §. *in fine*, & Reſpondet ad Concilium *d. l. c.* 8. quod nō derogat, neque reuocat ibi priuilegia Regularium: ex non appoſita Clauſula *non obſtantibus quibuſcunque* vt fieri ſolet: docetque, nec obſtare ſimiliter *cap.* 22. *ſeſſ.* 25. in quo apertè videtur reuocare priuilegia Regularibus cōceſſa contraria decretis Concilii, inquit: intelligi de decretis in eadem *ſeſſ.* 25. appoſitis, non verò de illis aliarum ſeſſionum. Pariter reſpondit ad Gregor. 13. & Sixtum v. confirmantes priuilegia Regularium cum Clauſula *dummodò non ſint contraria decretis Concilij*. Sic non confirmat, ex quo nō ſequitur, ergo reuocat; etenim in ſtricto iure non ſequitur à contrario ſenſu, Idcircò in ſuo robore, quo erant, remanent; licèt non confirmata. Affert denique indultum Greg. 13. pro Patribus Societatis Ieſu, vt poſſint etiam extra tempora ad S. ordines promoueri *in comp. Soc. Ieſ. v. ord.* Cum prohibitione Communicationis huius gratiæ, quam Clauſulam ait non impedire quò minus alii poſteriores Pontifices potuerint aliis Religionibus dictam conceſſionem communicare; quarè nulli dubium eſt Fratres minores poſſe dicto quoque priuilegio frui ex confirmatione Clem. 8. cuius confirmatio nē dum firmat, ſed innouat conceſſiones, & indulta à S. Apoſtolica reuocata, & per conſequens eſtò Priuilegium ſuprà dictum Benedictinorum fit à Sixto v. reuocatū, per Clem. 8. in ſua confirmatione.

fuit

Fuit reualidatum, & innouatū, & in fine d. Articuli fatetur vidiſſe Epiſtolam declaratoriam oſtenſam ab Epiſcopo Petro iunco de Pedoſa: Clem. 8. ſic: Ordines Minores diebus feſtiuis, etiam ſemiduplicibus conferri poſſe; hæc Rodriq. *d. k.* 3. Portell. *dub. Regul. v. Ordines Sacri num.* 4. refert conceſſionem Clem. 8. factam Patribus Congr. S. Ioann. Euang. *ſub datum* 23. *Nouemb.* 1596. vt poſſint extra tempora tribus Dominicis, vel feſtiuis cōtinuatis, aut interpollatis, non ſeruatis interſtitiis, ordinari; quod breue ſe vidiſſe teſtatur *in Bullar. d. Ord.*

4 Tamburinus Ieſuita *lib.* 7. *cap.* 10. *num.* 18. cum aliis affert bullam Greg. 14. pro Teatinis, & Gregor. 15. pro Patribus Barnabitis, ex Marchino *de Sacr. Ord. tom.* 1. *p.* 7. *cap.* 7. *num.* 6. & Hurtad. *in Moral. p.* 1. *tr.* 12. *cap.* 1. *n.* 1848. hæc verba: hoc priuilegium magnum eſſe; & illi ſine ſcrupulo ſe poſſe Epiſcopos conformari.

5 Conradus vir in Cancellaria Apoſtolica hac noſtra tempeſtate peritiſſimus *tom. de diſpenſationibus lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 3. idem notauit, & docuit.

6 Layman *Theol. Moral. lib.* 5. *tr.* 10. *cap.* 8. *num.* 2. adducit S. Cong. decretum ſub Greg. 13. in fauorem dictæ ſententiæ, relatū à Hyeron. Rodriq. *in Comp. qq. reg. r.* 105. *n.* 7.

7 Diana pluribus in locis P. 3. *tr.* 2. *r.* 31. & P. 5. *tr.* 13. *r.* 57. Donatus *in prax. Reg. tom.* 1. *tr.* 7. *q.* 8. Ioan. de la Crux *de ſtatu Regul. lib.* 2. *cap.* 8. *dub.* 1. Martin. de S. Ioſeph *Man. confeſſ. tom.* 1. *lib.* 1. *tr.* 5. *de ord. num.* 13. & alii cum illis eiuſdem ſententiæ ſunt.

8 Miranda refert indulta Alex. 6. & Eug. 4. ſed tamquam anteriora ad Concil. Trident. impugnat, quæ ſecundum Rod. *num.* 2. ſunt reualidata.

9 Lezana *in Summ. v. ordines Sacri num.* 19. notauit conceſſionē Fratribus Minoribus factam in Indiis ab Vrb. 8. ab aliis Regularibus ibi participabilem. Supradicta *Priuilegia* habet ſuſpecta; at teſtibus viſualibus magis credendum, quam ſuſpectis.

10 P. Bellutus nouiſſimè *in Opuſcul. Moral. Catanæ Impreſſis ann.* 1679. *p.* 2. *reſol.* 19. poſitam habet ſententiam, dicens: Non ſemel practicatam fuiſſe in hoc Siciliæ Regno ab Illuſtriſſimis Præſulibus Montis regalis, Catanenſis, Pactenſis, & Agrigentini, è quibus omnibus probabiliſsima opinio inſurgit à tot inſignibus DD. aggregatiſque Apoſtolicis fauoribus, defenſa.

Probatur 2. adhilius ſtatuta tempora ab Anacleto, & Gelaſio *in* 75. *diſt. tom.* 1. *de tempor. ordin. facta ann. circiter* 492. Sunt ſex Sabbata pro Sacris ordinibus, primi quatuor ſunt anni tempora, quæ ieiuniis ab Eccleſia celebrantur, poſt Cineres, Pentecoſten, Crucem, & Luciam, & duo Sabbata, poſt Dō. 4. Quadr. & Sabbato Sancto, de quibus fusè *Portell.* 83. *num.* 13. In quibus tamquam in fixis, determinatiſque ac ſtatutis temporibus ordinationes Presbiterorum, Leuitarum, & Subdiaconorum habentur; extra quæ niſi de facultate, & fauore S. Sedis Apoſt. abſque cenſurarū incurſu non licet Epiſ. ordines conferre. Placuit tamen eidem S. Sedi tempora fixa cum Regularibus dictis in diplomatibus relaxare. Vel melius in alios dies Dominicos, vel feſtiuos commutare, iuſtis equidem de motiuis, & cauſis ad licitam legis commutationem v. g. ob peregrinationem, laborem, ſanguinis effuſionem pro fide Catholica facta, prout eidem S. Sedi multoties viſum

ſum fuit liberè leges còndere, dilatare, relaxare, confirmare, vel infirmare, innouare, reualidare illas fixas, ad ſeruandam Regularium militiam vnitam dicendo; indulgemus, & pro indultis haberi volumus; iubemus effectum ſuum ſortiri, ne inania, vel inutilia redderentur. Quorum indulta ab illimo Romano fonte manàre dicuntur, à quo leges, Canones, bullæ, & decreta pro Eccleſia Catholica regenda, & gubernanda, à Spiritu Sancto recta per Paſtorem ſuum Vicarium in terris; in cuius gubernio, & naui Petri regenda modò trahit, modoque relaxat cordas ad velas, prout occurrunt ventorum varietas, maris opportunitas, & aeris ſerenitas. Nil igitur mirũ ſi indulta Alex. & Eug. ante Concil. abrogat, ſi per ſequentes conceſſiones reualidat; prout in dies, per breuia ordinantur Clerici, in tribus diebus feſtiuis, vel ante fixam ætatem, non ſeruatis interſtitiis. Addunt denique alii dicentes; Regulares in tali temporum commutatione non ordinari extra tempora, ſed ſtatutis ab Eccleſia, & ſi non per legem communem, ſaltem per particularem indultorum.

11 Peyrinus *tom. 2. de Prælato q. 3. cap. 7. num. 11.* Miranda, & alii fatentur dicta Priuilegia, ſed negãt illorum vſum, contrà quos eſt Villalobos *in Summ. tom. 7. tr. 11. diff. 12. & 13.* dicens: viros doctrina iuriſque conſultos celebres iis vſos fuiſſe, quibus innixi Præſules vſque nunc non dubitant in praxim poſitã opinionem ſequi.

Cui doctrinæ ſi ex contrariis inſurgunt dicentes: id eſſe aduerſus Bullas Pii 2. *Cum ex Sacrorum*, 15. *Kal. Octobris* 1561. & Sixti v. incipit: *Sãctũ & ſalutare. ann.* 1588. contrà malè promotos. Verum tamen, quæ hæc Sixtina fuit à Clem. 8. incipit: *Romanum. ann.* 1591. *Prid. Kal. Mart.* reducta ad terminos Pii 2, & Concilii. Reſp. 1. dictos Regulares, promoti, & promouentes in nullas incidere pœnas, quæ tantùm minantur eos, qui temerè, & malitioſè abſque legitima facultate, vel abſque dimiſſoriis, ætate, titulo, & tempore accèderent, & ordinarentur, quæ omnia non procedunt contrà Regulares, accedentes probabiliter vigore dictorũ Priuilegiorum ex ſententia tot DD. in Sacris Canonibus peritorum; ideò probabiliſſima opinione laborãtes, & accedentes non dicuntur Rei Pianæ, Sixtinæ, vel Concilii conſtitutionum.

2 *Sed quid reſpondendum dictis Poteſt. 90.*

Hactenus dicta non contraire poſitis in *Poteſt. præfata. 90.* quia bullæ, & decreta ſunt in ſubſiſtentiam Trid. cuius obſeruantiam intendunt, abſque præiudicio diſpenſationis Apoſtolicæ, huc vſque non derogatæ; vt per tot Doctores probatum eſt: ideò ſatis.

De Epiſcopo conferente S. ordines Regularibus, titulo Paupertatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre S. ordines Regularibus profeſſis, titulo Paupertatis.*

2 *Sed num dicta Poteſtas extendatur ad Nouitios, & nulliter profeſſos?*

3 *Sed quid de Patribus Ieſuitis?*

4 *Sed quid de taciè profeſſis?*

Poteſtas LXXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus conferre Sacros ordines Regularibus profeſſis titulo paupertatis, ita ex Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 2. vbi & ſi ſermo ſit de Clericis Secularibus, facta tamen fuit extenſio ad Regulares profeſſos à *B. Pio. v.* incipit: *Romanus Pontifex idibus Octobris* 1568. de quo titulo dixi *Poteſt.* 83. *n.* 10. & de cuius ſufficientia ad decorē, atq; ſuſtentationem vitæ, ſatis expertum eſt. Tum quia voluntaria paupertas Religioſorum inter opes meliorem occupat locum, ex oraculo Apoſt. *ad Corin. cap.* 6. *nihil habētes, & omnia poſſidentes.* Ideò arcentur ab ordinibus hi, qui abſque vllo ex approbatis titulis, & ſufficienti ſuſtentatione accedere auderent, quia turpè, indecorumque eſt Dei Miniſtros Altaribus ſeruientes imis, vilibuſq; addictos eſſe, vleiſceret inſup ſublimitas, & diuina delubria euaderent. Caueant igitur Eccleſiaſticæ militiæ aſcripti, hominum ſeruituti, ſeù vilibus artibus abdicari, ꝓpterea à Trid. de remedio prouiſū eſt, vt nemo accedere poſſet abſq; ſufficienti titulo. Regulares igitur profeſſi paupertatem vouentes, abrenunciantes huius Mūdi diuitias, humilique quæſtui abdicati, eleemoſynas oſtinatim quærentes, Deo vacant ſecurè, abundèque viuunt, quod ſufficit ad titulum requiſitum. Videant huius mundi diuitiarum amatores, Euangelicæ paupertatis diuitias, quæ cænobia implent, cælites ornant, pauperes ditant, clamatque omnia vēdere, & dare pauperibus ad inueniendum in Agro Teſaurum Euangelicum. De quo factæ ſunt expenſæ pro conſtruendis in orbe Cænobiis, & puellarum Monaſteriis, & mirum in modum, eius diuitias celebrāt Minoritica turba, etiam in partibus infidelium diffuſa, & de vbere prouidentiæ Diuinæ ſatiata. Quapropter mirum non eſt ſi Trid. *in cap.* 2. *citato* non meminit de Regularibus, quia ſupponit id de indubitato iure, & ad maiorem explicationem facta fuit extenſio à *B. Pio v. Bull. cit.*

2 *Sed num dicta Poteſtas extendatur ad Nouitios, vel nulliter profeſſos?*

Reſpond. Negatiuè, quia titulus approbatus paupertatis ſufficiens ad ordines Sacros debet eſſe de paupertate votata in profeſſione, quæ dat ſecuritatem ſuſtentationis. Nouitii, & nulliter profeſſi non gaudēt tali titulo, quia recedere poſſunt, & inter Seculares reputantur; ideircò ſi huiuſmodi ad Sacros ordines accederent, pęnas à iure, & B. Pii prædicti ſancitas non euaderent, vt in terminis denuò ſanciuit S. *Congregatio* 3. *Martij* 1595. Refert Garzia, & recitat Barboſ. *de Epiſcop. Alleg.* 19. *num.* 4.

3 *Sed quid de Patribus Ieſuitis?*

Reſpond. Dictos Patres cum poſita Poteſtate recurrere, poſſeque licitè, validèq; ordinari, quibus ſufficiens eſt prima eorum profeſſio trium votorum ſimplicium, immediatè ſequens probationem, ita declarantibus *Paulo v., Greg.* 13. & 14. conſtitutionibus recenſitis *Poteſt.* 83. *v. Titulus num.* 10. Nec obſtat ſi eorum aliqui exire poſſint, quia ab eadem Sede Apoſtolica huic facto prouiſum luculenter fuit, & Sacra Congregatio annuente *Sixto v.* apud *Molfeſ. cap.* 15. *num.* 12. ita delarauit quòad Ieſuitas, *Cum poſt Sacerdotium exire non poſſint, niſi à Superioribus eiiciantur, prouideatur illis de Redditu* 40. *aureorum annuorum ex bonis Religionis. Quòad alios, qui arbitrio ſuo exire, quando* ve-

volunt, poſſunt; ne detur illis occaſio extundi, vt fruantur illo redditu, vocentur priùs, & intelligatur, quia aliàs via proſpici poſſit, deindè maturè deliberandum. Vigore dicti, quidam Ioannes Gentilius à Societate dimiſſus alimenta petiit coram Iudice, & illius ſententia fuit excluſus, vt refert Facundez *tom. 2. decalogi lib. 7. cap. 6. num. 5. §. Tertio quia*. Rationem adducunt PP. quos Religio in delictis purgat, non debet alimentorum præmio remunerari; deindè Religio illis relinquit vſum rerum in ſeculo ritè acquiſitarum, hæc Facundez *d. l. §. 4. & 5.* Dian. *p. 10. tract. 11. reſol.* 68. inſpiciendę tamen conſtitutiones prçfatæ *Greg.* 13. incipit: *Aſcendente* 25. Maÿ 1584. & Cõſt. 14. incipit: *Eccleſia Catholica ann.* 1591.

4 *Sed quid de tacitè profeſſis?* Reſpond. Eoſque comprehendi dicta ſub Poteſtate; currentibus tamen conditionibus recenſitis à Sanchez *lib. 5. cap. 3. à num.* 14. & recitat Bordonus *in Controuerſ. Moralium trou.* 20. *num.* 11. abſque nota pœnarum contrà malè promotos. Ratio quia verè profeſſi, profeſſione tacita, & impreſſa, facta per annuam probationem, exceſſum 16. annorum, geſtationem habitus profeſſorũ; conſenſum tacitum Superiorum; atque per proprios actus Profeſſorum. quæ omnia concurrere oportet ad tacitam, veramque profeſſionem; nec dicas huiuſmodi profeſſionem ſublatam à Trid. *de Regul. & Monial. ſeſſ.* 25. *cap.* 15. quia ſermo indefinitus profeſſionis comprehendit tacitam, & expreſsã, vt docuit Barboſ. *in eodem cap. nu.* 37. & ſequitur Bordon. *d. loco à nu.* 2. vbi de hac re quamplurima aduertit. 1. Profeſſionem tacitam non habere locum in illa Religione in qua præſcribitur forma recitandæ profeſsionis determinatis verbis: quia expreſsè requiſitum facit ceſſare tacitum. 2. Nec eamdem eſſe cum ratificatione profeſſionis. 3. Actus proprios profeſſorum eſſe ferre ſuffragia in electione, conſenſum præſtare in inſtrumentis, vel aliis à quibus excluduntur non profeſſi. 4. Geſtatio habitus, ſuſceptio ordinum, acceſſus ad Chorum, & officium Prioratus ſimpliciter non probant profeſſionem tacitam. Primum quia habitus debet eſſe materialiter, & ſignatè diſtinctus ab habitu Nouitiorum. Secundum quia acceſſus eſt communis Profeſſis, & Nouitiis, & Tertium, quia officia nulliter conferuntur niſi expreſsè profeſsis. *ex cap. nullus* 28. *de Vitiis, & cap. Indemnitatibus* 43. *de elect. in* 6. 5. Metus reuerentialis non inducit illam; hodiè tamen tacitè profeſſus cogitur ad expreſsè profitendum, hæc Bord. *d. loco num.* 19. Epiſcopus igitur de litteris teſtimonialibus ſui Prælati colligere poteſt profeſſionem, ſin minus ordinare non poteſt, abſque alio titulo Patrimonii, vel Beneficii, ſicut dictum eſt de Nouitiis. Vel prout aliqui Epiſcoporũ obſeruarũt: in Subd. iuramentum exigunt à Regularibus ſpontè profeſſionem ſollemnem emiſiſſe, ut benè notauit P. Gauan. *in Enchiridion Epiſc. v. ord. ma. n.* 28. Aliis autem Epiſcopis placuit ante Subdiaconatum cogere Regulares ad ratificandam profeſſionem, ibidem Gauant.

De Epiſcopo conferente munus Prædicationis.

Sum-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre munus prædicationis Sacerdotibus,vel Clericis idoneis.*
2 *Sed quid de licentia Regularibus præſtanda?*
3 *Sed quid de electione, ſeù deputatione Concionatoris?*
4 *Sed quid de Eleemoſyna?*
5 *Sed quibus temporibus ſolita eſt Prædicatio Euangelica?*

Poteſtas LXXXXIV.

1 POteſt Epiſcopus conferre munus prędicandi Sacerdotibus, vel Clericis idoneis. Ita Trid. *ſeſſ. 5. de Refor. cap. 2. & ſeſſ. 24. de Ref. cap.* 4. De Clericis idoneis Sacris inſignitis, tenet Nauar. *conſ.* 2. & non inſignitis refert deciſum Rēdina, *in Promptuario tit.* 17. *num.* 24. Vgol. *de Epiſcopo cap.* 42. §. 2. *num.* 1. Henriq. & alii, vt meliùs dicam *Poteſt.* 219. & quia præcitata iura dicunt: hoc munus exerceri; *per ſe, vel per alios*, ſenſus eſt quod Epiſcopus tenetur ſub graui, & lætali culpa ſuis ouibus diuini eloquii, pabulum verbo, & exemplo, miniſtrare, ita docet Laur. de Franch. *in controu. mihi pag.* 150. Eo autem legitimo impedimento detento, fit delegatio in perſonas idoneas, putà Sacerdotes ob dignitatem officii, & perſonatus, quibus congruè fit delegatio, ſine qua ex munere proprio prędicare non poſſunt, cum ſit actus iuriſdictionis, & non ordinis; ex illo Apoſtoli *Rom.* 10. *Quomodò verò prædicabunt niſi mittantur*: Quapropter Innoc. 3. *in cap. excommunicamus* §. *quia verò de hæret.* Mādat excommunicare eum, qui officium prædicationis aſſumere præſumpſit, ante obtentam licentiam à Sede Apoſtolica, vel Epiſcopo Diœceſano. Quidam dixerunt: hoc munus eſſe proprium Diaconorum, ergo fortiùs presbiterorum, ſed perperàm, quia Diaconis tantùm conuenit in Miſſæ ſacrificio S. Dei Euāgelia populo legere, & publicare, quod eſt aliud à prædicare, & paſcere fidelium mentes, doctrinis, Sacriſque locutionibus SS. PP. quo in munere requiritur litteratura, præcellentia, & maturitas; ideò Trid. *d. loco* ait: proprium Epiſcoporum eſſe, vt poſſint liberiùs tamquam docti, & eruditi alios inſtruere in doctrina ſana, & contradicentes arguere; quibuſq; locutus Saluatōr in perſonam diſcipulorum; *Ite prædicate Euangelium omni Creaturæ.* Dixi adhùc clericis non inſignitis: quia prædicationis munus ordines Sacros in ſubiecto requirit, prò decore, & excellentia officij, dato tamen ęquiualenti in ſubiecto, ex defectu aliorum, poterit Sacrum munus prædicationis delegari illis idoneis prout vidi in Ciuitate herbita Archiepiſcopatus Meſſanenſis, quendam Clericum orbatum ſufficientem prædicare, & ſermocinare de Archiepiſcopi licentia.

In ipſo tādem prædicationis munere, perſona electa ſumma prudētia, & maturitate docere debet, Quid credendū? hoc eſt in Myſteria, & Articulos fidei. Quid ampiectendum? hoc eſt legem Diuinam, Eccleſiaſticam, & Virtutes. Quid vitandum? ſcilicet peccata, & obnoxia. Quid timendum? videlicet ſupplicium Gæennæ, & iram Dei. Quid ſperandum? hoc eſt præmium vitę æternæ, idque maxima qua decet breuitate. Audiant Concionatores verbi Dei ſanum S. Franciſci cōſilium in Regula *cap. 9. Moneo, & exortor eoſdem fratres, vt in prædica-*

catione, quam faciant, ſint examinata, & caſta eorum eloquia annunciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam cum breuitate ſermonis; quia verbum abreuiatum fecit Dominus ſuper terram; ideò de munere ſatis, meliuſque *in Poteſt.* 209.

2 *Sed quid de licentia Regularibus præſtanda?*

Reſpond. 1. Regularibus volentibus prædicare in Eccleſiis, quæ ſuorum ordinum non ſunt, licentiam obtinendam eſſe ab Epiſcopo loci, ex diſpoſitione Trid. *ſeſſ. 5. cap. 2. de Ref.* præuia tamen licentia, & approbatione ſuorum Superiorum *ibid.* Fideique profeſſione emiſſa, ante licentiam, non verò ante muneris aſſumptionem ex B. Pio V. ſi expedire videbitur, refert deciſum Armendar. *in add. ad recopil. legum Nauar.* & notat Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 76. num.* 35. Pro Eccleſiis autem ſuorum ordinum licentia ſufficit petita, licèt non obtenta; nouiſſimè *Clem. X.* incipit: *Superna* 11. *Kal.* Iulij 1670. cuius verba ſunt hæc.

Regulares, qui in Eccleſiis ſui ordinis prædicare voluerint teneri ab Epiſcopo Diœceſano benedictionem petere, prædicare tamen poſſe, quãuis illam non obtinuerint. Quod ſi Epiſcopus benedictionem ne dum non conceſſerit; ſed etiam contradixerit; nec in prædictis quidem Eccleſiis licère Regularibus *prædicare; eoſque contrauenientes ab illo, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis in vim Conſtitution. fel. Record. Greg.* 15. *Predeceſſoris noſtri*, incipit: *Inſcrutabili Dei prouidentia: coerceri, & puniri poſſe. Epiſcopum tamen abſque iuſta, & rationabili cauſa contradicere non debere, & huiuſmodi benedictionem teneri etiam Regulares petere; ſi in quibuſcunq; Oratoriis ſui ordinis ſermonem coram Populo, vel in Eccleſiis, aut Crates Monaſteriorum Sãctimonialium eorum iuriſdictioni ſubiectarum, licet clauſis ianuis, & nullus Secularis ibi interſit, habere voluerint. Poſſe autem Epiſcopum licentiam conceſſurum Regularibus in Eccleſiis, quæ ſuorum ordinum non ſunt, prædicare volentibus illos, quamuis ab vniuerſitatibus, aut à Magiſtratibus laicis nominatos, etiamſi Epiſcopi anteceſſores per tempus immemorabile hanc licentiam, abſque examine concedere conſueuerint; quòad doctrinam examinare; ſi ita ipſius arbitrio, quod moderatum, & diſcretum eſſe debet, viſum fuerit, & licentiam prædicandi ſemel iiſdem conceſſam, ob rationales cauſas licet occultas, prædicationem tamen concernentes, ſuſpendere. Non poſſe tamen Epiſcopum generatim prohibere Regularibus, quin in Eccleſiis ſuorum ordinum prædicent — Priuilegiis eorum non obſtantibus.* Hæc Clem.

3 *Sed quid de Electione, ſeù deputatione Concionatoris?*

Reſpon. In Cathedralibus Eccleſiis, quacunque immemorabili conſuetudine remota, ad Epiſcopum pertinère Cõcionatoris electionem, & deciſum refert Armandar. *d. l. à num.* 11. In Aliis verò Eccleſiis locum habet inueterata conſuetudo. Huiuſmodi diſcrimen eſt, quia Cathedralis eſt propria ſedes Epiſcopi, vbi perſonaliter tenetur Verbum Dei proferre, vel eo impedito per alium à ſe delegatum. *In* aliis verò conſuetudo legitimè præſcripta ſeruanda eſt, propterea facta electione per alios; Epiſcopo erit confirmare, vel infirmare ex cauſa, verum quippè, nulla data conſuetudine, & niſi Parochus per ſe prædicare voluerit-

fuerit, ad Epiſcopum ſpectat deputatio, & in Cathedrali conſuetudinem relinquere pro eleemoſyna largienda, vel ad lites ſedandas. DD. citati.

4 *Sed quid de Eleemoſyna?*

Reſpond. ſatis dictum eſſe *Poteſt.* 52. *num.* 2. de Epiſcopo cogente, laicos ad ſoluendam Eleemoſynam, enim verò labores prædicantium ſunt prętio compenſabiles, idcircò non debent illo fraudari, ex iuſta lege, qui ſpiritualia ſeminant, temporalia metunt; nec obſtat illos eſſe de Religione incapaci pecuniæ; puta Fratr. Minorum, quos ſatisfieri oportet, ſi non pecunia propter incapacitatem, ex inſtituto, ſaltem aliis beneficiis ad ſubleuandas Cōuentuum, & fratrū neceſſitates, ſcientes quod ſi pecuniam petere, & recipere nequeunt, eleemoſyna ad ſubſtentandam eorum vitam, fraudari non debent. Nam pretium laboris recipere poſſunt, *ex eorū Reg. c.* 4. *vbi: De mercede laboris corporis neceſſaria recipiant.*

5 *Sed quibus temporibus ſolita eſt Prædicatio Euangelica?*

Reſpond. Temporibus Ieiuniorū, ex Trid. *d. loco.* ideſt Quadrageſimæ, & Aduentus, vt notus eſt, quotidiè, vel Dominicis, aut tribus diebus in hebdomada; aliis verò temporibus niſi dominicis diebus conſuetum eſt, *de eodem Trid.* & notat Eman. Rodriq. *tom.* 2. *q.* 63. *ar.* 19. Adde incidenter, tempore etiam cuiuſlibet interdicti prædicari poſſe, cum tale munus non ſit actus ordinis, ſed iuriſdictionis, ita tenet Fuſcus *de Viſitatione lib.* 1. *cap.* 14. *nu.* 13. Henriq. *in Summ. lib.* 13. *cap.* 44. & alii apud eoſdem.

De Epiſcopo conferente Sacramenta Baptiſmi, & Confirmationis, tempore interdicti Generalis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre ſolemnitèr Sacramenta Baptiſmi, & Cōfirmationis tempore interdicti generalis.*

Poteſtas LXXXXV.

1 POteſt Epiſcopus conferre ſolēniter Sacramenta Baptiſmi, & confirmationis tempore interdicti generalis. Ita ex variis iuribus tenet Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 39. *n.* 13. præſertim *ex cap. Reſponſo* 43. *de Sentent. Excom.* cuius ſenſus eſt de interdicto generali locali, & ſpeciali: poſito tamen quod cauſam nō dederint: prout iura communiter clamant, apud Auilam *de Cenſ. p.* 5. *ſect.* 1. *dub.* 4. *concl.* 3. Suarez, & alios. Probatur itaque breuiter: huiuſmodi Sacramenta ſunt ianua per quam ingreditur Chriſtiana familia ad alia Sacramenta, propterea priuilegiata in illa clauſula, (*præter Baptiſma paruulorum, & Pœnitentias*) per Baptiſma intelliguntur duo Sacramenta *Baptiſmus*, & eiuſdem *Confirmatio*, & *Viaticum*, quod eſt alia ianua, à qua egreditur Chriſtianus ad Cœlum euolans. Hocque de iure communi à nullo correptum apud DD. Præmunt quidam dicere Confirmationem eſſe aliud à Baptiſmate excepto in illa clauſula, quibus ſatisfit; eſſe aliud ſit confirmatiuum illius, quod ſi licebit pueros baptizare, abs re non erit illos in-

fron-

frontibus deliniri Sacro Chriſmate, in quibus vigilantiùs S. M. Eccleſia procedit, ianuam ſemper habens apertam, nullo impedimento detentam, ad ingrediendum inuitans, ideò præcæteris voluit dicta Sacramenta priuilegiata. Quamplurima dicta ſunt de hac materia *Poteſt* 82. & dicenda P. *poſt. Impor.* 19. videto ibi.

De Epiſcopo conferente Eccleſiam in commendam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre Eccleſiam in commendam, Parochiali excepta.*

2 *Sed quid, ſi Commendatarius obierit?*

3 *Sed quid de Eccleſia non egente alio Vicario, cùm ſufficientes fuerint Miniſtri Rectoris defuncti, vel Reſignatarij?*

Poteſtas LXXXXVI.

1 POteſt Epiſcopus conferre Eccleſiam ſuæ Diœceſis in commendam, Parochiali excepta, Ita Doctores infra. Eccleſiam commendare nil aliud eſt, quam ſi fuerit deſtituta per obitum, aut reſignationem, alteri commendatur idoneo, donec de proprio fuerit prouiſa. Ita notauit Borrell. *tom.* 1. *tit.* 31. *nu.* 16. quæ prouiſio fieri debet per legitimas formulas, & concurſus ab Epiſcopo ob ſuperintendentiam iuris, quam habet ad omnes ſuæ Diœceſis Eccleſias, niſi aliud ex priuilegio contingat, *in cap. Nemo deinceps, & cap. plures.* 12. *q.* 2. vt notauit Azor. *inſtit. Moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 31. *quæſt.* 11. in quo docet prouiſionis diſtimen ab Epiſcopo ſedandum intra ſemeſtre, ita exigentibus Eccleſiæ neceſſitate, vel vtilitate; vacantia verò perſeuerante, ob litium dilationes, ſit prorogatio ad aliud ſemeſtre. A Papa verò abſque vlla temporis præfinitione. Ratio, quia de iure procedit, cui non abſtringitur Papa. Pro Eccleſiis autem Parochialibus accedit alia diſpoſitio Trid. *ſeſſ.* 24. *de Reſ. cap.* 18. quo Epiſcopus tenetur à die notæ vacantis Eccleſiæ Parochialis, *Idoneum Vicarium cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, ſubſtituere, qui onera Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur,* vt ipſe notabo Poteſt. 109. Itaque ſi primò Parochialis quoque dabatur in commendam, modò de iure correpto debet ſeruari forma præſcripta à Trid. *d. loco.* Per aliis verò Eccleſiis exemptis, vel Regularibus, ſolus Papa commendat in caſu vacantiæ; ita Apud Azor. *d. loco quæſt.* 15.

2 *Sed quid, ſi Commendatarius obierit?*

Reſpond. Vacationem prouidendam, vt priùs, quare attendi non debet menſis obitus Commendatarii, aut Reſignatarii, ſed à quo cœpit nota vacationis, hocque ne ſecundus Commendatarius excedat ſemeſtre, vt aduertit Nauar. *in Man. cap.* 25. *num.* 126. Flam. *de Reſignat. lib.* 2. *q.* 19. Sayr. & alii apud Pul. *decif.* 25. *lib.* 1. *num.* 6.

3 *Sed quid de Eccleſia non egente alio Vicario, cùm ſufficientes fuerint Miniſtri Rectoris defuncti, vel Reſignatarij?*

Reſpond. Illos procul dubio poſſe ab Epiſcopo ſubſtitui, confirmari, & deputari cum debitis portionibus

bus, modò ſint magis idonei ad Eccleſiæ ſeruitium, immò hi præferendi; & ſi poſſet inſtitui vicinus Vicarius, per quem præſtabile foret munus commendæ, ei commendari debet, nec opus eſſet alium ſubſtituere: ex verbis Trid. (*ſi opus fuerit*) ergo ad libitum Epiſcopi ſubuenitur indigenti Eccleſiæ. Addo deputationes huiuſmodi fieri poſſe abſq; forma concurſus, qui ſolùm præſcribitur à Tridentino pro Parochis, ità notauit Nicol. Garz. *de Benef. p.* 4. *cap.* 2. *num.* 16.

De Epiſcopo conferente officia Epiſcopatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conferre omnia officia ſui Epiſcopatus quibus maluerit.*

2 *Sed quid de officio à ſuo Anteceſſore collato, & à Sede Apoſtolica confirmato?*

Poteſtas LXXXXVII.

1 POteſt Epiſcopus conferre omnia ſui Epiſcopatus officia, quibus maluerit, ita ſubſtinent Afflict. *deciſ.* 101. Molin. *de Primog. lib.* 1. *cap.* 25. & alii *in Clement. de Procurationibus.* Et fundatur in pleno ſui regiminis dominio, quo vigilans, perſonas aptat idoneas, ad illa officia iuxtà pondus, & menſuram illorum. Quapropter Vicariatus, Aduocatorum Fiſcalium, Notariatus, & ſimilium, Perſonis in tali notitia, & praxi expertis confert, nè reprehêderetur à Paulo, *ad Tim. c.* 1. vt ne ſciens domui ſuæ præeſſe. Tū quoq; quia ita dictat Paſtoralis ſollicitudo de bono regimine. & prudentiùs ageret, ſi primo ſui ingreſſu nouitatem aufugeret, vſque dum experiretur perſonas à ſuo Anteceſſore poſitas, quas poſſet pro libito confirmare, vel amouère; ita plures conſuuère, & eſt conformis doctrinæ Cauell. *q.* 425. *num.* 11. vbi docet officia ab antiquo conceſſa amoueri non poſſe ab Officialibus, quia longeua diuturnitas facit titulum.

2 *Sed quid de officio à ſuo Anteceſſore collato, & à Sede Apoſtolica confirmato?*

Reſpond. Epiſcopum teneri ſequi conditiones confirmationis, à qua collatio vim immobilem ſumere dicitur. Ita Ripa *in cap.* 1. *num.* 14. *de Iudic.* Idipſum ſi officium fuiſſet collatum ab Epiſcopo ſimul cum capitulo, non poſſet de facili amoueri abſque conſenſu Capituli, iuxtà illud *à qua conſtruitur ab eadem, & reſoluitur,* ita *in cap. liberi* 12. *q.* 2. *apud eoſdem.* hac de re vide *Impot.* 139.

De Epiſcopo cōpellente quaſcunque perſonas etiam exemptas ad ſoluenda legata pia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere ad ſoluenda legata ad pias cauſas.*

2 *Sed quænam ſint legata ad pias cauſas?*

3 *Sed quid de legatis ad cauſas profanas?*

Poteſtas LXXXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus compellere pro ſolutionibus ad pias cauſas, eſt de iure *in cap. Quia contingit de Religioſ. domibus*, & Trident. *ſeſſ. 22. de Reſ. cap.* 8. vbi ad eruendas de medio difficultates, ex priuilegiis, & exemptione oriundas, Epiſcopis indultum fuit procedere, etiam tamquam delegatos S. Apoſtolicę in fauorem vltimarum, vel Defunctorum piarum voluntatum, vt quod Deo, Sanctis, vel Pauperibus relictum eſt, inuiolabiliter ſeruetur, ex iuſta lege *Promiſſen ſeruetur ſtare promiſſis*, adeoque pro adimplendis huiuſmodi operibus, cogit Epiſcopus omnes, & ſingulos etiam laicos, hęredes, vel executores, mulctis, atque pœnis Eccleſiaſticis. Ita notant Ricc. *in collect.* 714. & Abbas *in repet. cap. Cum eſſet.* Nec valet quorũdam dictum; delictum eſſe mixti fori, etiam ſi executores fuerint laici, cum ſit iuſti, & competentis fori Eccleſiaſtici ratione cauſę, & non perſonę, quę benè ſubmiſſa dicitur Eccleſiaſticę Iuriſdictioni, ratione delicti, quo ſoluere renuit; propterea cogendus ab Epiſcopo. Nec valet exemptio ob delegationẽ in Epiſcopo à Sede Apoſt. ex Trid. *d. loco.*

2 *Sed quęnam ſunt legata ad pias cauſas?*

Reſpond. Vltra dicta P. 56. *num.* 2. *de Comm. legat.* inquam: legatum ad pias cauſas dici.

1 Relictum pauperibus ad ſubleuandam illorum miſeriam, in victu, vel veſtitu. *Ita* Menoch. *de praeſũp. lib.* 4. *q.* 115. *num.* 17.

2 Relictum alicui Religioſo, vel alteri, cauſa ſtudii in vniuerſitatibus, pro eorum ſuſtentatione, & ſubſidio doctrinę. Tiraq. *de pia cauſa in praeſ. col.* 12.

3 Relictum pro Anima ſua, vel exiſtentibus in Purgatorio, aut in peccato, vt Dei ope reuiuiſcant ad gratiam.

4 Relictum pro Eccleſia, eiuſque ſupellectili, ornamentis, & luminibus, cæmiterio, & cappellis, Concionatoribus, Rectoribus, aliiſque miniſtris, quę omnia ſub nomine Eccleſię veniunt.

5 Relictum pro celebratione Miſſarum, & omnibus dictam celebrationem concernentibus.

6 Relictum pro alimentis Clericorum Eccleſię inſeruientium.

7 Pro Monaſteriis, Lociſque piis, Hoſpitalibus, Seminariis, & Orfanis.

8 Pro maritandis puellis, egenis, vel filiabus egenorum.

9 *Pro* redimendis captiuis, Quę omnia, & ſimilia dicuntur pia, facta ex Mortis cogitatione, amore virtutum, vel remiſſione peccatorum, *ex cap. Pontifices* 12. *q.* 3. Relicta vero pro reparatione pontium, & viarum cuſtodia, vel ſimilibus, bonũ publicum concernentibus, dicuntur largè ad pias cauſas. Ita Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 82. *num.* 14.

3 *Sed quid de legatis ad cauſas profanas?*

Reſpond. cum multis apud Dian. *p.* 3. *tr.* 1. *reſol.* 21. Epiſcopum anno elapſo poſſe compellere hæredes, vel executores ad ſolutionem dictorum legatorum, vt defendit Panor. ex variis iuribus, docẽs: Epiſcopis conceſſam eſſe facultatem adimplendi voluntates defunctorum, in eorum profectum, & ſequitur Molin. *de Iuſt. tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 205. *num.* 5. Valet etiam quãdo Iudex laicus non eſſet ſedulus in adminiſtranda iuſtitia, adhuc quãdo vellet Epiſcopus procedere ex iuſtitia, vel ad inſtantiã partis, apud eoſdem.

De

De Epiſcopo compellente hæredes ad legata pia ſoluẽda, etiã ſi Teſtator interdixiſſet Epiſcopum ſe intromittere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere hæredes ad legata pia ſoluenda, etiam ſi Teſtator prohibuiſſet Epiſcopum ſe intromittere.*

Poteſtas LXXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus compellere hæredes ad legata pia ſoluenda, etiam ſi Teſtator prohibuiſſet Epiſcopum ſe intromittere. Ita DD. infra, & quia Poteſtas ſola Clauſula differt à Pr.Pot. ideò hic examinabitur vis clauſulæ, quam dico pro non appoſita cenſeri, *ex cap. Tua nobis de Teſtamentis*, colligunt quamplures apud Alfonſum de Leon. *de off.* Cappell. *q. 5. ſect. 12. à num.* 203. Quorum efficax ratio eſt: Contra iuris communis, & Trident. diſpoſitionem *loc. cit. in præced. Poteſt.* nil valet apponi, ideò clauſula ignoranter, & impotenter appoſita, lædit libertatem iuris in damnum, & detrimentum Teſtatoris, propterea cedit ignorãtia clauſulæ, & præualet diſpoſitio facta in Tridentino, & quamuis Teſtator poſſet aliis cõditionib᷒ ſe ligare, ſed tamẽ illis, pro quibus diſpoſitum eſt in fauorem ſui. Meliùs autẽ *in dict. c. Tua nobis*, ex Gloſſ. Prob. non poteſt priuata voluntas teſtatoris prohibere Epiſcopum exequi voluntatem eius, quia non poteſt conſtitutionem generalem legis, vel Canonis immutare, prout habetur in dicto capite, cuius hęc ſunt verba: *Cum igitur in omnibus pijs voluntatibus ſit per locorum Epiſcopos prouidendum, vt ſecundum defuncti voluntatem vniuerſa procedant, licet etiam à Teſtatoribus id contingenter interdici: mandamus quatenùs executores Teſtamentorum huiuſmodi, vt bona ipſa fideliter, & plenariè in vſus prædictos expendant, monitione præmiſſa compellas.* Nota: Monitionem oportere præcedere ad compulſum, tamquam monitum ad vindictam *in d. cap. ex gloſſ.*

De Epiſcopo cõpellente ſubditos ad doctrinam Chriſtianam edocendam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere ſubditos quorum intereſt, ad doctrinam Chriſtianam edocendam.*

2 *Sed quid ſi pueri accedere renuiſſent?*

Poteſtas C.

1 POteſt Epiſcopus cõpellere ſubditos quorum intereſt, ad doctrinam Chriſtianam docendam. Ita ex Trid. *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 4.* his verbis: *Iidem etiam ſaltem Dominicis, & alijs feſtiuis diebus, pueros in ſingulis Parochijs fidei rudimenta,*

& obedientiam erga Deum, & Parentes, diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, doceri curabunt: & ſi opus ſit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellant, quod munitur Bulla B. Pii V. incipit: *ex Debito 6. Octobr. 1572.* Tu autem intelligas: compulſum faciendum non pueris, ſed iis, quorum intereſt docere; ideſt Magiſtris, & Curatis, ex verbis (*doceri curabunt*) quapropter ſuadere debent Animarum curam tenentes, parentes vt cogant, alliciendo pueros ad addiſcenda fidei Rudimenta, Symbolum Fidei, orationem Dominicam, X. præcepta, & alia in Catechiſmo, quibus ſatisfit Concilio volenti, vt doceatur obedientia erga Deum, & Parẽtes, ad quod tenentur ſub mortali, apud Azor. *inſt. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 6. q. 5.* Pariter adultos cogere, negando abſolutionẽ talia neſcientibus. Quod ſi ob memoriæ tarditatem, & hebetudinem quidam neſcirent; ſaltem interrogati reſpondere ſciant. Demum neſcientes impediri poſſunt matrimonia contrahere, quod eſt leniter intelligendum, docet Sanch. *de Matrim. lib. 3. diſp. 15. ſub nu. 19.*

2 *Sed quid ſi pueri accedere renuiſſent?*

Reſpond. Quia Præceptum Parochorum eſt, debent minis, vel blanditiis pueros allicere ad diſcẽdum; immò parentes debent ſub mortali omnem intentare viam pro adimplẽda Concilii mente, in re tã graui, qđ ſi omninò renuiſſent, tenentur eorum parentes inſtruere illos. Vel eorum Patrini, ad cuius effectum antiquitus fuerunt dati. In Sacramento Baptiſmi, & Confirmationis, ne grandiores facti, & Mundi negotiis dediti, Chriſtiano fundamento careant. O mira Spiritus Sancti prouidentia, quia M. Eccleſia regitur, & gubernatur. Ecce Sancta Synodus pro tanto adimplẽdo munere Parochos compellit, parentes onerat, & pueros allicit ad rudimẽta, quæ ſunt Chriſtiani ædificii robur, & fũdamentũ. legatur Lud. de Baia *p. 3. cap. 17.* Zerolla *in praxi v. doctrina Chriſtiana.* & Trull. *in Expoſ. decal. lib. 1. cap. 1. dub. 4.*

De Epiſcopo compellente Regulares ad legendam Sacram Scripturam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere Monachos Regulares ad lectionem Sacræ Scripturæ.*

2 *Sed quibus lectio Sacr. Scripturæ proponi debet in Monaſteriis?*

3 *Sed quibus iuris Remediis compellit Epiſcopus Abbates?*

Poteſtas CI.

1 Poteſt Epiſcopus compellere Monachos Regulares ad lectionem S. Scripturæ, ita ex Tridẽtino *ſ. 5. de Ref. cap. 1.* his verbis: *In Monaſteriis quoque Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio S. Scripturæ habeatur. qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, in hoc, vt S. Apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus ſtudia commodè vigere poſſunt, S. Scripturæ lectio ſimiliter habeatur.* Quo circa in obſeruantiam

am dicti Decreti emanarunt Conſtitutiones Pauli v. incipit: *Apoſtolica ſeruitutis* 1610. 1. *Auguſti*. 2. Clem. 8. *de Refor. Regul.* incipit: *Nullus omninò* 25. *Iulij* 1599. vbi habetur: *Lectio Sacr. Scripturæ, vel caſuum Conſcientia bis in hebdomada præſcriptis diebus in ſingulis Monaſterijs, & Conuentibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaque abſoluta: mutua collatione, circà explicatam doctrinam ſe ſe vtiliter exerceant*, huiuſmodi lectores non debent ab Epiſcopis examinari, ſeù de vita, & moribus approbari, vt in dubio decidit S. Congregatio apud Sell. *in Selectis Canonicis cap.* 38. *num.* 47. *in vna Mediolanenſi.* Refert Barboſ. *in Apoſt. decis. coll.* 445. *num.* 11. vbi ſimiles habet deciſiones, pro dubiis emergentibus in lectores Seculares.

Ex dictis conſtat Monachos Regulares, nec non alios, etiam mendicantes, vel non Mendicantes teneri ad lectionem S. Sripturę: primi quidem vigore Tridentini, ſecundi verò Clem. & omnes ſubiacère pœnis, à Sacr. Concilio Tridentino inflictis, ecce verba Clem. *Qui in præmiſſorum aliquo deliquerit, pœnas nò dum à Concilio Tridentino præſcriptas, ſed alias quoque multo grauiores Superiorum arbitrio imponẽdas, incurrat.*

2 *Sed quibus lectio S. Scripturæ proponi debet in Monaſterijs?*

Reſpond. Religioſis in eorumdem Monaſteriis degentibus, ex apertis verbis Clem. 8. *Ad quam omnes fratres conueniant, eaque abſoluta mutua collatione, circà explicatam doctrinam ſe ſe vtiliter exerceant*, & quia prædictũ Decretum directũ eſt ad omnes Regulares, tã Monach. quàm Médic. ideò nullus immunis. Mens autem Concilii, & Decreti eſt, ne Regulares libertate carentes, ſacro doctrinæ pabulo, prout habetur in Secularium Eccleſiis, priuentur vt lectionib' Sacræ paginæ paſti, ſint populis Chriſtian. exemplum, Hæreticis, & infidelibus malleum, lucerna ſuper Candelabrum, & Sal ad condiendam omnium fidelium mentes.

3 *Sed quibus iuris Remedijs compellit Epiſcopus Regulares?*

Reſpond. Eccleſiaſticis, puta excommunicatione, poſt monita, & recordationes, ita Lezan. *in Summ. cap.* 11. *num.* 11. De deputatione lectorum, eorumque præbendarum in aliis Eccleſiis, vide *Poteſt.* 135. vbi fuſiùs.

De Epiſcopo compellente adminiſtratores hoſpitaliũ, & Cõfraternitatum ad rationes reddendas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere Adminiſtratores Hoſpitalium, & Cõfraternitatum ad reddendas rationes.*

Poteſtas CII.

1 Poteſt Epiſcopus compellere adminiſtratores Hoſpitalium, & Confraternitatum ad rationes reddendas. Vigore Tridentini *ſeſſ.* 22. *de Ref. cap.* 9. his verbis: *Adminiſtratores tàm Eccleſiaſtici, quàm Laici fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ, etiam Cathedralis, Hoſpitalis, Confra-*

fraternitatis, *Eleemoſynæ*, *Montis Pietatis*, *& quorumcumque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario*: quod decretum innouat Canonem: *Quia contingit de Relig. domib.* ad fraudes miniſtrantium tollendas, vigilantiamq; Paſtoris excitat, & nè Priuilegia obſtarent, ſublatum eorum robur fuit à Tridentino in illa Clauſula *Conſuetudinibus, & Priuilegijs quibuſcumque in contrarium ſublatis*. Vel meliùs: ſi conſuetudo, vel Priuilegiũ ſtaret, vt Adminiſtratores aliis rationem redderet, cum iis adhibeatur Epiſcopus. Alias: *tales liberationes alitèr factæ, minimè ſuffragentur*. Ex textu Tridentini. Cui ſemper fuit vigilare, nè pauperes, & loca pia, ſuffragio debito priuentur ex adiecta miniſtrantium malitia, in perniciem, & notabile Animarum damnum. His concordant dicta *in Poteſt. 98. & 99.* vnà cum DD. ibi citatis. Quòad profana vide *P. poſt. Impot.* 53. pariter de Eccleſiis exemptis. *Impot.* 52.

De Epiſcopo compellente Parochos, & Rectores ad reſidendum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere Parochos, & Rectores ad reſidendum.*

Poteſtas CIII.

1 POteſt Epiſcopus compellere Parochos, & Rectores ad reſidendum. Ita ex Trid. *ſeſſ. 6. de Ref. cap. 1. ſeſſ. 7. de Ref. cap.* 3. & *ſeſſ. 23. de Ref. cap.* 1. Virtute pariter vigorata à Pio 4. incipit: *De ſalute prid. non. Sept.* 1564. B. Pio v. incipit: *Cupientes 8. idus Iulij.* 1568. & Vrb. 8. incipit: *Sancta Synodus 10. Decembr.* 1634. ideò, quia hoc per ſanctiones procedit, impunè erit in probatione morari. Memores tamen ſint dicti *à Poteſt.* 21. *vſque ad* 25. ex quibus luculentèr apparet, quoſcunque Præfectos curam Animarum gerentes teneri perſonaliter reſidère, tamquam illi, de quorum manibus Deus erit requiſiturus omnes Animas ſibi ſubditas, Chriſti ſanguine redemptas; ſcientes Animas non poſſe, nec debere aliis Mercenariis committere, & ſi lupus ouem comedit, ignorantia Paſtoris erit peccaminoſa, & non admittitur à Deo, ita *ex Decretal. cap. vlt.* cuius memini *Pot. cit.* ideò Epiſcopus negligentes compellit per cenſuras Eccleſiaſticas, tamquam ſupremus Paſtor omnium Rectorum in ſua Diœceſi, omni alia excuſatione poſpoſita, vt notarunt quamplures apud Garziam *de Benef. p. 3. cap. 2. num.* 176. Proindè habens duas Parochias vnitas, tenetur vbi maluerit reſidère, ſi ſint equales; ſecùs ſi vna fuerit altera principalior; de quo vide *Poteſt. cit.* & in domo vicina, vt ſit paratus ad per ſe inſeruiendum, Excuſationibus Volentis diſtributiones, vel quia Parochia multum diſtat: aut quia obtinuit beneficium cum libera facultate illud exercendi; penitùs excluſis, apud Ricc. *reſol.* 393. inſpice vigilantiam Eccleſiæ, quæ in vtilitatem Parochianorum cõpellit Rectores abſentes, & non reſidentes. De pœnis autem, ſicut de cauſis excuſantibus, Vide *cit. Poteſt.*

De

De Epiſcopo compellente Abbates, & Canonicos ad reſidendum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere Abbates, & Canonicos ad reſidendum.*

2 *Sed quid de tempore diſpenſabili?*

3 *Sed num Epiſcopus poterit diſpenſare reſidentiam Abb. & Canonic. vltra Trimeſtre?*

Poteſtas CIV.

1 POteſt Epiſcopus compellere Abbates, & Canonicos ad reſidendum; ita ex Tridentino *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 12.* his verbis: *Propterea, obtinentibus in eiſdem Cathedralibus, aut Collegiatis, dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet ſtatuti, aut conſuetudinis, vltrà tres menſes ab eiſdem Eccleſijs quolibet anno abeſſe:* (Subdit) *Omnes verò diuina per ſe, & non per ſubſtitutos compellantur obire officia.* Id ipſum *in Cap. Licet vobis De præbendis,* quibus verbis ait Garzia *de Benef. p. 3. cap. 2. à num. 181.* Poſſe Epiſcopum cògere Abbates, Priores, alioſque ſuperiores Collegiatarum ad reſidẽdum, nè dum propter Animarum curam; verum, & propter aſſiſtentiam in Choro, & Eccleſiis, quibus ſe voluntariè aſcripſerunt in dignitates, vt ſunt Canonici, ſtatutis, & conſuetudine, etiam immemorabilibus ſublatis. Saluis nihilominus Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longiùs vltrà tres mẽſes ſeruitii tẽpus requirunt *ex Cap. ad audientiam de Cler. non reſidẽtibus.* Ricc. *in collect. decis. p. 7. coll. 1591.*

Quod ſi ſtatutum eſſet Apoſtolica authoritate firmatum, quoad abſentiam quatuor menſium quolibet anno iã permiſsã Canonicis à Trid. non derogari docent deciſum Garzia, & Armendar. apud Barboſ. *de off. Epiſcopi Allegat. 53. num. 116.* Tu verò caue illud intelligere de omnibus ſimul Canonicis, quia ſenſus eſſet in præiudicium Eccleſiæ contra principale intentum Concilii, nec indulgentia dirigitur ad deſtitutionem. Senſus igitur indulgentis eſt ad ſummum, pro quarta Canonicorum parte, apud Zerolla *in Praxi p. 1. v. Priuatio dub. 4.* vbi quoque docet pro ſpatio dictorum 3. menſium non requiri licentiam Epiſcopi, Nec cauſæ aſſignationem. Ipſe verò iudico requiri, ad cauendam coincidentiam abſentium, neuè illa caderet in feſtiuitatibus maximis, putà Natiuitate, Reſurrectione, Aſcenſione, & ſimilibus. mecũ eſt Santarell. *var. reſol. q. 4. à num. 20.* Caſtropal. *in oper. moral. trac. 7. diſp. 3. p. 9.*

2 *Sed quid de tempore diſpenſabili?*

Reſpond. prędefinitum tempus poſſe Epiſcopum diſpenſare, ad dictos tres menſes, iuxtà exigentiam negotiorum Canonicorum, continuos, vel interpollatos; modò tamen non ſint in feſtiuitatibus prædictis; ita Menoch. *de Arbitrar. caſ. 56. n. 12.* cuius ratio eſt indefinita loquutio Concilii.

3 *Sed num Epiſcopus poſſit diſpenſare reſidentiam Abb. & Canonic. vltra Trimeſtre?*

Reſpond. cum Comitolo *Reſp. moral. lib. 1. q. 59. num. 2.* Affirma-

matiuè per 4. menſes, cui adhæret Alzedo *de præſtan. Epiſcopi p. 2. cap. 9. num. 39.* & meliùs dicam *Poteſt. 135.* Immò procedunt dicta ad obtinentes Canonicatum, vel Monaſteria in commẽdam; quod ſi Commendatarius erit laicus Secularis non tenetur ad Reſidentiam, vt reſoluit Rota apud Farinacc. *deciſ. 112. num. 10.* Sed tota illius cura ineſt Superiori Conuentuali, neque extenditur dicta Poteſtas ad Canonicos, quorum Eccleſia eſſet diruta, & collapſa, non habens vnde illos alere, vt docet Garzia *deciſ. d. loco cap. 2. num. 197.*

De Epiſcopo compellente Superiores Regulares pro reſtituẽdis bonis Nouitio nolenti profiteri.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere cenſuris Superiores Regulares pro reſtituendis bonis Nouitio nolenti profiteri.*

2 *Sed quid, ſi egreſſus Nouitij ſit factus intrà bimeſtre ante profeſſionem poſt factam renunciationem?*

3 *Sed num veſtimentũ erit quoque reſtituendum?*

4 *Sed quid, ſi ante profeſſionem moreretur Nouitius?*

Poteſtas CV.

1 POteſt Epiſcopus compellere cenſuris Superiores Regulares pro reſtituendis bonis Nouitio nolenti profiteri, *Poteſtate accepta à Tridẽt. ſeſſ. 25. de Regul. & Monial. cap. 16. in fine his verbis: Præcipit S. Synodus, ſub Anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat, & vt abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant, quod vt rectè fiat; Epiſcopus, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.* Affert Zeroll. *in praxi p. 1. v. Monialis §. 3.* vnà cum aliis. Accedunt declarationes Greg. 13. pro Societate Ieſu, incipit: *Aſcendente Domino* 1584. *Pauli* 3. incipit: *Regimini* 1540. *Iulij* 3. incipit: *Expoſcit* 1550. *Sixti* v. 1587. 6. *Kal. Octobris.* & *Greg.* 14. incipit: *Circũſpecta*, quibus clauſus eſt Cuilibet, modus dandi, & recipiendi prætextu probationis, variis ſub pœnis, & cenſuris ad ſeruandam incolumẽ profitentis libertatem, liteſque iurgeaque orienda cauenda. Nouitii enim in Religione probant, & probantur; adeoque liberum eſſe debet ex vtriſque in fauorem Religionis, & Religioſorum. Quapropter notauit Fuſcus, & teſtatur Sell. *in Selectis Canon. cap. 51. num. 24. ex S. Congregatione 24. Augusti 1617.* Patrem Nouitii non poſſe dare paramentum Altari Monaſterii, vbi filius Nouitius exiſtit. Ad tuendam itidem libertatem profitentium, & recipientium, amanarunt Decreta Clem. 8. incipit: *in ſuprema.* Innoc. x. & Alex. 7. vbi de locis deſignatis, modo, & receptione Nouitiorũ; quæ omnia concordant cum Tridẽtino, & præſtant vim potentiæ Epiſcopi ad compellendum: Nouitio igitur regredi volenti ad ſæculũ, nõ erunt eius bona deneganda; neque minis, aut blanditiis retinenda.

2 *Sed quid, ſi egreſſus Nouitij ſit factus intrà bimeſtre ante profeſſionem poſt factam renunciationem?*

Reſp.

Reſpond. *In caſu*, fortius procedere Poteſtatem poſitam, nec Renunciatio quid impedit, vel alicuius eſt valoris, quia non intercedit profeſſio, à qua ſuum deſumit robur, & valorem. Adhuc.n. Nouitius eſt in ſtatu, vt probet, & probetur. Ideò ſemper ſtat in iure poſſeſſionis ad regreſſum. Excipe tamen ab hoc caſu fructus alimentorum, quos ſæpe ſoluere tenetur Nouitius pro rata temporis, vt notauit Azor *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. quæſt. 2.* quod intelligas, ſi ita praxis obtinuit.

3 *Sed num veſtimentum erit quoque reſtituendum?*

Reſpond. Prætium ſaltem eius ſoluere debere, reſpondit S. Congregat. *in d. loco Trident.* vt teſtatur Lezan. *q. regul. cap. 25. num. 38.* quod intelligas de Religionibus ſoluere valentibus, ne habitu reſtituto aliquod inſonſ religioni accideret. In illis autem non valentibus, conſuetudo obtinuit, caputio; quod è forma habitus, retento, cætera reſtitui in obſeruantiam dicti decreti.

4 *Sed quid, ſi ante profeſſionem moreretur Nouitius?*

Reſpond. cum Fuſco *d. loco.* omnia Monaſterio donata, & conſignata, relinquenda in poſſeſſione eiuſdem Monaſterii, morte intercedente Nouitii; secùs de non conſignatis. Ratio prioris, quia nõ ſumus in caſu Tridentini, ſed in morte, tempore Nouitiatus. Poſterioris autem, quia ſuccedunt proximiores de iure. Num autem Monaſterium ſuccedat in bonis Nouitii profitentis in mortis articulo, intra annum probationis vt fieri poteſt *ex conceſ. B. Pii V.* Collige ex *Poteſt. 126. n. 4.* vbi quamplurima de Nouitiis, & quia profeſſio huiuſmodi vim ſumit ex indulto, & non via iuſtiſtica, ideò reputandus tamquam non profeſſus.

Vide de Nouitiis *Poteſt. 71.* vbi multa perutilia.

De Epiſcopo compellente Laicos ad vendendum frumentum tempore penuriæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt compellere Laicos ad vendendum frumentum tempore penuriæ.*

Poteſtas CVI.

POteſt Epiſcopus compellere Laicos ad vendendum frumentum tempore penuriæ. Ita Surdus *conſil. 301. num. 47.* & alii apud Abb. *de Teſtam. in repet. cap. cum eſſes. cap. 1. num. 8.* Ita probant: Epiſcopus poſitus eſt tamquam Iudex in concernentibus pietatem, & officium charitatis in laicos, vt fatentur quamplurima iura *in cap. 1. 2. diſt. 81. cap. Super quibuſdam de ſignificatione verborum, & Clem. 1. de Teſtam. §. ſi quis.* At nil immanius in hac vita videre Catulos fame perire, laicoſque diuites detinere triticum tempore penuriæ, eſt enim res ploratu digna maximæq; conſiderationis, ideò illorum auaritia punibilis, ab Epiſcopo vi ordinariæ poteſtatis, ex præfatis iuribus, prout notarunt citati DD. expreſsè loquentes de hac materia venditionis, proptereà ab Epiſcopo compelluntur in humanitatis, & charitatis ſubſidium ad vendendum frumentum, & penuriæ ſubueniendum. Tenentur in-

ſuper. Diuites ſuccurrere pauperibus tempore neceſſitatis, ex præcepto charitatis; ideò ad obſeruantiam talis præcepti compelluntur. Addo, qđ ſi adhuc eſſet pecuniæ penuria; creditores dare creditū compelluntur, nè populus fame pereat, hocque per iuris remedia, ad ſublenandam populi miſeriam, tantam inhumanitatem credere non cogor in populo Chriſtiano. Si fortè diues tenax fuerit legat diuitem in inferno aquæ guttam à Lazaro mēdicantem. *Luc.* 16. vel audiat Saluatorem *Matth.* 25. *Ite Maledicti; Eſuriui enim, & non dediſti mihi manducare, & cætera miſceat.*

De Epiſcopo componēte perſonas Eccleſiaſticas, pro ſoluendis decimis in futurum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt componere perſonas Eccleſiaſticas pro ſoluendis decimis in futurum.*

2 *Sed an Clerici cogi poſſint ad taxam à publico impoſitam ab Epiſcopo?*

Poteſtas CVII.

1 POteſt Epiſcopus componere perſonas Eccleſiaſticas pro ſoluendis decimis in futurum; hanc reſolutionem ſuſtinent Moneta, Facundez, & alii, quos citat Rebuff. apud Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 121. *à num.* 13. explicando probatur. Compoſitio tripliciter eueniri poteſt extra præiudicium Paulinæ, *Ambitioſæ* de qua abundè dixi *Poteſt.* 30. 1. modo. Perſonæ Eccleſiaſticæ componuntur inter ſe, vt decimæ vni curato debitæ Alteri ſoluantur; accedente cauſæ cognitione, vtilitate, & conſenſu Epiſcopi; quo ſenſu Facundez *in* 5. *Eccleſiæ præcep.* 5. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 2. ait; Compoſitionem factam de decimis in futurum ſoluendis inter Parochos valere tantum, vita componentium, etiam non accedente conſenſu Epiſcopi, vel eius Vicarii. 2. modo. De Tranſlatione compēſatiua decimarum ſoluendarum in futurum, ideſt accedente Epiſcopi conſenſu, fit decimarum tranſactio, compenſata prius Eccleſia cū aliis rebus, vt ſi daretur prædium Eccleſiæ pro ſe eximendo ab onere decimarum, modò tamen fiet cum vtilitate, & Authoritate. 3. modo. ſi fieret compoſitio cum Laicis ſupra tempus, & locum decimarum ſoluendarum. Quibus dictis modis vti poteſt Epiſcopus in componendo dictas perſonas abſque contrauentione bullæ Paulinæ. Tu autem inſpice conſuetudinem legitimè præſcriptam, eaque ūtere, vt par erit in re tanti momenti, cui adhibe prudentum conſilium, illudque ſectare. De exigentia autem quartæ decimalis ab Eccleſiis curatis videto *Poteſt.* 200.

2 *Sed an Clerici cogi poſſint ab Epiſcopo ad taxam à publico impoſitam?*

Reſp. cum Donato *tom.* 4. *tr.* 12. *q.* 96. niſi currentibus his limitibus v. g. magna ex neceſſitate, vel vtilitate publici, 2. ſi facultas laicorum non ſit ſufficiens, 3. de conſēſu Papæ, & totius Cleri, niſi periculū ſit in mora. Aliàs negatiuè propter bullam Cœnæ §. 18. vt notauit Bonac. *de Cenſ. tom.* 3. *diſp.* 1. *qu.* 19. *p.* 2. *num.* 8. Regulares autem non

non poſſunt ab Epiſcopo cogi. Idē *ibid.*

De Epiſcopo componente Inimicitias.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt componere inimicitias ortas in ſuo Epiſcopatu.*

Poteſtas CVIII.

1 POteſt Epiſcopus componere inimicitias ortas in ſuo Epiſcopatu. Ita ex Gloſſ. *Neglexerit* notarunt M. Antonius Gennen. *in Manual. Paſtor. cap.* 43. & Felin. *de treguа, & pace cap.* 1. Ratio: habet Epiſcopus de munere ſibi iniuncto, rixas, & diſcordias euellere, iurgia, & contentiones populorum eradicare, pacemque inter fideles ſtabilire, dicente Saluatore. *Luc.* 24. *Pax vobis*. Quod ſi neglexerit, erit ſui muneris deſes. Meminerit quoque, quod Regnum Diaboli eſt deſolationi ſubiectum, propter diſcordias, vbi nullus ordo. Regnum verò Dei, concordiæ, propter vnitatem charitatis: *Vbi charitas, & amor ibi Deus.* Proprium Dei eſt bonum pacis triticium ſeminare, Diaboli verò zizaniam ad perdendum illud. Pax in terris æquè currit cùm gloria in Cælis. Virtus adeo amabilis, populorum compoſitiua, quæ differentias tollit, pacemque refundit: ſi quādoque diſſidioſi erunt perſeuerantes, vbi reſiſtit illorum duritia, ſupplet Epiſcoporum diſciplina. Exēplo quamplurium Pontificum, & Epiſcoporum enixè vigilantium in Principum concordiam ad minorāda populorum iurgia, prout his noſtris retrò tēporibus Catholicū, & Chriſtianiſſimum Reges compoſuit Alex. 7. d. mem. Proindè diſpoſitū in iure eſt, Epiſcopum poſſe reſiſtentes pœnis compellere. *Vide DD. cit.*

De Epiſcopo conſtituente beneficiatum in Abſentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſtituere beneficiatum in Abſentia.*

2 *Sed quid ſi collatio beneficij ſimplicis fieret commutando beneficium Parochiale?*

3 *Sed quid de Beneficijs iuris Patronatus?*

Poteſtas CIX.

1 POteſt Epiſcopus conſtituere beneficiatum ab abſentia, quādo ei nota eſſet idoneitas. Senſus eſt de beneficio ſimplici. *Ita reſoluunt* multi apud Henriq. *in Summ. lib.* 10. *cap.* 18. & Sà in *Aphoriſ. v. Examen*. Nam de curatis aliter diſpoſitum eſt à Trid. *ſeſſ.* 7. *de Ref. c.* 15. in quo c. notauerant quamplures ſic: Niſi eſſent famoſi, & egregii DD. vel Vicarii Epiſcopi, quorum omnium olanſit ora B. Pius V. *in Conferendis ann.* 1567. & dixi *Poteſt.* 76. Probatur: Nulla videtur repugnantia; quando nota fuiſſet idoneitas, vel ſufficientia ſubiecti per clamoroſitatem, puta quando Epiſcopo offerretur perſona virtute clara, graduata in aliqua vniuerſitate, quia talis claritas equiualet e-

examini aliàs habēdo, in collatione omnium beneficiorum, vt per examen exploratiuum noteſceret ſubiecti ſufficientia, quod totum habetur ex clamoroſa habitudine in ore omnium poſita, quodque valeret, prout olim valuerat pro curatis, ni per Trident. tale argumentum in curis non amiſiſſet vires, pro forma concurſus ſeruanda, cum clauſula collationem irritante. Ita diſcurrunt *cit. DD.*

2 *Sed quid, ſi Collatio beneficij ſimplicis fieret, commutando beneficium Parochiale.*

Reſpond. eamdem eſſe rationem, quacunq; de cauſa procederet, ſiuè per diſceſſum à Parochiali, ſiuè per acceſſum, aſcendendo ad ſimplex, idem ſonat pro collatore, vt in hoc puncto notauit Nicol. Garc. *de Benef. p. 9. cap. 2. num. 162.* apud quem alij multi.

3 *Sed quid de Beneficijs iuris Patronatus?*

Reſpond. requiri præſentationē Patronorum, ita quod ſi præſentatus erit ſufficiens, & notoriè idoneus abſque alio præuio examine, poſſe approbari, & inſtitui beneficiarium; propter recurrentem eandē rationem. Sin autem, debet perſonaliter præſentari pro examine, & probatione. Ait Barboſ. *in Collect. Apoſt. deciſ. v. Examen num. 3.* afferens *deciſ. Sacr. Congregat. Examen Epiſcopi non eſſe neceſſarium in beneficijs ſimplicibus, quia non ſunt de iure Patronatus*, quod ipſe intelligo: vel in primæua eorum inſtitutione. Vel niſi eſſent notoriè idonei. Adeoque abſens beneficiarius præſentatus à Patrono, idoneus aptus, & notus Epiſcopo, non eſt cur ab eo inſtitui non poſſet.

De Epiſcopo conſtituente Seminarium Clericorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſtituere Seminarium Clericorum.*

2 *Sed quinam tenentur ſoluere pro Seminario?*

3 *Sed quinam excipiuntur ſoluere pro Seminario?*

4 *Sed quid de Deputatis?*

5 *Sed quid de munere Epiſcopi vnà cum Deputatis?*

6 *Sed quid de Clericis Seminariſtis?*

7 *Sed quid de contributione, & ſumptibus Seminarijs?*

Poteſtas CX.

1 POteſt Epiſcopus cōſtituere Seminarium Clericorum in ſua Diœceſi: *Ita ex varijs Concilijs*, & nouiſſimè ex Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. cap. 18.* eſtque hoc Sanctum, ſalutare, pium, & optimum opus, directiuum puerorum à teneris annis ad præſtandum Deo, Eccleſiæ, & Parentibus debitum obſequium, inſtruendum eos moribus, & diſciplinis, vt ſint ipſiſmet profectum; Mundo exemplum, fidelibus iuuamen, & Eccleſiæ adiutorium. Adeò enim eſt efficax Tridentini mens, vt ſi Seminariū non fuiſſet ab Epiſcopo negligenter conſtitutum, ab Archiepiſcopo cōſtrui debet his verbis: *Quod ſi Cathedralium, & aliarum maiorum Eccleſiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiuſque conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuā portionem ſoluere detrectauerint, Epiſcopum Archiepiſcopus; Archiepiſcopum, & Superiores, Synodus Prouincialis acriter corripere; eoſq.* ad

ad omnia ſupradicta cogere debeat; ideſt quibuſcunq; non obſtantibus, cogitur Epiſcopus per iuris remedia, ad conſtructionem, & contributionem Seminarii pro effectuanda Concilii mente. Quapropter plurima ſunt expetenda ſub hac conſtituta Poteſtate, quę in ſequentibus elucidabuntur. 1. De ijs, qui contribuere tenentur ad conſtructionē Seminarii. 2. De exemptis ad ſolutionem. & 3. De officio ipſorum Clericorum in Seminario, prout ſic.

2 *Sed quinam tenentur ſoluere pro Seminario?*

Reſpond. Ad erectionem, & conſeruationem dictorum Seminariorum in ſingulis Diœceſibus, Cathedralibus, Metropolitis, aliiſque maioribus Eccleſiis, tenentur, & ſoluere coguntur ſequentes.

1 Epiſcopus de fructibus ſuæ menſæ integris, ideſt de tota menſa Epiſcopali, nihilo detracto, accipienda eſt Portio pro conſtruendo, & conſeruando, Monaſterio, vt ſuo exemplo, alios cogere faciliùs poſſit. Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 77. num. 2.*

2 Cardinales S. R. Eccleſiæ de fructibus beneficiorum, quæ ſunt in Diœceſi, vbi Seminarium exiſtit, ex S. Congregatione 11. Ianuar. 160. Apud Sell. *in ſelect. Canon. cap. 10. num. 11.* refert Barboſ. *ibid. num. 3.*

3 Hoſpitalia quæcunque habentia beneficia, redditus, vel prouentus Eccleſiaſticos, ſiuè data in titulum, ſiuè in adminiſtrationem, apud Zeroll. *in praxi Epiſcopi p. 1. v. Hoſpitale verſ. 10. dub.* ſiuè non data, vt ſuprà; modò adminiſtratio non fieret à Laicis, apud Armend. *in add. ad recopil. &c. lib. 4. tit. 29. nu. 13.*

4 Eccleſiæ Secularium confraternitates, Cappellæ, & ſcolæ habentes redditus Eccleſiaſticos, etiam ſi exiſtant intrà Regular. Eccleſias, ex S. Congregat. refert. Ald. *in compend. canon. deciſ. lib. 2. tr. 14. num. 8.*

5 Omnes patrimonii de fructibus, & redditibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro rata in ſubſidium ſoluere tenentur. Ita notauit Garzia *de Benef. p. 1. num. 171.* refert Barboſ. *d. l. num. 12.*

6 Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum, ſi exiſtunt intra fines Diœceſis, apud Ald. *loc. cit. num. 17.*

Ita ſonant verba Trident. quorum tenor hîc apponuntur claritatis gratia. *Ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, portionū, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuſcumque ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & Hoſpitalium, quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem, iuxtà conſtitutionem Concilij Viennenſis, quæ incipit:* Quia contingit. *Et beneficiorum quorumcūque etiam Regularium, etiam ſi iuriſpatronatus cuiuſcumque fuerint, etiamſi exempta, etiamſi nullius Diœceſis, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & Hoſpitalibus, & aliis quibuſuis locis piis etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Eccleſiarū, & aliorum locorum, etiam, & quibuſcumque aliis Eccleſiaſticis redditibus, ſeù prouentibus, etiam aliorum Collegiorum, & omnium Monaſteriorum, non tamen Mendicātium.*

Ex quibus verbis apertè conſtat omnes Beneficiarios quocunque nomine appellentur, etiam exemptos teneri ad taxam ab Epiſcopo per deputatos factam, ſoluere ad conſtructionem, cōſeruationem, ſeù manutenendum dictum Seminarium, pro erudienda iuuentute excogitatum; & ita efficaciter à S. Sy-

Synodo volitum.

3 *Sed quinam excipiuntur ſoluere pro Seminario?*

Reſpond. Monaſteria Mendicantium expreſsè, & nominatim excipiũ ſolutione ad contribuendum pro Seminario, ex apertis verbis Tridentini, *in eodem cap.* (*& omnium Monaſteriorum, non tamen mendicantium;*) & quia in varias claſſes ſunt diuiſi dicti mendicantes; de ipſis aliqualem notitiam dabimus.

Prima claſſis mendicantium de iure communi in *cap. vnico de Relig. domib.* ſunt quatuor Ordines.

1. Ordo Prædicatorum à S. Dominico inſtitutus, confirmatus *ab Honorio 3. ann.* 1216. & exemptus *à B. Pio v. Diuina diſponẽte Clementia* 1568.

2. Ordo Minorum à S. P. meo Franciſco Aſſiſiate, cuius Regulam approbauit *Innoc. 3. ann.* 1209. & confirmauit *Honorius 3. ann.* 1224. diuiſus in conuentuales, & obſeruantes à *Leone x. ann.* 1517. incipit: *Ite.* Ab obſeruant. exière Refor. & Cappucini *ann.* 1532. Ambo à Clem. 7. confirmati, incipit: *in Suprema*; *in Cronolog. ordinis. cap.* 49. *michi fol.* 245. A Conuentualibus quoque eorum Reformati ſub Sixto v. incipit: *Apoſtolici. ann.* 1587. Sub hoc Patriarcha eſt ſecundus ordo Dominarum Damianarum, ſeu S. Claræ. *de Ann.* 1212. Deinde Tertiarii de pœnitentia, quorum inſtitutum eſt viuere ſub 3. Regula S. P. Franciſci approbatam à Clem. 7. incipit *ad Vberes* 1526. ex quibus exière alii Reformati de Pœnitentia *ann.* 1595. Quorum omnium magnam militiam enarrant. Eman. & Hyeron. Rodriq. cũ aliis, apud Barboſ. *in Summ. Apoſt. deciſ. coll.* 386. *v. fratres*, & quia maximo ſub hoc vexillo Patriarchę pauperũ adunati ferè ſunt innumeri vtriuſque ſexus, & conditionis, triplici ſub ordine viuentes. S. Mater Eccles. lętãter canit in feſto Seraph. Patriarchę. *Tres ordines hic ordinat, primumque fratrum nominat, Minorum pauperũq; fit Dominarũ medius, ſed pœnitentium tertius ſexum capit vtrumque.*

Nota inſuper Cõuentuales, & obſeruantes obtinuère exemptionis Priuilegium *à Leone decimo.* incipit: *Omnipotens Deus. ann.* 1517. 11. *Kal. Iunij.* Reliqui vero de eorum capitib⁹ indultis, & priuilegiis gaudent, vt videre eſt in eorum mari magno, aliiſque diplomatibus; quæ tacentur ad prolixitatem fugiendã, vide Sorbo *in compend. Priuileg. mend. v. Communicatio Priuilegiorum.*

3. Ordo Hæremitarum S. Auguſtini, cuius idem fuit inſtitutor, reparatus *ann.* 1157. à Guglielmo Duce in Gallia, & diuiſus in obſeruantes, & Conuentuales; exemptus ab Alex. 6. incipit: *Ad fructus Vberes*, 14. *Kal. Aug.* 1348. quibus ampliatum, & confirmatum fuit Priuilegium Fratrum Minorum.

4. Ordo Carmelitarum, primo ab Elia Profetarum maximo, poſtea à Ioãne Patriarcha 44. Hieroſolym. & tãdem ab Alberto pariter Hieroſolymorum Patriarcha, *ann.* 1210. exordium ſumpſit, Alberti tamen Regula firmata fuit ab Honorio 3. *ann.* 1226. Diuiſus in obſeruantes, & Reformatos à Ioanne Soreth, exemptus à B. Pio v. incipit: *Romanus Pontifex* 1. *Octobris* 1563. In qua Bulla pariter, & nominatim recenſentur dicti 4. ordines Mendicantes primæ Claſſis.

Secũda Claſſis mendicantiũ eſt, ad quam redùcuntur ex *Priuilegio* Apoſtolico, aliique Regulares, ſuntq; ſequentes.

5 Ordo Cler. Reg. Societ. Ieſu à S. *Ignatio* Loyola inſtitutus, à Paul. 3. *an.* 1450. approbatus. Mendican. aggregatus *à B. Pij v.* incipit: *Indefeſſa 7. Iulij* 1571.

2 Ordo Minimorum à S. Franc. de Paula *ann.* 1450. inſtit. confirmatus *à Sixto 4. & Innoc.* 8. Aggregatus à B. *Pio v.* incipit: *Apoſtolica. 9. Nouemb.* 1567.

3 Ordo Carmelitarum Diſcalciatorum zelo, & induſtria *S.* Tereſiæ in obſeruantiam 1. Reg. reſtitut. cõfirmatus *à Greg.* 13. *ann.* 1582. poſitus inter mendicantes *à Clem.* 8. incipit: *Romano* 20. *Aug.* 1603.

4 Ordo Ieſuatarum S. Hieronymi, Authore Ioan. Colombino *ann.* 1353. approbatus *ab. Vrban. v. ann.* 1367. Seruorũ S. Mariæ, *ſub Greg. 9. ann.* 1233. aggregatus *ab Alex. 4. ann.* 1253. apud Rodriq. *infrà cit.*

Tertia Claſſis Mendicantium sũt illi, qui de Gratia S. Apoſtolicę gaudent priuilegiis primæ, & ſecundæ Claſſis. Suntque Congregationes quædam Canonicorum Regularium S. Auguſtini ex mandato *Sixti 4. Gregor. 12. & Martini v. ann.* 1408. Monachorum S. Benedicti Cõgregationis Caſſinẽſis, ex B. Pio v. Montis Oliueti, Vallis vmbroſæ, Ciſtertientium, Camaldulentium, S. Hieronymi à Piſis, Cœleſtinorum, Cordigerorum, Redemptionis, ſeù Mercedis SS. Trinitatis, Theatinorum, Miniſtrantium infirmis, & Clericorum Minorum quorum omnium meminit Sorb. *in compend. Priuilegiorum in principio.*

Hic ſub nomine Mendicantium à ſolutione pro Seminario exemptorum, in dicto *Cap. Trident.* venire omnes primæ, & ſecundæ claſſis pro comperto firmiſſimè habetur, & recenſet cum praxi Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 77. *à num* 14. & cum eo Emanuel Rodriq. Nauar. & Alii apud Gauant. *in Ench. v. Seminarium Clericorum, à num.* 30. Opinionum tandem tempeſtates ſedauit *B. Pius v. Dum ad Vberes an.* 1566. non reuocata, *à Greg.* 13. *in Bulla de Ann.* 1573. vt aduertit Lezan. *in Summ. de Priuileg. cap.* 3. *num.* 14.

De aliis verò Tertiæ Claſſis tutũ non eſt, ſed conſulenda praxis rerũ Magiſtra, vnum ſcio quod ſi Monaſteria omnia demas, quid reliquũ erit pro mente Trident. adimplenda? Vide Rodriq. *in Summ. reſol.* 63. *num.* 14.

Pariter eximuntur à contributione Seminarii Equites Melitenses, etiam Vicarii per expreſſam exceptionem Trident. & Greg. 13. incipit: *Circumſpecta*, 25. *Nouembris, ann.* 1580. & Pii 4. incipit: *Romani* 24. *Martij*, & propter particulam (*dumtaxat*) in Concilio non eximũtur cæteri Militares. — Neque ſoluere tenentur Clerici Camerales Apoſtolici ratione beneficiorum, quę obtinent, *ex S. Congregatione* 20. *Maij.* 1604. apud Barboſ. *d. loco.* — Neque Abbates, modò in ſuis Territoriis Seminaria erexerint, *ex S. Congregat.* 1594. — Neque Hoſpitalia à laicis adminiſtrata, quæ data non ſunt in titulum, commendam, vel adminiſtrationem. Barboſ. *d. l. num.* 8. — Neque Canonici de quotidianis diſtributionibus ſuarum præbendarum, ex deciſione S. Cõgregat. Barboſ. *d. loco num.* 13. vel de Emolumentis, prouentibus, legatiſque relictis pro Celebratione Miſſarum. — Neque Abbatia vnita capitulo cathedralis, ante Conciliũ. — Neque ex his, quæ conſiſtunt in incertis, vel Eleemoſynis piorum, & ſimilibus *ex variis deciſionibus S. Congregat. in Collect. citata à num.* 14. Pro complemento, & cõfirmatione hactenus dicti, apponũtur

tur verba Trid. *in eodem cap. Non tamen Mendicantium, etiam ex decimis, quacunque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent, & Milites cuiuſcunque militiæ, aut ordinis pertinentibus (fratribus S. Ioannis Hieroſolemytani dum taxat exceptis.)*

4 Sed quid de Deputatis?

Reſpond. Deputatos præſcribi à Trid. *d. loco §. Et quia.* His ſub terminis. *Iſdem Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio, ſimiliter ad Epiſcopum, alterius verò ad Clerum pertineat.* Et hi quatuor electi dicuntur cõſiliarii Epiſcopi pro quacunque difficultate oriunda, in inſtitutione, cõſeruatione, & adminiſtratione Seminarii, in quibus votum deciſiuum habet Epiſcopus. Eorũq; Conſilia ſequi non tenetur *ex* S. *Congregatione 11. Ian. 1610. in Manual. Epiſcop. d. loco.* Exactio tandem, deputatis pænitùs excluſis, ad Epiſcopum ſpectat. Electi demum ſunt perpetui, & immutabiles ſine iuſta cauſa. *ibid.*

5 *Sed quid de munere Epiſcopi vnà cum deputatis?*

Reſpond. apud Barboſ. *d. l.* Munus Epiſcoporum eſſe, vnà cum deputatis pręſcribere certum puerorũ numerum, & Taxam de illis, quos teneri diximus ſuprà, ad portionem. Pauperes pauperum filios admi nus 12. annorum, ex legitimo Matrimonio procreatos; ſcientes legere, & ſcribere; ſpem afferentes Eccleſiæ ſeruituros. Si verò ditiores fuerint, de ſumptibus alantur propriis Scolaſticos, & ſubſtitutos eligere deputatorum eſt; approbare autem, Ordinariorum. Solius tandem Epiſcopi erit ſæpiùs viſitare ter ſaltem quoque menſe, inquirendo de Magiſtris, de Alumnis, nec ne ſi leges gantur, & obſeruentur leges præſcriptæ, nec nè omnia pro felici gremio rectè procedant.

6 *Sed quid de Clericis Seminariſtis?*

Reſpond. Eorum omnes, & ſingulos debere tonſuram, habitumq; talarem deferre, Cathedrali, vel aliis Eccleſiis diebus feſtiuis inſeruire; quotidiè Miſſæ intereſſe, ſingulis menſibus Sacra communione refici Cathechiſmo Romano, & Ritibus Eccleſiaſticis vacare, atque propoſitis ab Epiſcopo, vel deputatis ſedulò incumbere. Scientes, quod ſi inſolentes, aut vitioſi extiterint tãquam indignos, correptoſq; à tam pio, & Santo loco expelli debere.

7 *Sed quid de Contributione, & ſumptibus Seminarii?*

Reſpond. Contributionem anticipatè ſoluendam, de quadrimeſtre, & ſi decima ſoluenda eſſet; ſingulis annis in duobus terminis; notando; non eſſe magis grauandum Beneficium ſimplex, quàm curatum. Si verò Seminarium fuerit conſtitutũ, redditibuſq; ſufficientibus auctum; poſſet exactio remitti pro rata, & acceſſione beneficiorum, quæ haberi contingerit. Rationes autem quotannis Epiſcopo, & deputatis præſentibus erunt reddendę, cógẽdo per Cenſuras Eccleſiaſticas, quos nouerint negligentes; ita diſcurrunt Barboſ. *d. loco. collect. 668.* Gauant. *Enchirid. Epiſcop. v. Seminarium.* Ricc. *reſol. 386. & deciſ. 492.* Rota *pluribus in locis, ibidem citatis.*

De

De Epiſcopo conſtituente Vicarium Generalem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſtituere Vicarium Generalem.*

2 *Sed an habebit Autheritatem ordinariam, vel delegatam?*

Poteſtas CXI.

1 POteſt Epiſcopus conſtituere Vicarium Generalem, prout iura noua, & vetera clamant; in *cap. Cum Epiſcopus de officio Ordinarij, & cap. vlt. de hæreticis*, & de eo eleganter ſcripſerunt Ludouicus Gomez, & Bleſſenſis, refert Barboſ. *de Officio, & Poteſt. Epiſcopi p. 3. Alleg. 54. num. 1.* Sbroz. *de Vicario Epiſcopi lib. 1.* Aldan. & alii, apud Gauant. *in Enchirid. V. Vicarius Generalis*, & ipſa praxis magiſtra docet extra dubium eſſe: Epiſcopum ordinariam iuriſditionem habentem ſubſtituere poſſe virum idoneum in Vicarium, ad onera Epiſcopalia ferenda; quarè decet Vicarium huiuſmodi ornatum tot eſſe virtutibus, quot Epiſcopus, quia vnicũ ſimul erigunt Tribunal, idemque munus ſimul miniſtrant, & quæ ratione impedimentorum à ſolo Epiſcopo ſubueniri non poſſunt, à duobus congruè fieri obtentum eſt; ad Sanctè, rectèque regendum; & quia Vicarius Epiſcopalia miniſtrat, ſub Epiſcopus appellari ſolet ab aliquibus. Ad decorem tanti muneris eſſe debet Vicarius vir rectus, ac timẽs Deum, non inclinans ad dexteram, neque ſiniſtram, ſed æquo pondere præbens vnicuique quod ſuum eſt.

Pro complemento virtutum, debet Vicarius Epiſcopi doctrina Canonica, & ciuili pollère, vt ad ſe venientes de ſuo iudicare poſſit. Peritus in forenſiũ cauſis, & Theologiæ non ignarus. In rebus arduis conſilia Aſſeſſorum, ſeù conſultorum (de quibus *Poteſt. 177. & 179.*) adhibère. Sitque Vicarius Sacerdotali ordine inſignitus, ætate Senex, vt ſeriùs experientia, & doctrina ſit aliis exemplum, & Regula morum. Ad minus ſit ordinibus ſacris, & ætate matura, vel ſaltem prima Tonſura ſignatus, ætate non minus 25. annorum, vt defendit Sbroz. *d. loco q. 35.* in Hyſpania adeſt *Bulla Vrb. 8.* incipit: *Decet Romanum 16. Decembris.* 1623. de qualitatibus Vicarii Generalis; vetitum tandem eſt Epiſcopo in Vicarium aſſumere Bigamum, aut Monachũ abſq; licentia Abbatis, vel Superioris. Numquam tamẽ Minoritam; Clericum coniugatum, Parochum, vel eum, qui miniſtrauit iuſtitiam maleficiorum; ex variis iuribus, apud Sbroz, Barboſ. & alios, quos refert Gauant. *d. loco v. Vicarius*, vt melius dicam P. *poſt. Impot. 93.* In Conſtitutione Vicarii Generalis non debet procedere examen, vel approbatio, ſed ſupponi, nec conſenſus Capituli, quia independenter creatur ille, quem maluerit Epiſcopus; de Diœceſi nec nè? expedit tñ eſſe alienigenã; vt liberiùs agat. In ſcriptis, vult Sbroz *lib. 1. q. 70.* concedi facultatem Vicario generali, eaque conſtituitur Iudex, adminiſtrator Eccleſiaſticus in Temporalibus, & Spiritualibus, cum facultate liberè exercendi omnia munia Epiſcopalia, illis exceptis, ad quæ ſpeciale mandatum requiritur. Ni adhùc ampliorem vellet Epiſcopus erogare poteſtatem, cum clauſulis ſpecialibus; prout verè fieri poteſt, elargiendo omnia, & ſingula de natura delegabilia.

2 *Sed an Vicarius Generalis habet authoritatem ordinariam, vel delegatam?*

Reſp. Ordinariam, vt defendunt Sbroz, Sanchez, & alii apud Barboſ. *d. loco num.* 37. fortitèr ſatisfaciens ad potiora argumenta in contrarium adducta. Enimverò licet ſit ab Epiſcopo nominatus, eſt tamen delegatus à lege *in Cap. cum Epiſcopus, de officio Ordin.* ideò ab illa iuriſditionem conſequitur. Modò quo Vicarius Papæ, Vicerogentes, omnes ſic nominati, dicuntur à iure iuriſdictionem recipere, nec òfficit quorumdam dictum poſſe remoueri ab Epiſcopo. Cum hoc nō aufert iurium vim, & iuriſdictionem ordinariam; ex Regulis Iuris; *ab illa re à qua naſcitur ab eadem reſoluitur.* Tandem hæc authoritas dicitur Ordinaria nō primaria, quia hęc in Epiſcopo rèſidet, ſed ſecundaria, pendens quòad eſſe, & exerceri à lege, per quod facilè conuincitur Sententia oppoſita. Adducunt citati, dici ordinariam, etiam quòad ſpecialia, ſi quæ haberet ab Epiſcopo; eò quia acceſſorium ſequitur naturam principalis.

De munere, Præcedentia, Apparatu, Functionibus, & Reuerentia præſtanda, diſcutiam alibi. De Remotione Vic. Gen. vide *Poteſt.* 248.

De Epiſcopo conſtituente Vicarium Generalem alterius conſuffraganei, in cauſa negligentiæ Metrop. & Capituli.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus antiquior conſtituere poteſt Vicarium Generalem alterius conſuffraganei in cauſa negligētia Capituli, & Metropolita.*

2 *Sed quid de notitia vacationis Eccleſiæ?*

3 *Sed à Quonam erit regēda Eccleſia, vſque ad prouiſionem Vicarij?*

4 *Sed num Vicarius conſtituendus debeat eſſe de corpore Capituli, vel extrà?*

Poteſtas CXII.

1 POteſt Epiſcopus antiquior cōſtituere Vicarium Generalē alterius conſuffraganei in Eccleſia vacante, negligente Capitulo, & Metropolita, *ex textu* Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 16. Recurrit igitur caſus, quando Eccleſia vacante quacunque de cauſa circulo dierum octo à die ſcientiæ; ſi Capitulum Vicarium non elègerit, vel minus idoneum elegerit, hoc eſt perſonam non aptam; tunc deuoluitur electio ad Metropòlitam, eo tamen negligente, vel ſi caſus acciderit in Metropolitana Eccleſia, Epiſcopus antiquior ſuccèdit ad eligendum Vicarium Generalem; qd ſi Eccleſia fuerit exempta, propinquiori Epiſcopo còntingit eligere, ecce verba Tridentini *Ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. & ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropol. & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos poſſit cōſtituere.*

2 Craſſiùs ſuſtinent, & apertiùs dictam Poteſtatem, Garzia *p.* 5. *cap.* 7. *Quarant. v.* Capitulum *S. Vac. num.* 4. Suarez *de Cenſuris diſp.* 28. *ſec.* 3. *num.* 3. vbi docent hanc pote-

teſtatem deuolutam, non ſpectare priuatiuè ad aſſignatos, ſed cumulatiuè, ſcilicet, non ità vt Capitulum ampliùs purgata mora non poſſit Vicarium conſtituere. Tum quia hæc deuolutio non eſt inſtar beneficiorum; quia pœnalis. Vide *Barboſ. de Epiſcopo Alleg.* 54. *à num.* 164 *in fine.* Itaque penès Antiquiorem rèſidet authoritas deuoluta à Capitulo negligente, pro electione Vicarii in Eccleſia Metropolitana, & penès viciniorem pro exempta. Quod ſi antiquior, & vicinior nominare renuerint Vicarium, non recedo à priori ſententia cum DD. dicentibus Capitulũ nõ priuari debita poteſtate, vt poſſit eligere, per reuolutam, & retrògreſſam Poteſtatem. Neque in hoc contrauenitur Tridentino, quod iam ſeruatum eſt in prima deuolutione: in qua repertis Epiſcopis antiquioribus, & viciniorìbus diſcrepantibus, nè Eccleſia in longinquo viduata protraheretur, prouidetur ab illis, à quibus aliàs ante deuolutionem. Vel meliùs ſi prouideretur à Papa.

2 *Sed quid de notitia Vacantis Eccleſiæ?*

Reſpond. Eccleſiam vacari, vel per obitum Paſtoris in eadem *Diœceſi*, aut Eccleſia, & illicò habetur notitia, vel ſi longiùs, per Epiſtolas perſonæ fide dignæ, aut Secretarii. Vel per renunciationem, ſeù tranſlationem ad alium Epiſcopatum, moxque habita notitia à Secretario Sacr. Congregat. deficiunt iura Epiſcopi, & incipiunt de prouidendo Vicario nouo. Ita *ex Sacra Congregatione* 14. *Decembris* 1624. apud Barboſ. *in Collect. deciſ. v. Cap. S. V. num.* 7.

3 *Sed à Quonam erit regenda Eccleſia, vſque ad prouiſionem Vicarij?*

Reſpondit Sbroz *lib.* 1. *q.* 63. Iuriſdictionem penès primam dignitatem Archidiaconum tempore interlocutorio reſidère. Sed veriùs toti capitulo ineſſe, in quod tranſit iuriſdictio, ex tranſlatione, renunciatione, reſignatione, vel obitu *Paſtoris*, ex iure nouo Trident. *d. Cap.* & antiquò, vt notarunt multi apud Quarant. *v. Cap. S. V. §.* 12. *quaro,* itaque ſucceſſiuè à Capitularibus, vt mox obtinuit, miniſtrabitur; & ſequitur Barboſ. *dicto loco num.* 1. *ex Decreto Sacr. Congregat.* 19. *Septembris* 1620. Conſulit tandem Quarant. *ibid. num.* 3. *verſu Terminum*, vt Capitulum deputet perſonam ad miniſtrandum eius nomine per 7. dies ad actus currentes, abſque eo quod procedat ad actus irrefragabiles, vel ad determinationem ſententiæ. Quòd meliùs placet, abſque præiudicio conſuetudinis.

4 *Sed nùm Vicarius conſtituendus oportet eſſe de corpore Capituli, vel extrà?*

Reſpond. Nullo iure reſtringi ad nominandum quemdam de corpore capitulari, quin poſſit exterum, & alienigenam conſtituere. Ratio, quia in antiquiori, vel proximiori prædicti reſidet illa eadem facultas ordinaria, & per negligentiam deuoluta, quæ erat in capitulo negligente, ad quod aliàs ſpectabat Vicarii conſtitutio. Nec limitibus artatur propter deuolutionem; igitur ſi fas erat Capitulo eligere, quem maluiſſet idoneum, ſiuè de corpore capituli, ſiuè extrà, alienigenam, ſeu exterũ, vel eundem, quem Epiſcopus nominauerat, confirmare; ita liberum erit illis, ad quos facta eſt deuolutio, conſtituere virum doctorem in Iure canonico, vel licentiatum in Teol. aut aliàs idoneum.

De Epiſcopo conſtituente pœnitentiarium in Cathedrali.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſtituere pœnitentiarium in Cathedrali.*

2 *Sed quid, ſi Epiſcopus neglexerit eligere dictum pœnitentiarium?*

3 *Sed quid S. Vacante?*

4 *Sed quid de qualitatibus pœnitentiarij?*

5 *Sed quid de munere?*

6 *Sed quando tenetur pœnitentiarius confeſſiones audire?*

7 *Sed quid de præbenda proximè vacatura?*

Poteſtas CXIII.

1 POteſt Epiſcopus cōſtituere pœnitentiarium in Cathedrali cum vnione præbendæ proximè vacaturæ. Vigore Trident. *ſeſſ.* 24. *de Reſ. cap.* 8. his verbis: *In omnibus etiam Cathedralibus Eccleſijs, vbi id commodè fieri poterit, pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proximè vacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, qui Magiſter ſit, vel doctor, aut licentiatus in Theologia, vel iure canonico, & annorum 40. ſeù aliàs, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, qui dum in Confeſſione in Eccleſia audiet, interim præſens in Choro cenſeatur.* Quibus ex verbis apertè conſtat: Pœnitentiarium conſtitui ab Epiſcopo, tamquàm Parochus totius Diœceſis ad excipiendas omnium vtriuſque ſexus, vndequaque venientium confeſſiones, in quo Epiſcopus ſatisfacit, qđ ſuū eſt, & qđ p ſe adimplere non valet; illud alteri committit. Se ſolo èligit abſque Capituli conſenſu, prout deciſum refert *ex S. Congreg.* Nauar. Garc. *p.* 5. *cap.* 4. *num.* 138 & notauit Gauant. *in Enchirid. v. Pœnitentiarius.* & Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 55 *num.* 2.

Hanc poteſtatem V. inſtitutiuam, delegabilem eſſe ab Epiſcopo ſuo Vicario, defendit Nicolaus Garc. *in Add. ad cap.* 4. *num.* 143. non tamen abſq; ſpeciali mandato, & tūc eligere debet in pœnitentiariū, perſonā qualitatibus prænarratis præditam. Conſultum tamen Barboſ. *d. loc. n.* 15. magis placet; ideſt in abſentia per ſe ipſum Epūs inſtituere poteſt; quia authoritas non eſt contentioſa, ſed voluntaria, & eſt deciſum *in vna Burgenſi.*

2 *Sed quid ſi Epiſcopus neglexerit eligere dictum pœnitentiarium?*

Reſpond. Epiſcopo, eiuſuè Vicario negligente eligere pœnitentiarium, probata mora 6. menſium à die notitiæ, pertinere ad Capitulum, docet Barboſ. *d. loco num.* 16.

3 *Sed quid ſede vacante?*

Reſpond. Ad capitulum non pertinère, neque ad futurum Epiſcopū, ſed ad ſedem Apoſtolicā. Ita quod abſque deuolutione Sanctiſſimus poterit eligere, quem maluerit, attentis requiſitis Trid. Garz. *d. loco num.* 145.

4 *Sed quid de qualitatibus pœnitentiarij?*

Reſpond. Cum eleganti, raroque ſermone, quem habet Salazar de Mendoſa, & Fuſco, *de Viſitatione lib.* 1. *cap.* 19. apud Barboſ. *d. loco.* Canonicum pœnitentiarium debere eſſe ætate 40. ann. ex Trident. qua in ætate graui repreſentat in quod ſuccedit, ad prudentiam Epiſcopi, cuius munus adimplet in tàm iudiciali Sacramento; oportet enim Iudicem eſſe experientia ſenem, & pru-

prudentia præditum. Cuiuſmodi ætas debet eſſe completa, ex Nauar. *in conſul.* 17. Azor. autem ſufficere inchoaſſe docet, *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5. *q.* 6. At Trid. ait: (*ſeù aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur*) ideò tenendum: defectum ætatis non vrgere; vbi aptior reperiri non poteſt in Ciuitate, vel Diœceſi; nec extrà quærendum, cum Mendoça *in libello de Inſtit. Canonicat.* Nouar. & aliis, qui pariter notant, quod ſi in Diœceſi nō reperiretur perſona apta, liberum erit Epiſcopo de aliena eligere, dictis qualitatibus ornatam. — 2. Pœnitentiarius debet eſſe magiſter vel doctor, aut licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico, ex Trid. factaque fidei profeſs. *ex Pio* 4.

5 *Sed quid de munere?*

Reſpond. Pœnitentiario inſtituto iuxtà formam: munus impoſitum dirigi ad confeſſiones audiendas omniū vndequaq; ad ſe cōfluentium, ſemperque paratū non reſpuere. Aliàs punibilis ab Epiſcopo; *ex deciſ. Sacr. Congregat.* refert Garc. *d. loco.* Nec indiget noua approbatione pro excipiendis confeſſionibus, ſed ſufficit eius inſtitutio, vigore Trid. ad ſimilitudinem *Parochi* apud Vgol. *de officio Epiſcopi cap.* 33 *à num.* 2. — Facultas pœnitentiarii eſt indelegabilis. Nec obſtat eſſe Confeſſarium ordinarium Diœceſis, quia electio facta eſt induſtria perſonæ, *ex cap. vlt. §. Is autem de officio delegati* contrà Cucc. & Capiauill. *de caſ. reſer. cap.* 34. *diff.* 2. Itidē eius facultas nō extenditur ad caſus Epiſcopo reſeruatos, abſque ſpecifica erogatione, vt docent Nauar. Sayr. Henriq. & alii. Diſtingunt tamen Piaſech. *in praxi p.* 2. *cap.* 4. & Capiauil. *d. loco q.* 1. Niſi ſuæ præbendæ annexum fuerit officium pœnitētiariæ, At ſecuriùs quod primum. Quod ſi elargita fuerit facultas reſeruatorum, hæc erit indelegabilis, cum multis docet Mancin. *pract. in ſtr. p.* 3. *dub.* 33. *§. nec obſtat.* Tu vide dicta *Par.* 1. *ſub. n.* 3.

6 *Sed quando tenetur Pœnitentiarius confeſſiones audire?*

Reſpond. Certis quibuſdam horis ab Epiſcopo deſignatis; ex deciſ. Rotæ apud Garc. *d. loco num.* 118. & diebus ſollemnibus in Quadrageſima, Aduentu, Quatuor temporibus, Paſchate, Aſcenſione, & ſimilibus, apud Man. *Epiſcop.* Gauant. *v. Pœnitentiarius. num.* 25. In quibus ſolet opportuniùs conuenire Populus, propterea ſemper paratum eſſe conuenit, hoc eſt commodè, relinquendo tamē locū humanæ vitæ ſubſtentationi; item in Eccleſia Cathedrali, & non extrà, confeſſiones audire debet, ſi diſtributiones, & Eleemoſynas percipere vult, ex tenore Trident. in fine *d. cap.* Id autem non prætereundum; quòd debitis horis, ſiuè intrà, ſiuè extrà Eccleſiam Cathedralem tenetur non reſpuere ad ſe venientes, ſed eos excitare vt debito conueniant tempore, contrà quoſdam dicentes: teneri in loco, & ſede aſſignatis tantum. Quoniam id, quod eſt ſubſtantiale in Decreto, eſt eſſe paratum non reſpuere; locus verò eſt quid accidentale pro lucro diſtributionum.

7 *Sed quid de præbenda proximè vacatura?*

Reſpond. Debere eſſe integram, & Canonicalē, *ex deciſ. in vna Conimbr.* 31. *Martij* 1602. apud Sell. *in ſelect. cap.* 21. *num.* 8. Vacaturam in menſe Epiſcopi, non verò Apoſtolico; aliàs exprexiſſet Trid. ſi comprehendere intenderat, prout voluit in aliis locis, pro Seminario, *ſeſſ.* 23. *de Reſ. cap.* 18. & altera, *ſeſſ.* 24. *cap.* 15. ante adeptionem præbendæ *Pœnitentiarius* non habe-

betur pro Canonico, nec locum, neque vocem habet in Capitulo, vt aduertit Garc. eſſe deciſ. *d. loco nu.* 311. Denique huiuſmodi præbenda optari nequit; quia induſtria perſonæ erecta. de qua latiùs locuti Sayr. Henriq. & Barbo. *d. locis.* Vtiliora dicam de pœnitentiario; *Poteſt.* 238. ideò ſatis.

De Epiſcopo corrigente Clericos, & Regulares delinquentes extrà clauſtra.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt corrigere Clericos, & Regulares delinquentes extrà Clauſtra.*

2 *Sed quid de Regulari delinquente notoriè, & cum Populi ſcandalo, in Eccleſia ſui ordinis?*

3 *Sed quid de Regulari notoriè delinquente remiſſo cum induſtria ad alienam Diœceſim, ad fugiendas pœnas?*

4 *Sed num Epiſcopus delinquentem captum poſſit in Carcerem detrudere Epiſcopalem, & formato proceſſu vnà cum eo ad Superiorem remittere?*

5 *Sed cuinam Superiori Conuentuali, vel Prouinciali remittendus ſit Regularis delinquens?*

6 *Sed, an Epiſcopus poſſit fulminare cenſuras contrà Regularem delinquentem?*

7 *Sed quid, ſi Regularis deliquerit ergà perſonas intra ſepta degentes, aut circa Clauſuram Monialium?*

Poteſtas CXIV.

1 POteſt Epiſcopus corrigere Clericos, & Regulares extra clauſtra delinquentes. Hæc Poteſtas habet pro fundamento ne dum ius antiquum *in Cap. quod Chriſtus 45. diſt. & cap. licet non numquam*, verum, & nouiſſimum *Tridentini ſeſſ. 13. de Ref. cap. 1.* & meliùs *ſeſſ. 6. de Ref. cap. 3.* his verbis: *Eccleſiarum Prælati ad corrigendum Subditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant, & nemo Secularis Clericus, cuiuſuis perſonalis, vel Regularis extrà Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis, priuilegijs prætextu, tutus cenſeatur, quominus, ſi deliquerit ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundum Canonicas Sanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.* Manifeſtum eſt poſſe Clericos recognoſci, & corrigi in ſuis exceſſibus ab Epiſcopo loci tâquam à ſuo Iudice competente, vigore immunitatis Eccleſiaſticæ; quocirca ob fori priuilegium nullus laicus poteſt recognoſcere Clericum ſub pœna excommunicationis reſeruatæ à Martino V. incipit: *Ad eximiæ. conſt. 4.* & contrà impedientes Iudices Eccleſiaſticos ne ſua iuriſdictione vtantur, lata eſt excômunicatio *in cap. Quoniam de Immunit. Eccleſ. in 6. & in Bulla Cœnæ caſ. 16.* refert Bonac. *de Cenſ. diſp. 2. q. 2. punt. 18.* Ita pariter de iure priuilegiato Regulares, vt conſtat ex dictis *Part. prior. Poteſt.* 110. Subduntur Sedi Apoſtolicæ Immediatè, à qua quibuſdam in caſibus delegata eſt facultas Ordinariis ad procedendum contra ipſos; prout hic; contrà tandem delinquentes notoriè extra clauſtra latiùs ſe declarauit Tridentin. *ſeſſ. 25. cap. 14.* his verbis: *Regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intrà clauſtra Monaſterij degit, & extrà ea, ità notoriè de-*

deliquerit, vt populo ſcandalo ſit; Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore, intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat: ſin minus, à Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.

Pro obſeruantia dicti *Cap. Trid.* adiecta eſt *Bull. Clem. 8.* incipit. *Suſcepti muneris* 18. *Martij* 1596. Contrà Superiores non punientes, ſub pœna priuationis ipſo facto dignitatum, & priuationum, inhabilitatis, &c. de qua Poteſtate tot iuribus apertè probata; inſpiciendus erit modus, quo vti debet Epiſcopus, & quia pro comperto habetur: Regularem delinquentem, notoriè, extrà clauſtra, & cum populi ſcandalo, de mandato Ordinarii capti, ſtatim ad ſuum Superiorem remittendum, vt puniatur iuxtà ſua Regularia ſtatuta; certiorando Epiſcopum in ſcriptis de executa pœnitentia, ita decidente Sacr. Congregat. in Lucana, 14. *Decembris*, 1630. & Panormitana, vt notauit Sperell. *deciſ.* 38. *num.* 13. circa quod notantur ſequentes reſolutiones.

2 *Sed quid de Regulari delinquente notoriè, & cum populi ſcandalo in Eccleſia ſui ordinis?*

Reſpond. Caſum ſubeſſe diſpoſitioni Tridentinæ, vt Epiſcopus procedat dictis modo, & forma contra ipſum. Secùs ſi ſolis videntibus ſuis Religioſis: ratio, quia diſpoſitio Trident. dirigitur contrà delinquentes cum populi ſcandalo. Ita deciſiſſe Sacr. Congreg. teſtatur Sperell. *d. loco.*

3 *Sed quid de Regulari delinquente remiſſo cum induſtria ad alienam Diœceſim, ad pœnas fugiendas?*

Reſpond. Superiorem delinquentis teneri reuocare delinquentem, intra terminum ab Epiſcopo præfixum, & ſiſtere in eo, in quo deliquit; ſecùs, Epiſcopo non inſtante, ex bulla citata Clem. 8. Ratio quia fuga induſtrioſa non fauet Reo, neque Superiori induſtrioſo, aliàs delictũ impunitum legem feriret per induſtrioſam malitiam. Secùs ſi remiſſio facta ſit non ad fugam pœnæ, ſed in delicti pœnam, vt decentiùs puniretur: Rodriq. *tom.* 2. *q. regul. q.* 21 *art.* 5. *citat.* Lezan. *infra.* Pariter ſi delinquens exiſteret extra clauſtra cum licentia Superioris in domo ad erectionem Monaſterii deputata, cum ſcandalo populi, In his, & ſimilibus; Reus conſtitutus, pro patrato notoriè delicto, & à Superiore ſuo non punito, ſubintrat diſpoſitio Trident. & inſurgit poſita Poteſtas Epiſcopalis ad puniendum, & corrigendum Regulares delinquentes; ita quod Superior pro rata negligentiæ puniri, & priuari debet à ſuo Superiore; & delinquens ab Epiſcopo.

4 *Sed num Epiſcopus delinquentem captum poſſit in Carcerem detrudere Epiſcopalem, & formato proceſſu, vnà cum eo ad Superiorem remittere?*

Reſpon. Piaſech. *in praxi noua Epiſcopi p.* 2. *cap.* 3. *à num.* 43. Barboſ. *de Epiſcopo alleg.* 105. *nu.* 20. cum Sellio, & aliis: poſſe illum deducere ad Carcerem Epiſcopalem, & ſumpta informatione ſine mora, cum illius copia remittere ad Superiorem, inſtando punitionem intrà talem terminum, vt de illa certioretur Epiſcopus, aliàs ab eo erit punibilis; Lezana tamen *in Summa. quæſt. Regul. cap.* 16. *num.* 27. limitat in caſu, quo timetur fuga. *Probabiliùs* tamen, & veriùs non licère, ſed deprehenſum ad Superiorem remittere, à quo primo facienda erit punitio, ipſoq; negligente ab Epiſcopo. Nec dicas: Detruſionem

non

non eſſe punitionem, ſed cautelam, vt capto proceſſu delicti, mittatur ad Superiorem. Tum quia Carcer eſt ad punitionem deſtinatus. Tum quia Sacr. Congreg. primo caſu aliter decreuit; ſcilicet captum ſtatim remittendum eſſe ad Superiorem.

Inſtat quis dicendo: vt delinquens ſeuerè puniretur, debet Epiſcopus inſtare, ſed non niſi cum copia proceſſus, ad quem prerequiritur delicti informatio; ergo vſque ad formationem proceſſus poterit detinere captum, & deinde remittere Regularem puniendum.

Ad inſtantiam Reſpond. Totum adimpleri poſſe, abſque detruſione capti, immò in fraudem poſſet differri informationem, & Regularem delinquentem carceribus vexare, non abſque incurſione excommunicationis comminatæ *in Clem. cap. frequens, de excesſibus Prælatorum* contra detinentes Regularem carceratum. Quare vi noti delicti remittere poteit, & deinde ſpecificam informationem, vnà cum literis requiſitorialibus delinquentis præſentare coram duobus teſtibus, vt moris eſt, & docet de Franch. *in Controuer. pag.* 37. Vel obſeruet Epiſcopus in tali euentu ſe eſſe Patrem, & Iudicem, vt vnà cum rigore iuſtitiæ paternam adhibeat charitatem, in Religionis decorem; cuius ſplendor ſi deficit in filio reperitur in Padre. Quam reſolutionem amplexati ſunt pii Prælati Religionum amatores. Quamplurima dubia fuiſſe declarata *à S. Congregat.* 19. *Septembr.* 1625. refert Barboſ. *Alleg.* 105. de hac materia *ſuper cap.* 14. *Concily.* 1. Quod Epiſcopus informationem capere poſſet, & ad Superiorem remittere. 2. In inſtantia Epiſcopi ſufficere vnicam requiſitionem. 3. Non ſufficere, vt Epiſcopus certior fiat per acta, & ſententiam tranſmiſſam, ſed non requiri; vt certioretur à Superiore de executione ſententiæ latæ. 4. Diſpoſitionem Trid. locum ſibi vindicare. Quando delictum fuerit ſcandaloſum, & notorium in Eccleſia; ſecùs ſi intra Clauſtra. Hæc Barboſ.

5 *Sed quinam Superiori, Conuentuali, vel Prouinciali, remittendus ſit Regularis delinquens?*

Reſpond. Locali, ſeu Conuentuali ſecundum Portell. v. *Epiſcopus num.* 2. quod ſi localis non poſſet punire ob aduerſa ſtatuta, ſcribat Prouinciali, cui ſeruatum eſt punire atrociora crimina, nam ſeruãda, & non paruipendenda Regularium ſtatuta; negligente verò Prælato, punit Epiſcopus delinquentem, & Superior à Suo Superiore priuatur, iuxta Sanctiones Apoſtolicas. Addit Portellus *d. loco*. Pluribus conditionibus debere euentum conſtare. 1. Quod delictum ſit notorium, 2. Scandaloſum. 3. Extrà clauſtra. 4. Inſtantia Epiſcopi, & 5. Precedente negligentia *Prælati*. His omnibus habitis inſurgit Poteſtas Epiſcopi. Secùs vna deficiente.

6 *Sed an Epiſcopus poſsit fulminare Cenſuras circa* Regularem *delinquentem?*

Reſpond. Rodriq. *tom*. 2. *q*. 63. *ar*. 7. Affirmatiuè, ſed non placet Portellio *d. loco in Ad.* *num*. 5. Tũ quia *in dicto Cap. Trid.* non expreſsè elargitur talis facultas, prout in aliis locis experimur *ſeſſ*. 25 *cap*. 16. Pro reſtituendis bonis Nouitio nolenti profitèri, & *cap*. 5. contra Moniales clauſuram non ſeruantes, & *ſeſſ*. 22. *in decreto de Celebr. Miſſarum* Contrà Regulares celebrantes in Oratoriis priuatis. Ipſi tamen placet dicere cum Portellio ad ſeruandum Sixti 4. Mendic. Priuil. dictam compulſionem, & punitionem fieri poſſe per alias pœnas, etenim ex diuerſo verborum tenore in Tridenti-

non

ali-

aliiſque diplommatibus; colligitur diuerſa mens legum, quæ niſi exprimunt, non intelligunt derogare Priuilegio, prout in caſu. Munitur hæc ſententia authoritate plurium DD. ſuprà viginti, apud citatos.

Demum Regulares prædicantes contradicente Epiſcopo, poſſunt cõpelli Cenſuris, aliiſque pœnis vigore *Conſtit. Greg.* 15. *Inſcrutabili.* Innouatę à *Clem. x.* incipit: *Superna*, 11. *Kal. Iulij* 1670.

7 *Sed quid, ſi Regularis deliquerit ergà perſonas intrà ſepta degentes, aut circà Clauſuram Monialium?*

Reſpond. Epiſcopum poſſe procedere virtute ſupra dictæ conſtitutionis Greg. 15. tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatum, Cenſuris, & pœnis à iure ſtatutis, licèt huiuſmodi delicta nõ eſſent notoria, vt voluit Lottier. *de Benef. lib.* 1. *q.* 24. *num.* 66. probabiliùs tamen aliis non paucis placet intelligere de notoriis, modo præſcripto à Trid. *dicto Cap.* De declaratione Cenſurarum contra alloquentes Moniales abſque licentia, vide *Poteſt.* 127.

De Epiſcopo cõſecrante Calices, & Patenas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſecrare Calices, & Patenas.*

2 *Sed quid de Reconſecratione?*

3 *Sed quid de Sacro Vaſculo, ſeù Pyxide, vbi aſſeruatur SS. Chriſti Corpus?*

4 *Caſus notandus de furto Calicis.*

Poteſtas CXV.

1 POteſt Epiſcopus conſecrare Calices, & Patenas in quibus SS. Chriſti D.N. Sacrificiũ offertur, & conſecratur. Ita *ex Cap. vn. §. vngitur præterea, De Conſecratione.* Ratio eſt, quia vſus Sacri Chriſmatis ſoli Epiſcopo competit vi ordinis, & characteris Epiſcopalis; cuius virtute pariter habet in Eccleſia Sacra Olea benedicere, eiſque dicta vaſa delinire, vt fuſius dixi *Pot.* 40. Tantæ inſup dignitatis eſt vaſa Sac. conſecrare, vt inter indelegabilium numerũ ab Epiſcopo reputatur. Vt notauit Sbroz *de Vicario. lib.* 2. *q.* 9. *num.* 8. Rodriq. *q. Reg. tom.* 1. *q.* 19. *ar.* 1. Poteſt quidèm delegari à Papa, de cuius priuilegio noſtris PP. Minor. & PP. Ieſuitis in Indiis, ſicut & Guardianis in Hyeruſalẽ indultũ eſt; vt notat Henriq. *in Summ. lib.* 9. *cap.* 118. §. 2. *lit. H.* Poſſe quoq; dicta vaſa conſecrare Abbates vtẽtes Baculo, & Mitra, defendunt Gemin. Syluester, Facund. & Azor. apud Lezan. *in Summ. cap.* 18. *nu* 58.

2 *Sed quid de Reconſecratione?*

Reſpond. Et quia quandoque accidit S. Vaſa execrari per fractionẽ, vel amiſſionem deaurationis, in ea parte, qua Corpus, vel Sãguis Chriſti habent contactum. Oportet in his, & ſimilibus caſibus, nõ verò p ſeparationẽ cuppæ à pede calicis tornatilis, reconſecrari, Tùm quia benedictio iniecta Calici, & Patenæ pro vſu conſecratiuo, videtur turbata, quia principali deperſo, vas clamat nouã benedictionem, vt reſtituatur in priſtinum, prout dixi de Sacr. Supellectilibus, *Poteſt.* 41. Aduertit tñ Armilla *v. Calix. n.* 4. Vaſa non execrari per aliquos ictus à fabro inflictos, & ſequitur Azor. *quæſt.* 5. Ratio dicti eſt, quia non amittitur benedictio, niſi per duo, videlicet: fractio, & exauratio, per

quæ munus, ob quod benedicuntur, impeditur. Neque valet Axioma: benedictum trahit non benedictum, inquam non; cum Calix nõ ſit benedictus, niſi pro munere ad quod inſeruit, quo ablato, per duo prædicta, nil eius manet benedictũ; idcircò in tali caſu vaſa erunt recõſecrabilia, & quidem ab illo, à quo fuère 1. conſecrata; à quo enim fit res, ad eumdem ſpectat emendare, niſi dicere velimus, iteratam benedictionem, & conſecrationem dici per reſpectum ad priorem, ex quo non deſit eſſe veram Conſecrationem, faciendam ab eodem potente vti oleis ſacris in tali munere.

6 *Sed quid de Sacro Vaſculo, ſeù Pyxide, vbi aſſeruatur* SS. *Chriſti Corpus?*

Reſpondet Suarez *diſp. 89. ſect.* 3. debere conſecrari, Vaſquez ait; non, quorum contrarias opiniones conciliat ipſa conſuetudo in Epiſcopatu, ſemper conſulenda, quæ ſi obtinuit id fieri, erit ſequenda, cum Suarez; ſi verò non, cum Vaſq; reuerẽter erit relinquenda, eo quia Vaſculum illud, tactu, & præſentia Authoris benedictionum benedicitur, & conſecratur.

4 *Caſus notandus de furto Calicis?*

Quis Calicem ex arca Religioſi in Conuentu furatus eſt, num in Excomm. incidat? Reſpond. cum Bonac. *tom.* 3. *diſp.* 3. *p.* 12. *à num.* 8. Negatiuè, niſi ſit cum fractione parietis, vel Eccleſiæ portæ, aut feneſtræ, *ex cap. Conquaſti de ſent. Excomm.* & ſubdit nomine Eccleſiæ ſolum venire materiale Eccleſiæ, excludendo Sacriſtiam, Oratoria, Monaſteria, & alia Pia loca; cõtra Suarez, Nauar. & Tolet, *lib.* 1. *cap.* 36. *num.* 6.

De Epiſcopo conſecrante Eccleſiam in ſua Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſecrare Eccleſiam in ſua Diœceſi.*

2 *Sed quanam obſeruanda erunt in Eccleſiæ conſecratione?*

Poteſtas CXVI.

1 POteſt Epiſcopus conſecrare Eccleſiam in ſua Diœceſi. *Ita ex cap. Nemo* 1. *de Conſecrat. diſt.* 1. Tum quia ordinis Epiſcopalis eſt, eique ineſt Domos Dei ſeruitio dicatas, & conſtructas offerre, benedicere, obſecrare, & ſanctificare; vt diuina celebrentur officia, & Miſſæ ad commodum, fideliumque profectum. Pariter quia hoc ne dum Ordinis, verum, & iuriſdictionis eſt *ex cap. Aqua De Conſecrat. Eccleſiarum*, vt aduertunt Bonac. *de Sacram. diſp. vl. p.* 9. *num.* 8. & Miranda *in Manual. tom.* 2. *q.* 39. *ar.* 1. *concl.* 3. & fuſiùs dicam P. *poſt. Impot.* 35. — Dixi in ſua Diœceſi, nam in Aliena, etiam ſi ipſe conſtruxiſſet, nec poſſet, *ex c.* 1. *&* 16. *q.* 5. Quia hæc iuriſdictio clauditur territorio, extrà quod exerceri nequit, idcircò niſi de facultate Epiſcopi loci, vbi ſita eſt Eccleſia, conſecrare poſſet; apud citatos DD.

2 *Sed quanam obſeruanda erunt in Eccleſiæ conſecratione?*

Reſpond. Ex parte Epiſcopi, Ieiunium, quodue non ſit ſuſpenſus, qui infingere debet 12. Crucibus S. Chriſma, dicens: *Sanctificetur, & con-*

conſecretur, ſi verò fortè actus cõſecrationis non perficeretur, reincheari, & perfici debet, ex S. Cõgr. 12. Apr. 1614. refert Barboſ. in Collect. dec. coll. 215. num. 5. Verum, quod ſi non poſſet Epiſcopus ob aliquod impedimentum circumire Eccleſiam, per 4. parietes, ſufficit conſecranti ſe conformare quoad fieri poteſt Regulis in Pontificali ex eadem S. Congreg. apud Idem.

Secundo ex parte Patronorũ, qui & ieiunare pridiè debent, prout iniunxit Leo Papa; Aſſignatio dotis competentis, & ſufficientis ad miniſtrorum ſuſtentationem, paramentorum, & luminum prouiſionem, omnia examinanda ab Epiſcopo; aliàs de proprio dotare tenetur. *ex cap. Tuo de Cõſecrat. Eccleſiæ.*

Tertio ex aliis capitibus: decet Eccleſiã die feſtiuo cõſecrari; quamuis omni tempore poſſit, *ex eodem cap. ibid.* Feſtum verò pro altero die nõ immutare, inconſulta S. Apoſtolica. *ex S. Congreg. apud Gauant. in Rubr. Breu. ſect. 8. cap. 5. num. 14.* Nec reconſecrare, niſi prout ex dicendis *Poteſt. 246.*

Si demũ controuerſum fuerit, nũ fuerit cõſecrata? conſulantur indicia, Cruces, acta, vel per teſtes, vnumq; ſufficere, q̃a extrà alterius præiudicium; nec niſi probatur, in dubio conſecrabitur, *ex Gloſſ. cap. Propoſuiſti, De Conſecrat. Eccleſiæ.* Vna cum Miſſa; Indecet tamen ſine ea conſecrari. *ex cap. Omnes de Conſecrat. diſt. 1.* & non ſine graui ſcrupulo, factum tamen teneret, apud Mirand. *d. loco.* Conſecratio Eccleſiarum Fratrum Minorum fieri debet ab Epiſcopo loci, eoquè renuente, ab alio ad libitum fratrum, ex indulto Apoſt. Honorii 4. quòd pariter obtinuère Carmelitæ à Ioan. 23. refert *Compend. Priuil. Mend. v. Altare, & v. Benedicere.* Nec obſtat *Trid. ſeſſ. 6. de Ref. cap. 5.* Quod Epiſcopi in aliena Diœceſi non exerceãt Põtificalia et cuiuſuis priuilegii prætextu; Nam dicta priuileg. videatur eſſe iua commune *de ſupplenda Prælat. Neglig.* vt ait *Barboſ. d. loco.* Nota tandem quod Epiſcopus nil ſumere poteſt pro cõſecratione, niſi ſpontè oblatum, à non indigentibus, *ex cap. Statuimus 1. q. 1.*

De Epiſcopo conſecrante Sacram Aram.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conſecrare Sacram Aram, ſeù Altare.*

2 *Sed quid de Altarium execratione?*

Poteſtas CXVII.

1 Poteſt Epiſcopus conſecrare S. Aram, seù Altare. De cuius inſtitutione, conſecratione, & vsu latè habent Durandus in *Rationali Diuinorum lib. 1. cap. 2.* Graff. *in decis. Aureis p. 1. lib. 2. c. 47.* Henriquez, Suarez, aliique non pauci apud eosdẽ. Nomen Altaris ſignificat Altam rem; in qua Veteres Diis ſacrificabant, quapropter in Eccleſia reiecto nomine Aræ, Altare vocatur, quod duplex eſt. Fixum, eſtque tota illa menſa, in qua fit Sacrificium, & Portatile, eſtque paruus ille lapis tantæ latitudinis, vt commodè reponi poſſint Pes Calicis, & Hoſtia, in medio perforatum, vbi reponuntur Sanctorũ

Reliquiæ (nũquam Corporis Chriſti) in ſui conſecratione ab Epiſcopo, hocque innuunt illa verba Sacerdotis: *Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum, quorum reliquiæ hîc ſunt*, quaſi Chriſti corpus reponẽdũ ſit ſuprà Sanctorum ſepulcrum; & de hoc lapide eſt ſermo in præſenti, cuius conſecratio ad Epiſcopum ſpectat, tamquam ipſi reſeruata ex ordine Epiſcopali *in Cap. cum ſicut; & cap. Altaria de Conſecratione Eccleſiæ*, adeoquod, nec poſſit delegari niſi à Papa alteri ſimplici Sacerdoti, prout diximus *Poteſt. antecedenti*. Ritus verò conſecrandi Altaria habetur in Pontificali Romano. Congruit denique vt Altare maius (ſi congruè aptari poſſit) reſpiciat Orientem.

Quamplurima ſunt præſcripta de Altarium conſecratione: 1. Ea non fieri ſub quibus, vel eorum bradellis ſepulta eſsẽt corpora Defunctorum, niſi illis remotis. *ex Sacra Congregatione* 8. *Nouembris* 1599. Gauant. *in Man. v. Altare*. 2. Permittitur Altare ligneum cum Ara lapidea. *Sacra Congregat.* 10 *Nouembr.* 1611. apud Lezan. *Q. Reg. tom.* 3. *v. Altare num.* 2. & fuſiùs *P. poſt. Imp.* 55.

2 *Sed quid de Altarium execratione?*

Reſpond. Altaria exacrari, ſeù violari per amotionem Reliquiarũ, vel fractionem notabilem, videri Epiſcoporum. *Piaſech.* & alij apud Miranda *tom.* 2. *q.* 39. *ar.* 1. quo in Altari, ſeù lapide profanato, celebrari nequit abſque noua Epiſcopi reconciliatione, & remotione impedimẽtorum. Exacratus autẽ lapis nõ poteſt vendi, niſi ad vſum decentem. Indulta Apoſtolica celebrandi in Altari portatili pro Regularibus non ſunt in vſu, ſed reuocata à Tridentino *in decreto de Sacrificio Miſſæ, ſeſſ.* 22. quidquid Rodriquez dicat: ſed ſtrenuè ait Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 23. *num* 4. Pro Epiſcopis autem alitèr dicendum eſt in *Poteſtate* 43.

De Epiſcopo conueniente in Electione Abbatiſſæ exemptæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conuenire in Electione Abbatiſſæ exempta.*

2 *De obſeruandis ab Epiſcopo in Electione Abbatiſſarum exemptarũ.*

Poteſtas CXVIII.

1 POteſt Epiſcopus conuenire in electione Abbatiſſæ exemptę, ex Conſt. Greg. 15. incipit: *Inſcrutabili. Non. Febr.* 1622. & quia de electione cuiuſlibet Abbatiſſæ fuſiùs agam *Poteſt.* 180. hîc de exẽptis ſeparatim reſolutionem appoſui vigore dictæ conſtitutionis, cuius verba ſunt hæc. *Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, vnà cum Superioribus Regularibus, quarumcumque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorumdem Monaſteriorum, quæcunque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa.* Cui acceſſit declaratio Sacræ Congregationis ſic: *Regulares Ita demum teneri Epiſcopo ſignificare diem Electionis Abbatiſſæ, eumq; vſque ad præfinitum*

tum tempus expectare, ſi ante ipſe expreſsè declarauerit ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarumque electionibus per ſe, vel per aliũ intereſſe, ac præſidère. Poſt eam verò declarationem licère Epiſcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die Electionis, eidem non pranunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedunt. Coſ. Card. de Torres. *Loco ✠ ſigilli. Proſper Fagnanus* S. *Cong. Secret.* Quod approbauit Vrb. 8. *ann.* 1626. vt refert Ceſpedes. *cap.* 22. *de exemptione Regular.* eſtque Conſtitutio Greg. in robur Tridentini *de Monialibus ſeſſ.* 25. *c.* 7. dũ ſupra earũ Superiores alium conſtituit Præſidentem ad vigilandam exactiùs obſeruantiam dicti capitis; prout in ſequentibus.

2 *De obſeruandis ab Epiſcopo in Electione Abbatiſſarum Exemptarum.*

Primò videndum, num eligenda in Abbatiſſam fuerit ætatis quadragenaria, & otto annorum poſt profeſſionẽ, vitæq; laudabilis, aliàs eligenda ex alio Monaſterio eiuſdem ordinis, quod ſi incommodum videbitur Superiori, eligat ex eodem Monaſterio aliam, quæ compleuerit 30. annos, & quinque Religionis poſt profeſſionem, modò rectè vixerit, ſup quã ætaẽ non poteſt diſpenſare Epiſcopus. vt notauit Azor. *inſtit. Moral. p.* 2. *lib.* 2. *c.* 5. contrà Garc. *de Beneficijs.* Itaque deficiente quadragenaria eſtò minus apta, electio alterius inferioris ætatis erit nulla, ex Rota 22. Maij 1604. apud Aldan. *in compend. reſol. canon. lib.* 1. *tit.* 28. *num.* 12.

Secundò Videndum, nũm eligẽda fuerit aliquo impedimẽto irritãte vel impediente innòdata, purà ſi laboraret infamis iuris, vel facti. Tũc nõ poterit eligi, apud Lezã. *in Sũm. quæſt. Regul. cap.* 26. *num.* 1. Vel illegitima, quæ abſque diſpenſatione S. Apoſtolic. non poteſt eligi, aliàs nulla erit electio. vt notauit Homobon. *de Statibus. p.* 1. *cap.* 24. contrà Eman. Rodriquez. Vel nũm Virgo? niſi conſuetudo aliter obti-

1 nuerit, neutiquã verò ſi poſt caſtitatis votum fuerit prçuaricata. Apud eoſdem Sanchez *in præcep. decal. tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 23. & Tambur. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 28. *quæſt.* 13.

3. Videndũ, nũ Electa ab officio triennio vacauerit, nè abſque diſpenſatione S. Apoſtolicæ immediatè reelegeretur ex Conſt. Greg. 13. incipit: *Expoſcit* 1. *Ian.* 1585. Altera Soror Abbatiſſæ præteritæ non impedit immediatè eligi, eſtò deceat aliam eligere; ni tamen in Monaſterio mox, vel Conſtitutio eſſet ſuccedere in gradu anſianitatis. Tunc enim duæ ſorores ſe inuicem ſuccedere poſſunt, & conuenit, prout in praxi, in magno, ac Regali Monaſt. S. Claræ Neapolis, vbi confeſſarius de mandato Eminentiſſimi Protectoris Barberini deſtinatus, vidi vnam alteri Sorori ſuccedere *ann.* 1671. & expedito Triennali curſu. R. Lauræ Billi Abbatiſſæ ſucceſſit R. Beatrix Billi eius Soror.

4. Videndũ, num vota eligentiũ ſint Secreta, & data à Monialibus profeſſis poſt 2. annos ab emiſſa profeſſione, numquam tamen à recenter profeſſis, vel cõuerſis quid quid ſit in aliis electionibus; præſertim in Italia *ex Conſt. Vrb.* 8. *Expoſito nobis*. Apud Tamb. *de Iure Abbatiſs. d. loco quæſt.* 5. Per Superiores Regulares Monialium; non verò ab Epiſcopo colligenda, *ex S. Cong.* 10. *Septembris* 1659. apud Lantuſcam *in Theatro Regular. v. Abbatiſſa, num.* 2. eſtque tenoris ſequentis.

Sacra

Sacra Congregatio cenſuit Epiſcopū in Electione Abbatiſſa Monaſterij Monialium Regularibus ſubiectarum non poſſe exquirere, ſeù recipere vota Monialium, ſed illa exquiri, & recipi debere à Superiore Regulari, ſciente tamen, & audiente eodem Epiſcopo. Ioannes Baptiſta Panfilius. Loco ✠ *Sigilli. Franciſcus Paulutius Sacra Congregationis Secretarius.*

Quintò Vidēdam, eſſe electionē, in qua debet concurrere maior ſuffragantium pars. Adeò quod ſi duæ partes diſcordes fuerint, & non conuenerint; tunc Superior deputabit vnā in Abbatiſſam, aſſignādo illis tēpus ad ſe concordādū; quo elapſo, & non conuenientibus votis, Superior nominabit vnam, quam maluerit conformiter ad præſcripta de Electione Abbatiſſæ. Ita *Sacra Congregatio 12. octobris.* 1592. apud Lezan. *v. Abbatiſſa num. 6.* Et quia in iure decernitur vota debere eſſe Secreta; *ex dictis n. 4.* Alias inualida electio: pro eo tamen qđ ſcirent Epiſcopus, eiuſque Vicarius, & Secretarius, cum Superiore, non diceretur publica, ſed ſecreta, atque adeò valida electio, *ex eadem Congregatione* apud Lezan. *ibid. num. 3.*

Pro complemento huius *Poteſtatis*, Epiſcopus aſſiſtit tamquam Prçſes, ad omnia munia obeunda à Superiore, qui ſi negligens, vel obſes fuerit decretis, & ſtatutis, pro vera, & valida electione, curabit Prçſes obſeruantiam; aliàs eū p cenſuras compellere poſſet; *de ſupplenda negligentia Prælatorum.* ità Doctores citati.

De Epiſcopo cōuertente Redditus Miſſarum, pro emptione Paramentorum Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt conuertere Redditus Miſſarum vna vice tantum, in emptionem paramentorum Eccleſiæ.*

Poteſtas CXIX.

1 POteſt Epiſcopus conuertere Redditus Miſſarum vna vice tantum, pro emptione paramentorum Eccleſiæ. Probatur ex dictis *Poteſt.* 50. & 60. Sic: currentibus iuſta cauſa, & conſenſu hçredū accommodare, ſeù aptare poteſt Epiſcopus redditus Eccleſiç pro Miſſis, ad commoditatem Paramentorum. indè, vt Regis ſponsa vilibus lacerisq; nō incederet veſtib⁹, ex quo Mūdo ridiculum eſſet, ſi Miſſarum cibis ſatiata, debitos deſideraret ornatus; neque vetitum eſt Episcopis pro vna vice voluntatem Defunctorum commutare ad neceſſarium Eccleſiç, seù Cappellç vsū ſeù accommodare, vel occurrere eius indigentiç. Nec obſtat *Clem. quia contingit de Religioſis Domibus*, quia moderata fuit à Trid. *ſeſſ. 22. de Reſ. c. 6.* vt innui *Poteſt. cit.* vel habet vim nulla currente causa. Stantibus itaque Eccleſiç neceſſitate, & voluntate hçredum, videtur Teſtantium diſpoſitio rationabiliter cōuincta, vt Episcopus poſſit accommodare redditus prçfatos dictis neceſſitatibus Eccleſiç. *Dicet quis*: Miſſam quolibet opere prçualere. Ideò inalterabilis voluntas Teſtatoris, quç ſemper eſt ad meliùs: Resp. abſolutè id verum eſſe; attenta autem neceſ-

ceſſitate Eccleſię, hoc meliùs exuperans eſt, videre nouam illã Hyeruſalem paratam, ſicut ſponſam ornatam viro ſuo; nilque tandem indecorum, eam ſcopis reſpicere mundatam; nilque meliùs apud Deum, quam accepta voluntas teſtatoris, ad retributionem. Ita ſuſtinent Aloyſ. Ricc. *coll.* 558. *verſ. Cuius* Vgol. & alii apud Dian.

De Epiſcopo curante, & ſollicito in Augmento Diuini Cultus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt curare in tota ſua Diœceſi, vt fideles baptizentur, & augeatur Diuinus Cultus.*

2 *Sed quid de Confeſſione, & Communione Annua fidelium?*

Poteſtas CXX.

1 Poteſt Epiſcopus curare in tota ſua Diœceſi, vt fideles baptizentur, & augeatur Diuinus cultus. ad ſatisfaciendum muneri, & oneri impoſitis. De quibus fusè actum eſt *Poteſt.* 253. hic autem eſt, ſola mentio data Epiſcopis à Tridentino *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 4. *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 10. & *ſeſſ. v. de Ref. cap.* 2. ad vigilandum in gregem ſibi ſuppoſitum, vtque fideles rudimenta fidei, & obedientiam Parentibus debitã addiſcant, compellendo inferiores curatos per Cenſuras, & alia iuris remedia ad executionem iniuncti muneris. Præſertim obligat hæc Poteſtas in partibus vbi abundant infideles, quos totis viribus, & conatu vocare debet ad fidem, vt vna voce profiteantur omnes ſymbolum fidei, & Chriſti doctrinam; ideò tamquam Doctor, expulſis ab infidelibus falſis dogmatibus, ſanam doctrinam in cordibus inſerat fidelium; & tamquam Pater Agricola ab agreſtibus maturos racemos ſegregare debet. Deindè Epiſcopo erit diuinum augere cultum, quia vinea in fidei radicibus plantata, deſeri non debet, ſed coli, & augeri verbo, & exemplo; Veneratione, & frequentia Sacramentorum; Diuinorum officiorum celebratione, & aliis Eccleſiæ ritibus; his enim creſcunt radices bonorum operum, in Palmite Diuini cultus. Memores prætcrea Eccleſiarum Paſtores, & Principes: Deo reddituras oues in ſollicitudinem aſsũptas, in Valle Ioſaphat immaculatas, fide firmas, atq; bonis operibus ſatiatas præsentare, ſcientes hanc excuſationem non admitti; ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit; quia curare, vigilare, eradicare, ſeruare, paſcere, nutrire, & viſitare tenentur.

2 *Sed quid de Confeſſione, & Communione Annua fidelium?*

Reſpond. Teneri cõgere fideles ad præceptum Eccleſiæ, quæ relictis antiquis iuribus, ait in Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 5. ſic: *Sed vt præceptum Confeſſionis ſaltem ſemel in Anno, ab omnibus, & ſingulis, cum ad Annos diſcretionis perueniſſent, impleretur*, &c. de Communione *ſeſſ.* 13. *can.* 9. *Si quis negauerit, omnes, & ſingulos* Chriſti *fideles vtriuſq; ſexus, cum ad ãnos diſcretionis peruenerint teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad communicandũ, iuxtà præceptũ* S. M. E. *anathema ſit.* Quapropter placuit Epiſcopis in Synodis Diœceſanis excommunicationis neruo minitare fideles

ne-

negligentes, in obſeruantiam dicti præcepti. Vel declarare feritos eſſe excommunicat. gladio, illoſque repertos non adimpleuiſſe. Eſtque conſuetudo laudabilis, & retinenda.

Ad cognoſcendum verò tempus ab Eccleſia præfinitum dico: Neceſſitatem Confeſſionis vrgère ſemel in anno; hoc eſt à Ianuario in *Ianuarium*; vel à Quadrageſima ad quadrageſimam, ita Suar. & Vaſquez apud Dian. *in Summ. v. Confeſſionis neceſſitas*. Pariter in Articulo Mortis, & quoties peccator vult Sacramentum Euchariſtiæ ſuſcipere, vt colligitur *ex Cap. Omnes vtriuſque ſexus.* — Tempus autem S.Cõmunionis eſt. à 1. Dominica Quadrages. vſque ad Dominicam in Albis, *ex Decreto S. Congr. 19. Nouembr. 1619.* refert Sell. apud Barboſ. *Collect. deciſ. Apoſt. v. Communio Sacra, num. 1.* Itaque ſatisfaciunt præcepto ſuſcipientes S. Communionẽ in hebdomada Sancta, vel infrà octauam Paſchatis, *ex Bulla Eug. 4.* incipit: *fide digna 8. Iulij. 1440.* Poteſt tamen dictum præceptum extendi ab Epiſcopo, aut Parocho, ſeù Confeſſario, ex rationabili cauſa, veluti quandò timetur peccati relapſus; ob grauitatem delicti, vel id expediret conſcientiæ ſerenitas, *ex Sacra Congregatione citata*, apud Barboſ. *d. loco, num. 5.* Non deſunt tandem dicentes: Tẽpus Communionis eſſe à Dominica Palmarum, vſque ad Dominicam in albis, fortè hoc quia ſic ſolet in Synodis determinari, tamen ſententia ſupra eſt deciſa. Aduerte deniq; quod quando quis manè communicauit, & poſt meridiem in periculum incidit moriturus, poſſe iterum communicare abſq; nota peccati. Docuit Hurtad. *de Euchar. diſp. 10. diff. 2.* Summ. Dian. *v. Comm. neceſſitas. num. 9.*

D

De Epiſcopo dante benedictionem in itinere, etiam tempore interdicti Generalis.

SVMMARIVM.

Epiſcopus poteſt dare benedictionem in Itinere tempore interdicti generalis.

Poteſtas CXXI.

1 Poteſt Epiſcopus dare benedictionem in Itinere, etiam tempore interdicti Generalis. Prior pars habetur ex Pontifical. Roman. & memorant Vgol. *de Poteſt. Epiſcopi cap. 51. num. 2.* & Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 27. num 63.* Atq; ipſa praxis omnium rerũ magiſtra cõfirmat, videndo Epiſcopos tamquã Patres filiis ſuis benedictionem impendere, ad differentiã Sacerd. ſimplicium. Epiſcopi.n. vocantur Præſules, quia in Concilio Preſident. Antiſtites, quia ante alios ſtant, primã occupantes Sedem. Paſtores, quia ſibi oues creditæ, vocem eius audiunt, & fratres Summ. Pontificis,

quaſi

quaſi illi ęquales benedicentes populum. Ideò iure optimo ſemper, & vbiq; ſubditis ſuis benedictionis beneficiũ impendere poſſunt. Inſtar quod Patriarchæ benedictionẽ impertiebãtur filiis ſuis in hęreditatem omnium bonorum; virtute cuius filii creſcebant, in rore Cæli, & pinguedine terræ. Enim verò in veteri lege, Patrum benedictiones Sacramentalia habebantur, quibus innita Mater tãtæ fidei Rebecha conabatur auertere benedictionem Eſaù ad Iacob de Patre eius Iſaac, & multiplicata fuerunt ſemina Iacob, meruitque videre in ſomnis Dominum Scalæ innixum. *Gen.* 27. & 28. Tanti demũ valoris extabat benedictio Patris in filios, vt in ſemine benedicti benedicebãtur eſſectæ tribus terræ, ex verbis Saluatoris. Propterea Epiſcopus in ſua Diœceſi actus dignitatis, iuriſdictionis, eminentiæ, & Paternitatis exercens, Populum, etiã iter agens, benedicit publicè, *Ex* quo fideles lucrantur 40. dierum Indulgentias, de quibus *Poteſt.* 33. & 42. Poſterior verò pars ſi patitur difficultatem ita conuincitur: Actus benedicendi Populum non contradicit interdicto generali, cuius vis ad ſolam priuationem officiorum ordinis ſe extendit, non verò circà ſpiritualium iuriſdictionem; vt fusè probat Syluester. *v. Interdictum* 5. §. 3. *num.* 4. At publica benedictio in itinere eſt actus iuriſdictionis, & Præeminentię paternalis, ideo, &c. Quare interdictum generale tantum operatur, vt Epiſcopus ordines tunc conferre, etiam primam Tonſuram, Aquam, Populum ſollemniter benedicere non poſſit, cum hi ſint actus officii; apud Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 176. Modo tamen ipſe non dederit interdicto cauſam, quia tunc, & ipſe interdictus eſt, tamquã culpabilis, & cenſetur ſicut alii perſonaliter interdicti. Verùm quippè eſt, quod interdictis Ciuitate, Populo, vel Vniuerſitate, ipſe tamquam exemptus ex priuilegio iuris poſſet celebrare, vt docent multi apud Couar. *in Cap. Alma Mater. p.* 2. §. 4. Quid autem erit preſente Metropolitano? Vide *P. poſt. Impot.* 166.

De Epiſcopo dante Parochis coadiutorem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt dare coadiutorem expertum Parochis illitteratis, & inhabilibus.*

2 *Sed quid de inhabilitate?*

3 *Sed quid ſi Beneficiarius perpetuò detineretur impedimento?*

4 *Sed quid de Beneficiario adminiſtratore in temporalibus, & ſpiritualibus, in vno ex his inhabili?*

Poteſtas CXXII.

1 POteſt Epiſcopus dare coadiutorem Parochis illitteratis, & inhabilibus. Ita ex antiquo iure, *in Cap. Illiterat.* 36. *diſt. Cap. Niſi cumpridem de* Renunciatione *cap.* 1. 38. *diſt. & cap. cũ ex eo de Elect. in* 6. Quod ius renouatum eſt à Tridentino *ſeſſ.* 21. *de* Ref. *cap.* 6. his verbis.

Quia illitterati, & impediti Parochialium Eccleſiarum Rectores, *Sacris minus apti ſunt officijs, & Alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius deſtruunt, quàm ædificant: Epiſcopi etiam tamquam Apo-*

ſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illitteratis, & imperitis, ſi aliàs boneſtæ vitæ ſint, Coadiutores, aut Vicarios *pro tempore deputare; partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel alitèr procedere poſſint, quacunque appellatione, & exemptione remota*. Et quia hodiè vix àccidit caſus, Trident. prohibente beneficia curata huiuſmodi illitteratis conferri, & collata irritari, *ſeſſ. 7. cap.* 3. his verbis: *Inferiora beneficia Eccleſiaſtica, præſertim curam* Animarum *habentia, perſonis dignis, & habilibus conferantur; alitèr autem facta collatio, ſiue prouiſio, omninò irritetur.* Idipſum *ſeſſ. 22. de Ref. cap.* 4. ſic; *Nec aliis in poſterum fiat prouiſio, niſi iis, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur, alitèr irrita ſit prouiſio.* Ex quibus textibus colligitur; prouiſum ſub mortali teneri, neceſſariam ſcientiam habere; vel renunciare, intereaque fructus reſtituere. Quocircà Poteſtas firmatur ex prædictis textibus, pro illitteratis, hoc eſt minus idoneis, & per malam vitam factis ineptis poſt prouiſionem, quibus ritè diſpoſitum eſt: Vicarios, ſeù coadiutores aſſignari deberi, qui et tenentur vna cū beneficiario reſidère, ad ſubueniendum oneribus impoſitis, intereſſendo diuinis, *ex deciſ.* apud Quarant. *in Summ. Bullarij v. Reſidentia num.* 1. cum aſſignatione fructuum. In caſu tamen Parochi infirmi placet ſententia Barboſæ *de Epiſcop. Alleg. 63. num.* 15. cogendos eſſe parochianos ad alimenta vtriuſque.

Dicet quis: illitteratorū, & inſufficientium prouiſio eſt irrita: ergo renouanda, & non emendanda cū aſſignatione coadiutoriæ.

Reſpond. Illitteratos, & inſufficientes eſſe in duplici differentia; ſunt enim primò omninò illitterati, de quibus locū habet argumētum. Sūt ſecundò illitterati, hoc eſt minus apti, vel ſic facti per malam vitam, & de his habet locum poſita Poteſtas, vnà cùm Trid. *dicto cap. 6.*

2 *Sed quid de inhabilibus?*

Reſpond. Inhabiles dici Parochos, Sacramenta Pœnitentiæ, Baptiſmi, Matrimonii, & Extremæ Vnctionis, vel alia munia miniſtrare non valentes; quo caſu aſſignantur Coadiutores ab Epiſcopo. contra quoſdam dicentes; aſſumi poſſe ab iiſdemmet Rectoribus, & eſt contra diſpoſitionem Conciliarem; niſi dicamus: id ad tam breue tempus, puta per 8. dies, vel ad menſem; etenim per duos menſes alitèr diſpoſitum eſt à Tridentino *ſeſſ. 23. de Refor. cap.* 1. prout de Abſentia Rectorum; Nota tamen quod inhabilitas, ſiuè ſit perpetua ex ſenectute, ſiue ad tempus fundat coadiutoriam in fauorem parochianorum, quorum intereſſe ſubuenit Trident. in Animarum profectum.

3 *Sed quid ſi Beneficiarius perpetuò detineretur impedimento?*

Reſpond. Parochum perpetuo impedimento laborantem. Puta Lepra, Amentia, & ſimili, deberi ab Epiſcopo remouèri, ne ſit Populo inutilis, & horror. Si autem eſſet omninò impotens ad munus; potens tamen ad inſtruendum Coadiutorem aſſignatum, ipſum docere tenetur, quid agendum in caſibus occurſuris. Si tandem eſſet ſui, & alterius muneris turbator, Coadiutor denunciabit Epiſcopo, cui erit vti iure ſuo *in cap. Tua nos. De Clerico ægroto*, illum ab officio remouendo. Ita Flam. *de Reſign. lib. 5. q. 6. num.* 17, Grac. *de Beneſ. p* 4. *cap. 5. num.* 6. & aliis relatis à Barbol. *d. loco. Alleg.* 64. *num.* 12.

4 *Sed quid de Beneficiario adminiſtra-*

ſtra-

ſtratore in Temporalibus, & Spiritualibus, in vno ex his inhabili?

Reſpond. Coadiutorem aſſignari ad ſubueniendū inhabilitati illius partis; pariformiter ſi inhabilitas coadiuti eſſet ex omni parte, tunc tota adminiſtratio reſidèret pænes Coadiutorem. *ex Cap. de Rectoribus.* Azor. *inſt. moral. p. 2. lib. 3. cap. 2. quæſt.* 10. Itaque Epiſcoporum iudicio relictum eſt aſſignare coadiutorē, quòad partem, & totum; tamquam illi, cui principale, quoque acceſſorium. Coadiutoris denique officium, & poteſtas eſt ad menſuram indigentis coadiuti; itaq; illa omnia poſſet quātum Coadiutus. Ita defendit Leo *in Theſauro p. 2. cap. 4. num.* 64 *& Alij apud eundem.*

De Epiſcopo dante conſenſum ad acquirendum ius Patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt dare conſenſum ad acquirendum ius Patronatus.*
2 *Sed quando præſtari debet conſenſus?*
3 *Sed num in caſu præſumitur acquiſitum?*

Poteſtas CXXIII.

1 POteſt Epiſcopus dare conſensū ad acquirendum ius patronatus Eccleſiaſticum. Colligunt multi numero DD. *ex Cap. Piæ mentis* 17. *q.* 2. apud Farinac. *deciſ.* 321 *p.* 2. *recen. &* Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 11. Nouiſſimè autem innouatur *Cap. Nobis de iure patronatus*, à Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Reſ. cap.* 9. plurib. aliiſq; cap. & locis. Vbi de fundatione, vel dotatione. *& ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 18. *& ſeſſ.* 14. *cap.* 13. *de Ref.* Vbi de inſtitutione. Qua in re vnà cum citatis, & citandis ſic diſcurrendum. Ius patronatus Eccleſiaſticū, tùm à Clericis, tumque à Laicis tribus modis acquiri poteſt: Per Fundationem, Conſtructionem, & Dotationem Eccleſiæ.

1. Modo, quādo quis aſſignaret fundum ad Conſtructionem Eccleſiæ, ſiuè ipſe, ſiuè alii cōſtruerēt, eruntque omnes compatroni. Ita Abb. *in Rubr. de iure patronatus num.* 2.

2. Modo per Conſtructionem, quādo quis propriis expenſis operam daret Eccleſiæ, eāq; perficeret; apud Lamber. *de iure Patron. p.* 1. *lib.* 1. *q.* 4. vbi quoque ſuſtinet, ſi vnus incipit, & alter perficit, vel totam reſtauraret collapſam, tunc in iure ſuccedit perficiens, vel reſtaurator, vt docuit Gratian. *diſcept. for. cap.* 177. *num.* 26.

3. Modo, quando quis viduatam Eccleſiam dotaret ſufficientèr ad ſuſtentationem Miniſtrorum, & aliorum neceſſariorum. dixi ſufficienter, aliàs tamquam ſolus Benefactor non poſſet prætendere ius; *in Cap. Filijs* 16. *q.* 7. vt Sacra Congregatio voluit, pęnes Garc. *de Beneſ. p.* 5. *cap.* 9. *num.* 58. & Barboſ. *in Collect. v. Iuſpatr. num.* 4. Similiter ſi cum dotis inſufficientia computarentur Elæmoſynæ, quæ non poſſunt rationem totalem ſortiri, ob incertitudinem, apud Aloyſ. Ricc. *in praxi reſol.* 163. Vel ſi Eccleſia fuiſſet fundata, conſtructa, vel dotata à multis de Populo, v.g. qđo ſingulariter dediſſēt plura modica, ad faciendum vnum ſatis. Tūc

Eccleſia libera erit. Secus ſi à tota vniuerſitate, ratione communitatis, vt ait Lambert. apud Barboſ. *Alleg.* 70. Ad quæ omnia validanda, & in formam iurispatronatus reducēda, accèdere debet Epiſcopalis conſenſus, *ex Cap. Nobis. De iure patron.* fusè defendit Viui. *p.* 1. *l.* 1. *cap.* 1. *num.* 14. apud Gauant. *in Man. Epiſ. v. Ius patron. num.* 16. Igitur ius fundantis, Conſtruentis, vel dotãtis examinari poteſt ab Ep̃o, precedente cognitione congruæ ſuſtẽtationis; aliàs libera maneret Eccleſia, & dotabilis ab Epiſcopo de proprio. Quapropter Caſtropalao *in opere morali tom.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 2. *p.* 2. *num.* 8. ait: abſque Superioris authoritate, nec ędificari, neque in ſeruitutem redigi poteſt Eccleſia. Tandem aduerterunt quidam, apud Lambert. *d. l. ar.* 4. Tres modos aſſignatos non debere omnes in praxi ſigillatim concurrere, ſed eorum vnum diſiunctiuè ſufficere: alterutro tamē ex duobus prioribus, annecti ſemper debet tertius dotationis, videlicet: ſi quis ædificare voluerit Eccleſiam pro iure patronatus acquirendo; id non acquiret, niſi dotet, idipſum de fundante; contra Garc. defendentem alterutrum ſufficere, apud *Barboſ. d. loc.* non improbantem.

2 *Sed quando præſtari debet conſenſus?*

Reſpond. ante, vel poſt factum, videlicet fundationem, conſtructionem, vel dotationem, vt ſuſtinet Caſtropalao *d. loco.* Verſu. *hic conſenſus.* Nota inſup quod Epiſcopo renuente præſtare conſenſum, nulla præcedente legitima cauſa, compelli poteſt ab Archiepiſcopo, vel Primate, ad quem licitè recurritur pro ſupplenda negligentia *Prælatorum, in dic. cap. Nobis*, apud Azor. *d. l. lib.* 9. *cap.* 3. refert autē Barboſ. *d. loco num.* 27. ſub nomine Epiſcopi venire Abbatem, *& Cap. S. V.* docet *Viui. d. l. num.* 17.

3 *Sed nùm in caſu præſumitur acquiſitum?*

Reſpond. Quandoque præſumi 1. quando transfertur per ſucceſſionem hæreditatis. Abo. *ibid. in cap. ex litteris*. Secùs in emptione caſtri, aut prædii, cui fuit annexum tale ius. Aliàs eſſet Symoniaca venditio. 2. quando fieret translatio ad locum Religioſum, *ex Cap. Illud de iure Patron*. Secùs ſi ad Laicum, apud Farinacc. *p.* 1. *recen. deciſ.* 685. *num.* 3. — 3. in Donatione facta Religioſis à Patrono. *In eodē cap. Illud.* 4. in Remiſſione facta per Patronum ſuo ſocio compatrono. Achill. *deciſ.* 10. *de Iure Patronatus.* Secùs ſi remiſſio fieret filio compatroni; his, & aliis ſimilibus poteſt præſumi acquiſitum dictum ius, abſque nouo Antiſtitis conſenſu, apud DD. citatos, quos pariter refert, & ſequitur Barboſ. *dicto loco.*

Accedunt Decreta Sacræ Congregationis hac de re edita *in cap.* 9. Concilii pro dubiis euentis, & veniendis; videlicet titulum Iuris patronatus non acquiri per ſolam confeſſionem, aut narratiuam ſupplicantis; neque ex enunciatiuis antiquis cum quaſi poſſeſſione. Neque ex priuilegio inualido; ſed ſeruata forma Trident. conſtito limine fundationis, dotationis, vel conſtructionis, & immemorabili, quod excedat hominum memoriam. Vel cum præſentationibus continuatis ſpatio 40. Annorum, & per authenticas ſcripturas; prout notauit Barboſ. *in deciſ. Apoſ. collec.* 441.

De

De Epiſcopo dante licentiam Monialibus ſibi ſubiectis egredi è Monaſterio.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt dare licentiam Monialibus ſibi ſubiectis egredi à Monaſterio, caſibus infrà expreſſis.*
2 *Sed quid nomine incendij?*
3 *Sed quid nomine lepræ?*
4 *Sed quid nomine Epidemiæ?*
5 *Sed, an præter dictas cauſas liceat Monialibus egredi?*
6 *Sed quid de Caſibus repentinis?*
7 *Sed quid de Monialibus exemptis, & Regularibus ſubiectis?*

Poteſtas CXXIV.

1 POteſt Epiſcopus dare licentiam Monialibus ſibi ſubiectis egrediendi à Monaſterio, caſibus infrà expreſſis. Hæc poteſtas vim ſuam ſumit variis ex Sacr. textibus. 1. ex Tridentino *ſeſſ 25. de Regul. cap. 5.* vbi poſtquam Profeſſarum exitum occluſit, etiam ad breue tempus, & quocumque prætextu, ſubiungit, ſic: *Niſi ex legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda.* In qua Seſſione Concilium renouat Cõſt. Bonif. 8 incipit: *Periculoſo*, dicentem *Niſi fortè tanto, vel tali morbo, earum aliqua laborare conſtaret, quod non poſſit cum alijs abſq; graui periculo, ſeù ſcandalo commorari.* Sed clariùs poſtquã ex B. Pio v. qui iniunxit obſeruantiã dicti decreti per bullam, quæ incipit: *Cura Paſtoralis. 1. Iun. 1566.* Alteram edidit *ann. 1569.* incipit: *Decori*, vbi ſic: *Numquam licère egreſſum; niſi ex cauſa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ.* Ex quibus apertè conſtat in adiectis cauſis legitimis, & expreſſis, poſſe Epiſcopum vti dextera, tribuendo facultatem Sanctimonialibus profeſſis exeundi à Monaſteriis. Aliàs ex præfatis capitibus nulla ex dictis cauſis præcedente, interdictus eſt egreſſus, Tàm concedentibus, ſub pœna excommunicat. ipſo facto, ac priuationis dignitatum, officiorum, aliisq; ex B. Pio v. tàm Egreſſis, ſub excommunicat. reſeruata. Etiam ſi Monaſteria ſint Regularibus ſubiecta. Debet inſuper Epiſcopus primò approbare præfatam cauſam, ex dicendis infrà *num. 7.* Licentiam deindè in ſcriptis, & ad tempus, ad metam neceſſitatis, ex dictis cauſis, & non aliàs, concedere. Hoc luce clariùs ex tenore vltimæ Conſtit. Dianę.

2 *Sed quid nomine incendij?*

Reſpond. Intelligi ignem ita magnum, ex quo certò, vel probabiliter Mors violenta ſequeretur, in omnibus Monialibus, prout vidi in mea Patria, Ætna irruente *anno 1669.* non ſine magno Populorum terrore, & lacrymis, Moniales quaſi omnium Monaſteriorum exire, aliouè ſeruandas pergere, maxima quidem Paſtoris vigilantia. Aut ſi die, noctuuè repentinè accenderetur ignis, minitans in Monaſterio mortem. Quare ſi ex ignis accenſione non ſequeretur id, ſed eſſet extinctu facilis, adhuc magno Monialium labore, non licèret egreſſus. Verum quippè magnitudinem ignis probari, tùm ex circumſtantium clamore, tumque ex leuitate Mulierum, & irruente de nocte, ita ut non poſſit ſubueniri ab aliis, & earum videri timeretur mors, Licet re vera non eſſet talis, poterunt egredi cum licentia tacita, & reponi ſimul in loco tuto, Eccleſia, vel alio ſtatimq; certiorem facere Epiſcopum, cui

erit

erit illicò prouidère, *vt infrà.*

3 *Sed quid nomine lepræ?*

Reſpond. Infirmitatem illam, cuius radix ſerpit ad alios, adeò quod ſi Monialis infecta non extraheretur à Monaſterio, Mortem aliarū minitaret; quia aufugi debet commune malum ab omni lege vetitum; ob quod vi bullæ præfatæ, licitus erit egreſſus, per facultatem Epiſcopalem in ſcriptis, & ad tempus, ex Conſt. B. Pii v. citata.

4 *Sed quid nomine Epidemiæ?*

Reſpond. Eſſe aliud infirmitatis genus contagioſum, peſtiferum, & pernicioſum vetans conſortium populorū iuxta dicta de lepra. Quare Monialis infecta vitari debet, & extrahi ab aliarū cōſortio. Ad occludendam autē latiorem interpretationem in re tanti ponderis. *Sacra Congregatio* 8. *Nou.* 1594. apud Lezan. *in Summ. quæſt. Reg. tom.* 3. *v. Clauſura. num.* 13. & Dian. *p.* 2. *tract.* 1. *reſol.* 23. In obſeruātia Pianç Cōſtit. declarauit. *eſſe veram, & realem Peſtem, ita vt ob alias infirmitates, huic nomini, vel pacto conſimiles, ſed benigniores nullo pacto liceret egreſſus, & ab omnibus inuiolabiliter ſeruari mandauit.* Card. Mellinus Loco ✠ Sigilli.

5 *Sed an præter dictas cauſas liceat Monialibus egredi?*

Reſpond. Attenta vi Pianæ conſtitutionis nulla adeſt cauſa, qua licitus de licentia Epiſcopi appareat egreſſus. Eo quia conſtitutio directa eſt ad claudendum egreſſum, contrà frigolas Monialium cauſas inuentas intuitu infirmitatum, vel prætextu vtilitatis aliorum parentum, & proximorum. Ex alio tandem capite conſtat, pro eligenda Abbatiſſa, quadragenaria, ſi quæ nō reperiretur in codē Monaſterio, & abſque magno incommodo conducibilis ab alio, tunc poſſet egredi vigore Tridentini *ſeſſ.* 25. *de Reg. & Monial. c.* 7. vt fuſiùs dicam *Poteſt.* 180. Nonnulli inſup putauerunt pro fundando nouo Monaſterio, vel reformādo; at in hoc caſu conſulenda ſedes Apoſtolica, quæ ex cauſa ſibi benè viſa, & examinata concedere conſueuit dictas licētias. Pro translatione deniq; Monaſterii in eadē Ciuitate, Epiſcopalem licentiam ſufficere defendunt non pauci, prout vidi magna cū vigilātia Paſtoris F. M. Angeli Bonadies Epi Catanenſis. ex Generalis Seraf. ord. Moniales Monaſt. S. Luciç *die* 5. *Decemb.* 1679. de priori, ac ſolitario Monaſterio, ad aliud nouitèr erectum transferri in eadem Ciuitate, ad Eccleſiam S. Thomæ Apoſtoli. De quibus licentiis fusè loquutus Zerolla *in praxi p.* 1. *v. Monialis* §. 16. & Tamb. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 21. *q.* 1. notauit Dian. *p.* 2. *reſol.* 9. & 127. idipſum de Moniali incorrigibili, apud Tamb. *d. loco*, contra Sanchez, & de Energumena, apud Lezan. *tom.* 3. *v. Clauſura, num* 28. Alii verò ſunt caſus, in quibus licitus eſt egreſſus, Conſtitutionibus Eccleſiæ non ſuppoſiti, ſed Naturæ legibus, vt in ſequentibus.

6 *Sed quid de caſibus repentinis?*

Reſpond. Irruente perſecutione inimicorum inuadentium, Imminētç de proximo ruina domus, ridiculum eſſet expectare licentias, cum hi, & ſimiles caſus, non dicuntur extrà mentem Concilii, & Conſtitutionum Eccleſiç, ſed tamquam ſubiecti naturæ legibus, abſque ſcrupulo de licentia ipſius naturæ, debitis circumſpectione, & ornatu debent, & coguntur egredi abſque licentia, & ſecuto caſu certiore facere Superiorem, ad quem ſpectat; iudico tamen omnes Moniales

les ſub earum Præfecta vnitìm fugere,& ſeruari poſſe in loco decenti; puta Eccleſia, alioue ad ſeruãdam eorum pudicitiam, vſque ad notitiam, & remedium illicò præſtandum ab Epiſcopo, vel eius Vicario Generali, aut forano, quibus de tacita Epiſcopi voluntate iniunctum eſt occurrere caſibus repentinis. Ita dela Crux *de Statu Relig. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 4. & Azor. *Inſtit. Moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 8. *quæſt.* 1.

Dubium verò quod magis vrget, eſt de Moniali ita periclitante quadam aliqua in infirmitate, vt niſi exitura eſſet conſilio Medicorum moreretur; qua in conſultatione, sũt pro parte affirmatiua, Nau. Suarez, Azor. & Peyrin. *ad Conſt. B. Pij v. cap.* 6. *notand. primo* ſuſtinentes, licitam eſſe cauſam egreſſus de facultate Epiſcopi, ad non deſperandam illius ſalutem. Alii verò plures ſunt, apud Dian. negantes, quorum ratio eſt: eſtò verum ſit, conſeruationem propriæ vitæ naturalem eſſe, neminique denegandam defenſionem, tamẽ hoc de Morte violenta valere tantũ aſſerunt, cum de naturali probabiliſſimum eſt, non ſemper licère remedia; præcipuè in perſonis deditis Deo, propter quem Sacris Votis, Clauſuraque ferierunt ſe. Earumque voluntatem ſubierunt Religioni, cuius martirium vſque ad mortem hilares, & voluntariè vouerunt, & quia hęc ſecunda opinio negatiua eſt in praxi poſita, ideò magis ſequenda. Vide DD. *dictis locis.*

7 *Sed quid de Monialibus exemptis.*

Reſpond. Eaſque ſubiectas eſſe iiſdem legibus, quibus ſuprà. Ita quod probata cauſa liciti egreſſus ad formam textus. De conſenſu Epiſcopi, & Superioris Monialis profeſſa poſſet egredi, & conſignari, prout aliàs. Quod ſi ſolus Superior ageret, illum poſſet Epiſcopus, vnà cum egreſſa per cenſuras compellere, & punire, *ex S. Congregatione* 21. *Maij* 1630. apud Tambur. *loc. cit.*

De Epiſcopo dante licentiam Canonicis ad non reſidẽdum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt dare licentiam Canonicis ad non reſidendum, prout infrà.*

2 *Sed quid de tempore, vltrà tempus definitum?*

Poteſtas CXXV.

1 Poteſt Epiſcopus dare licentiam Canonicis ad non reſidẽdum, vt infrà: habent peculiarem hanc reſolutionem Armendar. *de Reſid. num.* 124. Comitol. *Reſpon. Moral. lib.* 1. *q.* 59. *num.* 2. Alzedo, & alii à me citati *à Poteſt.* 21. *ad* 25. *&* 114. vbi fuſiùs de Reſidentia Abb. & Canonic. hic autem videndum, de vacantia Canonicorum, quam prædefinit Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 12. ſic: *Non liceat vigore cuiuſcumque ſtatuti, aut conſuetudinis vltrà tres menſes ab eiſdem Eccleſijs, quolibet anno abeſſe.* Et quia de hoc trimeſtre conceſſo non exprimitur à Tridentino Modus, par eſt indefinitam locutionem poſſe ſumi continuè, vel interpollatè. Apud Menoch. *de Arbitr. caſ.* 50. *à num.* 12. In abſentia trimeſtri non

non tenentur Canonici petere licentiam, vel aſſignare cauſam, quia indulta à lege ad ſubueniendum domui ſuæ. Non tamen omnes poſſunt abeſſe aliàs Eccleſia debito deſtrueretur ſeruitio, neque in ſollemnitatibus Paſchatis, Natiuitatis, & ſimilium. In dubiis autem, num abſentium quarta pars Canonicorum excedat, vel vltrà trimeſtre protraheretur? petenda erit licentia ab Epiſcopo, qui non vltrà quatuor menſes concedere poteſt, legitima interueniente cauſa, ex variis deciſionibus, apud Barboſ. *in deciſionibus Apoſtolicis v. Canon. Collect.* 101. legitima tamen cauſa illa intelligi poteſt, quæ approbata eſt à lege, & fortè ex aſſignatis à Tridẽtino *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 1. & recẽſui *Poteſt.* 21.

2 *Sed quid de Tempore vltrà tempus præfinitum?*

Reſpond. Canonicos citandos eſſe ad alligandum, num ex legitima causa; & de negligentia, vel malitia, aut dolo conuincti, primo Anno dimidia parte fructuum erunt priuandi. Si altero anno, omnibus careant fructibus. Creſcente verò culpa, & contumacia, contra illos erit procedendum, iuxtà S. Canones, *ex Sacra Congregatione*, apud Garc. *de Benef. p.* 3. *cap.* 2. *num:* 144. Pariter cum aliis docentem: Canonicos non intereſſentes Eccleſię ſeruitio culpabiliter, ſubiacère pœnis non reſidentibus impoſitis à Tridentino *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 12. Statutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, hac in parte ſublatis, & quia Tridentin. calcat ſtatutum, & conſuetudinem Eccleſiæ citrà tres menſes, ſeruanda erunt, hoc tandem pacto, vt abſentes, quotidianas diſtributiones percipere non valeant, niſi quando fructus ſubſunt loco præbendarum, apud Flamin. *de Reſignat. lib.* 1. *q.* 10. *num.* 6. Portiones deniq; abſentium ex Barboſ. *d. loco, nu.* 11. creſcunt deſeruientibus, vel fabricę Eccleſiæ, arbitrio Epiſcopi, prout *in Cap.* 3. *ſeſſ.* 22. *&* 23. Tridentin. *de Refor.* Coadiutores autem abſentes nullis ſubiacent pœnis, Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 53. *num.* 124.

De Epiſcopo declarante profeſſionem Regularium reclamantium inualidam factã ante 16. Annũ. vbi de cauſa expulſionis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt declarare profeſſionem Regularium reclamantium inualidam factam ante 16. annum.*

2 *Sed quid, ſi reclamans fuerit Superior illius Monaſterij?*

3 *Sed quid altero Iudice non agente?*

4 *Sed quid de Profeſſis ante 16. Annum, cauſa infirmitatis, in periculo mortis?*

5 *Sed num ſolus Superior poſſit expellere ſubditum Profeſſum abſque Epiſcopi conſortio?*

6 *Sed, an habens morbum gallicum ſit expulſibilis cum ſolemnitate Conſilij?*

7 *Sed quarè Subditus profeſſus non poſſit poſt quinquennium reclamare?*

Po-

Poteſtas CXXVI.

1 POteſt Epiſcopus declarare inualidam profeſſionem factam ante 16. annum pro Regulari reclamante. Ita citati à me *Poteſt.* 48. & Alii infrà, apud quos fuſiùs. Pro faciliori huius Poteſtatis captu.

Scias primò: Ius illud antiquum *in Cap. ad noſtram, & cap. ſignificatam. De Regular.* in quo annus pubertatis in homine, & Puella, erat ad profitendum ſufficiens, fuiſſe correctum à Tridentino, *ſeſſ.* 25 *de Regul. cap.* 15. diſponente profeſſionem virorum, vel mulierum fieri debere poſt annũ 16. expletum, cum clauſula irritante profeſſionem, & ſi quod fuiſſet priuilegium, (prout in fauorem *Fr.* Minorum indultum erat à Leon. x:) elanguit vi clauſulę derogatoriæ Trident. ità apud *Bordon. de Profeſſ. Regulars. cap.* 6. *nu.* 16. Quo ſub Concilii Decreto omnes Regulares, etiam Militares Ierofolymitani ex nouo ipſorum ſtatuto, non verò alii, vt docent multi apud Tamb. *diſp.* 6. *q.* 11. *n* 6 (quidquid antiquitùs tenebatur) apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 101. *n.* 8. Patres quoque *Ieſuitæ*, quidquid ſit de voto biennii: neutiquam verò Tertiarii, vel Conuertitę; quæ nominetenùs dicuntur Religioſi; ideò non tenentur ad annum probationis, & minus ad profeſſionem; in illis autem Religionibus; in quibus habetur ſtatutum prohibens Profeſſionem ante 20. annum; vt in Religione Redemptionis Captiuorum, quibus ſub Annis pariter tenentur Conuerſi in omnibus Regularibus, ex Decrét. Clem. 8. *de Educat. Nouitior. &* Miniſtrantium Infirmis ante 18. ann. Minimorũque in eodem tempore, cũ clauſula nõ irritãte; Profeſſio eorũ facta poſt 16. annum tenet.

Scias ſecundò. Ætatem profitendorum numerandam eſſe nõ à natiuitate, ſed à baptiſmate notato in libris Baptismorum; prout vſus obtinuit in Ordinibus, & Matrimonio: Multi apud Lezan. *tom.* 1. *cap.* 2. Item initium Nouitiatus debere eſſe, vt finis correſpondeat expletioni correlatiuè, & currit poſt expletum 15. annum, qui eſt annus electus, maturus ad deliberandum, vtque probet, & probetur. Si quidem anni præcedẽtes, quibus ſi Puer habitum Religionis geſtauerit, non dicitur probationis, ſed deuotionis; ille autem annus verè dicitur probatiuus, qui in ætate præfata de facultate Superioris miſſus ad loca deſignata experitur vitam, ſeque deliberat velle perſeuerare in ea. Adde tandem de valore Nouitiatus eſſe continuationem annuam, & perſeuerantiam in aſperitatibus, & Clauſura. Ita quod interruptione probata, vel per fugam; vel aliter; abſque Superioris licentia; Nouitiatus dicitur diſcontinuari, ſecùs ſi de licentia Superioris, etiam per ſemeſtre cum officio quæritandi, & ſimili. Vel mutaret locum deſignatum, cum alio deſignato, vel ſtatum Laicale, cum Clericali, aut è contrà. Sicut neq; quãdo de Superioris facultate mitteretur extrà Monaſterium ad curandas infirmitates, viſendos parentes, vel loca ſancta. Apud Pyerin. *de Prælato q.* 3. *c.* 1. *num.* 101. neque propter addiſcẽdas litteras, apud Bordon. *reſol.* 54. *q.* 62. *num.* 170.

Scias tertiò, Terminum anni 16. expleti, eſſe momentum illud in quo expletur circulus dierum, 365. & in Biſſexto 366. ita quod morans per dictum temporis ſpatium, media hora, vel quadrante demptis, curreret pro Reclamante. Contra quem

non valet illud: *Parum pro nihilo reputatur*, quia oportet credere multis numero Doctoribus dicentibus: adeò ſtricti iuris eſſe, quod dempto minimo, integrum non diceretur. cui adheret. Barboſ. *d. loco nu.* 22. recedens à ſententia contraria.

Tandem ex ſummariè dictis cōſtat: nullitatē profeſſionis multiplici de capite ꝓuenire poſſe. Ex parte Subiecti incapacis, vel Religionis non approbatæ, vel loci non deſignati, aut ætatis præfatæ 16. ann. non completæ. vt conſtat *ex Poteſt.* 48. vbi diximus: Iudices competentes ad reclamationem profeſſionis inualidæ; eſſe Superiorem ſuum ſimul cum Epiſcopo, ex Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Reg. cap.* 19. Examinatur autem hic, nùm Epiſcopus ſe ſe ſolo poſſit efficere talem declarationem?

Dico: Superiore negligente, vel impotente, poſſe ſolum Epiſcopum declarare nullam ꝓfeſſionē Reg. reclamantis, intrà quinquennium; modo negligentia, vel fuerit duennalis tamquam cauſa Eccleſiaſtica, quæ terminari ſolet in ſpatio prædicto, ex Decreto Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 20. Vel eò quia non poteſt, aut nolit, & tūc poterit ſolus Epiſcopus *ex cap. Prudentiam*, 21. §. *Adſcimus de officio delegati*. Quòd procedit etiam ex alterutrorum nolle, vel impotentia; quia ſunt in iudicio pares. apud Bordon. *d. loco cap.* 7. *de reclamatione, & cap.* 22. *q.* 21. *num.* 46. vbi ſic. Altero requiſito non curante cenſetur ſuam poteſtatem alteri delegaſſe; ſecùs illo irrequiſito, ſententia vnius erit nulla, *ex cap. Cauſam* 16. *de officio delegati* ex dictis *Poteſt.* 48. & infrà *num.* 3. Quòd dictum eſt de Epiſcopo, dicendum erit de Vicario S. V. ſuccedente de iure ad omnia iuriſdictionalia pro foro externo, & in proprio territorio, vt notarūt multi, apud Bonac. *de Clauſura q.* 2. *p.* 10. *diſſ.* 31. *num.* 3.

2 *Sed quid, ſi Reclamans erit Superior illius Monaſterij?*

Reſp. Niſi depoſito Superioris officio, nè ſit in propria cauſa Iudex, erit reclamaturus coram Ordinario, & Superiore, qui ſuccedit in locoſuo; ita Bordon. *d. loco cap.* 22. *q.* 27. *num.* 42.

3 *Sed quid altero Iudice non agente?*

Reſpond. Agentem teneri obſeruare omnia, quæ ambobus de iure competerent, videlicet: poſſet proceſſum erigere, Iuramentum à reclamante, ſe non reſtificatum ſuam profeſſionem excipere, Adhibère teſtes, Connouitios, vel Confratres degentes in illo Monaſterio tempore profeſſionis emiſſæ. quibus omnibus beneuiſis, Epiſcopus ad metam concludentis proceſſi, ſolus declarat profeſſionem, vt par erit. ſi nullam, tunc Reclamans in ſuam priſtinam libertatem reſtituitur, ad deliberandum, quam uiam tenère maluerit: quod ſi Sacris non fuerit inſignitus poterit nubere, aliàs ſecùs, ſed ſequi viam inceptam; vel aliam, aut eamdem, quā dimiſit, amplecti, aut denuò recipi iāquā vnus de ſeculo ad formam S. Canon. & Decretorum; cautiùs tamen eſt procedendum cum his recedentibus ab Aratro.

4 *Sed quid de Profeſſis ante* 16. *annum cauſa infirmitatis in periculo Mortis?*

Reſpond. Profeſſionem hanc indultam PP. Dominicanis à B. Pio V. incipit: *Summi Sacerdotis cura.* 23. *Aug.* 1570. quam participant alii Regulares: dumtaxat prodeſſe in foro Animæ; neutiquam verò in foro fori, & Eccleſiaſtico; idcircò niſi retificata fuerit tempore præſcripto

ſcripto, tamquam nulla currit in fauorem reclamantis; tùm quia non eſt iuriſtica, ſecundum legum diſpoſitiones, ſed ſecundum priuilegium, ad fauorem Animæ; adeoq; cogi debet Nouitius q̄d̄o cõualuerit ad eã reualidandã, cum liberũ ei ſit illã ad mittere, vel reſpuere. Nec dicas: id derogatum eſſe à Greg. 13. incipit: *In tanta rerum*, quia in gratiam Animarum. Sermo verò Greg. eſt de ſpectantibus ad ſtatum, & regimen Monachorum. Ita tenent plures apud Miranda *in Mã. Præl. tom.* 1. *q.* 22. *ar.* 10. & alii, quos refert Dian. *par.* 3. *tract.* 2. *ar.* 17. Aduerte tamen reclamante m, cuius profeſſio facta fuit in periculo mortis, non eſſe in conſcientia tutum coràm *Deo*, quidquid ſit coràm hominibus. Manum ſuam ab aratro redire, ſed viros conſulere doctos.

5 *An ſolus Superior poſſit expellere ſubditum profeſſum abſque Epiſcopi conſortio?*

Reſpond. Hunç caſum non ſemel agitatum inter quæſtionantes, noſtra hac tempeſtate, coram Illuſtriſſimo Domino meo Michaeli Angelo Bonadies, ex Miniſtro Gen. totius Seraf. ordinis, nec non Epiſcopo Catanenſi, voto quamplurium Doctorum in Sicula Vniuerſitate præſertim Mag. P. Belluti Min. Cõuent. peri iſſimi; ſequentem reſolutionem habuiſſe: Vel eſt ſenſus de legitimè profeſſo, ſed ſcandaloſo criminoſo, quo ante erat indultum Leon. x. Fratr. Min. 15. *Maij.* 1516. factum Generalibus, & Prouincialibus, ſic: *Monitione præmiſſa — non obſtante, quod profeſſionem emiſerint, ne morbida pecus ouile Domini corrumpat — è domibus, & Conuentibus dicti ordinis expellere, & remouere liberè, & licitè poſſint.* Apud Rodriq. *tom.* 2. *q.* 17. *ar.* 9. Peyrin. autem *to.* 1. *de ſubd. quæſt.* 1. *c.* 25. §. 3. docuit id habere locum in omnibus Regularibus, & antequam ſint illius crimina deducta. Noſtra tamen tempeſtate regimur, & gubernamur Decretis S. Cong. Vrb. 8. *de Apoſtatis, & eiectis.* 21. *Sept.* 1624. quorum clauſulis modificatum fuit præfatum priuilegium, vt notauit Pellizzar. *in Man. tr.* 3. *cap.* 1. *num.* 67. Vel ſenſus eſt de nulliter profeſſo, & tunc cum Rodr. Miran. & Lezan. *in Summ. tom.* 1. *cap.* 2. *num.* 23. *& cap.* 24. *num.* 26. poſſe eici etiam tranſacto quinquennio, & abſque Epiſcopi conſortio, in illa Religione, quæ præmittit in profeſſione proteſtationem ſic: *Si conſtaret defectus ſubſtantialis in illa, ſibi Religio reſeruat poteſtatem eum expellendi.* In quo videtur: Contractũ celebratum inter Religionem, & Subditum eſſe conditionatum. Pro vera autem reſolutionis materia, meliùs inſpice ſequentem ſub nu. 6.

6 *Sed, an habens morbum gallicum ſit expulſibilis cum ſolemnitate Concilij?*

Reſpond. Intelligendo de morbo præcedente profeſſionẽ, & ſic cadit in ſubſiſtentiam caſus (nam de ſequenti nulla eſt quæſtio) Angunt DD. Caramuel *tom.* 2. *Theol. Mor. Epiſt.* 44. diſtinguendo Morbum in perpetuum, ſeù incurabile, & non perpetuum, ſeù curabile, ait: poſſe expelli, laborãtẽ de incurabili, ſecùs de curabili. Num autem cum ſolẽnitate Concilii, rixat Fagnanus, dicendo teneri, cum Peyrino *d. loco cap.* 25. §. 4 docente poſſe ſolum Prælatum, vnà cum ſuis aſſiſtentibus. At conciliandi: Vel inſtat ſubditus, & ſumus cum Fagnano, quia Concilium loquitur de Subditi reclamatione: vel Religio; ſicque cũ Peyrino, quia Religio ſemper habuit

buit diſſenſum in deceptione facta à ſubdito, in ſubſtantia requirendorum conditionatè profeſſionem acceptãs, ſibi qđo reſeruauit expulſionem adhùc poſt quinquennium.

Decretum autem *Sacræ* Congregationis *in vna Panormitana ſub die 2. Aprilis* 1672. Duo præfata quæſita reſpicit, prout ſequitur: Nõnulli Regularium ordines, in vim earum Conſtitutionum prætendũt nullas declarare profeſſiones eorũ, qui ante votorum emiſſionem interrogati, morbum Gallicum, quo ante ingreſſum affecti erant, malitiosè ſubtacuerunt. Et aſſerentes: quod in tali caſu Religio eos acceptare non intendit, illosq; ad ſæculũ dimittere poſſe, Ordinario loci incõſulto, etiã poſt lapsũ quinquẽnii. Hæc cum videantur contraria *Cap. Concilij Trid. xix ſeſſ. 25. de Regularibus.* Archiepiſcopus Panormitanus ſupplicat declarari.

An dictorum ordinum Superiores poſſint in dictis caſibus declarare nullas dictas profeſſiones, ac Regulares ad ſeculũ eos dimittere in conſulto loci Ordinario, & abſque prçuia reſtitutione in integrum aduerſus lapſum quinquennii.

Die 2. Aprilis 1672. Sacr. Cong. Emin. S. R. E. Cardinalium Concilij Trid. interpetrum, *Reſpondit negatiuè.* P. *Card. de Alterijs Præfectus.* Quod decretum prçmanibus habui ex aula *I*lluſtriſſimi mei Epiſcopi Bonadies Catanenſis.

7 *Sed quare Subditus non poteſt poſt quinquennium reclamare?*

Reſpond. *Paſqual. qq. moral. q.* 204. quia taciturnitas quinquennalis, Religioni, & ſubditis ſufficit ad ratificationem profeſſionis ex vtraque parte acceptæ. At eſt dicendũ: ex parte Religionis proteſtatæ non fuiſſe ratificatam, quia ab initio profeſſio ſemper fuit conditionatè acceptæ, cum poteſtate reſeruatiua adeoque ex hac parte, non poteſt ratificari, Reliqua vide *Poteſt.* 48. *n.* 9. Nùm verò dicta de incorrigibilibus locum habent pro Monialibus *I*nquàm non, ob Decretum *Sacr. Congreg.* 27. *Maij*. 1603. apud Gauant. *in Manual. Epiſcop. v. Clauſ. Monial. num.* 23. ſed omninò recurrendum ad Sedem Apoſtolicam.

De Epiſcopo declarante pœnas incurſas à Regularibus ex acceſſu ad Moniales abſque debita facultate.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt declarare pænas incurſas à Regularibus accedentibus ad Moniales abſque debita licentia.*

2 *Sed quænam ſunt pœnæ incurrendæ à Regularibus?*

Poteſtas CXXVII.

1 POteſt Epiſcopus declarare Regulares accedentes, & colloquentes ad Moniales abſque debita licentia, tamquam contrauentores diſpoſitionibus SS. Pontificum. Greg. xv. incipit: *Inſcrutabili. nonis Febr.* 1622. ex variis Sacr. Cõgregat, Decretis ſub Sixto v *anno* 1590. 3. *Iulij*, 1618. 8. *Nou* 1657. & nouiſſimè *die* 11. *Maij* 1669. *ſub Clem.* 9. vt inferiùs per extenſum videbis. Nec obſtat exemptio, quia Epiſcopi procedunt tamquam

Iu-

Iudices delegati contrà ipſos delinquentes in ſuo Territorio publicè, notoriè, & cum Populi ſcandalo. Ecce verba Greg. 15. *Ad hæc tàm Sæculares, quàm Regulares huiuſmodi nullis priuilegijs, & exemptionibus tueri ſe poſſint, quominùs ſi delinquerint circà perſonas intrà ſepta degentes, aut circà Clauſuram, aut circà bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum, etiam Regularibus ſubiectorum, ab Epiſcopo loci ſimiliter tamquam ad hoc Sedis Apoſtolica delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeat.* Tandem Sacr. Congreg. *ſub* Vrb. 8. *ann.* 1628. cenſuit: *Conſtitutionem illam habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantum, & cum Populi ſcandalo.* Verba verò Decreti Clem. 9. ſunt: *Regulares cuiuſcunque ordinis — accedentes ad Monaſteria Monialium — quomodolibet exempta, & etiam ipſis Regularibus ſubiecta — abſque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumq; modicum temporis ſpatium cum Monialibus, vel alijs intrà Clauſuram degentibus, peccare mortaliter, eoſque ſub excommunicationis, priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, alijſque contrà Regulares accedentes ſine licentia, ad Monaſteria Monialium, ſtatutis pænis poſſe ab Ordinario, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato coerceri.*

Ducor ex dictis: ipſas quoque Moniales, vel alias intrà clauſuram degentes, grauiter peccare ipſos Regulares colloquendo, & ad metam contrauentionis puniri debere à ſuis Superioribus, tamquam cooperantes pro violata SS. Pontificum efficaci voluntate, spernendo, mendicatis rationibus illorum iura, & decreta. DD. communiter.

2 *Sed quanam ſunt pænæ incurrendæ à Regularibus?*

Reſpond. conſulenda dicta in *Poteſt.* 31. & 114. vbi pleniùs de Cenſuris à lege comminatis, & reſeruatis ab Epiſcopo in Synodo, & modò, quo corrigi debet Regularis extrà Clauſtra delinquens. Hic addo Epiſcopum clàm debere delicta Regularium corrigere; prout Sacr. Canones præſertim Tridentin. clamant, remittendo reum ad Superiorem, vt puniretur ſecundum Regularia ſtatuta, in vim *ſeſſ.* 25. *cap.* 14. roborata à Clem. 8. incipit: *Sumpti muneris* 1596. B. Pio v. incipit: *Circà Paſtoralis officij.* 1. *Iun.* 1565. & *Gregor.* 13. incipit: *Deo Sacris Kal. Ian.* 1572. de quibus fuſiùs *Poteſt.* 23. Nec remittere Regularem delinquentem ad ſuum Superiorem erit effugere pænas, ſed illas ſeueriùs infligere; Etenim acriùs in Religione, quam extrà puniuntur delicta Regularium, qui vltrà Carceres, ſubtractione ciborum, priuatione vocis, & ſimilium plectuntur; immò verecundiùs. Hoc factum eſt à PP. Concilij, & Summ. Pontificibus, ne peccata Regularium ſint, vnà cum Secularibus, communi carcere caſtigata, ſed ſeparatim; quod non eſt effugere, vel minuere pœnas; ne tota Religio particeps fieret delicti à particulari Religioſo patrati.

De Epiſcopo degradante Clericos perſeuerantes in caſibus criminoſis.

SVMMARIVM.

1 *Epi-*

1 *Epiſcopus poteſt degradare Clericos perſeuerantes in caſibus criminoſis.*
2 *Sed quid nomine Clerici in hac Poteſtate?*
3 *Sed num Epiſcopus poſſet hanc poteſtatem alteri delegare?*
4 *Sed quinam ſunt caſus Criminoſi degradatione promærentes?*
5 *Sed quid de modo hoc in munere præſtando ab Epiſcopo?*

Poteſtas CXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus degradare Clericos perſeuerantes in caſibus criminoſis, vt infrà. Colligitur hæc Poteſtas de iure antiquo *in Cap. degradatio. lib. 6. de pœnis. Cap. ſælix. q. 7. Cap. Si quis 15. q. 7. & nouo Trident. ſeſſ. 13. de Refor. cap. 4.* Relati à Bonac. *de Cenſ. diſp. 4. p. vn. num. 9.* Henriq. *in Summ. cap. 55. lib. 13.* Seacc. *de Iudic. p. 1. cap. 9.* Quorum omnium Sententia elucidatur. 1. Quid, & quotuplex ſit degradatio? 2. Quodnam ſit eius Subiectum? 3. de eo, cui de iure fieri competit? & vltimò de Caſibus criminoſis, pro quibus definitum eſt: Primo communiter docent DD. *Degradationem, eſſe; Perpetuam ab Altarium adminiſtratione, officio, vel beneficio remotionem; ad differentiam ſuſpenſionis, quæ eſt Cenſura Eccleſiaſtica priuans vſu Eccleſiaſtici officij, vel beneficij, aut vtriuſque.* Degradatio, alia verbalis, *eſtque ſententia oretenùs facta contra Clericũ, priuans eum officio Clericali.* Alia actualis, quà à Clerico adhùc remouentur inſignia omnia Clericalia, abraduntur loca capitis, & manuum, in quibus facta fuit Sacra Vnctio, & traditur foro, ſeù Iudici Seculari; vtriuſque ſpeciei meminit Trident. *d. loco cap. 4.* hic autem ſermo eſt de Actuali, ſeù ſollemni degradatione, cum de Verbali erit *Poteſt. 252.*

2 *Sed quid nomine Clerici in hac Poteſtate?*

Reſpondeo quòd ſubiectum huius Poteſtatis eſt Clericus, qui gaudet Spirituali militia, indutus habitu Clericali, & inſignitus caractere. Ita Abb. *in Cap. Clericus de vita, & honeſt. Clericorum*, contra Couar. ex quo colligitur; prima Tonſura inſignitum non degradari actualiter, ſed per ſolã verbalẽ ſententiã poſſe deponi à militia incepta Idipſum de Clericis in Minoribus, prout vſus obtinuit, & refert Bonacin: *tom. 1. p. vn. prop. 4.* Apud quem, aliosque: propriè degradari Epiſcopos Sacerdotes, Diaconos, & Subdiaconos. Qui degradati in caſu, vigòre Caracteris interioris adhùc validè munera exercèrent, v. g. Sacerdotes verè conſecrarent, nec ab onere officii eximerentur; neque verè Matrimonium inhirent ob votum caſtitatis, quod emiſerũt. Ita citati cum Graff. *de Effectibus Cleric. effec. 1. num. 819. & 834.* vbi ſanam rationem aſſignat: Quòd ſi degradati reſtituerentur non deberent reordinari. Ideò.

Tertiò. Solus Epiſcopus, & quidem proprius ad degradandum procedit clericos in Sacris conſtitutos, vigore Trid. *d. loco.* Vbi poſtquam verbalem in manibus, etiam Vicarii commiſerit; tandem de actuali ſic: (*Et per ſe ipſum etiam ad actualem, atque ſolemnem degradationem*) ſicut ſolus Papa procedit ad Epiſcoporum degradationem; tamquam ille, cui reſeruatę ſunt cauſæ Epiſcoporum degradatione promærentes; de quibus vide *num. 4.* Dixi; ſolus Epiſcopus ex iure antiquo correpto à Trid. ſed non

non ſine Abbatibus, vel perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, vt inferiùs dicam; & quidem non tantum electus, & confirmatus, verùm etiam conſecratus, à quo ſicut pendebat S. Ordinum collatio; ità ab eodem degradatio. Hæcque doctrina habet locum in ſola actuali. Ita Marta, Gemin. & alii, pænes Barboſ. 3. P. *de Poteſt. Epiſcopi Alleg.* 110. *num.* 24.

3 *Sed nùm Epiſcopus poſſit hanc Poteſtatem alteri delegare?*

Reſpond. Salua praxi, & conſuetudine optima legum interpetre, non poſſe alteri etiam Epiſcopo cõſecrato, ex mente Concilii dicentis: *d. loco. per ſe ipſum*, quod eſt verbum reprimens facultatem, ne delegetur. ita apud Bonac. *d. loco nu.* 11. *in fine*, quidquid antea dixerat cum Alterio *tom.* 2. *diſp.* 2. *cap.* 7. *vol.* 15. ſed non improbabiliter; ideò vide P *ſequent.* loquor de Actuali, nam de verbali, extra dubium eſt, poſſe per alium ſententiam ferre, & deponere Clericum ob crimina inferiùs recenſenda; eſtq; valdè notandum in hac materia. Quando in iure, vel alio ſtatuto ponitur pęna degradationis, non explicata pro ſollemni, vel actuali, intelligitur ſemper verbali; eo quia actualis eſt odioſa, ideò reſtringenda ad ſolos ipſius terminos. Ita non pauci contra Toler. apud Bonac. *d. loco.* ad reprimendos antiquos Canones propentiores pro imponẽda degradationis pæna.

Religioſorũ inſuper Prælati abſque Priuilegio degradare ſubditos, ob immania crimina non poſſunt, ſed aliis punire pænitentiis; vel niſi reſipiſcerent, tamquam incorrigibiles illos eiicere, ex Decr. *Vrban.* 8. *de Apoſtatis, & eiectis.* Incipit *Sacr. Congreg.* 21. *Sept.* 1624. vigore cuius, Eiecti remanent perpetuò ſuſpenſi ab ordinum exercitio; interdicta paritèr Ordinariis locorum facultate relaxandi, vel moderandi. Nùm denique dicti Prælati poſſint cognoſcere de cauſis, & criminibus, quæ requirunt depoſitionẽ? Reſp. Nauar. *in cap. non dicatis,* 12. *quæſt.* 2. *nu.* 63. negatiuè: quia Trid. *d. loc.* ſolum hoc tribuit Epiſcopo, vel eius Vicario.

4 *Sed quinam ſunt caſus criminoſi degradatione promærentes?*

Reſpond. Caſus actuali degradatione promærentes eſſe, quæ ſequuntur. — 1. Crimen hæreſis, *in Cap. ad Abolendam, & cap. Excommunicamus. in* 2. *de hæreticis.* — 2. Crimen falſi commiſſi in litteris Apoſtolicis. *ex cap. Ad falſarium. De Crimine falſ.* — 3. Crimen conſpirationis aduerſus proprium Epiſcopum *ex cap. Si quis Sacerdotum* 11. *q.* 1. enarrat Zecc. *de Priuil. Eccleſiæ* 79. *num.* 7. apud quem requiritur incorrigibilitas, *ex gloſ. in d. cap.* — 4. Crimina celebrationis, vel Confeſſionis à non Sacerdote, *ex Bulla Clem.* 8. incipit: *Et ſtalids.* 1. *Decembr.* 1601. — 5. Crimen grauiſſimum ſollicitationis in Confeſſione, ex Bull. B. Pii 5. innouata à Greg. 15. incipit: *Vniuerſi.* 30. *Aug.* 1622. — 6. Crimen abortus animati, ex Sixto. V. incipit: *Effrenatam* 16. *Nou.* 1588. ſed redacta ad terminos iuris communis à Greg. 13. incipit: *Sedes Apoſtolica, prid. Kal. Iun.* 1591. Quidam addunt crimina Aſſaſſinii, læſę Maieſtatis, & Sodomiæ exercitæ, ſeù conſuetudinariæ. Apud Barboſ. *d. loco à num.* 13. ſed eſt conſulenda praxis, vel probanda grauitas, & incorrigibilitas, quod eſt magis attendendum ab Epiſcopo, antequã deueniret ad tremẽdum, & execrabile vulnus degradationis, applicandum niſi in caſibus à iure expreſſis.

5 *Sed*

5 *Sed quid de modo hoc in munere præſtando ab Epiſcopo?*

Reſpond. Ex antiquo iure *in cap. Si quis* 15. *q.* 7. in degradatione Sacerdotis deſiderabantur. 6. Epiſcopi, in Diacono, & Subdiacono tres. In Epiſcopo duodecim. De nouo autẽ iure Trident. *d. c.* facta eſt Tranſlatio ad tot Abbates Mytratos, vel tot perſonas in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutas, omnes requiſiti in proferenda ſententia, & nemine diſcrepante. Multi apud Felin. *in cap. Non poteſt. de ſent. & re iudicata.* Ac etiam in actuali executione degradationis, quod omninò tenẽdum eſt, ex methodo Tridentini, contra quoſdam cum Alterio, & ſequitur Bonac. *d. loco num.* 15. *in fine* §. *Ego verò.* Deinde Epiſcopus in Eccleſiæ ſacello, vel Altari, veſtibus Põtificalibus indutus, prout in ordinum collatione, niſi aliud Conſuetudo ſuaſerit, vt notat Gemin. *in Cap. degradatio, num.* 7. apud Bonac. *d. loco num.* 17. à degradandis propria inſtrumenta ordinum, in manibus tenentibus, illa aufert, ordine retrogreſſo, quàm in eorum collatione tradidit, veſteſq; omnes vſque ad Talarem, ac demùm abradetur caput; ne ampliùs appareat ſignum Clericale, dicendo in inſtrumentorum, & veſtium ablatione: *Auferimus tibi v.g. Calicem vel aliã veſtem Sacerdotalem, teq; honore Sacerdotali priuamus.* Et in ablatione vltimi veſtimenti, quod fuit primum in ordine Clericali dicat.

Authoritate Dei Patris Omnipotentis, Filij, & Spiritus Sancti, ac noſtra, tibi auferimus habitum Clericalem, & degradamus, deponimus, expoliamus, ac exuimus te omni Ordine, Beneficio, ac Priuilegio *Clericali.* Aliouè ſimili modo, ex Boniſac. 8. *in cap.* 2. *de pœnis in* 6. Apud Barboſ. *d. loco. num.* 30. Salua praxi, & methodo in Pontificali. De reſtitutione verò poſt actualem degradationem, vide *Impot.* 152.

De Epiſcopo delegante authoritatem abſoluẽdi caſus reſeruatos Summo Pontifici occultos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare authoritatem abſoluendi caſus occultos Summo Pontifici reſeruatos.*

2 *Sed quinam ſint caſus occulti, & Papa reſeruati?*

Poteſtas CXXIX.

1 POteſt Epiſcopus delegare authoritatem abſoluendi caſus occultos, & reſeruatos Summo Põtifici. Ita DD. Citati *in Poteſt.* 2. *vſque ad* 19. vbi fuſiùs. hìc pleniùs agam de extentione, & delegatione authoritatis. Quarè præaducere libuit, Caſus reſeruatos Papales, hac noſtra tempeſtate duplici claſſe diſtinctos eſſe, de quarũ prima ſũt quę in Bulla Cœnæ à Greg. 15. *ſub die* 24. *Mart.* 1622. cũ hac clauſula, *quod à prædictis ſententijs, nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, quauis authoritate, aut Priuilegiorũ, etiã prætextu Epiſcopali, ac maiori dignitate fulgentem abſolui poſſit.* Inſuper *per cuiuſuis Concilij decreta, &c.* ex quo patet Poteſtatem conceſſam Epiſcopis à

Trid.

Trid. *in Cap. Liceat*, abrogatam eſſe ſuper caſus Bullæ cœnæ occultos, vigore dictæ clauſulæ. Ita ſubſcribunt non Pauci, & ſequitur Bonac. *de Cenſ. lib.* 1. *q.* 22. *p.* 2. *num.* 2. vt innui *Poteſt.* 2. *num.* 5. Dixerunt quidam; Clauſulā illā derogare tantū facultati priuilegiorū quoad caſus publicos, quia ſtat Tridentinum in fauorem Epiſcoporum pro occultis. At ſi hodiè hi gladium excommunicat. euitare cupiunt, ceſſare coguntur affirmatiuam ſententiam tenentes propter Bullam Alex. 7. incipit: *Sanctiſſimus* 2. *Octobris.* 1665. *propoſit.* 3. vbi confutat fundamentum aliter dicentium fortè ex decreto S. *Congreg.* 18. *Iulij* 1629. quo tollerata fuit dicta ſententia.

In ſecunda Claſſe ſunt alii caſus Papales intrà, vel extrà ius vagantes, reſeruati, de quibus Bonac. meminit *tom.* 3. *de Cenſ. diſp.* 2 *per totum*, Pro quibus occultis ſtat virtute Trid. *cap. Liceat.* in fauorem Epiſcoporum, abſq; DD. cōtrouerſia. Quorum delegationem in multorum opinantium conflictu, tamquam probabiliorem ipſe ſuſtineo; fieriq; poſſe cum Homob. *de Caſ. reſeru. p.* 1. *de Abſolutione caſuum Obſer.* 5. apud quem Alii citantur ſequentēs: idipſum habet Dian. P. 3. *tract.* 4. *reſ.* 141. Barboſa tamen fuit anceps, & expectans deciſionem, *de Epiſcopo, Alleg.* 39. *n.* 14. Tandem Affirmatiuā fuit amplexus *in Collect. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 6. *ſub num.* 45. varus munitam rationibus. Tum quia delegatio facta à lege eſt Epiſcopo ordinaria, data induſtria perſonę. Tū etiam quia nulla mentio reſtrictiua; prout fieri ſolet in controuerſia, & factum fuit in occultis Bullę Cœnę, quod eſt ſignum euidentiſſimum; ergo licebit Epiſcopis vti dicta facultate, tamquā propria, vel delegata ad Vniuerſitatem Cauſarum, cum qua ſtat vera ſubdelegatio, iuxtā dicta *Poteſt.* 1. *ſub num.* 3.

Tu fortè dicis cum Bonac. *de Cenſ. diſp.* 1. *q.* 22. *p.* 3. *num.* 25. delegationem hanc eſſe ſpecialem, ex illis verbis. Trid. *d. l. Per ſe ipſos, aut ſuū Vicarium, ad id ſpecialiter deputatum*) adeòque aſſeris: Epiſcopum poſſe delegare in caſu occurſo, non verò generaliter pro omnibus occurſuris. Sed tibi reſpondeo: Verum eſſe de delegatione ſpeciali vniuerſali, non quidem de ſingulari, & in caſu oblato, quia Poteſtas conceſſa eſt ſpecialis, ideò niſi à ſpecialiter delegato pro occultis Papalibus exerceri debet, vt benè notarunt quidam cum Sanchez, & eſt ſenſus Homoboni *d. loco.* vbi ſic. Poteſt tamen in his, vices ſuas, vel in particulari caſu, vel in generali alteri committere iuxtà tenorē diſpenſatiuum Trid. Etenim hæc eſt natura diſpenſationis, dilatare, ad differentiam pœnæ, cui eſt reſtringere; idcirco factus ſermo de Abſolutione, & diſpenſatione, debent explicari iuxtà ampliorem ſenſum in fauorem Animarum. Sequitur hanc Poteſtatem Alterius *de Cens. tom.* 2. *diſp.* 8. *cap.* 3. *concl.* 4. *verſ. Tertio notandum.*

2 *Sed quinam ſunt hi caſus occulti, & Papæ reſeruati?*

Reſpond. Recurrendum ad varios Authores; laborem impendentes, & colligentes ex variis iuribus, & diplomatibus cathalagum omnium excommunicationum. Contrà Epiſcopos, Clericos, Regulares, & omnes. Præſertim Bonac. Alteriū Barboſ. & Alios peculiaria volumina efficiētes de Cēſuris; apud quos pariter apertè conſtat irretitos Cēſura aliqua publica, & reſeruata, legitimèque impeditos adire Pontificem, poſſe ad Epiſcopi dexterā

recurrere, prout fuſiùs Poteſt. 9. ideò ſatis pro prima, & ſecunda parte Poteſtatis.

De Epiſcopo delegante cauſas criminales Laico, defectu Clericorum, & quid de ipſo Allegato ſuſpecto?

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare cauſas criminales Laico, defectu Clericorum.*

2 *Sed quid de Epiſcopo Allegato ſuſpecto?*

3 *Sed à quonam aſſignandi ſũt Arbitri?*

4 *Sed quid, ſi Arbitri fuiſſent diſcordes?*

5 *Sed quid de cauſa remiſſa ad Vicarium, & allegatum ſuſpectum?*

6 *Sed quid, ſi Vicarius cognouerit cauſam, tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ?*

Poteſtas CXXX.

1 Poteſt Epiſcopus delegare cauſas criminales ſuorum ſubditorum Laico, defectu Clericorum. Ita apud Graſſ. *de effectibus Clericat. eff. 1, num.* 564. Vega, & Alios, quos ſequitur Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 108 *num.* 5. Et quia vetitum omninò eſt, Laicos cognoſcere, diſcutere, & examinare cauſas Eccleſiaſticas, vel delicta Clericorum, diuerſis, ex iuribus, *in cap. Benè quidem 96. diſt. & cap. Significaſti de foro competenti*, quòd, & confirmauit Trid. *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 20. & ſeſſ. vlt. cap. 10. de Refor.* vbi de mora litium, & cauſarum pertinentium ad forum Eccleſiaſticum; ex quo, principali vetito; vetitũ quoq; eſt eius acceſſorium & delegatio. At quia quandoq; àccidit deficere Clericos idoneos in partibus, in quibus delegãda foret cauſa criminalis Clericorũ, ſic impotentiæ vi, Laicis idoneis in iure Eccleſiaſtico peritis poſſet Epus delegare dictas cauſas videndas, abſq; contrauentione Iuris Eccleſiaſtici d. cap. vbi prohibitio fundata eſt in ſufficientia, & idoneitate aliorum Clericorum, quapropter ſundamento negato; ſubuenitur cauſa, eo modo, quo poteſt, neuè res indiiudicata, vel malè iudicata remaneat, quod eſt potioris iuris, apud citatos DD. Procedit quoque validiùs dicta Poteſtas, ſi ferenda foret ſententia Sanguinis, poſtquam Epiſcopus cõpilauerit proceſsũ, cauſamque cognouerit; Vel q̃do cauſæ eſſent ciuiles, & temporales, tamquam nullibi interdictę, vt notauit Barboſ. *d. loco, à num.* 5. Itaque Laicus delegatus ab Epiſcopo tamquam Iudex caſum criminalem diſcutit, & examinat, proceſſum format ſecundum iuris Eccleſiaſtici diſpoſitionem, illumque remittit Epiſcopo pro ſententia ferenda, vel ipſe profert ex delegatione ſibi facta, exercendo nudum Myniſterium, non verò iuriſdictionem propriam, quia vetitam in dictis iuribus; ſed alienam, & commiſſam. Conſueſcunt conformiter Epiſcopi eligere Aſſeſſores, Doctores laicos, remittendo eis graues cauſas, & criminales diſcutiendas, de quibus fusè dicam: *Poteſt.* 179. quę firmant poſitam Poteſtatem.

Vindicat ſibi locum poſita Poteſtas,

ſtas, quando Clericus non eſſet totaliter in iure ſufficiens, vel in aliquo deficiens, quia ſic in totũ eſt inſufficiens ad dictum munus obeundum. Ideò ſententia lata à Clerico, ita deficiente, vnà cum Laico perito eſſet bona, & abſque iurium cõtrauentione. Aliàs tamen ſi ſtante Clerici habitudine vnà cum Laico proferetur ſententia eſſet inualida, vt notat Abb. *in Cap. Significaſti de foro competenti*. Quænam autem erunt cauſæ criminales, videto P. *Paſt. Impot.* 60.

Sed quid de Epiſcopo allegato ſuſpecto?

Reſpond. Pro cauſa verè ſuſpicionis coram Epiſcopo, poterunt aſſignari Arbitri ad cognoſcendam ipſam: vt colligitur *ex cap. cum ſpeciali de Appellationibus apud Sperell. in deciſ. fori Eccleſ. deciſ.* 93. *num.* 13. hocque ad tollenda de medio dubia, pro danda ſententia definitiua coram Iudice competente, cauendam ſuſpicionis notam, & frẹnandam malitiam recuſatoris; neuè arriperet viam appellatiuam cum dedecore Iudicis cõpetentis. Etenim niſi iuridicè euelli poteſt cauſa de Iudice competente, & non ad nudum recuſatoris dictum: *de Regulis Appellationis*.

Sed à quonam aſſignandi sũt Arbitri?

Reſpond. Eorum vnus ab Epiſcopo, & alter à Recuſatore, nè alteruter grauaretur, iuxtà illud *quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet*, in d. cap. Appellationis. DD. citati.

4 *Sed quid, ſi Arbitri fuiſſent diſcordes?*

Reſp. Oportère adhiberi tertium, qui omnes tenentur decidere intrà terminum ab Epiſcopo præfixum, quod ſi conclusa fuerit ſuſpicio, tunc vera, & legitima, fieri debet deuolutio cauſæ ad illum ſuperiorem, cui de iure competit appellare. Ità Vulpè *de Appell. cap.* 25. *num.* 13. Si verò fuerit deciſum, cauſam eſſe illegitimam, tunc remiſſum cauſæ ſpectat ad Epiſcopum, aut alteri remittenda de conſenſu recuſatoris. Addit Vulpè: Recuſantem non debere eligere Arbitrum remotè diſtantem, eſtò poſſit illum eligere alibi. Ratio quia foret vilipendere cauſam, & fugere ſententiam in tempore interiecto. Quę doctrina valdè inſeruit DD. tàm in iure Ciuili, quàm Eccleſiaſtico, pro cauſis decidendis, litibuſque terminandis. Ita DD. quos citat; & ſequitur Barboſ. *d. loco*.

5 *Sed quid de cauſa remiſſa ad Vicarium, & Allegatum ſuſpectum?*

Reſpond. Recuſato Vicario in formam iuris, non intelligi recuſatum Epiſcopum. *ex cap. Si contra vnam: de Appell.* Sicque Epiſcopus poſſet dare alium Iudicem. Ratio prioris eſt, quia eſtò ambo idem Tribunal erigant, tamen ex eo valet, quod priori recuſato, etiam ſubſequens intelligitur recuſatus. Secùs è contra, recuſato ſequenti nõ recuſatur ille, ad quem ſequitur. Ita ſuſtinet Suarez *de Cenſ. diſp.* 13. *ſect.* 2. *num.* 15. Proùt excommunicato Vicario, non intelligitur excommunicatus Epiſcopus: lege Scacc. *de Appell. q.* 8. *n.* 85. Sbroz. *de Vicario lib.* 3. *q.* 15. Vide *Poteſt.* 259.

6 *Sed quid, ſi Vicarius cognouerit cauſam tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ?*

Reſpond. In caſu, Epiſcopo recuſato, & Vicarius eſſet delegatus, vel confirmatus à Papa, aut alio Superiore non poterit recuſari. Ratio, quia vi confirmationis, vel delegationis à Sede Apoſtolica videtur procedere diſtinctè, & ſeparatè à iu-

iuriſdictione, quàm aliàs exercèret, ſi à ſolo Epõ fuiſſet electus; idcircò recuſata Epiſcopali iuriſdictione operatur alia, quàm habet in ſui delegatione. Ita notarunt citati, cõtra Dacian. & Rebuff.

De Epiſcopo delegante alteri facultatem diſpẽſandi ſuper denunciationibus matrimonialibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare alteri facultatem diſpenſandi ſuper denũciationibus matrimonialibus.*

2 *Sed quanam de cauſa Epiſcopus poſſit diſpenſare, vel delegare diſpenſandi facultatem?*

Poteſtas CXXXI.

1 POteſt Epiſcopus delegare alteri facultatem diſpensandi super denunciationibus matrimonialibus. *Ita ex Tridentino ſeß. 24. de Reform. cap. 1.* vbi rigorem denunciationum præmittendarum ad Matrimonium ex iure antiquo in Concilio Lateran. mitigauit; & relaxauit, seù meliùs remiſit iudicio Epiſcopi, his verbis. — *Denunciationes in Eccleſia fiant, vt ſi aliqua ſubſunt impedimenta facilius detegantur; niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & iudicio S. Synodus relinquit.* Ob quæ vltima verba apertè conſtat: poſſe Epiſcopum denunciationes remittere, & ſuſiùs conſtabit ex dicendis. *Poteſt.* 138. Pariter delegare talem diſpenſationem ſuſtinuerunt mecum Sanchez, Ledeſma, Rebuff. Reginald. & Alii apud Bonac. *de Matrim. q. 2. p. 6. num. 7.* quorum ratio eſt, quia Epiſcopo competit de iure ordinario ratione dignitatis, & non induſtriæ perſonæ, ex mente Concilii; in illa particula (*Prudentiæ, & Iudicio Epiſcopi relinquit*) de cuius vigore Epiſcopus conſtituitur ordinarius, ad relaxandas; minorandas; vel aliàs, denunciationes. Quapropter tamquam Ordinarius conſtitutus, quod ſuum eſt, delegare poteſt, *ex cap. vltimo de officio Ordinarij*. Cognita igitur iuſta cauſa (prout inferiùs) extrà iudicialiter, poterit in conſcientia relictis denũnciationibus, vel committere, vt alter Clericus remittat, & Matrimonium celebrare.

2 *Sed quanam de cauſa Epiſcopus poſſit diſpenſare, vel delegare diſpenſandi facultatem?*

Reſpond. Adhibitis omnibus diligentiis nè aliqua impedimenta ſubſint ad periculum vitandum in impeditis, Epiſcopus formare poterit iudicium in infraſcriptis caſibus. 1. Quando de proximo inſtaret tempus prohibitionis nuptiarum. 2. Quando Matrimonium eſſet cõtrahendum in Mortis articulo, pro legitimandis filiis. 3. Si Virgo eſtaret ſub Tutore iniquo, volenti nobilem, ignobili, vel infami tradere viro, nè id accideret. 4. Quando contrahentes diù habiti ſunt pro coniugibus, contrahere volunt, ſed ob verecundiam timent. 5. Quando adeſt conditionis disparitas, vnà cum imminenti ſuperioris momenti. 6. Quando fieret inter Magnates, quorum impedimenta ſi quæ adeſſent notiora fuiſſent. 7. Quando time-

mereretur ſuſpicio malitioſi impedimenti, & ſimiles; habet Sotus *in* 4. *diſt.* 28. *q.* 2. *ar.* 3, Silueſter, Henriq. Sanchez *lib.* 3. *diſp.* 9. quos ſequitur Bonac. *d. loco num.* 7. *verſu rogabis.* His addit Sanchez in fine, quod ſi quandoque fuiſſet Matrimonium ratum, & poſſent fieri proclamationes Matrimoniales omiſſæ ex ſola cauſa, quod ante Matrimonium fieri nõ poterant; fient ante conſumationem, vt accidit, quãdo ex ſola tẽporis arctione denunciationes preire non potuerunt. Caueat autem Epiſcopus licentiam concedere in euentu cuiuſlibet caſus, Matrimonium contrahi, abſque Parocho, & Teſtibus, quia ſunt de ſubſtantia contractus liciti, & mutui. Poſtremò S. Congregatio decidit apud Chamerot. quod quando omittuntur denunciationes ante Matrimonium, ſemel, vel bis fiant poſt contractum, refert Barboſ. *de Epiſcopo, Alleg.* 32. *n.* 55.

De Epiſcopo delegante Authoritatem Indulgentiarum Sacerdoti Infirmo aſſiſtenti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare Authoritatem, quam habet Indulgentiarum Sacerdoti aſſiſtenti Infirmo.*

Poteſtas CXXIX.

1 POteſt Epiſcopus delegare Authoritatem, quam habet Indulgentiarum Sacerdoti aſſiſtenti Infirmo. Hanc poteſtatem ſuſtinent multi apud Dianam *P.* 10. *tr.* 16. *reſol.* 5. *§. Et tandem.* cum Pelizario, vt infrà, & quia de Indulgentiis ſatis egi *Poteſt.* 33. *&* 65. hic examinatur facultas, quam habent Epiſcoporum aliqui à S. Sede Apoſtol. ſpecialiter conceſſa, vt aſſiſtentes per ſe infirmis de nocte poſſint concedere Indulgentiam Plenariam; quàm alteri aſſiſtenti delegare poſſe videtur, modò tamen quòd ſubdelegatus ſeruet limites concedentis, & delegantis, ſcilicet de nocte. Ratio, quia cũ d. clauſula irritante ſolet concedi talis facultas per ſe, vel per alium aſſiſtentem Sacerdotem, vel Clericum; prout ſeruatur in conceſſione Indulgentiæ lucrandæ in tali loco, vel Eccleſia, à primis veſperis præcedentis diei vſque ad occaſum Solis ſequentis diei, quod tempus eſt de ſubſtantia requiſitum; idipſum de Indulgentia præfata, refert Pellizzar. *tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 5. *ſect.* 1. *ſub. num.* 190.

De Epiſcopo delegante Authoritatem diſpenſandi impedimenta matrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare Authoritatem diſpenſandi impedimenta Matrimonij.*

2 *Sed nũm dicta Poteſtas habeat locum in omnibus impedimentis?*

Po-

Poteſtas CXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus delegare authoritatem diſpenſandi impedimenta Matrimonii. In quibus ipſe diſpenſare poterat. Et quia conſtabit ex dicendis, Epiſcopum poſſe diſpenſare in impedimentis impedientibus Matrimonium iuſtis de cauſis, ex optima conſuetudine recepta, apud Vgol. *de Epiſc. cap.* 60. §. 3. & Bonac. *de Matrimon. q.* 3. *p.* 15. vt dicam *Poteſt* 154. ex qua tamquam ab ordinaria facultate pendet, delegatiua, quam ſuſtinent Sanchez *de Matrim. lib.* 2. *diſp.* 40. *à num.* 14. *Valer.* Regin. Molina, & Alii, quos ſequitur Barboſ. *de Epiſcop. Alleg.* 34. *à num.* 14. Quorum Ratio pendet à iuris interpetratione, qua iudicatur Poteſtas Ordinaria, eique debita ſiuè ex conceſſione, ſiuè alio quouis titulo. Iuſtis tamen, & vrgentibus cauſis, cum impotentia contrahentium adeundi ad quem aliàs; prout probant DD. relati pro dirimentibus, quæ ſunt maioris momenti. Tū etiam quia iuriſdictio competens dignitati, vel officio ſequitur iura ordinariæ poteſtatis ex Alzedo *p.* 2. *cap.* 7 *num.* 36. Tum denique *in cap. vlt. de officio Ordinarij*, qui habet poteſtatem ex officio ſuo illam delegare poteſt, ad differentiam, quod docetur *in cap. vlt. de officio delegati*; at in caſibus vrgentibus, & occultis, habet ex officio ſuo, ratione impotentiæ recurrentium, vel tamquā tacitus delegatus Papalis ad Vniuerſas ſimiles cauſas, ergo ambigi non debet: poſſe Epiſcopum, cauſis adiectis vrgentibus, delegare d. diſpenſationem.

2 *Sed num dicta Poteſtas habeat locum in omnibus impedimentis?* Reſpond. Affirmatiuè, & quidem de impedientibus, cum Vgol. *d. loc.* extrà dubium eſt, Matrimonium factum eſſe validum eſtò illicitum, atque adeò contrahentes punibiles, ſi abſque debita facultate contraherent, vel contraxiſſent, aſpernentes iura Eccleſiæ. De dirimentibus autem alia quamplurima requiruntur ad diſpenſandum, vrgentibus de cauſis (id ipſum ad delegandum) vt videre eſt *Poteſt.* 153. ideò firma ſtat Poteſtas, his munita conditionibus, quod impedimenta ſint occulta, cum impotentia adeundi, ad quam ſequitur delegatiua, ſeù communicatiua poteſtas alteri Clerico, vt diſpenſet in caſu euento, & bona fide contracto, de matura deliberatione facta ab Epiſcopo, eiuſque Aſſeſſoribus. Enim verò de euento, & euenturo mala fide contracto eſt aliter dicendum cum Sanchez *d. loco diſp.* 11. *n.* 4. *contra* Henriq.

De Epiſcopo delegāte Authoritatem diſpenſandi in irregularitate, & ſuſpēſione prouenientē ex delictis occultis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt delegare Authoritatem diſpenſandi in irregularitate, & ſuſpenſione proueniente ex delictis occultis.*

Poteſtas CXXXIV.

Po-

1 POteſt Epiſcopus delegare Authoritatem quam habet à Tridentino *ſeſſ. 24 de Ref. cap. 6.* diſpenſandi in irregularitate, & ſuſpẽſione prouenientibus ex delictis occultis (homicidio voluntario, & deductis ad forum, exceptis), & quia conſtabit ex dicendis *Poteſt.* 158. influxu variarum opinionum illam facultatem *in cap. Liceat*, cõpetere Epiſcopo iure Ordinario, & conceſſiuo ab illa lege, quæ delegat vniuerſaliter pro quolibet genere delictorum occultorum, etiam reſeruatorum Sedi Apoſtolicæ: at illa eſt ita conceſſa, ergo delegabilis, & communicatiua, prout indicant ſequentia verba Trident. (*per ſe ipſos, aut Vicarium ad id ſpecialiter deputatum*), ex quo facultas eſt diſpenſabilis, & deputabilis. Nec dicas cum Alterio, hæc verba referri ad Abſolutionem, & non ad diſpenſationem, & ſequitur Barboſ. *in d. cap.* expectans deciſionem, nã aperta ſunt verba Concilii cum copula connexiua, *diſpenſandi, & abſoluendi*, abſque vllo ſigno puntali, quòd fortè diuerſaret ſenſum. Equidem adhæreo doctrinæ Henriq. *lib. 14. cap. 19.* vbi docet, quòd ipſe ſuſtineo cum Sanchez *lib. 2. diſp. 4. num. 17.* Layman, & Aliis; Specialiter autem Homob. *p. 1. de Caſibus reſeruatis, titul. Quinam* ait: Poteſtatem hanc appellandam eſſe generalem, & generaliter ad præteritos, & futuros caſus extendendam, cuius ſenſus eſt: Poſſe Epiſcopum Vicario ſpecialiter electo generalem facultatem delegare, vt poſſit ab occultis delictis præteritis, & futuris (quia Concilium nõ diſtinguit) Abſoluere, & diſpenſare in omni irregularitate, & ſuſpẽſione incurſos. Excogitatur verbũ *Deputandum*, quod eſt futuri temporis; ad ſignificandum, quod pro occurſuris caſibus erit deputandus ſpecialiter eius delegatus, ſeu Vicarius pro diſpenſandis dictis exceſſibus. Quid quid ſit pro occurſis, ex quibus patet apertè vis communicatiua, ſeu delegatiua; quàm pariter tetigi *Poteſt. 129.*

De Epiſcopo deputante præbendam pro Lectoribus Sacræ Scripturæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt deputare Præbendam pro Lectoribus S. Scriptura.*

2 *Sed quid de ipſa lectione?*

Poteſtas CXXXV.

1 POteſt Epiſcopus deputare præbendam pro Lectoribus Sacræ Scripturæ; ita vigore Conciliorum Lateran. *ſub Innoc. 3.* & Trident. *ſeſſ. 5. de Reform. Cap. 1.* vbi innouantur quamplurima SS. Pontificũ decreta ſic: [Nè cæleſtis ille Sacrorum librorũ theſaurus, — neglectus iaceat; ſtatuit, & decreuit: quòd in illis Eccleſiis, in quibus præbendę, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium pro Lectoribus S. Theol. deputatũ reperitur, Epiſcopi, — & alii locor. Ordinarii, eos, qui — huiuſmodi obtinent, — per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneũ ſuſtitutum ab ipſis Epiſcopis, — & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per ſubtractionem fru-

ctu-

ctuum cogant, & compellant. De cætero Præbenda, Præſtimonium — niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos id munus explère poſſint conferantur, & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. In Eccleſiis autem — vbi nulla præbenda — reperitur, preterquã ex cauſa reſignationis, primo vacatura, — ipſo facto perpetuò intelligatur conſtituta, & deputata, & quatenus nulla, vel inſufficiens foret — Epiſcopus per aſſignationem fructuum alicuius ſimplicis beneficii, — vel per cõtributionem beneficiatorum ſuæ Ciuitatis, & Diœceſis, vel aliàs, prout commodiùs fieri poterit, de Capituli conſilio, ita prouideat; — Ita tamen, vt quæcumque aliæ lectiones — minimè pretermittantur.

Vbi verò haberi non poſſit lectio S. Theologiæ eligatur Magiſter grammaticę, qui gratis doceat Scolares pauperes cum aſſignatione mercedis, de Capitulari, vel Epiſcopali menſa. In Monaſteriis Monachorum, ſimiliter lectio habeatur, aliàs Abbates negligentes opportunis remediis, Epiſcopi locorum, vt S. Apoſtolicæ delegati, ad id compellant. In Conuentibus verò aliorum Religioſorum lectio ſimiliter S. Scripturę habeatur, quæ lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus aſſignetur dignioribus Magiſtris. — In Gymnaſiis publicis, de Principum Religioſiſſimorum pietate lectio inſtituatur, vel reſtituatur, & nè impietas diſſeminetur, ſtatuit S. Synodus; neminem ad lectionis officium admittendum, niſi priùs ab Epiſcopo loci de Vita, Moribus, & Scientia approbatus non fuerit; quod de Lectoribus in Clauſtris non intelligatur. Docentes verò, & Scolares, priuilegiis omnibus, de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum ſuorum, in abſentia, à iure communi conceſſis, plenè gaudeant, & fruantur.] Hæc ſummatum in *dicto cap.* ex quo dilucida, & prouida inſtitutio, atque accurata Concilii deputatio præbendæ pro lectoribus colligitur, & de vtraque in præſenti agendum, atque magis eluceat prebendarum Poteſtas deputatiua, & quia de Lectoribus Regularium alibi *Poteſt.* 101. dixi: ideò hìc de aliis extrà clauſtra; quorum deputatio ad ſolum Epiſcopum pertinere docuerũt Varii apud Nicol. Garciam *de Beneſ. p. 5. cap. 4. num. 162.* in quocumque Menſe vacet præbenda Theologalis; vnà cum Zeroll. *in Praxi p. 1. v. Beneficia* §. 4. contrà quoſdam apud eoſdem. Examinare tandem, de Vita, Moribus, & doctrina, ſiuè publicè, ſiuè priuatim docuerint, ad eumdem attinet, ex apertis verbis Concilii, ſicut quibus hora, & tempore, atque materia operam dare debent, *ex Sacr. Congregatione apud* Sellium *in Select. cap. 38. &* Garc. *d. loco.* Pariter de vacantia trium Menſium *Iulij, Auguſti, & Septembris*, & non alio tempore, & quod per ſe ipſos legant. Aliàs inſtitutio erit irrita, ex Tridentino. Quod ſi poſt inſtitutionem factam inſtitutus fuerit perpetuo impedimento detentus; facienda erit noua Collatio ab Epiſcopo, & nullo modo ab inſtituto, *ex varijs deciſ. apud* Barboſ. *in Collect. deciſ. 447. num. 6.* In defectu autẽ Clerici Secularis, fructus prębendæ tradendi erunt cuidam Superiori alicuius Ordinis pro aſſignando, & deputando idoneo Theologo ad publicè legendam S. Scripturam, cui erunt primo ſubminiſtranda neceſſaria, & ſi quod ſupererit, vſui Monaſterii applicandum. *Ità apud* Zeroll. *d. loco* §. 5. *ex B. Pio V. & Greg. 13. citati* à Barboſa *de Epiſco-*

copo Alleg. 35. num. 15. mihiq; *de Inſtitutione.*

Deputatio tandem, de qua in præſenti, illa eſt, quæ vel deputata ante Tridentin. vi Concilij Later. *in cap. Quoniam de Magiſtris*, vel primò vacatura poſt Tridentin. *d. loco*, omnino facienda ab Epiſcopo, vt ipſa Sacr. Scripturæ lectio habeatur, & fortè vix accidit caſus deputationis hac noſtra tempeſtate, quæ eſt longè diſtans à limine Trident. Cuius vigore, nota: ad Epiſcopum non pertinere collationem, quia Concilium non expreſſit à quo, ſed ait: *Conferatur*, ex mente DD. citatorum. Attinere autem curare, & prouidere, vt deputata ab Eccleſia, vel Capitulo, vel aliàs ab Epiſcopo, cui fuerat inſtitutio, conferatur, adeò quod ſi non erit deputata, illa intelligatur, quæ primò fuerat vacatura poſt Tridentin. nî vacatio ſit ex cauſa reſignationis. hucvſque igitur iam deputata eſt ſaltem altero ex modis præfatis, ipſamque deputatam applicabit Epiſcopus lectoribus deſignatis, cogendo per iuris remedia eos, ad quos ſpectat dare præbendam, ſeù fructus beneficii, & eſt ſcopus noſtræ Poteſtatis. In caſu autem quo deputata, vel vacata adhuc non ſit, vel inſufficiens, deputabitur ab Epiſcopo, per eos, qui beneficia habent in Ciuitate, & Diœceſi, vel aliàs, de Conſilio Capituli. *Barboſ. d. loco num. 2.*

Prouiſus autem, ſeù præbendatus huiuſmodi tenetur per ſe legere, & nequaquam per ſubſtitutum, aliàs cogendus, vel priuandus ad metam contumaciæ, *ex S. Congregatione* apud Sell. citat. Barboſ. *in Apoſt. deciſ. v. Præbenda Theologalis nu. 7.* Nec poteſt obtinere aliud Beneficium incompoſſibile, quod ſi haberet Parochiale, tenetur reſidere in Parochia, & arbitrio Epiſcopi aſſignandus erit Coadiutor, ſeù ſubſtitutus, *ex deciſ.* apud Aldan. *in compend. Canonic. reſol. lib. 1. tit. 3.* — Debet Prouiſus ex gratia quotidianas percipere diſtributiones, illis diebus, quibus legit *ex S. Congregatione*, ſic annuente *Greg. 13.* notat Barboſ. *d. loco v. Lection. Sac. Scripturæ nu. 9.* non verò pro Matutino ſequentis dici, in veſpere præcedenti, & omnia emolumenta, ac ſi eſſet vnà cum intereſſentibus choro. — Tandem debet relinquere locum Antiquioribus Canonicis, quia præbenda Theologalis nõ eſt dignitas, ex S. Congrat. apud Barboſ. ibid. *v. Præbenda Theologalis, n. 8.*

Præbenda denique huiuſmodi non poteſt optari, vel dimitti ad differentiam aliorum Canonicorũ *ex Sacra Congregatione 7. Iunij* 1601. Dum vacat, applicantur fructus ab Epiſcopo perſonæ idoneæ in commendam pro obeundo munere vſque ad Prouiſionem, S. Congregatio 8. *Feb.* 1594. apud Sell. quod non habet locum in Eccleſiis Regul. *ex Sacra Congregatione in vna Pampilonenſi 9. Septembris* 1573. pænes Barboſ. *ibid. v. Præbenda, n. 3.*

2 *Sed quid de ipſa lectione?*

Reſpond. Illam eſſe, quæ explicatur verus, germanus, & catholicus ſenſus iuxta dogmata SS. PP. & mentem Catholicorum expoſitorum, adeòut Aſſiſtentes adiſcant quid Sacr. Scriptur. docet: vel vt Alii volunt eſſe Theologiam Scolaſticam, ita multi cum Garc. refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 56. num. 6.* Ad quam lectionem tenentur accedere Canonici, & cæteri Presbyteri Eccleſiæ Cathedralis. Barboſ. *ibid. & Collect. Trid. ſeſſ. 5. de Ref. c. 1.* & ſi quod reliquum eſt pro Regularibus, vide Poteſt. 100. & 101.

De Epiſcopo determinante onera miſſarum, Anniuerſaria, & Officia defunctorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt determinare, & diminuere onera miſſarum, Anniuerſaria, & Officia defunctorum ante Tridentinum impoſita.*

2 *Sed quid ad cognoſcendum onera fuiſſe ante Tridentinum impoſita?*

3 *Sed quid de tempore medio ab Anno 1564. vſque ad tempus decreti 1625?*

4 *Sed quid de Miſſis Anniuerſarijs, & Officijs defunctorum relictis in erectione beneficiorum poſt Tridentinum, vel poſt decretum?*

Poteſtas CXXXVI.

1 POteſt Epiſcopus determinare, & diminuere onera Miſſarum, Anniuerſaria, & Officia defunctorum ante Tridentinum impoſita: facultate deſumpta ab eodem Concilio *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 4. his verbis: *Sancta Synodus facultatem dat Epiſcopis vt in Synodo Diœceſana; itemque Abbatibus, & Generalibus ordinum, vt in ſuis Capitulis generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint ſtatuere circà hæc quidquid magis ad Dei gloriam — viderint expedire: ita tamen vt eorum ſæpè defunctorum commemoratio fiat.* & ſuſtinent DD. communiter apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 29. *num.* 5. Bonac. *de Sacram. diſp.* 4. *queſt.* *vl. ſ. vndec. num.* 9. & Alios notantes contrà Poſſeuin. Concilium nõ habere locum de Relictis poſt Trid. *vt* S. *Congregat.* in facti euentu reſpõdiſſe teſtantur 7. *Februar.* 1573. citati à Diana P. 1. *tract.* 14. *reſol* 2. Nec dicas Concilium abſolutè loqui, & abſque limitatione, quia concluderet, ni ali er *Sacra Congregatio* decreuiſſet, cui magis adhæret Bonac. propter Praxim, vsũque receptum. De oneribus autem poſt Concilium impoſitis, aut in limine fũdationis aliter decreuit *Vrban.* 8 incipit: *Cum ſæpè* 21. *Iunij*, 1625. pro quibus recurrendum ad Sedem Apoſtolicam, cum claulula, quod aliàs moderationes, & reductiones ſint irritæ, & nullæ, vt meliùs differam P. *poſt.* *Impot.* 67. Adeoque ſancitum à Concilio pro oneribus ante ipſum eſt, nè Miſſæ ſuprà vires ſuſceptæ nequeant ſatisfieri. Neuè depereant teſtantium voluntates, vtque ſubueniatur legatorum tenuitatibus. Propterea dat Epiſcopis, poteſtatem, illa moderandi, & reducendi, quod intelligas; iuſtâ intercedente cauſa, & rationabili, quia Teſtatorum voluntas violari nũquã debet, vt clamãt iura noua, & antiqua. Iuſta autem cauſa dicitur apud DD. quando v. g. Curſu temporis numerus Religioſorum fuiſſet diminutus, & onus Miſſarum auctus, vel redditus Eccleſiarum extenuati, & impenſæ maiores, & ſimiles apud Azor. *Inſt. Moral. p.* 3. *lib.* 12. *cap.* 6. *queſt.* 5. Quibus ſuffulti cauſis, Epiſcopi in Synodo Diœceſana, de Synodalium conſenſu, & Generales in Capitulis Generalibus de Capitularium voto, moderare, determinare, ſeù diminuere poſſunt dicta onera, vt par in Domino erit, ſiuè illa ſint in teſtamentis, donationibus, aliiſque ſimilibus diſpoſitionibus, etiam inter vi-

viuos, vt vult Moneta *de Commutatione vltim. volunt. cap.* 5. *num.* 368 & Barboſ. *d. loco qui à num.* 12. limitat 1. Ni onera ſint pro miſſis in Eccleſiæ fundatione impoſitis. 2. Vel de beneficiis requirẽtibus in eorum fundatione certum numerum determinatum Miſſarum. 3. Vel de votiuis, ſeù pro defunctis, quę iuſtis de cauſis à particularibus petuntur Perſonis, ſed tantùm procedere pro relictis quomodolibet in diſpoſitionibus præfatis.

2 *Sed quid ad cognoſcendum onera fuiſſe ante Tridentinum impoſita?*

Reſpond. Initium Concilii Tridentini fuiſſe *ann.* 1545. in quo fuit prima ſeſſio ſub Paul. 3. Terminus verò dicti Concilii *ſub Pio* 4. 7. *Februar.* 1564. prout in eiuſdem Pontificis Bulla, quæ incipit *Benedictus Deus*, à quo vltimo Anno vigor Trident. incepit obligare Chriſticolos ad eius obſeruantiam: Propterea regulantur Epiſcopi à Defunctorum Teſtamentis, videlicet totus Annus præfatus 1564. currit in fauorem eorum. Sequens verò Annus, & deinceps recurrit diſpoſitio decreti, ab *ann.* 8. præfati pro recurſu ad Sedem Apoſtolicam; ſed clariùs in ſequenti.

3 *Sed quid de Tempore medio ab Ann. 1564. vſque ad tempus decreti 1625.*

Reſpond. Contrà Poſſeuin. & Alios dicentes: Concilium loqui de Miſſis ante, vel poſt ipſum impoſitis, quæ opinio fuit reiecta per declarationem *Em. Card. ann.* 1573. apud Dian. *d. loco*, Incipere nullas, & inanes moderationes factas ab Epiſcopo, vigore Tridentini poſt decretum Vrbani *de Anno* 1625. Pro illis verò Teſtamentis ab Anno Concilii, vſque ad decretum ſecuriùs recurri debuerat ad Sedem Apoſtolicam, vel vti priuilegiis ab illa conceſſis, quia de oppoſito non conſtabat, modo verò conſtat poſitiuum propoſitum *ex verb.* præcepto cum clauſula, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs.*

4 *Sed quid de Miſſis Anniuerſarijs, & officijs Defunctorum relictis in erectione beneficiorum, poſt Trid. vel poſt Decretum?*

Reſpond. Nullibi prohibitionem ineſſe, quin Epiſcopus non poſſit, nec Decretum Vrbani prohibet prout ad primum dubium reſpondit Sacra Congregatio, etiamſi legatum ſit in limine fundationis: ſic *Verùmtamen, ſi in ipſa beneficij erectione expreſsè cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere; ac moderari; legem hanc fundationis, quam, decreta hac de re edita non ſubſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.*

De Epiſcopo deſtruente Eccleſiam collapſam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt deſtruere Eccleſiam vetuſtate collapſam, ibique ſacram figere Crucem.*

2 *Sed quid de Iuris prætenſione?*

Poteſtas CXXXVII.

1 POteſt Epiſcopus deſtruere Eccleſiam vetuſtate collapſam, ibique Sacram figere Crucem, Communiter apud Aloys. Ricc. *in Praxi aurea reſol.* 201. Cuius ratio eſt, quia nequit reparari locus ille Sacer, nec decet profanis vſibus

exponi, ſed ſemper in reuerentiam haberi, quâ propter ſtagẽda eſt Crux in ſignum, & diſtinctionẽ profanorũ locorum, vtque veneraretur locus ille, in quo placuit Altiſſimo pro tempore in ſacrificium deſcendere. Item lapides, ligna, & alia vſui Sacro applicata transferri decet ad ſtructuram aliarum Eccleſiarum, neutiquam verò vendi ad ſordidos vſus, vt docuit Nauar. *de Spolijs Clericorum* §. 18. *num.* 11. & Ricc. *d. loco* Refert ita decil. à *Sacra Congregatione.*

2 *Sed quid de Iuris prætenſione?*

Reſpõd. Per lapidum, lignorum, aliarumque rerum venditionem, ſeù Tranſlationem Eccleſiæ collapſæ ad aliam, nullum ius transferri, neq; induci, ur abſque ſpeciali Iuris commonis mentione, proùt in vlla reperitur lege, igitur prætenſio vana. Ita ſentit Ricc. *d. loco* cum Aliis.

De Epiſcopo diſpenſante, vt vni conferantur plura beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare, vt vni conferantur plura Beneficia difformia in eadem Eccleſia.*

Poteſtas CXXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare, vt vni conferantur plura beneficia ſimplicia, & difformia in eadem Eccleſia, Subſtinetur à pluribus DD. apud Nauar. *de præbendis cõſil.* 18. *num.* 1. Leo in *Teſauro fori Eccleſiaſt. p.* 2. *cap.* 8. *num.* 55. refert Barboſ. *de Epiſcopo* P. 3. *alleg.* 62. *à num.* 2. In his tamen caſib⁹, 1. Quando vnum non ſufficit ad ſuſtentationem. 2. Quando ambo ſunt ſimplicia. 3. Quando in eadem Eccleſia; vt colligitur ex Tridentino *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 17. non obſtante decreto *in ſeſſ.* 7. *cap.* 4. vbi prohibentur conferri vni beneficia incompatibilia, putà dignitatum Perſonatuum, Canonicatuum, ac Curatorum, neutiquam verò beneficia ſimplicia compatibilia, & inſufficientia, quæ nullo de iure prohibentur, conferri ab Epiſcopo vni, & diſpenſari, vt fuſiùs probaui *Poteſt.* 8 iuribus ibi præſignatis. Subdit Nicolaus de Garc. *de Beneficiis p.* 11. *cap.* 5. *num.* 259. Beneficia in Cappellis, Altaribus, & Cœmiteriis eiuſdem Eccleſiæ dicuntur eſſe in eodem tecto; verùm quippè iura aborrère duo beneficia vni conferre, ſed non quando difformia, ſimplicia, & inſufficientia, ex Gloſſ. *in c.* 1. proùt ipſa Praxis confirmat; quarè concurrentibus dictis, ſequitur Poteſtas diſpenſatiua Epiſcopalis, vt multoties cenſuit Sacr. Congregatio, apud Garc. *dicto loco nu.* 377.

De Epiſcopo diſpenſante in Irregularitatibus, & Suſpenſionibus incurſis ob delicta occulta pro Ordinibus conferendis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in Irregularitatibus, & Suſpenſionibus incurſis ex delictis occultis, pro conferendis Ordinibus.*

2 *Sed quenam ſint delicta, ob quæ incurritur Irregularitas ad ſacros Ordines?*

Poteſtas CXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare in Irregularitatibus, & ſuſpenſionibus incurſis ex delicto occulto (homicidio voluntario excepto) pro ſuſcipiendis, & ſuſceptis ordinibus. Ita vigore Trident. *in cap. Liceat, ſeſſ. 24. de Ref.* vbi memoratur Poteſtas Epiſcopi Abſolutiua, de qua egi *Poteſt. 2.* Delegatiua; *Poteſt. 129.* & *Diſpenſatiua*, de qua eſt ſermo in preſenti Illaque eſt, qua indigent volentes ſuſcipere ordines, quos non habent, vel exercère, quos malè ſuſceperunt, modò huiuſmodi delicta ſint occulta, indè vt ritè ſuſcipiant, vel exerceant. Ita Bonac. *de Cenſ. diſp. 7. q. 3. p. 6. num. 10.* Suarez *de Cenſ. diſp. 46. ſit. 4. nu. 2.* & Alii apud ipſos, quorum Probatio illa eſt, quam luculenter attulimus *Poteſt. 129.* vbi fuſiùs de delegatione, quęq; fortius ſupponendo concludit noſtram poteſtatem diſpenſatiuam, & procedit etiam pro Epiſcopo non conſecrato, ſed tantùm confirmato, cum diſpenſare ſit actus ſequens iuriſdictionem, & non conſecrationem, vel ordinē, erga ſuos Subditos, qui ratione ordinum illi ſubduntur, vt memini *Poteſt.* 85. quod eſt valdè notandum hac in re; quoniam Alij ſubduntur vni, & Alii alteri potentiæ; hi enim qui ſubiiciuntur ratione diſpenſatiua ſunt illi, quorum ſubiectio ſufficit potentiæ Abſolutiuæ, cuius priuilegia ſequitur potentia diſpenſatiua in Irregularitatibus, & Suſpenſionibus contractis, propter delicta occulta. Et eſt doctrina Suarez *de Pænit. tom. 4. diſp. 20 q. 2. num. 3.* quod Diœceſani Oriundi, Domiciliares, Peregrini, Vagi Mercatores, Scolares, Medici, & *Prætores* dicuntur ſubiici Epiſcopo q̃ ad Sacramenta Confeſſionis, & Euchariſtiæ, ex conſuetudine Eccleſiæ, & iuxtà interpetrationē Voluntatis S. Pontificis, cui doctrinæ ſubſcribit Bonac. *de Cenſ. diſp. 7. de Irregul. q. 5. p. 1. n. 5.* vnà cū Aliis DD. Tu verò cognita valère pro potentia diſpenſatiua vnà cum illa ſua differentia, quā præſefert Poteſt. abſolutiua, quia hęc Abſolutiua exercetur circà preſentem, illa verò extràiudicialiter, & circà abſentem, immò extrà Diœceſim, vt notatunt plures apud Dian. P. 4. *tract. 4. reſol.* 96. contrà Rodriq. *Propterea* Epiſcopus ſciens Irregularem, vel Suspensum, quem admittit ad Sacros ordines, dispensare censetur, quia non præsumitur ordinare Irregularem, sed vi promotionis dispensasse, apud multos, quos citat Henriq. *lib. 14. cap. 17.* §. 4. & Maiol. *de Irregul. cap. 51. num.* 8.

2 *Sed quenam ſunt Delicta, ob quæ incurritur Irregularitas ad Sacros ordines?*

Respond. Quamplurima eſſe delicta, ob quę Clericus non habens Ordines eos exercēs incurrit illam: *Primò* incurrit, quādo ſeriò quis ex officio exercèret ordinem Subdiaconatus, cum non habens. Apud DD. quos citat Bonac. *d. loco, qu. 3. punct. 6.* Immò neque ex penuria Subdiaconorum, vel conſuetudine poteſt exerceri à Clerico in minoribus *ex Sacra Congregatione 21. Aug.* 1601. refert Barbos. *in deciſ. Apoſt. v. Subdiaconus, num.* 1. Secūdò, Si ſimplex Sacerdos exerce-

ceret actum ordinis Epiſcopalis confirmando, ordinando, & altaria conſecrando. Apud Suarez *diſp.* 42. *ſect.* 4. Tertiò Clericus non Sacerdos seriò audiens Confeſſiones Sacramentales, vel ſolemniter miniſtrans Baptiſmum, vel exercens munus Hebdomodarii; niſi fortè hoc faceret bona fide, vel ſi promotus per ſaltum exercèret functiones ordinis prætermiſſi, ita *ex cap.* 1. *& 2. de Clerico non Ordinato miniſtrante.* Cuiusmodi Irregularitates de Iure communi à Papa diſpẽſantur, tamen ſi delictum fuerit occultum, Epiſcopus vti poteſt Tridentina facultate, de qua nos cum DD. citatis.

Secũdo Incurritur irregularitas p infamiam Iuris, vel facti *ex cap. Omnes* 1. *q.* 6. *& cap. Infames, 6. q.* 1. Nam portæ dignitatum Infamibus patère non debent. Idcircò infamia iuris, eſt publica, & praua opinio de vita, & moribus alicuius ex delicto, cui à Iure Canonico, vel Ciuili impoſita eſt pœna infamię. Infamia verò facti eſt quando ob immane aliquod delictum, quis punitur pœna infamię à Iudice per ſententiam declaratiuam pœnę, illa à Papa, seù ab Epiſcopo ſi ſit occultà; hęc ab Epiſcopo relaxatur, quatenus diſpenſat in omnibus criminibus, ob quæ incurritur infamia, ſicque emendatus accederet ad S. Ordines. Tãdè Pœnitentia publica inducebat Irregularitatem, quam non eſſe in vſu fatetur Bonac. niſi ea ſit, cui annectitur Infamia ex Suarez *d. loco, q.* 2. *num.* 4.

Tertio Incurritur ob delictum, quando iterantur Sacramenta initerabilia, putà Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo, modo iteratio ſit culpabilis, vt patet *ex Cap. Litteras. de Apoſtatis, & Cap. confirmandum eſt diſt.* 50. quòd extenditur ad Acolythũ miniſtrantem in iteratione Baptiſmi. Defendit autem Bonac *dicto loco p.* 3. *num.* 8. ex iteratione Baptiſmi, & Confirmationis irregularitas non contrahi.

Quarto Incurritur ob delicta cõmiſſa in eadem ordinum ſusceptione, puta quando Excommunicatus maiori excommunicatione ſcienter, vel craſsè ignorantèr accederet ad S. ordines. *ex cap. Cum illorum de Sententia excommunicationis in* 6. — Vel quando eodem die, quis inſcio Epiſcopo duos Sacros Ordines ſusciperet, vel vnum Minorem cum Subdiaconatu abſque diſpenſatione, *ex cap.* 2 *&* 3. *De eo, qui ordines furtiuè ſuſcèpit.* — Vel ſi cõiugatus etiam non conſumatus reciperet Ordines Sacros. Per *extrauag. Antiqua de Voto, & Voti redemptione.* — Vel ſi quis reciperet Ordines Sacros ab Epiſcopo, qui renũciauit dignitati (niſi fortè ignoraret) vel Epiſcopatui. — Vel quis accedens furtiuè non vocatus ad ordines, vel alium loco ſui examinare feciſſet. *ex c.* 1. *De eo, qui furtiuè ordinatur.* — Vel ſi Religioſus nullitèr profeſſus reciperet Sacros Ordines, aut Secularis ſine legitimo titulo, &c.

Alia quamplurima eſtant delicta, ob quę incurritur Irregularitas, ſed quia præ manibus ſunt diſputantium, ideò ſilendum vſque ad maturam deliberationem; videatur Turrianus *de Cenſ. lib.* 9. *diſp.* 6 *à num.* 5. Apud Dian. *p.* 5. *tract.* 10. & Bonac. *de Cenſ. diſput.* 7. *à queſt.* 3.

De Hęreſi, etiam occulta, hic nõ eſt ſermo, quoniam ſublata eſt ab Epiſcopis facultas abſoluendi per bullam Cœnę, & conſequenter diſpenſatio Irregular. incursę p illam. Neque de homicidio, ſiuè occulto, ſiuè publico, per exceptionem Triden-

dentini *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 6.* Neque de deductis ad forum contentioſum ob eandem limitationem Concilij; quodnam autem ſit delictum occultum dixi *Poteſt.* 3. & dicam inferiùs §. *Quomodo.*

Delicta demum, ob quæ incurritur Suſpenſio pro malè ſuſceptis Ordinibus, ſunt ſequentia: 1. Suſpenduntur, qui ante legitimam ætatem præſcriptam à Tridentino *ſeſſ. 23. de Ref. cap.* 12. (de qua dixi *teſt.* 8. 3.) ordinantur, cuius ſuſpenſionis relaxatio ſpectat ad Epiſcopum; Nec obſtat Bulla Sixti V. *Contra malè promotos*, quia reducta ad terminos iuris communis à *Clem. vij.* 2. Ordinati ſcienter per ſaltum, & hi vi Tridentini *ſeſſ. 23. cap.* 4. diſpenſantur. 3. Recipientes Ordines ante tempora à Iure ſtatuta, abſque Priuilegio, hæcque non cenſetur reſeruata. 4. Recipiẽtes plures S. Ordines eodem die, vel non ſeruatis temporum interſtitiis. 5. Suſcipientes ordines Symoniacè, vel Cenſurati. 6. Coniugati ſuſcipientes ordines Sacros. 7. Ordinati abſque Titulo. 8. Si Ordines ſuſceperunt ab Epiſcopo, qui dignitati renunciauit. 9. Vel ab Epiſcopo excommunicato, interdicto, ſymoniaco, hæretico, vel ſciſmatico. 10. Si ab alio Epiſcopo ſine debita licẽtia proprii Epiſcopi. 11. *V*el à proprio in aliena Diœceſi, ordinãte abſque facultate Epiſcopi. 12. Vel exercentes ordines contrà iuris diſpoſitionem in loco interdicto; aut facientes in illo celebrare. & alia, apud Bonac. *de Cenſ. in Bull. Cœna diſp. 3. qu. 2. per totum.*

Demum nota, quædam eſſe alia delicta, ob quæ impoſita eſt pœna Suſpenſionis tantum, alia verò vnà cum *I*rregularitate. Nec dubito in aſſignatis, fluctus opinionum ineſſe, meum tamen fuit probabiliores, ſeligere, minuſque probabiles relinquere.

Quomodò autem dignoſci poſſit faciliùs delictum occultum, abundè dixi *Poteſt.* 3. *num.* 8. §. *Reliquum*, & *Poteſt.* 18. *num.* 3. eſtque communior opinio apud Dian. *ibi citat. loco.* Quibus verò non placuit citata DD. explicatio, placebit audire doctrinam Fagnani *in P. part. 3. decretal. in cap. Veſtra de Cohabit. Cleric. & Mulier.* vbi *occultum* pro illo, ad mentem Concilii ſonat pro ſimpliciter occulto hoc eſt, quod probari non poteſt; ita refert Bellut. *in Opuſcul. Moral. Opuſc. 14. num.* 15. vbi ſic, ſi vnus teſtis eſſet de Viſu, & alius de Auditu, tunc delictum diceretur ſimpliciter occultum, quia improbabile; quod dum ventilatur in foro fori nequit abſolui, donec finito iudicio daretur abſolutoria libera, & ex innocentia. hæc ex Fagnano Bell. *dicto loco.*

De Epiſcopo diſpenſante interſtitia cum ordinandis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare interſtitia cum ordinandis.*

2 *Sed quid de Cauſis motiuis diſpenſandi?*

3 *Sed quid de* Regularibus?

4 *Sed quid de ordinandis alterius Diœceſis?*

5 *Sed quid de ordinante, & ordinato non ſeruatis Interſtitijs?*

Poteſtas CXL.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare interſtitia cum Ordinandis; de hac Poteſtate incidenter actum fuit *Poteſt.* 83. 90. & 91. hic verò ſeriò, cuius robur deſumptum eſt à Tridentino *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 11. 13. & 14. pro qua, tria conſidero. Poteſtatem diſpenſatiuam. Tempus, ſeù interuallum à iure requiſitum inter ordines, & Cauſas, quæ ſunt Eccleſiæ vtilitas, & neceſſitas. — De prima valdè congruum viſum fuit committere Epiſcopis talem facultatem tamquam illis, quibus præ oculis ſunt omnes Eccleſiæ neceſſitates, vt poſſint de ſubitò præueniri, applicando miniſtros idoneos, relaxando temporum interualla, moramque intermediam ad faciliùs ſubueniendum ſponſæ ſuæ, quæ vndique vigilari conuenit per Paſtores eius curam gerentes. Ita diſcurrunt DD. communiter apud Vgolin. Molfeſ. de Graff. & Alios, à quibus non probatur quod ſit, cũ tota vix eius ex antiquo, nouoque iure dependet. — De Tempore verò, ſeù interuallo à iure requiſito luculenter egi *Poteſt. citata*; ideò replicare ſuperfluum videtur. Addo tamen, Tempus requiſitum non eſſe intercalare, ſed Eccleſiaſticum, ideſt de Pentecoſtes ad Pentecoſten, iuxtà mobilitatem feſtorum, de 4. temporibus Cinerum, ad alia eadem quatuor tempora, cuius rigorem relaxat Epiſcopus ex cauſis interiectis, inferiuſque dicendis, ad differentiam Annorum, requiſitorum in Ordinando, in quo computantur Anni Solares, & non Eccleſiaſtici, hoc eſt ex 365. diebus continuatis, in quo Epiſcopus haud diſpenſare poteſt, quidquid dicat Zenardus ad 4. dies, apud Dian. *p.* 9. *tract.* 9. *reſol.* 50. docens: hac in re dari paruitatem materiæ. — In diſpenſatione demum ſtat ſemper viritim impotentia promouendi eodem die ad duos Sacros Ordines, cum Tridentino *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 13. priuilegiis quibuſlibet non obſtantibus.

2 *Sed quid de cauſis motiuis diſpēſandi?*

Reſpond. De cauſa denique diſpensandi, ob quam Trident. Epiſcopis indulſit diſpenſare, eſt neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ, Cathedralis videlicet, ſeù Parochialis, qua rũ ſeruitiis ſunt aſcripti Ordinandi. Numquam verò merum Arbitrium Epiſcoporum, quibus liberum non eſt, ſed iuſtis de cauſis diſpēſare, ad videndum totam hanc Relaxationem interualli temporis eſſe fauorabilem Eccleſiis, quibus prouidã ſe oſtendit S. Synodus, cupiens ſtatim ſubuenire neceſſitati, & prouidère vtilitati. Cuiusmodi cauſa iudicanda, ſubdita eſt arbitrio Epiſcopi, qui conſideratis, multitudine, vel paucitate Populorum, in Ciuitate, vel Oppido, deuotionem, & gentium concurſum in Eccleſiis efformat iudicium pro numero Miniſtrorum, operam dans potiùs abundantiæ, quàm indigentiæ, quia Miniſtri non deſiderari, ſed abundare debent. Quapropter duæ ſunt cauſę à Tridentino aſſignatæ, diſiunctiuè, *Neceſſitas, vel Vtilitas*, vt vel per alterutrum prouideretur Eccleſia ab Epiſcopo eius Sponſa.

3 *Sed quid de Regularibus?*

Reſpond. Epiſcoporum eſſe diſpenſare, cui erit conferre; atteſtatione, & petitione facta per Superiores Ordinandorum, ita *ex Sacra Congregatione*, apud Tamb. *tom.* 2. *diſp.* 2. *q.* 25. contrà quoſdam dicentes: ſpectare ad Superiores Regularium, quod in praxi non te-

tenetur; conformari tamen ſe debent Epi atteſtationibus Superiorum Regularium, quorum intereſt iudicare neceſſitates, & vtilitates propriæ Eccleſiæ.

4 *Sed quid de Ordinandis alterius Diœceſis?*

Reſpond. Non pertinere ad Epiſcopum mittentem, ſed collatorē, ſi in litteris id concedatur *ex Sacr. Congregat. 9. Aug. 1593.* & docet praxis ſeruari, apud Piaſech. *in praxi p. 1. cap. 1. num. 11.* contra Mirand. *in Man. Prælat. tom. 1. q. 38. ar. 7. concl. 2.* docentem ſpectare ad mittentem.

5 *Sed quid de Ordinante, & ordinato non ſeruatis Interſtitijs?*

Reſpond. Si id bona fide factum fuerit, nil prorſus incurreretur, nec quidem veniale; ſi verò ſcienter, & præſumptuosè, eſtò nulla ſit pœna in Sacris canonibus, poterit nihilominus Ordinans puniri, & ordinatus à ſuo Ordinario pœnis ſuſpenſionibus multari, tamquam delinquens in re graui contra Sacros Canones. *Ita* quamplures apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 29. num. 14.* placuit tamen Henriq. eos excuſare ab omni pæna, & culpa *in Summ. lib. 6. cap. 10. num. 13. lib. 1.*

De Epiſcopo diſpenſante cum leuiter corpore vitiatis pro conferendis ordinibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum leuiter corpore vitiatis pro conferendis ordinibus.*

2 *Sed num eorum quilibet ex recenſitis inhabilis ad ordines, poterit ſaltem ad minores aſſumi abſque diſpenſatione?*

Poteſtas CXLI.

1 Poteſt Epus diſpensare cum leuitèr corpore vitiatis pro conferendis ordinibus. Ita defendunt quamplures apud Dian. *p. 4. to. 2. reſol. 73. & p. 2. tract. 6. reſol. 61.* Et quia conſtabit de Irregularitate proueniente ex defectu corporis, & Animæ, *in Part. poſt. Imp. 43.* ideò hic de leuiter vitiatis, & abſque deformitate, ad quos ſe extendit diſpenſatiua Epiſcopi dextera, ſecus ſi deformitas ineſſet; in dubiis autem, nùm deformitas ſit leuis, vel grauis, iudicio Epiſcoporum erit: apud Mendoza, Couar. & Alios, refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 47. num. 57.* Quocircà Epiſcopus poterit diſpenſare, pluribus concurrentibus 1. Quando deformitas nō impediret ordinis executionem. 2. Si quando vitium non eſſet ita fœdū, vel turpe, ex quo ſcandalum formidatur; quibus pēſatis inclinabit in fauorem Eccleſiæ, cuius membra, & Miniſtri debent de Populo meliores ſeligi. Pro maiori autē poteſtatis claritate ponuntur caſus in exemplum iudicati à citatis DD. diſpenſabiles ab Epiſcopo.

Primo. Omnes illi, casù mutilati in occultis membris ad miniſterium minimè requiſitis, putà ſi ex infirmitate, aliòuè pudenda exiccarentur, vel obtruncata fuiſſent, poterunt ordinari; dixi *Casù*. Secùs ſi Culpa, vel ſi quis ſe caſtrauerit, aut caſtrari feciſſet *ex Cap. Si quis à Medicis, & Cap. Præterea 55. diſt. & cap. vl. de corpore vitia-*

tis. DD. infrà.

Secundo. Si casù mutilati in Mēbrorum partibus, modò illa pars non fuerit ad miniſterii executionem, puta, ſi quis carèret digito quodam in manu ſiniſtra (pollicibus, & indicibus exceptis, vel tribus in vna manu; quia ſic deformitas magna foret) docent quamplures, quos citat Borgaſ. *de Irregul. tit. de Corp. Vitiatis.*

Tertio. Si casù mutilati carèrēt digito medio, vel ſex in ſua manu digitos haberent, poterunt ſuperfluum amputàre, modò vitæ periculum non imminèret, vel ſi pars pollicis deeſſet abſque notabili deformitate, apud Campan. *in diuerſ. num.* 122. Henriq. *in Summ. lib.* 14. *cap.* 8. § 3. & Bonac. *de Cenſ. diſp.* 7. *q.* 2. *p.* 2. *num.* 11.

Quarto Habentes faciem nigrā, vt Mauri, & Ethyopes qui nullo iure ordinari prohibentur, quia color eſt accidens, & non deturpat aſpectum, ſecùs ſi fuiſſet deturpata vulneribus. DD. quos affert Bonac. *d. loco.*

Quinto. Habentes maculam in oculo, abſque deformitate poſſunt ordinari, apud Seraph. *deciſ.* 625. *à num.* 3. Secus ſi in totum inhabilem, deformem, vel lippum haberent, apud Campanil. & Henriq. *d. loco.* Si quis autem carèret viſiua potentia in ſiniſtro oculo, vt tota polleret in dextro, & ſine deformitate, atq; conuerſione faciei poſſit Canonem legere; apud Nouar. in *Man. cap.* 27. *num.* 199.

Sextò. Habentes Nasū tam paruum, vel grandem, aut tortuoſum abſque deformitate. Selua *de benef. p.* 3. *q.* 5. *num.* 44.

Septimò. Loquentes impeditè, modo defectus non ſit tam grandis, quod perfectam locutionem impediret, apud Henriq. *in Summ. lib.* 14. *cap.* 8.

Octauo. Carentes dentibus, capillis, vel auribus, abſque culpa, & deformitate. ex varijs DD. apud Barboſ. *d. loco. num.* 24. *& num.* 36.

Nono. Claudi non ferentes baculum *ex Cap. Si quis in Infirmit.* 53. *diſt.*

Decimo. Habentes gibbum, ſcabiem, Paralyſiam, membrum quodam lacerum, Chiragram continuam, relinquuntur arbitrio Epiſcopi, cui erit formare iudicium ad diſpenſandum, ex regula ſuperiùs tradita.

Tandem. Laborantes quartana non reiiciuntur ab ordinibus, sed ordinari poſſunt in ſpatio, vel interuallo febris. Ita Sayr. *tom.* 5. *de Cenſ. diſp.* 51. *cap.* 9. *num.* 4.

His, & ſimilibus caſibus poterit Epiſcopus vti diſpoſita DD. reſolutione. Caueat autem corpore vitiatos ex culpa ad ordines admittere, quoniam hi pœnam culpæ ſentire debent, & ſolum diſpensabiles de mandato Papæ. Apud citatos DD. De vitiatis denique poſt ordines ſuſceptos, incurrētibus ſuſpenſionem, alibi dicam.

2 *Sed nùm eorum quilibet ex recenſitis inhabilis ad ordines poterit ſaltem ad minores aſſumi abſq; diſpenſatione?*

Reſpond. Nec ad primam Tonſuram, ex Rota apud Campanil. *d. loco cit.* adeoque pro ea adhuc precedere debet diſpenſatio cum cauſæ cognitione; nec ſufficit arbitrium Confeſſarii, vel Prælati inferioris, quia eorum iudicium ſequi, vel reſpuere poteſt Epiſcopus. Pa in fluctu opinionum, tenent Couar. & Alii apud Bonacinam *dicto loco.*

De

De Epiſcopo diſpenſante ſuſpentionem cū ordinatis per ſaltum, ſi non miniſtrauerint in ordine ſuſcepto, vel prætermiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuſpenſionem incurſam cum ordinatis per ſaltum.*

Poteſtas CXLII.

1 Poteſt Episcopus diſpenſare ſuſpenſionem, quam incurrunt ordinati per ſaltum, modò nō miniſtrauerint in ordinibus ſuſcepto, vel prætermiſſo. Suntque aperta verba Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 14. eſtque ſenſus, ſi quis saltuatim prætermiſſis videlicet Minoribus Ordinibus ordines Sacros ſuſciperet, vel omiſſo diaconatu, Sacrum ordinem Præsbyteratus aſſumeret, incurreret ſuſpenſionem, ob quam nec in ſuſcepto, neque in prætermiſſo miniſtrare poterit, aliàs Irregularitatem incurreret; *ex Cap. vn. de Cler. promotis per ſaltum num.* 4. *&* 5. à qua non poterit dispensari, niſi à Papa, vel ſi fuerit occulta, & tunc vigore Tridentini *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 6. ab Epiſcopò. Quam Irregularitatem non incurrit, qui miniſtrauerit in inferioribus Ordinibus; ſed tantum ſi in ſuſcepto, vel prætermiſſo; vt aduertunt Mayol. Sayr. Homob. & Bonac. *de ſuſpenſ. in particulari diſp.* 3. *q.* 1. *p.* 2. *num.* 12. Quod atque procedere ne dum inter maiores, verùm in Minores ordines, deciſum referunt, Campan. & Ricc. *p.* 4. *deciſ.* 104. apud Barbol. *Alleg.* 47. *num.* 8. & in eo caſu diſpenſatio Epiſcopalis in hoc ſuffragatur, non vt ordinatus aſcendat ad ordinem Superiorem, ſed primò, vt omiſſum reciperet. Secūdo, vt in eo miniſtraret cū ſuſcepto. Et vltimò vt ad Superiorē aſcenderet. Ita citati apud Bonac. *d. loco num.* 14. Itaque ſi ignoranter, vel ſcienter non miniſtrauerit, ab Epiſcopo diſpenſationem obtinebit; ſi verò miniſtrauerit, ad Papam recurſum habere debet, vt melius dicā, *Par. poſt. Imp.* 76. Ratio quia Trid. abſolutè loquitur; igitur quolibet ex præfatis modis caſus acciderit, obſeruandum erit; ita ſentiunt citati DD. Nec obſtat Sixtina Conſtitutio; *Sanctum, & ſalutare, Non. Ian.* 1588. quia reducta ad terminos iuris communis à Clem. 8. incipit: *Romanum Pontificem, prid. Kal. Martij,* 1595.

Nota Demum: Epiſcopum quamuis ante vſum ordinis cum ſaltuatim ordinato poſſe diſpenſare, nequiquam verò cum ordinato per ſaltum in eadem ſuſpenſione, quia ita Cenſuratus accèderet, adeoque talem innodatum ordinàtum non diſpenſat niſi ſolus Pontifex, apud Bonac. *d. loco num.* 12. contra Algerium *de Cenſuris.*

De Epiſcopo diſpenſante cum illegitimis defectu natalium pro minoribus ordinibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimis, defectu natalium pro Ordinibus Minoribus.*

2 *Sed quinam ſunt, & dicuntur illegitimi?*

3 *Sed num poterit Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem in occulto defectu natalium.*

Poteſtas CXLIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cum illegitimis, defectu natalium pro Ordinibus minoribus. Sic: quia omnes non nati, ex legitimo Toro ab ordine repelluntur, *ex cap. 1. 56. diſt. & cap. Innotuit de Electi. cap. final. de filijs Presbyter.* & Trid. *ſeſſ. 23. de Ref. cap. 5. & 7.* Tamen quia prohibitio facta in dictis locis, diuerſas habet limitationes, & ampliationes per vniuerſalem intelligentiam, quam præfefert illa particula *Ab ordine*, in iuribus allatis, eam DD. aliqui, & claſſiores intelligunt de ordinibus minoribus, ad differentiam maiorum, pro quibus aliter eſt diſſerendum, & hanc poteſtatem non pauci ſuſtinent. apud Vgolinum *de Irregularitate cap. 44* Sayr. *de Conſ. lib. 6. cap. 11.* Neutiquam tamen de maioribus, quia diſpenſatio eſt ſtricti iuris, & extentione caret: ideò De ea videto *P. poſter. Impot. 68.* & ſi qui aliter, cum Sanchez dicunt. Reſpondendum à ſimili, diſpenſationem ad beneficia ſimplicia, non extendi ad curata, vel ſi ad dignitates, non ad maiores, igitur diſpenſatus ad Ordines non eſt diſpenſatus ad maiores, quam Gloſſam reſtrictiuam facit P. Suarez apud *DD. citatos*, Quampluſimi pariter ſuſtinent, Capitulum S. Vac. poſſe ſuper huiuſmodi illegitimos diſpenſare.

2 *Sed quinam ſunt, & dicuntur illegitimi?*

Reſpond. Illos eſſe, qui in peccato procreati fuere, quoſque repellit S. Synodus Trident. *loc. cit.* quando vult: accedentes examinandos eſſe de *Vita*, Moribus, & Natalibus, aliàs plectendos iuxtà terminos iuris. Illegitimi multifariè dicuntur, 1. Naturales, videlicet nati de ſoluto, & ſoluta. Si verò ſoluta fuerit Meretrix, dicuntur Manzeri. 2. Nothi ex coniugato, & ſoluta, Spurii à ſpurcitia in vtroque iure damnata, ex Raptu, Inceſtu, Strupo, vel Sacrilegio, Ita *in d. Cap. 1. & fin. de filijs Presbyterorum*, qui omnes ſub nomine Illegitimorum comprehenduntur, & ab Ordinibus arcentur, apud Barbol. *de Epiſcopo Alleg. 45. ſub num. 18.*

3 *Sed num poterit Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem in occulto defectu natalium.*

Reſpond. Affirmatiuè vigore Trident. *Cap. Liceat*, vbi ſolum excipiuntur caſus notorii deducti ad forum, & homicidiarii voluntarii, ideò defectus occulti natalium cadunt ſub priori indulto extrà clauſulam exceptiuam. Ita tenent Auila, Coninch. Corneio, & Alii, relati à Dian. *p. 4. tr. 2. de Irreg. reſol. 64.* vbi ſentit oppoſitum.

Nota denique Poteſtatem hanc extendi ad conferendas dignitates Canonicatus Eccleſiarum Collegiatarum. Ratio, quia ad illa nō requiritur ordo Sacer, ſed ſufficit prima Tonſura, vnà cum ætate 14. Ann. Multi apud Garziam *p. 2. cap. 4. num. 39.* lege Azor. *inſt. moral. p. 2. lib. 7. cap. 3. q. 9.*

De

De Epiſcopo diſpenſante cum Illitteratis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum aliqualiter Illitteratis.*

Poteſtas CXLIV.

1 POteſt Epiſcopus diſpẽſare cum aliqualiter Illitteratis, ad recipiẽdos ordines ſeù gradus Eccleſiaſticos. Ita varii apud Henriq. Menoch. *de Arbitr. caſ.* 425. Alter. *de Cenſ. tom.* 1. *diſp.* 16. relati à Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 46. *num.* 13. Enim verò Illitterati aſcendere ad ordines arcentur tamquam Irregulares. *ex cap. Præcipimus, & Cap. Illitteratos* 34. *diſt.* Quoniam hi Cæci appellantur *in Cap. Si quis de renunc.* Aſini indiſcursiuè loquentes. *in Cap. ex eo de Elect. in* 6. Iumenta quia neſciunt, Oues, quæ ſeruãtur, apud Gomez. Litterati autem vidẽtes, quę agenda ſunt, diſcurrentes, & ſcientes onus impoſitum, quod ad viam rectam ducere conantur; Quemadmodum ſcientia eſt Magiſtra virtutum, ſicut ignorantia errorum, quapropter ex iure antiquo, & nouiſſimo Trid. *ſeſſ.* 23. pro conferẽdis ordinibus examen huius ſufficientię, & litteraturæ requiritur ab Epiſcopo faciendum; Alibique pro collationibus Beneficiorum, cuius finis eſt conferre ordines; & beneficia, niſi idoneis, & litteratis reperctis onus ſubire valentibus. At quia aliqui ſunt non omninò illitterati, ſed viam incedentes mediam gradus Eccleſiaſticos quærentes, & de his agit poſita Poteſtas. Idcircò *ex Poteſt.* 83. *num.* 9. *& Poteſt.* 190. conſtabit ſufficientiam requiſitam, igitur declinantes ab illa diſpenſari poterunt ab Epiſcopo, modo tamen vna cum imperfecta litteratura ſit ſpes addiſcendi, & polleãt teſtimonio bonæ vitæ. Apud Sanchez *Opuſc. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *&* 45. cum de iure diuino litteratura requiritur Oſeæ *cap.* 4. *Quia tu Scientiam repuliſti, repellam te, nè Sacerdotio fungaris mihi.* Ideò mediocres, ſeù non omninò Illitterati ſunt diſpenſabiles, ſed ab illo Epiſcopo, cuius examini ſubiiciuntur quòad ordines. Ita citati DD. quorum ſententia in praxi ponenda eſt pro ordinandis in Ciuitatibus, ſeù magnis Oppidis, vbi copia litterarum adeſt, cum ſpe addiſcendi. In exiguis autem Terrulis, & Pagis, vbi ſolent occurrere caſus, adhibenda erit maior diligentia pro ordinandis, & conferendis beneficiis ad ſubleuandam aliorum ruditatem.

De Epiſcopo diſpenſante in aliquali inſufficientia cum Religioſis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum Religioſis ſaltem benè legentibus, & cantantibus, ad ordines.*

Poteſtas CXLV.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cum Regularibus in aliquali inſufficientia, ſaltem benè legentibus, & cantantibus ad ordines. Ita Silueſter, Henriq. Miranda, Peyrin. & Alii apud Porcell. *dub. reg. v. ordo. num. 6.* Quorum ratio eſt, quia tales non ordinantur ad curam Animarum, ſed ad aſſiſtendũ Choro pro Diuinis officiis, ideò à Prælatis Clerici deficientes in lingua latina, modò tamen ſciant benè legere, & cantare, poſſunt Epiſcopis præſentari, quibus valdè iuuat vitæ probitas, & Religioſorum conſortium; in teſtimonium bonitatis requiſitæ à Tridentino *ſeſſ.* 23. per totum, quæ non omnia videntur militare pro Clericis Secularibus. Verùm quippè Epiſcopis erit accuratè vigilare circà Religioſos, ad quos Seculares pro confeſſionibus, conſiliorumque cauſa confluere ſolent, quorum monitis, doctrinęque ſæpiùs innixi regulantur, ideò niſi doctrina, & prudentia pollentes admittunt ad ordines recipiendos, ad luctam contrà copioſam ignauium turmam, proptereà Canones, & Concilia clamãt examén vitæ, litteraturæ, & titulorum in ordinandis, tamquam illi, qui à faucibus lupi oues eruere tenentur.

De Epiſcopo diſpenſante cum promotis ad maiores ordines ignoranter ab Epiſcopo hæretico, vel excommunicato.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum promotis ad ordines maiores ignoranter ab Epiſcopo hæretico, vel excommunicato.*

2 *Sed quid ſi ſciuerit ſuſpenſionem Epiſcopi poſtquam ordinem exercuerit?*

3 *Sed quando nam Epiſcopus dicitur excommunicatus, vel hæreticus?*

Poteſtas CXLVI.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cum promotis ad maiores ordines ignoranter ab Epiſcopo hæretico, vel excommunicato. Ita reſoluunt Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *q.* 23. Suarez *tom.* 3. *diſp.* 31. *ſect.* 1. Farinacc. *in praxi criminal. p.* 30. *q.* 90. *num.* 105. Azor. Henriquez, & Alii apud Bonac. de *Cenſ. diſp.* 7. *q.* 3. *p.* 4. Probatur, quia ſic ordinatus communicaret cum ſuſpenſione, quam incurrit ordinans in vſu, & executione ordinis Epiſcopalis, proùt ex variis iuribus probauit Silueſter *v. Irregularitas.* Nec obſtat ignorantia facti in ordinato, cum hoc ſit in odium, & pęnam ordinantis, igitur ex nulla culpa ordinati, quapropter cum ordinatus recipit ordines ab impotente, ſeù meliùs impedito, ſequitur ſuſpenſionem ordinantis, *ex Cap. 1. de ordinatis ab Epiſcopo, qui renũciauit Epiſcopatum.* Verò ſi ſcienter, vel ignoranter craſsè ordinatus id fecerit, tunc Apoſtolico conſpectui ſe præſentare tenetur, & ab illo diſpenſationem obtinère *ex eodem Cap.* in pœnam doli commiſſi, vel malitiæ intermiſſæ.

2 *Sed quid ſi ſciuerit ſuſpenſionem*

Epi-

Epiſcopi, poſtquàm ordinem exercuerit.

Reſpond. Ordinatum à die notitię abſtinere debere ab ordinum vſu, aliàs Irregularitatem incurreret, & impetrare ab Epiſcopo diſpenſationem, tamquam ignorans Ordinantis impedimentum, & innodationem. DD. ſuprà.

3 *Sed quando nam Epiſcopus dicitur excommunicatus, vel hæreticus?*

Reſpond. Poſt denunciationem, & Iudicis declarationem. Ratio, quia & ſi fuerit notorius per conſequentiam iuris violati, tamen nō tenemur eos vitare ante ſententiam Iudicis, vt ſentierunt quamplures apud Nauar. *In Cap.* 27. *num.* 35. *& Conſil.* 10. *num.* 2. & Barbol. *de Epiſcopo Alleg.* 48. *num.* 8.

De Epiſcopo diſpenſante cum bigamis ſimilitudinarijs ad ordines ſuſcipiendos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum Bigamis ſimilitudinarijs pro ordinibus ſuſcipiendis.*

2 *Sed quare Epiſcopus diſpenſat cum ſimilitudinarijs, & non cum veris, & interpetratiuis?*

Poteſtas CXLVII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cum Bigamis ſimilitudinariis ad ordines ſuſcipiendos, ita *ex Cap. Quia Clerici*, tenent Henriq. & Alii apud Bonac. *de Irregular. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 7. Probatio pendet ab explicatione Bigamię, quæ eſt Nuptiarum multiplicatio, ex qua pluſquam vnam ducens vxorem, quaſi bis vna caro factus, Bigamus appellatur. Bigamia alia vera, eſtque quando quis verè, & legitimè duplex iniit Matrimonium, & alia interpetratiua, hoc eſt ad ſimilitudinem, & interpetrationem veræ Bigamię facta, eſtque quando altera Vxor ſit Vidua, ſeu prima corrupta, aut Virgo, quā in adulteram poſtmodum carnaliter cognouit, vel duplex Matrimonium iniit, quorum alterum, vel ambo irrita, ſiuè vxor ſit viuens, ſiuè mortua, & dicitur interpetratiua, vel à iuris interpetratione, vel cum vera Bigamia, partim conuenit, partimque diſcordat. Alia denique ſimilitudinaria, eſtque illa, quando quis habens votum ſollemne caſtitatis, vel per Profeſſionem, Religionis, vel per ſuſceptionem Sacr. Ordinis Init Matrimonium, illudque conſumat; cuiuſlibet generis ſit Bigamus; excluditur à Militia Clericali, *ex cap.* 1. 26. *diſt. & cap. Maritum* 33. *diſt.* Cap. *Præcipimus & Cap. à Multis de ætate, & qualit. ord.* primi, & ſecundi generis tantum diſpenſabiles à Papa, propter Irregularitatem introductam de iure communi, ſuper quod ſolus Papa diſpenſat, *ex cap.* 1. *de Bigamis*, vbi habetur: *non licère cum Bigamis diſpenſare*; & notauit D. Thom. *in* 4. *d.* 27. *q.* 3. atq; innuit Trid. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 17. atque decreuit: Miniſtros Chriſti Cælibes pro decore ſtatus, atque Sacram. Ordinis ornatu, inde vt ordinatus ad verum corpus, & ſanguinem Agni, qui germinat Virgines, ſit à turpibus, & alendis filiis alienus. Propterea Bigamos inconti-

tinentes ab Altari repellit Eccleſia, niſi accedente licentia, & conſenſu Papæ, vel Epiſcopi, vt par eſt de ſimilitudinariis. Neç refert Abraam, & quoſdam alios Sacerdotes in veteri lege plures habuiſſe Vxores, vel in noua primitùs Miniſtros Chriſti vxoratos eſſe, prout oſtendit Paul. *ad Timot.* 3. quia permiſſiuè, ad filios procreandos. Modo autem Latinorum ritus nullam permittit vxorem, prout in Conciliis definitum eſt, itaque Spiritu Sancto dictante alienos à concupiſcentiis Miniſtros eſſe vult in cit. Cap. Tertiam denique ſimilitudinariam, ortam ex nullitate Matrimonij, in quā Epiſcopo diſpenſare licet in Sētentia DD. *cit.* cum dictis bigamis, vt aſcendāt ad ordines Superiores, exerceātque inferiores, difficulter tamen diſpenſat Epiſcopus, ſi cum Vidua Bigamus duxerit, quam cum Virgine, ob controuerſiam DD. apud Ioan. Machado *docum. lib. 1. p. 3. tract. 17. doc. 4. num.* 4. vt notat Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 49. num. 26.*

2 *Sed quare Epiſcopus diſpenſat cum ſimilitudinarijs, & non cum veris, & interpetratiuis?*

Reſpond. Primo procedere ex iuris diſpoſitione *in cap. Sacerdotes de Cleric. coniugatis*, *Cap. Qui Clerici, vouentes, nuper, & fin. de Bigamis.* Secundo, quia in ſimilitudinaria, Matrimonium eſt nullum, ſeù ſola ſuſpenſio executionis ordinis ſuſcepti cum inhabilitate ad vlteriores, vt notat Bonac. *de Cenſ. extra bull. diſp. 2. q. 2. p. 7.* vbi ponit hanc cenſuram abſoluibilem ab Epiſcopo, id ipſum habet *de Irregul. diſp. 7. q. 2. p. 5. num. 15.*

Aduerte tamen pro incurrenda Bigamia, Matrimonium debere eſſe conſumatum, vt ſit impedimentum ad executionem ordinis ſuſcepti, & ſuſcipiendi, Nec ſufficere ſponſalia, ſed Matrimonium Ratum, vel ex cauſa dirimente irritum, vt aduertit Bonac. *d. loco de Irregul, à num. 3.* Neque ſufficere plures fornicationes, etiam poſt ſponſalia, & ante contractionem, quia tunc dicitur Matrimonium conſumatum, quando poſt mutuum conſenſum in præſentia Parochi ambo haberent rem in vaſe debito ad generationem, apud Tolet. *in ſtruct. Sacerd. lib. 1. cap. 62. & 62.*

Aduerte Secundo, Clericum in minoribus per Matrimonium conſumatum non incurrere Bigamiæ ſimilitudinariæ pænas, ob carentiam Voti, quo fit Matrimonium Spirituale cum Chriſto, adeoque nulla Irregularitas. Num denique Bigamus verus, vel interpetratiuus poſſit ab Epiſcopo ad ordines minores aſſumi, conſtabit ex dicendis eum DD. apud Barboſ. *d. loco. P. poſt. Impot.* 85.

De Epiſcopo diſpenſante denunciationes ante Matrimonium.

SVMMARIVM

Epiſcopus poteſt diſpenſare, vt omittātur denunciationes ante Matrimonium.

2 *Sed quinam veniunt nomine Ordinarij?*

3 *Sed quid, ſi iuſta cauſa intercedente omittendi denunciationes, Epiſcopus renuiſſet diſpenſare?*

Pe-

Poteſtas CXLVIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare, cauſa rationabili interccdente, vt omittãtur denunciationes ante Matrimonium ita ex Trident. *ſeſſ. 24. de Ref. matrim. cap. 1.* vbi poſtquam denunciationes Matrimoniales fieri iubet: remiſſiuè concludit: *Niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur; quod illius prudentiæ, & iudicio Sanctæ Synod. relinquit.* De qua fuſiùs ſupra Poteſt. 131. vbi pariter conſtabit poteſtatem eſſe ordinariam, & delegabilem, & niſi cauſa iuſta, & rationabili media, puta ex parte contrahentium temporis requiſiti, vel alio quouis; aliàs ius denunciationum tamquam antiquum, & neceſſarium, ad exploranda impedimenta relinqui non debet, vt certioratus de nullo impedimento ſecurè diſpenſet. Aut extrà iudicialiter informatus permittere poteſt ſponſos contrahere.

2 *Sed quinam veniunt nomine Ordinarij?*

Reſpond. Omnes, ordinariam, & Epiſcopalem dignitatem habentes, vt ſunt Abbates, Epiſcopi Titulares; ſi qui haberent iuriſdictionem ſuprà ſeculares. Commendatarii verò ſunt in controuerſia DD. inter Ledeſ. affirmantem, & Grat. negantem, apud Barboſ. *in deciſ. Apoſtol. V. Denunc. Matrimon. nu.* 4. Vicarii denique Epiſcoporum comprehendũtur ſub nomine Ordinarii, ex Gloſſ. *in Cap. Romana de appellat. in 6.* vt notauit idem Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 32. num.* 28.

3 *Sed quid, ſi iuſta cauſa intercedente omittendi denunciationes Epiſcopus renuiſſet diſpenſare?*

Reſp. Matrimonium eſſe validũ, quia non irritatur ex defectu denunciationum, ipſę tandem faciendę ante conſumationem Matrimonii, aliàs Parochus puniendus, tamquam non ſeruans conditiones vi Cõcilii requiſitas. Apud Bonac. *de Matrim. q. 2. p. 6. num. 6. & 10.* Iniuſta tamen negatio eſt quoque timenda, ſicut à pari de Excommunicatione ex iniuſta cauſa. Dicta procedunt de omnibus denunciationibus, quidquid ſit de aliqua, quod magis accedit ad mentem Concilii. Ita Menoch. *conſil.* 453. Reginal. Molin. & Sanchez *de Matrim. lib. 3. diſp. 7. num.* 4.

De Epiſcopo diſpenſante denunciationes, quando alter contrahentium eſſet de alterius Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in denunciationibus, quando alter contrahentium eſſet alterius Diœceſis.*

2 *Sed quid, ſi ambo contrahentes eſſent alterius Diœceſis?*

Poteſtas CXLIX.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare denunciationes quando cõtrahentium alter eſſet alterius Diœceſis. Ita Sanchez *de Matrim. lib. 3. diſp. 3. num. 7.* quem ſequitur Reginal. Coninch *q. 2. p. 6. num. 7. §. Sed modo.* Cuius ratio pendet

à fundamentis nouiſſimæ poteſtatis, propter dominium,& rationem fundatam pro contractu matrimonii in ſuo territorio efficiendo, & propter ſubiectionem alterius contrahentis, & denique ratione vnitatis, & actionis Sacramentalis, in qua ſubditus trahit ad ſe non ſubditum, & eſt germanus ſenſus Bonac. *d. l.* reſtringentis diſpenſationem contingere Epiſcopo, in cuius Diœceſi celebratur matrimoniū. Cui ſententiæ adhærent citati DD. qui latiùs, proùt infra.

2 *Sed quid, ſi ambo contrahentes eſſent alterius Diœceſis?*

Reſpond. Poſſe Epiſcopum diſpenſare, tùm quia à nullo iure prohibentur: Alienigenas contrahere de licentia Epiſcopi loci; qui certior factus de nullo impedimento poteſt vtrumque coniungere, & per conſequens in denunciationibus diſpenſare, fortiùs autē cōcludit Bonac. *d. loco*, quod ſi Epiſcopus poteſt diſpenſare cum altero contrahentium in aliena Diœceſi, pariter diſpenſabit cum alienigena contrahente in propria, ratione ſubiectionis. Inſtar quo exteri puniuntur ab illo Epiſcopo, in cuius territorio delinquunt.

De Epiſcopo diſpenſante ante expeditionem diſpenſaſationis Papalis ſuper impedimenta dirimētia, cauſa graui vrgente.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ante expeditionem diſpenſationis Papalis in impedimento dirimente, ob periculum vitæ, incontinentiæ, vel famæ.*

Poteſtas CL.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare ſuper impedimentis dirimentibus, ante expeditionem Papalē, ob periculum vitæ, incontinentiæ, vel famæ. Eſt multorum, quos ſequitur Sanchez *de Matrim lib. 1. diſp.* 40. *num.* 3. & ſenſus eſt ſi fæmina ante Matrimonium copulata fuiſſet cum conſanguineo viri, ob quod affinitatem cum ſuo viro cōtraxit, (& famæ, immò vitæ periculum, ſi ad viri notitiam veniret imminèret) tunc diſpenſat Epiſcopus in foro conſcientiæ tantum, ea ratione ductus, quia & ſi impedimentum dirimens ſolus Papa diſpenſat ob dictum periculum, propter ſuauitatem legis reſeruatiuæ Eccleſiæ, videtur in tali caſu occulto, Papa diſpenſare, ſuamque authoritatem taciè delegare Epiſcopo præſenti, & videnti tales irruentes caſus, quorum neruus non cum tanto periculo trahit lex reſeruatiua. Immò, & pro reſeruatis Papæ, ſed occultis, Epiſcopus eſt eius delegatus, vt fuſiùs dixi *Poteſt.* 3. cum ſequentibus, *&* *Poteſt.* 133. Immò meliùs dicam *Poteſt.* 153. vbi de impedimentis dirimētibus, cum multis apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 35. *per totum.*

De

De Epiſcopo diſpenſante, vt Matrimonium contrahatur ante legitimam ętatem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare, vt Matrimonium contrahatur ante legitimam ætatem, vrgentiſſima de cauſa.*

2 *Sed quid de ætate requiſita ad matrimonium?*

Poteſtas CLI.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare, vt Matrimonium contrahatur ante legitimam ætatem, vrgentiſſima de cauſa. Ita *Paludanus*, Henriq. Sanchez, Reginaldus, & Alii, quos notat, & ſequitur Dian. P. 3. *tr.* 4. *reſol.* 279. Ratio, quia eſtò impuberes cōtrahere ꝓhibētur ante legitimam ætatem à Sacris Canonibus præſcriptam *in Cap.* 1. *de Sponſal.* tamen quando malitia ſuppleret ætatē, intercedente vrgētiſſima cauſa, puta ad ſedandam grauiſſimam inimicitiam, eruenda de medio iurgia, & rumores, poſſidendum Principatum, vel Baronatum, pro bono pacis, &c. poterit Epiſcopus diſpenſare paulò ante ætatem, modò ætas ſit ſufficiens ad non aſpernenda iura coniugii. Tum quia in dicto textu diſpenſatio non videtur reſeruata Pōtifici, ex quo cum ille non reſeruauerit, dicitur velle taci è Epiſcopis concedere. Tùm etiam ad remouēda mala maiora fit à DD. dulcis interpetratio, qđ diſpenſatio cū ſit de genere permiſſorū, dicitur cadere in iure ordinario.

2 *Sed quid de ætate requiſita ad Matrimonium?*

Reſpond. Statutum eſſe in *Cap. de illis, de Sponſalibus impub.* ante impubertatem Matrimonium contrahi non poſſe, cuiuſmodi in Maribus eſt 14. Annorum, in fœminis 12. tunc enim adeſt aptitudo ad genera ionē, ni iñ malitia ſuppleret ætatem. Aliàs contractum eſſet inualidum, vel tranſiret in contractum ſponſaliorum, atque adeò contrahentes peccarent. m. ex Villalob. *tom.* 1. *tract.* 14 *diff.* 22. *n.* 8. contra Sanchez *lib.* 1. *diſp.* 17. *num.* 6. Anticipare autem ætatem per 10. dies non eſſe letale, ſuſtinet Ledeſma, immò per 2. menſes ait Rebell. apud Dian. *p.* 3. *tr.* 4. *reſol.* 277. *& tr.* 5. *reſol.* 16. verba tamen Rebellii videntur nimis larga, Narbò. *ibidem.*

De Epiſcopo diſpenſante in impedimentis impediētibus matrimonium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in impedimentis impedientibus Matrimonium, ex Cauſa.*

2 *Sed quanam ſint hæc impedimēta impedientia?*

Poteſtas CLII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare, iuſta de cauſa in Imped. mentis impedientibus matrimonium. Ita poſt Alzed. Reginal. Val. & Bonac. *de Matrim. q.* 3. *p.* 15. *n.* 3. Hen-

3, Henriq. *in Summ. lib. 12. cap. 5. §. 2.* ex antiqua, & longæua conſuetudine optima legũ interpetrete ad differentiam dirimentium à ſolo Papa diſpenſabilium. Nec dicas: inferiorem non poſſe diſpenſare in lege communi. Tum quia vſus habet vim interpetrandi, & cõferendi diſpenſationẽ, tamquam lex gentium, & conſuetudinalis: Cauſa tamen intercedente; quod non eſt propriè diſpenſare, ſed legẽ interpetrare, eiuſq; vſum exercere; ipſo Papa ſciente, & contemnẽte, ſeù confirmante talem vſum ab antiquo legitimè præſcriptum ex quo contrahentes cum aliquo cũ impedimentis, qui impediunt contrahendum abſque legitima facultate ſunt punibiles tamquam violatores legis communis, tamen Matrimonium tenet.

2 *Sed quænam ſunt hæc impedimẽta impedientia?*

Reſpond. cum communi eſſe quinque. *Votum — Interdictum — Sponſalia — Catechiſmus — & Crimen —*: Quæ omnia, dicuntur impedire Matrimonium, ne contrahatur; non irritant tamen contractum, prout faciunt dirimẽtia, quorum ius eſt impedire contrahendum, & annullare contractum,

Pro clariori notitia intelligas,

Primò. Votum vid. ſimplex caſtitatis (non autem Societatis Ieſu, ob peculiarem prohibitionem) Vel non nubendi, ingredi Religionem, aut ſuſcipiendi S. Ordines, de quo inſpice *Poteſt. 166. & 170.*

Secundò Interdictum — vid. Tempus illud, in quo ab Eccleſia prohibentur nuptiarum ſolemnitates, quod eſt à Dominica prima Aduentus, vſque ad feſtum Epiphaniæ, & à feria 4. Cin. vſque ad octauam Paſchæ incluſiuè. Initium autem intercalare erit à media nocte precedẽte dictam primam Dominicam, & feriam 4. vſque aliam mediam noctem ſequentem ad feſtum Epiphaniæ, & Octauam Paſchæ. Ita ſentiunt Sanchez *lib. 7. diſp. 7. num. 2.* Henriq. & Alii ex præcepto Trid. *ſeſs. 24. cap. 10.* Vel intelligi poteſt Interdictum perſonale, quando videl. Epiſcopus prohiberet alicui ingreſſum Eccleſiæ, Sacra peragere, vel Matrimonium celebrare, ita apud Bonac. *de Matrim. q. 3. p. 14. num. 1.*

Tertiò. Sponſalia — ſcilicet Promiſſiones cum alia perſona. Ratio quia contrahens debet ſtare promiſſis, nẽpè primis ſpõſalibus, quapropter Sponſa non poterit contrahere cum alio, niſi priora Spõſalia fuerint ſoluta. Ita Sanchez *lib. 1. diſp. 27. num. 1.* & Alii quamplures: Quomodo autem, & quando diſſoluuntur ſponſalia, abſque vtriuſque conſenſu, dicam alibi.

Quartò. Catechiſmus — Videlicet, quãdo quis ante Baptiſmum, vel poſt tenet puerum inſtruendum doctrina Chriſtiana contrahit impedimentum impediens. Si verò idem erit Patrinus Catechiſmi, & Baptiſmi contraheret impedimentum dirimens, vt notarunt DD quos refert Bonac. *d. l. n. 6.* Vtrum autẽ hoc ſublatum fuerit à Tridentino, eſt lucta DD. Securius tamen petenda erit diſpenſatio pro Patrino Catechiſmi, ab Epiſcopo, ſufficienter diximus Sanchez *lib. 7. diſp. 17. n. 9.* dicenti: conſuetudine introductum eſſe, diſpenſationem dumtaxat pati pro Voto, Sponſalibus, & Eccleſiæ interdicto.

Quinto. Crimen — quo ſub nomine veniunt delicta grauiora, cuiuſmodi ſunt: homicidium vxoris, vel Presbyteri, inceſtus cum affine in gradu prohibito, fraudulen-

ta

ta propriæ prolis ſuſceptio in Sacramentis Baptiſmi, vel Confirmationis, Contractio cum Montali profeſſa, publicaque pœnitentia apud Bonac. *d. loco à num.* 9. Verum equidem, horum aliqua ſublata fuiſſe per diuturnitatem, docuit Coninch. *de Sacram. diſp.* 30. *dub.* 3. *num* 25. atque de inceſtu cum conſanguineis coniugis, ea viuente; ideò conſulenda conſuetudo; vel meliùs Scrupuloſus adeat Epiſcopum pro diſpenſatione, ex conſilio Nauar. Dian. *p.* 3. *tr.* 4. *reſol.* 259. Aduertunt tandem DD. communiter, homicidium vxoris factum animo contrahendi cum alia, inducere Impedimentum dirimens, ſed ab Epiſcopo diſpenſabile, docent Caſtrop. Coninch. & Dian. *d. loco*, vt meliùs dicam *Part. poſt. Impot.* 82. de Matrimonio inter duo, quorum vnus mala, & alter bona fide contraxit. Vide *Part. poſt. Impot.* 83. *in fine.*

De Epiſcopo diſpenſante Impedimenta dirimentia, caſibus infraſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Impedimenta dirimentia, vt infrà.*

2 *Sed quænam ſunt hæc Impedimenta dirimentia?*

Poteſtas CLIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Impedimenta dirimentia Matrimonium, caſibus infraſcriptis. Ita Valentia, Vaſquez, Ledeſma, Sà, Azorius, Riccius, & Alii, quos refert, & ſequitur Bonac. *de Impedim. Matrim. q.* 3. *p.* 15. *num* 4. Sanchez *lib.* 2. *diſp.* 17. *num.* 4. & *lib.* 8. *diſp.* 6. *nu.* 19. & Alii apud eoſdem, per quos probatur: Matrimonium bona fide contractum, vrgente magna neceſſitate, & periculo imminente, ſi fieret aditus ad Papam, non eſt cur non poſſit Epiſcopus diſpenſare, tamquam tacitus eius delegatus; cuius lex reſeruatiua duritiem aufugit, & mititatem ſequitur humanam, prout dixi à *Poteſt.* 41. *vſque ad* 48. de caſibus reſeruatis. Clariùs concurrente in Matrimonio bona fide contracto vrgentiſſima neceſſitate, putà periculũ vitæ, infamiæ, vel magni ſcandali, maximum foret Animarum laqueum, ſi detegeretur per aditum ad Papam; quia præſumitur, Papam non condidiſſe legem in perniciem; ſed fauorem, & quieſcem Animarum, eoque magis quia in Matrimonio bona fide non præſumitur præſumptio contrahentium; cui præſumptioni nunquam fauèret S. Pontifex; cuius leges ſemper diriguntur contrà audentes, & præſumentes, qui omninò debent ſeparari, abſque ſpe diſpenſationis, ex Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 5. è contrà verò ingentibus bona fide, Eccleſia ſequitur dulcẽ, mitéque Chriſti primi Pontificis voluntatem. De Matrimonio contracto inter duo, quorum vnus bona, & alter mala fidè contraxit. Vide *Part. poſt. Impot.* 83.

2 *Sed quænam ſunt hæc Impedimenta dirimentia?*

Reſpond. Eſſe plura, à Pluribus diuerſis ſub nominibus notata; & quia communiter quatuor ſub carminibus omnia exarantur, ab illis

non

non recedere viſum fuit. Cuiuſmodi carmina, vna cum ſingulorum explicatione lucidiùs videbitur *Par. poſter. Impos.* 8 2. hic autem ad firmandam poſitam poteſtatem aliqui deteguntur caſus, ex quibus quænam ſunt, & quomodo in praxi poſita, breui calamo clariùs cõſtabit.

Caſus de *Errore*. Quis intelligit ducere in vxorem, Franciſcam, ſed ducit Paulam, hoc cum errore ſuſtantiali, Matrimoniũ eſt inualidũ; cuiuſmodi error ſi fuerit occultus, & maximum imminèret vitæ, vel famæ periculum inter Parentes Paulæ, impedimento detecto, in illo poſſet Epiſcopus diſpenſare, niſi locus eſſet, per litteras petendi diſpenſationem à Papa, vel Nuncio, abſque periculo detectionis, preſertim ſi id accideret inter Magnates, in quibus maxima iurgia, ſi Paula relinqueretur, vel inter Pauperes, in quibus ob maximam paupertatem, magis foret clauſus aditus ad Papam. Vel demum in eo caſu, qđo errans conſentiret accipere eam in quam errauerat, reſtat Matrimonium validum.

Dices: quia error eſt actus interior intellectus, poterit quis ad libitum dicere erraſſe ducendo vxorem.

Reſpond. Eccleſiam difficiliùs admittere tale dictum, tùm ex prçuiis adhibitis denunciationibus, tùm quia antequam ducit oſculatur, quam deſiderat, ideò contrà viſum, & tactum difficiliùs error præſtitutus admittitur; niſi id factum eſſet per Procuratorem; & tunc neceſſe eſt Sponſum errantem in ſponſalibus ſe retractari in contrahendo corám Parocho, & Teſtibus, quod ſi conſenſerit errori Sponſalium, iam per conſenſum ampliùs non erit error; ſi verò error non fuerit tantum excogitatus, ſed exterior, diceníque in contractu Sponſalium ſe velle ducere in vxorem Franciſcam filiam primogenitam Titii, & inuenerit Paulam ductam ſecundo genitam, vel aliam, tunc impedimentum non eſt occultum, ſed externum, contrà voluntatem expreſſam contrahentis; quare detectio fieri poteſt abſque iniuriæ, vel infamiæ nota. Niſi contrahens non obſtante ſua contraria voluntate antecedenti, conſenſerit cum euidentia facti in actuali myſterio Sacramenti coram Parocho in Eccleſia. Itidem ſi cõtrahens cum errore matrimonium inualidũ voluiſſet eam, quam poſſidet non derelinquere ob magnũ ſcandalum oriundum, vel vitæ periculum inter parentes vtriúſque contrahentis, poterit Epiſcopum adire pro diſpenſatione, iuxtà doctrinam Feliciani, Vegi, & Aliorum, & refert Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 3 5. *num* 5. vbi ſic: Epiſcopum poſſe diſpenſare in dirimente etiam, quando non dum contractum erat Matrimonium.

Caſus de *Conditione*. Si quis duceret Seruam credens eſſe liberam, efficit Matrimonium inualidum, ob impedimentum conditionis dirimentis, quod ſi detegeretur poſt factum non minora minarentur Marito mala, quæ ſuperant damno illato propter errorem cõditionis, & difficilis eſſent ad Papam aditus, tunc fieri poteſt recurſus ad Epiſcopum. Barboſ. *ibid.*

Caſus de *Voto*. Solẽni ſcilicet Caſtitatis, Religionis, etiam Equitum Sancti Ioannis, non verò aliorum Ordinum Militarium, vel in ſuſceptione Sacrorum Ordinum, quod eſt Impedimentum dirimens, ad differentiam voti ſimplicis facti ad

libi-

libitum cuiuslibet, *In* quo ſolemni vix accidere poſſet caſus, ſi tamen acciderit, cenſeo nullius eſſe valoris matrimonium, abſque expreſſa Papæ diſpenſatione. Tùm quia non æquè poterit Epiſcopus in omnibus impedimentis, ſed tantùm in illis, in quibus tertium non præiudicatur, & ſolo consensu cōtrahentium iterato, absque alio, redderetur validum matrimonium; At in casu; Vouens non poſſet conſentire matrimonio, ob repugnantiam voti perpetui in Religione, vel Ordinum ſusceptione, in quorum præiudicium vouens contraheret. Itidem vouens mala fide contraxit, quia publicè, & ſolemniter promiſſionem emiserat, vel S. Ordines suscepit, ideò impedimentum eſſet publicum, & solum dispensabile à Papa.

Supradicta dirigere poteris (humane Lector) ad omnia impedimenta, quæ de sui natura non sunt æqualia. Quando tādem casus accidiſſet in affinitate contracta per cognationem Spiritualem, vbi nulla iniuria tertii, vel in conſanguinitate, de qua dixi *Poteſt.* 150. Aitque Alzedo, vt recenset Barbos. *d. l. num.* 6. Si mane parata forent omnia ad Nuptias celebrādas, & Sponsorum alter Confeſſario detegeret Impedimentum dirimens, & imminèret maxima infamia, ſi patefieret impedimētum affinitatis, vel conſanguinitatis, neque alia via adeſſet euadendi infamiam, seù suspicionem; Tunc poterit Confeſsarius suadère pœnitentem dicere: se vouisse caſtitatem, talique prætextu honorifico abſtinère à nuptiis, intereà dispensationem, quam deſiderat à Pontifice expectare; caueat tamen dicere, Caſtitatem ad tempus: ne audientes dicant sufficere Episcopi dispensationem. Quod ſi demū hac via euadi nequit, suspicione delata ad Episcopum ipse poterit dispensare. Secundum Sanchez, Henriq. & Alios apud Bonac. *d. l. p.* 15. *num.* 6. Caueat demùm Epiſcopus falcem in alienam meſſem imponere, niſi ſufficientiſſimis rationibus DD. fuerit rectè munitus; quodque Impedimentum ſit occultum, semperque permanens, aliàs reprehenſibilis, tamquam Eccleſiaſticæ legis violator: consule DD. cit.

De Epiſcopo diſpenſante ad petendum debitum cum Inceſtuoſis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus poteſt diſpenſare cum Inceſtuoſis ad petendum debitum.*

2 *De quibuſdam caſibus ad materiam ſpectantibus.*

Poteſtas CLIV.

1 POteſt Episcopus dispensare cum Inceſtuoſis ad petendū debitum. Ita Sà, *V. debitum num.* 13. Vega, Eman. *in Summ. cap.* 1. *cap.* 143. *num.* 2. Ledesma, & Alii apud Bonac. *de Impedimento Matrim. q.* 3 *p.* 15 *num.* 5. contra Couarr. & de Graff. Pro clariori notitia eſt aduertendum. Triplicē eſſe gradum impedimentorum, 1. Quæ solum impediunt contrahendum. 2. Quæ etiā & derogant contractum, de quibus luculentèr actum eſt precedentibus poteſtatibus,

bus, & 3. Quæ ſuperueniunt matrimonio in facto eſſe, quæ inſurgunt ex crimine inter affines conſanguineos in gradu prohibito, & ſpirituales cognatos, vt habent multi, quos recitat Dian. P. 3. *tr.* 4. *reſol.* 140. § *Non reticeam.* Qui omnes Criminoſi dicuntur amittere ius petendi debitum ab vxore, cui de Iuſtitia tenebantur ſeruare fidem vxoriam, & quia deliquerunt in re graui; ideò vltrà peccatum .m. amittunt dictum ius, diſpenſabile quidem ab Epiſcopo ratione incontinentiæ, quæ imminet, immò per Confeſſarium regularem à Super. Monaſt. ſpecialitèr depatatũ, vi indultorũ Monach. S. Bened. Valliſo. refert Lezan. *t.* 1. *V. Affin. n.* 4. *&* 5. in Sacr. Confeſſ. eorũq; Eccl. tantũ Quidquid ante per oracula, iã ſpirata vigore diplomatis Vrb. 8. incipit: *Alias* 1631. Sũm. Dian. *V. Inceſtus, num.* 3.

2 *De quibuſdam Caſibus ad materiam ſpectantibus.*

Fit primo, habens inordinatum concubitum cum conſanguineis vxoris, vel Vxor cum illis Mariti, vſque ad gradum prohibitum. Vel Patrinus Baptiſmi, aut confirmationis cùm *illis* in gradu quo cognationem contraxit, dicitur amittere ius petendi debitum, in pænam violatæ iuſtitiæ; niſi neſciret affinitatem, vel cognationem, quia hæc ignorantia excuſaret. Apud Nauar. *cap.* 22. *num.* 24. Sanchez, & Alios, apud Bonac. *d. loco, nu.* 10.

Fit ſecundo; quod ſi Alter coniugum baptizaret prolem propriam extrà caſum neceſſitatis, vel malitiosè eam tenent in Sacramento Confirmationis, vt Patrinus fieret, tunc non eſſet talis; quia malitia cadit ſupra malignantem; eſſetque extrà Eccleſiæ intentum, & in pænam amitteret ius petendi debitum ex Gloſſ. *Cap. Neſſe deſideres* 30. *q.* 1. Apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 35. *num.* 9. contra Sanchez vt notat Summ. Diana *V. Imped. Matrim. num.* 7.

Fit tertio, ad cognoſcendum Crimen impedimenti affinitatis, quando copula antecedit Matrimonium, impedit contrahendum, vſque ad 4. gradum, ſi illa erit licita, & in linea transuerſali, nam in recta in infinitũ, & in illicita, vſque ad 2. gradum; ſi verò ſequitur Matrimonium, inducit ius perdendi debitum, ab Epiſcopo diſpenſabile, vel Confeſſario Regulari, vt ſuprà innui. Nec obſtat id fuiſſe occultum, quia ius generaliter loquitur *in Cap. Transmiſſa De eo, qui cognouit cõſanguineam.*

Non eſt tamen ſilentio prætereundum, quòd malitiosè quidam perpetrarunt. Habens rem cum Virgine, cuius filiam propriam in baptiſmate fraudulèter teneret ad ſe deobligandum, ne duceret eam, ideſt, qui re vera obligationem ducendi, in vxorem contraxit, & per ſpiritualem cognationem maliriosè ſolutionẽ quæſiuit. At audiat is DD. turmam dicentem apud Dian. *d. loco*, vanum fuiſſe aufugium, ſi aliam viam pię manibus non haberet; nã Eccleſia malitiæ non fauet, ſed cogitur per iuris remedia ab Epiſc. vel eam ſibi nubere, vel dotare pro qualitate coniugii. Proùt vidi quibuſdam in Synodis notatam pœnam, vel pro inęqualitate perſonarum taxatam pecuniam, in dotem ſoluendam DD. Apud Dian. P. 3. *tr.* 4. *reſol.* 259. & in Summ. *V. Imped. nu.* 5.

De

De Epiſcopo diſpenſante votum Caſtitatis ad petendum debitum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare votum caſtitatis ad debitum petendum.*

2 *Sed quid de vouente ante matrimonium conſumatum cum licentia Còniugis?*

Poteſtas CLV.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cũ vouentibus Caſtitatem ſimplicem ad petendum debitum, in caſibus, vt infra. V. G. quis vouit ſimplex votum Caſtitatis ante matrimonium ratum, ex quo inſurgit impedimentum petitionis debiti, ob quod peccat conſumando, & contrahendo, quia ad obſeruantiam voti poterat Religionem ingredi, vel ordines ſuſcipere, etiam viuente vxore, quia tamen non obligatur ad hoc, tamquam impotens illud ſeruare, diſpenſatur ab Epiſcopo ad proſequendum Matrimonium. Ita multi apud Sotum, 4. *d. ſt.* 38. *q.* 2. *ar.* 1. Sayr. *lib.* 6. *c.* 7. *n.* 6 & Alios. Vel quis vouit poſt ratum, ſed ante conſumatum, & de eo innuit Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 4. ei, fas erit Religionem ingredi in ſpatio duorum menſium, poterit ab Epiſcopo diſpenſari; apud *citatos* DD. Vel ſi poſt conſumatum Alter Coniugum, abſque alterius conſenſu vouiſſet caſtitatem, & tũc inualidũ eſſet votum, quia in præiudicium coniugis, vel ſi fortè validum, eſt ab Epiſcopo diſpenſabile. Ita tenent D. Anton. *part.* 3. *tit.* 1. *cap.* 22. §. 2. Silueſt. *v.* Matrim. *num.* 5. *verſ.* 11. In his autem, & ſimilibus caſibus, mortuo coniuge, vouens non poteſt cum altera contrahere licitè ante voti relaxationem, quia huc vſque Epiſcopus non diſpenſauit in Caſtitatis voto, ſed in petitione debiti ob periculum incontinentiæ, ratione matrimonii rati, vel conſumati, quod eſt diuerſum à relaxatione ſuſtantiali voti caſtitatis perpetuæ, vt aduertit Trullench. *in Expoſ. Bulla Cruc. lib.* 5. §. 7. *dub.* 15.

2 *Sed quid de vouente ante Matrimonium conſumatum cum licẽtia coniugis?*

Reſpond. Tunc Epiſcopum diſpenſare non poſſe, etiam ad petẽndum debitum ob disparem rationem cum dictis. Tenẽt multi apud Trullench. *d. loco, num.* 14. Placuit autem Aliis dicere; poſſe. Tum quia & ſi vnà cum conſenſu, ſemper illud votum erit ſimplex, & nõ reſeruatum, tum etiam quia conſenſus non præiudicat poteſtati Epiſcopali, nec reddit illud indiſpenſabile, tum denique licentia ligat licentiantem per conſenſum præſtitum, non verò diſpenſantem in iure ſuo ſemper liberum. Saluo meliori iudicio. Adhibeat tamen Episcopus ſemper causam, ſine qua venire non debet ad diſpenſandum, DD. citati.

De Epiſcopo diſpenſante in ſuis Conſtitutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in ſuis*

is Conſtitutionibus.

2 *Sed quid, ſi firmatæ fuiſſent Pōtificia* Authoritate?

3 *Sed quid, ſi Conſtitutiones conditæ, firmatæ forent* Iuramento?

Poteſtas CLVI.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare in ſuis Conſtitutionibus. Ita defendunt Azor. *inſtit. Moral lib. 5. cap. 15. quæſt.* 3. Suarez *de Relig. lib. 6. cap. 15. num.* 8. Bonac. *de leg. diſp. 1. q. 2. p. 1. n.* 5. & Alii apud eoſdem pariter dicẽtes: Epiſcopum in ſuis legibus diſpenſandis non pendère à Capitulo, *ex Cap. cum Epiſcopus de officio Ordinarij in 6.* Ad probandam Poteſtatem DD. vtuntur Aſſiomatibus iuris, cc; 1. Res à qua naſcitur in eadem, & reſoluitur. 2. Epiſcopus tantùm habet authoritatem in ſuis, quantùm Summ. Pontifex in toto Orbe. 3. Prudentis eſt mutare conſilium, quia in hoc vitæ naufragio ad ventorum variationem, Nauigii velas mutare oportet. 4. Libertas eadem eſt in faciendo, quam in declarando, & caſſando leges, quia Poteſtas relaxandi æquatur poteſtati ſtatuendi, quod valet etiam nulla præcedente cauſa, ad differentiam in aliis legibus ſuperioribus, quando tacitè, vel expreſsè diſpenſare permittitur. Hoc dictum ſit pro validitate diſpenſationis; Ad licitum autem vſum poteſtatis diſpenſatiuæ mouetur Epiſcopus ſine magna vrgente cauſa, *ex Cap. Cum omnes de Conſtit.* apud Nauar. Azor. & Alios, cum quibus non excuſatur à veniali, ſi abſque graui damno, & ſcandalo, vel ex paruitate materiæ id faceret.

2 *Sed quid, ſi firmatæ fuiſſent Pōtificia Authoritate?*

Reſpond. Abſolutè non poſſe; quia vi confirmationis ſubſtant dominio confirmantis, ac proindè, conſtitutionis Pontificiæ nomine gaudent, ideò ſe habet Epiſcopus in illis tamquam ad ius commune, in quod nequit manus imponere, niſi vt in ſequenti poteſtate. Ita Botta, Azor. & Sanchez, apud Farinacc. *p. 2. recen. deciſ.* 240. *num.* 3. vbi ad propoſitum refert. Ira S. Congr. *decidiſſe*, 13. *Febr.* 1609. In vna Montis Realis, quia nulla eſſet diſpenſatio ſi facta foret ab Epiſcopo, propter impotentiam diſpenſantis. Nulli tamen dubium eſt illas poſſe iuxta intercedente cauſa relaxare; maximo accedente conſilio, & deliberatione; vt præſeferunt neceſſitas, ſeù vtilitas.

3 *Sed quid, ſi conſtitutiones conditæ, firmatæ forent* Iuramento?

Reſpond. Diſpenſationem validam, ſed peccare .m. ob violatam promiſſionem iure iurando firmatam, apud Sayr. *de Cenſ. lib. 6. c.* 11. Azor. & Bonac. *de diſpenſat. diſp. 1. q. 1. p. 3. num.* 2.

De Epiſcopo diſpenſante in lege Canonica, & Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in lege Canonica, & Tridentini, vt infra.*

2 *Sed quid, ſi Conditiones non obſeruauerit?*

3 *Sed num tacita facultas colligi poſſet ex eo quod lex non reſeruat?*

4 *Sed aſſignentur loca, in lege com-*

communi, & Tridentini, in quibus tacitè, vel expreſsè elargitur facultas Epiſcopis ad diſpenſandum?

Poteſtas CLVII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare in lege Canonica, & Tridentini, quando ex his colligitur tacita vel expreſſa facultas diſpenſandi. Eſtque magiſtra Poteſtas, quam tenent Vgol. Alterius. Mendoza, Rebuff. & Alii quamplures apud Barboſ. *de Epiſcopi Alleg.* 33. *nu.* 18. & ſequitur Anguin. *de legibus, lib.* 2. *contron.* 3. *à num.* 7. Probatur, tum quia nulla fit iniuria Pontifici, cum Epiſcopus, tamquam delegatus operatur ex ſibi commiſſa facultate, immò meliùs ordinariam ſibi ex ordinatione legis facultatem exercet, qua in ordinatione Pontifex ſciens, & conſentiens iudicatur.

Inſurgunt quidam; Doctores non habere vim colligendi Poteſtatem Epiſcopalem à lege.

Quibus Reſpond. Explicationem legis eſſe Animam illius, pro explicanda mente Legiſlatoris, in cuius robur, Explicatio eſt in triplici differētia. *Authentica*, facta ab Authore, ſeù conditore legis. *Conſuetudinaria* facta ab ipſa conſuetudine legitimè introducta. & *Doctrinalis* ab hominibus Prudētia, & Doctrina præditis. At valet prioribus modis explicare, ergo valebit mentem Legiſlatoris colligere per doctos viros. Valebit quoque pro libertate legis, quæ ſolet pluribus verbis ad aperiendam mentem Conditoris, prout ſonant verba legis, quæ quandoque ſunt aperta, quandoque dubia, cōmiſſiua, delegatiua, &c. & ita accipienda ſunt verba, *Vt poſſit diſpenſare. vt diſpenſentur, & ſimilia*. quæ ſemper intelliguntur de Epiſcopo; nam Papæ non conceditur diſpenſare, ſed ius habet diſpenſandi *ex cap. Propoſuit. de Conceſſ. prabend. & Trid.* pluribus in locis, *ſeſſ.* 5. *cap.* 1. *de Ref.* pro Lectore S. Scripturæ, *& cap.* 2. pro Concionantibus, *ſeſſ.* 6. *de Reſer. cap.* 2. Pro reſidentia Curatorum. *cap.* 3. pro corrigendis exceſſibus Regular. extrà Monaſteria, *ſeſſ.* 14. *de Ref. cap.* 6. de Correp. exemptorum Clericorum. *ſeſſ.* 21. *de Ref. cap.* 3. de diſtributionibus non reſidentium. Et alibi colligi poteſt expreſſa facultas à Tridentino cōceſſa Epiſcopis, vt poſſint procedere, tamquam commiſſi ab illa lege.

Antiquitùs autem valebat dicere: Epiſcopum potuiſſe omnia, quæ erant de iure permiſſorum, immò omnia, quæ de iure Diuino Summus Pontifex in toto terrarum Orbe, niſi à S. Canon. prohibebantur, proùt refert Barboſ. *d. loco, num.* 24. vbi limitauit id procedere de iure Pontificio, non verò Concilii generalis; at quidquid antea; modò ſecuriùs dicendum: Poſſe in legibus Canonicis diſpēſare, quādo ex his expreſsè, vel tacitè colligitur cōceſſa facultas, quam exercère poteſt, vel tamquam delegatus, vel Ordinarius. Obſeruare tamen tenetur tenorem verborum ſic; *Si conceditur iuxtà ſua Prudentia dictamen*, ea debet vti rectè, & practicè. *Si ex iuſta cauſa ſibi benè viſa*; & tunc non indifferenter, ſed ad differentiam cum ſimilibus, iuſtiſque caſibus, *Si Quibuſdam ſub conditionibus*; non niſi illis purificatis.

2 *Sed quid, ſi conditiones non obſeruauerit?*

Reſpond. Acta valere, ſi fuerint permiſſa abſque decreto irritante, ſed Epiſcopi conſcientia vitiata eſt, quia tenetur ſtare conditionibus. Secùs ſi conditiones appoſitę fuerint cum clauſula irritante, quod colligi poteſt ex verborũ tenore, vt ait Bonac. *de legibus diſp. 1. q. 2. p. 3. num. 12.*

Regula autem in diſpenſatione cuiuslibet legis, hæc eſt; quod ſi diſpenſatio fit à Conditore ſine iuſta cauſa, tenet actus; ſi verò ab Inferiore, non tenet, modo conceſſio requirat de neceſſè cauſam, vel adeſſet decretum irritans. V. G. Si reperirẽtur illa verba. *Aliter facta ſit nulla*; & ſimilia. Ratio prioris eſt, dominium illimitatum conditoris. Poſterioris verò ſubordinatio inferioris, qui ſtare tenetur cauſis, & conditionibus. Quare impartita facultas inferioribus remiſſiùs operatur, quàm in ſuperiori concedente.

3 *Sed num tacita facultas colligi poſſit ex eo quod lex non reſeruat?*

Reſpondent quamplures apud Nauar. *in Man. cap. 27. num. 39.* Affirmatiuè. Argumento deſumpto ex Gloſſ. *in Cap. Nuper, de ſententia excommunicationis*, vbi quãdo conditor Canonis, cenſuræ abſolutionem non reſeruauit, poteſtatem abſoluendi Epiſcopis conceſſiſſe videtur. Sed hoc antiquitùs; hodiè verò ſic tacitam facultatem eſſe, quando ex communi, vel probabili DD. opinione, aut conſuetudine, optima legum interpetre, conſtat, ita verè fuiſſe mentem conditoris, vt ea ſecurè vtatur Epiſcopus, idque pro legis ſuauitate, vel benigna mente legiſlatoris, qui non mortem, ſed conuerſionem vult peccatoris.

4 *Sed aſſignentur loca in lege communi, & Tridentini, in quibus expreſsè, vel tacitè, elargitur facultas Epiſcopis ad diſpenſandum?*

Reſpond. 1. Expreſsè *in Cap. 4. Sanè de Clericis coniugatis*, vbi conceditur Epiſcopis poſſe diſpenſare cum illis Sacerdotibus, qui nuptias contraxerunt, poſt longã pænitentiam, vitamque laudabilem. — *Cap. Cum ex eo de elect. in 6.* vbi conceditur Epiſcopis poſſe diſpenſare cum habentibus Parochiales Eccleſias ſibi ſubiectas, quod vſque ad ſeptennium ſtudendo non teneantur ad Sacerdotium promoueri, &c. — *Cap. 15. de filijs Presbiterorum in 6.* vbi indulgetur Epiſcopis diſpenſare cum illegitimis in Minoribus ordinibus. Idipſum, *ex Cap. Si Clerici de Iudicijs §. de Adulteris* apud Barboſ. *d. loco, cap. 21.*

Reſpond. 2. Tacitè colligi *ex Cap. De eo, qui cognouit; cap. Poſtulaſti, cap. penul. de pænis*, alibique apud eundem Barboſ. & obuiam venient legenti.

Reſpond. 3. ex Tridentino tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus eſt Epiſcopus, pluribus in locis *Seſſ. 5. De Ref. c. 1. de Lectoribus S. Scripturæ. & cap. 2. Pro Prædicãtibus errores.* — *Seſſ. 6. de Ref. c. 2. pro deputatione Vicariorum, Parochis non reſidentibus*, & *cap. 3. pro corrigendis exceſſibus Clericorum, & Regul. extra clauſtra degentium.* — *Seſſ. 13. de Ref. cap. 5.* Pro ſumaria cognitione gratiarum, quibus remittitur peccatum, aut pæna. — *Seſſ. 14. de Ref. cap. 4.* Pro corrigẽdis Clericis exemptis, etiam extrà viſitationem. — *Seſſ. 21. de Ref. cap. 3.* pro diuiſione diſtributionum quotidianarũ *cap. 4.* pro adiungendis Sacerdotibus, Parochis ob numeroſitatem Populorũ, ſic: *cogant Rectores ſibi*

Sacerdotes adiungere, quot ſufficiant ad Sacr. exhibẽda, &c. C. 5. pro faciendis vnionibus perpetuis in caſibus à iure permiſſis, & *cap.* 8. Pro viſitandis Monaſteriis, vbi nõ viget Regularis obſeruantia. & *ſeſſ.* 22. *in decreto de Sacrificio Miſſæ, pro obſeruandis, & vitandis in Sacrificio Miſſæ, ibid.* C. 5. *de Ref.* Pro cognoſcendis extraiudicialiter diſpenſationibus Apoſtolicis *cap.* 8. *Pro* exequendis piis defunctorum diſpoſitionibus. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 10. Pro corrigendis ſubditis. *cap.* 11. prout priuilegia particularia nõ perturbant iura Epiſcoporum. *cap.* 14. Pro cognoſcendis ſubrectitiis, obreptionibus poſſeſſionum beneficii, diſtributionum, & fructuum, vt non conuertantur in vſus non pios. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 5. Pro viſendis Clauſuris Monialium. *cap.* 8. Pro regendis Monaſteriis non habentibus Ordinarios Regulares viſitatores. *cap.* 11. *de Refor.* Pro Reuiſione, & examine Iuris Patronatus ab Annis citrà 40. & *cap.* 54. *Pro* ſequeſtru beneficiorũ Clericorũ cõcubinariorũ.

Tacitè verò ſparsim per totum Concilium, vt videre percurrentibus eſt; quare non abs re iudicandum eſt, iuxtà propoſitam poteſtatem, quæ non præiudicat legi communi, propter intentionem, & rationem fundatam, quam habet Epiſcopus in expreſſa, vel tacita conceſſione. ideò ſatis.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitates, & ſuſpenſiones prouenientes ex occultis delictis, (homicidio voluntario excepto.)

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in Irregularitatibus, & ſuſpenſionibus prouenientibus ex occultis delictis.*

2 *Sed num poſſit hac poteſtate vti circa Abſentes?*

3 *Sed quando nam dicuntur occulta irregularitas, & ſuſpenſio?*

Poteſtas CLVIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Irregularitates, & ſuſpenſiones prouenientes ex occultis delictis; homicidio voluntario excepto; ex Tridentina facultate, *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 6. apud omnes communiter, quos luculentèr recenſui à *Poteſt.* 129. *vſque ad* 134. vbi largè oſtenſum fuit, hanc Poteſtatẽ Epiſcopis conceſſam eſſe in foro conſcientiæ tantum, in fauorem omnium illorum ad ſe, vel ſuos delegatos accedẽtium; O mira ſuauiſque Eccleſiæ prouidentia? quæ Peccatorẽ in reſeruatione minatur, & in conuerſione cum accedente ad Epiſcopos in occultis ſtatim relaxat; Cũ quo ſtat pro foro externo reſeruatio, vt publicè peccans, publicè peniteat. Cõpetit hæc poteſtas Epiſcopis etiam non conſecratis, eo quia non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis. Alia inſup eſt diſpenſatio, & alia abſolutio ſuſpenſionis, & altera diſpenſa-

ſatio irregularitatis, vt innui *Poteſt.* 85.

Hoc autem ſcito verum, de Epiſcopo ſciente, & ordinante ſubditum innodatum diſpenſaſſe cenſetur, quia non eſt præſumendum aſſerere cenſura irretitum ordinaſſe. Ita Suar. Henriq. *lib.* 14 *c.* 17. §. 4. Maiol. *de Irregul. cap.* 51. *n.* 41 & Alii non pauci *Poteſt.* 139. citati.

2 *Sed num poſſit hac poteſtate vti circa Abſentes?*

Reſpond. Affirmatiuè, modò tamen Abſens ſit ſubditus proprius, & Diœceſanus, per differentiam ab abſolutione, quæ neceſſitat præſentiam, diſpenſatio verò non; illa in iudicio, & in foro conſcientiæ; hæc verò extrà iudicialiter. Apud quam plures, quos citat, & ſequitur Suarez, *de Cenſ. tom.* 5. *diſp.* 41. *q.* 2. — De deductis ad forum fori, & homicidio voluntario, dicam. *Par. poſt. Impot.* 72.

3 *Sed quando nam dicuntur occulta Irregularitas, & Suſpenſio?*

Reſpond. ex occultatione delictorum ad quæ ſequuntur, quarè occulto delicto, iuxta dicta *Poteſt.* 139. verè formatur iudicium cenſurarum ad id ſequentium, quocirca hac in re nil ambigendum.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitatem ortam ex occulto delicto, in actu publico.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Irregularitatem ortam ex occulto delicto publicè celebrantis.*

2 *Sed quid ſi delictum fuerit publicum in vna Ciuitate, vel loco per ſententiam Iudicis, alibi verò vbi celebratur occultum?*

3 *Sed quid de celebrante ſcienter coram publico excommunicato?*

Poteſtas CLIX.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem ortam ex occulto delicto publicè celebrantis. Ita deducitur ex Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 6. à quampluribus, per quos ita formatur caſus: Sacerdos cenſuratus ob aliquod delictum, à quo debitam abſolutionem non obtinuit in foro conſcientiæ, Sacrum publicè fecit, & irregularitatem incurrit ob violationem occultæ cenſuræ. vbi habentur duo, & publica celebratio, & occulta incurſio irregularitatis, quo caſu poteſt Epiſcopus diſpenſare vi Trident. Ratio quia incurſio ſequitur delictum occultum; & nō publicam celebrationem, neque publica hæc celebratio manifeſtat violationem Cenſuræ. Neque eſt qua contrahitur alia cenſura, ſed in qua incurritur *I*rregularitas, quę ſequitur occultum delictum; ideò Epiſcopus vti licitè poteſt, fauore Tridentino *d. Cap. Liceat*, DD. infrà.

2 *Sed quid, ſi delictum fuerit publicum in vna Ciuitate, vel loco per Iudicis ſententiam, & alibi, vbi celebratur, occultum?*

Reſpond. In caſu poſſe Reum petere, & obtinere diſpenſationē ab *E*piſcopo loci, modò non ſit data opera. Ita defendunt Auila, Sanchez, Facundez, apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 39. *num.* 27. cō-

tra

trà Suarez, & Sanctarellum. *Probatur*. Tum quia alibi adeſt ratio formalis conſtitutiua facultatis Trident. *in Cap. Liceat*. Nempè occultatio delicti, contrà deductionem ad forum; quod conſtare debet apud abſoluentem, modò non ſit periculum diffamationis, quæ doctrina præcipuè admittitur in locis diſtantibus. Meliùs autem ſic: ideò requiritur pænitentia publica ad ſatisfaciendum Iuſtitię publicæ pro publico offenſo; at in caſu alibi habetur occultum delictum: ergo nulla debetur publica pænitentia, adeoque recurrit Epiſcopalis poteſtas Trid.

3 *Sed quid de celebrante ſcienter, coram publico excommunicato?*

Reſpond. 1. Incurrere p. m. 2. excomm. minorem 3. interdictum perſonale, & quia in eo celebrat, Irregularitatem; apud Bonac. *de Cenſ. d ſp.* 2. *q* 2. *p* 3. §. 1. *num.* 10. diſpenſari tamen poteſt ab Epiſcopo. Multi apud Dian. *P.* 4. *tr.* 4. *reſol.* 97 de Communicatione cum excommunicato. Vide *Par. poſt. Impoſ.* 114.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitatem ortam ex homicidio caſuali.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Irregularitatem ortam ex homicidio caſuali.*

2 *Sed quid de Irregularitate orta ex delicto hæreſis.*

Poteſtas CLX.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem ortam ex homicidio caſuali. Ita defendunt Mirand. *in Man. tom.* 2. *q.* 8. *ar.* 13. *concl.* 2. Alzedo *de beneficiis, p.* 7. *cap.* 11. *num.* 17. & Alii *in Cap. Si furioſus in Clem. de homicidio voluntario, & caſuali*. Probatur: homicidium caſuale, ſeù inculpabile, aut culpabile ira repentina, vel furore commiſſum, non eſt de illo genere homicidii voluntarii excepti in Trident. *ſeſſ.* 14. *de Ref. cap.* 6. ergo cadit in permiſſione facta in eodem cap. Epiſcopis indulta; antecedens probatur: in caſu repentino deficit matura deliberatio, & voluntarium illud de quo in dicto capite; quapropter Confeſſarii potiùs iræ, quàm homicidii peccatum iudicare ſolent, vt aduertit Auila *de Cenſ. p* 7. *diſp.* 6 *ſect.* 2. Immò addit Nauar. *conſil.* 45. etiam ſi illud fuerit publicum, quod eſt valdè notandum, vt contrà diſtinguitur à voluntario homicidio. Enim verò in dicto Cap. *Voluntarium*, ſonat prò eo, quod eſt in ſe volitum, & per ſe intentum, contra quintum Decalogi præceptum. Ita Nauar. *d. cap. num.* 243. *ex* D. Aug. ex quo 1. excluditur homicidium licitum factum Authoritate publica, & legitima, de quo dixi *Poteſt.* 164. — 2. factum ob moderamen inculpatæ tutelæ, occidendo aggreſſorem, quando aliter euadi non poteſt, ex Clem. *ibid.* — 3. Caſuale, quando præter intentionem, nolens, ſeù non intendens illud occidere. apud Bonac. *de Cēſ. diſp.* 7. *q.* 4. *p. vl. num.* 7. — 4. Si mandans verberare, & ille occiderit, cum mandante diſpenſat Epiſco-

co-

copus; non verò cum mandatario. Bonac. *ibid. num.* 8. — Meliorem habet doctrinam Dian. in confirmationem dictæ Poteſtatis cum Turriano, conſiderante triplicem voluntatem in homine, prima expreſſa occidendi, ſecunda tantum vulnerandi, & tertia vulnerandi nulla præmiſſa cogitatione occidendi, ſolum tamen factum prima voluntate, eſt in dicto cap. Trid. exceptum, patrata verò ſecunda, & tertia voluntate, eſtò dici poſſint voluntaria, vt contra diſtinguitur à caſuali, vbi nulla intentio occiſionis, quod eſt extrà pretenſam voluntarietatem exceptam *in dicto Cap.* cui doctrinæ ſubſcribit Propoſ. 3. *p. q.* 5. *de Irregular. dub.* 10. *n.* 74.

2 *Sed quid de Irregularitate orta ex delicto hæreſis?*

Reſpond. Iuxta DD. non vereor aſſerere: Epiſcopum poſſe diſpenſare in dicta Irregularitate cũ Dian. *p.* 7. *tr.* 2. *reſol.* 9. *& clariùs vide in Summ. v. Epiſcopi iuriſdictio in Irregularitate num.* 20. Ratio quia, & ſi in bulla Cęnæ reuocatur facultas abſoluendi ab hæreſi occulta; non ideò illa diſpenſandi, quæ cum ſit iuris diuerſi, vna cum Vgol. ibi citato concedit tantum in foro conſcientiæ, & infrà Diæceſim, quia abſolutè, & circà ſubditos ſuæ Diæceſis poterit exerceri. Ita Sanch. *in Summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 18. *& cap.* 11. *num.* 17.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitatem ortam ex occulto delicto mutilationis membrorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Irregularitatem ortam ex occulto delicto mutilationis membrorum.*

2 *Sed quid nomine membrorum?*

3 *Sed quid de mandante mutilationem fieri?*

Poteſtas CLXI.

1 Poteſt Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem ortam ex occulto delicto mutilationis membrorum, fauore deſumpto ex Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 6. vt notarunt DD. apud Dian. *P.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 21. Sà, *in Aphoriſ. V. Irregular.* Auila, *de Cenſ.* P. 7. *diſp.* 6. *ſect.* 5. *dub.* 4. Bonac. *de Cenſ. diſp.* 7. *q. vl. num.* 11. & Alii contra Sanch. & Franciſcum de Leone. Probatur; tum quia conceſſio Tridentini non excipit mutilationem, etiam grauiſſimam, ſed tantum homicidium directè oppoſitum viuenti. Tum etiam quia Irregularitas hęc, quæ contrahitur *in Cap.* 15. *qui de homicidio in* 6. etiã inreſeruata remanſit ex nouo iure Trident. ideò ſubſtat Epiſcopi Poteſtati, & facultati abſolutiuæ, & diſpenſatiuæ.

2 *Sed quid ſub nomine membrorum?*

Reſpond. Patet ex dictis *Poteſt.* 141. quibus addo cum Bonac. *d. loco, p.* 8. *num.* 4. §. Addo, incurrere Irregularitatem, qui culpa ſibi proprium membrum abſciderit, quia non minus peccat mutilando ſe ipſum, quàm Alium, etiam ſi membrum fuiſſet debilitatum, vel aridum. 2. Si quis amouèret partem manus, ita quod parum remanèret, ſic, quia pars principalis non eſt membrum membri, ſed principalis pars membri. Ita Suarez

rend. ſp. 44 ſect. 2. num. 8. — Secùs ſi membrũ debilitauerit. Auila, P. 7. diſp. 5. ſect. 1. Tolet. lib. 1. cap. 71. num. 3. Neque ſi redderet hominem cæcum, vel claudum, abſque mutilatione. — Nec ſi digitum abſciderit, quia illud non eſt membrum, ſed illius pars. Nec ſi mutilauerit membrum cadaueris. Suarez apud Bonac. *ibid. num.* 10.

3 *Sed quid de mandante mutilationem fieri?*

Reſpond. Incurrere Irregularitatem, tàm ſi expreſsè, quàm tacitè mandaret, quoniam ſuo mandato, ſemper eſt Cauſa efficax talis damni. Ita colligitur *ex d. cap.* 15. *qui,* Itaque dicens ſeruo, domum non redire, niſi quid noui inferat Petro, vel mandaret verberare, expreſsè prohibendo mutilationem, & mandatarius mutilaret, quia dedit cauſam periculoſam effectui ſequuto. Ita Bonac. *d. loco.* Alias autem eſt dicendum; ſi mandans mutilare, mutilatione non ſequuta, vel reuocauerit mandatum, eſtò mandatarius non ſeruauerit reuocationem, vel mandans daret operam rei licitæ, puta quãdo Magiſter, vel dominus, aut Pater, mandarent corrigere, & mãdatarius mutilaret: tunc mandans non incurreret, quia Irregularitas contrahitur per opus illicitum. *Ita* notant Auila, *d. loco ſect.* 2. *dub.* 3. Maiol. *de Irregul. lib.* 5. *cap.* 48. & Sayr. *de Cenſ. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 8.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitatem in eo, qui ictum dedit ſola intentione mutilandi, ex quo caſualiter ſecuta fuit mors.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Irregularitatem contractam ab illo, qui ictum dedit, cum intentione mutilandi, ex quo caſualitèr accidit mors.*

2 *Sed quid pro cognoſcenda dicta mandaris intentione?*

Poteſtas CLXII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Irregularitatem contractam ab illo, qui ictum dedit cum intentione mutilandi, ex quo caſu accidit mors. Ita defendunt DD. apud Henriq. *in Summ. lib.* 14. *C.* 19. §. 3. Bonac. *de Cenſ. diſp.* 7. *q.* 4. *p. vl. num.* 8. Molina, & Alij ab illis citati. *Probatur,* Mors caſualis contraponitur voluntariæ, & licèt ſit culpabilis, & in Cauſa, tamen non eſt per ſe, ſed caſu volita, & per accidens, ideò mandans percutere, cauendo occiſionem, non incurrit irregularitatem ortam ex homicidio patrato à mandatario, qui exceſſit limites mandati, quia mors illa eſtò ſit per ſe à mandatario, eſt tamen per accidens à mandante. Conformiter videtur deciſum per S. Congregationem Concilij. *An is, qui mãdauerit aliquem verberari eo expreſſo ne occiderit? incidit in decretum Concilij ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 6. & Reſp. Negatiuè, Refertur à

Nicolao Garcia *de Benef. P.7. C. 11. num.* 44. Quapropter exceptio in d. Cap. locum ſibi vindicare videtur in Homicidio voluntario, illicito, per ſe intento, ſeù in ſe volito, cuiuſmodi non eſt caſualis illa mors ex ictu per accidens ſecuta; ita Nauar. & Eman. Rodriq. *t.* 1 *q.* 24. *ar.* 9. igitur illa Irregularitas cadit *ſub C. Trid. Licet*, vt poſſit diſpenſari ab Epiſcopo; Idipſum affirmant DD. Citati de Mandante occidere talem, & homicidium ſequeretur in perſonam alterius, quoniam huiuſmodi homicidium eſſet extra propoſitum, Mandantis, idcircò ab Incurſione irregularitatis contrahendæ ex homicidio per ſe volito, Mandans erit immunis. Ita Ricc. *in Praxi aurea reſol.* 412. *&* 519.

2 *Sed quid pro cognoſcenda dicta Inuaſoris intentione?*

Reſpond. Ad nobile dubium, dignoſci ex natura ictus dati, quæ menſurat intentionem inuadentis, Si quis enim ictum daret in membro ex quo pendet eſſentialiter vita, puta in capite, gutture, vel corde, & ſequeretur vel nō mors, tunc intētio ictus non eſſet mutilationis, ſed occiſionis, ſecùs ſi in Brachiis, Manib⁹, Pedib⁹, vel partibus exterioribus capitis, vt in aure, naſo, labiis, mammillis feminarum, & ſi mors ſequeretur, tunc non ex natura, & intentione inuadentis, ſed per accidens; aut ex aliis circumſtantiis. In præciſione autem talium membrorum, quomodo contrahitur Irregularitas, dixi *Poteſt.* 141.

De Epiſcopo diſpenſante Irregularitatem ortam ex delicto occulto homicidij patrati cauſa defenſionis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Irregularitatem ortam ex delicto occulto Homicidij patrati cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ.*

2 *Sed quid de inuaſore occiſo ab aggreſſo, ob dictum moderamen, pro defenſione Rerum, vel Proximi Aggreſſi occidentis?*

Poteſtas CLXIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex delicto occulto homicidii patrati, cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ; ita defendunt quamplures, vt Sayr. *de Cenſ. lib.* 7. *cap.* 7. *num.* 22. Comitol. *Reſp. Moral. lib.* 6. *q.* 54. de Graff. *in deciſ. Aureis*, P. 1. *lib.* 2. *cap.* 65. Apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 39. *num.* 54. Apud quos non eſt ſermo de homicidio purè patrato, ob moderamen inculpatæ tutelæ, in quo nulla culpa, ideò nulla pæna, neque Irregularitatis incurſio. Ex Clem. *Cap. Si furioſus De homicid.* Sed de eo, qui ſe defendendo exceſſit, transgrediendo notabiliter dictum moderamē, & incurrit Irregularitatem, *ex Cap. Significaſti, De homicid.* hinc eſt, quod, qui perſecutorem fugientem occidit, eſt Irregularis propter exceſſum. Ita Comitolus vt ſupra *lib.* 4. *num.* 12. & clarius Valerius

Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 2. num. 112.* Et quãdo quis inuaſorem occidit, à quo ſe fugiendo tueri poterat, aut ſolum vulnerando, dicitur excedere notabiliter moderamen, peccat mortaliter, & incurrit Irregularitatem, ab Epiſcopo tamen diſpenſabilem; cum ſupra citatis. DD. Nota tamen culpam debere eſſe grauem; etenim ob leuem non incurritur tam magna pœna, apud Suarez, *diſp. 46. ſect. 1. num. 9.* & *Bonac. de Irregul. diſp. 7. p. 6. num. 3. §. Dixi.*

Probatur huiuſmodi homicidium non dicitur Voluntarium per ſe intentum, ſed per accidens, cauſa defenſionis, ad vitandam mortem, vitamque tuendam, contradiſtinctum à voluntario per ſe intento. At non inculpabiliter aliàs nulla pœna, ſed culpabiliter ob carentiam recti moderaminis; ſtat igitur inter homicidium ſimpliciter, & per ſe volitum; quod excipitur in Tridentino. & patratum, ſeruato recto moderamine, quodſi homic. voluntariũ ſimpliciter, eſt ſupremæ potentiæ reſeruatum: Illud per accidens volitum, ſubſtat Potentiæ Epiſcopali participatæ ex Tridentino *in Cap. Liceat, ſeſſ. 24.*

Aduertendum tamen, hoc medium homicidium poſſe patrari ira, & odio, modo quo committitur homicidium ſimpliciter, vt ſi Inuaſor irrueret in Caium, à quo ad tuendam vitam fuiſſet ab Aggreſſo occiſus, in ira, & culpa; tunc ira non dicitur oriri ex culpa Caii, ſed inuaſoris. Quapropter, quia ira cauſata in Caio, exceſſit modum defenſionis culpabiliter, & notabiliter; ideò, &c. Lege Bettand. P. 1. *conſ.* 274.

2 *Sed quid de Inuaſore occiſo ab Aggreſſo, ob dictum moderamen, pro defenſione rerum, vel proximi?*

Reſpond. cum Bonac. *d. loco*, id ipſum aſſeri debere, ac de occidente in immoderatam defenſionem propriæ vitæ, quia Res ad illius cõſeruationem ſpectat, Id ipſum Pro tuendo proximo, quem de *Iure* Diuino defendere, & amare, ſicut nosmetipſos tenemur, qđ ſi nullus fuerit exceſſus defenſionis, nulla pariter incurreretur Irregularitas.

De Epiſcopo diſpenſante in Votis, & Iuramentis non reſeruatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in Votis, & Iuramentis non reſeruatis.*

Poteſtas CLXIV.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare in Votis, & Iuramentis non reſeruatis. *ex Cap. ad Aures de his, quæ vi*, vt innuit Innoc. 3. & *Cap. de Peregrinationis voto*, vbi Alexand. 3. ait: *Ab eius, qui Præſidet pendet Arbitrio.* Nota, non ait: Pontifex à noſtro pendet, ſed eius qui præſidet. Aliiſque iuribus citatis apud Sanchez *in præcept. decal. tom. 1. lib. 6. cap. 38.* Miranda in *Manual. Prælat. tom. 2. q. 32. ar. 1. concl. 1.* & Alios. Iuſta tamen, & rationabili cauſa præcedente, aliàs irrita, & nulla eſſet cuiuslibet iuris relaxatio, & diſpenſatus malè vteretur diſpenſatione. Probatur Argumento deſumpto à Poteſtate

157. *num.* 3. In his, in quibus nulla prohibitio, vel reſeruatio, commiſſa iuris facultas Epiſcopis videtur, ſicut Argumentum è contra valet pro Impotentia v. g. Vbi lex prohibet, & reſeruat ſoli Pontifici, facultas Epiſcopis videtur interdicta, multoque melius idipſum poterit Epiſcopus, quandò in eadem lege, ſpecialem facultatem habuerit, prout in citato *Cap. De Peregrinationis.* vbi ſermo eſt de Epiſcopo ex adiectis verbis, (*vt conſideret diligentiùs Qualitatem perſonæ, & cauſam commutationis; ſcilicet, an ex Infirmitate, ſeù affluentia diuitiarum, an alia cauſa probabili.*) Vbi ſermo eſt Epiſcopis directus, quibus dicitur in fine (*ſecundum hoc habet exindè diſpenſare*) quod Gloſſ. *in dicto cap.* confirmat; Nec dicas cum Suarez *de Relig. tract. de Iuram. lib. 6. & tract. 6. de voto, cap.* 10. *num.* 5. Textum ibi non de diſpenſatione, ſed commutatione loqui, cum eſtò verum ſit de interrogatione facta. tamen in fine reſponſionis ponitur verbum diſpenſatio; ſic Reſp. Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 36. *num.* 5. Vbi pariter reſpondit ad alium Textum *in Cap. Si verò*, *& Cap. Verum de Iuram.* in quo & ſi Soli Pontifici reſeruantur Iuramenta, tamen ibi ſolum oſtenditur Curiæ ſtilus ad effectum informandi inferiores Prælatos, ſicque ſupponit illos poſſe abſoluere. Nec requiritur Epiſcopum eſſe conſecratum, ſed ſufficit electum, quia vi electionis, & confirmationis habet iuriſdictionem, ſicut vi conſecrationis Poteſtatem ordinis. Inſpice tamen Poteſtatem ſequentem, vbi de Votis Reſeruatis, extra quæ extenditur poſita Poteſtas, de qua egit Dian. *P. 7. tract.* 11. *à reſol.* 53. Leſſius, Sanchez, Azor. & Alii apud Barboſ. *vbi ſupra Alleg.* 36. De Voto autem Caſtitatis ad tempus, vide *Poteſt.* 153. ſicut Pro debito petendo *Poteſt.* 154.

De Epiſcopo Diſpenſante Vota Reſeruata quibuſdam in Caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Vota reſeruata in ſuppoſitis Caſibus.*

Poteſtas CLXV.

1 POteſt Epiſcopus diſpēſare Vota Reſeruata, Caſibus infrapoſitis. Multi apud Barboſ. *de Poteſtate Epiſcopi. Alleg.* 37. Bonac. *in Præcept. Decal. diſp.* 4. Sanchez *lib.* 4. *cap.* 40. Apud quos recenſentur de Iure dicta Vota eſſe perpetuæ Caſtitatis, Obedientię, & Religionis, & triplex aditus Romā, Ieruſalem, & Compoſtellam, quibus, Alii addunt Sanctam Domum Lauretanam, quorum diſpenſatio petenda erit à Romano Pontifice, vt dicam, P. *poſt. Impot.* 86. *num.* 2. Accedentibus autem quibuſdam circumſtantiis ex parte voventium, vel votorum, præſens recurrit Poteſtas.

Primò. Si Votum erit de ingreſſu ad Religionem non approbatam, poterit Epiſcopus impoſita ſalutari pænitentia diſpensare. Sic, quia inanis Religio inane reddit votum. Apud Bonac. *d. loco*, *q.* 2. *p.* 7 § 4. *num.* 12. Sanchez, *ibid. num.* 31. Idipſum ſi emitteret vo-

ta in Religione non approbata. Ratio, quia Eccleſia non approbante Religionem, nec approbare dicitur dicta Vota. Ita Sanchez *d. loco num. 73.*

Secundò. Si quis vouerit perſeuerãtiam voti in Religione approbata, tunc voto adimpleto per ingreſſum, aſperitatem ſuſtinere non valens, poterit diſpenſari ab Epiſcopo in Voto perſeuerantiæ. Ratio quia hæc ſpectat ad virtutem fortitudinis, quæ eſt valdè diuerſa à Religione. Propterea Nouitiatus tempore, expertus Religionis mortificationes, quas ſufferre non valet, poterit Epiſcopum adire, & diſpẽſari in Voto perſeuerantiæ; ita Trulleach. *in expoſ. Bull. Cruciatæ, lib. 1. cap. 3. dub. 16. §. 7.*

Tertiò. Si quis vouerit Religionem arctiorem ingredi, poterit ab Epiſcopo diſpenſari pro laxiori, quod eſſet propriè commutare, à Papa in Materiam ipſi non reſeruatam, & qua talis ſubſtat Epiſcopo. Ratio, quia materia reſeruata fuit in commutationem extincta, & eius loco alia non reſeruata ſuſtituta. Sic Henriq. *lib. 7. cap. 30.* Eman Rodriq. *in Summ. tom. 2. cap. 96.*

Quintò. Si Vouens feciſſet Votum vouendi votum, ex quinque reſeruatis, poterit ab Epiſcopo diſpenſari. Ratio quia Votum vouendi, non eſt verè votum reſeruatum. Sic Suarez, *lib. 6. de Voto, cap. 21. num. 7.*

Sextò. Si Vouens vouerit adimplere Votum reſeruatum in tali tempore, vel loco, poterit iuſta cauſa accedente ab Epiſcopo diſpenſari, ſeu dilatare tempus præfixum. Ita apud Sanchez, *lib. 8. diſp. 9. Q. 19.* Dian. *P. 1. t. 2. reſol. 80.* quare in hoc caſu diceretur aptiùs relaxare eius circumſtantiam, non verò ſubſtantiam.

Septimò. Si Votum eſſet pœnale, vt quando quis vouèret non luſurum, aut non peccaturum, vel quid ſimile, aliàs in Religione ingrederetur, vel Ieroſolimam, ad ſancta loca viſenda peteret; tunc poterit diſpenſari ab Epiſcopo. Ratio quia talia non abſolutè ex illo reſeruatorum genere dicuntur, pro vt quando quis abſolutè vouèret Religionem ingredi, ſed in pœnam dicuntur emiſſa, & in adiecto voli ta; ideò tanquam pœnæ, ab Epiſcopo relaxãtur. Ita quamplures apud Eman. Rodriq. Henriq. Aragon. *22. q. 88.* contra Sotum, & Azor.

Octauò. Si quis Votum Caſtitatis perpetuæ vouiſſet, & periculum probabile eſſet in mora, cum impotentia morali incontinentię, eſſetq; clauſus aditus ad Pontificem, poterit ab Epiſcopo diſpenſari. Ratio, quia dictæ rationes ſuadent Pontificem voluiſſe Epiſcopum diſpenſationem impendere, ea ratione, qua docuimus pro caſibus reſeruatis *à Poteſt. 9.* apud Rodriq. *Q. Regul. t. 1. q. 63. ar. 6.* Similiter quando quis metu emiſiſſet votum, quia metus declinat illius ſoliditatem.

Nonò. Si quis vouiſſet conditionatè. v. g. Terram Sanctam petere, ſi litem vinceret, vel Agrum fructificaret. Ratio quia Votum conditionatum non eſt à voluntate libera emiſſum, ſed dependenter à purificante conditione, ad quod lex pœnalis reſeruatiua non ſe extendit, adeoque iuri Epiſcopali ſubiicitur. Ita multi apud Tolet. *in Summ. lib. 4. cap. 19.* & Bonac. *diſp. 4. q. 2. p. 7.*

Decimò. Si Vouentes limina Apoſtolorum, S. Iacobum in Compoſtellam pergere, efficerentur ſenes impotentes, vel non niſi cum probabili vitæ periculo, ſi iter egiſ-

sẽr, poterunt impotentes ab Epiſcopo relaxari, ſeù diſpenſari, Tum quia Votum ſortitum fuit conditionẽ repugnantem. Tum quia ex regulis iuris Impotentes non tenẽtur ſeruare legem tanto cum onere, quia iugum Dei ſuaue, & onus leue. Idipſum apud Nauar. *Tom. 1. de Regul. num. 21. de Vouente.*

Demũ Lauretanam petere eſt à Leone X. inter reſeruata poſitum, vt ait Ludou. de la Crux, *in Expoſ. Bull. Cruc. diſp. 1. cap. 6. num. 2.* de his, & ſimilibus eadem diſpoſitio, quia eadem ratio.

De Epiſcopo diſpenſante Votum Caſtitatis ad Tempus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Votum Caſtitatis ad Tempus emiſſum.*

2 *Sed quid de Voto emiſſo ante, vel poſt Matrimonium.*

Poteſtas CLXVI.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Votum Caſtitatis ad tempus emiſſum, ita apud Sotum *in 4. diſt. 38. q. 2. ar. 2. concl. 1.* & Alii apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 37. num. 15.* Sicque quando quis vouèret Votum Caſtitatis ad decennium; vel aliud tempus, tunc poterit ſecuriùs, quam in aliis caſibus ab Epiſcopo diſpenſari, eo quia tale votum ratione temporis determinati reſeruationem aufugit cum ſola perpetuitas eſt reſeruata. Vide Emanuel Rodriq. *in Summ. tom. 4. cap. 187. num. 17.* vbi docet, id non currere de Voto facto ad 80. vel 100. Annos, quia reputatur perpetuum, at re vera non dicitur perpetuum, niſi ratione vitæ breuitatis, non autem ex mente Vouentis. Præterea dicta Poteſtas adhùc ad Vouentes non committendi certum libidinis genus, putà Adulterii, Inceſtus, & ſimilium, ſe extendit. Etenim huiuſmodi, nec perpetua, nec integra Vota Caſtitatis ſunt. Ita Citati, apud Nauar. *in Manual. cap. 12 num. 76.* Graff. *in deciſ. Aureis, P. 1. lib. 2. cap. 31. num. 16.*

2 *Sed quid de Voto emiſſo ante, vel poſt Matrimonium?*

Reſpond. Patet ex dictis *Poteſt.* 153. vbi fuſiùs, ſicut de aliis impedimentis dirimentibus, & *Poteſt.* 152. Inſpice deinde *Poteſt.* 57. vbi de commutatiua facultate.

De Epiſcopo diſpenſante Votum Caſtitatis aliquibus in Caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Votum caſtitatis in quibuſdam Caſibus.*

Poteſtas CLXVII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare Votum Caſtitatis, in ſubſcriptis caſibus.

Primò, Quando Vouens vouèret

ret ſeruare corporis integritatem, fugiendo primum actum venereum, quo ſemel emiſſo, iam voti obligatio euaneſcit; taleque votum erit iuris Epiſcopalis, quia conditionatum, vel vſque ad tempus, ita apud Graff. P.1.lib.2.cap.31. *in Aureis deciſionibus* Sayr. *de Cenſ. cap.* 2. & Aliis.

Secundò. Quando quis vouiſſet Caſtitatem coniugalē. Ratio quia id non erit ſimpliciter Caſtitatis, ſed de non aſpernendo Iura Coniugii. Apud Sanchez, Santarell. & Henriq. lib. 7. de Indulg. cap. 30. *nu.* 6. Dian. P.1.*tr.* 11. *reſol.* 62.

Tertiò. Quando quis vouiſſet abſtinentiam cuiuslibet peccati venerei, etiam Mollitiei; nam talis poſſet matrimonium contrahere, quia abſolutè non vouit perpetuam caſtitatem, ſed abſtinentiam à peccatis contra Caſtitatem, & quia ſtat talis abſtinentia cum coniugio. Apud Dian. *ibid. reſol.* 61. Portell. *verb. Voti diſpenſatio.* Bonac. & Alios.

Quartò. Quando quis vouiſſet Matrimonium non contrahere, ſeù numquam nubere, non diceretur in rigore Votum caſtitatis emiſiſſe, nec ſi vouens cum alia fornicabitur, illud violaret, hocque in probabiliſſima ſententia quamplurium, apud Graff. *in Aureis deciſ.* P.1.*lib.*2.*cap.*31.*num.*29.*&* Dian. *ibid. reſol.* 19.

De Epiſcopo diſpenſante quādoque Vota Peregrinationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare Vota Peregrinationis cum vouentibus diuerſum finem habentibus.*

Poteſtas CLXVIII.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare cū vouentibus Peregrinationem diuerſum finem, quem præſeferunt dicta vota, habentibus. Vt ſi quis voueret Romam, Compoſtellam, vel Ieruſalem petere, non ad viſitanda Sacra loca noſtrę Redemptionis, SS. Petri, & Pauli, & Iacobi, reliquias adorandas, quod eſt præcipuum intentum Votorum reſeruatorum, ſed ad oſculandos pedes Pontificis, impetrandam ab illo aliquam abſolutionem, aut diſpenſationem, vel viſitandā aliquam Eccleſiam, Sanctamque Imaginem in prædictis locis. Tunc ratione finis principalis diuerſi, Votum aufugit reſeruationem, per intentionem particularem Vouentis; ita tenent quamplures apud Sanchez *lib.* 4. *cap.* 40. *à num.* 77. Diana meliorem ſubdit rationem, ſcilicet in caſu Votum vertitur in dubium; nec ne fuerit reſeruatum? at in dubio benigna pars eſt eligenda, ideo pro nō reſeruato habetur. Ita P.4.*tr.* 13. *reſol.* 39.

De Epiſcopo diſpenſante cum vouentibus ſuſcipiendi Sacros Ordines.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum vouentibus ſuſcipiendi Sacros Ordines.*

Poteſtas CLXIX.

1 Poteſt Epiſcopus diſpenſare cum Vouentibus ſuſcipiendi S. Ordines. Ita apud Nauar. *conſil.* 32. Filiucc. Azor. Dian. *P.* 1. *tom.* 11. *reſol.* 64. Bonac. *diſp.* 4. *q.* 4. §. 4. *num.* 17. Tum quia tale votum non eſt caſtitatis, ſed Alterius, cui annexum eſt Votum Caſtitatis, de Iure Eccleſiaſtico; adeoque non videtur Vouens intendere, niſi Caſtitatem futuram, poſtquam videlicet, fuerit ordinatus, & dependenter ab Ordinatione, non verò preſentem; Votum enim cęlibatus Apoſtolicę Sedi reſeruatũ, illud eſt quod per ſe primò intẽditur abſq; dependentia. Ita citati, quos multi numero ſequuntur.

De Epiſcopo diſpenſante cum infamibus infamia facti, Irregularitatem indè exortam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum infamibus infamia facti ſuper Irregularitatem indè exortam.*

Poteſtas CLXX.

1 Poteſt Epiſcopus diſpenſare cum infamibus infamia facti, irregularitatem indè exortam, ad ordinum, vel beneficiorum collationẽ. Ita apud Mirand. *Manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 3. *concl.* 1. La Crux, *De ſtatu Religionis*, *lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 17. Alzedo, & Alii apud Nauar. *in Man. cap.* 27. & quia totum à terminorum explicatione pendet. Propterea dicuntur infames. Primò, infamia iuris omnes illi, qui ex ipſo iure Ciuili, vel Canonico ſine fama declarantur, Immò infames in iure ciuili aſcripti, regulariter, etiam ſunt in iure Canonico, niſi expreſsè excipiantur. apud de Graff. *de Effectibus Clericorum effectu* 1 *num.* 215. — Secundò infamia facti laborant hi, qui de aliquo crimine notorio, eſſet opinio communis. Quare Sanchez, *in Opuſc. Moral. lib.* 6. *cap.* 3. *dub.* 4. Quatuor conditiones requirit; 1. Opinio communis, 2. quod voce manifeſtetur à pluribus. 3. vt ſit infamia apud bonos, graueſque viros. & 4. vt oriatur à ſuſpicione probabili. Breuiùs autẽ: Infamia, eſt Communis opinio verbo pronunciata ex ſuſpicione orta: Itidem infamia iuris laborant 1. Hiſtriones ludentes in Scenis, & Buffones, apud Tamb. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 26. *q.* 15. *num.* 2. — 2. Apoſtatæ à fide, etiam poſt reconciliationem. Apud Periera *quæſt. foren. conſ.* 13. — 3. Aleatores. Apud Viui. *tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 29. *de Religioſis.* — 4. Bigami apud Menoch. *de Arbitrar. lib.* 2. *cent.* 5. *caſ.* 420. *num.* 96. — 5. Solemniter, & publicè Pænitentes etiam peracta pænitentia. apud Maiol. *de Irregul. lib.* 3. *cap.* 2. *ſub. num.* 4. In quibus ob vtilitatem Eccleſiæ, poſſe Epiſcopum diſpenſare, eſt opinio Silueſtri. *V. Pænit. num.* 3. — 5. Vſurarii, apud Tamb. *d. loco:* Con-

Cōdemnati ob furtum apud Bernardum in *Practica, q.* 32. Campan. *in diuerſorio Iuris Canon. Rubrica* 11. *cap.* 25. Communitèr igitur reputantur Infames: Hęretici, eorumque fautores, Blaſfemi; Item, qui vilem, ignominioſamque vitam agunt, vt Carnifices, Lictores, Macellarii, Tabernarii, Caupones; hiſque ſimiles. Qui omnes dicuntur, tàm iuris, quàm facti infames, & Irregulares, quos propter vitam, & officium infamat ipſa lex, illos ab ordine Eccleſiaſtico repellendo.

Infamia tandem facti notatur illi, qui accuſati de crimine graui, puta furti, vel iniuriarum, (etiam ſi ciuiliter agatur) infames facto declarantur: Quo circa delicta omnia mortifera priuant poſt ſententiam Iudicis, delinquentes fama debita, qua ornatos ſuos miniſtros requirit Eccleſia, nè viles, criminoſique, ſed circumſpecti, atque omnium videri prudentes ſint, appareantque, cum quibus poſſe Epiſcopum diſpenſare diximus ſupra. Sicque huiuſmodi criminoſi, & declarati; & ſi à iure repelluntur, eorum tamen non eſt reſeruata diſpenſatio, preſertim emenda interueniente. Enim verò Infamia facti, ù contrario facto emendatur, ergo emenda intercedente, malum hominum dictum curatur per bonū, ſicque emendatus poteſt ab Epiſcopo diſpenſari, vt ordines recipiat, vel receptos exerceat. Ita Sanchez *d. loco, num.* 16. *&* 26. directè declarando Criminoſum eſſe emendatum, vel indirectè aſſumēdo ad ordines, in quo Epiſcopus ſciens tacitè diſpenſat. Modò quò Papa ſciens quem incapacem aſſumit ad collationem beneficii. Subdit Villadieg. *de Irregul.* Epiſcopum directò diſpenſando in delicto, intelligi indirectè in Irregularitatem inſurgentem, apud Barboſ. *De Epiſcopo Alleg.* 42. *num.* 31. Quamplures ſentiunt, infamiā deleri poſſe à Principe, reuera autem fama non eſt illi ſubiecta, ſed hominum opinioni, tollitur enim per contrarium vſum, iuxtà Regul. Iuris, *A qua naſcitur ab eadem, & reſoluitur*. Rectè tandem poſt emendam intercedit Authoritas diſpenſatiua. Sub ſilentio tādem pretereunda non eſt differentia infamiæ iuris, & facti, quam aſſignarunt DD. quæ eſt: quod Prima impedit beneficia recipere, & recepta remouet. Secunda verò tantum impedit ordines, & beneficia recipere. Ita ex multis iuribus aſſignatis à Nicol. Garc. *De Benef. P.* 7. *cap.* 8. *num.* 38. vbi pariter *num.* 37. declinat, & aſſerit: non procedere in dignitatibus citrà titulos beneficiales.

De Epiſcopo ſecùm diſpenſante, prout cum alijs In Irregularitate, & Suſpenſione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſecum, ſicut cum Alijs in Irregularitate, & Suſpenſione.*

Poteſtas CLXXI.

1 POteſt Epiſcopus diſpenſare ſecum, ſicut cum aliis, in Irregularitate, & Suſpenſione. Ita Maiol. *de Irregul. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 12.

12. Henriq. *in Summ. lib. 14. cap. 18.* Suarez, *tom. 5, diſp. 41. ſect. 2.* Sayr. De la crux, & Alii contra Alterium. Probatio pendet ex dictis *Poteſt. 129. 134. & 158.* vbi liquidò de diſpenſationibus, ex Tridentino, *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 6*, at tale indultum non debet eſſe pro Epõ odiosũ, quia ſi de bonis indultis alios paſcit, & ipſe fame perire non debet. Clauem habet, triticum diſtribuit, & ipſi vetitum, nefas erit. Tandem nil duriùs: legem habere aliis dulcẽ, ipſi verò grauem, iugũ .n. Chriſti omnibus eſt leue. Poterit igitur vti lege indulta in caſu ſibi occurrente, quam habet ex d. Capite Tridentini, committendo Alteri, vel ſuo Confeſſario ſuas vices, vt ſecum diſpenſaret.

De Epiſcopo diſponente in vita de Eccleſiæ rebus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, etiam Monachus poteſt diſponere de rebus Eccleſiæ in vita.*

Poteſtas CLXXII.

1 POteſt Epiſcopus, etiam Monachus diſponere de rebus Eccleſiç in vita, vt infrà. Ita Sot. Vaſq. Medina, Villalob. & Alii apud Dian. P. 3. *tr. 2. reſol. 50.* Ratio, quia vi aſſumptionis ad Epiſcopatum verè fit Dominus reddituum Eccleſiaſticorum cum Poteſtate, & libertate commutandi in vita vnam rem in aliam pro adminiſtrationis dominio: Quapropter de bonis patrimonialibꝰ, vel eius induſtria acquiſitis, liberè teſtari poteſt, vel diſtribuere, in probabiliori ſententia, cum DD. *Poteſt. 30.* citatis, vbi fuſiùs de Alienatione, & Empheutycatione. Nec obſtat in Monacho paupertatis votum, vt tenet contraria ſententia. Tum quia id repugnat muneri Epiſcopali; Tum quia per aſſumptionem eximitur ab eo, & æquatur aliis Epiſcopis. Vel meliùs; transfertur vi aſſumptionis in adminiſtrationem exigitam à munere Epiſcopali, ratione ſtatus longè perfecti ab illo, Monachorum vouentium paupertatem; Adeoque tale votum non contradicit ſtatui, niſi in vero Dominio; re vera tamen Epiſcopus eſt Adminiſtrator Fidelis, diſponens prudenter, & ſuauiter res Eccleſiaſticas, prouì munus iniunctum rectè dictat: ita Rota, apud Farinac. P. 2. *decis. 241. num. 4.*

Procedit quoque dicta Poteſtas in fauorem Epiſcoporum Fratrum Minorum, vouentium altiſſimam Paupertatem, apud Bartul. *in tr. Minor. lib. 4. diſt. 3. cap. 3.* Eman. *in ſumm. & quaſt. Regul. tom. 3. q. 96. num. 4.* De Tutilaribus autem dicendum; ſemper Summo Pontifici acquirere, quia ſolutus ab obediẽtia ſui Prçlati, ſubeſt primò omnium Paſtori. Ita Azor. & Alii apud Bonac. *de Clauſura Monial. q. 2. p. 5. §. 3. diff. 2. nu. 16. in fine.* Hoc tandem pro comperto habetur: licère Epiſcopo rectè diſpenſare iuxtà neceſſitates, & congruentias Clericorum., & Sacerdotum, de Eleemoſynis determinatis, & oblatis pro Miſſis fabrica Eccleſiæ, vel Imaginibus, & indeterminatis, contra *Ricc.* apud Barb. *de Epiſ. Alleg. 80. n. 13.*

De

De Epiſcopo diuidente fructus vnius Beneficij, & alteri applicante.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diuidere fructus vnius Beneficij, & Alteri applicare.*

Poteſtas CLXXIII.

1 POteſt Epiſcopus diuidere fructus vnius Beneficii, & Alteri applicare. Ita deciſum reperitur apud Farinac. *P.* 12. *cap.* 3. Locter. & Alios, quos citat, & ſequitur Barboſ. *De Epiſcopo Alleg.* 66. *num.* 20. vigore Trident. *ſeſſ.* 24. *de Refor. cap.* 15. præcedente tamen conſenſu Rectoris, ſi commodè haberi poſſit, vel eo renuente ex iuſta cauſa, nempè propter vtilitatem vnius Eccleſiæ, & exilitatem alterius. Aut imminente Animarum periculo, ob tenuitatem, quod eſt ſolemnitas requiſita ad diſmembrandum beneficium, *in d. Cap. Trid.* ſic.

In Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, vbi frequentes adeoque tenues ſunt præbendæ, ſimul cum diſtributionibus quotidianis, vt ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & perſonarum qualitate, non ſufficiant, liceat Epiſcopis, cum conſenſu Capituli, vel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen Regularia, *ijs vnire, vel ſi hac ratione prouideri non poſſit, aliquibus ex ijs ſuppreſſis, cum Patronorum conſenſu, ſi de iure patronatus Laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere:* Ita tamen, *vt tot ſuperſint, quæ Diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondère.*

Ex quo patet fundamentum dictæ Poteſtatis, & licèt *in d. Cap.* ſit ſermo de Cathedralibꝰ, & Collegiatis: eſt quia ibi frequentiùs; Protrahitur tamen, ad quodlibet beneficiũ, proùt in Verb. ſupprimere: *Pot.* 260. qđ ſi poteſt ſupprimere, quarè non poterit diuidere? ſuppoſita ſolemnitate prædicta; quod ſi foret de Parochiali Eccleſia, vel Alia qualibet adeò pingui, quę poſſit ſuſtineri abſq; cultus declinatione; tunc de Rectoris, vel Patronorum conſenſu pinguedo illa poterit ſubleuare exilitatem alterius. Nec obſtat Impotentia Alienationis, quia data debita ſolemnitate, id fieri poſſe conſtat ex dictis *V. Alienare. Poteſt.* 30. idemque firmauit *Sacra Congregatio in vna Mediol.* 28. *Ian.* 1596. & *Altera Salernitana* 1. *Ian.* 1611. Apud Farinac. P. 2. *recen. deciſ.* 348.

Vltimò aduertere libeat hic nomine Epiſcopi non venire Capitulum S.V. nec Vicarium Generalẽ, aut Prælatum Regularẽ, vel Secularem, quia Concilium non vtitur V. Ordinarius, ſed Epiſcopus, quo ſub nomine venit ne dũ electus, ſed confirmatus. Ita Garc. *de Beneſ. P.* 12. *num.* 75.

De Epiſcopo diuidente interdictum locale.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diuidere, ſeu limitare effectus localis interdicti.*

2 *Sed quid de Suſpenſione interdicti?*

Poteſtas CLXXIV.

1 POteſt Epiſcopus diuidere, ſeu limitare effectus localis interdicti. Ita quamplures apud Henriq. *lib.* 13. *cap.* 2. §. 3. Ad cuius oſtentionem dico: Interdictum eſſe Cenſuram Eccleſiaſticam prohibentem vſum Sacramentorum, officia Diuina, & Eccleſiaſticam ſepulturam; ex qua definitione infertur; interdictum locale, eſſe locum, in quo prohibentur vſus Sacramentorum, Sepulturæ, & Diuinorum Officiorum, cuiuſmodi effectus ſunt. Nec Miſſam ibi celebrare, Eucharistiã ſumere, Corpora fidelium Sepulturæ tradere, neque diuinas canere laudes, cuiuſmodi effectus ſunt diuiſibiles, & limitabiles iuxta intentionem Epiſcopi limitantis, qui quandoque limitat ſepulturam, aliquando Miſſarum Celebrationem, vel Diuinorum officiorum, vt par erit cauſæ præſtiteſ, ſicut eque diuidere poteſt effectus Suſpenſionis, ad differentiam Cenſuræ excommunicationis, cuius limitatio, ſeu effectuum diuiſio ſoli Papæ reſeruatur, eo quia iure communi, omnes effectus eius ſunt inuicem connexi. Clariùs, de effectibus diuiſibilibus localis interdicti. Vide Summ. Dian. *V. Interdictum locale, num.* 1. *vel P.* 5. *tract.* 10. *à reſolut.* 60. & ipſe loquar fusè de interdicto, ob culpã alicuius priuati. *P. Poſter. Impot.* 134. Memineris tamen priuilegiatorum Sacramentorum Baptiſmi, & confirmationis, ex indulto Bonifacii 8. *in Cap. Alma Mater*, & quidam addunt Matrimonium, quæ poſſunt celebrari dicto tempore localis interdicti. Tandẽ de occulta celebratione, Vide *P. Prior. Poteſt.* 95.

2 *Sed quid de Suſpenſione interdicti?*

Reſpond. Nonnullorum ſententiam Antiquorum fuiſſe, non poſſe Epiſcopum ſuſpẽdere interdictum locale, certis diebus feſtiuis, pro Miſſis celebrandis, Profeſſione facienda, Sepultura Defunctorum, & alio, vi interdicti prohibita. Apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 38 vbi per totum defendere conatur ſententiam præfatam, contra Sotum diſtinguẽtem interdictum à *Iure*, & ab homine, in ſecundo affirmantem, & primo negantem; poſſe Epiſcopũ ſuſpendere. Moderniorum tamen Sententia eſt cum praxi, apud Couar. *in Cap. Alma Mater* 2. *p.* §. 2. *num.* 4. & ſequitur Miranda, *in Manual. Prælat. q.* 37. *ar.* 10. *concl.* 2. Poſſe interdictum diuidi, & ſuſpendi ab eo, qui poſuit illud, & *Concl.* 4. habet; ipſo iure locale interdictum poſſe ſuſpendi in 4. feſtiuitatibus, nempè Natalis Domini, Paſchalis, Pentecoſtes, & Aſſumptionis B. M. V. quibus diebus pulſatis campanis, apertiſque Ianuis alta, & ſonora voce Officia diuina poſſunt ſolemniter fieri, *ex d. Cap. Alma Mater*. Tu verò adde in feſtis, & octauis Corporis Christi, *per extrauag. Martini.* v. & *Gregiiv.* & *Conceptionis B. M. V.* per *Sixtum*, apud Mirand. *d. loc.*

Ne-

Negantes autem propoſitam opinionem fortè intelligi poſſunt de Suſpenſione per appellationem interpoſitam, quo ſenſu non poteſt ſuſpendi *ex Cap. Is cui, De Sent,*

De Epiſcopo educente Puellam vi in Monaſterio introductam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt educere Puellam vi in Monaſterio introductam.*

Poteſtas CLXXV.

1 POteſt Epiſcopus educere Puellam vi in Monaſterio introductam. *Ita refert deciſum* Campan. *in diuerſorio Iuris Canon. rubr. 12. cap. 16. num. 12.* Ratio, quia introductio in Monaſterio eſt de iure libero; cui contradicit vis introducentium, contrà quos extat Decretum Concilij Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 18.* vbi cauetur: fœminam inuitam ingredi, præterquam in caſibus à iure permiſſis, & contrà Auxiliantes, & Scientes illam ſponte non ingredi, vbi notat Azor. *Inſtit. Moral.* P. 1. *lib. 13. cap. 9. quæſt. 3.* diſpoſitionem intelligendam de vi coactiua, & non inductiua, propter verbum *Coegerit*, & Nauar. *conſ. 56.* procedere docet de inductione, etiam non *vt* profiteretur, ſed tantùm, vt educaretur; Propiereà in tutamen dicti Decreti excommunicat. ad cuius robur eſt ipſa praxis omnium rerum mater, & magiſtra, docente ita quotidiè fieri.

creti, elargita eſt Epiſcopis authoritas declarandi pœnas cogentium, & educendi è Monaſterio puellam violentatam. Id circò ſi quid damni, eadem cauſa paſſa fuerit, curare poterit Epiſcopus expenſis introducentium, & caſtigare contrauenientes pœnis in decreto præfato; ſi autem Puella Monialis liberè effici velit, erit ſui deſiderij compos, etiam contrà voluntatem Patris contradicentis, pro ſaluandà libertate accedentium ad Dominum, ad quẽ non vi, ſed liber debet eſſe acceſſus, vt Deo ſit placidus, & meritorius. Sub nomine denique Puellæ intelligi poteſt; ſiue Virgo, ſiue Vidua illa ſit, *Pro d. Cap. Trident.*

De Epiſcopo elargiente facultatem Sacerdotibus exteris Sacramenta miniſtrandi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt elargiri facultatem miniſtrandi Sacramenta Sacerdotibus exteris habentibus litteras Commendatitias Proprij Ordinarij.*

Po-

Poteſtas CLXXVI.

1 POteſt Epiſcopus elargiri facultatem miniſtrandi Sacramēta Sacerdotibus exteris habentibus litteras proprii Prælati commendatitias. Vigore Trident. *ſeſſ.* 23. *de Ref. cap.* 16. Verſus *Nullus*, vbi ſic. *Nullus præterea Clericus peregrinus ſine Commēdatitijs ſui Ordinarij litteris, ab vllo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur. Et ſeſſ.* 22. *in Decreto de Obſer. & Vitand. in Celebratione Miſſæ.* Sic: *Deinde, vt Irreuerentia vitetur, ſingulis in ſuis Diœceſibus interdicant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrare liceat.* & docet Azor. *inſtit. moral. P.* 1. *lib.* 3. *cap.* 49. *quæſt.* 1. *& P.* 1. *lib.* 12. *cap.* 18. *quæſt.* 9 Sanchez, Eman. & Alii.

Ratio, quia conſtita eorum promotione per litteras commendatitias, prout ſancitum eſt de ipſa promotione ad Presbiteratum cū litteris dimiſſorialibus ſui Ordinarii, certioratus Epiſcopus vtitur poſita Poteſtate. Notat præterea Nauar. *conſil.* 1. *num.* 1. *de Celebr. Miſſæ*, quod ſi Clericus carèret dictis litteris, fidemque fecerit de ſua ordinatione, poſſet ab Epiſcopo vbi moram fecerit ad celebrandum admitti. Immò Sayr. *de Celebr. Miſſ.* & Sanchez *in Opuſc. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 47. reſoluunt: exterum Clericum notum non indigère dictarum litterarum. Ratio, quia conſtat per notoreitatem, quid quæritur per dictas litteras, re vera tamen non diſcederem à forma Tridentini, alias idipſum valeret de promotione ad ordines cum notis exteris, abſque litteris, quod eſt inſonum, *ex Poteſt.* 88. vbi latiùs. Nec obſtat extraneitas, quādo conſtaret nullum impedimentum obiici.

Excipiuntur tamen ab hac Regula Sacerdotes ratione beneficii aſcripti in ſua Diœceſi reſidère, puta Parochi, Animarumque curam habentes, ſecùs Alii beneficiarii ſimplices, *ex Sacra Congregatione* 28. *Maij.* 1604. Apud Aloys. Ricc. *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 598. *& reſol.* 524. Nec poſſunt in caſu noſtræ Poteſtatis, Epiſcopi reuocare præfatos Sacerdotes diuina miniſtrantes in Aliena Diœceſi, niſi propter beneficia ad titulum reſidentiæ; pariter nec coguntur Epi loci vbi moram faciunt exteros remittere ad propriam Diœceſim, quia ex nullo iure cogitur exterus ad reſidendum, abſque Titulo.

Dixi ad Sacramenta miniſtrāda, etiam cum titulo reſidentiæ propter ius, quod habet Epiſcopus pleniſſimum erga dictos, niſi præueniretur à quodam iure Ciuitatis, vel Diœceſis, vt audiui de quibuſdam Diœceſibus.

De Epiſcopo eligente Conſultores.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eligere Conſultores.*

2 *Sed quodnam erit Conſultorū munus?*

Poteſtas CLXXVII.

Po-

1 POteſt Epiſcopus eligere ſibi Conſultores. Ita monet ipſa Praxis, docentque quamplures apud Barbol. *de Epiſcopo, Allegat.* 93. *num.* 14. & patet ex dictis *Poteſt.* 58. admonitum Pauli; pro rebus arduis decidendis conſilia Peritiorum aſſumere debet, tum quia Epiſcopum indecens eſt pedibus feſtinare *ex Prouerb.* 93. Nec citò manum alteri imponere *ad Timoth.* 1. *cap.* 5. nec poſt factum pœnitère *Eccleſ.* 32. Sed Prudentem, Sobrium, poſitum in ſignum, cui contradicetur; oues de medio Luporum defendendo, vigilando, laborando, & Minyſterium adimplendo. At moraliter impoſſibile eſt, abſque conſultorũ Peritorũq; conſilio, arduis; & difficilibus obeuntibus occurrere. propterea eligit ſibi Conſultores in vtroque iure Doctores pro diſſoluendis litibus, & controuerſiis, aſperibus explanandis, & prauis dirigendis; ideò iubetur à Tridentino, *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 10. Iudices Synodales eligere in ſingulis Diœceſibus, & Conciliis Prouincialibus, iuxtà formam, & conditiones preſcriptas *à Boniſ.* 8. *Statutum*; ideſt dignitate prædicos, aut perſonatum obtinentes; ſiuè Canonicos Eccleſiarum Cathedralium; ita *De reſcriptis in* 6. *cap.* 1.

2 *Sed quodnam erit Conſultorum munus?*

Reſpond. Cauſis expoſitis ſtudere ardua, & difficilia pro veritate diſcutere; Epiſcopales iuriſdictiones defendere; cõmiſſa tamquam propria tractare, vt ſuo muneri rectè ſatisfacere dicatur. Caueat autem ad ſuũ Tribunal clericos, eorumque cauſas trahere, ſententiare, vel finaliter definire, ſub pœnis in Bulla Cœnæ contentis. Sed tamquam Miniſter ad cõſultandum electus conſilium fideliter ſuo Iudici tradere debet, cui par erit quòd Deo, veritati conſentaneũ eſt concludere, prout dixi *Poteſt.* 58. De delegatione cauſarum criminalium, & de electione Aſſeſſoris *Poteſt.* 179.

De Epiſcopo eligente Patrinum in Sacramento Cõfirmationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eligere Patrinum in Sacramento Confirmationis.*

2 *Sed quotnam Patrini poſſunt aſſumi in Sacr. Confirmationis?*

3 *Sed quid de Procuratore?*

Poteſtas CLXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus eligere Patrinum in Sacramento Confirmationis, defectu deſignandorum; hæc Poteſtas procedit à iure Tridentini, *ſeſſ.* 4. *de Sacramento Confirmationis can.* 3. vbi oſtenditur Miniſter illius Sacramenti Epiſcopus proprius, & non alius ſimplex Sacerdos, ſub Anathematis pœna, contrà aliter dicẽtes: vt innui *Poteſt.* 81. Idcircò, ſi iura quęcunque oſtendunt deſignationem huiuſmodi fieri debere primò à Parentibus, vel eis non deſignantibus à Parocho; Apud Poſſeuin. & Bonac. *de Sacram. diſp.* 3. *q. Vn. p.* 3. §. 2. *num.* 27. defectu tamẽ deſignandorum, non eſt cur Epiſcopus non poſſit eligere,

re pro adimplendis iuribus de Patrino requiſito; & mulctanda illorum, quorum intereſt, negligentia, vel malitia; pro adimplenda lege communi; nam Epiſcopus ſupplet omnes defectus ſubditorũ. Vel meliùs Prob. Patrinos deſignandos eſſe à Parentibus in Sacramento Baptiſmi; prout iura citata proclamant; De Cõfirmatione autem nil determinatè reperitur, à quo facienda erit deſignatio, ideò cadit ſub dextera Epiſcopi. Quamuis Sanchez *de Matrim. lib. 7. diſp. 57. num. 9.* dicat diſpoſita de Baptiſmo recurrere adhùc pro confirmatione; verè tamen ibi apertè loquitur de cognatione indè exorta.

2 *Sed quotnam Patrini poſſunt aſſumi in Sacr. Confirmationis?*

Reſpond. Vnum, ad differentiam Patrinorum in Baptiſmate, in quo ad ſummum duo ineſſe poſſunt; quorum vnus maſculus, & alter femina ex iure Trident. *ſeſſ. 24. de Ref. cap. 2.* huncque alium eſſe debere à Patrino Baptiſmatis aduertit Camerot. *de Sacram. cap. 7. dub. 2. verſu debet*. Huiuſmodi demum debet confirmandum tenere, ad contrahendam cognationem ſpiritualem; & non ſolum tangere digitorum extremitate. Apud Henriq. *lib. 12. cap. 11. §. 3.*

3 *Sed quid de Procuratore?*

Reſpond. iuxtà Conſuetudinẽ cognationem contrahi cum mittente, ex illo, *Qui per alium facit, per ſe ipſum facit*, eſtque deciſum à Sacra Congregatione, vt refert Sà *V. Matrimonium de Imped. num. 5.* Ricc. *in Praxi reſol. 630. edit. 2.* Aſſiſtens autem vni confirmando poterit aliiſque pariter abſque peccato aſſiſtere. Apud Gequenſ. *in Manual. Poſt. cap. 14. num. 6.* Cæterùm erunt cognati vi confirmationis Confirmans, Confirmatus, Suſceptor cum Patre, & Matre confirmati, qui duo vltimi poterunt contrahere cum vxore Patrini, vel ipſe Patrinus cum vxore ſui compatrini. ex B. Pio. V. incipit: *Cum illius vicem 4. Kal. Decembris* 1566. Vide Emanuel Rodriq. Sanchez *d. loco. diſp. 54. num. 1.* & Bonac. *d. loco. num. 6.* quod vltimum verè dicitur de Baptiſmo, vbi duo patrini.

De Epiſcopo eligente Aſſeſſorem Laicum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi eligere Aſſeſſorem Laicum.*

Poteſtas CLXXIX.

1 POteſt Epiſcopus ſibi eligere Aſſeſſorem Laicum. Abbas *in Cap. decernimus, num. 28.* Cuch. *titul. de Vicaria Epiſcopi*, de Graff. *in deciſ. Aureis, p. 1. lib. 4. cap. 18. num. 152.* & quia Aſſeſſor nomine tenùs differt à Conſultore; ideò dicta in *Poteſt. 177.* de Conſultore recurrunt de Aſſeſſore, qui aſſumptus ad aſſiſtendum cum clerico; omnes cauſas in vtroque foro, tàm ciuiles, quàm criminales cognoſcere poteſt, & conſultare Iudici Eccleſiaſtico quid iuris erit ad decidendum. Quarè *in Concilio Lateran. ſub Leon. 10.* reperio nullam Sẽtentiam

am Iudicis in altero Iurium non graduati, ſi quam ferret abſque Aſſeſſore, ſeu Conſultore, partibus nõ ſuſpecto, cuius verba ſunt: *Iudices, ſi in altero Iurium graduati non fuerint, Aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab his partibus, vel illarum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.* Quod ſi Epi, vel eius Vicarii, illius fortè non egiſſent, aſſumere conſultorem, non ad ſupplendam indigẽtiam, ſed obeunda noxia, & grauiora obuiam venientia. Addo hic: Iudicem Eccleſiaſticum non teneri ſequi conſilium Aſſeſſoris, niſi ad Iuris diſpoſitionem, vt dixi. *Poteſt.* 111. ſed meliùs *Poteſt.* 215. vbi de Fiſco.

De Epiſcopo eligente Abbatiſſam ex alio Monaſterio.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eligere Abbatiſſam ex alio Monaſterio, defectu perſonæ aptæ.*

2 *Sed quid, ſi in illo Monaſterio eſſent quadragenariæ, ſed non magis idoneæ?*

3 *Sed quænam conditiones requirantur in Abbatiſſa eligenda?*

4 *Sed nunquid Epiſcopus poſſit Monialem de vno ad aliud Monaſterium in eadem Ciuitate transferre?*

5 *Sed an Monialis profeſſa poſſit eligi fide commiſſaria de licentia Epiſcopi?*

Poteſtas CLXXX.

1 POteſt Epiſcopus eligere Abbatiſſam ex alio eiuſdem ordinis Monaſterio, in caſu quo ibi apta deeſſet. Hæc poteſtas deſũpta à *Concilio Agathenſi, cap.* 19. roborata, & dilatata eſt à Tridẽt. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 7. Vbi de electione Abbatiſſæ, ſeù Prioriſſæ, pro quolibet Monaſterio, in eligenda requirit ſaltem ætatem 40. Annorum, & 8. Religionis poſt profeſſionem. Subdit propterea, *Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem Monaſterio; Ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori videatur; ex ijs quæ in eodem Monaſterio annum trigeſimum excesſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerint, Epiſcopo conſentiente eligatur.* Accidit ergo caſus, quando idonea his qualitatibus decorata deeſſet, & Tranſlatiò commoda fieri poſſet. Tunc alteriùs ex alio eiuſdem Ordinis fieri poſſet tranſlatio, & electio in Abbatiſſam, ſeù Prioriſſam pro regimine dicti Monaſterii, Eſtque modus inuentus à Tridentino ad ſubueniendum Monaſterio; concedens facultatem Epiſcopis trãsferendi Monialem ad aliud Monaſterium, ad effectum electionis præfatæ. Incommodo tandem trãslationis dato, iuramento ipſius Epiſcopi, recurrendum eſt ad aliam viam, quam aperuit idem Concilium, relaxando ætatem ad 30. annos, & 5. Religionis poſt profeſſionem.

2 *Sed quid, ſi in illo Monaſterio eſſent quadragenariæ, ſed non magis idoneæ?*

Reſp. dicendo non eſſe recur-

tendum ad alterum, quia ſeruatis qualitatibus Tridentini, quod idoneitatis defectus equiualet tráſlationi, tenet enim electio digne ſelecta digniori, meo enim videri concilium habet locum in eo caſu, quo nulla eſſet. ſaluo tamen meliori iudicio intuenti alias circumſtantias.

3 *Sed quænam conditiones requiruntur in Abbatiſſa eligenda?*

Reſp. 1. Quod debet eſſe legitima, nam illegitima non habet concurſum in electione, abſque Papæ diſpenſatione, *ex Gloſſ. in Clement. Attendentes. De ſtatu Monachorũ*, & ſequuntur quamplures, contra quoſdam, apud Dian. *Reſol. moral. P. 3 tr. 2. reſol.* 101. — 2. Debet eſſe Virgo, *ex cap. Iuuenculas, d. loco*, contrà quoſdam apud Portell. *Dub. Regul. V. Abbas, num.* 10. Tu verò conſuetudinem conſule, *Apud* Sanchez *in Summ. tr. 2. lib. 5. cap. 2. num* 22. — 3. Eligi non poteſt Bigama, nec infamis, vt ait Maiol. *de Irreg. lib. 1. cap. 19. n.* 14. — Vota tandem Monialium recipi debent ab Epiſcopo, vel Superiore, qui præeſt, ante feneſtellam, ex Trid. *d. loco*, niſi tamen prudenter iudicaret Superior electionem non fieri Canonicam, ipſo non intrante, ex conſt. Greg. xv. incipit: *Inſcrutabili, nonis Feb.* 1622.

4 *Sed num Epiſcopus poſſit Monialem de vno ad aliud Monaſt. in eadem Ciuitate transferre?*

Reſponſio Affirmatiua habetur apud Lezan. *cap. 22. & 25. num.* 41. niſi iuſta interiecta cauſa, Pro tranſitu ad ſtrictiorem conuentum ex *cap. 10. q. 4.* vbi licitus eſt tránſitus ex Gloſſ. *V. Virgines*; nec fuit à Trid. vel Bulla B. Pii. v. derogatus, qui de egreſſu loquuntur, non verò de tranſitu. Rodriq. *tom. 2. q. Reg. 4. 52. ar. 6.*

5 *An Monialis profeſſa poſſit eligi ſede commiſſaria de licentia Epiſcopi?*

Reſpondit Affirmatiuè Sanch. cum aliis apud Pellizzar. *de Monial. cap. 7. num.* 37. immò de licentia ſolius Abbatiſſæ.

De Epiſcopo eligente examinatores Synodales.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eligere examinatores Synodales.*

2 *Sed quot examinatores eligere poteſt.*

Poteſtas CLXXXI.

1 POteſt Epiſcopus eligere examinatores Synodales, facultate tradita à Tridentino *ſeſſ. 24. de Ref. cap.* 18. vbi iure optimo Examinatores inſtituuntur Synodales Magiſtri, ſeù Doctores, vel licentiati in Theologia, aut Iure canonico, Vel alii Clerici, ſeù Regulares, etiam ex ordine Mendicantium, aut Seculares idonei, vt clariùs inſinuauit Vgolin. *de Poteſt. Epiſcopi, cap. 5 §. 5. num.* 1. Quorum iudicio, & examini ſubduntur omnes Beneficiales curati, propterea ex prudentioribus, ſobriis, litteratis, vtriuſque iuris expertis, & inſignitis eligere oporter, vt in concurſu curatorum poſſint promotiones cõfirmare, vel in-

infirmare liberè;qualitatibus promouendorum inuigilare, vt Parochiales Eccleſiæ ſubſint *Paſtoribus*, ſcientia, vita, & prudentia prędictis, Vtq; ne eorum mens ſit vllo deprauata ſtipendio, ſtatuit S. Synodus, *Ne quidquam prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant, alioquin Symoniæ vitium, tàm ipſi, quàm dantes incurrant*. Hodiè tandem ſub Innocen. xi. regnante, prohibitum quoque eſt dare temporale pro ſpirituali,licèt non tamquam præmium, ſed dumtaxat motiuum, etiam principale cõferendi, vel finis ipſius rei ſpiritualis;*In propoſitionibus reprobatis ann. 1679. 4. Martij, num. 45. & 46.* Ratio, quia per approbationem acquiritur Ius ad beneficium Spirituale, pro quo videtur dari illud temporale. *Nec* poteſt Epiſcopus ſtatuere aliquod ſtipendium, etiam minimum, aut modicum, quod ſi ſecùs fecerit decretum erit irritum, quidquid de Hiſpaniarum Eccleſiis refert decil. Garc. *de Benef. P. 9. cap. 2. num.* 374. ſi verò Epiſcopus aliquid dederit dictis examinatoribus, titulo præmii, ſtipendii, aut beneficii, vel ſuſtentationis, laudabilem eſſe ait Bonac. *de Symonia P. 7. p. 2. diff. 1. num. 7.*

2 *Sed quot examinatores eligere poteſt?*

Reſpond. Non minus quam ſex. *ex d. Cap. Trid.* nec plus quã viginti, *ex Sacr. Congregatione in vna Ceſaraguſtana* 1627. qui debent proponi ab Epiſcopo, vel eius Vicario, & à Synodo approbari, qua in eorum electione iurare debent ad Sancta Dei Euangelia, ſe quacunque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros, quod Iuramentum eſſe de forma promotionis examinandorum, ait Nicol. Garc. *d. l. num.* 356. poſſeque fieri extrà Synodum in manibus Notarii. Electi itaq;durabſit, donec alii in Synodo deputati fuerint, quorum aliqui, ſi deciderint, alii erunt eligendi ab Epiſcopo de conſenſu Capituli; id ipſum ſi tempore concurſus nullus examinator extiterit,noui ab Epiſcopo ſex erunt eligendi,de conſenſu Capituli,ſinè Synodo ex Garc. *d. loco*, & Ricc. *in Praxi edit. 2. reſol.* 355. Pro examine n. Parochorũ tres eſſe oportet,ex Tridentino *d. loco*, cum clauſula inualiditatis concurſus, id ipſum ſi ab examinatoribus nõ Synodalibus, vel Synodalibus, abſque præſtito iuramento, iuxta formam Concilii, vel ſi ab Epiſcopo promoueretur abſens ad Parochiale beneficium. lege Maſſobron. *in Praxi reſol. 14. dub. 12* cum Garc. apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 60. num.* 48.

Delicta deniq;examinatorum puniuntur in Synodo, in quo ſi opus fuerit rationem reddere tenentur, & vitio comperto, ex parte beneficiatorum, ſymoniæ cum examinatoribus, non poterunt,niſi dimiſſis beneficiis abſolui,& redduntur inhabiles ad alia impoſterum,ex mandato *Tridentini d. loco.* De quorum examine ad ſimplicia, vel curata beneficia dicã *Poteſt.* 188.

Pro examinandis denique Ordinandis, Confeſſariis, & Prædicatoribus, poſſe Epiſcopum, quos idoneos maluerit eligere examinatores extrà Synodum, aſſerit Gauant. *De Synodo, P. 1. cap. 31.*

De Epiſcopo eligente digniorem digno prætermiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt, & debet eligere digniorem digno prætermiſſo.*
2 *Sed ex quo quis dignior?*
3 *Sed quid de Eccleſia Parochiali ſub Iure Patronatus?*

Poteſtas CLXXXII.

1 POteſt, & debet Epiſcopus eligere digniorem, digno prætermiſſo, in beneficiis curatis. Ita aperte ex Tridenti o *ſeſſ. 24. de Reform. cap. 18. verſ. Peracto, & Cap. Licet* 8. *q.* 1. *verſu; Præſtantior*, quod docuerat D. Thom. 2. 2. *q.* 63. *ar.* 2. *ad* 3. & alii apud Diana *p.* 2. *tr.* 15. *reſol.* 38. 41. & 41. & Barbol. *de Epiſcopo alleg.* 6 o *à num.* 96. — Contradicentes autem DD. intelligendi ſunt de eligendis ad beneficia non curata, Vel non audiendi tamquam dictis, apertiſque iuribus inſonis. Patet ratione Poteſtas; tum quia Prouiſores non ſunt Domini, ſed Oeconomi beneficiorum, igitur ſtare tenentur præſcriptis iuribus, tum quia dignior maius ius habet ad exigentiam Eccleſiæ, quæ petit gubernari à melioribus, Tum quia violaretur iuſtitia diſtributiua, cum beneficia ſint bona communia, & meritorum præmia, Ergo digniori dimiſſo committeretur peccatum exceptionis perſonarum, quod eſt de ſuo genere proinde non pro foro conſcientiæ, ſed adhuc pro foro iudiciali exteriori. Quare nouiſſimè Paſtore Innocentio XI. regnante, ſub Anathematis pœna. *In propoſit. prohibitis, n.* 47. ly *Dignior* non poteſt ſumi pro poſitiuo, hoc eſt pro digno, nec pro negatiuo, hoc eſt, vt excludat indignos, ſed verè comparatiuè videlicet. præ cæteris digniores eligi debent vi Concilii. ex d. C. quarè electio digni, digniori prætermiſſo poterit calumniari, & nullam declarari, ex Bulla B. Pii, V. *In conferendis* 15. *Kal. Aprilis* 1566. cum decreto irritante, vel tamquam ſubrectitia, ex verbis Tridentini *V. Subrectitia d. loco num.* 100. *in fine*, tandè ſi Prouiſiones faciendæ ſint per côcurſum, & oppoſitionem, digniori prætermiſſo, facienda erit reſtitutio per Prouiſores, à quibus læſa fuit iuſtitia commutatiua, orta ex qua ſi contractu per fidem datam in edicti propoſitione. Apud Molin. *de Primogen. lib.* 2. *cap.* 15. Ex quo dignum porrigentem pecuniam digniori, ad deſiſtendum ab oppoſitione, committere Symoniæ labem reſoluunt Sotus *de Iuſtitia, & Iure lib.* 9. *ar.* 1. *ad* 2. & Alii apud eumdem. Tradêtes autem pecuniam electoribus paratis eligere indignum, vt illum non eligant, ſed digniorem, excuſantur à Symonia. Ita Fernandez *In Examine Theol. Moral. p.* 4. *cap.* 14. §. 1. *num.* 1.

2 *Sed à quo quis dignior?*

Reſpond. Quia regula certa non eſt aſſignabilis, iuxta variam Eccleſiæ vacantis exigentiam, ideò rectum iudicium Epiſcopi, qui côſideratis neceſſitatibus Eccleſiæ, & perſonarum, erit regula formans dignum, & digniorem, rectèque rimari poteſt ab Examinatoribus extraiudicialiter, & Epiſcopo repreſentare, cui erit eligere. Itaque ex propoſitis, præferendus erit Sacerdos, non Sacerdo-

doti, & in paritate Senior, apud Rodald. *conſul.* 47. *num.* 75. Carens beneficio, habenti, Lambert. *P* 3. *lib.* 2 *q.* 5. — Pauper, diuiti, *Rota deciſ* 61. apud Perez de Lara — Diſpenſatione non indigens, indigenti. Apud Serafin. *deciſ.* 767. *num.* 2. *p.* 1. — Item tempore ſupprimendi Eccleſiam ſunt præferendi Diuites pauperibus, & Nobiles, Ignobilibus. Apud Fernand. *in Examin. Theolog. Moral. p.* 4 *cap.* 4. *num.* 5. — Doctores, non Doctoribus, & magis in Iure Pontificio, quàm Ciuili, apud Ricc. *P.* 4. *deciſ.* 135. *num.* 1. — Immò Docti noti, doctioribus ignotis, & aptiores, minus idoneis. Apud Farinac. P. 1. *rec. deciſ.* 551. — Dignus in Ciuitate, dignioribus extraneis. Apud Zech. *de Beneſ. cap.* 12. *num.* 36. — Seniores, iuuenibus, Barbat. *Conſil.* 23. *vol.* 1. *num.* 13. Senior tandem ille cenetur, nc dum ab ætate, quā à moribus, & ſapientia, apud Farinacc. *d. loco*, Aliiſque penſatis qualitatibus ad bonum regimen requiſitis, Epiſcopus conſtituere debet fidelem, & prudentem Paſtorem pro ouibus Chriſti.

3 *Sed quid de Eccleſia Parochiali ſub iure Patronatus?*

Reſpond. Id ipſum fieri, vt diximus de concurſu, & electione, illo ſolo diſcrimine requiſito à Tridentino *d. loco.* 1. Si Iuspatronatus fuerit alicuius Eccleſiaſtici, præſentatio per concurſum ſpectat ad Patronum, inſtitutio verò ad Epiſcopum, qui ex approbatis per examen, digniorem eliget. Quando autem iuspatronatus erit mixtum, ideſt partim Eccleſiaſtici, partim Laici, rixant Authores, & pro vtraque parte ſunt rationes. Apud Aloys. Ricc. *in Praxi deciſ.* 420. *num.* 278. Si denique laicorum fuerit, præſentati examini ſubdantur, & dignior ab Epiſcopo inſtituetur, niſi concurſus fundationi repugnauerit. Garc. P. 9. *cap.* 2. *n.* 270. Demū Pro Eccleſia exiguarum, & tenuium, reddituum, ſi nullus examini ſubire voluerit; poterit Epiſcopus publicum examen relinquere, & priuatum aliud adhibere, de cōſilio deputatorum. Sicut licet Synodo addere, vel minuere, circà examinis formam, & prouidere, vt conuenit, ex vltimis verbis Trident. *d. Cap.* 18 ſic: *Licebit etiam Synodo Prouinciali, ſi qua in ſupradictis circà examinationis formam, remittendauè eſſe cenſuerit, prouidere.*

De Epiſcopo eligendo à Regularibus in Conſeruatorem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eligi à Regularibus in conſeruatorem.*

2 *Sed num hoc Priuilegium ſit pro omnibus Regularibus?*

3 *Sed quinam Superiores poſſint conſeruatorem nominare?*

4 *Sed quid de Regularibus, qui hucvſque non curarunt eligere conſeruatores?*

5 *Sed quantum durabunt litteræ Conſeruatoriæ?*

Poteſtas CLXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus eligi à Regularibus in Conſeruatorem.

Ita

Ita *ex cap.* 1. *& vl. de Officio Iudicis delegati in 6. Trid. ſeſſ.* 54. *de Ref. cap.* 5. & variis Summ. Pontificum diplomatibus, quibus Prouida pia Mater Eccleſia conſpicitur in ſubueniendis, pauperum miſerabiliumque perſonarum, locorum, & Hoſpitalium, præſertim Religioſorum, neceſſitatibus, quorum vita Deo dicata à notoriis hominum iniuriis, aliorumque Satanæ inſidiis, tueri, & defendi poſſint, tamquam pupilli à ſuo Tutore. Quo circa ex Præd. cap. non poterant eligi in tutorem, ſeù conſeruatorem Alii, quam Epiſcopi, eorumque Superiores, ex conditionibus exigitis ab antiquo iure, *in cap.. Statutum. De Reſcriptis in 6.* Indè vt delegatio caderet in ſubiectis Authoritate, vel præcellentia præditis. De iure verò nouo Trid. *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 10. Etiam Canonici Eccleſiarum Cathedralium deputati in Synodis, & Conciliis Prouincialibus eligi poſſunt.

Ad ſciendum autem vigorem Regularium, quorum intereſt nominare, ſeù eligere Iudices conſeruatores, Nota: pro Monachis S. Iuſtinæ emanauit conſtitutio Eugenii 4. Incipit: *Militantis* 25. *Nouembris*, 1435. — Pro Canonicis lateranenſibus, Sixtus 4. Incipit: *Dū ad Vniuerſos.* 19. *Martij*, 1476. — Pro Patribus Montis Oliueti, Iul. 2. incipit *Militantis* 26. *Octobris*, 1505. — Pro Camaldulenſibus Leon. x. incipit: *Et ſi*, 4. *Nonas Iulij*, 1513. — Pro Æquitibus Hyeroſolemitanis Paulus 4. incipit: *Circumſpecta* 1. *Iulij*, 1560. Pro Mendicantibus autem Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Aug. & Carmelitarum, plura emanaſſe diplomata à S. Apoſt. narrant DD. infrà, Generaliter pro omnibus Mendicantibus mare magnum habuit Sixtus 4. Specialiter verò prò S. Prædicatorum Ord. B. Pius. v. Pro ordine Serafico, Bened. x. Iul. 2. & Sixtus 4. Pro Eremitanis, Clem. 8 Incip. *Sanctiſſimus* 1592. & Gregor. xv. 1621. Pro Minimis Clem. 7. 19. *Martij* 1524. Pro Clericis Reg. S. Pauli decollati Iulius 3. incipit: *Ad hæc* 3. *Idus Aug.* 1550. & tandem pro PP. Ieſuitis Greg. 13. incipit: *Æquum* 8 *Kal. Iun.* 1571. Aliaque innumera de gratia S. Sedis in fauorem ſingularum Religionum ſunt, vt videre eſt apud Rodriq. *in Bullar.* & Barbol. *de Epiſcopo Alleg.* 106. Quibus acceſſerunt non pauca S. Cong. Decreta, quorum adductio ſatis apud citatos, ex quibus ſatis, abundèque colligitur paſſiua Epiſcoporum electio in Iudices conſeruatores, tutoreſque Regularium. Præindè electi renuere non poſſunt ſub mortali, quia ſine cauſa in re graui delinquunt, & damnum pupillorum, eorumque tutelam reſpuunt; immò incurrunt excommunicatio. ē Papæ reſeruatam, ex Iulio 2, Innoc. 8. & Leon. X. *in compend.* Rodriq. *reſol.* 33. *nu.* 3. & Mirand. *in Man. Tom.* 2. *q* 47. *ar.* 4. *in fine.*

2 *Sed num hoc Priuilegium ſit pro omnibus Regularibus?*

Reſp. Poſſe Omnes Regulares vti dicto priuilegio via communicationis, vt à moleſtiis manifeſtiſque iniuriis eruātur. Rationem affert Aldan. *in eodem cap. de Officio deleg. lib.* 6. Quia eſt de numero eorum, qui de facili conceduntur, ergo ſub indultorum communicatione comprehenduntur. Si fortè igitur ſit Relgio, cui adhuc S. Sedes non indulſit. Securè poterit de indultis, aliis Religioni-

nibus participare, & nominare ſuum Iudicem Conſeruatorem pro ſui conſeruatione. DD. ibi.

3 *Sed quinam Superiores poſſint Conſeruatores nominare?*

Reſp. Generales, & Prouinciales. quibus Reſeruata eſt facultas in re tam magni momenti, per conſtitutiones ordinum: quidquid dixerant Rodriq. & Portell. *V. Conſeruatores*, aſſerentes: Prælatum Cōuentualem ſufficere, quorum ſenſus eſt, niſi per eorum Cōſtitutiones prohiberentur, vt videre eſt pro noſtra Religione Seraphica, *in Stat. Generalibus c.* 12. § 21.

4 *Sed quid de illis Regularibus, qui hucvſque non curarunt Conſeruatores eligere?*

Reſpond. Poſſe eligere, quando eis libuerit, non obſtante tempore elapſo *ex cit. Conſtit.* Greg. xv. Tum quia tempus elapſum non tollit potentiam eligēdi, Tum etiam quia ſic deciſum fuit in controuerſia, apud Seel. *in Select. Canon. cap.* 12. *num.* 7. *ex Sacra Cong.* 12. *Septembris* 1627.

5 *Sed quantùm durabunt litteræ conſeruatoriæ?*

Reſpond. Vigore Conciliorum, & diplomatum dictarum nō prorogari vltrà quinquennium; à die publicationis, & inſtrumento in curia Epiſcopali relicto, nullatenùs autem prohibetur, prorogatiō, modo perſeuerent eædem qualitates requiſitæ, *ex cit. cap. Statutum, & Gregor.* 15. Etenim ſi quis dignitati requiſitæ renunciauerit, inſurgit impotentia electionis paſſiuè, & actiuè in Eligente. Nec deſunt tenentes in fauorem Regularium prorogationem non eſſe neceſſariam, eo quia priuilegia conceſſa ſunt perpetua, ita ſubſcribit noſter Sanctorus de Melfi, *Conſt.* 11. *ſtat.* 11. *ſub* §. *Quæres*. 6. Quapropter durant dictæ litteræ poſt obitum concedentis, Neque obſtat Trid. *ſeſſ.* 14. *de Ref. cap.* 5. quia ibi eſt ſermo de Conſeruatoriis, quæ Religioſorū non ſunt. Finiunt tandem dictæ litteræ cum Morte, vel renunciatione nominati. Aut recuſatione facta à nominantibus ex legitima cauſa, puta ex Inimicitia, Impotentia, vel negligentia, vel alia iuſta cauſa ad ius recuſationis requiſita. Munus autem Conſeruatoris electi, eſt defendere Religioſos, eorumque Priuilegia, tuere illos à manifeſtis iniuriis, quoties Rei exiſtunt, non verò quando Actores, vt videre eſt apud Mirand. *d. loco*, apud quem conſtat De delegatione muneris in perſonam alterius, ex tenore Greg. xv. & Clem. 8. *Sanctiſſimus*, vide Portell. *d. loco, tom.* 3.

De Epiſcopa ædificante Eccleſiam in præiudicium alterius.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ædificare Eccleſiam, etiam in præiudicium alterius, ſi neceſſitas ſubeſſet.*

2 *Sed quodnam eſſet præiudicium alteri Eccleſiæ inferendum?*

Poteſtas CLXXXIV.

1 POteſt Epiſcopus ædificare Eccleſiam, etiam in præiudicium alterius, ex neceſſitate.

Fun-

Fundamentum Poteſtatis eſt ipſa neceſſitas, quàm ſic declaro; quia ad ædificandam Eccleſiam duo requiruntur, *ex cap. Eccleſia 16 q. 1.* Authoritas Epiſcopi, & conſenſus eorum, qui habent intereſſe, ad præiudicium cauendū, at quia quamplurimæ ſunt cauſæ exuperantes præiudicium, Quarum prima erit neceſſitas orta ex pregrandi difficultate incolarum, accedentium ad antiquam Eccleſiam. 2. Ex nimia diſtantia. 3. Ex multi numero fidelium, quos non capit prior Eccleſia, & altera ſimili, Quibus penſatis ab Epiſcopo, magis præualet ędificare nouam in ſubſidium fidelium, quam attendere alterius inani præiudicio. Immò dic: data tali neceſſitate præiudicium eſſe potiùs materiale, quam formale, quia formaliter Eccleſia noua non præiudicat, ſed ſubuenit, adiuuatque priorem; ideò non in fraudem, ſed adiuuamen dicitur conſtructa fidelium non valentium, accedere ad priorem, atque meliùs diceretur prioris extentio, ſeù membrum antiquę, quàm eius deſtructio; tanto magis, quod accedit Authoritas Epiſcopi, *ex cap. quid-quidd. loco.* aliiſque iuribus allatis à Barboſa, *Alleg. 26. num. 1. §. ſecundò ſciendum.*

2 *Sed quodnam eſſet præiudicium alteri Eccleſiæ inferendum?*

Reſpond. Vel quando diminuerentur ſumptus pro ſuſtentatione Rectoris: Vel inferretur damnum iuriſdictioni, ſeù oblationibus fieri ſolitis, Qua propter cauſis prædictis concurrentibus, de neceſſitate, & fini adæquato conſtructionis Eccleſiæ, qui eſt commoditas Populorum confluentium ad diuina celebranda, & audienda, cōſtructio præualet pręiudicio, quod cedere oportet in fauorem populorum.

De Epiſcopo ſibi eligente Sepulturam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi eligere Sepulturam, etiam extrà limites ſuæ Diœceſis.*

2 *Sed quid de expenſis in feretri delatione.*

Poteſtas CLXXXV.

1 POteſt Epiſcopus ſibi eligere Sepulturam, etiam extrà limites ſuæ Diœceſis. *Ita* apud Gemin. *conſil. 1. num. 5.* Hyeron. Venero, *De examin. Epiſcopi. lib. 4. cap. 17.* Azor. & Alii. pro Ratione ſtat ipſa electionis libertas, in fauorem Eccleſiarum, in Clemen. *de Sepul. extrà in 6.* Cui accedunt quamplurima Sacr. Congreg. decreta pro libertate Sepulturę, ad effrenādam Parochorum, & Regularium Prçlatorum, aliàs inuadentium cupiditatem. Apud Aldan. *in compend. lib. 4. tit. 17. num. 32.* Villalob. *2. p. Sum. trac. 37. diff. 12.* Suarez, & Alios apud eoſdem, Immò ad tuendam hanc Sepulturæ antiquam, & liberam electionem *ex Clement. Cupientes.* Bonifac. 8. in Virtute S. Obedientiæ, & excommunicationis pœna Clericis, & Religioſis prohibet ſuaſionem, & inductionem ad vouendum, iurandum, & promittendum, vt eligant ſepulturam

in

in ſuis Eccleſiis, vel electam manutenent, ſi autem ſecùs factum fuerit, electio erit nulla. Apud *Rodriq. in Summ. reſol. 128. num. 6.* Nec obſtat dictum quorumdam: Parochos apud ſuam Parochiam, & Epiſcopos in ſua Diœceſi ſepelliri oportere, niſi intelligas: *negatiuè*, hoc eſt nulla facta ſepulturæ electione, vt aduertit Sebaſt. de Medicis. *De Sepult. q. 7. num. 6.* reſoluens: Epiſcopum ſi mori contingerit extrà ſuam Eccleſiam Cathedralē, ad ipsā eius cadauer reduci debere; quod ſi ex indulto Apoſt. duos haberet Epiſcopatus, tunc vbi ferè continuò reſidebat. Si demum extrà Diœceſim in illius Cathedrali. Tum inſuper, nec decet Epiſcopum ſuis Diœceſanis deteriorem eſſe, quibus ſi liberum eſt eligere Sepulturam extrà Parochiam, neq; minus Epiſcopo liberum erit illā eligere extrà Diœceſim, & quia hoc eſt iuribus citatis conſonum; ideò non immorandum.

2 *Sed quid de expenſis in feretri delatione?*

Reſpond. Expenſis Epiſcopi defuncti, etiam intuitu Eccleſiæ acquiſitis. Apud eumdem Geminan. *d. loco.* Ratio, quia Eccleſia tenetur honorare, & reuereri ſuum Paſtorem, cuius ſapida fuit regimine, ne incurrat ingratitudinis, vel iniuſtitiæ notam; adeoq; tenetur ad ſolemnitatem, & pompam funeralem, & ita conformiter practicari videtur. ideo.

De Epiſcopo erigente nouas Parochias.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt erigere nouas Parochias ex neceſſitate.*

2 *Sed an dicta Authoritas recurrat etiam, quando poſſet ſubuenire antiqua Parochiæ per coadiutores, vel aliam Eccleſiam Baptiſmalem?*

Poteſtas CLXXXVI.

1 POteſt Epiſcopus erigere nouas Parochias, ex neceſſitate. Ita diſponente Trident. *ſeſſ. 21. de Refor. cap. 4.* his verbis: *In iis verò, in quibus ob locorum diſtantiam, ſiuè difficultatem Parochiani, ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & Diuina officia audienda accedere non poſſunt, nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxtà formam Conſt. Alexandri 3. quæ* incipit: *Ad audientiam, conſtituere poſſint.* In textu autem Alexandri traditur inquiſitio cauſæ ſufficientis ad præſtandum conſenſum Epiſcopi, Prouiſio neceſſariorum de dote, & citatio Rectorum. quod vltimum fuit correptum à Trident. *d. l.* Vel meliùs citari debent Rectores, audiri, & conuinci per cauſas neceſſarias, quod ſi reſipuerint, ipſis inuitis procedit Epiſcopus, etiam tamquam Delegatus S. Apoſt. *ex cap. 3. de Eccleſiarum ædification.* Neceſſitas autem, quæ eſt cauſa motiua nouæ erectionis, rimari oportet ex diſtantia locorum, Puta: Si Rurales plures in magna copia morarentur extrà Ciuitatem, vbi eſſet Parochialis, & clauderentur portæ Ciuitatis, vel ob pericula latronum, aut iuſtitiæ temporalis, accedere nequiſſent. Vel aliud ſimile magnum incommodum, ne

Chriſti fideles debito beneficio chriſtiano fraudentur. Epiſcopus vti pędicta poteſtate. Indè vt cō modiùs poſſint Pueri Baptiſmum, Adulti, & ſenes, Sancta Sacramenta Confeſſionis, & Communionis, atq; Morientes extremam Vnctionem inuenire; & omnes vtriuſque ſexus diebus feſtiuis Sacrificio Miſſæ, diuiniſque laudibus intereſſe. prout latè docuerunt Stefanus Vveyms, *ad Conſt.* 24. ex antiquo iure deſumpta, & Tambur, *de Iure Abbatiſſ. Tom.* 3. *decif.* 32. *num.* 3.

Parochia autem nouitèr erecta prouideri poteſt in ſui ſuſtentatione, vel à ſuperfluis beneficiorum aliarum Eccleſiarum, vel ex fructibus ad Eccleſiam Matricem quomodolibet pertinentibus; etiam decimalibus, quacumque reſeruatione non obſtante, abſque tamen magno incommodo, vel ruina illorum. Aut meliùs prouidenda ſumptibus eorum, qui nouum opus deſiderarunt; aut cogendus Populus, in cuius commoditatem Eccleſia deſtinata eſt. Inter quos modos à Concilio diſiunctiuè aſſignatos, vltimum præualere ait Rebuff. *de Decimis, queſt.* 6. *num.* 22.

2 *Sed an dicta Authoritas recurrat etiam quando poſſet ſubuenire antiquæ Parochiæ per Coadiutores, vel aliam Eccleſiam Baptiſmalem?*

Reſpond. Negatiuè cum Aloys. Riccio, *in Praxi fori Eccleſiaſt. reſol.* 467. *num.* 6. Trullench. *in Expoſ. Decal. lib.* 3. *cap.* 3. *dub.* 8. *num.* 7. Tum quia Coadiutoria eſt inuenta ob impotentiam Parochi. Quapropter cenſuit Rota, *deciſ.* 484. *num.* 5. non poſſe vti facultate Tridentina, *in d. cap.* ſed in caſu huiuſmodi cogere Rectorem ad ſibi eligendos alios Sacerdotes, quod differt à poteſtate erigendi nouam Parochiam, in qua ſubuenitur multitudini Parochianorum accedere impotentium, vel abſque maximo incommodo, ad priorem Parochiam. Neque ſecundum, ſibi vindicat locum, eo quia intentum Tridentini erit nouum Rectorem, & Paſtorem erigere, independentem à priori, quod eſt diuerſum ab Eccleſia Baptiſmali, cum Cappellano dependenti. Immò vult in noua erectione proprium, & non delegatum Sacerdotem reſidère, in tali noua erectione; ideò noua Baptiſmalis aſſignatio aufugit caſum Tridentini, *in cap.* 4 Nota tandem; *Poteſtatem* præfatam procedere, etiam ſi Eccleſia fuerit Regularium, quia Epiſcopus procedit etiam tamquam S. Apoſt. delegatus ad tollenda de medio omnia impedimenta, ad effectum ſortiendi finem prætenſum.

De Epiſcopo erigente Pontificalia in ſua Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt erigere Pontificalia in ſua Diœceſi, in locis etiam exemptis.*

2 *Sed nùm dicta habent locum pro exemptis, etiam in aliena Diœceſi?*

Poteſtas CLXXXVII.

Po-

1 POteſt Epiſcopus erigere Pontificalia in ſua Diœceſi, etiam in locis exemptis. Prima pars nullam pati poteſt difficultatem, quia ſole clarior, fundata, *in cap. Cum Epiſcopus. De officio Ordinar. in 6.* Tum etiam propter intentionem fundatam, quam habet in omni ſuæ Diœceſis loco, ad exercendam ſuam iuriſditionem, tàm contenſioſam, quàm voluntariam à nullo loco prohibetur ad erigendum tribunal, & Baldachinum, in vſum Pontificalium, tum demùm intrà territorium ſuæ *Iuriſditionis* vbilibet poterit dictā iuriſditionem exercere, quia Epiſcopus agit more maiorum; ideò intrà fines territorii oſtendit maieſtatem ſuam Epiſcopalem. Non loquor de translatione Cathedræ in alio loco, quia ex eodem Cap. eſt ipſi veritum, vt melius dicam P. *poſt. Impot.* 148. cum Gemin, & Campanil, *in Diuerſorio Iuris Canon. Rubr.* 11. *cap.* 13. Secunda pars, de locis exemptis intrà fines Diœceſis fuit dubium inter DD. & ex parte negatiua, adduxerunt textum Tridentini, *ſeſſ. 6. de Reform. cap. 5 & ſeſſ. 14. de Ref. cap. 2. & cap. Omnis Vtriuſque, De pœnit. & remiſſ.* vbi vetuit exercere Pontificalia in alterius Diœceſi, abſque licentia Ordinarii loci, & quia iuxtà hoc locus exemptus videtur quaſi non ſuus, vel extrà fines Diœceſis; ideo, &c. Affirmatiuè tamen melius eſt dicendum ob decretum Sacr. Congreg. de ſpeciali mandato Clem. 8. *ſub die* 10. *Iun.* 1603. apud Quarant. *in Summ. Bullarij V. Priuilegia Regul.* cum clauſula *Regularibus negligentibus poſſe ab eodem Epiſcopo per pœnas, & cenſuras compelli; priuilegijs immunitatum, & exemptionum non obſtantibus.* Verba autem Decreti ſunt: *Liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportare, & in quacunque eorumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſupra Epiſcopale ſolium, ſeù Pontificale faldiſtorium erigi facere, atque ſub eodem ſedère, & ſtare, quemadmodum in proprijs, & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent.* In quo paritèr apparet de locis exemptis, qui Regularium non ſunt, de quibus facta eſt expreſſa mentio in eodem Decreto, ſub illis verbis. *Aut alia quamtumuis exempta Eccleſia.*

2 *Sed num dicta habent locum pro exemptis, etiam in aliena Diœceſi?*

Reſpond. In eadem tantum: ex apertis verbis, in proemio poſitis, ſic: (*In quocumque ſuarum Diœceſum loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut in Inpontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit:*) Par vtique erit abſque expreſſa licentia in aliena Diœceſi, etiam in locis exemptis, non poſſe vſum Pontificalium habere, ſub pœna ſuſpenſionis comminatæ *in d. cap. Trid.* adeoq; talis licentia demādari debet ab Ordinario loci, vltrà illam Superioris Monaſterij exempti, vt referunt deciſum Margarita *Caſuum Conſcient.* & Molfeſ. apud Barboſ. *de Epiſcopo Alleg. 6. nu. 12. & Collect. Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. de Ref. cap. 10.*

De Epiſcopo examinante pro conferendis beneficijs.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt examinare pro conferendis beneficijs ſimplicibus, & Curatis.*

Poteſtas CLXXXVIII.

1 Poteſt Epiſcopus examinare pro conferendis beneficiis ſimplicibus, & Curatis, vt infrà, & quia ſuperiùs egi de collationibus beneficiorum, tàm Simplicium, *d. Poteſt.* 72. quàm Curatorũ, *Pot.* 78. ſicut de examinatoribus, eorumque electione, & officio, *Poteſt.* 181. cum Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 18 hìc agere aſſumpſi de examine prærequiſito ad dicta beneficia, cum Azor. *Inſtit. Moral.* P. 2. *lib.* 6. *quæſt.* 9. & Nicolao Garzia, *de Benef. p.* 6. *cap.* 2. *num.* 253. apud quos eſtãt dicentes: pro beneficiis ſimplicibus, ſemel approbatum ad id, non poſſe ad ſimile denuò examinari, quod intellige, quando ſecundum beneficium conferendum eſt illi, qui in prima promotione idoneus fuit repertus, & profècit in eo, quod didicit, atque adeò ſecundum beneficium ex ſufficientia prioris eſt conferendũ. vt innui *Poteſt.* 78. excipe ſi ſecundũ erit ſuperiùs, ſeù Curatum, cum Azor. *d. loco*, purà ſi celebriũs, amplius, & populatius, prout in conferendis Ordinibus minoribus, & maioribus, pro quibus iuxtà gradum erit requirẽda ſufficientia, & litteratura, vt dixi *Poteſt.* 83. adeoq; in beneficiis ſimplicibus eſt maius, & minus examen iuxtà diſſimilitudinem illorum. & ſatis pro ſimplicibus.

Pro Curatis autem, examen erit per concurſum, & præſentationem iuxtà formam à Trident. præſcriptam *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 18. ſecũdũ inequalitatem loci, & perſonarum. Nam in Pagis idonior curatus eſſe oportet, quàm in Ciuitate, in qua doctiores ſunt ad conſulendum, & in Eccleſia maiori aptior, quàm in inferiori, atq; adeò doctior in Eccleſia, vbi eſſet fidei error, quam ſi nullus, vt iura diſponunt de Epiſcopo aſſumendo in partibus Catholicis, & hæreticis; iuxtà igitur exigentiam Eccleſiæ, & Populorum aptandus erit Curatus. Propterea Trident. *d. loco* in promouendis, quatuor exigit rimari. Ætas, Mores, Doctrina, & Prudentia; in Subiectis concurrentibus, ex quibus conſtruitur idoneitas. Ætas. n. pro beneficiis ſimplicibus eſt Annus 14. ex Tridentino *d. loco, cap.* 6. Pro curatis autem 25. quos ſi non attingerint, nulli licebit curata beneficia poſſidère, ex eodem Trid. *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 12. Mores ſint graues, vt poſſit Curatus magis exemplis, quàm verbis alios inſtruere, oueſque ſuas paſcere, quia magis mouent exempla, quàm verba. Trident. *ſeſſ.* 23. *de Ref. c.* 12. Doctrina tanta pollère debet, vt poſſit ſuo muneri, & oneri ſatisfacere, ex variis Tridentini præceptis, videlicet exponere, quæ in miſſa leguntur, *ſeſſ.* 22. *c.* 8. prędicare Verbum Dei, *ſeſſ.* 5. *de Ref. cap.* 2. Vim Sacramentorum explanare, *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 7. Commendere dies feſtiuos, ieiunia, & obedientiam *ſeſſ.* 25. Sacrificia offerre, & Sacramenta miniſtrare, *ſeſſ.* 13. *de Ref. cap.* 1. Pauperum, & Egenorum curam gèrere, *ibid. can.* 1. Decreta Matrimonii obſeruare, *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 1. Ad Synodum accedere, *ibid. cap.* 2. Carnis affectum pro-

pin-

pinquorum relinquere, *ſeſſ. 25. de Reſ. cap. 1.* Hereſes anamatizare, hoſpitalitatem ſeruare, & alia huiuſmodi per totum. Prudentia, quę eſt condimentum omnium rerum agendarum, eo vigore debet Parochus, vt poſſit gerenda regere, & gubernare iuxtà leges ab illa virtute dictatas. Meminerit Parochus cuiuſdam Regis factum, quãdo in dotem relinquit filio ſuo, dicens: *Fili neſcis gubernare, ſi non ſcis diſſimulare.* Omnia enim tempus habere monuit Eccleſiaſt. *cap. 3. nu. 1.* etenim in rebus arduis maturè eſt procedendum; & cum vino Iuſtitiæ, oleum miſericordiæ miſceri oportet.

De Epiſcopo examinante libros extrà Vrbem Imprimendos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt examinare libros extrà Vrbem imprimendos.*

2 *Sed quid de ipſo Epiſcopo imprimere volens?*

3 *Sed fortè Epiſcopi legere poſſint libros prohibitos?*

4 *Sed num dicta procedunt, etiam de concluſionibus, Annotationibus, & Orationibus?*

Poteſtas CLXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus examinare libros extrà Vrbem imprimendos. Ità ex multis iuribus, quorum memini *Poteſt. 50.* & quia in Vrbe hoc reſeruatum eſt Magiſtro S. Palatii Apoſtolici, *ex Leon. x. in Concil. Later. ſeſſ.* 10. extrà Vrbem ex eodem Concilio commiſſum eſt Epiſcopis, tamquam illis Scientia, & Scriptura pollentibus; nam ſupponuntur homines Doctores in omni iure, & doctrina verſati, vt poſſint per ſe, ſuoſq; coadiutores, ſeù Aſſeſſores libros imprimendos corrigere, emendare, caſſare, & expurgare, bonorum morum obrectores arguere ad conſeruandam doctrinam ſanam. cum Apoſt. 2. *ad Tim.* 4. quia obſcena, & inhoneſta à Chriſtiana Republica, tamquam peſtis fugienda; ideò data eſt libera facultas Epiſcopis approbatiua, & reprobatiua librorum imprimendorum, ex verbis Trident. *ſeſſ.* 4. *De Edict. libror. vt probanda probentur, & reprobentur improbãda.* Ibidem confirmatur authoritas Concilii Lateran. ad cuius executionem iubetur Impreſſoribus. *Nè libros de rebus ſacris ſine nomine Authoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, ſub Anathamatis pœna, amiſſionis librorum, & pecuniæ, niſi priùs examinati, approbatique ſint ab Ordinario, & S. Inquiſitione.* Licentia tandem in ſcriptis obtenta ab Ordinario in fronte libri apponenda; in teſtimonium executionis, & iuſſionis Concil. Trident. Contrauenientes pænis à iure ſtatutis per Ordinarios plectuntur, eiuſdemque pænis, quibus Impreſſores.

2 *Sed quid de ipſo Epiſcopo imprimere libros volente?*

Reſpond. Eos non ſubiici pænis in Later. & Trident. quia ſupponuntur capita bonorum morum, & Religioni Chriſtianæ non aduerſantes. Quod ſi aliàs obnoxii reperti fuerint ſubiiciuntur pę-

nis

nis à S. Congregatione, vel aliis Superioribus infligendis, cum prohibitione, vel ſuſpenſione, vſque ad expurgationem. Si tandem dicti libri hæreſi ſaperent manifeſta, à DD. Inquiſitoribus acriùs plectuntur, per declarationem excommunicat: Papæ reſeruatæ, & publicam librorum combuſtionem, vt reſoluit Iacob. de Graff. *in Deciſionibus aureis, P. 1. lib. 4. cap. 24. num. 9.* Si verò libri aliorum eſſent, manifeſta hęreſi non ſapientes, recurrit poteſtas pro Epiſcopis, abſque Inquiſitoribus, vt poſſint procedere, decidere, determinare illorum cauſas. Quod ſi Regularium fuerint extrà Vrbem, vltra Ordinariorum licentiam, altera Superiorum ſuorum erit neceſſaria; in vim Concilii præfati, iuxta formam ſuarum ordinationum.

3 *Sed fortè Epiſcopi legere poſſint libros prohibitos?*

Reſpond. Negatiuè cum Azor. *Inſtit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 16. quaſt. 7.* Immò nec Inquiſitores poſſe libros dānatos legere, abſq; ſpeciali indulto S. Apoſtolicæ, vel Sacr. Congregation. attenta bull. Iulii 3. incipit: *Cum meditatio cordis*; vbi quaſcunque licentias conceſſas aliis quacunque dignitate Eccleſiaſtica, vel ſecularia fulgentibus, caſſat, & annullat; idipſum ſtatuit Paul. 4. incipit: *Quia in futurum*, & Vrb. 8. incipit: *Apoſtolatus 2. April. 1631.* apud Suarez *De Fide, diſp. 20. ſect. 2. num. 28.* Vide *Poteſt. 50. V. Cognoſcere, num. 2.*

4 *Sed num dicta procedunt etiam de Cōcluſionibus, Annotationibus, & Orationibus?*

Reſpond. procedere, ex S. Congregat. apud Sorbo, *in Compend. Priuileg. V. Imprimere*, dicentem comprehendere Lectiones, Annotationes, Conciones, ſeù tractatus ad deuotionem, quietationem cōſcientiarum, stimulationes fratrum, & ſimilia; vt patet ex verbis Concilii, vbi ſic: *Quicunque liber, aut quecunque alia Scriptura.* Si quis autem accommodaret ſua ſcripta Theologica, vel concionalia aliis ad communicandum, eorumque copiæ ſerpèrent quantoties, non incideret in dictas pœnas, quia non eſſet diuulgatio per editionem, ſed ad vſum priuatum. Apud Bonac. *in Bull. Cœnæ Tom. 3. diſp. 2. quaſt. 2. p. 16. nu. 12.* Reliqua vide pinguiorem doctrinam, citat. *Poteſt. 50. V. Cognoſcere.*

De Epiſcopo examinante ordinandos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt examinare ordinandos.*

2 *Sed quid de accedentibus ad ordines abſque dicto examine?*

Poteſtas CLXXXX.

1 POteſt Epiſcopus examinare ordinandos, Pluribus in locis habet Trident. de examine, vt memini *Poteſt. 83.* de ſubiecto ordinis. Hic autem rimantur qualitates ordinandorum: 1. *Genus*; an ſint Catholici, ex parentib⁹ Catholicorū? nec nè ſint de genere Hæbræorum? 2. *Natalia.* An ſint ex legitimo matrimonio pro-

procreati? — 3. *Perſonam*. An ſint corpore vitiati? — 4. *Inſtitutionem*. Scilicet ſub quo titulo ad ordines accedant. — 5. *De Vita*. Num rectè, & irreprehenſibiliter vixerunt. — 6. *De Moribus*. Num honeſtè viuant, & teſtimonium deculêre vitæ, bonorumque morum. — 6. *Doctrinam*. Hoc eſt ſufficientiam, quàm præſefert vnus, & quilibet gradus. Fundatur præcipuè dicta Poteſtas, *in Cap. Quando.24. diſt. & cap. Inſtitutus, De purg. canon.* aliiſque iuribus, de quibus habet Laurent. de Graff. *De effectibus Cleric. num.* 358. & ſanè Eccleſia meliores eligit dictis decoratos qualitatib⁹, ad ſeruiendum Deo, cæteros verò Irregulares, & tamquam extrà genus reſpuit, indè vt Chriſti ſponſa omni decorata virtute, miniſtros habeat, in nullo deficientes, vt in nui *Poteſt*. 141.

Dictum examen fieri ſolet tempore generalis ordinationis ab Epiſcopo vna cum examinatoribus Synodalibus, vel per deputatos ab Epiſcopo, vt notat Gauant. *V. Synodus*, ad differentiam ſolemnitatis exhibitæ in beneficiis Parochialibus.

Quamplurima notarunt DD. de requiſitis promouendorum ad ordines. 1. Filii, ſeù Nepotes Hæbreorum, Fautorum, Defenſorum, & Receptatorum via maſculina excluduntur, vſque ad 5. gradum; fœminina verò ad primum. Apud Sanchez *in Præcept. decal. tom. 1. lib. 2. cap. 28. num.* 15. — 2. Neophiti, niſi poſt 10. annum à ſuſcepto baptiſmo admittuntur ad ordines maiores, nam ad minores poſſunt admitti ab Epiſcopo poſt Baptiſmum. Apud Nauar. *in manual. cap. 27. num.* 205. — 3. Filii Presbiterorum, vel aliàs, ex fornicatione prohibentur, ex variis ſanctionibus, præcipuè Sixti V. incipit: *Sanctum, & ſalutare*. — 4. Deindè accedentes deferãt teſtimonium Parochianorum, & fidem Parochorum de communi, & bona morum extimatione, ex Tridentino *ſeſſ. 23. cap. 3.* — 5. Doctrina ſufficientes debent habere animum aſcendendi ad alios ordines, aliàs arcendi ab ordinatione, apud Henriq. *in Summ. lib. 10. cap. 17. num.* 2. Quibus omnibus obſeruatis per examinatores deputatos tempore edicti generalis, vel per Archidiaconum, ſi ordinatio fuerit particularis, Epiſcopus omni canonico impedimẽto liberè repertis, ordines confert.

2 *Sed quid de accedentibus ad ordines, abſque dicto examine?*

Reſpond. Quod ſi poſtquam inhibitum fuit ſub pæna excommunicationis, Remanent accedentes ſuſpenſi ab ordinum executione. Verum ſi in collatione Epiſcopus fuerit proteſtatus non ordinare huiuſmodi non approbatos, vel examinatos; tunc ordines non conferrentur, defectu intentionis in conferente; validèque plectendi accedentes. Apud Propoſit. 3. p. D. Thom. q. 1. Vide Poſt. Impot. 45.

De Epiſcopo executore vltimarum voluntatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eſſe executor vltimarum voluntatum piarum.*

2 *Sed*

2 *Sed quinam Epiſcopus erit executor?*

Poteſtas CLXXXXI.

1 POteſt Epiſcopus eſſe executor vltimarum, piarumque voluntatum. vigore Clem. 1. *De Teſtamentis*, §. *Si quis autem pro redemptione.* Clariùs autem diſpoſuit *in cap. 1. & 2. diſt. 87. & cap. Super quibuſdam. De verb. Signif.* vt Epiſcopi habeant in laicos Iuriſditionem, in cernentibus pietatem, officiumque charitatis, & humanitatis, Propterea indiſtincta hæc Poteſtas, nè dum eſt morientium, verum etiam viuentium, vbi nullus aderit nominatus executor. Caſt. *conſ.* 177. & Curt. *conſ. 66.* nouiſſimè Carl. *de Iudic. lib. 1. tit. 1. diſp. 2. q. 5. num* 334. Gemin. *conſ.* 214. quod totum benè firmauit Trid. *ſeſſ. 22. de Ref. cap. 8.* ſic: *Epiſcopi, etiam tamquam S. Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis, omnium piarum diſpoſitionum, ſint executores, — ac omnia, quæ ad Dei cultum, & animarum ſalutem, ſeù Pauperes ſubſtentandos inſtitutæ ſunt, ex officio — cognoſcant & exequantur.* Ex quo Epiſcopi ſunt conſtituti Iudices competentes ad pias cauſas, valentq; cõmutare legata ad pios vſus, vt dixi *Poteſt.* 60. vltimamque voluntatem, iuſtis de cauſis, *Poteſt.* 56. & cògere hæredes ad ſatisfaciendum, *Poteſt.* 54. Quę omnia recepit, & exequitur praxis.

2 *Sed quinam Epiſcopus erit executor?*

Reſponſio patebit ex dicendis *Poteſt.* 201. vbi de Epiſcopo originis, & domicilii, inter quos eſt difficultas reſoluta.

De Epiſcopo expulſo, exercente Iuriſditionem cõtrà expulſores, eorumque fautores.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus expulſus à Diæceſi poteſt exercere iuriſditionem cõtra expulſores, eorumque fautores, & conſiliarios.*

2 *Sed quotuplex eſt Epiſcopi Iuriſditio?*

Poteſtas CLXXXXII.

1 POteſt Epiſcopus expulſus à Diœceſi exercère iuriſditionem contrà expulſores, eorumq; fautores, & conſiliarios. ex Clemen. Vn. *De foro competenti*. Ita docuit. Sayr. *de Cenſ. lib. 2. cap. 21. num 28. in fine*, refert Barboſ. *de Epiſcopo, Alleg. 60. num. 10.* vbi ſic: Epiſcopus enim in aliena Diœceſi petita, licèt non obtenta licentia procedit contra expulſores, eorumque fautores, & conſiliarios per elargitam poteſtatem à Concilio, nè impunita remaneant inuadentium delicta, excuſatione, & prætextu interdicti, prout clariùs patebit ex ſequẽtibus.

2 *Sed quotuplex eſt Epiſcopi Iuriſditio?*

Reſpond. Diuidi in contenſioſam, & voluntariam, quarum Prima fit ex contentione partium,

con-

& conſiſtit in erectione tribunalis, iura reddere, definire, & ſententiam ferre, quæ in inuitis exercetur & in propria Diœceſi, *ex cap. Conquirentes. De officio ordin. & cap. Epiſcopus, eodem tit. in 6.* pro qua exercenda extrà Diœceſim non poteſt trahere ſubditos, quia dicta iuriſdictio eſt odioſa, & reſtrictiua ad territorium. Niſi dicamus delinquentem eſſe in contigua Diœceſi vnita; & quando idem Epiſcopus regeret vtramque. Vide Barboſ. *dict. loco num.* 5. §. *Nec dicatur.*

Alia eſt voluntaria, exerceturque in volentes, & conſiſtit in ordinatione, conſecratione, benedictione, abſolutione, prouiſione beneficiorum, diſpenſatione, & ſimilibus, quæ vel Pontificalibus indiget, & clauditur territorio, vel non, & exerceri poteſt vbilibet, vt tetigi *Poteſt.* 187. quia nullo iure reſtringitur, ex Grat. *tom. 2. cap. 127. num.* 1. Summ. Dian. V. *Epiſcopi Iuriſdictio, ſub num.* 59. Ex quo dilucidiùs apparet de Epiſcopo expulſo à Diœceſi, quid poterit operare erga ſuos ſubditos? & primò voluntariam, quæ non eget Pontificalibus; ſecundò Contentioſam cōtrà expulſores, eorumque fautores, & conſiliarios, ex peculiari diſpoſitione Clem. licentia Ordinarii loci petita eſtò non obtenta. De Citatione autem Rei extrà Diœceſim exiſtentis Bartul. affirmatiuè reſpondet, Corneius, & Hurtad. negatiuè. Apud Summ. Dian. *d. loco*, & ipſe innui *Poteſt.* 62. clariùs autem in ſequenti.

De Epiſcopo exercente ſuam Iuriſdictionem in ſubditos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercere ſuam Iuriſdictionem in ſubditos.*

Poteſtas CLXXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos, & quia de Contentioſa, & Voluntaria in omnes perſonas Eccleſiaſticas ſuę Diœceſis dictum eſt. *Poteſt.* 192. proximè tranſacta, *ex cap. Conquirentes.* Ideò hic aſſignantur capita, in quibus conſtituitur Iudex competens in exercitium ſuæ iuriſdictionis, ſuntque quamplurima, videl. Viſitatio, Correptio, Procuratio, Cathedratio, ſeù Synodatio, Charitatiuum ſubſidium, Honor, Reuerentia, & Inſtitutio; in quibus explentur iura Paſtoralia. Apud Stef. Daluin. *De Poteſt. Epiſcopi, cap. 21. num.* 28. & Graff. *in deciſ. Aureis, p. 2. lib. 3. cap. 28. nu.* 68. ait Barboſ. *de Epiſcopo, Alleg. 86. à num.* 3. Illa octo eſſe in quibus fundata eſt intentio Epiſcopalis ad exercendum munus, erga ſubiectas ſibi de iure perſonas. Proindè & ſi alicui cōcederet exemptionem Eccleſię pleno iure, hoc eſt in ſpiritualibus, & temporalibus; non indè poterit abdicare à ſe omnem iuriſdictionem, abſque Summ. Pontificis confirmatione; immò hæc exemptas ad ſe reuocare, præſertim quando fuit ſortitus effectus. Apud Lamb. *de Iure Abbatiſſ. tom. 1. diſp. 16. quæſt.* 10. Poſtremò Epiſcopus habet

in exercitium ſuæ authoritatis omnia, quæ ſpectant ad cultum Diuinum, Religionemque Chriſtianam tuendam, & paſcendas oues ſibi ſubditas. Item ſubiectas habet perſonas omnes, & ſingulas ſuæ Diœceſis, cuiuſcunque ſint gradus, & dignitatis, in foro Animæ, & in foro exteriori, quoad cauſas, & delicta Eccleſiaſtica, quoad pœnas, & cenſuras in laicis. In Eccleſiaſticis verò perſonis, etiam quòad ciuiles cauſas, omnia crimina, pœnarumque genera. Tum quia continet in ſuo regimine omnia Eccleſiarum, & Eccleſiaſticorum iura. Dimiſſoriales litteras pro ordinibus concedit, ſpeciales conſtitutiones conficit, bonas conſuetudines introducit, Synodum conuocat, beneficia confert. Cauſas in prima inſtantia cognoſcit. Viſitando, Eccleſias dirigit, Eccleſiaſticos corrigit, carcerat, degràdat, ſuſpendit. Negligentias emendat, Eccleſias ædificandas deſignat, & alia præterea, in quibus non deeſt locus exercitii ſuæ iuriſdictionis, de qua vide Barboſ. *in Compend ante 2. partem.* & ſequentes Poteſtates.

De Epiſcopo exercènte iuriſdictionem in laicas perſonas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercère iuriſdictionem in laicas perſonas.*

Poteſtas CLXXXXIV.

1 POteſt Epiſcopus exercère iuriſdictionem in laicas perſonas. Ita ex iuribus infrà. Id ob pleniſſimum ius quod poſſidet ſupra perſonas Eccleſiaſticas, res, & crimina, tamquam ſibi iure, & ratione ſubiecta. Modò videndum de laicis, ad quos dextera Epiſcopalis ſe extendit, ratione cauſarū. ad forum Eccleſiaſticum pertinentium, & nulli dubium eſt habere intentionem fundatam in illis ob crimina, & cauſas conducibiles ad forum ſpirituale.

Primò ratione charitatis, & pietatis, *ex Cap. 1. & 2. diſt. 87.* Exequutionis piarum teſtantium voluntatum, vt dixi *Poteſt. 191.* tempore penuriæ cogère diuites ad vendenda victoualia vagis, peregrinis, & egenis, ad dandam Prædicatoribus eleemosynam. ex Tridentino *ſeſſ. 24. de Ref. c. 4.* Harum omnium piarum cauſarum Iudex Eccleſiaſticus, & competens eſt Epiſcopus Apud Abb. & Hoſtienſ. vt refert Barboſ. *Alleg. 82. à num. 1.*

Secundò, Ratione delictorum ob quæ oportebit pœnis, & cenſuris intruſos laicos in foro exteriori multare, declarare, vel cenſurare, ſuſpendere, & interdicere.

Tertiò, Ratione delicti patrati in Eccleſia, vel rebus eccleſiaſticis, aut perſonis eccleſiaſtico regimini ſubiectis, vel ratione violationis legis Diuinæ, aut Eccleſiacæ, ſanctionum eccleſiaſticarum, Apoſtolicarum, & Synodalium. Deindè ratione Sacramentalium, & omnium illarum rerum in quibus à iure Pontificio conſtituitur Iudex ordinarius, vel delegatus. Nec refert homines eſſe du-

duplici foro ſubiectos, laicali, & Eccleſiaſtico, quia non ratione perſonę, ſed delictorum diuerſorum, quorum aliqua iudicantur à laica poteſtate, & alia ab eccleſiaſtica, ſub pœnis, & cenſuris in Bulla Cœnæ contentis. contra Procuratores, vel trahentes perſonas eccleſiaſticas ad ſeculare tribunal, & contrà eos, qui aduocant cauſas à Iudicibus eccleſiaſticis. idipſum ex Conſtitut. 4. Mart. V. incipit: *Ad reprimendas.*

Demum in actu exercito poteſt Epiſcopus tanquam Iudex eccleſiaſticus punire. 1. Laicum delinquentem cum clerico. 2. Si poſt litem motam coràm laico, factus ſit clericus. 3. Ratione fructuum præbendæ ſibi locatæ. 4. Ratione iuriſpatronatus. 5. Decimarum. 6. Sponſaliorum, & poſſeſſorii matrimonii. 7. In cauſis miſerabilium. 8. In omnibus cauſis, in quibus ſibi vendicaret præſcriptio, & conſuetudo in Epiſcopatu, pro ſoluenda Pecunia. 10. Pro ſolutione Laudemii. 11. Poteſt capere laicum ad videndum ſi gaudet immunitate eccleſiaſtica. 12. Poteſt petere brachium ſeculare, etiam antequam ad Cēſuras deueniret. DD. quos citat Dian. *relati in Summ.* V. *Iudex Eccleſiaſticus.*

De Epiſcopo exercente iuriſdictionem ordinariam, & delegatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercère quandoque iuriſdictionem ordinariam, & delegatam in ſubditos.*

2 *Sed apud quem facienda erit appellatio?*

3 *Sed aſſignentur loca, in quibus ēmicat talis poteſtas?*

Poteſtas CLXXXXV.

1 Poteſt Epiſcopus exercère quandoque iuriſdictionem ordinariam, & delegatam in ſubditos. hæc poteſtas poſita eſt in fauorem vnius, & illius particulæ *Etiam*, quando iura decernunt procedere, nè dum ordinaria, verùm etiã delegata ab Apoſtolica Sede, vbi vnum exprimunt caſum, & alium ſupponunt; Propterea in illa dictione videtur Epiſcopus duplici munitus authoritate, quã in eo poſſe ſimul compati, oſtendit Innoc. 3. *in cap. Cum ex offici. num.* 3. *de Reſcriptis*, & ſequuntur Abb. Molina, & Sanch. *in præcept. Decal. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 181. — Ordinaria exercetur in locis recenſitis. *Poteſt.* 193. & omnibus aliis iuris canonici, ex quibus Ordinariorum facultas aſtruitur. — Delegata verò niſi ex ſpeciali commiſſione facta à ſupremo Principe, vel ab ipſa lege, vt dicam in fine. — Controuerſia autem illa de delegata facultate à lege, quàm quidam defendunt eſſe ordinariam: cum diſtintione reſoluitur. Quod ſi ponuntur verba, quæ de eorum natura explicant ſolùm delegatam, vt (*Tamquam S. Apoſtolica Delegatus*) proculdubio videri delegatam, qua delegans Ordinarios inueſtit ſua authoritate ad procedendum in ius non ſuum, in quo, nomine delegantis procedere docet Bartol. & Menoch.

noch. *de Arbitr. lib. 1. q. 12. à num.* 4. Si verò verborum tenor explicaret ordinariam, vel mixtam, vt *Etiam, Adbuc*, & ſimili. *Tamquam* S. *Apoſt. Delegatus.* probabilis erit ſententia illa, quæ defendit eſſe ordinariam, præſertim quando erga exemptos directus fuiſſet ſermo. Ratio quia aliquando exēpti fuerunt de iure proprio, facti quidem ſub alieno, vi exemptionis; quando iterum fuerunt reuerſi, ex remotione exemptionis, vt doctiſſimè defendit Iacobus de Nigris, *lib. 3. num.* 39. *ff. de Officio*, refert Barboſ. *de Epiſcopo, p. 3. Alleg.* 92. *num.* 9. exemplo eorum, qui impediti fuerunt Sacramenta recipere; ablato impedimento, iure proprio redeunt ad idem: non verò vi ablationis impedimenti; Probabilior autem ſententia eſt, quod ſit promiſcua, quæ alterutra lapir, & vtraque poſſe procedere, quam maluerit, vt indicat *V. Etiam*, quod immiſceet vnam cum alia, indè vt efficaciùs ſortiretur effectus. Apud Citat.

2 *Sed apud quem facienda erit appellatio?*

Reſpond. Ad Metropolitanū, præſertim ſi delegatio facta ſit ſecundo ſenſu, cum clauſula. *Etiam*; & nō ad S. Pontificem. ita Scacc. *de Appell. q. 8. num. 87. verſ. Extende.* Vulpè autem *in Praxi Iud. cap. 21. num.* 39. & Ricc. *reſol.* 449. docent appellationem fieri ad metropolitanum quòad deuolutiuum, non verò quòad ſuſpēſiuum effectum.

3 *Sed aſſignentur loca, in quibus èmicat talis delegatiua poteſtas?*

Reſpond. Alia eſſe in iure communi, vt *in cap. ad Abſoluendam, in fine De hæreticis, cap. Irrefragabili. De Officio Ordinar. cap. 1. & vlt. de Statu Regul. in 6.* — Clement. 1. *de ſupplenda neglig. Prel. ibid. cap. quia contingit. De Religioſ. domibus.* Clement. 2. *De Statu Monach.* — Trident. etiam *ſeſſ. 5. de Ref. cap.* 1. 2. — *ſeſſ. 6. cap.* 1. 2. 3. 4. & 14. — *ſeſſ. 14. cap.* 2. — *ſeſſion.* 21. *cap.* 5. 7. & 8. — *ſeſſ. 22. cap.* 3. 5. 6. 8. 11. — *ſeſſ. 24. de Ref. cap.* 9. 10. 11. & 14. — *ſeſſ. 25. cap.* 8. & 9. *vt in indice Concilij, V. Epiſcopi*, quibus in cauſis. At ſequentem poteſtatem inſpice, in dicti confirmationem.

De Epiſcopo exercente Iuriſdictionem in Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercère quādoque iuriſdictionē in Regulares.*

Poteſtas CLXXXXVI.

1 POteſt Episcopus exercère, quandòque iuriſdictionem in Regulares. Quoniam & ſi Regulares fuerunt per indulta Apoſtolica exempti ab Ordinariorum juriſdictione, quibus aliàs de iure communi subiecti extabant; Tandem visum fuit Eccleſiæ quibusdam in caſibus relaxàre vim exemptionis, ad procedendum contrà eos, vel subueniendo per iuriſdictionem voluntariam, & gratioſam, puta in confeſſionibus audiendis, prędicationibus, & ſimili-

mibbus.—Caſus autem in quibus ſibi locum vindicat iuriſdictio Epiſcopi in Regulares ſunt ſequentes.

1 Procedit Epiſcopus, quando Regulares delinquunt notoriè extrà clauſtra, vel ibi morātur abſque licentia ſuorum Prælatorum. ex Trid. *ſeſſ. 6. de Ref. cap. 3.* vt dixi *Poteſt.* 114. & retuli Decretum S. *Cong.* 19. *Decembris* 1625.

2 In caſu miſerabilium perſonarum, cogit Regulares debitores ad ſoluendum debita, ex Trid. *ſeſſ. 7. de Ref. cap.* 14. At nouiſſimè *ex Conſt.* Greg. 13. *ann.* 1580. & Pauli v. *ann.* 1588. Regulares conuenire debent apud ſuos Iudices conſeruatores.

3 Si *R*egulares delinquerent in impreſſione librorum, abſque debita licentia ordinariorum requiſita, ex Trid. *in Decreto de Editione librorum.*

4 Ad cognoſcendam executionem lecturæ Sacræ Scripturæ in Monaſteriis, prout diſponit Trid. *ſeſſ. 5. de Ref. cap.* 1.

5 *I*n Approbatione pro predicatione Verbi Dei in Eccleſiis, quæ ſui ordinis non ſunt, & in ſcientia pro Eccleſia ſui ordinis, ex Trid. *ſeſſ. 6. de Ref. cap.* 2. Nouiſſimè ex Conſt. Clem. x. incipit: *Superna*, 11. *Kal. Iul.* 1670.

6 In Approbatione ad audiendas ſecularium confeſſiones, ex Trident. *ſeſſ. 23. de Ref. cap.* 15. *& Conſt. præfata* Clem. x.

7 In ſuſceptione ordinum, qui conferri debent à proprio Diœceſano, vbi de familia commorātur, vel ab alio de licentia proprii Ordinarij, ex Nauar. quem ſeq. Portell. *V. Ordo Sacer, num.* 2.

8 Quando Regulares curam Animarum exercent, ex Conſt. B. Pij v. incipit: *Expoſcit.* 22. *Septembris* 1571.

9 Pro Ædificatione Eccleſiæ in loco non exempto. *Cap. De Authoritate, De Priuileg. in* 6.

10 Pro conſeruanda Monialium clauſura in Monaſteriis exemptis ex Trident. *ſeſſ. 25. de Regul. c.* 5.

11 Pro colendis feſtis, Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis præcipientibus feſta eſſe de præcepto. Apud Caſt. *in Cathal. gloriæ Mundi P. 3. conſid.* 48. vbi docet poſſe Epiſcopum procedere contra laicos non obſeruantes feſtos, ex Bull. B. Pii v. *conſt.* 5. §. *Cum verò.*

12 Quoad publicationem cenſurarum, ſiuè à Sede Apoſtolica, ſiuè ab Ordinario emanatarum in Eccleſiis Regularium, ex Trid. *ſeſſ. 25. de Ref. cap.* 12. Vel ſi Regularis fuerit à iure excommunicatus, poterit ab Epiſcopo publicè denūciari ad vitandum. Aqud Laurent. de Franch. *in Controu. inter Epiſcopum, & Regul. q. 6. verſ.* 5.

13 Pro publicis proceſſionibus, degentibus in ſtrictiori clauſura, vel vltrà milliare exceptis, ex Tridentino *d. loco, cap.* 13.

14 Pro reſtituendis bonis, Nouitiis nolentibus profiteri, ex Tridentino, *ibid. cap.* 14.

15 Ad videndam, & definiendam profeſſionis nullitatem, facta reclamatione intrà quinquennium. Trid. *ibid. cap.* 19. & latè dixi *Poteſt.* 48.

16 Pro donatione Eccleſiæ à laico facienda, *ex cap. Decimas.* 16. *q.* 7. Non deſunt tamen dicentes, non habere locum in trāslatione iuris patronatus, quod quis habet in fundatione, vel dotatione. Apud Lambert. *De iure patron. p. 2. lib. 1. q. 1. ar. 9. &* 10. & Alii.

17 In reddenda ratione pro executione teſtamentorum, ſi benè, vel malè egèrunt. ex Clem. *P. De teſtam.*

18 Quæritantes extrà loca Monaſterii debent oſtendere licentiam ſuorum ſuperiorum, ex *Decreto Sacr. Congreg.* 1621. quod vidiſſe teſtatur Barboſ. *de Epiſcopo Alleg.* 109. *num.* 10.

19 Si Religioſus percuſſerit clericum ſecularem, vel laicus Religioſum, abſolui poteſt à ſuo Prælato, vt dixi *Poteſt.* 10. *num.* 3. vel ab Epiſcopo, *Cap.* 16. *De ſent. excommunicat. in* 6. vt notauit Tamb. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 17. *quæſt.* 11. *num.* 7.

20 In cauſa Hæreſis, quia Epiſcopi veniunt ſub nomine Inquiſitorum, *ex cap. ad Abolendam* §. *fin. de hæreticis, & cap. Vt officij* §. *denique eodem tit. in* 6. Vide *Eman.* Rodriq. *Q. Regul. tom.* 1. 1. *q.* 10. *ar.* 10. *verſ. hoc tamen.* Tu verò adde: vbi deſunt Inquiſitores. apud eoſdem.

21 In caſu ſollicitationis in Cōfeſſione, vel prætextu confeſſionis. Vel in confeſſionario, aut loco ad id deſtinato. *ex Conſt. Gregor,* 15. *die* 30. *Aug.* 1622. Item in caſu quo quis predicauerit B. V. eſſe conceptam cum peccato originali, ex variis Sacr. Congr. decretis. Apud Lezan. *q. Regul. cap.* 20. *num.* 12. *ſub* Greg. 15. Nouiſſimè ſub Alex. 7. incipit: *Sollicitudo,* 8. Dec. 1661.

22 Quando Monachus ſine habitu incèderet extrà Monaſterium, ſecùs ſi intrà ex *cap.* 1. *de Priuileg. in* 6. Apud Cocher. *de Iuriſdictione ordinar. in exemptos P.* 2. *q.* 43. *num.* 33.

23 Quando mendicantes haberent plures campanas, quia ſatis eſſet, vna tantùm, niſi aliàs cōſuetudo ſuadèret, quàm non abolet Extrauag. *Quo cuſtos. De Officio Cuſtodis.*

24 Quando Regulares ibi Epiſcopalia abrogârent; tunc Epiſcopus interdicit eorum Eccleſias. *ex cap. Cum, & plantare, de Priuileg. vt habet* Cocher. *ibid. qu.* 45.

25 Quando Regulares delinquentes ſint fuga ſuſpecti, ante ſententiam Iudicis. Secùs remoto tali periculo. ex Clem. 1. §. *Nonnulli.* Apud Eman. Rodriq. *qu. reg. Tom. ar.* 7. *verſ.* 3.

26 Quando Regulares egiſſent conſecratione Eccleſiarum, vaſorumque sacrorum. *ex cap. Veniens. De præſcriptis, & cap. Abbatibus* 17. *q.* 2.

27 Quando voluiſſent Diuina celebrare, & benedictiones exercère. *ex cap. Abbates, de Priuil. in* 6. & Clemen. *Archiep. de Priuileg.* Apud Franciſcum Pauin. *in tract. de Viſit. p.* 2. *q.* 3. *n.* 9.

28 Quando Regularis delinquens non poterit puniri defectu aditus ad Superiorem, vel Papam. Apud Aufrett. *in repet.* Clem. 1. *q.* 10. *num.* 3. *de Officio Ordin.*

29 Quando Regulares Sacramenta Extremæ Vnctionis, & Matrimonii miniſtrarent abſque licentia Parochi, vel Epiſcopi poſſunt ab eo excommunicari. *ex* Clem. 1. *de Priuil.* Apud Aloys. Ricc. *in praxi aurea, reſol.* 210.

30 Quando Regulares publicarent Indulgentias abſque Ordinarii licentia. ex Trid. *ſeſſ.* 6. *de Ref. cap.* 3. *& ſeſſ.* 24 *cap.* 11.

31 Quando Regulares pulſarent campanas in die Sabb. Sancti, ante Cathedralis, vel maioris Eccleſiæ pulſationem. *ex Conſt.* 17. Leon. x. incipit: *Sacro approbante Concilio.*

32 In controuerſia inter Regulares

lares. In proceſſionibus publicis, vt dicam inferiùs *Poteſt.* 220. ſiuè hæ etiam fierent in ſociandis cadaueribus. ex Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 13. quam compoſitionem Sacra Congregatio fieri præcipit abſque figura, & ſtrepitu Iudicii, appellatione poſtpoſita. Apud Campan. *Rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 120.

33 Pro tuendo iure reuerentiali. Ratio; quia & ſi Regulares ſint exempti à iuriſdictione, non tamen a reuerentia debēda Epiſcopis. Apud Caſſan. *in Catbal. Gloriæ Mundi. p.* 4. *conſid.* 27. *contrà* Flaminium, & dixi *Poteſt.* 205.

34 Quando Regulares ſine debita licentia Epiſcopi, vel abſque priuilegio, proceſſiones efficerent extrà eorum clauſtra, vel ambitum. Ratio quia non habent territorium. Ita Zeroll. *in Praxi Epiſcoporum*, *p.* 1. *V. Proceſſiones, verſ. ad Quartum.*

35 Quando Regulares abſoluerent reſeruata, abſque Ordinariorum conceſſione. ex Trident. *ſeſſ.* 14. *De Caſuum reſeruat. cap.* 7. Nec valet priuilegium; præſertim hodiè poſt Bull. Alex. 7. incipit: *Sanctiſſimus*, 24. *Septembr.* 1665. vnà cū aliis propoſitionibus prohibitis, *num.* 12. vbi de Mendicantibus eſt ſermo.

36 Quando Regularis tanquam incorrigibilis fuiſſet eiectus à Religione, tunc fieret Epiſcopi ſubditus, ex Decreto Clem. 8. *De Apoſtatis, & eiectis.* §. 4. *Ad hæc.*

37 Quando extincta fuiſſet Religio, tunc omnes eſſent Epiſcopi ſubiecti. *ex cap.* 1. *De Religioſis domibus.*

38 Quando Regularis obſeruātia non vigèret, ex Trid. *ſeſſ.* 21. *de Ref. cap.* 8.

39 Quando in Conuentu non eſſet numerus duodenarius Religiorum, hodiè tamen extat Decretum Sacr. Congreg. in fauorem PP. Cappuccinorum, *ſub die* 29. *Nou.* 1657. pro numero Senario, *V. Pars. poſt. Impor.* 101 vbi latiùs de hac materia.

40 Quando excommunicatos ſepellirent in eorum Eccleſiis, vel illos ad diuina officia admitterent. Apud Archar. *in cap. Epiſcopi. n. de Priuileg. in* 6.

41 In caſu reconuentionis cauſarum ciuilium, Regulares Epiſcopo ſubduntur, quod procedit ex natura cauſæ, & non perſonæ, vt docuit Baldus, *in Authent. habita, cap. Ne filius pro Patre, num.* 23.

42 In caſu quo Regulares bini non incèderent, ſed ſoli. Nam indecet Religioſum ſtare, ſolumque ambulare, *ex cap.* 2. *de Statu Monachor.* Conſulenda tamen eſt praxis in laxioribus Religionibus. Apud Zeroll. *in Praxi Epiſcop. p.* 2. *V. Regulares.*

43 Quando Regularis ſui inſtituti diſertor fugitiuus, abſque licentia Superioris exiſteret. Reducitur ab Epiſcopo ad ouile. Ita Laurent. de Franch. *de Controu. pag.* 38. *verſ. ad decimum.*

44 Quando Epiſcopus celebrare voluiſſet in Eccleſiis Regularium, & ipſi renuiſſent, cenſuris cogerentur, vt dixi *Poteſt.* 187.

45 Quando Regulares aliquid reciperent pro ingreſſu Nouitii. ex Tridentino, *ſeſſ.* 25 *de Regul. cap.* 18 Minutiis vero, ſpontèque oblatis excluſis. Alia quamplurima recenſentur, apud Barboſ. *alleg.* 105. Conſule pariter conſuetudinē antiquam, vel de nouò introductā, ſi quæ haberet vires cōtra citata iura. De impotentia tan-

tandem Epiſcopi via exemptionis ergà Regulares, videtò P. *poſt. Impot.* 106.

De Epiſcopo exercente Iuriſdictionem in ſubditos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercère Iuriſdictionem in ſubditos dirigendo, & emendando eorum exceſſus.*

Poteſtas CLXXXXVII.

1 POteſt Epiſcopus exercère Iuriſdictionem in ſubditos dirigendo, & emendando ſuauitèr, & prudentèr eorum exceſſus. ex Tridentino, *ſeſſ.* 24. *de Ref. cap.* 3. hìc oſtenditur iuriſdictionis exercitium, quòd præſtare tenetur in tota ſua Diœceſi corrigendo, moderando, prouidendo, ordinando, predicando, vitia eradicando, & virtutes plantando, tanquam Paſtor, cuius ſunt oues propriæ, iuxtà regulas prudentiæ, omnia ſuauitèr diſponendo in ordine ad ſalutem. Augendo bonas, & laudabiles conſuetudines, eradicando abuſus, & diſſuetudines, Eccleſiaſticos ritus in viridi obſeruantia reducendo. Collapſa reſtaurando, vana, & ſuperflua à perſonis eccleſiaſticis effrænando, egenos adiuuando, & omnibus conuenientem ſtatum concedendo, vt facti hilares, Deo aptiores euadant, ſuo tanto bono Rectore. *ex cap.* 2. *de Magiſtris.* Denique tale exercitium eccleſiaſticæ iuriſdictionis in adiuuamen animarū eſſe debet, & non in direptionem. Lac, & mel, & non venenum ſub lingua eius, vt oues ſciant reprobare malum, & eligere bonum. & ſi lupus quotidiè circuit, bonus Paſtor quotidiè munit, & vigilat, ſicque erunt praua in directa, & aſpera in vias planas.

De Epiſcopo capiente, & recludente in carcerem ob delicta omnes, in quibus habet intentionem fundatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt excarpere, & incarcerare perſonas, ob delicta, in quibus habet iuriſdictionem fundatam.*

2 *Sed aſſignentur caſus, in quibus Epiſcopus habet intentionem fundatam puniendi, & carcerandi laicos?*

3 *Sed an bona confugientiū ad Eccleſiam, quæ ſecum tulerunt poſſint ab Eccleſia extrahi?*

Poteſtas CLXXXXVIII

1 POteſt Epiſcopus excarpere, ſeù carcerare perſonas ob delicta, in quibus habet intentionem fundatam. *ex cap. Cum Epiſcopus, De Officio Ordinarij, in* 6. Perſonas. intelligo iàm eccleſiaſticas, quàm laicas; delicta verò ad forum eccleſiaſticum ſpectantia, debent puniri à Iudice competente, cuiuſmodi eſt Epiſcopus, qui

qui procedit inquirendo, proceſſus formando, & per cenſuras, purgando criminis veritatem, eaque reperta, delinquentes carcerat, per miniſtros birruarios, quos oportet habere in familia, ad tuendum ius, quod habet in ſubditos. Dictoſque ſatellites non incidere docent in ſententiam excommunicat. *ex cap.* Si *Clericos.* De *Sentent.excommunicat.* DD. Apud Molin. *De brachio ſeculari*, & Dian. *P.* 1. *tr.* 2. *De Immunit. Eccleſ. reſol.* 88. apud quos, iuriſdictio extenditur ad crimen mixti fori. Vt autem Epiſcopus procedat ad capturam perſonalem, attendenda erit conſuetudo, & praxis, quę eſt magiſtra rectè agẽdorũ directiua in re tãti momẽti. Quidam defendunt, nè dum pro criminibus ciuilibus, verùm pro criminalibus ciuilitèr tentatis. Alii negant, ideò conſuetudo probanda in Diœceſi, vt procedat in capturam laici, & expoliationem bonorum. Ita Vela, P. 1. *num.* 106. & Couarr. *in pract. cap.* 10. *num.* 2.

2 *Sed aſſignentur caſus, in quibus Epiſcopus habet intentionem fundatam puniendi, & carcerandi laicos?*

Reſpond. 1. Poſſe Epiſcopum punire laicum delinquentem cum clerico, quia Magis trahit ad ſe minus idoneum. *ex cap. Per tuas. De Arbitr.* vt in ſimili decidit S. Congregat. 10. *Decembris.* 1591. Apud Dian. *p.* 3. *tr.* 1. *reſol.* 1. *& p.* 4. *tr.* 1. *reſol.* 7. vbi citantur Pius 4. & 5. pro caſus deciſione.

2 Quando laicus periuraſſet corãm Iudice eccleſiaſtico, nam ratione periurii factus eſt illi ſubditus. Ita Couar *in pract. q.* 9. *cap.* 12. *num.* 8.

3 Quãndo poſt motam litem coram Iudice laico, hic fieret Clericus; ſic quia laicus non poteſt ſententiam ferre cõtra Clericum.

4 Quando quis poſt delictum ad Eccleſiam confugerit. Tunc enim ratione Immunitatis, defenditur ab Epiſcopo.

5 Ratione Emphiteuſis, vel iuris patronatus. Apud Maceratenſẽ & Dian. *p.* 5. *tr.* 1. *reſol.* 8.

6 In omnibus caſibus decimarum. Apud Tannero. 22. *diſp.* 5. *q.* 3. *dub.* 2.

7 In Poſſeſſorio matrimonii, & ſponſalium. Apud Sanchez *de Matrimon. tom.* 1. *lib.* 1. *diſp.* 29. *num.* 9.

8 Pro Vſura, & omnibus contractibus vſurariis. Apud Guttier. *De Iuram. conſ. p.* 1. *cap.* 2. *n.* 11.

9 Pro cauſis miſerabilium perſonarum ægenarum, & pupillarum. *ex Priuileg. in cap. Super quibuſdam. De Verborum ſignificat.* Aliqui docent dicto priuilegio non gaudere, ſi Pupilli, & Viduę eſſent diuites. Apud Dian. *P.* 4. *tr.* 1. *reſol.* 90.

10 In caſu deciſionis. Num Reus gaudet Immunitate eccleſiaſtica, quando confugit ad Eccleſiam in caſu dubio, ex variis iuribus, & nouiſſimè ex Bull. Greg. 14. Nec obſtat conſuetudo, quia reuocata in dicta Bulla, vt notàuit Lother. *De Benef. tom.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 13. *num.* 96. In controuerſia verborum, quando Reus diceret: ſe eſſe captum in loco ſacro, negantibus ſatellitibus, Inquiſitio facienda erit à Iudice eccleſiaſtico, *ex cap. Si Iudex De Sentent. excommun. in* 6. Apud Peregrin. *De Immunit. cap.* 33. *num.* 18. Nec tàm facilè credendum birruatiis. Nec datur appellatio poſt datam ſententiam à Iudice Eccleſiaſtico in fauorem

gaudentis, vt aduertit idem Peregrino, *Cap. 16. num. 33.* His, & ſimilibus caſibus procedit Epiſcopus tamquam Iudex competens, contrà laicos in tota ſua Diœceſi, ratione delictorum. Contrà clericos verò ratione perſonæ, vt dixi, & ſi quod reliquum eſt, vide *Poteſt. 239.* De Delictis à ſua familia patratis ab Epiſcopo puniendis dicam *Poteſt. 243.*

3 *Sed an bona confugientium ad Eccleſiam, quæ ſecum tulerunt, poſſint ab Eccleſia extrahi?*

Reſpond. Illa, vel eſſe propria confugientium, ſicque niſi de S. Congreg. licentia, per Epiſcopũ extrahi poſſunt, Eadem S. Congregat. 17. *Ian.* 1628. Apud Dian. *P. 6. tr. 1. reſol. 9. & reſol. 17.* addit, debitores in Eccleſia non eſſe multo tempore tollerandos, ſed arcèri diſcedere. Si verò eſſent alterius, poterunt à Iudice Eccleſiaſtico extrahi. Nauarr. *in Summ. De Immun. Eccleſ. num. 7 ex cap. Definiuit, 17. quæſt. 4.* Valetque de bonis alterius tranſportatis, vnà cum confugiente, vel ſine eo. Ita multi ſubſcribunt apud Dian. *d. loco*, & Bonac. *Tom. 2. diſp. 3. quæſt. 7. p. 3. num. 5.*

De Epiſcopo excipiente Iuramenta medicorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt excipere Iuramenta medicorum.*

2 *Sed quid de infirmo confiteri renuente?*

Poteſtas CLXXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus excipere iuramenta medicorum. Ita *ex cap. Infirmitas, De Pænit. & remiſſ. in Concil. Brachar. act. 5. c. 31. & B. Pio. v. incipit: Supra Gregem Domini 8. Martij. 1566.* vbi habetur Medicos, vltrà fidei profeſſionem debere iurare in manibus Epiſcopi, vel Rectoris, obſeruare ſtatutum in dicta conſtitutione Piana, quod ſi ſecùs, excommunicationem ipſo facto incurrunt in *d. Concil.* Statutum autem eſt hoc. Vtq; ad infirmum vocantur, eum inducant, ad procurandam Animæ ſalutem, vocando etiam Medicum ſpiritualẽ, vltrà tertium diem, ægrotum nè viſitent, niſi per Confeſſarii ſcriptum de infirmi cõfeſſione facta ſit fides, vel niſi cõfeſſarius ex iuſta cauſa longiùs tempus infirmo concedendum iudicet. Denique præcipit vniuerſitatibus, & Collegiis, vt cum licentiam medendi alicui conceſſerint, exigant ab illo iuramentum hæc ſeruandi. Ita Apud Quarant. *in Summ. Bullar. V. Medicus.* Dian. *Reſol. moral. p. 3. tr. 4. reſol. 93.* Ratio motiua iuramenti colligitur pariter ex proemio diplomatum, Vt cũ corporali vocetur, & medicus ſpiritualis, ad medẽdã cũ corpore animam. Augunt tandem Doctores de infirmitate periculoſa, & non periculoſa, aſſerentes de prima conſtitutionem intelligi. Apud Dian. *d. loco.* Suarez autem *Tom. 4. diſp. 25. ſect. 3. n. 4.* ait de quocunque morbo lectum petente.

2 *Sed quid de Infirmo confiteri renuente?*

Reſpond. Medicum non debe-

re ceſſare monère, quia quod primo monitu non obtinetur, in poſterum obtinebitur; iura enim monitionem volunt, non verò viſitationem prohibent. Sanchez *in Precept. Decal. lib. 3. cap. 16. nu. 10.* Dian. *p. 3. tr. 4. reſol. 93.*

De Epiſcopo exigente quartam decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exigere quartam decimarum ab Eccleſiis curatis.*

Poteſtas CC.

1 Poteſt Epiſcopus exigere quartam decimarum ab Eccleſiis curatis, conſuetudine exiſtente, *ex cap. Conquirente. De Officio Ordinarior. iuncta Gloſſa. V. Decimationum.* Quoduè Epiſcopus habet intentionem fundatam in hac canonica portione exactiua ab Eccleſiis curatis, firmauit Rota *deciſ. 31. p. 2.* pluribus in caſibus: quod fit in reſtauratione tertiæ portionis, quæ antiquitùs debebatur Epiſcopis pauperibus *ex Cap. Antiquor. 30. quæſt. 1.* cum onere fabricæ, Cui ſucceſſit ius de quarta decimarum, frugum, & trib totum portione, *ex citato cap. Conquirente.* De qua intentione quamplurima extabant iurgia, & contentiones in Dei Eccleſia, accedentibus pluribus SS. Pontificum diplomatibus, & S. Congregat. Decretis in fauorem fundationis de iure communi, fuit decisum apud Seraphinum, *deciſ. 1449.* vt refert Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 86. à num. 33.* Pariter citati Doctores defendunt Epiſcopos in decimis ius æquale habere cum Parochis. Nec obſtat contraria *ex cap. Contingat. & cap. Cum tua. De Decimis*, vbi habetur ſpectare ad Eccleſias Parochiales, nam videntur textus contrarii, quos concordarunt in defenſione dictæ poteſtatis Hoſt. Ioan. Andron. & Alii. vt ſtare optimè poſſit ius Epiſcopale, ſuper canonicam portionem cum iure Parochiali, proùt oſtendunt deciſiones rotales.

De conſuetudine verò referunt poſſe abolère dictum ius, vel in totum, vel in partem, Lotter. *De Benef. lib. 1. quæſt. 20. num. 108. in dicto cap. De quarta*, Silueſt. Panorm. & Miranda, *in Manual. tom. 2. quæſt. 48. ar. 5. concl. 2.* Quapropter ipſa conſuetudo eſt attendenda, & obſeruanda, quæ vſu diſcit, quid fieri oportet hac in re, diuerſis in Diœceſibus, & Eccleſiis Parochialibus. De quarta autẽ funerali vide *Poteſt. 242.*

De Epiſcopo expoſcente rationem teſtamenti Defuncti, vbi obijt.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt expoſcere rationem teſtamenti Defuncti, vbi obijt.*

2 *Sed quando Epiſcopus executo-*

res compellere, & rationem teſtamenti exigere poteſt?

Poteſtas CCI.

1 POteſt Epiſcopus expoſcere rationem defuncti, vbi obiit. Ita tenent Gambar. & Pereira, *De Manu regia, cap. 16. nu. 40.* Ratio deciſionis ſtat pro teſtatore defuncto in vna Diœceſi, qui pro ſua libertate elegit Sepulturam in alia, ibique ſepultus fuit. Hæredibus autem negligentibus, agit Epiſcopus tamquam exequutor, ex Tridentino, *ſeſſ. 22. De Ref. cap. 8.* ad ſolutionem piarum cauſarum, ſed quia ibi indiſtinctus eſt ſermo de Epiſcopo loci, vbi mortuus, vel vbi ſepultus, fuit deciſum in fauorem poſitæ poteſtatis, videlicet pro illo loci, vbi defunctus fuit; tam ratione teſtamenti, quàm ratione mortis, ex quibus fit ſubditus Epiſcopo loci. Nam vbi ſepultus, eſt tantum ſubditus ratione ſepulturæ. Sicut à pari de alienigena in aliena Diœceſi, non diſponit Epiſcopus loci, vbi moram fecit, ſed ille originis, ſine cuius diſpoſitione, nec ordines dare, neque beneficium cōferre poterit. Itaq; extrà dubium eſt: Epiſcopum loci eſſe executorem teſtamenti quòad pias cauſas, iuxtà dicta ſusè *Poteſt. 191.* At diceremus: de ipſa hæreditate, & omnium illorum, quæ teſtantur, vt ſtent pro parte defuncti, adimplendo voluntatem eius, dum Epiſcopus exigit rationem de adimpletione teſtamenti. Praxis inſuper eſt conſulenda, quæ pluribus in partibus eſt varia, ideò ſatis.

Fauores verò, & exemptiones, quibus gaudent teſtamenta, quòad pias cauſas, quamplures enumerantur. Suntque 1. Data inualiditate teſtamenti, ſubſiſtunt reſtata ad pias cauſas. Apud Panorm. *in Cap. Cum dilectus. De teſtamentis*, — 2. Incerto hærede relicto, tenet teſtamentum pium. — 3. Quando inſtitueretur hæres de iure prohibitus, putà Religioſus, qui nec in communi, nec particulari proprium obtinere poſſit, valebit quòad pias cauſas. ex Clem. *Exiuí, cap. Cupientes. De Verborum ſignificatione*, — 4. Quando hæres differret adire, vel repudiaret hæreditatem, poſſet peti legatum. *Ita* Panorm. *in cap. Relatum*, & Franc. Marc. *quæſt. 446.* — 5. Non debet detrahi pars falcidia, etiam ſi legatum ſit in maiori quantitate. Acoſta, *in cap. Si Pater. V. Trebellianita, & cap. Pontifices. 12. qu. 3.* — 6. Quando donatio facta eſſet, cuius poſſeſſio haberet incertum euentum, ſimile legatum erit validum. Apud Panorm. *in Cap. Nos quidem, De Teſtam.* — 7. Quando legatum erit Eccleſiæ in genere relictum, erit validum pro Eccleſia matre. Alia quampſurima ſunt priuilegia. Apud DD. quos refert Molin. *De Iuſt. tr. 2. diſp. 197.*

2 *Sed quandonam Epiſcopus executores compellere, & rationem teſtamenti exigere poteſt?*

Reſpond. Iuxtà præfinitum tempus à teſtatore, cuius exequitur voluntatem; cum Epiſcopus ſit merè teſtamēti exequutor, & non immutator, ſequens a die ſtatutum tempus, & conuictiones teſtamenti. Niſi tempus fuiſſet indefinitè relictum, quo caſu infrà 6. menſes, à die inſinuati teſtamenti, tenerētur exequutores hæredes; elapſis autem ſex menſibus deuol-

uitur ius ad Epiſcopum, *vt in Authentica de Eccleſiis, §. Si legatum.* Ita Ioan. à Canibus, *in Tract. de executione vl. voluntatis. P. 2. quæſt. 43.* Si verò exequutores non ſint ad pias cauſas, intrà Annum, quo elapſo deuoluitur ius ad Iudices ſeculares, vt tenent multi, *in L. Nulli, De Epiſcopis, & Clericis; & cap. Nos quidem. De Teſtam.* contrà Couar. Alioſque tenentes ad Epiſcopum reuolui, refert Barbos. *De Epiſcopo, Alleg. 82. num. 15.* lege Dian. *P. 1. tr. 2. reſol. 98.* Placet autem tenere ſecundum, cum Couar. quià infirmus in miſerabilibus conſtitutus debet à Paſtore ſupplente iura ſuarum ouium ſubueniri, & quid miſerabiliùs homine mortuo? exigitur ideò ratio ab hærede teſtamentario, qui ratione delicti ſubditur Epiſcopo quòad culpas, & pænas infligendas.

De Epiſcopo exigente portionem canonicam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exigere portionem canonicam.*

2 *Sed quid de Eccleſiis exemptis, & Regularibus?*

3 *Sed nùm ſint aliqui caſus iure exempti, in quibus quarta Epiſcopalis non debetur?*

Poteſtas CCII.

1 Poteſt Epiſcopus exigere portionem canonicam. ex *Cap. Conquirente. De Officio Ordinar. Cap. Reliquiſti, & cap. vl. De teſtament. cap. de quarta funerali,* & Nouiſſimè Trid. *ſeſſ. 25. de Ref. cap. 13.* in quibus inſinuatur: Epiſcopum habere intentionem fundatam in tali portione à Sacr. canonibus conſtitutam, in recognitionem Patroni, & curæ Paternalis. eſtque deciſ. Apud Seraf. *deciſ. 1449. nu. 4.* refert Ludou. Miranda, *in Man. Prælator. tom. 2. quæſt. 48. ar. 1. 3.* eo modo, quo diximus de quarta deciмarùm. *Poteſt. 20.* in ſimilitudinem portionis, quæ Patri debetur de bonis filiorum, ſeù inferiorum, quorum gerit curam in adminiſtratione paſtorali. Vocatur hæc portio diuerſis nominibus, juxtà diuerſitatem locorũ. Quarta funeralium, luctuoſa, Mortuaria, quæ vel minuta, vel aucta, vel præſcripta reperitur juxtà morem Ciuitatum, & Diœceſum, valdèque differt à quarta Parochiali, quæ debetur Parochiæ de ſingulis legatis relictis Eccleſiæ. Apud quam eligitur ſepultura. *ex Cap. Nuper, De Sepulturis.* De qua nil in præſenti ambigitur.

2 *Sed quid de Eccleſiis exemptis, & Regularibus?*

Reſpond. Illas non teneri ad quartam; tum quia exemptæ à iuriſdictione, nec gubernantur ab Epiſcopo, ſed vel à Sede Apoſtolica, cui immediatè ſubiiciuntur, vel de ſe, idque ratione exemptionis. Verùm ex variis diplomatibus SS. Pontificum in fauorem Regularium, eſt deciſum pro dicta quarta funerali, prout Paulus 4. *ann. 1556.* indulſit Ordini Prædicatorum. Iul. 2. *ann. 1511.* Paulus 3. Minoribus, & Alii Summi

Pon-

Pontifices declararunt; Regularium Monaſteria exempta eſſe à ſolutione dictæ quartæ. Apud Lezan. *Summ. Quaſt. Regul. tom. 2. V. Canonica portio; num. 6. & 7.* Enarrat Pater Noſter de Lantuſca, *in ſuo Theatro, V. Canonica portio. ſub num.* 5. In controuerſia Parochi S. Angeli in foro Piſciũ, cũ P. Guardiano S. Franciſci ad Ripam in Vrbe, fuiſſe deciſum in fauorem Guardiani, *ann.* 1664. quod quarta funeralis ex morte quorumdam Nicolai Renzii non debebatur Eccleſiæ Parochiali.

3 *Sednùm ſint aliqui caſus iure exempti, in quibus quarta Epiſcopalis non debetur?*

Reſpond. cum Azor. *Inſt. Moral. p. 2. lib. 9 tit. 12. quæſt. 7.* Plures excipi caſus in iure, Quorũ 1. eſt de relictis pauperibus, ex quibus nulla detrahitur quarta. *ex Cap. 2. V. Decreuit. De Sepulturis.* Ratio, quia non locis, ſed perſonis relinquitur. 2. Ex relictis pro fabrica, ornamentis eccleſiaſticis, choro, pictura, & ſimili. *ex Cap. vl. De teſtamentis.* 3. Ex relictis pro ſolemnitate alicuius Sãcti. *ibid.* 4. Ex relictis pro maritandis Orfanis. lege Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 88. *à num.* 16. Vbi agitatur quæſtio illa, De legato relicto Eccleſiæ exemptæ tempore teſtamenti, & ſubiectæ tempore Mortis, vel è contra; ita reſoluta § 2. & 3. quod Canonicæ portionis ſolutio ſequitur tempus mortis, ex quo ſumpſit vim dictũ legatum; & ita ſi exemptio cadit tempore mortis, canonica non debetur, ſecùs ſi ſubdita. Si verò exemptio ſit vtroque tempore, extrà dubium eſt, non deberi. Doctores, *ibid.*

De Epiſcopo exigente à Regularibus fidei profeſſionem, ante munus prædicationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exigere fidei profeſſionem à Regularibus ante munus prædicationis.*

2 *Sed quid in Praxi?*

Poteſtas CCIII.

1 POteſt Epiſcopus exigere à Regularibus fidei profeſſionem ante munus prædicationis. Ita deciſum reperitur apud Rodriq. *tom. 2. Quaſt. Reg. quaſt. 72. ar. 1.* Portell. *tom. 3. V. Profeſſio fidei. num.* 1. & Alios, quos citat Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 76. num.* 33. Afferens declarationem Eminen. Cardin. tempore B. Pii, V. in quo duo notantur, vt innuit Portell. *d. loco, num.* 2. Primum eſt, ſi Epiſcopus peteret; cuius defectu in quibuſdam partibus in diſſuetudinem conuerſa eſt hæc bona, & optima diſpoſitio. At ſanè per non vſum, vel contrarium vſum, non antiquatur, nec tollitur lex, vt aduertunt DD. de legibus in tutiori ſententia. Meliùs autem; per dictam declarationem factam fuiſſe extentionem Decreti Trid. *ſeſs. 24. de Ref. cap.* 12. vbi pro curatoribus, ſeù beneficiariis animarum, quam voluit extendere Pius. 4. ad Doctores, & Magiſtratus in vniuerſitatibus. *in Cõſt.*

112.

112. quæ incipit: *In Sacroſancta.* Quam conſtitutionem pariter extendit Sacra Congregatio ad Lectores etiam grammaticæ, & alia eiuſdem Pontif. incipit: *Iniunctũ nobis, ibid.* Nouembr. 1564. Ad quoſcunque ſuperiores Regularium Conuentuum, domorum, & locorum, vbi ne excuſatio locum habeat, tradidit formam dictę profeſſionis. Secundum eſt: dictã profeſſionẽ exigendam tempore, quo ſolent Epiſcopi licentiam impertiri; ante autem dictum tempus, nec Regulares teneri, nec Epiſcopi exigere poſſunt; vt aduertit Laur. de Franch. *in controu. inter Epiſcopum, & Regulares. pag.* 148. *in reſp. ad* 2. & refert Barbol. *d. loco,* cum quodam caſu. Vide ibi.

2 *Sed quid in Praxi?*

Reſpõd. Illam ſequi poſſe, præſertim quando nulla adeſſet requiſitio Epiſcopi, à cuius voluntate pendet eam ſeruare, cum ei ſunt ſanctiones directæ; Tandem ſi Clerici, vel Regulares omitterent dictam profeſſionem, defectu requiſitionis, poterunt excuſari à peccato mortali, in quod aliàs incurrerent, tamquam legis humanæ tranſgreſſores in re graui, aut ex obliuione, vel ignorantia; vt notat Portell. *d. loco, num.* 4. Vna tamen cum praxi benè poteſt cõpati fundata poteſtas in Epiſcopo, in cuius voluntatem poſita eſt requiſitio, & negatio facultatis concionandi, renuentibus profeſſionem emittere. Notat tandem Cappuccinus, *d. loco.* pro Prædicatoribus, licèt eam pluries feciſſent, & ab Epiſcopo iterum exigeretur, tenerentur illam emittere. quod poſt primam vicem, ſuperfluum videtur.

De Epiſcopo eximente Eccleſiam, ſed nõ in totum à ſua iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eximere Eccleſiam, ſed non in totum à ſua iuriſdictione.*

Poteſtas CCIV.

1 POteſt Epiſcopus eximere Eccleſiam, ſed non in totum à ſua iuriſdictione. Gloſſ. *V. Tradita; in Cap. Niſi viſis litteris,* 16. *quæſt.* 2. & 25. *quæſt.* 2. Lotter. *De Beneſ. lib.* 1 *quæſt.* 23. *num.* 32. Rondina, *in Prompt. recap. ſent. tit.* 38. *num.* 9. Gambar. *de Poteſt. legati à latere. lib.* 2. *tit. De Varijs Ordin. num.* 180. Abb. *in Cap. Cum Venerabilis. num.* 9. Ratio eſt. 1. Quia apud ipſum reſidet tota iuriſdictio Epiſcopalis in Eccleſijs, & perſonis ſuæ Ciuitatis, & Diœceſis ſibi iure ſubiectis. Secundo, non in totum, quia ſic præiudicaret iuri Epiſcopali, vſque ad reuerentiale; quod ſupremi Principis, & Paſtoris eſt. 3. Data iuſta cauſa eximendi Eccleſiam ſecularium ad alios meliores, videtur translatio facta in meliùs, fauendo iuri eccleſiaſtico, cui ſemper fuit Eccleſiæ proficere. Verùm quippè id fieri non poſſe, abſque Capituli conſenſu, vt deciſum affert Farinacc. *deciſ.* 377. *num.* 2. *p.* 2. *rec.* & quidem ſemper ſibi retenta iuriſdictione perſonali, & reuerentiali; quoad viſi-

viſitationem, & correptionem.; Apud de Graff. *in deciſ. aureis, p. 2. lib. 3. cap. 28. nu. 68.* & Sayr. *De Cenſ. lib. 1. cap. 6. num. 12.* In totum denique, niſi ſupremo Pontifici reſeruatum eſt. vt notauit dictus de Graff. *in cap. Cum Venerabilis. De Cenſibus.* Si autē exemptio fieret cum translatione ad Religioſos, nec etiam poſſet à ſe abdicare omne dominium, & authoritatem; vt multoties facit S. Pontifex Romanus, exemptando Eccleſiam ab Epiſcopis. Nec Eccleſia conceſſa, Epiſcopali authoritate alicui Abbati videtur pleno iure conceſſa, Sed limitationibus concedi ſolitis, in dicta conceſſione, etiam accedente Capituli conſenſu. Apud eoſdem ſuprà, vt notat Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 89. à num. 1.* vbi ait: preſciptione poſſe Eccleſiam eximi; ergo magis, ſententia; iure ſemper retento reuerentiali, quod non poteſt præſcribi, *ex Cap. non liceat. De præſcript.*

De Epiſcopo exigente obedientiam, & reuerentiam à ſuis ſubditis,

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exigere reuerentiam à ſuis ſubditis.*

Poteſtas CCV.

1 Poteſt Epiſcopus exigere à ſuis ſubditis obedientiam, & reuerentiam. *ex Cap. Omnes Baſilicæ. ib. quæſt. 7. & Cap. Cum non liceat. De Præſcript.* Rota *deciſ. 1. ibid,* Peregr. *De Iure Fiſci, lib. 6. tit. 8. num. 9.* Rationes ibi adducũtur. 1. Quia obedientia, & reuerentia intrinſecè conſtituunt rationem formalem ſuperioritatis, ex D. Thom. 2.2. *quæſt. 104. ar. 1.* — 2. Inter iura, Epiſcopalia enumerantur, *ex Cap. Conquirente. De Officio Ordinar.* — 3. Subditi enim non ſunt Acephali, hoc eſt ſine capite; neq; ab eo membra recedere debent. Sed vnà cum illo ſemper vnita eſſe. Neque ſubditi vim inferre debent in poteſtatem, aliàs inanis, ſeù nulla poteſtas, quæ conſiſtit in imperio. Nec contrà eam valèret præſcriptio, quia eſſet innerſiua, & infrictiua iuris boni, & publici, & generatiua confuſionis, adeoque perſiſtit Poteſtas contrà præſcribentes, in tutiori ſententia. Apud Barboſ. *Allegat. 128. De Epiſcopo. p. 3.* Verum quando in diplomatibus Pontificiis eximuntur loca, & Eccleſiæ, ſeù perſonæ à ſupremo Principe, tũc fit translatio dominii in alterius obedientiam, per reuocationē, vt ſubiecta remaneant Sedi Apoſtolicæ, Strictiùs autem iura procedunt pro Epiſcopis, ad differentiam iuris Pontificii; ideò remanet ius reuerentiale, & obedientiale ad ipſum eximentem.

De Epiſcopo expendente redditus Eccleſiæ, etiam ad actus profanos.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt expendere de redditibus Eccleſiæ etiam ad actus profanos, patrimonio ſuo retento, & conſeruato.*

Poteſtas CCVI.

1 POteſt Epiſcopus expẽdere de redditibus Eccleſiæ etiã ad actus profanos, patrimonio ſuo retento, & conſeruato. *Ita* quamplures, apud Couar. *De Teſtam. cap. 1. num.* 2. Sotus, Molina, & Alii, & ſequitur Caetanus. 2. 2. *queſt.* 185. *art.* 7. *ad Tertium.* Quorũ fundamentalis 1. ratio eſt quia licitè Epiſcopus percipit, ergo licitè expendit, id quod ſuis laboribus, tamquam iuſta merces deputatur, at dicti redditus ſunt tamquam merces Epiſcopis aſſignata in præmium ſuorum laborum, curæ animarum, in exercitium ſuæ adminiſtrationis, ergo, &c. 2. Quia præbenda eſt, tamquam patrimonium, & proprietas officii, igitur ſuo conſeruato patrimonio, redditus præbendales ſubſunt libero Dominio Epiſcopi. Neque hoc ſapit alienare, (quod eſt vetitum) ſed expendere de fructibus, ſeù tamquam vſufructuarius diſponere. Dixi etiam *Ad profanos vſus* ad oſtendeudum verum, realeque dominium, ſeù proprietatem acquiſitam ab Epiſcopis, vi electionis, & præeminentiæ ad redditus, eorumque fructus; ita quod ad ſuum libitum omnia diſponere poſſit in vita. ex Gloſſ. V. *Reſeruari. in Cap. Præſenti. De Officio Ordinar.* vide Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 114. *à num.* 33. & 36.

De Epiſcopo exponente publicè reliquias adorandas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exponere Reliquias publicè adorandas.*

Poteſtas CCVII.

1 POteſt Epiſcopus exponere reliquias publicè adorandas, de teſtimonio alterius Epiſcopi. Ita habet Sanchez, *De Matrimon. lib. 3. diſp. 19. cap. 4. num. 18. & 19.* Facundez *in 5 Eccleſiæ præcepta, lib. 1. cap. 4. à num.* 7. Suarez, & Alii à me citati *Poteſt.* 34. vbi fuſiùs de Reliquiarũ approbatione. Hic autem de expoſitione illarum de teſtimonio Epiſcopi firmatarum, & in Diœceſi alterius translatarum, de quibus, nec decet, nec congruit ambigere, ſed eas publicè adorandas exponere. Nec Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. De Reliquiis Sanctorum,* requirit nouam approbationem reſpectu translatarum, quia ſufficit teſtimonium Epiſcopi trãſferentis. Immò volunt citati: Epiſcopum non debere ambigere, num ſint illæ Reliquiæ, quæ continentur in dicto teſtimonio? fortè hoc quia innixus tantæ dignitati ſufficit; limita tamen, niſi aliundè eſſet rationabilis cauſa in re tàm graui. Quoties igitur per Bullam Apoſtolicam, vel teſtimonium prędictum conſtaret; il-

las eſſe veras, & approbatas, id ipſum erit ſufficiens ad effectum eas exponendi ad publicum cultum. De permixtione tandem Reliquiarum, vide *Poteſt. cit.* vbi fuſiùs.

De Epiſcopo explorante volũtatem Virginum Deo dicandarum, in ingreſſu Monaſterij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt explorare voluntatem Virginum, Deoque dicandarum, in ingreſſu Monaſterij.*

2 *Sed quomodo fit exploratio?*

3 *Sed quid de Epiſcopo impedito?*

4 *Sed quid, nulla præcedente exploratione?*

Poteſtas CCVIII.

1 POteſt Epiſcopus explorare voluntatem Virginum, Deo dicandarum in ingreſſu Monaſterii, & ante profeſſionem. Ita diſponente S. Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *De Regul. cap.* 17. & in dubiis variæ sũt deciſiones. Apud Piaſech. *in Praxi noua Epiſcopi, p.* 2. *cap.* 3. *à num.* 55. Eman Rodriq. *Qu. Regul, tom.* 3. *p.* 12. & ſequitur Miranda, *de Montal. quæſt.* 8. *ar.* 4. Dian. *tr.* 2. *reſol.* 47. Tamen hæc Poteſtas in Praxi poſita ſemel obtinuit: Virgines explorati ante profeſſionem, ad feneſtellam cancellorum, ſeù ad crates ferreas; etiam in Monaſteriis exemptis, Regularibuſque ſubiectis, ex variis S. Congregat diſpoſitionibus. Apud eoſdem, & non intrà ſepta Monaſterii, vt dicam meliùs P. *poſt.* Impot. 97.

2 *Sed quomodo fit exploratio?*

Reſpond. Ex verb. Concilii *d. loco*, Ita fieri. An Puella fuerit ad profeſſionem coacta, vel ſeducta? Sciat ne quid agere, & obſeruare? Sit ne pià deuota, & libera; apta ad obſeruantiam Regulæ, & Monaſterii? Idonea mente, corpore, & ætate requiſita? Prompta, & parata de preſenti, & futuro ad obſeruantiam clauſuræ, quibus conditionibus repertis, ex Concil. *liberè profiteri liceat.* Epiſcopus enim certior factus à Præfecta Monaſterii ante menſem de tempore profeſſionis Nouitiæ, tenetur intrà 25. dies examen perficere, quibus elapſis, ampliùs in eo ſe intromittere non poteſt. ex Sacr. Congregat. penès Armend. Lezan. *tom.* 3. *V. Epiſcopus num.* 19. refert Barboſ. *Collect. deciſ. V. Epiſcopus quòad Nou. & Monial. num.* 2.

3 *Sed quid Epiſcopo impedito?*

Reſpond. Ex eodem Concilio; *Eo abſente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus, ab eis deputatus, Virginis voluntatem diligenter, &c.* Nec profeſſio poterit emitti ante explorationem; Meminerint tamen ſcrutatores Anathemati ſubiici, ſi eorum officio quomodocumque Virginem, vel Viduam coegerint ingreſſum, vel profeſſionē. Mulieribus conuertitis exceptis. *in ſeq. cap. Trid.* §. *Ab his.*

4 *Sed quid nulla præcedente exploratione?*

Reſpond. Profeſſionem eſſe validam; ſed non abſque ſcrupulo, ex dicendis cum DD. P. *poſt. Impot.*

pot. 110. cum DD.

5 *Sed quid ſi: Nouitia clàm egreſſa à Monaſterio, vt inueniret virum, quem educanda, in maritum accipere decreuerat?*

Reſpond. Nullam incurrere excomm: quia prohibitiones factæ ſub cenſura excomm. de clauſura, ad profeſſos ſolum extenditur, Suar. & Alii. Apud Bonaç. *tom.* 1. *diſp. de Clauſura, quæſt.* 1. *p.* 2. *num.* 3.

De Epiſcopo exercente Prædicationis munus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt exercère munus Prædicationis.*

2 *Sed quid de delegatione muneris Prædicationis?*

Poteſtas CCIX.

1 Poteſt Epiſcopus exercère Prædicationis munus, *ex Cap. Inter cætera, De Officio Ordin.* & nouiſſimè ex Tridentino *ſeſſ.* 5. *de Ref. cap.* 6. *& ſeſſ.* 24. *cap.* 4. Eſtque de iure Diuino, ex illo Pauli 2. *ad Timotheum* 4. *Prædica verbum, inſta opportunè.* — *Opus fac Euangeliſtæ, Miniſterium tuum imple.* Patet Epiſcopus de munere proprio eſt medicus inter Populum, & Deum, apud quem allegat cauſam in fauorem illius. Excitat verbum ſanum, morbos peccatorum pellit, & tanquam verus Paſtor, cui ineſt cura de ouibus, quas oportet ducere, & Diuino conſpectui conſignare, Nec excuſatio ignorantiæ valet, quoniam vigilare tenetur, & atterere vitioſorum lupos, Prædicationis munere, ad quod Mitræ, & baculi Maeſtas conceſſa eſt. Adeò vrget prædicationis officium, aliàs non erit immunis à grauiſſima culpa. Præſertim in partibus, in quibus hebeſcat fides, vel multi confluerent hæretici, ita apud Laurent. de Franch. *In Contrauer. inter Epiſcopum, & Regular. pag.* 150. *ad* 13. Conſtat præterea; Epiſcopos legitimè impeditos poſſe per alios idoneos ſupradictum munus abire, in adiuuamen proprii oneris, hac tamen lege, quod pro Cathedrali Eccleſia, ſemota quàlibet conſuetudine etiam immemorabili, ſolos eligit abſque capituli conſenſu, & conſilio; in Aliis verò ſeruatur conſuetudo, Parochialibus exceptis, quando Curatores per ſe ipſos maluerint prædicationis officium ſubire. nec debent prohiberi. Apud Armendar. *in Add. &c. De Prædicatoribus Sacræ Scripturæ. num.* 20.

2 *Sed quid de delegatione muneris Prædicationis?*

Reſpond. cum Tridentino *d. loco*, quia hoc eſt præcipuum Prædicationis munus Epiſcopi, legitimè tamen impeditus, per eos, quos ad prædicationis munus aſſumeret in ſua Eccleſia, in Aliis autem Eccleſiis, per Parochos, ſiuè iis impeditis, per alios exercère tenetur, In qua Tridentina reſolutione apertè apparet Poteſtas delegatiua, quæ intra, ratione impedimenti. Quarè volente Epiſcopo prædicare, nullus audet contradicere: aliàs mulctandus pœnis ex Gaſt. Pauli 3. citata ab eodem Concilio, & quia fuſius egi de Delegatione *Poteſt.* 94. & De eleemoſyna præſtàda. *Poteſt.* 51. ideò ibi dictis me refero.

F

De Epiſcopo ſuſpenſo à Pontificalibus quamplura faciente.

SVMMARIVM,

1 *Epiſcopus poteſt facere quamplura, ſuſpenſus à Pontificalibus.*
2 *Sed quinam ſint actus proprij Epiſcopi in pontificalibus?*
3 *Sed an ſuſpenſus à Pontificalibus, celebrando, irregularitatem incurrat.*

Poteſtas CCX.

1 POteſt Epiſcopus facere plura ſuſpenſus à pontificalibus, vt baptizare, confeſſiones audire, beneficia conferre, vt infrà. Multi apud Dian. P. 5. *tract.* 10. *reſol.* 4. Tum quia hi actus non ſunt pontificales, ideò poſſunt exercèri independenter ab illis. Probatur antecedens. Baptizzare, confeſſiones excipere, nuptia celebrare ſunt actus proprii Sacerdotis. Diſpenſare, beneficia conferre, dimiſſorias concedere, ſunt actus competentes Epiſcopo electo, & dumtaxat confirmato, ante vſum pontificalium, vi enim confirmationis ſolam recipit iuriſdictionem, & meram adminiſtrationem; ideò ab vſu Pontificaliũ ſuſpenſo, reſtant actus exercibiles independentes ab illo; Nec dicas vnum inferre aliud, quia in o dioſis; & diuerſis non datur illatio.

2 *Sed quinam ſint actus proprij Epiſcopi in pontificalibus?*

Reſpond. Eſſe omnes illos actus vſum mitræ baculi, vel pallii requirentes. putà ordines conferre, confirmare, Virgines, Altaria, Eccleſias, & Vaſa conſecrare, Miſſæ ſollemnitèr in pontificalibus aſſiſtere. & aliã huiuſmodi. apud Propoſitum, P. 3. *quæſt.* 4. *De Suſp. dub.* 2. *num.* 13. Suſpenditur prætereà à Pontificalibus, Si ordines etiam 1. Tonſurã cõferret Alienigenis abſque litteris dimiſſoriis proprii Epiſcopi, per Annum ex Tridentino, *ſeſſ.* 14. *De Ref. cap.* 2. Similitèr ſi eos conferret extrà Diœceſim ſuis ſubditis, abſque Ordinarii loci licentia. ex Tridentino, *ſeſſ.* 6. *De Ref. cap.* 5. Quarè audiendi non ſunt DD. apud Bonac. *De Sacram. diſp.* 3. *quæſt. vn. p.* 2. *num.* 3. tenentes extrà Diœceſim Ordinarium conferentem primam tonſuram non incurrere ſuſpenſionem, propter cõtrarium ſtylum; & conſuetudinẽ. Apud Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 49.

3 *Sed an ſuſpenſus à Pontificalibus celebrando, irregularitatem incurrat?*

Reſpond. Sententiam affirmatiuam tutiorem eſſe. Apud Caldarin. *in Tract. De Interdicto memb.* 2. *quæſt.* 3. & Sayr. *lib.* 4. *cap.* 16. *num.* 17.

G H

De Epiſcopo habente territorium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere territorium.*

Poteſtas CCXI.

1 POteſt Epiſcopus habere territorium. *ex Cap. Omnes Baſilicæ 16.qu.3.& C.Vt Animarum.De Conſtit.* Hodiè hac in re non ambigitur; immò ſententia vetuſtior contraria claudicat. Tū ex aperta Diœceſum diuiſione, in quarum qualibet, proprius Epiſcopus tamquam in ſua portione diuiſa, exercère poteſt ſuam liberam, & contentioſam iuriſdictionem. Tum etiam ex nouo iure Tridentini pluribus in locis, ſupponentis huius rei veritatem, conſtituit *ſeſſ. 6. de Ref. cap. 5.* ſic: Nulli Epiſcopo liceat; Pontificalia in aliena Diœceſi, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia exercère. Territorium inſuper, à terrendo dictum, habet, vbi partes componere, contentioſas lites iudicare poteſt in perſonas, & loca ſibi ſubiecta, earumque exceſſus corrigere, & emendare, controuerſias definire, vlciſci, & & iudicare. ex Tridentino *ſeſſ 25. cap. 5.* abſque moleſtia, & contrauentione, vt quid in ea definitum, correptum, ſancitum, & diſpoſitum fuerit, ratum habeatur, vt fuſiùs dixi *Poteſt. 167.* Quapropter ad ſui iuriſdictionis effectum, Epiſcopo conceduntur Carceres, eorumque cuſtodes, familia armata, cum fiſco, pro exercēda iuſtitia punitiua in dicto territorio, Habet Thronum erectum ad audiendas partes, Mitram ad terrendum, baculum ad corrigēdum, vt cum potentia, & Maieſtate, liberè ſit Paſtor, & Iudex, & quia extrà Diœceſim plurima prohibentur, Inſurgunt limites, & Territoria ſuæ Eccleſiaſticæ dignitatis, ad quam fuit aſſumptus tamquam in partem, seù portionē ſuæ ſollicitudinis, Ad differentiam ſupremi Paſtoris Romani, cuius Territorium eſt totius Orbis Terræ ambitus, in quo iudicare, & punire poteſt, & valet, tamquam Vicarius illius, cuius ſunt Orbis Terræ, & plenitudo eius.

De

De Epiſcopo habente carceres ad pœnam, & cuſtodiam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere carceres.*

Poteſtas CCXII.

1 POteſt Epiſcopus habere carceres ad pœnam, & cuſtodiam. *ex Cap. Cum Epiſcopus. De Officio Ordinar.* Quamplures, inter quos fuſiùs Marta, *De Iuriſdictione, p.* 2. Cap. 29. & Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi, cap.* 4. §. 12. *nu.* 3. Quorum ratio eſt; Tum quia habet merum imperium in executione ſuæ iuriſdictionis, Forum pro cauſis ad ipſum ſpectantibus, iudicium criminum, & delictorum à nullo alio iudicabilium; ideò tamquam Iudex Ordinarius arguit, obſecrat, & increpat quoſque reperit delinquentes, per miniſtros, birros armatos capit, & carcerat; immò quandoque neruis cenſurarũ minatur, vim vi repellendo, in quibus duritiem excudit. Carceres inſuper habet, nè dum ad pœnam, in executionem ſuæ iuſtitiæ, ad occurrendos errores grauiores, verùm ad cuſtodiam, ad detinendum ſuſpectos de fuga, cuius crimina ſubſtant probationibus, vel aliter ad terrendum. In quo caſu Cuſtodi carceris, ex Clem. 1. §. *Sanè*, quaſi depoſitario fideli traduntur, cui erit mares, à mulieribus ſeparatim ponere; qua in re ſi deſides reperirietur, pœnis grauioribus multandus erit; eoque magis, ſi carnalitèr cognoſceret mulieres detentas, quamuis meretrices. Hinc tandem ſi grauida mulier reperirietur, malitia cuſtodis præſumi debet, & puniendus. Ita Maſchar. *De Probationibus, concl.* 267. *num.* 4. & Farinacc. *De hæreſi, quæſt.* 31. *num.* 95. cum Botter. *deciſ.* 216.

De Epiſcopo habente familiares armatos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere familiares armatos.*
2 *Sed quid de Epiſcopo tutilari?*
3 *Sed num liceat Epiſcopo augere familiam ſuam armatam?*

Poteſtas CCXIII.

1 POteſt Epiſcopus habere familiares armatos. Non pauci apud Ciarlin. *cap.* 58. *num.* 25. Bollinus, *De Brachio Regio, p.* 4. *num.* 258. Marta, *De Iuriſdictione, p.* 1. *cap.* 50. *num.* 12. Alfonſ. De Leon. *p.* 1. *cap.* 9. & Dian. *p.* 3. *tr.* 1. *reſol.* 17. contra Moſcoſum. Ratio, Tum quia ex dictis, habet iuriſdictionem, Diœceſim, Territoriũ, & Carceres; ergo debet habere miniſtros armatos ad complendam poteſtatem; prout confirmat Sacr. Congreg. ſub B. Pio V. 5. *Iun.* 1567. ad inſtantiam S. Caroli Borromei, vbi declaratum fuit, poſſe Epiſcopum habere familiam armatam. Tum quia Epiſcopo plurima ſunt delicta, etiam mixti fori, in quibus da-

datur preuentio ad capturam, at hæc nequit exequi, quam per miniſtros armatos, *ex cap. Contra idolorum*, 26. *quæſt.* 5. *& cap. Attendendum*, 16. *quæſt* 4. qua iure, non eſt ambigendum, ob praxim, & vniformem DD. ſententiam, poſt luctam antiquorum, apud Dian. *d. loco.*

Nec ambigi debet, prędictos miniſtros gaudere priuilegio fori. Dian. P. 1. *tr.* 7. *reſol.* 97. *& P.* 4. *reſol.* 30. quia priuilegium capitis diffunditur in membris, pro delictis etiam communibus, & extrà officium, *ex declar. Sacræ Congregationis* 2. *Martij*. 1611. apud Raum, *De Immunit.* refert Dian. P. 5. *tract.* 1. *reſol.* 125. In cuius executionem, Siciliæ adeſt Decretum Viceregiũ, *ann.* 1460. directum ad officiales Caſtri Ioannis, ad inſtantiam Epiſcopi Catanenſis, & aſſeruatur in Regia Cancell. *fol.* 144. vt refert Ciarlinus, *d. loco.* vbi de Bariſello, Fiſcali, & Notario. Contraire conſuetudini, Doctoribus, & citatis declarationibus impunè videtur, quid quid dicat Cutellus, apud Dian. idipſum de Vicario Epiſcopi. Dian. P. 7. *tr.* 1. *reſol.* 46. ex quo delicta illorum puniuntur ab Epiſcopo.

2 *Sed quid de Epiſcopo tutilari?*

Reſpond. Idipſum dicendum, ac de iuriſdictionem habente, pro quo eſtat ratio, quia indecorem, ſplendorem, & tutamen dignitatis eſt; habere familiam immunẽ; eorum tamen exceſſus non puniuntur ab ipſo, ſed ab Epiſcopo loci, vt decreuit S. Congregat. 17. *Iun.* 1618. Apud Ciarlin. & executum fuit ab Archiepiſcopo Rodienſi, *ann.* 1639. 14. *Maij.* & quod dixi de familia, idipſum de famulis, famulabus, & ſeruis, nam hi conſtitutionem familiæ ingrediuntur.

De Immunitate familiæ Epiſcopi ſcripſerunt Chillinus *V. Epiſcopus.* Megala, *tom.* 1. *reſol.* 122. Gambar. *lib.* 4. *cap.* 3. dicentes; Eam duplici titulo gaudere poſſe Immunitate. 1. Ratione tonſuræ, & de hoc habet Trident. 2. Ratione famulatus; & de hoc ius commune. Apud Dian. *p.* 1. *tr.* 2. *reſol.* 98. Nec valet adducere contrarium vſum Romæ, pro familia Em. Cardinal. quoniam ibi ob reuerentiam S. Pontifici immediatam, oſtenditur maior ſubiectio. Summ. Dian. *V. Immunitas Eccleſiæ, nu.* 19. § *Exemplum Romæ*: ibique adducuntur variæ deciſiones, ad tuendam immunitatem famulatus. Nec inſuper valet dicere cum Maſcoſo: Regis poteſtatem minui; Tum quia inter millia millum, parum eſt immunes quaſdam perſonas ad honorem, & reuerentiam dignitatis, ad obſiſtendum quibuſdam turbantibus ius eccleſiaſticum. Tum quia Reges, & Principes ſunt tutores, & defenſores iurium Eccleſiaſticorum, in Conciliis, quibus pariter placuit Sanctas leges, & decreta firmare, ad fauendum dictis iuribus; ergo videtur de eorum conſenſu, nullam iniuriam habere. — Dicunt propterea calumniatores: Trident. pluribus in caſibus voluiſſe: Epos habere brachiũ ſeculare, At hoc eſt propter inſufficientiam, & debilitatem miniſtrorum; vt ſi opus fuerit, inuocãt dictum brachium. Tum denique, quia Epiſcopi eorum cauſas terminant citra ſanguinem.

3 *Sed num liceat Epiſcopo augere familiam ſuam armatam?*

Reſpond. Affirmatiuè: dummodò tamen circa numerum, & quali-

lita-

litatem eorum, quos ſibi duxerit aſſumendos, prudentèr, & moderatè ſe gerat, ex Sacr. Congregat. 4. *Decembris*, 1627. refert Aldanus, *in Compendio Canoni: Reſol. lib. 2. tit. 3. num.* 15.

De Epiſcopo habente Fiſcum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere Fiſcum.*
2 *Sed quid de Epiſcopo indigenti?*
3 *Sed quid ſint mulctæ, & pœnæ.*

Poteſtas CCXIV.

1 POteſt Epiſcopus habere Fiſcum. *ex Cap. Nouit. de Iudic. Cap.* Nolentes, *in Clem. De Hereticis. DD.* apud Dian. *p.* 10. *tract.* 8. *à reſol.* 1. & Barboſ. *de Epiſcopo, Alleg.* 107. *à num.* 16. & Alii innumeri, quorum ſcribẽtium authoritas iuncta cum Praxi, contrarias, & antiquas opiniones ad nihilum reduxère. Rationes autem fundamentales iure, praxi, & conſuetudine firmatæ, ſunt ſequentes. Tum quia Epiſcopus eſt Iudex eccleſiaſticus ad corrigenda crimina eccleſiaſticorum, ex illo Matt. *Cap.* 18. *Si te non audierit frater tuus, vade, & dic Eccleſiæ*. ideſt Iudici eccleſiaſtico, quam partem ſupplet Fiſcus, quẽ vocemus Aduocatum Fiſcalem; cui erit corrigere, alligare, & cognoſcere cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes, & omnia crimina mixti fori, propterea birruarios, & officiales applicare poteſt in præuentione, ad capturam delinquentium; Habet paritèr Fiſcus imponere pœnas pecuniarias, etiam laicis perſonis ad cauenda quædam immania peccata, & crimina facinoroſa, ex communi ſententia, & praxi recepta in Synodalibus conſtitutionibus Epiſcoporum; & quia controuerſum fuerat ante Trid. de mulctis, & pecuniariis pœnis, pro parte negatiua exiſtentes probatiſſimi Authores dicentes tirannicam eſſe impoſitionem, & auaritiam ſapientem, fouentem Reos, qui ſcirent peccata pecunia redimere, Quorum rationes emendauit, & ſuprexit Concilium, *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 3. §. *In cauſis verò*; vbi ſancitum fuit licère Epiſcopis, ſi expedire videbitur: *In cauſis ciuilibus ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſdam etiam laicos per mulctas pecuniarias, quæ locis pÿs, ibi exiſtentibus, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur.* Quo decreto infriguntur argumenta in oppoſitum, & auaritiæ ſuſpicio tollitur, ſed audi ſequentem declarationẽ Emin. Cardinalium, in vna Meſſanenſi. Apud Barboſ. *d. loco, nu.* 19. Pœnas omnes, & mulctas, ſiuè ex Cõſtitutionibus Synodalibus, ſiuè ex præceptis, ſiuè decretis Archiepiſcopi, vel Vicarii prouenniant, eſſe piis locis, non autem fabricæ, vel Sacriſtiæ Eccleſiæ applicandas. Aliaſque duas declarationes eiuſdem tenoris videto, apud Quaraut. *d. loco*, & Farinacc. *De Hæreſi, quæſt.* 190. §. 11. *à num.* 154. & Couar. *lib.* 2. *Variar. cap.* 9. *num.* 8.

2 *Sed quid de Epiſcopo indigenti?* Reſpond. Licère ſibi applicare, ex deciſ. S. Congreg. apud Ricc. *reſol.*

reſol. 300. ſicut, & pœnas arbitrarias, de quibus pariter diſpoſuit eadem Sacra Congregatio, *in vna Aucrſana* 22. *Ian.* 1591. Pœnas autem criminales diſtribuendas cenſuit piis locis ad arbitrium Epiſcopi, & in pari neceſſitate, pauperibus loci, in quo habitat Clericus condemnatus. Itidem pœnas huiuſmodi, nec pauperibus die cœnæ, nec carcerum reſtaurationi, nec Vicario Curiæ, aut muſicorum ſalario, nec denique Officialib⁹, Notariis, vel birris, ſed tantum piis locis applicandas; declaraſſe pluries S. Congreg. teſtatur Barboſ. *d. loco, ſub num.* 11. §. *Pœnæ.* Illicitum iudicarunt authores indicere, vel exigere cenſum à concubinariis. Apud Couar. *d. loco, cap.* 9. *num.* 9. id, ad tollendam in ſceleribus perſeuerantiam; Cogimur enim noxia vitare, & facta punire.

Sed quid ſit mulcta, & pœna?

Reſpond. Ex iure ciuili, & canon. mulctam eſſe: pœnitentiam illam in pæcunia ſoluendam, per ſententiam Iudicis, qui mulctando, & caſtigando Reos, vtitur iure ſuo, cogendo illos ad ſolutionem pæcuniarum. Pœna vero pecuniaria eſt: quando per legis, ſeu Synodi diſpoſitionem, peccata quædam in foro plateæ condemnantur; vt eius timore, homines ab illis ſe abſtineãt, & quia vtraq. in pecunia verſatur, vtraſque intendit Trident. cum ſit eadem iuris diſpoſitio, quando militat eadem ratio. Seruare etenim tenemur mentem, & non corticem legis, DD. citati.

De Epiſcopo habente coadiutorem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere coadiutorem à Papa, cauſa ſenectutis.*

2 *Sed quid de authoritate coadiutoris?*

3 *Sed quid de Beneficiorum collatione?*

Poteſtas CCXV.

2 POteſt Epiſcopus habere coadiutorem à Papa, cauſa ſenectutis. *ex Cap. vnico De Clerico ægroto in* 6. & Trid. *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 7. vbi in vrgenti, & euidenti neceſſitate, ſtatuit dari à Summo Pontifice coadiutorem Prælato, cum futura ſucceſſione; examinata priùs cauſa, per Cardinales in Conſiſtorio, vt notauit Flamin. *De Reſignat. benefic* præcedentibus conditionibus à Trid. requiſitis in Epiſcopis, vt ſunt vita, ſcientia, & ætas: ægritudo tamen non debet eſſe leuis, ſed grauis, aut longa inter quas numeratur ſenectus, quæ eſt perpetua infirmitas. A fortiori autem ſi cæcus, leproſus, vel demens, aut in maiori anni parte infirmus extiterit, apud Bertachin. *De Epiſcopo, P.* ✱. *lib.* 4. *num.* 24. Ipſe tamen adderẽ ferè omnes cauſas, quæ irregularitatem, & ſuſpenſionem ex defectu proueniunt, fuiſſe ſufficientes ad hanc coadiutoriam; inde vt populus ſufficienti auxilio non eſſet deſtitutus.

2. *Sed quid de Authoritate coadiutoris?*

Reſpond. Ad tollendam de medio diſcordiam forte oriundã

ex duplici capite in eadem ſede. plures reſoluit. Sacr. Congregat. 31. *Ian.* 1591. Apud Proſp. de Auguſtino, *in Add. ad Quarant. in Summ. Bull. V. Archiep. Authoritas*, *num.* 12. præſcriptas conditiones ſeruari.

1. Non licère Coadiutori ingredi pontificalitèr ciuitatem, quia non caput, ſed capitis coadiutor. — 2. Nec vti Crûce in functionibus Pontificiis, vel Vrbem incèdendo. — 3. Nec vti cappa in pontificalibus, niſi abſente Epõ preſente verò, vti poſſe mantelletto, & Rochetto. — 4. Non licère ſedère in eadem ſede. — 5. Cogi canonicos aſſiſtere ſolemniter celebranti, non autem ad circulos. — 6. Coadiutorem accedere ad faciendam confeſſionem cum Canonico celebrante, & benedicere Populo in fine Miſſæ. — 7. Poſſe Populum in itinere benedicere, de licentia tamen *Prælati*. 8 Canonicos debere obuiam exire in oſtio Eccleſiæ coadiutori põtificaliter accedenti, atque àdeo ad idèm oſtium retrocedenti, & laudàbiliter, ſi ad ipſius ędem. — Vltimo Coadiutorem Prælatum: carère facultate indulgentias elargiri, ſi quas publicare voluerit, id niſi de Epiſcopi concedentis facultate.

3 *Sed quid de Beneficiorum collatione?*

Reſpond. Sententiam Oldrad. *conſ.* 44. §. *Quaritur*, diſtinguentis, ſequitur Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 153. in fauorem Coadiutori Epiſcopi, ſi mentis exilium in ſenectute non operaretur, ſecùs ſi operaretur, cui diſtinctioni ſubſcribunt Gemin. *in d. cap. Vnico.* Azor. *Inſtit. Moral. P.* 2. *lib.* 2. *cap.* 75. *quaeſt.* 15. At placeat Coadiutori addere conſilium firmás exiliũ, cũ abſq; dicto conſilio fortè lis orıunda in vtroque foro.

De Epiſcopo habente ratam alienationem factam à ſuo Anteceſſore.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt habere ratam alienationem factam à ſuo Anteceſſore; quando Eccleſia fuerit hæres inſtituta.*

Poteſtas CCXVI.

1 POteſt Epiſcopus habere ratam alienationem, factam à ſuo Anteceſſore, quando Eccleſia hæres inſtitueretur; hanc Poteſtatem tuetur Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 115. *nu.* 6. ex Gloſſ. *V.* Ab hæredibus, *in cap. Epiſcopus,* 12. *quaeſt.* 2 & ſequuntur Immola, & Couar. contrà quoſdam. apud eoſdem, & Primò; alienatio vetita, de qua *Poteſt.* 30. à Paulo 2. *V. Ambitioſæ*, limitibus ibi cõſtructa, hoc in caſu, quando Eccleſia hæres relinquitur, moderate non debet, ob præiudicium Eccleſiæ illatum, quod Probatur ſic: quidquid deeſſet, ſuppletur per hæreditatis inſtitutionem, in qua augentur, & nõ minuuntur Eccleſiæ bona, ideò facta hæres, & impinguata de bonis hæreditariis, ex contractione cum legatariis, tenetur adimplere eorum voluntatem, vt patet ex Gloſſ. *vol. De inſtit. & quaſi contractu*, § *Hæres.* Tum quia quando quis ab aliquo tu-

lucrum capit pro ea parte, qua illam repreſentat, non poteſt venire contra factum illius, abſque maxima ingratitudinis nota. Modò vt de bonis caſtrenſibus filii, cuius pater alienare non poteſt, quia de ſudoribus perſonalibus filii, & de aduentitiis non acquiritur ius Patri. Tamen ſi filius hæres inſtitueretur, tenetur ſtare alienationi factæ à ſuo Patre bonorum aduentitiorum; id ipſum de poſſeſſore maioratus, reſtitutioni bono um non ſubiectorum. *ex §. Fratre, De Legatis.* Qui omnes caſus, firmant regulam in contrarium alienationis vetitæ. Tum quia ſtante iuſta hereditatis inſtitutione, ſtat quoque alienatio ſui Anteceſſoris, quam ratam habere cogitur ſucceſſor. Tum denique quia hæres conſtitutus pollicetur adimplere voluntatem defuncti, ſaltem tacitam, in ſignum beneficii præſtiti, vel ex quaſi contractu, & beneplacito vtriuſque; igitur alienatio facta à teſtatore irreuocabilis, etiã rata haberi debet, nec temerè alienatio facta cenſetur ex allatis iuribus, & DD. vt patet ex argumentis negatiuè concludentibus, allatis à Barboſ. *d. loco*, & ab eodem ſolutis, vbi caſũ excipit à vetita alienatione, in quibus tenetur ſucceſſor ſatisfacere debita ſui Anteceſſoris. Iuuat videre dicta, *Poteſt.* 231. *&* *Poteſt.* 256. vbi De penſionibus.

I

De Epiſcopo implorante brachium ſeculare.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt implorare brachium ſeculare.*

2 *Sed quid de Iudicibus ſecularibus renuentibus præſtare brachium?*

Poteſtas CCXVII.

1 **P**Oteſt Epiſcopus implorare brachium ſeculare, quando ſuam ſententiam exequi non valeret, ex iure antiq. *Cap. 1. de Officio Ordinar.* & nouo Triden. *ſeſſ. 24. & 25. De Regul. & Monial. cap. 5.* vbi ſic: *Inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit brachij ſecularis.* Ita notauit Bonac. *De Cenſ. in Bulla Cœnæ, diſp. 1. qu. 20. p. 2. §. 2* Hæc poteſtas de iure conceſſa eſt Epiſcopis in Cõciliis, quorum decretis fauent magni Principes, Imperatores, & Reges, in executionem Eccleſiaſticæ iuriſdictionis, quæ quandoque ob interpoſitas difficultates Epiſcopale brachium non valet ſuas ſententias exequi, Propterea ſubuenitur fortiori brachio. Quãplurimi Authores ſe ſubſcribunt huic ſententiæ, quorum copia Apud DD. infrà. Controuertitur autem, apud eoſdem, Nùm Iudex eccleſiaſticus nõ examinata cauſa compellere poſſit laicam poteſtatem nolentem brachium præſtare. Quidam negatiuè reſponderunt. Tum quia non tenetur ſecularis Iudex brachium impertiri, quando nullitèr procedit Ec-

clefiaſticus, ante cauſam examinatam, viſumque proceſſum. Tum quia non debet ſuccurri præceps voluntas Eccleſiaſtici procedentis, iuris ordine non ſeruato. Probabiliùs tamen eſt dicendum cũ claſſioribus, apud Alciatum *in d. Cap. De Officio Ordinar.* vt notanit Bonac. *d. loco, §. 3. num.* 11 Poſſe Iudicem Eccleſiaſticum compellere cenſuris, & pænis, apud Dian. *P. 1. tr. 2. reſol.* 121. Ratio, quia cognoſcere de iuſtitiæ cauſa, competit ſuperiori Tribunali, cuiuſmodi non eſt Magiſtratus, vel Iudex ſecularis. Tum quia brachium eſt in auxilium, & executionem, non verò cognitionem cauſæ. Tum denique ſi controuerſia eſſet de competentia iuriſdictionis, vel de iuſtificatione proceſſus, ſtandum erit Iudici Eccleſiaſtico, ex Couar. *in Pract. quæſt.* 33. *num.* 1. Molina, *De Brachio ſeculari, cap. 9. num.* 29. De criminibus hæreſis nullũ eſt Authorum diſſidiũ, ex Bulla Bonif. 8 incipit: *Dilectus filius*, ſicut de Symonia, apud Suarez, & *Dei Puz. in Pract. tom. 2. p. 1. num* 10. De criminibus tandem mixti fori, fortè verior eſſet prima ſententia. Pariter quando Iudex Eccleſiaſticus, quem damnauit, & curiæ ſeculari tradidit, ſiquidem eo caſu non tenetur Iudex laicus ſequi ſententiam eccleſiaſtici. Apud Campan. *in diuerſoriv, cap.* 13. *num.* 87. At ſumus extra caſum, quia hîc curia eſt curia pũblica verò exequutrix, & brachium curiæ ſpiritualis.

2 *Sed quid de Iudicibus ſecularibus renuentibus auxilium præſtare?*

Reſpond. Cogendos eſſe per remedia coactiua eccleſiaſtica, tum ad exequutionem Decretorum Tridentini, quòd fruſtrà de conſenſu Magnatum, & Principum foret concluſum, & acceptatum. Tum quia conceſſa facultas pro fine, cenſetur præſtare omnia media executiua illius finis, ita apud Farinac. *in Praxi criminal. quæſt.* 97. *num.* 8. Remediũ autem huiuſmodi eſſet Gladius excommunicationis, donec ſ[illegible] inferior Poteſtas obtemperet. Molin. refert Bonac *d. loco, §.* 4. *num.* 3. lege Trident. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 5.

De Epiſcopo imponente pẽtionem ad tempus, eamq; reſeruãte cauſa, & Capituli conſenſu intercedentibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt imponere penſionem ad tempus, eamque reſeruare cauſa, & capituli conſenſu intercedentibus.*

Poteſtas CCXVIII.

1 POteſt Epiſcopus imponere penſionem ad tempus, eamque reſeruare, cauſa, & capituli conſenſu intercedentibus. Apud Rebuff. *De Priuileg. Scolar. priuileg.* 47. *Nauar. conſ.* 4. *&* 15. & roboratur Decretis Sacr. Congregat. 6. Martij. 1590. & 9. Iun. 1579. apud Barboſ. *De Epiſcopo Alleg.* 69. *num.* 17. Sicque declarando Probat licet ſit Epiſcopis vetitum cenſum, vel penſionem

per-

perpetuam imponere, *ex Cap. ſcientes, & cap. Prohibemus. De Cenſibus.* Clem. 1. Verſu *Eadem quoque, De ſupplenda Prælat. neglig.* & ſoli ſupremo Principi reſeruatum, *ex cap. Ad quæſtiones*. 6. *de Permutationibus*; ſiuè id fiet ex permutatione, ſiuè ex ſimplici reſignatione beneficiorum. Ad tempus autem, hoc eſt ad poſſeſſorum vitam, vel breuiùs, licitè poſſet cẽſus perſonales, ſeù penſiones tẽporaneas in fauorem alterius imponere. *ex Cap. Niſi eſſent*, 21. *De præbendis*. Ita in praxi Mendoſ. *De ſignatura gratiæ*, teſtatur Epiſcopos quoſdam conſtituiſſe penſiones durante vita Penſionarii. In quo non Eccleſia, ſed perſona grauatur. Vndè obſeruauit Abb. *in Cap. Prohibemus*, hoc, in terminis nullatenus prohiberi.

Dixi iuſta de cauſa, puta in vtilitatem Vniuerſalis, vel particularis Eccleſiæ, ad ſcolares ſubueniendos. Tum quia Eccleſia indiget litteratis, vt illuſtretur, quos ſpeciatim diligit; Illitteratos autem tamquam cæcos, cæcorumque duces expellere nititur, & tamquam irregulares à numero Eccleſiaſticorum eicit, *ex Cap. Præcipimus. & Cap. Illitteratos*, 34 *diſt.* Vel propter aliam cauſã ad dictam vtilitatem ſpectantem, Puta pro ſtudiis erigendis, Eccleſiis ornandis, Pauperibus, Ægeniſque ſubueniendis, & pro bono pacis, vt notauit Gratianus, *in Diſcept. forenſ. cap.* 617. *à num.* 1. & Filiucc. *tract.* 32 *De penſionibus, cap.* 3. vbi quamplures caſus exponit ſimilares in exercitium poteſtatis; ſcilicet de duobus litigantibus, de Eccleſiæ egente Miniſtro, & quando de menſa Epiſcopali aſſignantur certi redditus pro ſeruitio Eccleſiæ. His & ſimilibus caſibus Epus mandat Beneficiariis de pinguedine beneficii penſiones ſoluere, in reſignatione, & permutatione beneficiorum ſuorum.

Dixi inſuper de Capituli conſenſu, abſque quo ad dictam impoſitionem peruenire non poterit. *ex Cap. Paſtoralis. De Donat.* vt notauit Abb. *in Cap. Significauit. De Cenſibus.* Ratio, quia huiuſmodi impoſitio, cenſus, & penſionis in fauorem alterius, ſapit alienatione; ideò ſolemnitatem in alienatione requiſitam poſtulat; quo circa abſque cauſa iuſta, & dicto conſenſu, irritas, & nullas exiſtimarunt impoſitiones, quamplures apud Flamin. *in Reſign. benefic. lib.* 6. *quæſt.* 2. *nu.* 134.

Dixi deniquè de reſeruatione, quod eſt potioris iuris. Apud Sict. Gratianum, *loc. cit.* vt notauit Barboſ. *De Epiſcopo, alleg.* 4. & 85 *ſub num.* 11. Ad redarguendas reſignationes illas ex pacto partium oriundas, non niſi de cauſis bene viſis Epiſcopo, & dictis perſonis, ſibi ſubiectis, in vtilitatem Vniuerſalis, vel particularis Eccleſiæ, erunt penſiones erogandæ, per quantitatem pecuniæ, Vini, &c. non verò vt detur tertia, vel quarta pars redditûum, vt vocant per modum quotæ. Deindè Reſeruator debet tantum ad vitam onerari, & non ſucceſſoris, reſeruare penſiones impoſitas. DD. ſupra.

De

De Epiſcopo ingrediente clauſuras monaſteriorũ monialium ſibi ſubiectarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ingredi clauſuras* Monaſteriorum *monialium ſibi ſubiectarum, in caſibus neceſſarijs.*

2 *Sed quid de cauſis ingreſſus?*

Poteſtas CCXIX.

1 Poteſt Epiſcopus ingredi clauſuras Monaſteriorum Monialium ſibi ſubiectarum, in caſibus neceſſariis. ex iuribus infrà. cit. & apud Emanuel. Rodr. *tom. 1. quaſt.* 46. Miranda, *tom. 1. qu. 2. ar.* 14. *concl.* 1. & Alios, quorum præcipua fundamenta ſunt, quia in dictis caſibus poteſt aliis elargiri facultatem, ex Trident. *ſeſſ.* 25. *De Regul. cap.* 5. his verbis ingredi: *Nemini liceat ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtinenda niſi rationabilis, & manifeſta cauſa extiſtat, aut de illius, ad quem pertinuerit ſpeciali licentia.* ergo poterit vti de ſe, quia indultum fortiùs operatur in indulgente. Nouiſſimè tamen omnia calcauit dubia Gregor. 13. incipit: *Dubijs*, 23. *Decembris*, 1581. vbi confirmans conſtitutionem B. Pii v. ita ait: *Authoritate Apoſtolica declaramus: Prælatos omnes, tàm Seculares, quàm* Regulares, *quibus cura, & regimen Monaſteriorum quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi Monaſteria prædicta, ita demũ vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, iiſque ſenioribus, ac Religioſis perſonis comitati.* Qua declaratione, omnis hæſitationis materia præcluditur. Mirum.n.in modum præmit Eccleſia pro clauſura Monialium, ad conſeruandum Puellarum Deo dicatarum candorem, atque perdurandam vetuſtiorem diſciplinam in virginibus, clauſura detectis. Acceſſum, & frequentiam huiuſmodi limitarunt SS Pontifices *in Concilio* 2. *Hyſpalenſi*, cui acceſſerunt *Sacra Congregationis Decreta. Nonis Maij.* 1590. iuſſu Sixti 5. & Vrb. 8. 12. *Kal. Decembris*, 1613. apud Laurent. de Franchis. *De Controuerſiis inter Epiſcopum, & Regul. pag.* 225 Lezan. *cap.* 25. *numer.* 36. Nouiſſimè verò pro Regularibus Clem. ix. 11. *Maij.* 1669. ſtatuit: *Neq; per modicum temporis ſpatium accedere.*

Ingreſſum Monaſt. Monial. interdixerunt Trid. *d. loco*, Greg. 13. incipit: *Sanctimonialium*, 5. *Februar.* 1589. Paulus .v. incipit. *Monialium*, 20. *Iulij*, 1612. & S. Congregat. Decreta, quibus ſub Anathematis cenſura, & reatu lætali abſtinere prohibentur, tàm ſubditi, quàm Prælati. Caſibus neceſſariis exceptis, de quibus abundè dixi *Poteſt. citatis.*

Egreſſum verò obcluſerunt Bonif. 8. *in Cap. Periculoſo. De ſtatu Monach.* Trident. *De Regular. & Monial. ſeſſ.* 25. *cap.* 5. B. Pius .v. incipit: *Circa Paſtoralis.* 1566. & Alia incipit: *Decori.* 1569. vbi præteſtum quemlibet exeundi calcauit, & duntaxat ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ exitum licère permiſit, vt fuſiùs notaui *Poteſt.* 124. Acceſſit pariter Gregor. 13. incipit: *Deo Sacris.* 1572. De exitu autem pro tranſferen-

renda Moniali, ad effectum electionis Abbatiſſæ in alio Monaſterio, vide Poteſt. 180. vbi fuſiùs.

Supereſt tandem ſpeciatim inſpicere dictos caſus, in quibus licebit Epis ingredi, de his in ſequẽti.

2 *Sed quid de cauſis ingreſſus?*

Respond. 1. Ratione viſendæ clauſuræ, etiam in Monaſteriis exẽptis, quoties opus fuerit; nec impediri poſſunt ab illis, quibus, per exemptionem, ſubiiciuntur. *ex Conſt.* Bonifac. 8. & B. Pii 5. Incipit: *Paſtoralis*, 1564. Miranda autem, De Sacris *Monial. quæſt.* 2. *art.* 14. *num.* 3. quòad clauſuram exemptorum limitat: quoadvſque conſtaret publicè violatam eſſe, ſed reprobatur à Barboſ. *De Epiſcopo*, Alleg. 102. *nu.* 9. incèderem ipſe per mediũ ſic: data notitia, & non ſimpliciter ad libitum, vt dicam *Poteſt.* 230. extenſiùs.

2 Ratione electionis; ſi aliàs canonicè ſortiri non poſſet effectus; abſque ingreſſu, ex Greg. 15. incipit. *Inſcrutabili*, *Poteſt.* 180. *cit.* aliàs forinſecùs ad feneſtellam, tenebitur colligere vota. Vide Lezan. *V. Abbatiſſa num.* 3. *&* *Impot.* 97. P. *poſt.*

3 Pro Sacramentorum adminiſtratione monialibus infirmis, tanquam Parochus, quia ſicut aliis facultatem elargitur, ita ea vti poteſt per ſe.

4 Pro Eccleſiæ, Altaris, aut ſociorum conſecratione; Tum quia, ei de iure erit, talia obire munia, dignitatiq; Epiſcopali conſonum, quando opus fuerit.

5 Pro capitulo viſitationis, quod exequi nõ valeret de foris, & fieri ſolet in fine viſitationis totius Monaſterii ad declarandum: ſi omnia, illarum inſtituto, & diſciplinæ, quam profeſſi ſunt, reſpondeant; & Deniq; vt vnico verbo dicam: hanc eſſe ſui ingreſſus menſuram, quam pro aliis ad intrandũ, facultatẽ pro rebus neceſſariis erogare poterit. Apud Nauar. *Conſ.* 9. Sanchez, *lib.* 9. *cap.* 16. *num.* 25. Extrà tandem caſus neceſſitatis manifeſtę ex parte Monaſterii, vel Monialium. Meminerint tamen Prælati omnes, tàm Seculares, quã Regulares: ingreſſum fuiſſe vetitum ſub Anathematis pœna, *ex* Conſt. *præfata* Gregor. 13. cuius hæc ſunt verba: *Quocirca Vniuerſos, & ſingulos, Epiſcopali, ſeù maiori etiam cardinalatus honore præditos.* — *& Alios quoſcumq; ſuperiores seriò monemus, vti facultate huiuſmodi; qui eam habent, præterquam in caſibus, vt præfertur neceſſariis, eadem Authoritate Apoſtolica. Statuimus, atque decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingreſſu Eccleſiæ interdictos, pro ſecunda, à munere* Pontificali, *& à Diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto abſque alia declaratione.* Quod reliquum eſt de Electione, vide *Poteſt.* 181. pro Regularibus autem, quòad eorum Monaſteria, eorum curæ ſubiecta, adeſt Bulla Alex. 7. incipit: *Felici*, 18. *Octobris*, 1664. cuius memini, P. *poſt. Impot.* 97.

De Epiſcopo indicente proceſſiones publicas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt indicere proceſſio-*

ſiones publicas.

2 *Sed quid de vocandis ad proceſſiones?*

3 *Sed quid de ordine ſeruando in præcedentia?*

4 *Sed quid, ſi Regulares venire renuerint?*

Poteſtas CCXX.

1 POteſt Epiſcopus indicere proceſſiones publicas. *Ita* reſoluunt Campanil. Bellett. Franciſcus Leo, & Alii quamplures, apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 28. *num.* 3. Epiſcopum habere tale ius, cenſuit S. Congregat. *in Elborenſi*, 14. *Ian.* 1617. & patet ex Trident. *ſeſſ.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 13 vbi elargita fuit facultas cōponēdi, quę poteſtas compoſitiua oritur à directiua, & indictiua, ſiuè quocumque nomine nuncupentur, Idque de conſilio capituli, vt decisū habet Franciſcus de Leo, *in Theſauro Fori Eccleſ. p.* 4. *cap.* 2. *num.* 145. *ex* S. *Congregat. tempore cit. &* 28. *Maij.* 1628. Proceſſiones publicæ illæ dicuntur, quę fiunt in litaniis Maioribus, vel Minoribus, pro bono publico, imminente Peſte, Aquarum irruptione, vel ſiccitate. Iubileo, aduentu noui Epiſcopi, in feſtis SS. Corporis Chriſti, titularis, ſeù Patroni Ciuitatis, vel Terrę. Priuatè verò quę à Capitularibus, vel Cathedralium Clericis tantùm fiunt; aut in priuatis Regularium Monaſteriis ab iiſdem Regularibus. Ita apud Proſperum de Aug. *in Addit. ad Quarant. V. Præcedentia.*

Proceſſiones denique illas, quę nullius ſunt iuris, puta de Corrigia, Cordone, Roſario, & Aliis determinandas fore ab Epiſcopo, contraria conſuetudine non obſtante, teſtatur Aldan. *ex Sacra Congregat.* 16. *Febr.* 1619. hùc vſque de indictione, ſeù determinatione. Directio tandem, ſeù deductio, *Ex quo, Per, ſeù ad quē locum.* Tam proceſſionum publicarum, etiam pro deferendis vmbellis, vel defunctorum corporibus tumulandis, decreuit Sacra Congregatio, *in d. loco*, Trident. Epiſcopis eſſe, vel eo abſente Vicario Generali, deciſum habetur, apud Aloyſ. Ricc. Valenſ. Aldan. & Armendar.

2 *Sed quid de vocādis ad Proceſſiones?*

Reſpond. Vocari, & compelli poſſe per cenſuras arbitrarias, Clericos omnes beneficiatos, etiam exemptos, Quoslibet Regulares etiam Monachos, atque Religionis Hieroſolymitanę. Canonicos, & clericos habentes aliquod officiū in Eccleſia, Beneficio verò carentes inuitari, ſed non cogi poſſe; niſi ex conſuetudine, & Confraternitates laicorum, vt notauit Barboſ. *d. loco, num.* 24. Video tamen in quibusdam Diœceſibus Sicilię; conſuetudinem fortè legitimè prę ſcriptam omnes cogi, pœnis, & censuris venire renuentes, vt vult Barbos. *in deciſ. Apoſt. V. Proceſſio. num.* 24.

2 *Sed quid de ordine ſeruando in præcedentia?*

Reſpond. primò: Clericos quā Regulares, & inter illos, primò erunt Canonici Eccleſiarum Cathedralium; deindè aliarum Eccleſiarum poſtremò curati.

Secundò: Religioſi; inter quos primò Canonici Regulares, deindè PP. Benedictini, qui ex antiqua conſuetudine ad proceſſiones SS. Sacramenti accedunt, deindè alii Monachi.

Ter-

3. medicantes, inter quos 1. Prædicatores, 2. Minores, inter quos obſeruantes, deinde Conuentuales, ex Leon. x. incipit: *Omnipotens Deus, idibus Iulij* 1517. & ſub cruce Obſeruantium Reformati, niſi ipſi renuerint cędendo locum, & præcedentiam, incedendo anteriores in proceſſionibus, quomodò practicatur variis in locis, in hoc Regno Siciliæ, & Meſſanæ, & Catanæ, incedentes ſub propria Cruce, antè, vel pòſt Patres Cappuccinos, vt apparet ex inſtrumentis in Archiepali curia Meſſaneñ, & Epiſcopali Cataneñ ex ceſſatione iuris. Nam alibi cautum eſt, ex Decreto Sacræ Congregationis, 10. *Decembris* 1629, Reformatis dandam præcedentiam, ſiuè per ſe, ſiuè ſub Cruce familiæ incedant, & ita vbique ſeruari mandauit.

Quartò Eremitæ Sancti Auguſtini.

5. Carmelitæ. Inter ſupradictos dignitate maiores, deindè ſeniores præcedant, de quorum antiquitate luculenter egi *Poteſt*. 110. Hodiè tamen in loco controuerſiæ, ſeruatur ordo præfixus à Gregor. 13. de quo ſuprà vbi recepta eſt dicta Conſtitutio.

Vltimò Abbates, Canonicos præcedunt, & Epiſcopus in ſuo territorio digniorem obtinet locum, in alieno verò incedit poſt Epiſcopum loci, ex deciſione, apud Rodriq *V. Proceſſio, & Qu.* 37. *ar.* 1.

Si quę autem oriretur controuerſia in hac præcedentia, tunc temporis, quando facienda erit proceſſio, nè tumultus fieret in populo, data fuit facultas à Tridentino, *d. loco.* Epiſcopis, vt abſque forma, & figura iudicii, ſed ſine ſtrepitu, omni appellatione poſtpoſita, ſed de plano procedant; prout iure, in domino videbitur, debetque ordinatio executioni mandari. dixi, iure, quia ex Rota, apud Barboſ. *d. loco.* ſi quæ fuerit appellatio habère effectum deuolutiuum, & non ſuſpenſiuum. Intelligas etiam; Epiſcopum ſeruare debère conſtitutionem Gregor. 13. incipit: *Expoſcit, 15. Iulij.* 1583. vbi recepta eſt Bulla B. Pii. v. modum tribuentem in controuerſiis componendis; *Vt præcedant, qui in poſſeſſione ſunt, vel ſi non conſtaret, Mendicantes antiquiores in loco controuerſiæ: Ita vt ſi contingat noua Monaſteria, aut domus, alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut domus priùs erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui priùs monaſterium, ſeù domum, in quo habuerit, præcedat.* hæc ille.

Confratres denique, qui priùs ſaccis vſi ſunt, præcedant; ſumpta eorum pręcedentia, nè dum à die, verùm ex hora, quæ ſufficit, ex *Cap. Si eo tempore*, 45. *De Elect. in* 6. Gloſſ. *ibid.* Dictam conſtitutionem Greg. ſeruari iterum mandauit S. Congregat. 26. *Aug.* 1593. & placuit SS. Clem. 8. Notat Quarant. *in Summ. Bull. V. Præcedentia*, & Piaſech. *in Praxi, p.* 2. *cap.* 3. *num.* 48.

Reſtat videre: *An vocari oportet Regulares ad proceſſiones ſolemnes?* Reſpond. Affirmatiuè tum ad excuſationes vitandas; tumque ad ſciendum diem, & horam, quæ vocatio fieri ſolet, dato ſigno, ex Zeroll. *in Praxi Epiſcopali, V. Proceſſio.* §. *ad Tertium.*

4 *Sed quid, ſi Regulares venire renuerint?*

Reſpond. Intimandos ſub poena cenſurarum incurrendarum

ipſo facto, Reſtiuos denique non puinire, ſed S. Congregat. certiorem facere, ex varus deciſionibus eiuſdẽ Cong. apud Sell. & Laur. de Franch. vt notauit Barboſ. *in Deciſionibus Apoſtolicis*, *V. Proceſſio*, *num.* 24.

De Epiſcopo inſtruente proceſſum ſeruorum Dei in genere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt inſtruere proceſſum ſeruorum Dei in genere.*

Poteſtas CCXXI.

1 POteſt Epiſcopus inſtruere proceſſum ſeruorum Dei in genere, nè pereat eorum memoria. Ita Contelor. *De Canoniz. Sanctorum*, *cap.* 4. *num.* 40. Molfeſ. *conſ.* 46. *num.* 21. Intelligo proceſſum in genere, morum Inquiſitiones, vitæ probitatem, in virtutibus moralibus, miraculorum annotationes, quæ omnia reſeruata non fuiſſe Sedi Apoſtolicæ recenſent citati, poteritque Summus Pontifex huiuſmodi inſtructione præbère fidem, & ad Beatificationem, vel Canonizationem procedere, & licèt de ſolito aliàs dicendum occurrit, id tamen non derogat Poteſtati fundatæ in nouo iure Trident. *ſeſſ.* 25. De *Inuocat. & Veneratione Sanctorum*, vbi vult nulla eſſe admittenda noua miracula, nec nouas reliquias excipiendas, niſi cognoſcentè, & approbante Epiſcopo, vt cenſuit S. Congregat. 1626. cujus ſenſus etiam ad non canonizatos extendi vult Barboſ. De *Epiſcopo*, *Alleg.* 97. *num.* 3. Vel dicam; Solitũ eſſe de proceſſu ſpeciali, qui preit canonizationem Sanctorum Authoritate Pontificia fabricatus, cui ſtant SS. *Pont*ifices; eſtò ſtare poſſent proceſſui effecto ab Epiſcopo, immediatè poſt mortem ſumma cum diligentia, per teſtes, & conteſtes idoneos iuratos, de viſu, in vita, & morte eorundem ſeruorum Dei, nè memoria iniuria temporum periret. Videtur enim talis notitia ſtrues, & fundamentum alterius conſtruendi, ſi velit, nec nè S. Pontifex. Veritas autem Epiſcopis eſt, & ſoli Pontifici reſeruata beatificatio. Eccleſiæ dedicatio, Officii, & Miſſæ celebratio, in quibus cultus, & veneratio interſunt, quæ niſi de *Pon*tificia authoritate efficiẽda erunt. Reliquum verò pro plena adhibenda fide conceſſum oſtendit S. Congregat. in Decreto. *Iuſſu* Vrb. 8. *edito* 30. *Ottobr.* 1615. vbi ſic, *Geſta, Miracula, & Reuelationes, ſine cognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in his recognoſcendis, Theologos, alioſq; pios, ac deuotos viros in conſilium adhibeat, & nè deindè fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re graui committatur, negotium inſtructum ad ſedem Apoſtolicam tranſmittat, eiuſque reſponſum expectet.* Immò clariùs; 12. *Martij* 1631. *Prohibet omnibus Perſonis Eccleſiaſticis, tàm Secularibus, quàm Regularibus càpere informationes, ſuper Sanctitate, aut Miraculis alicuius Sancti; quod ſi Superiori, Sacriſta, vel alteri officiali illius loci, vbi requieſcit corpus illius defuncti*

ſi fuerint reuelata aliqua miracula, poſſint ea recipere ſub ſigillo ſecreto, & tenentur deferre, ſeù tranſmittere Epiſcopo loci cum expreſsa declaratione, quòad reuelationes, ſic vt ſuprà acceptæ non faciant aliquem probationis gradũ, etiam euiuſuis longiſſimi temporis curſu. Vide Trullench. *in Expoſitione decalogi, lib. 1. cap. 9. num. 26.* Laur. de Franchis *in Controuerſ. pag.* 242. Quid autem ſit de approbatione Reliquiarum pro publica earum veneratione? dixi *Poteſt.* 34. Solum animaduertitur pro hac poteſtate finienda; nemini inferiori Epiſcopo licère proceſſus, ſeù informationes, & annotationes ſuprà ſanctitatem, ob copiam miraculorum excipere, ex Tridentino, & Sacra Congregatione citatis.

De Epiſcopo interdicente Prædicatores prædicantes errores.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt interdicere Prædicatores prædicantes errores.*

Poteſtas CCXXII.

1 Poteſt Epiſcopus interdicere Prædicatores prædicantes errores; Multi apud Mirand; *In Manuali, tom. 1. quæſt. 50. ar. 3.* Honob. Leo, Nauar. & Alii, apud Barboſ. De Epiſcopo, *Alleg. 78. num. 48.* & cum ipſe dixerim de munere, ſufficientia, litteratura, licentia, vel benedictione requiſitis *Poteſt.* 94. Supereſt modò de interdictu contrà prædicantes errores, & ſcandala diſſeminantes, cum Concilio Lateran. ſub Leon. x. *ſeſſ.* 2. vbi ſtatuit: *Prædicatores debère à fabulis abſtinère, falſiſque reuelationibus, & ſeſſ.* 11. ſic: *Prædicantes fabulas, & falſas reuelationes, debent ab Epiſcopis Diœceſanis, ſeverè, & rigoroſè puniri.* Idipſum in Concilio Bracharen. 6. *act.* 4. *cap.* 22. *De Editione, & vſu librorum. Violatores Verbi Dei, iuris, & arbitrariis pœnis per Epiſcopos coerceantur, quæ huiuſmodi poteſtas Coercitiua, contrà imprimentes, & librorum Impreſſores, atque euulgantes ſcurrilia, fabuloſa, vana, adulationes, detractiones, impias ſuperſtitiones, diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, & ſimilia, vel illa diſſeminantes, extenditur ad temeritatem, & contemptum illorum; veramque doctrinam Euangelicam, ſiuè libris, ſiuè oretenus prædicantes.* Quapropter pro vigilantia ſuſſit Pius 4. incipit: *Iniunctum nobis*, Prælatis, & Theologis, fieri profeſſionem fidei, cum clauſula, quod numquam quiſquam accipiet, vel interpetrabitur S. Scripturam, niſi iuxtà vnanimem ſenſum Sanctorum Patrum. Noſtris demum temporibus per SS D. N. Clem. 9. *Anno 1. ſui Pontificatus*, 1667. Mandatum fuit omnibus Prædicatoribus. *Nè verba ſcurrilia ad riſum prouocantia, ſed ſanis verbis Euangelicam veritatem ſpirantibus ad virtutes amplectendas, & vitia expurganda directis, verbum Dei euulgent.* Et quia pœna debet culpæ aptari, ideò interdictum Prædicationis aptiùs videtur, & punitur in eo, in quo de-

deliquit. Nè alterius ſcandala ſeminata concreſcant, ideſt vt quod Epiſcopus, cui ſemper bonum ſemen ſeminare eſt, in terra Animarum noſtrarum, poterit interdicere, vt ceſſarent ſemina mortua Pſeudoprophetarum. Si verò errores huiuſmodi erunt dogmata hæreticalia, debet procedere ad iuris diſpoſitionem, ad maiora, & atrociora tormenta, vt vult Concil. Bracharenſ. *cit.* & notauit Miranda, *d. loco, ar.* 7. Si denique reuelationes, ſeù inſpirationes ſuas, vel profanas, ex S. Scriptura non deſumptas, prædicare præſumpſerit, incidit in excommunicationem reſeruatam, ex Conſt. Leon. x. incipit: *Supernæ Maieſtatis*, in dicto Concilio Lateran. *ſeſſ. 9. & 11.* Apud Bonac. De *Cenſ. diſp. 2. quæſt. 5. p. 2.*

K

L

M

N

O

De Epiſcopo oſtendente ſuam præeminentiam in pluribus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt oſtendere in pluribus, ſua dignitatis præminentiam.*

2 *Excellẽtia in Epiſcoporũ conſecratione oſtenditur.*

3 *Sed quid de Priuilegijs Epiſcopi?*

Poteſtas CCXXIII.

1 POteſt Epiſcopus oſtendere in pluribus, ſuæ dignitatis præeminentiam; hac in poteſtate, prerogatiuis, & priuilegiis innumeris, do-

dotata oſtenditur, dignitatis præeminentia, & iuriſdictionis amplitudo. Vt nobilitas Epiſcopalis de iure diuino inſtituta compareat. ex illo ad Epheſ. 4. *Ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autē Prophetas. Alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & Doctores, in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti.* & 1. *Corinth* 12. *Quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia, primum Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Doctores, deindè virtutes.* Vbi nomine Doctorum, venire Epiſcopos, docet Trid. *ſeſſ.* 22. *De Reſ. cap.* 2. quidquid Azzorius, & Miranda diſtinguendo dixerunt. — Nobilitas. n. dignitatis cōmunicatur, 1. Parentibus, ex quo eius parens non plebeus, ſed nobilis dicitur, vt notarunt quamplures, apud Farinacc. *in Praxi criminali, lib.* 1. *p.* 1. *tit.* 5. *queſt.* 41. Sicut vi electionis, à Patris dominio liberatur. *ex Cap. Per Venerabilem, & cap. Quia nos, De Teſtamentis.* Nunquam autem filii, antea Vxorati Epiſcopi eximuntur à Patre, apud Dian. *Reſol. moral. p.* 5. *tr.* 2. *reſol* 32. — Ad cuius electionem duo concurrere oportet; *Ætas, & Scientia*, ex quibus: vera diſcretio eſſentialiter requiritur ad Prælatiam ducēdam: Huiuſmodi autem ætas 30. annorum eſſe debet, ex Concilio Agathenſi *cap.* 16. & 17. completorum, addit Alex. 3. in Lateran. *More Gallico excepto*, vbi indultum eſt 27. annorum eligi poſſe, & firmauit Greg. 14. 15. *Martij*, 1591. Ætas tamen ſolita 30. annorum correſpondet Chriſti ſibi ſponſanti Eccleſiam, quidquid dicat de titularibus Bonac. *De Sacramen. diſp.* 8. *quæſt. vn. p. & num.* 5. qui ſi conſecrarentur ante legitimam ætatem, non erunt Irregulares, & Sanchez, *in Opuſc. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 32. reſoluit Puerum, in cunis conſecratum; factum tenère. — Scientia verò, qua Epiſcopus pollère debet, ex Tridentino, *d. loco*, eſt, quod ſit Doctor, licentiatus in Theologia, vel iure canonico, vel probatus idoneus, teſtimonio alicuius Academiæ, & quia multi Doctores ſunt nomine tenùs; Statuit Clem. 8. Aſſumendo ad Epiſcopatū in Italia, coràm ipſo cœtu Cardinalium, aliorumque virorum grauium, & peritorum Prælatorum. In Hyſpania verò, coràm S.R.E. Cardinalibus legatis, ipſiſque deficientibus, coràm Nunciis, negotii huius grauitatē examinari, & non aliàs ad Eccleſiæ regimen admittatur. Refert Franc. de Leo, *in Theſaur. fori Eccleſ. quæſt.* 1. *cap.* 3. *num.* 10. Quid autem ſit de duobus: Canonico, & Theologo concurrentibus? cum diſtinctione reſpondendum, ſecundum loca, & exigentiam Epiſcopatus.

Requirit præterea Trid. *ſeſſ.* 7. *De Reſor. cap.* 1. Aſſumendum ex legitimo matrimonio natum eſſe debère. idipſum *ſeſſ.* 22. *De Reſ. cap.* 2. & *ſeſſ.* 24. *de Reſ. cap.* 1. Quod ſi fuiſſet per ſubſequens matrimonium legitimus, abſque alia diſpenſatione promoueri poſſet. Ratio; quia ſic tollitur Natalium defectus, apud Marchin. *De Sacram. Ord. tr.* 1. *p* 10. *cap.* 1. *num.* 20. — Promotus denique, conſecrationem intrà tempus à iure ſtatutum ſuſcipere tenetur, & prorogationes vltrà ſex menſes conceſſæ, nulli ſuffragantur. ex Tridentino, *ſeſſ.* 7. *De Reſ. cap.* 9. & *ſeſſ.* 23. *De Reſor. cap.* 2. Cui acceſſit Greg. 14. 15. *Maij*, 1590. *in Cap. Cum à multis. De ætate, & qua.*

& qualit. ordinand. Oportère, omnibus ſacris initiatum fuiſſe ante *6.* menſes, ſi fortè ſacerdotium non præceſſiſſet, collatio non eſſet vitioſa, eſtò impedita, apud Barboſ. *De Poteſtate Epiſcopi, Alleg. 1..à num. 36.* Quapropter non poteſt conſecratio protrahi vltrà tres menſes, ab electione cōfirmata, ſub pæna amiſſionis fructuum. Si intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint, Eccleſiis ipſo iure ſunt priuati. *ex eodem loco* Trid. Quod intelligas: morbo, vel alio graui impedimento non obſtante, apud Turrecremata. *in cap. Quoniam*, 100. *diſt.*

2 *Excellentia in Epiſcoporum cōſecratione oſtenditur.*

Nec deſunt prærogatiuę dignitatis Epiſcopalis patefieri in eius conſecratione, quoad tempus, locum, & indumenta. Nam 1. Cōſecratio niſi, die Dominico facienda, quia illo die celebramus, & veneramur diem Domini N. I. Chriſti, cuius typum gerit Epiſcopus. *ex Cap. Quia in Alio, ſi diſt.* vt notauit Bonac. *De Sacrament. p. 3. quæſt.* 1. *num.* 3. quocirca ordinatus Sacerdos die Sabbato, poterit in Epiſcopum conſecrari die Dominico. Immò, & Sacerdos. nullo de iure prohibetur eodem die conſecrari. Apud Sanchez, *in Opuſc. Moral. lib. 7. dub.* 15. *num.* 15. — 2. Locus autem erit Metropolitana Eccleſia, vel alia ad libitum Metropolitani, ex Tridentino, *d. loco. De Reſ. cap.* 2. his verbis: *Conſecratio verò, ſi extrà Curiam Romanam fiat, in Eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in Prouincia, ſi commodè fieri poterit, celebretur.* Cōſuetudo tandem ſeruanda permittitur à Tridentino. Conuocati Epiſcopi à Metropolitano, accèderentur, vt fusè dixi *Poteſt.* 21. Neque facienda à minori numero, quàm à tribus Epiſcopis, *ex Cap. Archiepiſcopus* De *tempore ordinationis.* Quaſi à Trinitate, cuius typum gerunt illi tres Epiſcopi, poteſtas conſecratiua in illo deſcenderet. — 3. Veſtes Epiſcopales non minori precellentia fulgent, *ex Ceremonial. Epiſcoporum lib.* 1. *à cap.* 1. Sunt Epi veſtes violaceę cum Rochetto, & Mozzetta, Galerus cum cordulis viridibus, & ſericis: Annulus gemmatus, in 4. digito ſiniſtrę manus. Sed extrà Diœceſim, ſuprà *Ro*chettum, Mantellum, loco mozzettæ. Vtque greſſus ſit grauis, à Cappellano caudam ſibi portare iubet. Sciens omnes homines greſſus eius dinumerare.

3 *Sed quid de priuilegijs Epiſcopi?*

Reſpond. 1. Quando celebrat, vel coràm ſe celebrare facit in Altari portatili, vbique locorum. *ex Cap. Quoniam, vltimo De Priuilegijs in 6.* vt probaui *Poteſt.* 43. contrà quamplures, tenentes id derogatum à Tridentino, *ſeſſ.* 22. *in decret. De Obſer. & euitandis in ſacr. Miſſæ* & eſt deciſū *in d. c.*

2 Quando Miſsā celebrat, nullus eodem die, & Altari celebrare poterit, *ex Cap, in Altari. De Conſecrat. diſt.* 2.

3 Poteſt celebrare, & audire diuina, tempore interdicti, vel coràm ſe facere celebrare. *ex Cap, quod Nonnullis, De Priuilegijs.*

4 Poteſt ſibi eligere Sacerdotem idoneum, & diſcretum in Confeſſorem, *ex Cap. Nè pro dilatione, De Pænit. & Remiſſ.* vt dicam P. *poſt. Impot.* 93. cum limitatione verſus finem, & concordat cum Decreto Sacræ Congre-

ga-

gationis. Apud Quarant. *in Sūm, Bullar. V. Archiep. Authoritas,* vbi ſic: *Sanctiſſimus D. N. Greg. xv. Audita relatione Congregationis, declarauit: Epiſcopos vigore priuilegij.* in Cap. Nè pro dilatione. *Non poſſe ſibi eligere Sacerdotem non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit, ad formam huius Decreti Concilij admiſſus, & approbatus ad audiendas confeſſiones.* Ideò videtur Priuilegium in ſua Diœceſi reſtrictum ad ſuos ſubditos.

5 Poteſt aſſiſtere Inquiſitoribus in rebus fidei, vel illis abſentibus procedere, ex Bull. Alex. 4. apud Riccan Praxi aurea, reſol. 203.

6 Poteſt eſſe Iudex in cauſa propria ſuę Eccleſiæ, iuxtà ſenſum, *in Cap. Romana, De pœnis.* Apud Zeroll. *in Praxi, p. 1. V. Epiſcopus.*

7 Epiſcopo fides eſt adhibenda, in iudicio, & abſque iuramento in rebus ciuilibus. Apud Aggia. *De Exib. auxilij, concl.* 4. In rebus autem, in quibus per ſtatutum iurare tenetur, ſat erit à longè verſus librū, vel pectus manū eleuare; *ex Cap. in Cauſa, De Iuram.*

8 Poteſt accuſatus, non ſtare, ſed vnà cum Iudice paulò inferiùs ſedère. Apud Sell. *De Beneſ. p. 1. quæſt. 3. num. 13.*

9 Non cogitur ad tutelam ſuſcipiendam, Non citatur ad curiam ab Auditore Cameræ. Non flagitatur ad teſtimonium dicendum, non abſoluit percutientes etiam leuitèr ſe, vel alium Epiſcopum. *ex Cap. Præuenit, De Sent. excommunicat.*

Oſtenditur prætereà præcellētia Epiſcopalis, in his, qui ſequuntur: Enim verò Epiſcopi pluſquam Seculari dignitate refulgent, Immò Eccleſiaſtica nobilitate. *ex Cap. Denique. 4 diſt.* propterea Trid. *ſeſſ.* 25. *De Ref. cap.* 6. præcipit: vt Epiſcopis tribuatur honor, vt par eſt dignitati. Suntque omnium fidelium magiſtri, vita, & doctrina docentes. *ex Cap. Quid dubitet.* Primæ Poteſtates in eorum Diœceſi, ſicut Papa in Vrbe, (reſeruatis exceptis) *ex Cap. Ad honorem, De Authoritate, & vſu pallij.* — Vocantur Præſules, Antiſtes, Magni Sacerdotes, & fratres nuncupati à Pontificibus, quaſi illis equales, ſicut Reges appellantur filij, tamquam obedientes, Principes Eccleſiarū. Apud Ricc. *in Praxi aurea, reſol.* 203. *num.* 2. — In lege odioſa non comprehenditur dignitas Epiſcopalis, benè tamen in fauorabili. *ex Cap. Dilectus,* 12. *De Conceſſ. Præbēd.* — Non ligantur cenſura, niſi de eis ſpecialis menſio fieret, propterea in generali diſpoſitione non comprehenduntur, *ex Cap. Quia periculoſum. De Sent. excommunicat.* — Si caſu occideretur Epiſcopus, in pęnā, Ciuitas illa tali dignitate priuatur, tāmquā indigna, & ignorans. *ex Cap. Ita nos,* 25. *quæſt.* 2. Memorat Couarru. *lib.* 2 *Variar. cap.* 2. *in fine.* Dilucidè oſtendit fulgentem dignitatem. Imperator maximus excipiens S. Martinum, cui cratherem dedit, & hic non Imperatori, ſed ſuo Præsbitero reddidit, vt in vita eiuſdem Sancti. & Innoc. 3. reprehendit Imperatorem ſedère facientem Patriarcham in ſcabello pedum ſuorum. Vtque denique maiori, qua decet pompa emineāt dignitas, Cathedralis à Regibus, hiuſque ſeculi Principibus, ſumptibus, & diuitiis in partibus quampluribus dotata, & decorata conſpicitur: vt eius approbat ornatus, lege Bellarmin. *tom.* 1. *lib.* 3.

De

De Epiſcopo permittente ædificium Eccleſiæ dotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt permittere ædificium Eccleſiæ, ſed dotatæ.*
2 *Sed num id valet etiam pro nō Parochialibus Eccleſiis?*
3 *Sed quid de Dote?*
4 *Sed quid de Eccleſiis piorum eleemoſinis conſtruendis?*

Poteſtas CCXXIV.

1 POteſt Epiſcopus permittere ædificium Eccleſiæ dotatæ, aliàs tenetur de proprio, dotare. *ex Cap. Sicut. De Eccleſia conſecrat. & Cap. Nemo ibid. diſt.* 1. Meminit Piaſech. *in Praxi aurea, p.* 1. *cap.* 4. *nu.* 2. Lotter. *De Beneſ. lib.* 1. *quaeſt.* 31. *num.* 3. Ratio, tum quia ſic augetur fidelium deuotio, & Dei cultus in multiplicatis domibus. Paſcuntur Diuinę Scripturæ & Sacramentorum pabulo, Chriſti milites arcentur, atq; Sanctorū patrociniis adiuuantur. Ex quo originem duxit diſtinctio Diœceſum, & Parochiarum in Ciuitatibus, vt vnuſquiſque accipiat commoditatem, ſuoque Paſtore gaudeat. ex Tridentino, *ſeſſ.* 14. *De Reſ. cap.* 9. Itaque vt Dei Eccleſia tamquam eius ſponſa non deſtituatur, dotari oportet pro ornatu miniſtrorum, paramentorum, & luminum, ſinè quibus præſtari non debet conſenſus Epiſcopalis: aliàs Eccleſia corrueret, vel in direptionem laberetur, tamquam Vidua, auxiliis ſufficientibus deſtituta, & Epiſcopus de ſuo dotare tenetur, in præſignatis iuribus, ex dictis *Poteſt.* 64. vbi fuſiùs.

2 *Sed num id valet etiam pro nō Parochialibus Eccleſijs?*

Reſp. dicta pro inferioribus Eccleſiis, præcipuè ſibi vindicare locum, quia de Parochialibus ſit factus ſermo *Poteſt.* 186. cum Trident. *ibi cit.*

3 *Sed quid de dote?*

Reſpond. Quia dotare eſt conſeruare, & illi erit dotare, cui fuit placita ædificatio, ex illo: eidem erit facere, & conſeruare, ſeù ſtatuere perpetua Miniſtrorum, luminum, & paramentorum emolumenta, iuxtà magnitudinem, & exigentiam loci, Quapropter aptantur ſumptus in Eccleſia pro rata ſeruitii, & ornatus.

4 *Sed quid de Eccleſiis piorum eleemoſinis conſtruendis?*

Reſpond. In dies conſtructionem talium Eccleſiarū recreſcere, ex deuotorum eleemoſynis, & Epiſcopi permiſſione: non ex rigore iuriū, ſed eo quia ſic obtinuit deuota conſuetudo, defectu expenſarum. Vel etiā quia videntur eleemoſynę præſtare totum id, quod præſtat ipſa dos. Quapropterea experientia cōpertum eſt, quaſdam Eccleſias ita ornatè manuteneri, ex chriſtianorum eleemoſynis, & deuotione in ſanctos, ac ſi fuiſſent dotatæ, & meli-

ùs

ùs ſi Eccleſię huiuſmodi fuiſſent vetuſtiores factæ, vel à dotibus derelictæ, piiſque deuotorum eleemosynis ſuſtentatæ; laudabiliùs eſſet; prout experimur in dies.

De Epiſcopo poſtulante auxilium moderatum à perſonis eccleſiaſticis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt poſtulare, iuſta de cauſa, auxilium moderatum à perſonis Eccleſiaſticis.*

Poteſtas CCXXV.

1 POteſt Epiſcopus poſtulare iuſta de cauſa, auxilium moderatum à perſonis Eccleſiaſticis *ex Cap. Cum Apoſtolus, De Cenſibus*, ſic: *Suſtinemus autem pro multis neceſſitatibus, quæ aliquoties ſuperueniunt, vt ſi manifeſta, ac rationabilis cauſa extiterit, cum charitate moderatum ab eis valeāt auxilium poſtulare.* Quod factum eſt, poſt generalem prohibitionem, quàm habent Epiſcopi imponere tallias, vel collectas Eccleſiis, vel perſonis Eccleſiaſticis: Nè graues illis ſint, neuè theſaurizare in terris, videantur, cum ſcandalo, & tirannide in Populis. Non niſi tamen ex manifeſta, ac rationabili cauſa ad ſubueniēdū neceſſitatibus ſupraueniētibus, abſque forma iudicii, & ſtrepitu verborum, ſed cum charitate modo quo *Pater* de filiorum bonis auxilium, quidem non exorbitdum, ſed moderatum petere poteſt, ex Gloſſ. *in d. Cap. Suſtinemus*; hoc eſt *Tolleramus*; — *ex cauſa*, & non abſque ea, — *Manifeſta*, ideſt ſibi, & omnibus nota, — *Rationabili*, — & non ex libito, — *extiterit*, — *&* nō futura, Poſtulat cum *Charitate*, — & nō Iuſtitia — *Moderatum auxilium* *&* non exuperans. Videtò tamen de exigentia Quartæ decimalis, & portionis canonicæ *Poteſt.* 200.

De Epiſcopo præfigente numerum Religioſorum in Monaſterijs, ſeù Conuentibus ſuæ Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt præfigere numerum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus ſuæ Diœceſis.*

2 *Sed quandonam facienda ſit talis præfixio.*

Poteſtas CCXXVI.

1 POteſt Epiſcopus pręfigere numerum Religioſorum in Monaſteriis, & Conuentibus ſuæ Diœceſis. ex Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 3. ac etiam exemptis, ex Bull. Greg 13. incipit: *Deo Sacris.* 1573 Addit Tamb. *De iure Abbatiſſ. diſp.* 5. *quæſt.* 1. *num.* 4 In his autem quæ ſuperioribus ſubiecta ſunt, ab Ordinario, cum interuentione ſuperioris Regularis; idipsū

Clem. 8. *De Reform. Regular.* incipit: *Nullus omninò*, 25. *Iulij*, 1599. §. *In vnoquoque conuentu*. Talis verò præfigendus numerus reſpondere debet redditibus Monaſteriorum, vel conſuetis eleemosynis, quibus ſuſtentari commodè poſſit, pro modo, & loci qualitate, nè ſuprà vires emolumentorum creſcat numerus Religioſorum, propter quod onerata fuit Epiſcoporum conſcientia: idipſum quoque iniunxerant B. Pius v. incipit: *Circà*. 4. *Kalen. Iunij*. 1566. Paulus .v. incipit: *Sanctiſſimus*, 4. *Decembr.* 1605. Greg. xv. & Vrb. 8. Omnes approbantes S. Congregationis Decreta, *ſub dat.* 18. *Aug.* 1624. & Alia *De Celebr. Miſſarum*, *ſub* 21. Ian. 1625. roborata ab Innoc. x. incipit: *Vt in parvis*, 10. *Febr.* 1654. Apud Lanteſe. *in Theatro Regularium*, V. *Conuentus*, *num.* 14. & quod de 12. Religioſis ſancitum erat, nouis tandem decretis accedentibus. *ſub* 29. *Feb.* 1656. ad ſex reſtrictum fuit, apud eundem de Lanteſca. De numero ſtatuto, & augmento Monialium, vel puellarum educandarum, ſatis egi. *Poteſt.* 69. & 70. Quibus autem non placet doctrina Sanchez, eo quia ſcripſit ante Bullas Clem. 8. Pauli .v. & Vrb. 8. vt aduertit Bellutus, *Opuſc.* Moral. *reſol.* 45. placeat ſententia Fagnani viri valdè eruditi, *in* 1. *p.* 3. *Decret. De Iuſtitia. Cap. Non amplius à num.* 33. vbi poſtquam partem exagitauit negatiuam, affirmatiuam docuit, dicens: numerum taxatiuum intelligi cum tacita conditione; niſi redditus Monaſterii augerentur. Vel rebus ſic ſtantibus, non poterit augeri; ergo auctis redditibus, augetur numerus. Mirum quippè non eſt, videre Fratr. Minores de Obſer. in Capitulis, & congregationibus augere, vel minuere numerum præfixum, quia ſequuntur conceſſionem Pauli .v. facta Miniſtro Generali Archangelo de Meſſana, *die* 26. *Nou.* 1606. vt notauit dictus de Lanteſca, *dicto loco*, *V. Augère num.* 2. & viget in ordine, attenta conuentuum paupertate, quæ ſtabilem non præſtat annonam. De aliis verò regularibus, non audeo dicere: poſſe augere, ſolo prætextu augmenti redditiuum, abſque S. Congregation. licentia, vt voluit Vrb. 8. De *Celebr. Miſſarum*. §. 7.

2 *Sed quandonam facienda ſit talis præfixio?*

Reſpondeo. Poſt conſtitutionem Vrbanam de celebratione Miſſarum, in Capitulis, & congregationibus, ex declaratione S. Congregat. *in eodem Decreto, Ad ſextum*. In quo de reſpondentia Religioſorum, vnà cum oneribus Miſſarum celebrandarum. Nec obſtat præfixionem factam eſſe vi decreti Pauli .v. ſed alteram fieri decreuit Sacra Congregatio; Nec Religio abſtinere debet poſt factam præfixionem; de congruo numero Nouitiorum recipiendorum, quia poſſunt in alio conuentu transferri. *ibid. ad* 17.

De Epiſcopo præſtante conſenſum, pro conſtruendis Monialiũ Monaſterijs.

SVMMARIVM.

 1 *Epi*

1 *Epiſcopus poteſt præſtare conſenſum pro conſeruandis Monialium Monaſterijs.*

Poteſtas CCXXVII.

1 POteſt Epiſcopus præſtare conſenſum pro conſtruendis Monialium Monaſterijs, ſeruatis ſeruandis, ex Trident. & S. Cõg. decretis, apud Gauãt. *in Enchirid. V. Monialium Monaſteria.* Sic habita Primò Sedis Apoſtol. ſpeciali facultate *ex Cap. vnico, De Exceſſ. Prælat. in 6.* & Clem. *Cupientes. De pænis.* Sine qua facultate, conſenſum Epiſcopi eſſe inſufficientem, declarauit S. Congregatio 10. *April.* 1615. Apud Ioan. Mariã Nouar. & Barboſ. *in Summ. Apoſt. deciſ. V. Monaſteria. Collect.* 504. Nec obſtãt priuilegia, quia reuocata ab Vrb. 8. incipit: *Romanus Pontifex*, 28. *Aug.* 1624. Nouiſſimè tandem ex Conſt. Innoc. X. incipit: *Inſtaurate*, *Tom.* 4. *Bullarij*, *pag.* 50 vbi ſic: *Nè deinceps aliquis mendicantium, vel non mendicantium domos, aut loca quæcumque recipere, ſeù conuentus incipere, vel ſundare præſumant abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, &c.*

Facultate tandem ſpeciali præmiſſa S. Apoſtolicæ, accedit conſenſus Epiſcopopalis præſtandus ad formã primò traditam à Clem. 8. *Quoniam ad inſtitutam*, ſub *datum*, 23. *Iulij* 1603. Quam Conſtitutionem habere locum in erigendis Monialium monaſterijs, teſtatur deciſum, 19. *Decembris* 1620. Sellius, *in Selectis, cap.* 90. *num.* 4. & notauit Tamburin. *De Iure Abbatiſſ.* 33. *quæſit. num.* 4. præſertim quoàd illam conditionem; *Niſi vocatis, & auditis aliorum, in eiſdem Ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus, ſeù Procuratoribus.*

Paritèr ſeruari debent conditiones, præſcriptæ à Sacra Congregatione, varijs ſub temporibus apud Gauant. *V. Monial. Monaſter. num.* 1. in erectione dictorum Monaſteriorum, quas refert Lezan. *in Summ. cap.* 25. *num.* 43. cuiuſmodi ſunt, quæ ſequuntur.

1 Ne erigantur noua Monaſteria, quibus ad minus 300. Scutorum redditus annui non aſſignentur pro 12 ſuſtentandis.

2 Nec ſine conſenſu Ordinarii loci.

3 Nec ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ indulto.

4 Nec niſi in locis muro cintis, & vbi copia confeſſariorum adeſt, aut facultates conducendi confeſſarium aliundè.

5 Nè erigantur in his locis, in quibus Monaſteria priùs erecta, laborant inopia.

6 Quod propè monaſterium, tollantur arbores altæ.

7 Quod in collocutorio nullo modo ſit porta, per quam aditus ſit ad Monaſterium.

Sequuntur aliæ notabiles conditiones indictæ à Sacra Congregatione pro Monialium Eccleſiis.

1 Quod clauis feneſtellæ pro communione Monialium, perpetuò ſit penès confeſſarium.

2 Ne permittatur in earum Eccleſiis cantus ſimplex, vel figuratus à perſonis ſecularibus.

3 Quod in Sepultura Monialium, quæ intrà clauſuram eſt, nè ſepelliantur extranei.

4 Quod ſi viget conſuetudo ſepelliendi Moniales in Eccleſia exteriori, permittatur.

5 Nè inſtituantur ibi confraternitates.

 Qui-

Quibus in Decretis S. Congreg. ſummariè adeſt totum id, quod attinet ad erectionem, vel conſtructionem Monaſter. & ſi quod reliquum deſideras. Inſpice DD. citatos.

De Epiſcopo præſtante conſenſum trãsferendi Monaſterium de vno, ad alium locum in eadẽ Ciuitate.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt præſtare conſenſum transferendi. Monaſterium de vno, ad alium locum in eadem* Ciuitate.

2 *Sed quid ſi dicta translatio fieret cum præiudicio alterius Monaſterij?*

3 *Sed quid de licentia Sedis Apoſtolicæ in præfata translatione?*

Poteſtas CCXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus præſtare cõſenſum transferendi Monaſterium de vno ad alium locum in eadem Ciuitate, vel Oppido, nõ ſeruatis tot conditionibus in poteſtate antecedenti, vel ſequenti enarratis. Ita 16. *quæſt. vl. & Cap.* Si *quis vult Monaſterium ſuum ad meliorandum, in alium locum ponere, fiat cum conſilio Epiſcopi, & fratrum ſuorũ, dimittat* Pre*ſbiterum in priori loco ad miniſterium Eccleſiæ.* Apud Eman. Rodriq. *Quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 13. ar. 7.* Portell. *tom. 3. V. Monaſterium à num.* 5. Dian. *reſol. moral. p. 3. tract. 2. reſol.* 156. & ſequuntur multi cum Alovſ. Ricc. *in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ.* 188.

Probatur: Mutare, ſeù transferre non eſt nouitèr erigere, ſed cum loci variatione idipſum manère, adeoque tota vis coercitiua Conciliorum, & Bullarum cit. ad nouam, realemque erectionem, & fundationem transfunditur, vt videre eſt in tenore, vbi ſic: *Non erigantur ſine licentia Epiſcopi, cuia intereſt attendere intereſſe aliorum Conuentuum, & Monaſteriorum, ob nouam erectionem, & introductionem*, quę eſt finalis ratio, quaque ceſſante, ceſſant diſpoſitiones Bullales; Bordon. *Controuerſ. Moral. contr.* 36. Nec valet retorquere ſic: Concilium, & Bullas citatas non militare de mutatione; quia in illis fit mentio de licentia Epiſcopi; igitur in mutatione non requiritur talis licentia, in quam non valère: quia mutatio ſtat in manibus iuris communis, in citatis capitibus, vbi *conſilium* accipitur pro *licentia.* Ideò ſic dici debet: quod licentia nouę erectionis eſt tot conditionibus vallata, cum inuocatione intereſſentium; Mutationis autem, niſi ad videndum: Num in Monaſterio derelicto relictus ſit Præsbiter? nè remaneat ſpelunca latronum? Neuè mutatio ſit impertinens, aliiſque nociua? vt dixi de Eccleſia ædificanda in præiudicium alterius. *Poteſt.* 64. vel ne fieret ad locum non exemptum, per quod patet ad inſtantiam; Vide Conſt. Bonif. *in Cap. Vn. De Exceſſ. Prælat. in 6.* vbi ſermo eſt de mutatione, & requirit expreſsè licentiam Epiſcopi. Afferre tandem poteris conceſſiones Apo-

poſtolicas, quibus gaudent quãplurimi Regulares, *vt* abſque dicta licentia poſſint de locis incõmodis, ad commodiora transferre Monaſteria, & Conuentus in eadem Ciuitate, vel Oppido; vt PP. Benedictini à Sixto. v. 25. *Nouembr.* 1587. cum clauſula ſeruanda, de conſilio, & conſenſu Capituli generalis, *Prædicatores* à Sixto 4. incipit: *Regimini Vniuerſalis.* Minores ab eodem Sixto. Minimi à Iul. 2. incipit: *Virtute*, in compend. Priuilegi. quæ omnes conceſſiones dicuntur abrogatæ à Tridentino, Eſtò ſit lucta *DD.* & ex parte affirmatiua defenduntur non abrogatas. Apud Miranda. *Man. Pral. tom.* 1. *quaſt.* 33. *ar.* 3. Tandem multi apud Lezanam *in Summ. V. Monaſt. Regul. num.* 33. expreſsè negatiuam ſuſtinent ſententiam, & non requiri in translatione in eodem loco, ſecùs in noua erectione, pro qua requiſita, & ſolemnitates præfatæ præire oportet. Lezana, *ibid.*

2 *Sed quid, ſi dicta translatio fieret in præiudicium alterius Monaſterij in eadem Ciuitate?*

Reſpond. cum Lezan. *d. loc. in fine*, requiri ſolemnitates, prout in erectione nouorum conuentuum, ob rationem motiuam bullarum, quarum finis viritim ſtat, quando præiudicium infertur tertio. Menſurari tamen oportet præiudicium, non ad libitum Clamantis Monaſterii; ſed ab Epiſcopo, cui videre erit: Num diminuerentur emolumenta clamantis, redditus, & concurſus Populorum, ex quibus alitur Monaſterium. Etenim fauor, & commoditas vnius non debet præiudicare eſſentialitèr alterum. Audiui enim intentum PP. Benedictinorum Meſſanæ, volentium transferre Monaſterium S. Mariæ Maddalenæ propè Monaſterium Ordinis Minorum Conuentualium S. Franciſci, & effectus non fuit ſortitus ob priuilegium, quo gaudent minores de non ædificando Monaſterio intrà ſpatium, 300. cannarum per aerem menſurandarum, vt dicam *Poteſt. ſequenti.*

3 *Sed quid de licentia Sedis Apoſtolicæ in præfata translatione?*

Reſpond. His noſtris temporibus non requiri, præſertim ſi talia Monaſteria poſt Bonif. 8. & Clement. 5. Regulares acquiſierunt. Ratio; licèt *in Cap. Vnico, De exceſſu Prælat. in 6. & Cap. Cupientes, De Pœnis.* requiritur id intelligendum de mutatione illorum, quæ tempore dictarum conſtitutionum Mendicantes habebant, non verò de illis poſtea acquiſitis, ex verbis in illis (*Hactenùs recepta mutare*) ergo de receptis, non verò recipiendis. Adeoque fundata poſt ann. 1300. circitèr non comprehenduntur; Neque ſi translatio fieret ad ducendam vitam hæremiticam in vallibus, ex Gloſſ. *in eodem Cap.* vt notauit Lezan. Neque demum ad extendendum, ampliandumque Conuentum requiritur facultas Ordinarii.

De Epiſcopo præſtante conſenſum pro conſtituendis nouis Conuentibus in ſua Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt præſtare conſenſum pro conſtruendis nouis Conuentibus in ſua Diœceſi.*

2 *Sed quid de Monaſterijs Monialium?*

Poteſtas CCXXIX.

1 POteſt Epiſcopus præſtare cõſenſum pro cõſtruendis nouis Conuentibus in ſua Diœceſi, ex Trident. 25. *De Regul. cap.* 3. vbi ſic: *Nè de cætero ſimilia loca, tàm mulierum, quàm virorum ſine Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta*; & ſequitur determinationem factam, *ſeſſ.* 21. *De Reform. cap.* 4. *& cap. ad Audiendam de Eccleſiis ædificandis*, ita notarunt multi cum Stephan. Vveyms. Apud Barboſ. *in Collect. ad Trident. in cit. Cap. num.* 14. Verùm conſenſus Epiſcopalis præſtandus erit poſt habita facultate S. Apoſtolicę, *in Cap.* 1. *De Exceſſ. Prælat. in* 6. Clem. 8. Vrb. 8. Nouiſſimè Innoc. x. incipit: *Inſtaurata.* Quibus duabus facultatibus habitis, antiquitùs obſeruabatur diſtantia cannarum vnius ab alio, ad vitandam alterutrius conturbationem, vt voluerat Clem. 4. incipit: *Ad Conſequendum* 300. diſtare vnum ab alio, quãque idem reduxit ad 140. cannarum, per aerem menſurandarum, quam ſecundam reſtrictionem noluit Iul. 2. incipit: *Exponi nupèr*, Fratribus Minoribus nocère, ſed ſtare voluit primæ diſpoſitionei, *Sorb. De Priuileg. Mendic. V. ædificare*. Hodiè tandem attendendæ ſunt Bullæ recentiores, quibus cedunt antiquæ, vt docet Bordon. *in Cõtrouerſ. Regul. Controuerſ.* 36. *nu.* 32. De præſtando, & obtinendo conſenſu ab alijs Religioſis. Ideò adeſt Bull. Clem. 8. incip. *Quoniam ad inſtitutam*, 23. *Iul.* 1603. vbi ſic: *Declaramus locorum Ordinarios: non poſſe licentiam ad nouos Conuentus etiam Mendicantium erigendos impertiri, niſi vocatis Prioribus, ſeù Procuratoribus, & alijs intereſſe habentibus, & cauſa cognita, conſtiterit, nõnos Conuentus erigendos commodè ſuſtentari poſſe.* Quam conſtitutionem Gregor. 15. incipit: *Cum aliàs* 17. *Aug.* 1621 confirmauit, & ampliauit ſic: *Nullam domum, ſeù Conuentum erigi poſſe, niſi forma ſeruata* Clement. 8. *& in eo ſaltem.* 12. *Patres, ex conſuetis eleemoſynis ſuſtentari valeant.* Ad quod acceſſit Decretum Vrb. 8. *De Celebrat. Miſſarum*, ex Conſtit. Greg. xv. ſic: *Si quæ verò licentiæ facultates, & indulta extiterint, vt abſque licentia Ordinarij erigerentur Conuentus.* Vltrà tacitam in Concilio, habere voluit expreſſam reuocatiõnẽ. 2 Vrb. 8. incipit: *Romanus Pontifex*. Voluit ſeruari formã Clem. 8. vt infrà. Nouiſſimè tandem Innoc. 8. incipit: *Inſtaurata.* 10. *Febr.* 1654. Vbi de paruis Conuentibus, eorumque ſuppreſſione, & erectione. Quamplurima inſupèr emanarunt Decreta; ex S. Congregatione 27. *Iulij*, 1655. approbata ab Alexand. 7. refert Lantuſca, *in Theatro Regular.* Ad delucidandam dictam Conſtitutionem, quam mihi non eſt addúcere, quia non de ſuppreſſis, ſed de nouitèr erigendis ſermonem præ manibus habeo. Num denique requiratur licentia Papę, etiam in illis Regularibus facultate præditis ante Tridentinũ,

vt

vt abſque licentia prædictę ſedis poſſint conſtruere Conuentus. Vnum reſoluam noſtris his temporibus, facultas demandarī. Ecce verba V. lib. 8. *Ordinum etiam non mendicantium* igitur vtrumque amplecti voluit, & ſequitur. *Interdicimus, & prohibemus, nè licentiarum, ſeù facultatum, per nos, vt præfertur. reuocatarum, & annullatarum, ſiuè alio quouis prætextu, vel cauſa etiam quantumuis priuilegiata, noua Monaſteria, Conuentus, & alia loca regularia huiuſmodi, niſi de expreſſa Ordinariorum licentia, ac ſeruata in omnibus, & per omnia S. Canonum, & Concil. Trid. Nec non Conſtitutionibus fęlicis record.* Clem. 8. quę incipit: *Quoniam ad inſtitutam, ac decretorum, de mandato eiuſdem Clem. nec non fel. memor.* Greg. 15. ergo ſecuriùs, & in praxi potenda, hæc eſt potiùs, quàm oppoſita.

2 *Sed quid de Monaſterÿs Monialium?*

Reſpond. Proculdubio adhùc dicta procèdere de his quòad licentias Sanctæ Sedis, & Ordinariorum. Immò in erectis abſque licentia Ordinarii, poſſe celebrare decreuit S. Congregatio. . . . *Aprilis, 1615. in vna Vicentina*, refert Barboſ. in *Collect. Bullar. V. Monaſteria Monialium*. Illud verò de partium, ſeù intereſſentium vocatione; omninò ſeruari cenſuit S. Congregatio, 19. *Decembris*, 1620. Quod denique 12. Religioſi viuere poſſint, & diſtantiam mille paſſuum; non eſſe obſeruandum, ex apertis verbis Greg. 15. vbi de viris Religioſis, docuerunt cit. DD.

Demum, ſi nulli erunt Regulares in loco, vbi erigendum erit Monaſterium, conſenſus erit petendus, & præſtandus ab incolis illius Ciuitatis, vel loci, ex mente Greg. præfati: xv. apud Cauant. in *Enchyrid. V. Regularium Monaſteria, num. 5. Quod ſi quis proceſſerit præteſtu licentiarum reuocatarum; ſciat ſe incidiſſe in excommunicat. ipſo facto incurrendam, & pœnam priuationis officiorum; & inhabilitatis.*

De Epiſcopo procurante Clauſuras Moniali ū inuiolabiliter ſeruari.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt procurare clauſuras Monialium inuiolabilitèr ſeruari.*

Poteſtas CCXXX.

1 Poteſt Epiſcopus procurare clauſuras Sanctimonialium inuiolabilitèr ſeruari, ex Tridentino, *ſeſſ.* 25. *De Regul. cap.* 5. ex Conſt. Bonif. 8. incipit: *Periculoſo*; vbi præcipit *Epiſcopis, ſub obteſtatione diuini iudicÿ, & intermìnatione maledictionis æternæ, vt in omnibus Monaſterÿs ſibi ſubiectis, ordinaria; in aliis verò Sedis Apoſtolicæ Authoritate clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligentèr reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent.* Quam ſanctam conſtitutionem firmarunt B. Pius v. incipit: *Circà paſtoralis Officÿ*, 2 5. *Iun.*

5. *Iun.* 1566. & Greg. 13. incipit: *Deo Sacris*. 29. *Decembris*. 1572. Ex varus igitur Sacræ Congregationis deciſionibus, apud Sperell. *in deciſ*. 97. *num*. 27. Quoties expedire iudicauerit, poterit clauſuras Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, ingredi, ad ipſam viſendam; hoc dico, non ſimpliciter, hoc eſt ad ſimplicem, & irrationabilem voluntatis motum; ſed fundatè ad notitiam violatæ, vel de proximo violandæ clauſuræ. Siuè in viſitatione, ſiuè extrà habitam. contrà Bonac. & De *Clauſur. Religioſ. quæſt*. 1. *p*. 6. & Mirand. docentes: in eo dumtaxat caſu quo conſtaret publicè violatam eſſe, non enim debet expectare factum eſſe, quia ſimul tenetur inuiolatam conſeruare, & violatam reſarcire, ex apertis verbis Trident. — Ingreſſo igitur Epiſcopo, ea, quę ad clauſuram ſpectat ordinare poterit, ſibi contradictores punire vi Tridentina, & S. Congregat. decretis, apud noſtrum Lantuſca, *V. Clauſura Monialium, num*. 12. huic poteſtati iuuat vidère dicta, de viſenda clauſura. *Poteſt*. 219, ſeù meliùs *Poteſt*. 268.

De Epiſcopo procurante omnia pignorata à ſuo Anteceſſore.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt immò tenetur procurare omnia pignorata à ſuo Anteceſſore.*

Poteſtas CCXXXI.

1 POteſt Epiſcopus procurare, immò tenetur, omnia pignora à ſuo anteceſſore. Multi apud Rodoan. *De Spolijs Eccleſiaſt. quæſt*. 10. Explicatur ſimul, & Probatur ſic: Si Anteceſſor pignorauerit res Eccleſiæ in ſui ſuſtentationem, vel alia ſimili occaſione; tenetur illas depignorare ſucceſſor, vel ſoluere expenſas à ſuo anteceſſore factas, tamquam hæres factus omnium illorum, quem reperit in Epiſcopatu, in fauorem rerum eccleſiaſticarum, & ſicut eſt paratus ad bona recipienda, ita ad damna reparanda; modo quo hæres reperit expenſas per teſtatorem de ſua hæreditate factas, ita repetere debet de ſuo patrimonio expenſas factas pro Eccleſia, vel ſuſtentatione ſui Prælati Anteceſſoris. Nec nouum videatur: Succeſſorem ſtare damnis; quia, ſicut ſtat pro emolumentis; ita pro expenſis, Adeò quod pignorata de ſe clamant reuocari ad propriam Eccleſiam, aliàs de pigritia Prælatorum dicerentur deperdi, ſeù alienari in damnum Eccleſiæ notabile, quod abhorrent iura Eccleſię.

Dicet quis: Pignora facta fuiſſe in præiudicium ſui ſucceſſoris. Reſpond. Nequaquàm ſi de pignorum expenſis craſſata fuit Eccleſia, vel ſuſtentatus eius Prælatus, quia nomine dignitatis, & nō perſonę operatus fuit anteceſſor; & meliùs, ſi pignoratio facta ſit de capituli aſſenſu, cuius factum magis tenet. vide *Poteſt*. 216. ex variis deciſ. Rotæ, apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg*. 120. Succeſſor in Epiſcopatu tenetur ad penſiones decurſas, & non ſolutas, tempore præ-

predeceſſoris, conſtita diligentia facta à penſionariis, quod facilitate negotium preſens.

De Epiſcopo prohibère pulſare campanas non benedictas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt prohibère campanas non benedictas, pulſari.*

Poteſtas CCXXXII.

1 POteſt Epiſcopus prohibère campanas non benedictas, pulſari. Ità S. Congregatio Rituum *in vna Abrutina*, 5 *Iul.* 1614. refert Barbof. *De Epiſcopo alleg.* 27. *num.* 48. in fine. Vſus benedicendi, ſeù vt aliàs vocant baptizandi căpanas, habetur ex Concil. Colon. *Tit. De Conſt. & conſecratiombus cap.* 14. & recenſetur à Gloſſ. extraord. *Quicumq; De Officio Cuſtodis*; vbi voces campanarum his duobus carminibus exploduntur.

Laudo Deum verum, Plebem voco, congrego Clerum.
Defunctos ploro, peſtem fugo, feſta decoro.

Quibus addit Concilium, inſtitutas eſſe campanas, vt earum voces timeant Dæmones. Repellantur hoſtes, fragor grandinum, procellæ turbinum; impetus tempeſtatum, & ventorum flamina ſuſpendantur, quæ omnia non naturali virtuti, ſed benedictioni aſcribuntur. Propterea de neceſſitate præcepti campanæ benedicuntur, tum ad præſtanda dicta beneficia, tum ad calcādam Caluiniſtarum opinionem. Ab Epiſcopo quidem, vt patet ex Pontificali, Rubr. *De Benedictione campanarum*, Sic ſuſpendi debet, vt commodè poſſit intus, & extrà tangi, tractari, & circumiri. Ecce verbum, *debet*, quod importat neceſſitatem præcepti. Apud Farinacc. *p.* 1. *tit.* 1. *dec.* 79. — Ad tollendas igitur DD. controuerſias, Campanæ, vel ſunt fabricatæ ad vſus profanos, vt vocetur Populus ad arma, ad exequendas ſanguinis cauſas; & 1 huiuſmodi ponuntur in Turribus, Caſtellis, aliiſque ſimilibus locis. vel ad vſus ſacros, ad executionē ritus Eccleſiaſtici, & hæ ponuntur in campanili Eccleſiæ; ideò primi generis non benedicuntur, 1 quia Eccleſia mitis ſequens manſuetudinem Chriſti abhorret illorum vſus, ſecundi verò generis vult Eccleſia benedici, & conſecrari, ad beneficium, & commoditatem totius *Populi* Chriſtiani. Nè igitur turbetur alterutrorum vſus, poterit Epiſcopus interdicere ſonitum illarum primi generis; præſertim quando benedictæ pulſantur, ſubſequente ad conſeruandum liberum vſum benedictarum. Cōcil. Lateran. *ſeſſ.* 2. *ſub Leon. X.* prohibuit campanas pulſari in Sabato Sancto, ante Cathedralem, & in Diœceſi ante Parochialem, quod nōn obſeruatur in campanis minoribus intrà Eccleſiam; ex Sacra Congregatione, 9. *Febr.* 1628. apud Piſcar. *in Praxi Ceremon. lib.* 3. *ſeſſ.* 8. *cap.* 4. *num.* 6. Truſlentiſ. *lib.* 1. *c. cap.* 27. *num.* 98. Vide Poteſt. 40. vbi de benedictione; ſi qui vero habent priuilegium benedicendi veſtes ſacras,

cras, Paramenta, Eccleſias, & Cæmeteria, noſtris hiſce temporibus, intelligitur cum limitatione, præter calices, & campanas.

De Epiſcopo prohibente laicis ſuperfluos ornatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt prohibère laicis ſuperfluos ornatus.*

Poteſtas CCXXXIII.

1 POteſt Epiſcopus prohibère laicis ſuperfluos ornatus Ita Michael Aga, *in Tract. De Exbibendis Auxilijs fund.* 18; Apud Barboſ. *De Epiſcopo, alleg.* 107, *num.* 35. Virorum, atque mulierum ornatus ſuperfluos profanos, & laſciuos maximè ad ludos, turpia, & inhoneſta excitantes prohibet Epiſcopus tamquam Iudex criminum, & peccatorum, diſſipans vitiorum ſemina, & diſpoſitiones ad Dei offenſam; adeoque expedit Iudici Eccleſiaſtico, *ex Cap. Nouit. De Iudicijs*; omne crimen prohibère; vt in ſua Diœceſi ſcandala, occaſiones, cunctorumque malorum cauſæ eradicentur, virtutes, vtque obſeruantias Chriſtianæ fidei ſeminentur; verè enim dicti ornatus ſunt currus, & auriga damnationis. Nil enim eò excitatur homo ab peccatum, quam deprauatos mores. In ornatus mulierum videndo. Eò hodiè quàm corrupti mores, in veſtitu, cibo, & greſſu; vt vix dignoſci poſſit Nobilis, à Plebeia, eorumque luxus, qui regnant, præcipuè feſtiuis diebus, in quibus Epiſcopus vitare, & prohibère debet, ſi muneri impoſito ſatisfacere vult.

De Epiſcopo prouidente de Vicario in Parochia, pro Vacantia Rectoris.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt prouidère de Vicario in Parochia, pro vacantia Rectoris.*

2 *Sed quid vbi nullus ſit, qui onus ſubire voluerit.*

Poteſtas CCXXXIV.

1 POteſt Epiſcopus prouidère de Vicario in Parochia pro vacantia Rectoris. Ita diſponente Trident. *ſeſſ.* 24. *De Reformat. cap.* 18, refert Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 53. *num.* 81. *& Alleg.* 60. *à num.* 1. Verba Tridentini ſunt: *Debeat Epiſcopus ſtatim habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum, in ea Vicarium cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur.* Itaque diſponit Concilium, quod habita notitia vacationis per obitum, Reſignationem, priuationem, vel ex limite, tenetur Epiſcopus prouidère de Vi-

Vicario, qui immorari nequit vltra 3. menses ad ſummum, vt aſſerit Maſſaor. *De Requiſ. 1. dub. 13.* — 1. Nec opus eſt examinari, modò idoneus ſupponitur. — 2. cum congrua, quæ non excedit vltrà duos aureos, ſingulis menſibus, perpenſatis qualitatibus perſonæ, beneficii, & loci; *ibid. dub. 25.* — *donec de Rectore*, &c. cuius ſenſus eſt, deputationem factam, abſque cauſa graui non poſſe definere, vſque ad prouiſionem Rectoris, quod enim ſemel placuit, ampliùs diſplicere nequit; *Ex regul. iuris in 6.*

2 *Sed quid vbi nullus ſit, qui onus ſubire voluerit?*

Respond. Sæpè casū accidere poſſe ob inopiam Sacerdotum, vel insufficientiū. Tunc enim poterit Episcopus viciniori parocho parochiam commendare, vel aliis per hebdomadam, hoc tamen pacto, vt die, noctuque non deſtituatur Animarum cura, absentia viee paſtoris. Si autem Vicarii nominatio ad beneficiatos pertinet, Epiſcopus poterit præfigere x. dierum terminum, ex Bulla B. Pii .v. incipit: *Ad exequendum*; Addit Concilium. Si opus fuerit. Nam in caſu quo Miniſtri Rectoris mortui, præſtare poterunt interea curam Animarum, non erit opus Vicarium conſtituère. Immò apparet ex Concilii verbis: Eccleſiam non eſſe deſtituendam, in Animarum detrimentum, ſed ſubueniendam per Miniſtros idoneos, quibus deficientibus opus erit Vicarium conſtituere.

De Epiſcopo prouidēte idoneos Miniſtros in Sacramētorum admini- ſtratione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt prouidère idoneos Miniſtros in Sacramentorū adminiſtratione.*

Poteſtas CCXXXV.

1 POteſt Epiſcopus prouidère idoneos Miniſtros in adminiſtratione Sacramentorum. Quia ſeptem eſſe Areana, ſeù Sacramenta, quibus Deus mirabilitèr operatur in Eccleſia, ſuoſque fideles; quorum alterum diuerſam materiam, & formam, ſeù diuerſis locis, & temporibus, ſibi vindicare videtur, oportet diuersos Miniſtros idoneos applicare, præter id, in quo conueniunt Miniſtri inter ſe. Nam omnes Sacerdotes idonei ſunt ad ſacrificandum, ſed non omnes ad abſoluendum, vngendum, vel matrimonii Sacramento aſſiſtendum. Propterea Epiſcopus ob alterutrorum exigentiam, aptare debet Miniſtros idoneos, & iuxtà eorum aptitudinem prouidère. Et quia quinque ſunt Sacramenta ab inferiori Sacerdote miniſtranda videlicet: Baptiſmus. Pęnitentia, Euchariſtia, Extrema Vnctio, & Matrimonium. Par erit reperire quinque Miniſtrorum genera, vel omnes in vno, ad ritè, ſanctèque miniſtrandum, vt per ſe, vt ſunt Parochi, vel per alios, vt ſunt Coadiutores, ſciant quid equum erit: finique benè inſtructi de materia, forma, intentione, tempore, loco, ſolem-

nitate, aliiſque requiſitis ad ſanctè miniſtrandum.

Enim verò Miniſter Baptiſmi aſſumptus ab Epiſcopo, vel Sacerdos, de Parochi licentia, in ſua Parochia ſciat: Materiam eſſe aquam naturalem, non verò mixtam, ſeù ex floribus diſtillatam; formam verò. *Ego te Baptizo, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Non verò in nomine Chriſti, vel SS. Trinitatis. Intentionem eam eſſe oportet, quā habet S. Mater Eccleſia in tali munere, & ſufficit virtualis, non verò habitualis, vel interpetratiua, ex communi DD.

In miniſtrādo Sacram Euchariſtiam, quilibet Sacerdos decentèr, & honorificè, *ex Cap. Sanè De Celebr. Miſſarum*, eſt idoneus, modo non ſit aliqua cenſura irrètitus, & omni tempore (*Die Paſchatis excepto*) Particulas illas, vnà cū hoſtia Sacrificii cōſecratas, vel de oſtiolo acceptas ſingulis, ſingulas miniſtrare poterit. Paritèr infirmis die, noctuque, abſq; Ieiunii nota, deferendam, decenti tamen apparatu, velatam *ex eodem Cap. Sanè.* ea proceſſione, & luminibus, proût vſus obtinuit, in obſeruantiam catechiſmi, & Ritualis Romani.

Pro Pęnitentię Sacramento, Miniſtri idoniores ſunt aſſumendi exemplo, & doctrina pollentes, quique ſint Iudices, & Arbitri inter Deum, & homines, diſtinguētes lepram à lepra, & quia iuriſdictionem in foro interno iudicialē exercent; propterea vigiles eſſe oporter, in materia, ſpecie, malitia, grauitate, lenitate, & reſeruatione peccatorum, quęque cenſurata, dubia, certa, integrè confeſſa, cum cordis contrictione, vel attrictione, quæ conſiſtit in dolore offenſæ, Deo factę cum propoſito in poſterum non offendendi. Atque præmiſſa ſi opus fuerit ſatisfactione, proferre debet formā. *Ego te abſoluo.* Medicus pariformiter debet eſſe Confeſſarius curando criminum plagas, applicando frigida calidis, & calida frigidis, animando infirmum, cuius Deus non vult mortem, ſed vt magis conuertatur, & viuat. Si quis verò pænitens indiſpoſitus fuerit, proût caſus acciderit, abſtineat ab abſolutione, donec ſit parère paratus. In articulo verò Mortis, ſciat abſolutionē poſſe impēdere ad nutum, vel vocationem infirmi, qui integram poterit facere confeſſionem formaliter, & ſi nō materialitèr. Nec abſolutionē retinere, quia tunc nulla reſeruatio.

Pro Extremę Vnctionis Sacramento, Parochus, ſeù alii de illius facultate ſciant: materiam eſſe oleum oliuę ab Epiſcopo benedictum, quo vngere debent, infirmi potentias, viſus, auditus, olfactus, os, manus, pedes, & renes. Repetendo formam ſingulis membris. *Per iſtam Sanctam Vnctionem, ✠ & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per .N. deliquiſti. Amē.* Vſus talis vnctionis eſt, poſtquam Euchariſtiam ſumpſerit. Sed laudabiliùs docet Becan. *De Sacrament.* antea, quia ad reliquias peccatorum purgandas eſt inſtitutum. Tu autem vſum tene, & Rituale obſerua. Neque id repetas eadem in infirmitate. Niſi reinciderit in mortis periculum.

Pro Matrimonii Sacramento, Parochus præmiſſis denunciationibus, ad impedimenta, tùm impedientia, tùm dirimentia, purgāda in ſpōſalibus, ſponſo, & sponsę in

in debita ætate conſtitutis benedictionem Eccleſiæ impertitur, cum annuli benedictione ad præſcriptum Ritualis Romani, *Titulo De Sacram. Matrim.* In quo accuratè inſpicienda erunt: Arbor conſanguinitatis, & cognationis ſpiritualis. Copula licita, & illicita, in linea recta, & tranſuerſali, nè error accidat in impedimentis iure canonico ſancitis, neuè celebretur Sacramẽtum tẽporibus prohibitis, de quibus *Poteſt.* 46. Pro vagis autem, & peregrinis fas erit recurrere ad Ordinarium.

Demum in reliquis, Clericos eſſe oportet in ſuo gradu miniſtrantes, tamquam membra ſuo capiti concordes. In adminiſtratione verò Sacramentorum Confirmationis, & Ordinis, Epiſcoporum eſt, præ oculis ſemper habere Miniſtros idoneos.

De Epiſcopo puniente Seculares, abſque licẽtia accedentes, & alloquentes Moniales in Monaſterijs, etiã exẽptis ſuæ Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt punire Seculares quoſcumque accedentes, & alloquentes Moniales abſque debita licentia.*

Poteſtas CCXXXVI.

1 Poteſt Epiſcopus punire Seculares quoſcumque, tàm laicos, quàm Eccleſiaſticos, abſque debita licentia accedentes, & alloquentes Moniales, vel alias perſonas intra ſepta degentes, in Monaſteriis ſuæ Diœceſis, *ex Cap. Periculoſo. De Statu Regularium in 6. Cap. Monaſteria. De Vita, & honeſtate Clericorũ.* vbi vetitus fuit acceſſus, & frequentia, tàm laicis, quàm eccleſiaſticis. Ita ſuſtinent Bonac. *De Clauſura*, P. 3. 4. *p.* 1. Dian. P. 3. *tr.* 2. *reſol.* 48. Summa, *V. Acceſſus.* In executione tamen legis Papalis, ferè vbique eſtat Conſtitutio Epiſcopalis, ſub excommunicatione, nè quis ad Monaſteria etiam exempta, vt dixi fuſiùs *Poteſt.* 31. accedere audeat. Dixi exempta, quia Epiſcopus per Trident. *ſeſſ.* 21. & 25. *De Regul. & Monial. cap.* 7. & 8. facti ſunt Sedis Apoſt. delegati pro Monialium ſeruanda clauſura, vt benè notauit Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 102, *num.* 74. Verba autem in ſupradictis capitibus ſunt: *Arceantur, Moneantur, & Suſpendantur*, vt retuli *Poteſt. cit.* 31. *ſub num.* 1. quod eſt fundamentum poteſtatis punitiuæ.

Nota tamen terminos prohibitionis, *Accedere, frequentare, & Alloqui*; quorum primi propter Allocutionem prohibentur, ideò accedens, & frequentans ſine allocutione non eſt puniendus ad metam contrauentionis, ſed ſcandali, quod ſæpiùs euenit in frequentatione vetita, *in d. Cap. Monaſteria*, ex quo, ſi Clericus frequentaret, & monitus non deſiſteret, erit ſuſpendendus ab Epiſco-

ſcopo. Immò poterit excommunicari, *ex Cap. Clerieus, ibid.* Neque permittitur acceſſus ad crates cum prętextu docẽdi ſonum, vel muſicam, ex S. Congregat. 17. *Septembr.* 1583. Gauant. Enchirid. V. *Monialium Alloc. à n.* 4. Pro Patribus autẽ, & Matribus Monialium, extrà dies prohibitos non requiritur licentia, ex S. Congregat. 15. *Ian.* 1616. idipſum pro Monialium filiis, eadem 15. *Martij.* 1619. Gau. *ibid. n.* 7. & 8. Incurrere docent: Alloquẽtes de domo vicina, etiam per nutus, vel ſigna DD. Apud Dian. *P.* 10. *tr.* 14. *reſol.* 50. adhùc cũ Cõuerſis. Sũm. *Dian. V. Acceſſus. num.* 3. Collige ex dictis: citatam poteſtatem punitiuã omnium exterorum accedentium, & alloquẽtium Moniales, fundatam eſſe in contrauentione legis Papalis, & Epiſcopalis.

De Epiſcopo puniẽte Regulares accedentes, & alloquẽtes Moniales, etiam exemptas, abſq; debita licẽtia in Monaſterijs ſuę Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt punire Regulares abſque debita licentia accedentes, & alloquentes Moniales in Monaſterijs ſuæ Diœceſis.*
2 *Sed quid de Regularibus alloquentibus Moniales exẽptas eiuſdem ordinis?*
3 *Sed quid de Superiori locali?*
4 *Sed quid de pœnis Regularium alloquentium?*

Poteſtas CCXXXVII.

1 POteſt Epiſcopus punire Regulares accedentes, & alloquentes Moniales, abſque debita licentia, in Monaſteriis etiam exemptis. Ita *ex Iuribus citatis Poteſt. antecedenti*, & Conſtitut. Greg. xv. Incipit: *Inſerutabili. nonis Februar.* 1622. Nouiſſimè Alex. 7. Incipit: *Sacroſancti*. & Decreta S. Congregat. ſub Clem. *ix.* 11. *Maij.* 1669. quę omnia clamant in fauorem poſitæ poteſtatis. Vide Doctores citatos *Poteſt.* 21. & 127. vbi fuſiùs de allocutione, & pœnis contrà transgreſſores. Prohibitum omninò antea fuit omnibus Regularibus, accedere, & alloqui Moniales abſq; licentia S. Congregat. ſub pœnis priuationis officii, vociſque actiuę, & paſſiuæ ipſo facto incurrendis, aliiſque eiuſdem S. Congreg. arbitrio, de mandato Sixti .v. *nonis Maij*, 1590. quod fuit ſub Vrbano 8 ab eadem Sacra Congregatione, *ſub die Kal. Decembris* 1623. moderatum, in quo tributa fuit facultas Ordinariis locorum, vt poſſint per quatuor vices ad ſummum concedere, quolibet anno, cuicunque Regulari, vt Moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu coniũctas poſſit alloqui, diebus feſtiuis, Sabato, & Vigiliis, aut in Aduentu, & Quadrageſima exceptis, vt per extenſum notaui *Poteſt.* 31. cui ſucceſſit aliud de *Anno* 1624. ad Conſt. Greg. xv. Vbi: Regularis alloquens à Diœceſano tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato

to coerceri, & puniri poteſt. De modo autem puniendi Regulares tranſgreſſores alloquentes, me refero dictis *Poteſt.* 114. vbi fuſiùs.

2 *Sed quid de Regularibus alloquentibus Moniales exẽptas eiuſdem ordinis?*

Reſpond. Incurrere, ex Decreto S. Congregationis. Apud Barboſ. *in Collect.* 513. *num.* 9. & vigore Greg. XV. *De exemptorũ priuilegijs*, & magis habere locũ voluit S. Congregat. ſub Vrb. 8. in omnibus Regularibus abſque debita licentia accedentibus, & alloquẽtibus Moniales exemptas. Quod etiam procedit de Vicario Conuentus, niſi in abſentia Prioris, vel Guardiani, ex Sacr. Congregatione 1. *Septembris*, 1617. Apud Sell. *in Select. cap.* 35. *num.* 13.

3 *Sed quid de Superiori locali?*

Reſpond. Non incurrere, ex deciſ. S. Congregat. 20. *Iul.* 1640. 21. *Nou.* 1641. quòd ſeruari videtur in omnibus locis: vt notat dictus Lanuſca *in Theatro v. Alloquutio. Vide Poteſt* 31. *ſub num.* 1. *Incurrunt* prætereà excommunicationem ipſo iure comminatam à S. Canonibus, latamque per edicta Epiſcoporum. Alloquentes de domo ſua vicina, *Ratio*; quia acceſſus eſt prohibitus propter alloquutionem, ſic tenet Henriq. *lib.* 13. *cap.* 26. Alloquentes autẽ, cũ monialibus non reſpondentibus. Vel ſi monialis ſola loqueretur, DD. rixant, *idem ibid.* Neutiquam autem incidere dicuntur ſcribentes literas, Homobon. apud Dian. P. 13. *tr.* 2. *reſol.* 48. Incurreret tamen ille, qui colloqueretur per quadrantem horæ, cum dimidio, immò per quodcũque modicum temporis ſpatium, per Decretum nouiſſimum Sacræ Congregat. ſub Clem. 9. *citatum num.* 1.

4 *Sed quid de pœnis Regularium alloquentium?*

Reſpond. Attentis Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionibus, & S. Cõgregat. decretis, hucuſque citatis ex vna. Et priuilegiis regularium exemptorum, vt non poſſint excommunicari, ab Epiſcopo ex alia, ſic reſoluere placuit: Nulli dubium eſſe Regulares tranſgreſſores p. m. labem incurrere & priuationem officiorum, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ex Decreto S. Congregat. 1. *Iul.* 1606. & Altero, *nonis Maij.* 1590. quoad cenſuram adhuc incurrere, quia non ſimpliciter latam ab Epiſcopo, ſed à Sede Apoſtolica; cuius ipſe eſt Delegatus conſtitutus. *Itaque* tranſgreſſore reperto, debet, & tenetur Epiſcopus ad ſuos Superiores remittere; tamquàm delinquentem extrà clauſtra iuxtà formam Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 14. roboratam à B. Pio V. incipit: *Circà Paſtoralis* & Clem. 8. incipit: *Suſcepti muneris*; quibus concordant nouiſſimè diſpoſitiones, & Decreta; Ecce verba vltimi Decreti, ſub Clem. 9. *Qui ad Monaſteria Monialium, quomodouis ab Ordinarij iuriſdictione quomodolibet exempta, & etiam ipſis Regularibus ſubiecta, vel aliàs ſpeciali mentione digna, abſque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium, cum Monialibus, aut alijs intrà Clauſuram degentibus, peccare mortaliter, eoſque ſub excõmunicationis, priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, alijſque contrà Regulares accedentes, ſine licentia ad Monaſteria Monialium; ſtatutis pœnis, poſſe ab Or-*

di-

dinario, tamquam Sed. Apoſtolicæ Delegato, coerceri. Quam declarationem ſeruari iuſſit, & approbauit Clemens IX. 7. *Iunij*, 1669. Cui acceſſit Neapolitana iuriſdictio, in controuerſia inter Emin. Caracciolũ Ordinarium: & Dominum Nuntium, decis. à Sacra Congregatione, *ſub 16. Nouembris, 1669.* ſic: *Poſſe Ordinarium punire; & nec teneri remittere ad Nunciaturam; ſed ad Superiores*: prout fuit exequutum.

De Epiſcopo puniente pænitentiarium recuſantem audire cõfeſſiones vndequaque ad ſe accedentium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt punire Pænitentiarium, recuſantem Confeſſiones audire.*

Poteſtas CCXXXVIII.

1 POteſt Epiſcopus punire Pænitentiarium recuſantem cõfeſſiones audire, omnium ad ſe vndequaque accedentium ex Diœceſi. Ita decisum fuiſſe teſtatur Aloyſ. Ricc. in *Praxi Fori Eccleſ. reſol. 477.* & Nicol. Garc. *P. 5. cap. 4. num. 18.* refert Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Allega. 55. num. 6.* & quia de Pænitentiariis cathedralibus, eorumque conſtitutione, munere, & præbenda abunde diximus *Poteſt.* 113. hic tantummodò de pœna, ipſo recuſante, & negligente, & quia de iure antiquo, & Trident. Pænitentiarius eſt Ordinarius cõfeſſarius in tota Diœceſi, paratus audire omnium, & ſingulorum confeſſiones, cum aſſignatione præbendæ; ideò ſui muneris deſes, vel recuſans poteſt ab Epiſcopo puniri, tamquam deſertor ſui inſtituti, immò iuſtitiæ violator ob præbendã, & ad meram negligentiæ puniri, vel priuari, tamquã contraueniens fini principali, & primario ſuæ inſtitutionis.

De Epiſcopo puniente, & inquirente crimina in ſua Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt punire, & inquirere crimina in ſua Diœceſi.*

Poteſtas CCXXXIX.

1 POteſt Epiſcopus punire, & inquirere crimina in ſua Diœceſi, à quibuſdam commiſſa, ex *Cap. 1. De Officio Ordinar. & Cap. Conquirente*. Ratio quia Epiſcopus eſt Iudex conſtitutus ad correctionem, & reformationem ſibi creditæ gregis, quorum ſalus de Epiſcopi manibus eſt requirenda; ideò more *Iudicum ſeculi*, poteſt inquirere, & punire criminoſos, & debitis afficere pœnis, extra conſcientiæ forum in exercitium ſuæ iuriſdictionis, prout diximus abunde *Poteſtatibus* 193. 194.

194. *De Regularibus Poteſt.* 195. & de exequutione dictæ iuriſdictionis puniendi, & carcerandi *Poteſt.* 198. Cauſæ denique inquirendæ ſunt piæ, & ſpirituales, puta pertinentes ad Fidem, Religionē, & Sacramenta, vel Adulteria, ſacrilegia, concubinatus, vſuræ, ſortilegia, blaſphemię, periuria, ſodomiæ, inceſtus, falſificatio literarum Apoſtolicarum, violationes Monialium, & clauſurarū, quæ omnia cognoſci debent à Iudice competente, cuiuſmodi eſt Epiſcopus, vt docuit Petrus Greg. *in d. Cap. Conquirente, cap.* 6. Ioſeph Vela, *in tract. De Poteſt. Epiſcopi, P.* 1. *num.* 43. Ab aliquibus tamen defenduntur huiuſmodi crimina eſſe mixti fori, & dari locum præuentioni, ideò currere pro vtroque Iudice. Apud Molina *De Brachio Seculari, lib.* 1. *cap.* 4. & Dian. P. 1. *tr.* 2. *reſol.* 88. Alii demum dixerunt Epiſcopum habere ſimplicem audientiam, & non poteſtatem, ergo prædicta, ſed vtrorumque ſententiæ minantur neruis eccleſiaſticis, *in Bulla cenæ*, lege Barbol. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 107. *num.* 37.

De Epiſcopo puniente plus æquò victoualia vendētes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt punire, corrigere, immò excommunicare victoualia plus æquò vendentes.*

Poteſtas CCXL.

1 Poteſt Epiſcopus punire, corrigere, immò excommunicare, victoualia plus æquò tranſeuntibus vendentes. Ita *ex Cap. Placuit, De Emptione, & Vendit.* iuncta Gloſſ. Hęc poteſtas coercet laicos, nam clerici prohibentur negotiari. *Cap. Conſequens* 88. *diſt.* quia timent flagellum Saluatoris, qui eiecit vendentes de Tēplo 2. *ad Thimot.* 2. vendentes cariùs alienigenis vectoualia, pharmaca, merceſque falſas pro bonis, cum tanto reipublicę detrimento ob quod ad reſtitutionem tenentur ex D. Thom. 12. *quæſt.* 96. *ar.* 4. Enimuerò prætium taxatum a Principe, vel Magiſtratu, non poteſt augeri ad libitum vendentium, quia indamnum cēderet Reipublicæ. Aliàs ſibi vſurparent Principis poteſtatem, violādo iuſtitiam publicam, ideò tamquam communitatis damnificatores, & 7. præcepti violatores, denunciantur Presbitero, (ideſt Epiſcopo) *ex textu* 95. *diſt.* à quo punitur, & corrigitur. Nè tranſeuntes, & peregrini ampliùs fraudentur, & æquo omnibus vendātur. Nihilominus hanc poteſtatem vſu receptam non eſſe, docet ipſa praxis, & conſuetudo. Eo quia à Principe, vel Republica pæna pecuniaria impoſita eſt, quam magis timent vendentes, ideò videtur de Epiſcopi permiſſione remiſſa eis, à quibus magis occurritur huiuſmodi crimen contrà hoſpitantes, vel tranſeuntes. Vagos, & peregrinos.

Q

R

De Epiſcopo recipiente reſignationes beneficiorum in Diœceſi exiſtētium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt recipere reſignationes beneficiorum in Diœceſi exiſtentium.*

Poteſtas CCXLI.

1 POteſt Epiſcopus recipere reſignationes beneficiorum in Diœceſi exiſtentium, iuſta de cauſa, vt infrà. Multi apud Couar. *lib.* 3. *Variar. cap.* 20. *num.* 8. Proſper de Auguſt. Quarant. *in Summ. Bullar. V. Beneficiorum reſignatio*, & quod de iure ſpectant ad Ordinarium reſignationes recipere, patet, ex textu *Admonet, De Renunciat. &* Cap. 1. *De Rerum permutatione*. Clement. *Multorum de pænis*, vt notauit Flamin. *De Reſignat. lib.* 7. *quæſt.* 14. *num.* 1. — De Reſignatione beneficiorum curatorum decreuit Gregor. 13. Incipit: *Humano vix iudicio. Nonis Ian.* 1583. Apud Quarant. *d. loco*, vbi de iurium ceſſatione, publicatione, & capienda poſſeſſione eſt ſermo completus. Addidit B. Pius V. incipit: *Quanta Eccleſiæ*, 1. *Aprilis* 1568. Cauſas reſignationis, ſine quibus nullę forent, refert Fillinus, *tract.* 41. *De Benef. cap.* 10. *num.* 13. Suntque tales, — 1. Si beneficiarius ſit ſenio confectus — 2. Si infirmus, vel valetudinarius. — 3. Si laborat morbo incurabili. — 4. Si corpore vitiatus, Puta: cæcus, claudus, proût dixi *Poteſt.* 80. *&* 141. — 5. Si crimine obnoxius, homicida, Symoniacus, Adulter. — 6. Si cenſura irretitus. — 7. Si nequit, vel non debet Eccleſię, aut beneficio inſeruire. — 8. Si plura obtinuerit beneficia. — 9. Si contingerit beneficiarium ad aliud beneficium promoueri. — 10. Si fuerit Religionem ingreſſurus, vel Matrimonium initurus. — & 11. Si reſidère ſecurus nequibit in loco beneficii; quibus omnibus exaratis cauſis, alias adiecit Pontifex 1. Si reſignaturus ſit in Sacris cōſtitutus; debet aſſignare, vnde ali, & commodè viuere poſſit: & in reſignatione facere mētionem de titulo, ad quem ordinatus fuit, aliàs nulla foret reſignatio, ex Tridentino, *ſeſſ.* 21. *De Ref. cap.* 2. Vbi

2. Vbi voluntarias prohibet reſignationes, ſed non priuationes. — 2. Quod reſignatio debet eſſe abſoluta, nulla conditione adiecta. Aliàs ſi prætenderetur ſucceſſio à reſignante, irrita eſſet reſignatio. Apud Bonac. *var. tract.* 1. *De Symonia, quæſt.* 4. §. 14. beneficio iurepatronatus excepto, de quo vide *Poteſt.* 123. — 3. Ordinarii admittentes reſignationem, his de cauſis non debent cōferre ſuis conſanguineis, affinibus, & familiaribus, aliàs videtur facta in fauorem Ordinariorum, qui incurrerent ſuſpenſionem à collatione, electione, & inſtitutione beneficiorum, & ſi ſtante ſuſpenſione contrafecerint, excōmunicantur, ex Rota, apud Farinacc. *deciſ.* 17. *nu.* 3. & de hac accurata B. Pii diſpoſitione vide P. *poſt. Impot.* 11. Habita reſignatione, & iurium ceſſatione in beneficiis, publicanda erit vacantia intrà ſex menſes, ſi citrà montes, & nouem ſi vltrà, & ſeruata forma publicationis Gregor. 13. *cit.* confertur beneficium, Sequitur bulla cum clauſula Si *ſecus, ac etiam, quidquid præter, vel contrà formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum ex tunc vires, & effectum decernimus non habere.* Quæ clauſula in Bulla B. *Pii* v. eſt decretum irritans, & annullans receptiones, reſignationes aliàs factas, collatas, & prouiſas. De vacantia denique multiplici beneficiorum ſatis dixi *Poteſt.* 76. Num autem dictæ cauſę in quacunque vacantia recurrant? *Reſp.* negatiuè; ſed dumtaxat in reſignatione, ſecùs in morte, in qua verè dicitur beneficium vacare.

De Epiſcopo reconciliante Eccleſiam pollutā propter homicidium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reconciliare Eccleſiam pollutam propter homicidium.*

2 *Sed quid de homicidio inuoluntario in Eccleſia ab Ebrio, caſu, vel fortuitò?*

3 *Sed quid de voluntario in cauſa?*

4 *Sed quid de homicidio patrato in Eccleſia ad ſui, vel proximi defenſionem, obq; iuſtum moderamen?*

5 *Sed quid de effuſione facta ante, vel in ipſa Eccleſiæ ianua?*

6 *Sed quid ſi recepto vulnere extrà Eccleſiam, effuſio fieret in Eccleſia?*

7 *Sed quid de eo, qui ſe occideret in Eccleſia?*

8 *Sed quid de percuſſo in Eccleſia, iaculo immiſſo ab alio extrà illam?*

9 *Sed quid de effuſione ſanguinis facta in Eccleſia ob fidei defenſionem?*

Poteſtas CCXLII.

1 POteſt Epiſcopus reconciliare Eccleſiam pollutam, propter homicidium. Ita *ex Cap. Propoſuiſti. De Conſecratione Eccleſiæ*, & communitèr apud Doctores, Dico tamen: Eccleſiam verè

non pollui, quia ſancta domus orationis eſt, inquinamenti incapax. Cenſeri tamen pollutam volunt S. Canones, ad terrendum fideles, qui videndo Eccleſiam purgari, pariter & ipſi expiari cogantur proprias culpas. Apud Durand. *In rationale diuin. lib. 1. cap. 14. num.* 10. & melius Suarez, id fieri in pœnam, & deteſtationem facti, & actionis ſacrilegæ, patratæ in perniciem Eccleſiæ, quæ abſtinet à diuinis, donec reconcilietur, quod totum euenit de Eccleſię ſtatuto, & quia variç recenſentur cauſæ, ob quas cenſetur Eccleſia polluta. Inter quas primum locum vindicare ſibi videtur homicidium voluntarium, & peccaminoſum; de quo magis iniuriatur Eccleſia, quæ clamat ad ſponſum de voce humani ſanguinis ad ſui præſentiā effuſi, ſicut Gen. 10. *Vox ſãguinis fratris tui clamat ad me de Terra*. Sponſus igitur eius Epiſcopus recõciliãs sponsã cum Deo in noua reconciliatione, reſarciendo deſpectum in ſui preſentiam malitiosè patratum, Hac in re non eſt ambigendum, quia in praxi. Dubia tamen emergentia in ſequentibus ſoluentur.

2 *Sed quid de homicidio inuoluntario in Eccleſia ab Ebrio, caſu, vel fortuitò?*

Reſpond. In caſu Eccleſiam non pollui, quia nulla iniuria, ex nulla culpa, nullaque malitia, idipſum ſi de lapide cadente quis occideretur, vel eius ſanguis effunderetur de vulnere. Ita Gambar. *De Caſibus reſeruatis, cap.* 15 *caſ.* 6. Vgol. Sayr. Farinacc. *in Praxi, titulo de homicidio, qu.* 125. *num.* 22.

3 *Sed quid de voluntario in cauſa?*

Reſpond. Cenſeri pollutam; Ratio, quia & ſi non in ſe, tamen in cauſa fuit volita mors illa culpabilis, & iniurioſa, vt patet de eo, qui in Eccleſia tumorem carnis ferro aperit, & Magiſtro percutiente diſcipulum; ex quibus mors ſequuta fuit, quę non præiudebatur in ſe, ſed in cauſa; ſolet enim mors accidere de plagarum ſciſſione, atrocibuſque verberibus tequium diſcipulorum, in quibus Magiſtrorum aliqui non attendunt. Ita ex mente Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 251. & ſequitur Barboſ. *P.* 2. *Allegat.* 28. *à num.* 15.

4 *Sed quid de homicidio patrato in Eccleſia ad ſui, vel proximi defenſionem ob iuſtum moderamen?*

Reſpond. Eccleſiam non pollui tali homicidii genere, quia illud non eſt voluntarium iniurioſum, & peccaminoſum, ſed iuſtè patratum, & cohoneſtatum, ex recto fine, & intentione occidentis, qui ſe defendere cogitur, & non aliter valens, quam inuaſorem occidendo, ideo mors ſequuta eſt cauſa defenſionis. Ad illud tandem de iuſto moderamine inculpatæ tutelæ, dico: concurrentibus aliis circumſtantiis, modis, & cauſis, cum quampluribus, apud Barboſ. *d. loco. à num.* 16. *& nu* 19. vbi cum aliis probat moderamen inculpatum probari melius, quãdo mortuus prius percuſſiſſet agreſſorem.

5 *Sed quid de effuſione facta ante, vel in ipſa Eccleſia ianua?*

Reſpond. Eccleſiam non pollui, cum Graff. *in Aureis deciſ. P.* 1. *lib.* 2. *cap.* 48. *num.* 11. contrà Gambar. Ratio, quia gradus, & ianua non ſunt Eccleſia, ſed Eccleſię; ſumus enim in odioſis, & len-

ſenſus reſtringitur ad Eccleſiam, intra cuius ambitum fieri oportet effuſio de ſententia Facundez, *in v. Eccleſiæ præceptis, tract. 1. lib. 3. cap. 14. num. 37.* Vbi docet Eccleſię nomine venire totum illud ſpatium internum de tecto ad pauimentum, & de parte interna vnius, ad alteram partem alterius parietis. Nec argumentum de Immunitate, ab Henriquez valet, quia quoad immunitatem ſumus in fauorabilibus, vbi latior interpetratio, propterea in Eccleſiæ gradibus habetur immunitas, ſed non pollutio, ſeù violatio. Ita Sāchez, *ibid.*

6 *Sed quid ſi recepto vulnere extrà Eccleſiam, diffuſio fieret in Eccleſia?*

Reſpond. Eccleſiam non violari, quia effuſio illa ſequitur ad vulnus iniectum extrà, vbi factum fuit peccatum, adeoque culpa non comitatur effuſionem, ſed vulnus; idipsū ſi ſequeretur mors. Secùs è contra, ex Gloſſ. *Cap. vn.* Apud Graff. Eman. Rodriq. Henriq. & Vgol. *loc. cit.* §. 1. *verſ.* 3.

7 *Sed quid de eo, qui ſe occideret in Eccleſia?*

Reſp. Eccleſiā Pollui, Ratio, quia mors illa eſſet iniurioſa; & peccaminoſa, cum nemo ſit ſuæ vitæ Dominus, ſicut dico de iuſtè ſuſpenſo, de ſententia iudicis in loco ſacro: Ratio quia mors eſſet iuſta morienti, ſed non loco, qui remanet fædatus ob iniuriam ei factā. Si verò mors ſuprà tectum accideret, nulla eſſet Eccleſiæ iniuria, iuxtà reſtrictionē iuris violationis. Apud Alterium, *De Cenſ. cap. 1. verſ.* Sed quid. & Facundez. P. 2. *lib. 4. cap. 4. num.* 17.

8 *Sed quid de Percuſſo in Eccleſia, iaculo immiſſo ab alio extrà illam?*

Reſpond. Morte, vel effuſione ſequuta, Eccleſia pollueretur, quia delictum eſſet verè in ea patratū. Maior autem eſſet difficultas de percuſſo extrà Eccleſiam, iaculo emiſſo ex ipſa, ad quam nonnulli dixerunt pollui, quia homicidium initiatum ab illo intrà Eccleſiam; ſed veriùs negatiuè tenendum, quia verè attenditur actus conſumptio, & non initium. Ita Caetan. cum Vgol. *d. loco, verſ.* 4.

9 *Sed quid de effuſione ſanguinis facta in Eccleſia ob fidei defentionem?*

Reſpōd. Eccleſiam cenſeri pollutam ex parte inuadentis, quia iniurioſa violatio ſe tenet ex parte iniuriantis, ſeù occidentis, & propter eius iniquam actionem dicitur actus peccaminoſus, & coinquinatiuus Eccleſię quid quid ſit ex parte Martyris, qđ eſt terminus iniuſtè occiſionis. Ita interpetratur cū aliquibus, Gloſſ. *V. Sanguinis in Cap. vn.* Apud Sayr. *De Cenſ. lib. 5. cap. 16. n.* 53. Facundez, & Alii.

De Epiſcopo reconciliante Eccleſiam violatam ob ſanguinis effuſionem.

SVMMARIVM,

1 *Epiſcopus poteſt reconciliare Eccleſiam violatam ob voluntariam, & iniurioſam ſanguinis effuſionem.*

Poteſtas CCXLIII.

1 POteſt Epiſcopus reconciliare Eccleſiam violatam, ob ſanguinis voluntariam, & iniurioſam effuſionem intrà eam. Ita *ex Cap. Propoſuiſti. & Cap. vn.* De *Conſecrat. Eccleſia. in 6.* Cuius hęc ſunt verba: *Interdum, & aliquãdo vulnera inferuntur; fraternitati tua taliter reſpondemus, quod manente Eccleſia, & Altari, ipſa reconciliari poterint per aquam cum vino, & cinere benedictam.* Hęc poteſtas explicãdo, & declarando, Probatur: Primò effuſio debet eſſe voluntaria, & iniurioſa, inſtar quo declaratum fuit de homicidio *Poteſt. antecedenti.* Quapropter excluduntur effuſiones prouenientes ex cauſa naturali, Medicinali, & fortuita, quę ſi permixta fuerit cum iniuria, arbitriò Epiſcopi erit iudicanda. Secundò: Sanguis emiſſus debet eſſe humanus, nam brutalis non polluit Eccleſiam, cum ex hoc nulla moralis iniuria, quæ ad violandam Eccleſiam debet eſſę peccaminoſa, & intrinſecè mala. Nec dicas: effuſionem pręfatam Animalis eſſe iniurioſam intrinſecè, & quandò in detrimentum proprii domini mactatur in loco ſacro. Inquam non, quia aliud eſſet iniurię genus, & non quo fędatur Eccleſia. Apud Raguſ. Caned. Vgol. & Sayr. *De Cenſ. lib. 5. cap.* 8. ex quo ſi ſanguis de corpore mortuo effunderetur, quadam ex infirmitate, qua patiebatur, vel ob prę ſentiam inimici, vt toties expertum fuit, non pollueretur Eccleſia, quia ſanguis ille non humanus, ſed cadaueris eſſet. Tertiò: Sanguinis effuſio indicat abbundantiam, & copioſitatem, per quod excluditur modicitas, ratione deſumpta ex ſignificato nominis, *effuſio*, apud Lopez, P. 1. *cap.* 33. Raguſ. De *Miſſa, quaſt.* 60. *num.* 1. Hyppol. *conſil.* 80. *num.* 26. Nota tamen, quandoque ex leui percuſſione magnam ſanguinis copiam effundi, vt in rixa paruulorũ, in quibus percuſſio non eſt læthalis; ideò nec lęthaliter iniuriata, ſeù polluta cenſeretur Eccleſia, apud Nauar. *in Manual. cap.* 27. & Graff. *lib.* 1. *cap.* 48. Quartò, demum: effuſio debet eſſe publica, & non occulta, nam hæc non ſufficit ad finem intrinſecum S. Canonum, qui eſt, cenſeri ab hominibus fœdatam, vt dixi *Poteſt. antecedenti*, quod ſi occulta fuerit, & poſt aliquot dies publicaretur, & per teſtes idoneos probaretur, ex tunc incipit pateſieri violatio, non adfinẽ, quia publicitas non polluit, ſed occultam, manifeſtam facit, & declarat, apud Nauar. *loc. cit.* Conſulit autem Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 28. Rectorem Eccleſiæ, quando incipit notitia caſus eum Epiſcopo denunciare, qui iuxtà *I*nquiſitiones determinabit: Ad maiorem confirmationem, Confeſſarius ex Sacramentali confeſſione ſciens pollutam Eccleſiam, poterit ibi diuina celebrare, ex communi DD. ſententia, apud Sayr. *De Cenſ. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 11. & Steph. de Gaeta, *in Cap. Ad limina*, 20. *quaſt.* 1. §, 5. *num.* 521.

De

De Epiſcopo reconciliante Eccleſiā pollutā, propter ſeminis effuſionem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reconciliare Eccleſiam pollutam propter ſeminis iniurioſam effuſionem.*
2 *Sed quid de ſeminis emiſſione in Eccleſia in concubitu licito?*
3 *Sed quid de occulta ſeminis iniurioſa effuſione?*

Poteſtas CCXLIV.

1 POteſt Epiſcopus reconciliare Eccleſiā pollutam propter ſeminis peccaminoſam effuſionem, *ex Cap. vnic. De Eccleſia conſecrat. lib. 6.* vbi ſic: *Si Eccleſiam pollui ſanguinis, aut ſeminis effuſionem contingat, reconciliari poterit.* Quod ſic probando exponam: Effuſio debet eſſe voluntaria, & peccaminoſa, ſiuè malitia, ſiuè alio peccato patrata, per quod excluditur inuoluntaria, vt in ſomnis, vel ex naturali ſeminis fluxu, nam illa; & non hac iniuriatur locus Deo ſacratus, Apud Eman. Rodriq. *tom. 2. quæſt. 36.* Graff. Vgol. & Mirand. — 2. Semen debet eſſe humanum, hoc eſt hominis, vel mulieris; per quod excluditur effuſio cuiuſlibet animalis irrationalis, nam eo non fœdatur moralitèr, & iniurioſè Eccleſia, ſed tantum materialitèr ex qua nulla iniuria voluntaria. Sic ex citatis cum Miranda, *Man. Prał. tom. 2. quæſt. 39. §. Secundus caſus.* — 3. Effuſio debet eſſe copioſa, proùt explicatum remanet de ſanguine, *Poteſt. antecedenti.* Addo non neceſſe eſſe in terram cadere, ſed ſi in vaſe, aut veſte dicitur verè effundi in ambitu Eccleſię, ex Gambar. *De Caſibus reſer. cap. 15. caſ. 6. num. 2.* — 4. Effuſio debet eſſe intrà Eccleſiam, ex quo ſi ſupra tectum, in Cauerna, Sacriſtia, Choro, Turri, Tribunis, aut Confeſſionariis, extrà Eccleſię corpus, non dicitur pollui, & maximè ſi in cameris ad latus Eccleſiæ. — De porta, & gradibus, dicendum; ſicut de ſanguine, & homicidio *Poteſt. 241.* ad quæ lex pœnalis non ſe extendit, vt docuit Facundez, *d. loco, ibid.*

2 *Sed quid de Seminis emiſſione in Eccleſia in concubitu licito?*

Reſpond. Poſt DD. ſuctam, dicendo Eccleſiam nō violari, præcipuè quando neceſſaria in ea fieret mora, ſcandalo, & contemptu ſemotis. Ratio, quia eſt actio licita, & honeſta vi Sacramenti Matrimonii, & nullo iure prohibita; ergo ea non iniuriatur Eccleſia. Nec dicas iniuriari, eo quia in tali loco, vt de Iudice ſuſpendēte Reum in Eccleſia, vbi iuſtè Reum, ſed iniuſtè in loco. *In*quam non valere, quia in iuſtitia Rei, publicitas, ſcandala, & contemptus non deſunt, ſeù ſaltem ibi prohibitio, hìc verò nulla, in iure reperitur. lege Sà, *V. Eccleſia, num.* 14. Vaſquez, *cap. 2, diſp. 98.*

3 *Sed quid de occulta ſeminis iniurioſa effuſione.*

Reſpond. Proùt de ſanguinis effuſione *Poteſt.* 243. §. 4. Non enim erit cenſenda polluta Eccleſia, quouſque publica, & probata fuerit. Etenim in re tanti ponderis, non de facto rei, ſed ex eius publica notitia moueri nos oportet, quidquid apud Deum, cui ōnia patent, quæ hominibus latēt.

Po-

De Epiſcopo reconciliante Eccleſiam pollutam ex cauſa ſepulturæ Defuncti excommunicati.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reconciliare Eccleſiam pollutam ob ſepulturam defuncti excommunicati.*

2 *Sed quid de notoriè excommunicato, & in articulo mortis, ob ſigna doloris abſoluto?*

3 *Sed quid, ſi in Eccleſia polluta Sacerdos celebraret Miſſam, vel officia diuina?*

4 *Sed quid de celebrante, ſciente poſt inceptam Miſſam, Eccleſiam eſſe pollutam?*

5 *Sed quid agendum in longa Epiſcopi abſentia, ſtante Eccleſia polluta?*

6 *Sed quid de Eccleſia tantum benedicta?*

Poteſtas CCXLV.

1 POteſt Epiſcopus reconciliare Eccleſiam pollutam ob ſepulturam defuncti excommunicati. Ita *ex Cap. Conſuluiſti, De Eccleſiæ conſecratione*. Vbi licèt ſit ſermo apertus de Cœmeterio, vbi antiquitus tantum erat ſepultura, maiori tamen ratione concludit de ipſa Eccleſia; vt notauit Nauar. *in Manual. cap. 27. num. 257.* Ratio, quia ſic occurritur Eccleſię neganti participationem, & ſepulturam fidelibus excommunicatis, ideò quia in huiuſmodi ſepultura fit præſumptio, & rebellio, iniuriatur Eccleſia in dicto capite, & indiget reconciliatione. Subdunt DD. communitèr: hunc excommunicatum, ſiuè ſit fidelis, ſiuè infidelis, vel hæreticus, debere eſſe notorium, denunciatum, ſeù publicum; nam ſi occultum, ſeù non reputatum, tolleratur, ad vitandum ſcandalum, ex Conſtit. Martini .v. incipit: *Ad vitanda.*

2 *Sed quid de notoriè excommunicato, & in articulo mortis, ob ſigna doloris abſoluto?*

Reſpond. Eccleſiam non cenſeri pollutam in tali caſu in eius ſepultura, quia ingemiſcente peccatore, Eccleſia orat pro illo, & in ſinu ſuo recolligit, propterea non recipit iniuriam, neque violatur. Apud Nauar. *in Cap. Alma Mater. P. 1. §. 11. num. 4.*

3 *Sed quid, ſi in Eccleſia polluta Sacerdos celebraret Miſſam, vel officia diuina?*

Reſpõd. Sacerdotem ſcientem, & celebrantem ſolùm incurrere p. m. non autem cenſuram, quia nullo iure præſcribitur, ſicut conſtat de irregularitate, quam incurreret celebrans in ſuſpenſione. Apud Henriq. *lib. 9. de Miſſa, cap. 27.* Siluest. *V. Conſecratio, quæſt. 9.* Mirand. *tom. 2. quæſt. 39. ar. 6.*

4 *Sed quid de celebrante ſciente poſt inceptam Miſſam Eccleſiam eſſe pollutam?*

Reſpond. communitèr cum diſtinctione, quod ſi ante conſecrationem, relinquat, ſi poſt, proſequatur. Apud Vgol. *De Cenſ. lib. 2. num. 8.* Scorr. *lib. 2. De Miſſa.* Homob. *De Exam. Eccleſ. p. 1. tr. 4. cap. 14. quæſt. 138.*

5 *Sed quid agendum in longa Epiſcopi abſentia, ſtante Eccleſia polluta?*

Reſp.

Reſpond. Duplex eſſe remedium: vel quod Epiſcopus concedat diuinorum celebrationem in loco non ſacro, in altari portatili, ſi quod ius valeret, hodiè tamen videtur eſſe reſtrictum iure Tridentino, inſpice tamen *Poteſt.* 43. Vel meliùs in Oratoriis priuatis, vel locis ad celebrandum inſtitutis. Vel de Epiſcopi licentia recõciliare poterit Abbas, vel eius Vicarius Generalis, Aqua ab Epiſcopo benedicta, vino, & cinere permixta ex Sacra Congregatione in Rotomagẽſi 13. *Iulij.* 1601. Neutiquam verò poterit committere ſimplici Sacerdoti. Miranda *in Man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 39. *nr.* 8. apud Barboſ. *De Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 28. *à num.* 56. Nec valet inferre ex contraria opinione dicente: conſecrationem eſſe de natura delegabilium ab Epiſcopo, vt dicam ipſe P. *poſt. Imp.* 35. ergo & reconciliatio. Enim verò diuerſorum non eſt illatio, valdèque diſcrimen inter vtramque. Nam reconciliatio non eſt reconſecratio: quia Eccleſia per fœdationem, conſecrationem non amittit, ſed tantum ſuſpenſa cenſetur, ob iniuriam iniectam. Modo quo Sacerdos ſuſpenſus à diuinis non dicitur execrari, nam tranſacta ſuſpenſione, vel de iure, vel abſoluta, nil vlterius obſtat, vt poſſit celebrare.

6 *Sed quid de Eccleſia tantùm benedicta?*

Reſpond. Sic violatam reconciliatione indigère, eo tamen pacto, quod ſola aqua benedicta abluitur, ad differentiam conſecratæ. Ratio, quia acceſſorium ſequitur naturam principalis, docet tamen *Piaſech. in Praxi Epiſcopi.* P. 1. *cap.* 5. *De Conſecratione Eccleſiæ,* quod in abſentia Epiſcopi Eccleſia conſecrata, & polluta, poterit lauari aqua ex orcizata, & interim celebrare, donec reconciliatur per Epiſcopum. Similitèr poterit Eccleſia benedicta reconciliari per ſimplicem Sacerdotem, idipſum docnit Armilla, *V. Conſecratio, num.* 2.

De Epiſcopo reconſecrante Eccleſiam in totum collapſam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reconciliare Eccleſiam in totum collapſam.*

Poteſtas CCXLVI.

1 Poteſt Epiſcopus reconſecrare Eccleſiam in totum collapſam, quando prius fuerat conſecrata, vel rebenedicere, ſi benedicta. Ratio, quia iterum ędificata nõ eſt eadem, licèt ſit iiſdem conſtructa lapidibus. Nam conſecratio, vel benedictio non cadit ſuprà lapides, & materiam, ſed ſuprà totum conſtructum; itaque eo collapſo, vnà cum illo, collapſa paritèr omnia fuere accidẽtia, & benedictiones, Idipſũ de maiori parte corroſa; ita vt oporteret nouitèr innouare. Sic Gloſ. *V. Innouata, cap. De fabrica.* Adde contrà Aduerſarios adducentes exemplum de naui deſtructa, iiſdem reconſtructa lignis, quæ eadem eſt: non currere pro re immobili Eccleſia, cuius totum ex talibus ſitu, & forma deperditur,

tùr, vnà cum benedictione in eius collapſu: Iterata itaque materialitèr, iiſdem lapidibus, & forma; non tamen moralitèr in eodem ſtatu domus Dei, ideò iterum conſecranda, vel rebenedicenda. Multi apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 27. *à num.* 16. Si quæ verò minor pars fuerit collapſa, non erit reconſecranda, quia minor à maiori parte in benedictione trahi poteſt: vt meliùs dicam P. *poſt. Impot.* 146.

De Epiſcopo reconſecrante Cæmeterium pollutum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reconſecrare Cæmeterium pollutum ſanguinis, aut ſeminis effuſione, vel ſepultura excommunicati.*

2 *Sed quid, quando delictum cõmitteretur in porta Eccleſiæ, vel in illa diuidente Cæmeteria contigua?*

3 *Sed quorum ſumptibus?*

Poteſtas CCXLVII.

1 POteſt Epiſcopus reconſecrare Cęmeterium pollutum ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut ſepultura excommunicati, modo quo diximus tribus antedictis poteſtatibus. Ita expreſsè in *Cap. Conſuluiſti, De Conſecrat. Eccleſiæ,* & quia de Cęmeterio ſatis egi *Poteſt* 39. vbi de contiguo, & non contiguo, modò illud fuerit ab Epiſcopo, vnà cum Eccleſia conſecratum; hìc addo: polluta Eccleſia, cenſeri quoque Cęmeterium, quod eſt eius acceſſorium, pollutum, apud Mirand. Azor. & Perer. *quæſt. forenſ. lib.* 1. *quæſt.* 3. *num.* 8. quod volet de Cæmeterio contiguo tantum, & non de ſeparato, apud eoſdem. Itaq; ex duobus, Violata Eccleſia cenſetur violatum contiguum, etiam ſi contiguitas ſit cũ vno tãtum pariete intermedio, e contrà verò ſi pollueretur Cęmeteriũ contiguum, non ideò Eccleſia; ratio, quia acceſſorium non trahit principale, per quod patet ad Poteſtatem.

2 *Sed quid quando delictum committeretur in porta Eccleſiæ, vel in illa diuidente Cæmeteria contigua?*

Reſpond. Quando in porta, dũtaxat violari Cæmeterium; quia Eccleſia prædefinitur ſibi ambitum in interiori parte inuiolatum, ideò porta currit pro Cęmiterio tamquam locus Eccleſiæ adiectus. Quòad illud verò pariete diuidente duo Cęmeteria, dico: vtrumque violari Cęmeterium vel in dubio illud, ad quod fuit inclinata effuſio violatiua; ita apud DD. citatos; reconciliatio tandem facienda erit ab Epiſcopo, ſi conſecratum; ſi verò benedictum fuerit à Parocho, aqua ſolum benedicta de Epiſcopi licentia.

3 *Sed quorum ſumptibus?*

Reſpond. Eorum, qui polluerunt Eccleſiam, iis tamen abſentibus, vel deficientibus Populum, vel ſecundum conſuetudinem loci. Ita docet Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi, cap.* 29. §. 8. *num* 9.

De Epiſcopo remouente Vicarium Generale, ex cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt remouere Vicarium Generale, ex cauſa.*

2 *Sed quanam ſit cauſa remouendi?*

Poteſtas CCXLVIII.

1 POteſt Epiſcopus remouère Vicarium Generalem, ex cauſa. Eſt doctrina Laurentii. *De Iudice ſuſpecto cap. 4. num. 9.* cũ Sbroz, vt infrà, & Nauar. *in Praxi, deciſ. 627:* vbi docet ad libitum poſſe remouère, habetque locum, etiam ſi fuiſſet confirmatus à Papa; hoc ad oſtendendam ſuperintendentiam, & prædominium abſolutum, & liberum, quod habet in re tanti momenti: vt ſicut in ejus conſtitutione elegit, quem ſibi placuit, vt dixi *Poteſt. 111.* Idipſum in eius reuocatione. Ad differentiã Vic. Sede Vac. qui ad libitum remoueri nequit à Capitulo. Apud Aloyſ. Ricc. *in Collect. deciſ. P. 5. coll. 1602. num. 101. & 154.* & ſi dubiũ fuerit de Vicario electo ab Epiſcopo, & à Papa confirmato, legatur Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 54* vbi docet ad differentiam electi immediatè à Papâ, quem Vicarium Apoſtolicum alii vocarunt. Adeò tandem alii docuere, etiam ſi Epiſcopus iuraſſet non reuocare, vt notauit Cauell. *contra Cauer. qu. 717.* & meliùs apud Quarant. *V. Sede Vac. §. 12. quaro, num. 3.* Clariùs autem Sbroz, *in tract. de Vicario Epiſcopi, lib. 3. quaſt. 32.* Dixi *de Cauſa*, quæ eſt ſecurior pars tenenda, quia variatio à iure improbatur abſque illa, *ex Cap. Publicatio. De Electione.* Nec obſtat conſtitutionem fuiſſe ad beneplacitum; tùm quia talis clauſula voluntatem liberam non importat; ſed ad arbitriũ boni viri, referri vt voluit Abbas, *in C. Verum, num. 6. De foro competenti.* Sas. *in L. Si ſic legatum, num. 6. De Lege 1.* Felinus, & Alii. Tum etiam, quia ſicut eius beneplacitum non fuit merè, ſed fundatum in Vicarii conſtitutione, ita in eius remotione.

2 *Sed quanam ſit cauſa remouendi?*

Reſpond. Eſſe notabilem ignorantiam, preuaricationem in officio, impotentiam, & his ſimiles, quæ ſufficiunt ad depoſitionem Vicarii à Capit. *V.* Conſtituti, Immò his minores, & tandem rationabilis cauſa, quę in euentu rerum boni viri arbitrio occurreret, ſufficeret, vt placuit multis, apud Quarant. *d. loco.*

De Epiſcopo renunciante dignitati, & loco Epiſcopatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt renunciare dignitati, & loco Epiſcopatus.*

2 *Sed quid, ſi abſolutè renunciaſſet?*

3 *Sed apud quem facienda renunciatio?*

Poteſtas CCLXIX.

1 POteſt Epiſcopus renunciare dignitati, & loco Epiſcopatus, ex cauſa. Quam Poteſtatem ſuſtinent multi apud Fuſch. *De Viſit. lib. 2. cap. 18. num. 10.* Flamin. *De Reſignat. lib. 1. cap. 17. num. 13. in cap. Ad ſupplicationem, de Renunciatione*, & melius, *cap ſeq. Niſi quampridem, De renunc.* vbi ſex aſſignantur cauſę reſignationis, his duobus carminibus comprehenſę.

Debilis, Ignarus, Malè conſcius, Irregularis.

Quem mala plebs odit, dans ſcandala cedere poſſit.

1 *Debilis*, ideſt infirmitas continua, & ſenectus, quę impotentiam induceret, probandam per teſtes idoneos, familiares, & Medicos, ac per iuramentum ipſius. Apud Iudicem Summum Pontificem, cui ſoli erit iudicare de reſignatione.

2 *Ignarus*, ideſt ſcientia muneri neceſſaria carens, immò ſi non reſignaret, cogeretur ad id, quia nil turpiùs, quam ignarus ad Cathedram.

3 *Male conſcius*, ideſt propter criminis conſcientiam, eſtque in caſu quo crimen, poſtque peractam pęnitentiam, impeditur ab ordinis executione:

4 *Irregularis*, quod intelligas de irregularitate perſonæ, ex defectu ſubiecti ſuprauenient, in qua etiam cogitur ad renunciandum.

5 *Quem mala plebs odit*, Ideſt propter ſummam plebis malitiam, quę impediret Pręlato regimen.

6 *Dans ſcandala*, Quod intelligitur de actiuo, & paſſiuo à Bellett. *diſquiſ. Clericorum.* P. 1. Fuſch. & Maiol. *De Irregular. lib. 1. cap. 2. num. 4* Quibus omnibus cauſis interiectis, renunciat, vel renunciare cogitur dignitati, vel loco; habendo tamen vnde ali, vtque non mendicare poſſit.

2 *Sed quid, ſi abſolutè renunciaſſet?*

Reſpond. *Intelligi* de loco, ita Gratian. *in diſceptat. forenſ. cap. 291. num. 50.* Itaque renuncians loco, poterit cauſa ceſſante, redire, vel eligi, aut alteri loco aſcribi, vel tamquam titularis de licentia Ordinarii eius, ſubditos ordinare poterit, *ex eodem Capite.* Nec aliàs impediretur ab ordinum executione. Verum quippè inter cauſas renunciandi enumeratas tres habere locum defendunt quamplures, *Irregularitas* videlicet, *Scandalum, & Malitia*, Alię verò cogunt, quod eſt valdè notandum.

3 *Sed apud quem facienda renunciatio?*

Reſpond. Apud Summ. Pontificem, ex Clement. 1. *De Renunc.* vt reſoluit Flamin. *lib. 7. quaſt. 11. num. 17.* Ratio quia de reſeruatis ad ipſum Pontificem, apud quem reſidet Poteſtas priuatiua, & depoſitiua, ex Trident. *ſeſſ. 13. De Ref. cap. 16.* vt innui *Poteſt. 236.* ita in caſu.

De

De Epiſcopo reſeruante ſibi Caſus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi reſeruare Caſus.*
2 *Sed quid de Delegatione?*
3 *Sed quid de Subdelegatione?*
4 *Sed quando nam ceſſat Reſeruatio?*
5 *Sed quid de abſolutione data abſque legitima facultate?*
6 *Sed num licebit Epiſcopis reſeruare caſus in Articulo Mortis?*
7 *Sed quænam ſunt peccata reſeruabilia?*
8 *Sed num Epiſcopus poſſit ſibi reſeruare Cenſuras iure nemini reſeruatas.*

Poteſtas CCL.

1 POteſt Epiſcopus ſibi reſeruare caſus, ita nouiſſimè ex Trid. *ſeſſ.* 14. *De Pænit. cap.* 7. vbi ſic: *Vndè meritò — Cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potius peculiari iudicio reſeruare — Epiſcopis omnibus in ſua cuiq; Diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionē — liceat, &c.* Poſtquam de iure antiquo, *in Cap. Si Epiſcopus, De Pænit. & Remiſſ.* fuerat ſtatutum, quod ſemper ſeruari probat ipſa vetuſtas, de quo ſcripſerunt integros tractatus Homob. *De Caſibus Reſeruatis* Capiauill. Bonacin. Lell. Zech. Gābar. ideò nec impugnanda, neq; contradicenda eſt hęc Poteſtas, ſub Anathematis pęna, in eodem Concilio, *d. loco, can.* 11. *Si quis dixerit: non habere ius reſeruandi ſibi caſus, niſi quoad externam politicam, atq; ideò caſuum reſeruationem non prohibere, quo minus Sacerdos à Reſeruatis verè abſoluat: Anathema ſit.* Rationes autem conſentaneę plures ſunt, quas aduxi *Poteſt.* 1. Quapropter pro comperto, & ipſa praxi, accedere nitimur ad deſtinatos Sacerdotes pro abſolutione reſeruatorum, tamquā ad legitimos, & competentes Iudices in foro conſcientię; Meminerit tamen Epiſcopus in reſeruatis, miſericordiæ potiùs quā temeritatis, quia oportet ſequi Chriſtum ſumma pietate repletum. Aliàs Dominus largus, ſeruus auarus, concedendo quampluribus idoneis, reſeruatorum facultatem.

2 *Sed quid de Delegatione?*

Reſpond. Satis egi *Poteſt.* 1. *citata*, & quia muneri conſentaneum videtur: facultatem illam reſeruatorum aliquibus prudentioribus, Presbiteris Secularibus, & Regularibus delegare in Eccleſia Cathedrali, & locis ab ea remotis, prout obtinuit vſus, ideo praxis tenenda, vt poſſint remedia, vndèquaque inueniri, ab ouibus Chriſti ſanguine redemptis.

3 *Sed quid de Subdelegatione?*

Reſpond. Non deeſſe quamplures docentes: Delegatos pęnitentiarios in caſu occurrente aliis confeſſariis miniſterium abſolutionis poſſe impendere. Eo quia conſtituti ad vniuerſitatem cauſarum. Tum quia per modum legis inſtitutos vi eiuſdem habent ſubdelegare in caſibus occurſis, vt benè notarunt ex S. Congregat. Piaſech. Megal. Homob. & Alii, apud Barboſ. *De Poteſtate Epiſcopi, Alleg.* 52. *num.* 4 vbi ſubdit: niſi per modum licentiæ fuerit facultas impenſa, vel ad ali-

aliquos caſus, tunc enim ſubdelegare haud poſſent. Apud Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi, cap.* 36. vide *Poteſtatem* 129. vbi clarius.

4 *Sed quando nam ceſſat reſeruatio?*

Reſpond. Ordinariè tribus modis ceſſare reſeruationem, 1. per reuocationem factam à Reſeruante, vel ſucceſſore. Secundò per mortem, modò facta ſit reſeruatio ab illo, tamquam ab homine; ſecùs ſi per modum ſtatuti, & conſtitutionis. Tertiò per excommunicationem, vel ſuſpenſionem Superioris, vt aduertunt Naldus, Molſeſ. & Facundez, apud Homob. P. 1. *cap.* 2. *aſſer.* 7. quod tertium intelligi verè oportet de Reſeruatione facta ab homine. Nam ſi per ſtatutum, ſemper ſtat, adhùc poſt mortem ſtatuentis. Apud Capiauill. *dicto loco, cap.* 5. *quæſt.* 2. *in fine.*

5 *Sed quid de abſolutione data abſque legitima facultate?*

Reſpond. Confeſſiones eſſe nullas, atq; Confeſſores excõmunicatos, cum pœna priuationis officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ſimul inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda. Nec diſpenſari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſtolica. Adhærat etiam pœna inhabilitatis etiam audiẽdi confeſſiones, ſed hodiè ſublata eſt. Vide Quarant. *V. Caſus reſer.* Neque pretextu priuilegiorum ampliùs Mendicantes abſoluere poſſunt reſeruata Epiſcopis, abſque eorum expreſſa facultate obtenta, ex Sacra Congregatione 24. *Septembr.* 1665. *ſub* Alex. 7.

6 *Sed num licebit Epiſcopis reſeruare caſus in Articulo Mortis?*

Reſpond. Negatiuè, ex Trid. *d. loc. cap.* 7. ibi enim ceſſat omnis reſeruatio, quod magis declarauit Sylueſter, *V. Abſolutio*, & Couar. *in Cap. Alma mater, P.* 1. §. 11. *num.* 8. Articulus etenim dicitur ille, qui de medicorum, vel peritorum conſilio morti proximus dicitur, in morte naturali, vel violenta, videlicet quãdo quis prælium, vel mare periculoſum aggrederetur. Ita multi apud Capiauill. *cap.* 7. *quæſt.* 2 *n. diff.* 1. & meliùs Barboſ. *Collect. Concilij Trid. ſeſſ.* 14. *De Pænit. cap.* 7. *num.* 11.

7 *Sed quænam ſunt peccata reſeruabilia?*

Reſpond. Grauiora, atrociora, pauca, & neceſſaria, in ædificationem, & non ad deſtructionem, ex Tridentino *d. loco*, quorum aliqua de iure antiquo; alia de conſuetudine reſeruare ſolent Epiſcopi, conditionibus, & circumſtantiis Populorum penſatis; cum Facundez, & Aloyſ. citatis. Suntque ſequentia.

1 *Homicidium Voluntarium,*

Ex quo excluduntur — 1. Homicidæ in vitæ defenſionem, cum moderamine inculpatæ tutelæ, vt benè notauit Farinacc. *in Praxi Criminal. quæſt.* 125. *num.* 3. Ratio, quia tales dicuntur neceſſarii, & non voluntarii homicidæ. — 2 Pro defenſione rerum ſuarum neceſſariarum, quia licet occidere inuaſorem pro defendendis propriis bonis; vt inter alios docuit Toletus, *in Summ. lib.* 3. *cap.* 6. *verſ.* 3. — 3. Pro honoris defenſione, quando aliter inuaſor aufugi nequit. Apud Trullench. *lib.* 1. *cap.* 4. *dub.* 1. — 4. Pro proximi defenſione, Trullench. *ibid. d. loco, cap.* 4. Quibus in caſibus, nec incurritur irregularitas. Apud Nouar. *in Man. cap.* 27. *num.* 213.

2 *Falſum teſtimonium in iudicio.*

Ex quo excipiuntur — 1. Falſum deponentes ſine dolo, verùm que ſentientes. Ita Menoch. *De Arbitr. cap.* 194. *num.* 58. — 2. Quando falſitas nemini eſſet nociua. Ita Felin. & Farinacc. *& ſimul quæſt.* 150. *num.* 291. — 3. Quando in depoſitione appareret falſitas, & dolum, in qua deponens non debet puniri ordinaria pæna ex Hurtad. *in Pract. De Teſtibus, P.* 3. *num.* 46. — 4. Quando teſtes interrogarentur de commiſſis ſub ſigillo ſecreto, ex Leil. Zecch *cap.* 12. *verſ. ſecundo fallit.*

3 *Superſtitiones, & Sortilegia.*

Quoniam de his ſatis *Poteſt.* 20. tantummodo hìc excepta notantur, ſortilegia naturalia, quibus Aſtrologi vtuntur ad ſortiendam agricolturam, Medicinam, & nauigationem, & ſolum iudiciaria comprehendit, ex Sixto .v, *Cæli, & Terræ Creator, ann.* 1586. In vtroque foro interno, & externo, docet Sanchez, *lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 34. contrà Naldum aliosque tenentes, in foro tantum externo. Excipiuntur paritèr prædictiones complexionum, humorum, & aptitudinum, ex multis apud Farinacc. *in Praxi, quæſt.* 20. *num.* 112. Vide Gregor. xv. incipit: *Omnipotentis Dei*. 20. *Martij* 1623.

4 *Abortum procurantes.*

Quod intelligitur de Animato, & licet rigida eſtabat Conſtit. Sixti .v. moderata tamen fuit quòad abſolutionem, & reſeruationem in foro tantùm conſcientiæ, idcò non ampliùs Pontifici, ſed Ordinario reſeruabile eſt. Quando verò fœtus inanimatus eſſet, reducitur ad terminos iuris communis, *in Cap. Sicut. De Homicidio*. Quapropter Animatus fętus maſculinus probabilitèr dicitur poſt 40. dies, fęmineus autem poſt 80. ex communi ſententia, at in dubio erit diſtinguendum, ad ratam dubii, in foro externo pro inanimato, interno verò pro animato cenſendum, docet Farinacc. *in Praxi Crimin. quæſt.* 122. *num.* 138. vide Dian. *reſol. moral.* P. 4. *ar.* 2. *reſol.* 16.

5 *Blaſphemia in Deum, & B. Virginem.*

Excipiuntur ab hoc caſu Blaſphemię hæreticales, illę videlicet, quæ fidei confeſſioni in primo præcepto decalogi, vel articulis fidei opponuntur; nam hæ ab Inquiſitoribus priuatiuè puniuntur, idcò ſolum intelligere cogimur ſimplices, quæ poteſtati Ordinariorum ſubſunt notorias quidem, & publicas; nam occultæ haud reſeruari ſolent.

6 *Beſtialitas.*

Hunc caſum incurrere cenſentur omnes illi, qui Beſtiis abutuntur, cum actus conſumptione, quando autem conſumatus non fuerit, reſeruari non licet; addoque nec incurri, quando beſtię mortuæ fuerint, etiam ſi feminatio intus conſumata fuerit. Homob. P. 2. *de* 4. *caſ. reſ.* Nec exprimenda circumſtantia ſpeciei beluæ, nam licet ſpecie diſtinguntur phyſicè; tamen moralitèr vnius turpitudinis cenſentur, nec explicandum, ſi patiens, vel agens, apud Maiol. *De Irreg. lib.* 5. *cap.* 44. *num.* 1. Accubitus tandem cum demone ad beſtialitatis genus reducitur, ſiuè hominis, ſiuè beluæ corpus aſſumat, apud Homob. *d. loco*, §. *ad idem.*

7 *In-*

7 *Inceſtus in primo, & ſecundo gradu.*

Hic Inceſtus propriè accipitur pro illegitimo concubitu inter perſonas ſanguine, vel affinitate coniunctas, vſque ad ſecundum gradum incluſiuè. Nam licitus accubitus impedit, vſque ad 4. gradum, in Sacramento Matrimonii, Vndè excipitur ſeminatio extrà vas, vel clauſtri penetratio, abſque concubitu, vel nefaria ſeminatio, quę omnia non ſubeſſent caſui reſeruato. Huic ſubnecti ſolet peccatum cum Moniali profeſſa, cuius inceſtus dicitur etiam ſpiritualis, propter iniuriam ſponſo ſuo *Ieſu* factam, ex Diuo Thom. 2. 2. *quæſt.* 154. *ar.* 10.

8 *Strupantes Virgines.*

Ex quo excipiuntur ſtrupantes Virgines voluntarias, vel paruo conatu, vel præcibus importunis conſenſientes, modò fides maritalis non acceſſerit, quę ſi præceſſerit præſertim iuramento firmata, ſtuprator autem eſſet nobilis, virgo verò plebea, tunc incurreretur caſus, & promiſſio pręſumenda ficta, adeoque fides tantum foret adimplenda in equiualenti, contribuendo quantum ſat erit ad nubendum cum equali. Ita apud Capiauill. *d. loco, cap.* 11. *diff.* 1. §. *qua doctrina*. Idipſum ſi ſtrupator eſſet ſacris initiatus, vel religione profeſſus. In illis autem Diœceſibus, in quibus reſeruatur Virginum violatio, cenſetur caſus reſeruatus per quamcumque violationem, ſi Virgo ſe offerret, vel præcibus, aut minis alliceretur. Si demum reſeruatur Virginum coacta violatio, tunc à reſeruatione violationis Virginis ſe offerentis liberabitur, ex communi doctrina, apud DD. citatos.

9 *Exponentes infantes, quando haberent vndè alerent.*

Recurrit caſus de infantibus, tàm legitimis, quam illegitimis, quando parentes haberent vndè alerent, Ratio eſt damnum illatum loco pio erecto, in miſerabilium egenorum ſubſidio, ideò fraudolentes tenentur ad reſtitutionē, & incurrerent caſum. Num autem Expoſiti ſint legitimi cenſendi? Affirmatiuè reſpondet Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 51. *n* 150.

10 *Matrimonium contrahentes in gradibus prohibitis.*

Communitèr gradus prohibiti ad contrahendum in conſanguinitate, & affinitate in copula licita vſque ad 4. gradum incluſiuè, in illicita ad ſecundum, ſanciti recenſentur à Tridentino, *ſeſſ.* 24. *de Ref matrim. à cap.* 4. vt notat Dian. *in Summ. v. imped. matrim. num.* 18. *V. Affinitas.* Contractio autem propriè dicitur à vera ſanguinis commixtione; Vndè excuſantur à caſus incurſione, non ſeminantes, vel ſeminantes extrà vas, ſiuè id accidat, ſiuè non, vt docent multi apud Barboſ. *d. loco, à num.* 153. *ad num.* 189.

11 *Incendiarij ſegetum, Vinearum, Arborum, & Domorum.*

Ex quo excuſantur incendiarii abſque dolo, putà ſi caſu, fortuitò, & inaduertentia, vel veniali culpa, & dolo; Quomodo autem ſit purganda veritas, *In* foro conſcientiæ eſt iuramentum, & in foro fori, ex probis viris. *Ita* decil. Delfin. Franciſci Marci, *P.* 3. *num.* 5. *deciſ.* 417.

His placuit quibuſdam Epiſcopis addere, Contumelias, in S. Euchariſtiam, Sanctorumque reliquias. Violantes immunitatem Eccleſiaſticam. Alterantes mone-

ſietas, machinationes mortis coniugum, Apoſtaſia,& alia his ſimilia.

8 *Sed num Epiſcopus poſſit ſibi reſeruare cenſuras, iure nemini reſeruatas?*

Reſpondet Comitolus *in Reſp. Morali, lib. 2. cap. 12.* Negatiuè,ex declar. Clem. 8. prout refert Barboſ. *Alleg. 50. num. 284.* verùm ſubdit cum Peſſeuino, *De Officio curati, cap. 7. num. 50.* dictum decretum intelligi de reſeruatis in Cæna, ideò ſtandum conſuetudini, quam video praxi confirmatam, pluribus in Synodis Epiſcopalibus, reſeruantibus dictas cenſuras.

De Epiſcopo reſeruãte Summo Pontifici excommunicationem à ſe emiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reſeruare Summo Pontifici excommunicationem à ſe emiſſam.*

Poteſtas CCLI.

1 POteſt Epiſcopus reſeruare Summo Pontifici excommunicationem à ſe emiſſam. Ita multi apud Nouarium, *qq. forenſ. P. 1. quæſt. 66.* hoc de iure libero reſeruationis, in qua abiicit à ſe facultatem, quando alteri reſeruat, ita quod à Cenſura à ſe emiſſa non poterit abſoluere, ſed ille cui reſeruauit, vel Archiepiſcopus cuius authoritati præiudicare nequit. *Ita apud Barboſ. De Epiſcopi Alleg.*......

Per externū verò forum,ſuſtinet dictus Maria Nouarius, *d. loco*,poſſe huiuſmodi excommunicatum abſolui à Metropolitano, cuius authoritas non venit reſtricta ab Epiſcopo reſeruante, contrà Cãpanil. *in diuerſor. Iuris Canon. Rubr. 11. cap. 15. num. 132.* Ratio, quia inferior non poteſt limitare facultatem Superioris, Neque Papa in hoc eſſet verus reſeruans, ſed cui à poteſtate inferiori reſeruatur,ideò abſque præiudicio tertii, Quapropter abſolutio dictæ Cenſuræ data à Metropolita erit valida.

De Epiſcopo reſtituente verbalitèr degradatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reſtituere verbalitèr degradatum.*

2 *Sed quænam ſint crimina, quæ merentur verbali degradatione?*

3 *Sed, An actualitèr degradatus, ſed falſis teſtibus accuſatus, poterit per Epiſcopum reſtitui?*

Poteſtas CCLII.

1 POteſt Epiſcopus reſtituere verbalitèr degradatum. Ita reſoluunt Abb. *in Cap. Tranſmiſſa, De Renunc.* Aloyſ. Ricc *in Praxi, reſol. 221.* Sayr. Nauar. & Genuenſ. cum Gauant. *in Enchirid.*

vid. V. Degradatio, & Tolet. *lib. 1. cap.* 50. quos ſequitur, & notat Barboſ. *De Epiſcopo, Allegat.* 100. *num.* 32. Demonſtratur ſic: Degradatio duplex eſt, Verbalis, & Actualis, quarum meminit Trident. *ſeſſ.* 13. *De Ref. cap.* 4: & quia de actuali ſatis egi *Poteſt.* 128. hic ſupereſt, de verbali dicere: *Eſſe depoſitionem, ſeu ſuſpēſionem ab exercitio clericali, factam per ſententiam eccleſiaſticam, quibuſdam ex delictis*. Ad differentiam actualis, quæ *eſt: ſolemnis depoſitio inſignium clericalium, & traditio curiæ ſeculari*. Item in Actuali, amittitur priuilegium fori, & Canonis, in verbali verò non. Apud Menoch. *De Arbitr. caſ.* 415. *num.* 5. & Bonac. *De Cenſ. diſp.* 4. *punt. vn. num.* 3. vbi definit; Degradationem verbalem eſſe: *ſententiam eccleſiaſticam, qua perſona eccleſiaſtica priuatur omni officio, & beneficio in perpetuum abſque ſpe illius conſequendi, non amiſſo priuilegio clericali*, ex quo verbalitèr degradatum niſi à Papa reſtitui poteſt. At contra hoc eſt Gloſſ. 2. *quæſt.* 6. quam ſequitur Abb. & ſpeculator docentes: poſſe Epiſcopum reſtituere, etiam actualitèr degradatum, apud Tolet. *d. loco.* Probant ſic: Degradatio verbalis eſt actus iuriſditionis, ad differentiam actualis, quæ eſt ordinis, ſed Epiſcopus habet totam ſuam iurisdictionem exercere erga ſuos ſubditos, ergo & reſtituere, tamquam Princeps in tota Dioeceſi, ad priſtinum, depoſitum, & degradatum; nam Principi erit priſtinam famam in ſubdito reparare. Nec valet dicere: id eſſe reſeruatum Summo Pontifici, quia verum de actuali, & ſolemni. Secùs de verbali, proùt diſtinguit Gambar. *De Officio, & Poteſt. legati, lib.* 2. *num.* 217. & ſequitur Barboſ. *Alleg.* 50. *num.* 38. Paritèr quando quadam in conſtitutione fit menſio de Degradatione, ſemper eſt intelligēda de leui, quia laboramus in odioſis; ità demum, ſi degradatio auxilium Sedis Apoſtolicę poſtulat, erit ſermo de ſolemni. Nec dicas iterum: Epiſcopum non poſſe diſpenſare in lege communi, nam id non eſſet diſpenſare, ſed interpetrare mentem legiſlatoris, in odioſis reſtrictam, & in fauorabilibus amplam, iuxtà dicta *Poteſt.* 157.

Ad illud autem de particula definitionis alla'ę à contraria ſententia cum Bonac. (*Sine ſpe illius conſequendi.*) Reſpondent multi, apud Sayr. *De Theſauro caſuum conſc. De Degradat. cap.* 22. & Panorm. *in Cap. At ſi Clerici, & Cap. Cum non ab homine, De Iudic.* Innui difficultatem obtinendi reſtitutionem, ob grauitatem culparum, vt fieri ſolet quandoque in diplommatibus, abſque preiudicio pietatis Eccleſię, ideò illa particula nō erit eſſentialis, ſed terrens. Vel dic: illic deſcribi verbalem ordinatam ad ſollemnem, ad quam non deuenitur, niſi verbalis pręcedat: neutiquam verò ſolam verbalem, quam ſolam depoſitionem, vel ſuſpenſionem appellamus, & eſt diſtinctio ſatisfaciens opinioni contrarię, Apud Sayr, *dicto loco*. Vel vltimo: ſenſum eſſe de depoſitione quòad beneficium, vel aliam pęnam, non verò ab ordine. Ipſe tamen ſecuriùs poſitam ſententiam tenerem cum citatis, apud Barboſ. *d. loco*, ſuſtinentem: verbalitèr degradatum à ſolo Epiſcopo reſtitui ſamę poſſe per pænitentiam.

2 *Sed quanam ſint crimina, quæ me-*

merentur verbalem degradationem?

Reſpond. Eſſe Adulterium, Cõcubinatus perſeuerantiam,poſt monitionem, Symoniam notoriam, Stuprum,Inceſtum,Furtum, Periurium, Homicidium, & alia atrocia, quę irregularitatem inferunt, apud Emanuel, Sà, *V. Depoſitio*, Bonac. *De Conſ. diſp. 4. punt. vn.* De caſibus autem actualem degradationem merentibus ſatis dixi. *Poteſt.* 128.

3 *Sed, an actualitèr degradatus, ſed falſis teſtibus accuſatus, poterit per Epiſcopum reſtitui?*

Reſpond. Affirmatiuè cum Tolet, *Inſtruct. Sacerdotum, lib. 1. cap. 50. num.* 3. & Panormitano cum ſpeculatore; pręcedente tamen vera, & aperta teſtium falſitate, contrà Silueſtrum, *V. Degradatio.*

S

De Epiſcopo ſatisfaciente muneri, & oneri impoſito, pro augenda, & conſeruanda Chriſtiana Religione.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus poteſt, & debet ſatiſfacere muneri, & oneri impoſito, pro augenda Religione Chriſtiana, conſeruando diuino cultu, & paſcendis ouibus ſibi creditis.*

Poteſtas CCLIII.

1 Poteſt Epiſcopus, & debet ſatiſfacere muneri, & oneri impoſito, pro augenda Religione Chriſtiana, conſeruando diuino cultu, & paſcendis ouibus ſibi creditis. Ita Doctores infrà. Quia totum ius Eccleſiaſticum in Paſtore ſupremi Principis clauſum, pro regenda vniuerſali Eccleſia, ferè omnes per Mundi partes diffuſum eſt in Epiſcopos, iuxtà populum, & Diœceſim, quam contigit Epiſcopis habuiſſe in ſollicitudinem, *ex Cap. Decreto, 2. quæſt. 6* & de eodem eccleſiaſtico iure à ſupremo Herarcha Romano Pontifice impoſitum iugum ſuaue,& onus leue ferẽdum, & adminiſtrandum, vt docet Nauar. *cap. 27. nu.* 263. Propterea plures per ſanctiones Eccleſia id declarauit, dilatauit, reſtrinſit,& indixit variis in temporibus exercendũ pro conſeruando, & augendo Diuino cultu, & fuit munus impoſitum à Spiritu Sancto, *ad Timoth.* 4. *& Ioan.* 10. Attendentes ſibi,& vniuerſo gregi,in quo poſuit eos regere Eccleſiam Dei,quam acquiſiuit ſanguine ſuo. In omnibus laborare, & miniſterium ſuum adimplere.

Quinimmò conſeruat Epiſcopus oues ſibi creditas, quia eſt Sal. *Matt.* 5. Cui proprium eſt à corruptione prǽſeruare, & preſeruata cuſtodire, & cuſtodita ſaporàre, ideò præſeruat præueniendo Sacro Dei eloquio, quod eſt proprium Epiſcoporum munus,per monitum Apoſtoli. *Pra-*

dica verbum, argue, obſecra, increpa. — Cuſtodit ab inſidiis inimicorum, Mundi, Carnis, & Diaboli, verbo, & exemplo, — & ſapòrat, quando benignum, sanctum Hoſpitalem se prębet: diuinis inhęret laudibus, hoſtias, & pręces offeret, — Vim, vsumque Sacramentorum explicat, — Predicatores malos corrigit, — Curatis prouidet, — Eccleſiis, vbi numerosus eſt Populus plures Sacerdotes adiungit, — Parochias conſtituit, & diſtinguit. — Cęterum *Conſeruat* Cum hoſpitalia gubernat, Monaſteriorum Sanctimonialium clausuras, & obseruantiam cuſtodit, — Confessarios ordinarios deputat, & extraordinarios offeret, — Virginumque Deo dicandarum voluntatē accuratè explorat. Miserabilium personarum curam paternalem habet. — Poſtremò ordines confert. Interſtitias secundum Eccleſiarum neceſſitatem dispensat. — Sacramenta adminiſtrat, Impedimenta Matrimonii, vt par eſt dispensat. — Reliquias exponendas approbat. — *R*egulares extrà clauſtra delinquentes corrigit, — Confeſſarios inſtituit, — Casus reseruat, — Censuras, & monita, quando opus erit fulminat, — Peccata absoluit, — *Pu*blicos, & denunciatos peccatores, ad metam iuris punit, — Concubinarios, Periuros, & ſimiles admonet, & incorreptos caſtigat. — Vltimò: *Conſeruat*. Negligētias Abbatum, Capitulorum, & aliorum supplet. — Non accedentes ad Synodum Diœceſanā caſtigat. — Beneficia confert, — Vacantia, & reſignata quomodolibet recipit. — Simplicia, & Curata perſonis idoneis confert, & alia huiuſmodi.

Paſcit inſuper Epiſcopus oues ſibi creditas verbis, exemplis, & eleemoſynis. Caſtigando, corrigendo, increpando, & reprehendendo in omni patientia, & doctrina. Exemplo greſſus, veſtium, menſæ, & actionum grauium. — Comparticipatione reddituum, & prouentuum Pauperibus, locis piis Religioſis, ſcolaribus, aliiſque indigentibus, puellis, & orfanis, in quibus Altare viuum nutritur, & paſcitur, & Iudico meminiſſe Epiſcopum illud Stephani Prothomartiris, qui per pauperum manus, terrenum cęleſti theſauro adiunxit, & aliud: abſcondite eleemoſynam in ſinu pauperum, *Quia ſicut aqua extinguit ignem, ita eleemoſyna extinguit peccatum.* Student paritèr Epiſcopi oneri obire, memores de quorum manibus Iudex ille ſupremus animas, ſuo labore, ſudore, & ſanguine redemptas erit requiſiturus, apud quem nulla excuſatio, & minus appellatio. Iudicabit homines, & Angelos tamquam Dominus vniuerſorum, cuius ſententia erit indefectibilis, finalis, irreuocabilis, & inappellabilis.

De Epiſcopo ſciente beneficia vacantia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſcire beneficia vacantia, & quomodo.*

Po-

Poteſtas CCLIV.

1 POteſt Epiſcopus ſcire beneficia vacantia; & quia de beneficiorum perpetuò vacantia tetigi in duplici *Poteſtate 75. à num. 2. & 76,* hic planè neceſſum videtur recẽſere varios vacãtię modos, vt planè ſciat Epiſcopus, quando ſui iuris eſſet illa conferre, vel collata diſſinere, aut ceſſare: ideò deſumpta ex 9. Regula Cancellariæ, Beneficia.

1 Vacant per Mortem naturalem Beneficiarii, *ex Cap. Sumptum. De Reſcriptis in 6.* Ita quod ſi Beneficiarius miraculosè reſuſcitaſſet, illud non recuperaret.

2 Per renunciationem, ſeù reſignationem, ex toto titulo, *De Renunciatione.*

3 Per aſſecutionem alicuius beneficii incompoſſibilis, *ex Cap. De Multis. de præb.*

4 Per contractum Matrimonii ex verbis de præſenti, etiam abſque copula, *ex Cap. 1. & 2. De Clericis coniugatis.*

5 Per ingreſſum Religionis ſecura profeſſione, *ex Cap. Beneficium. De Regul. in 6.*

6 Per translationem Prelati in aliam Eccleſiam, *ex Cap. in Apibus, 7. quæſt. 1.*

7 Per militiam ſecularem, *ex Cap. vltimo De Clericis non reſidentibus.* Gloſſ. *V. redierint.*

8 Per omiſſionem habitus, & tonſuræ, Sixt. v. incipit: Cum *Sacroſanctum, quinto idus Ianuar.* 1588.

9 Per non promotionem Parochi electi infrà annum ad Sacerdotium, *ex Cap. Liceat Canon. De Elect. in 6.*

10 Per violentum ingreſſum in poſſeſſionem beneficii, *ex Cap. Eum, qui. De Praben. in 6.*

11 Per violationem ſequeſtri impoſiti, vigore ſententię definitę in Rom. curia prolatę, in cauſa beneficiali, ex Clem. 1. *De Sequeſtr.*

12 Per non obſtentionem tituli, cum fuerit monitus, *ex Cap. Ordinarij. De Officio Ordinariorum,* & Trident. *ſeſſ. 7. cap. 5.*

13 Per non publicationem reſignationis, ex Greg. 13. *ann.* 1583.

14 Per non ſeruatam formam B. *Pii .v.* in prouiſione Parochialium. *Incipit: In conferendis 15. Kal, April.* 1566.

15 Per ſuppoſitionem pro alio ad examen, aut oblationem penſionis, aut intentionem reſignandi, ex Paul. 4. incipit: *Inter cæteras. 26. Decembris,* 1557.

16 Per apprehenſionem poſſeſſionis ante expeditionem litterarum Papæ, ex Iul. 3. Incipit: *Sanctiſſimus* 27. Maij, 1553.

17 Per confidentiam, ſcilicet ſub conditione, quod Reſignatarius poſtea reſignat beneficium alicui perſonæ dilectę reſignanti, ex Conſt, Pii 4. Incipit: *Romanum Pontificem, 17. Kal. Iun.* 1564. & B. *Pii .v. Kal.* Iun. 1569.

18 Per intentionem iadebitam ſcripturarum Cameræ Apoſtolicæ, ſeù non reuelationem earundem, ex Conſt. *Iul.* 3. *vl. April.* 1552.

19 *Per* alienationem rerum Eccleſiaſticarum ſine ſolemnitate, ex Conſt. Pauli 2. *extrauag. ambitioſa, ann.* 1468.

20 *Per* offenſionem litigantium in Romana Curia, eorumque Iudicum, Aduocatorum, Procuratorum, Teſtium, & Notariorum, ex Conſt. Alexand. *6.* incipit: *In Eminenti, ibid April.* 1502.

21 *Per* crimen hęreſis, *ex* Cap.

ad

ad Abulendam. De Hæreticis.

22 Per crimen læſæ Maieſtatis, vt notat Rebuff. *in Praxi. De modis amittendi beneficia, num.* 32.

23 Per falſitatem litterarum Apoſtolicarum, *ex* Cap. *Ad falſarium.* De *Crimine falſi.*

24 Per Sodomiam, ex Conſt. B. Pii. v. Incipit: *Horrendum, 3. Kal. Septembris,* 1568. poſt Aliam. *Cũ primum. 8. Kal. April.* 1566.

25 Per carcerationem Clerici, vt reſignet beneficium, ex Clem. *Multorum. De pænis.*

26 Per occiſionem Rectoris ſuę Eccleſiæ, *ex* Cap. *in quibuſdam,* 12. *De pænis.*

27 Per percuſſionem Epĩ, *ex Cap. Fælicis in 6. de pænis,* & Clem. 1. *de pænis.*

28 Per percuſſionem Cardinalis, *ex Cap. Fælicis, de pænis.*

29 Per aſſaſſinium, vt notauit Lotter. *De Benef. lib. 3. quæſt. 31. num.* 35.

Nec defuere Maſſabr. Farinacc. Rebuff. Gonzal. & Alii, apud Barboſ. *De Officio Epiſcopi Alleg* 57. *à num.* 195. alios aſſignare modos vacationis, per diuerſa iura vagantia, hic autem mihi viſũ fuit recẽſeere 29. tamquam magis in Praxi poſitas, & practicabiles, quas ſcire tenetur Epiſcopus, vt in occurſu poſſit quid iuris eſſet, exercere, & ſapere, quæ reſeruata, quæ non, vt dixi *Poteſt. cit.* 75.

De Epiſcopo ſyndicante officium Vicarij, Sede Vacante.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſyndicare officium Vicarij, Sed. Vacante.*

2 *Sed quid, ſi Capitulum exegit rationes, eumque liberauerit?*

Poteſtas CCLV.

1 POteſt Epiſcopus ſyndicare officium Vicarii, Sede Vacante. Ita reſoluunt M. Antonius Genuenſ. *in Pract. Archiep. Neapol. num.* 58. *in fine.* Aloyſ. Ricc. *in Praxi aurea for. Eccleſ. deciſ.* 481. *num.* 1. Vgol. & Alii. Apud Quarant. *V. Capit.* Sed *Vac. num.* 14. *in addict.* ex diſpoſit. Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 16. vbi ſic: *Epiſcopus verò in eandem Eccleſiam vacantem promotus ex iis, quæ ad ipſum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcũq; officialibus, & adminiſtratoribus, qui, ſede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum conſtituti, etiamſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris; poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint.*

Id ipſum ante Trident. docuerat Pauin. apud Quarant. *d. loco,* vbi oſtẽdit, id non procedere de Vicario Epiſcopi, ob conſuetudinem contrariam, & declarationem Gregor. 13. *ann.* 1578. pro Eccleſia Tarentina ſic: *Ordinando, quod Vicarij, & officiales, ſiuè particulares — ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis prætextu ſint obnoxij;* hæc Gregorius. Poteſtas autem exigendi rationes à Vicario Capituli ita eſt: vt ſi in ali-

aliquo delicto illum repererit, ſecundum iuris remedia, ad metam delicti punire poſſit. Ita referunt
1 deciſum apud Armendar. *in Addict. recopil. legum. Nauar. lib. 1. tit. 18.* Vgolin. *De Poteſt. Epiſcopi, cap. 2. num. 2.*

2 *Sed quid, ſi Capitulum exegit rationes, eumque liberauerit.*

Reſpond. Id non impedire quominus Epiſcopus Tridentinam diſpoſitionem exequi poſſit, vt rationem exigat, patrataq; delicta puniat; idipſum recurrit de aliis officialibus à dicto Capitulo deputatis. DD. ſupra.

De Epiſcopo ſoluente penſionem impoſitam Epiſcopatui.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſoluere penſionem Epiſcopatui impoſitam.*

Poteſtas CCLVI.

1 POteſt, & debet Epiſcopus ſoluere penſionem Epiſcopatui impoſitam, ita in controuerſia fuit deciſum, ex Rota, *in Aretina 17. April. 1598.* Apud Marchesiar. *De Commiſſion. P. 2. §. 2.* Tum quia penſio eſt onus reale cohærens beneficio, ideò recipiens onus Epiſcopale debet onus ſolutionis ſufferre, adeoque Penſionarii nè dum contrà hæredes defuncti, verùm etiam contrà ſucceſſorem, inſurgere valebunt, & in caſu quo Penſionarii agerent contrà dictum ſucceſſorem, hic contrà heredes, vel prædeceſſorem ſi viuit, & alibi fuit translatus, actionem habebit, vt docet Gemin. *conſ. 4. num. 9.* quod dicito, ſi ſucceſſori conſtaret de diligentia penſionariorum contrà prædeceſſorem, aliàs non, ex pluribus Rotę, *deciſ. in Totelan. Herotinen.* coràm Greg. XV. Apud Farinac. P. *2. rec. deciſ. 352. nu. 2.* vbi quęrit? Ex quibus probanda diligentia, docetque ex mandato executiuo, ſequeſtro, & declaratoriis, dummodò ſucceſſori congrua remaneat ex fructibus Epiſcopatus, iuxtà diſpoſ. Trid. *ſeſſ. 24. de Reſ. cap. 13. ad hæc.*

Ducor ex dictis: Epiſcopum teneri ad penſiones decurſas non ſolutas, vel ſoluendas, præteritas, vel futuras, vt docet Gamb. *De Officio, & Poteſt. legati, lib. 6. tit. de penſ. à num. 427.* De depignoratione pignoratorum à ſuo Anteceſſore egi *Poteſt. 231.*

De Epiſcopo ſtante, vel non, diſpoſitionibus factis à ſuo Anteceſſore in locatione fructum, & Redditùum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſtare, vel non, diſpoſitionibus factis à ſuo Anteceſſore.*

Po-

Poteſtas CCLVII.

1 POteſt Epiſcopus ſtare, vel non, diſpoſitionibus factis à ſuo Anteceſſore in locatione fructuũ, & redditũum. *Ita* ex quampluribus, apud Quarant. S. *Bullar. V. Alienatio, num.*19. §. *Amplius.* Molin. *De Primogenit. lib.* 1. *cap.* 21. Ciarlin. *in Controuerſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 93 *num.* 12. apud quos alii quamplures. Ratio libertatis in poſita poteſtate eſt, quod ſi locatio fructus, redditus, vel beneficii, facta fuerit nomine proprio à ſuo Anteceſſore, Succeſſor in beneficio non tenetur ſtare. Tum quia non ſuccedit in his, quæ ſunt propria, ſed Eccleſię. Nec factus eſt ſucceſſor ſui Anteceſſoris in propriis, ſed in communibus. Dignoſcitur enim res facta nomine proprio, ſi in vtilitatem propriam Parentum, nulla ſeruata iuris ſolemnitate. Si verò locatio facta fuerit nomine Eccleſiæ, hoc eſt ſeruata iuris ſolemnitate, vt dixi *Poteſt.* 30. *in extrauag. Ambitioſæ* Pauli 2. intrà tempus in illa definitum, quod cognoſcitur ex inſtrumentis factis authoritate Superioris, vt ſi in vtilitatem Eccleſiæ fuerit conuerſa pecunia ad reparationem, & manutenentiam eius. Tunc ſucceſſor beneficii tenetur ſtare diſpoſitioni factæ à ſuo beneficiario Anteceſſore; Tum quia eſt ſucceſſor in õnibus actitatis ad vtilitatem Eccleſię; adeòq; nec agere poteſt contrà ipſum Anteceſſorem, vel contrà eius hęredes, apud Couar. *lib.* 2. *variar. reſol. cap.* 15 *à num.* 6. Garc. *lib.* 1. *qu. cap.* 75. Portell. *Reſponſ. moral.* P. 3. *caſ* 25. *num* 2.

Sed meliùs habet Quarant. *d. loco*, vbi excipit caſus, in quibus ſucceſſor debet ſtare locationi ſui Anteceſſoris, prout in ſequẽtibus.

1 Quando locatio facta fuiſſet de licentia S. Pontificis, ad aliquot annos, tunc durante tempore illo, conductor à nemine moleſtari poſſet.

2 Quando inchoatus eſſet Annus, & res non eſſet integra, ſicq; pro Anno incepto, ſucceſſor tenetur ſtare colono.

3 Quãdo eſſet conſuetudo, quę in hoc eſſet magis attendenda.

Neuè id appareat contrà diſpoſitionem Trident. *ſeſſ.* 25. *de Reſ. cap.* 11. dico: illas locationes prohibitas eſſe, quæ vergunt in Eccleſiæ perniciem; putà quando anticipatis ſolutionibus, de ipſarum pecunia, nulla apparebit Eccleſiæ vtilitas. Sin verò ex præaccepta pecunia reparaŕetur Eccleſia, cuiuſque beneficium appareret, Tunc non in perniciem ſed vtilitatem. Neque in præiudicium, ſed adiuuamen ſucceſſorum, indè vt ſucceſſor ſit Eccleſiæ reparatę potiùs, quàm prolapſæ, Ecce verba Trident. *d. loco.*

Magnam Eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repræſentata pecunia in ſucceſſorum præiudicium, aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fiant, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum validè intelligantur.

De Epiſcopo aliqua ſtatuente pluribus in caſibus prætèr, vel contrà Canones, vt infrà.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt aliqua ſtatuere, præter, vel contra Canones, aut conſtitutiones Pontificias.*

Poteſtas CCLVIII.

1 POteſt Epiſcopus aliqua ſtatuere pluribus in caſibus præter, vel contrà Canones, vel Pontificum conſtitutiones, vt infrà. Et ad auferendam temeritatis ſpeciem ab hac poteſtate ſuppono; Conditis à S. Canonibus Epiſcopum contrahire nullo pacto poſſe, *ex Cap. Inſtitutionis* 25. *quæſt.* 1. Itidem nec ſtatuere iuri communi aduerſantia, At quia de iure gentium, quandoque conſuetudines introducuntur aduerſus ius canonicum, non defuère Prçlatos, inhçrendo dictę cõſuetudini, ſtatuere citrà Canones, cuius optima ratio eſt, quia cum conſuetudo ſit quoque volita, ſaltem tacitè à Summis Pontificibus, qui vſque dum non derogant dicuntur velle in ſuo robore permanſuram, ex quo ortum duxerunt, dicentes: Conſuetudinem habere locum in lege, vimque eius tenère, hoc eſt vigorem ſumere, nè dum de tacito gentium conſenſu, ſeù perſonarum Eccleſiaſticarum, verum ab authoritate Pontificis tacitè permittentis, & concedentis, adeò quod ſi contrahire non poſſet iuri communi, neque contrà dictam conſuetudinem. Immò meliùs; ſi conſuetudo æquè curreret abrogans ius commune, & Epiſcopus ſe conformaret illi, videretur ſtatuere contrà ius commune. Re vera tamen non contrahiret, ſed ſequeretur legem explicatiuam iuris. Stante igitur conſuetudine ſtaret neruus legis, & explicatiuum eius, quando ſic verè non contrahiret. Demum ſtatuere pręter ius non foret iùri contrahire, ſed addere, quod benè fieri poteſt ad vigorem primi iuris, quare in caſu non diceretur Epiſcopus ſtatuere contrà, ſed re vera citrà, prætèr, vltrà, vel ex iuſta, & legitima conſuetudine pręſcripta. Multi apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 93. *à num.* 31.

His ſuppoſitis aſſignantur Caſus in praxi, quibus Epiſcopus huiuſmodi poteſtatem exercet.

1 Si ſtatuendo; conformaretur conſuetudini legitimè inductæ, contrà ius. ità Burt. *in Cap. Cum dilectus De Conſuetudine.*

2 Si ſtatuendo, adderet nouam pœnam iuri communi. Sanchez *De Matrim. lib.* 3. *diſp.* 27. *num.* 12.

3 Si diſpenſaret in caſibus iuxtà dicta *in Poteſt.* 157.

4 Si ſtatueret præter, vel contrà Canones in fauorem Clericorum, modò, illę non eſſent in fauorem publicum, vel Eccleſiæ. *Ratio*, quia volentibus nulla iniuria; *ex Cap. Ad Apoſtolicam, De Regularibus.*

5 Si ex vrgenti cauſa, & Papa de facili adiri non poſſet, vt dixi de Abſolutione reſeruatorum, *à Poteſt.* 3.

6 Si ſtatueret ante Canonis promulgationem, *ex Cap.* 1. *De Cõſtit. in* 6. Demùm alijs placuit addere, ſic: Si ſtatueret contrà ius, in ſuum præiudicium, aut quando in illo iure eſſet dubium ſecundum partem, quã mauiſſet. Apud Probum, *in Cap. vn. num.* 48. *De Cleric. non reſident.* Quibus omnibus modis neutiquã contrahire diceretur, ſed explicare, addere, diſpenſare, & ſimile.

De Epiſcopo ſuſtituente alium Vicarium Generalē, quando Prior eſſet ſuſpectus in Cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſuſtituere alium Vicarium Generalem, Priori ſuſpecto in cauſa.*

Poteſtas CCLIX.

1 POteſt Epiſcopus ſuſtituere alium Vicarium Generalem, Priori ſuſpecto in cauſa. Ita notauit Sbroz. *lib.* 3. *quaſt.* 15. *De Officio Vicarij*. Scacc. *De Appell. quaſt.* 8. *num* 57 contrà Dacian. & Rebuff. *De Vicario Archiep.* Ratio controuerſiæ eſt. Quia exiſtente Epiſcopo ſuſpecto, vel cenſura irretito, ſuſpicitur eius Vicarius, qui vnà cum Epiſcopo idem erigit Tribunal, è contrà verò: Suſpecto Vicario, non debet Epiſcopus recuſari, quia ſuſpicio nō aſcendit, ſed tamquam odioſa reſtringitur ſubiecto; Propterea Cauſa coràm Epiſcopo producta, & allegata ſuſpicione, non eſt, cur non poſſit Epiſcopus alium Iudicem ad decidendum deſtinare. Quare ſententia Dacian. & Rebuff. poſſet reconciliari primo ſenſu, manente ſecūdo sēſu in ſententia probabiliori. Dixi cauſa probata corā Epiſcopo, cui sēper erit cauſas recuſationis cognoſcere, & vſque ad ſententiam recuſatiuam, ſemper erit idem Tribunal cum priori Vicario, eaq; tandem intercedente, incipit Poteſtas deputatiua alterius Vicarii, valdè huic poteſtati fauent dicta *Poteſt.* 37. *De Epiſcopo allegato pro ſuſpecto.*

De Epiſcopo ſupprimente prębendam, dignitatem, vel officium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſupprimere prębendam, dignitatem, vel officium.*

Poteſtas CCLX.

1 POteſt Epiſcopus ſupprimere præbendam, dignitatem, vel officium, applicando ſingulis canonicis illorum fructus. ita *in cap, Cum acceſſiſſet, De Conſtit.* Heron. Gabr. & Trid. *ſeſſ.* 24. *De Reſ. cap.* 15. vbi ſic:

In Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus — licet Epiſcopis cum conſenſu Capituli, vel aliquot ſimplicia beneficia, nō tamen Regularia, iis vnire, vel, ſi hac ratione prouideri non poſſit, aliquibus ex ijs ſuppreſſis, cum patronorum conſenſu, ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarū præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur; eas ad pauciorem numerum reducere. — Deindè neque prædicta vniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeù impe-

pe.

pediri poſſint ex quibuſcumq; prouiſionibus, &c.

Ad quam ſuppreſſionem in Eccleſiis Cathedralibus, & inſignibus Collegiatis, ſeù diminutionem, vel extintionem dignitatum, vel beneficiorum, præire debent tenuitas, & Capituli conſenſus.

Tenuitas præbendarum probari oportet decurſu temporis, decẽ annorum, per teſtes, & inſtrumenta, & conſtito, quod vigorari non poſſit per ſimultatem diſtributionum, vel vnionem beneficiorum ſimplicium, licebit de conſenſu Capituli deuenire ad ſuppreſſionem, reducendo ad pauciorem numerum. Ità tàmen, vt tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondère.

4 Adde; præbendam ſuppreſſæ dignitatis diſtribui debere tenuitatibus ſingulorum de Capitulo, apud Ricc. *in collect. deciſ. P.* 4. *coll.* 1064. diſtributiuè, non collectiuè apud Gambar. *ſuprà conſ.* 188. *num.* 3. & Farinacc. P. *rec. deciſ.* 565. Neque talis vnio, & ſuppreſſio fieri debet, quando tenuę ſunt diſtributiones, quia in tali caſu adeſt aliud beneficium. ex Trident. *ſeſſ.* 21. *cap.* 3. hoc eſt de tertia parte fructuum, prouentuum, & dignitatum.

Conſenſus quoque eſt habendus de Capitulo, cui fit vnio, ità deciſum refert Garcia, *De Beneſ. P.* 12. *cap.* 4. *nu.* 76. Immò ſemper intercedere oportet conſenſus Cathedralis Capituli, etiam ſi dignitas ſupprimenda eſſet Eccleſiæ Cathedralis, vltrà conſenſum Capituli Collegiatæ, ex S. Congregatione, 1. *Septembris*, 1618. ſine qua ſollemnitate ſuppreſſio eſſet nulla, Sell. *in Select. Canonicis, cap.* 34. *num.* 8. Nùm autem conſenſus tacitus ſufficeret? affirmatiuè tenet Monet: *in diſtributionibus quotidianis, P.* 1. *cap.* 12. *num.* 251. Vide *Poteſt.* 173.

De Epiſcopo ſuſpendẽte Cõfeſſarios.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus poteſt ſuſpendere Confeſſarios.*

Poteſtas CCLXI.

1 POteſt Epiſcopus ſuſpendere Confeſſarios. Ità apud Vgolin. *De Poteſt. Epiſcopi, cap.* 20. *num.* 5. Dian. *P.* 3. *tr.* 2. *reſol.* 22. & 27. Miranda, & Alii, apud Sãchez *in Select. diſp.* 48. his in ſubſcriptis caſibus.

1 Quando nouus Ciuitatem ingrederetur, tunc pro maiori conſcientię quiete poterit confeſſarios à ſuo prædeceſſore approbatos ſuſpendere, & ad examen vocare, idoneos approbare, ſin minus, reprobare, ex Conſt. B. Pii. v. incipit: *Romani Pontificis, 8. Aug.* 1571. vbi ſic: *Volumus tamen eos, qui ſemel ab Epiſcopo in Ciuitate, vel Diœceſibus ſuis, prauio examine approbati fuerint ab eodem Epiſcopo non examinari.* Ab *Epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori Conſcientiæ ſuæ quiete, examinari de nouo poterunt.* Quam Conſtitutionem non eſſe reuocatam per Greg. 13. incipit: *In tanta* re-

rerum. 1. Martij. 1572. decidit S. Congregatio, vt refert Fr. Eman. in Bull. Cœnæ §. 9. num. 32. & Quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 59. ar 4. Lezan. in Summ. cap. 8. n. 7. Idipſum Vrb. 8. pro Cordubenſ. apud Barboſ. De Epiſcopo, Alleg. 25. num. 49. & Henriq. quicquid dicat Facundez.

2 Quando verò liberè, & abſq; præuio examine forēt approbati, ſola idoneitate concepta, tunc ex causa ad confeſſiones pertinente, vel ob non ſeruatum interdictum, poterunt ſuſpendi ab audiendis confeſſionibus, ex S. Congreg. 31. Iul. 1615. apud Nouar. V. Confeſſarius, num. 18. & 20. Nou. 1615. apud Peret. De Priuileg. tom. 1. conſt. 2. Sixti 4. nu. 45. pag. 26. Cauſa tandem poteſt eſſe, propriè perſonæ corruptela, putà, ſi inhoneſtè viueret, ſi ſcandaloſè, nam integritas miniſtri neceſſaria eſt ad tale miniſterium, ex S. Congreg. 30. Aug. 1630. refert Barboſ. De Iure Eccleſ. lib. 1. cap. 43. num. 209.

Omnes autem Regulares Confeſſarios vnius conuentus Epus ſuſpendere non poteſt. S. Congregat. inconſulta, ex eadem 20. Nou. 1615. refert Sell. apud noſtrum de Lantuſca, in Theatro V. Confeſſarij, num. 11. Vbi per extenſum, quod meliùs conſtabit ex P. poſt. Impot. 149. cum Dian. P. 1. tr. 14. reſol. 21. Portell. & Aliis.

T

De Epiſcopo terminãte cauſas ad forū Eccleſiaſticum, ſpectãtes, infrà biennium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt terminare cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes infrà biennium.*

2 *Sed detur nè caſus, in quo non haberet locum biennalis reſtrictio?*

3 *Sed quinam veniunt ſub nomine Ordinarij?*

4 *Sed quid de cauſis in locis nullius Diœceſis?*

Poteſtas CCLXII.

1 Poteſt, & debet Epiſcopus terminare cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes, infrà biennium. Ità habente Trident. ſeſſ. 24. De Ref. cap. 20. Intelligo omnes cauſas ciuiles, criminales, beneficiales, & matrimoniales in prima inſtantia. Nec poſſe à partibus renūciari, neque alij Superiores poterūt vocare cauſas Ordinariorum ad ſe, niſi via appellationis, vt deciſ. refert Aloyſ. Ricc. in deciſ. Curiæ Neapol. deciſ. 296. n. 5. p. 4. Tūquia Cōcilium nō declarat cauſas non poſſe prò rahi alia via deuolutionis, & appellationis, ſed tantum indicit huiuſmodi cauſas non durare, ſub Ordinarii Iure in prima inſtantia vltrà biennium. Tum ad eliminandas litium perpetuitates, vtq; detur aditus ad alia tribunalia, & eruendam vetuſtatem in cauſis Eccle-

Eccleſiaſticis, Abbreuiandam primam inſtantiam, atque expediendas cauſas, Apud Veg. *in Cap. Venerabilis, De Iudic. P. 2. cap. 6. num.* 4. Quod quoque factum eſt ad excitandam pigritiam Iudicis Eccleſiaſtici, eiusque defectus emendandos... *Itaque* probata Iudicis culpa, ſaltem per duas requiſitiones, haberet locum appellatio, ſecùs ſi per Iudicem non fuit, quo minùs intra dictum tempus finierit; ſed ob qualitatem cauſę, partiſq; cauellationes. Quia Concilium arctat tempus biennii ad cauſas terminandas, & terminabiles intrà dictum tempus. Quando verò cauſa ob ſui grauitatem intrà dictum ſpatium non eſſet finibilis, tunc Appellatio non habet locum, ex S. Congregat. refert Leo *in Theſauro fori Eccleſ. P. 2. cap. 1. num.* 22. Apud Barboſ. *De Officio Epiſcopi, Alleg.* 81. *num.* 9.

2 *Sed detur ne caſus, in quo non haberet locum biennij reſtrictio?*

Respond. Affirmatiuè. — 1. Quando cauſa fuerit agitata in Romana Curia, ibi non finit lis, niſi per ſententiam, Apud Zeroll. *in Praxi, P. 1. V. Inſtantia, verſ.* 6 — 2. Quando cauſa fuerit apud Conſeruatorem Regularium, ex S. Congreg. 12. *Octobris*, 1654. apud Sayr. *deciſ.* 1. — 3. Quando cauſa fuerit exprexè vocata à Summo Pontifice ad ſe, ſupplicatione manu propria ſignata, *ex d. Concil. verſ. ex his excipiatur.* — 4. Quando per breue capitur poſſeſſio beneficii, in qua prima inſtantia poterit hæc cauſa agitari, coràm auditore Cameræ, qui eſt Iudex competens. — 5. Ratione contractus celebrati ex obligatione Camerali ex indè in Curia Romana. — 6. & vltimò, in Cauſis poſſeſſionis beneficiorum reſeruatorum Sedi Apoſtolicę, quarum eſt Iudex Auditor Cameralis ex Greg. 13. incipit: *Ad Romani Pontificis* 10. *Iulij*, 1574.

3 *Sed quinam veniunt ſub nomine Ordinarij?*

Respond. Etiam Vicarium S. Vac. quia Capitulum ſuccedit in omnibus iuribus, & iuriſdictionibus, etiam voluntariis, vt benè notauit Aloys. Ricc. *in Praxi aurea, reſol.* 130.

4 *Sed quid de cauſis in locis nullius Diœceſis?*

Respond. Omnes cauſas in prima inſtantia cognoſci nullatenus poſſe ab Epiſcopo, in locis nullius Diœceſis habentibus Abbatem, Si qui haberet omnem iuriſdictionem in ſubditos, ſecùs ſi aliàs, ex S. Congregatione, apud Narbot. refert Barbos. *d. loco, in Appendice, num.* 5.

De Epiſcopo teſtatore de ſuis bonis Patrimonialibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt teſtari de bonis ſuis patrimonialibus.*

2 *Sed quid ad cognoſcendum diſta bona, cuius ſint?*

Poteſtas CCLXIII.

1 POteſt Epiſcopus teſtari de bonis suis patrimonialibus: *Ità* Sotus, *De Iuſtitia, lib.* 10 *qu.* 8. *col.*

8. *col.* 4. Nauar. *De Redditibus Eccleſiaſt. quæſt.* 1. *mon.* 33. Molina. *De Priuileg. lib.* 2. *cap.* 10. Probatur; quia nulla lege prohibetur, dicta bona propria, & patrimonialia poſſe teſtari, alienari, & hçreditari, dico bona patrimonialia, videlicet illa quorum, aperto iure conſtat habere dominium, & poſſeſſionem, præſertim ante Epiſcopatū, prout meliùs infra patebit. Diſtinguendo de bonis, quorum aliqua dicuntur propria acquiſita ante Epiſcopatum, vel poſt ipſum ſibi ſuccedunt iure conſanguinitatis, vſque ad 4 gradum; quæ omnia non dicuntur acquiri intuitu Eccleſiæ, nec eius dominio ſubiici, quibus in bonis ſuccedere videntur etiam Monachi Epiſcopi, qui bona renunciata in ſui profeſſione poterunt ad ſe reuocare, mòdò non fuerint alteri acquiſita, ex S. Congreg. 11. *Ian.* 1631. Apud de Franch. *in controuerſ. inter Epiſcopum, & Regulares, quæſt.* 118. Item Alia dicuntur bona intuitu Eccleſiæ acquiſita, eiuſque dominio ſubiici quia ſibi accidunt ratione Epiſcopatus, vt ſunt redditus, prouentus, eiuſque fructus, & ea quamplures textus prohibent teſtari, *in Cap. Adhæc, & Cap. Quia nos. De Teſtam.* Alia demùm, quę ſola contemplatione Epiſcopatus ſunt acquiſita, re vera tamen labore, & induſtria propria, vt ex promotione ad ordines, Sacramentorum adminiſtratione, Miſſarum celebratione, prædicatione, viſitando, ſententias ferendo, intereſſendo diuinis officiis, ſi fortè eſſet Nuncius, Prorex, vel in ſimili officio. Quibus notatis apparet clariùs: omnia bona primi, & tertii generis poſſe ab Epiſcopo teſtari, tamquam ea, quæ ſubſunt eius dominio, citrà contemplationem Epiſcopatus, vt per totam Allegationem 114. docet Barboſ. *De Epiſcopo*, poſtquã docuerit de eo, nullam eſſe conſuetudinem teſtandi de bonis Eccleſiæ acquiſitis, quid quid ſit de aliis inferioribus clericis, quocircà integrè manentibus Eccleſiæ bonis pro ſucceſſore, teſtari poteſt de reliquis.

2 *Sed quid ad cognoſcendum dicta bona, Cuius ſunt?*

Reſpond. Vel illa poſſidebat ãte Epiſcopatus adeptionẽ, & hçc proculdubio cenſenda propria. Vel poſt ademptionem, & hçc ſi aliundè improbãtur, dicuntur acquiſita intuitu Eccleſię, idipſum ſtante dubio, pro Eccleſia preſumitur. Si verò probaretur titulus, & tempus iuſtæ acquiſitionis curreret pro Poſſeſſore. *Ita* Dacian. *Tom.* 4. *reſp.* 80. *num.* 1. *cum ſequent.*

De Epiſcopo tranſlato à Sũmo Pontifice de vno ad alium Epiſcopatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt transferri à Summo Pontifice de vno ad alium Epiſcopatum.*

Poteſtas CCLXIV.

1 Poteſt Epiſcopus transferri à Summo Pontifice de vno ad alium Epiſcopatum, *ex Cap. Inter corporalia, Cap. Quanto, cap. Licet*

Licet, *De Transl. Epiſcopi*, *cap. Cum inferior*, *De Maior. & obed. prob.* ad differentiam Matrimonii carnalis, cuius diſſolutio diuino nutui reſeruatur, ex illo Math. 19. *Quod Deus coniunxit homo non ſeparat.* Spirituale verò à ſolo Summo Pontifice, prout ipſa Praxis rerum omnium magiſtra oſtendit, ut decuris temporibus, ante nos, & in dies practicatur id, quod alii docuere, ideò fortiùs concludẽdũ eſt, nilque ambigendum. Supereſt in pręſenti de modo, quem pręſefert ipſa translatio, Pro quo arguunt DD. dicendo; translationem fieri de conſenſu Epiſcopi transferendi, aut alterius habentis ius poſtulandi, præſentandi, vel eligendi, & quomodolibet, vi abſolutionis à vinculo primæ Eccleſiæ, à die notitiæ, apud Quarant. *V. Cap. S. Vac. verſ. Terminus*. habitę per documẽtum Secretarii Sacr. Collegii, perdit iura primæ Eccleſię, etiam ante expeditionem litterarum, vel adeptam poſſeſſionem ſecundæ Eccleſiæ, quo caſu diſpoſitio Trident. *ſeß. 24. de Ref. cap.* 16. De eligẽdo Vicario Sede Vacante habet locũ, & Dubitatum in facti contingentia, ita conformitèr reſolutum fuit à Sacra Congregatione, 10. *Decembris*, 1624. annuente Vrb. 8. pro Clero Hyſpaniarum, incipit, *Nobis nuper 20. Martij*, 1625. vbi ſic: *Eccleſiam, à qua Epiſcopus de ſuo conſenſu transfertur, ab eo tempore vacare, quo idem Epiſcopus ab illius vinculo in noſtro, & pro tempore exiſtentis Rom. Pontificis conſiſtorij abſoluitur; etiam ante expeditionem litterarum Apoſtolicarum, vel adeptam ſecundæ* Eccleſię *poſſeſſionem*; *Poſtea quam verò ex teſtimonio, ſeù documento Secretarij Sacr. Collegij, vel alio modo huiuſmodi abſolutionis notitiam, Epiſcopus translatus habuerit, illicò ab exercitio ordinariæ iuriſdictionis abſtinère debère, eamque in Capitulum trãſire.* hæc ibi — Quod ſi trãslatio facta fuerit de poſtulatione Capituli, vel alterius, de cõſenſu tamen Epiſcopi transferendi, idem eſſet caſus, nec nõ quando ignoraret translationem, nam benè nouit poſtulationem, cui conſenſit. *I*ta docuit Ioan. Andr. apud Barboſ. *De Epiſcopo*, *Alleg.* 119. *num.* 7.

S verò translatio fieret ſine conſenſu transferendi, in quo adeſſet maior difficultas, & ex vna ſunt DD. dicentes, non perdere iura primę Eccleſię, niſi per poſſeſſionem ſecundæ, & non ab abſolutione facta in Conſiſtorio; muniuntur, *ex* Cap. *Si quis translatus.* 21. *quæſt.* 2. vbi dicitur, translatum non verè dici, niſi per adẽptionem ſecundæ Eccleſię, & ex illo, quòd beneficia translati non vacant, niſi poſt ademptam pacificam poſſeſſionem; Ex qua ſententia infertur; Epiſcopum adhuc data abſolutione, non ceſſat à iuriſdictione prioris Eccleſiæ, adeoque, nec Capitulum venire ad electionem Vicarii, Hanc ſententiam ſequitur Barboſ. *d. loco*, *num.* 9. — Ex alia parte non deſunt dicentes: vi abſolutionis abſolui omninò à prima. Tum quia intentio Papæ eſt complacère translato, cui complacère debet translatio, ex cuius tacita acceptatione, Papa mouetur ad translationem, ex Rota, apud Farinacc. P. 2. *rec. deciſ.* 278. *num.* 7. Cui ſententiæ adhęreo; tum ratione vinculi Matrimonii ſpiritualis ſoluti, tum quia, quod ſolitum eſt, non tollit pote-

poteſtatem in Pontifice, vt ſine conſenſu eius fierat, ſicut ad prouidendam Eccleſiam pendet à conſenſu transferendi, immò cōpertum multoties contrà voluntatem transferendi, quo caſu poſt abſolutionem non dicitur verè Epiſcopus prioris Eccleſiæ. Ad ſedandas itaque aliorum opiniones, ita praxis obtinuit: Capitulum nunquam deuenire ad electionem, niſi de teſtimonio Secretarii S. Congregationis, habito de abſolutione prioris, & ità ſeruandum, quidquid ſit de caſu inſolito, pro quo expectanda S. Apoſt. deciſione.

De Epiſcopo transferente decimas de vno ad alium laicum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt transferre decimas, ab vno ad alium laicum.*

2 *Sed an Epiſcopus teneatur in transportatione frumenti menſa Epiſcopalis ſoluere gabellas?*

Poteſtas CCLXV.

1 Poteſt Epiſcopus transferre decimas de vno ad alium laicum, cui ſemel conceſſum à Summo Pontifice, ità Gloſſ. *in Cap. Prohibemus, De Decimis*, referunt Azor. *Inſtit. moral. P. 1. lib. 7. cap. 36. queſt. 5. cap. 3.* apud quem eſt Ioan. Andron. Mench. *illuſtr. cap. 83. num. 2.* eſtque communis apud Suarez, *De Relig. tract. 1. De Decimis, lib. 1. cap. 27. num. 7.* Probatur: quando decimę ſemel iuſto titulo perpetuò transferuntur à Summo Pontifice, vel alio legitimo Superiore ad laicos, his decedentibus, & reuertentibus ad ſedem Epiſcopalem, non eſt cur non poſſint ad alium laicum transferri, quia vi primæ, & iuſtę collationis factæ ſunt de natura prophanorum, adeoque de his, ſicut de bonis ſuis prophanis poterit Epiſcopus diſponere, per venditiones, donationes, Emphiteuſym, & alios ſimiles contractus, ità tenent DD. apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 121. num. 9.* Tum quia detentio primò facta non eſt iniuſta, & prohibita in dicto capite, ſed iuſta facta à legitimo ſuperiore, iuſtoque titolo, vt par eſt, vi cuius prophanantur decimæ; factę igitur prophanę per reuerſionem ampliùs non ſunt Eccleſiaſticę. Ita tenent DD. citati cū Gloſſ. *in d. Capite*, in quo prohibitio cadere docent, contrà iniuſtè detinentes, non verò iuſtè poſſeſſores. Prohibet etiam decimas transferri ad laicos, per Epiſcopum & minui, ſi de laico ad laicum. Addunt prætereà: decimas Eccleſię per legitimum ſuperiorem translatę iuſto titulo, & in perpetuum dici alienatas ab illo, cui intereſt, & in patrimonium translatas; Quapropter non habet locum diſputatio de Reſtitutione ad Eccleſiam. Sufficit enim reuerſio ad Epiſcopū, vt poſſint alteri laico, vel ſi placet, & meliùs, loco pio, vel Religioſo applicari.

Narrat denique Barboſ. *in Collect. Apoſtolic. deciſ. collect. 242. num. 9.* quædam exempla in confirmationem dicti. Tertias decimarum conceſſas fuiſſe Regi

Fer-

Ferdinando, & Eliſabethæ Reginę Caſtellæ, ab Alex. vi. incipit: *Indeſeſſa, ibid. Febr.* 1494. & Alphonſo Regi Caſtellę, à Clem. incipit: *Olim claræ.*

2 *Sed, an Epiſcopus teneatur in tranſportatione frumenti menſæ Epiſcopalis ſoluere Gabellas?*

Reſpond. Negatiuè; tum quia ſunt bona Beneficiorum, & Patrimonii propria, ideò priuilegiata, & nō cpta. Itâ Bonon'a *in Conſil. Regni Patrim. Magiſtr. Rationalis Opus De Eccleſ. Immun. cap. 1. nu.* 53. vbi notatur caſus de Canonico Agrigentino aſportante frumentum ſui Patrimonii Meſſanam, quæ prætendebat ſolutionem Gabellę, & fuit deciſum in fauorem Canonici, quod fortiùs euincit de Epiſcopi patrimonio.

V

De Epiſcopo vendente lapides Eccleſiæ dirutæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt vendere lapides Eccleſiæ dirutæ ſed non ad prophanos vſus.*

Poteſtas CCLXVI.

1 POteſt Epiſcopus vendere lapides Eccleſię dirutæ, ſed non ad prophanos vſus. Ita, *ex Cap. Ad hæc, De Religioſ. domibus, & Cap. Quæ ſemel.* 19. *quæſt.* 3. *& Cap. Ligna, De Conſecrat. diſt.* 1. Gloſſ. *ibid.* Apud Nauar. *De Spolijs Cleric.* §. 18. *num.* 11. Zeroll. *in Praxi Epiſcopi, P.* 1. *V Viſitatio,* §. 9. Aloyſ. Ricc. *in deciſ. curiæ Neapol. deciſ.* 255. *& Praxi aurea, reſol.* 201. Probatur: Materia Deo ſemel ſacrata indecet execrari, & in ſordidos vſus conuerti, conuenientiùs igitur alteri Eccleſię applicanda. Monaſterio, Hoſpitali, vel alio loco pio; Idipſum recurrit de Altarium, Ichonarumque lapidibus. Materia quoque lignea, quę ſemel Dei domui aſcripta fuit, niſi domibus, locíſque piis vendenda, & applicanda eſt. Propterea Emptor animaduertitur ab Epiſcopo, nè in ſordidum vſum reducatur, Conformitèr ad præfata deciſiſſe S. Congregationem refert Aloyſ. Ricc. ſic: Ordinarius non habet prophanare Cappellam, & ſi aliquam cauſam prophanandi habuerit, eius cæmenta potiùs Eccleſię tribuenda, quæ eſt caput dictarum Cappellarum, quàm Alteri. Hucvſque de Applicatione.

Quod autem poſſit vendere pendet à dominio, quod habet, vel exercet in res dirutas, & collapſas, & trahitur à dominio iuris, quo conſtruit, & durat, vſque ad dextructionem, incluſiuè, niſi tamen de alio peculiari iure ad alium pertinèret; cui quoque ineſſet dominium vendendi, & alienandi, atque ad pios vſus conuertendi cæmenta Eccleſię dirutę. p Eccleſi s verò, & Monaſteriis Regularium extant Bullę *Iul.* 2.

incipit: *Virtute conſpicuos*, 1. *Aug.* 1566. & Sixti .V. *ann.* 1587. Apud Rodriq. *tom.* 2. *Quæſt. reg. qu.* 49. *ar.* 4. vbi docet, q. Dormitoria, & aliç officinæ dextrui poterunt, & eorum materia in alium Conuentum reedificādum aſportari licebit, dummodò dicti Conuentus non ſint iuriſpatronatus particularis fundatoris, & non ſibi illius dominium reſeruauit, & Nicol. 3. *in Cap. exiuit. De Verbor. ſignificatione in 6.* Eccleſias, Oratoria, & Cçmiteria ad vſum Fratrum Minorum ædificata transferri in ius, & proprietatem Pontificis (ſi nulla aderit reſeruatio à concedente) adeoque ea dextrui poterunt, eorumque materia aſportare, & applicare ad nouæ Eccleſiæ çdificationem; & licèt ligna, quç in Eccleſiæ conſtructionem inſeruierant, adhùc pro fabricando dormitorio Religioſorum inſeruire poſſunt. Vltimò Leo .x. conceſſit adueniente neceſſitate Eccleſiæ Fr. Minor. & Monialium S. Clarç, poſſunt ſupradicta transferri de vno in alium locū, dummodò çdificiorum materia ponatur in alia Eccleſia, Refert Franciſcus de Turano, *in compendium ad Generalem Miniſtrum, V. Conuentus, num.* 3. & 4.

De Epiſcopo vidente concordiam Miſſarum celebrādarū vnà cum numero Sacerdotum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt vidère concordiam Miſſarum celebrandarum vnà cum numero Sacerdotum.*
2 *Sed num id præſtare poterit eius Vicarius Generalis?*
3 *Sed num tollerari ampliùs poſſit dici Miſſas de Requiem in feſtis duplicibus?*
4 *Sed num licentia in ſcriptis obtinenda requiratur adhùc pro miſſis quotidianis, & manualibus?*

Poteſtas CCLXVII.

1 POteſt Epiſcopus vidère concordiam Miſſarum celebrādarū vnà cū numero Sacerdotum. De hac poteſtate ſatis egi *Poteſt.* 136. vbi examinauimus decretum Vrb. 8. conformitèr ad Trident. *ſeſſ.* 21. *De Reform. cap.* 4. cum quibus ſtat expoſita poteſtas. Enim verò in Synodo Diœceſana inter alia, quæ videnda, & diſcutienda erunt, ſuum obtinet locum Decretum pro videndo, & inuigilando in concordiam Miſſarum ſatisfaciendarum cum numero Sacerdotum, id non ad minorandum numerum Miſſarum, cum ſit per Decretum prædictum vetitum, ſed nè Sacerdotes ſint deſides in tali munere obeundo, neuè ſint recepta maiora onera, ſuprà vires, & abſque licentia, & facultate Epiſcopi, in Eccleſiis, Cappellaniis, & Hoſpitalibus ſibi de iure ſubiectis. Etenim de Regularibus exemptis, Generales, & Prouinciales id abibunt. Propterea ſi qui in hoc ſint negligentes, & licentiam in ſcriptis non oſtenderint, fas erit eos punire, corrigere, & interdictos

ctos declarare, prout diſpoſuit dictum Vrb. *decretum, ſub Anno* 1625. Dicerem quoque, nè dum de numero dilecto, verùm de continuo, & perpetuò, ad metam eleemoſynarum perpetuarum, vel ad tempus. v. g. Si Sacerdotes, quibus ex onere, perpetuò impoſitum eſt ratione Cappellæ, vel beneficii perpetuò celebrare, ſi ſint diſcordes in hoc. Inſuper de qualitate, Rituque Miſſarum, videlicèt de feſto, vel de Requiem, & ad contrauentionem luant pœnas in correptione. Videndum quoque, num Miſſæ maiores reſpondeant ſollemnitatibus, pompa, & apparatu, quo decet, necnè conformiter ad Rubricas in Miſſali Romano reformato; & ſi qui ſint abuſus euellere, & eradicare; omniaque ea, quæ auaritia intereſſe, & ſuperſtitione ſapiunt amouère, ex Trident. *ſeſſ. 22. De Celebr. Miſſarum.*

2 *Sed num id præſtare poterit eius Vicarius Generalis?*

Reſpond. Proculdubio; ex Decreto Vrb. citato ſic: Epiſcopus verò, ſeù eius Vicarius, vbi de licentia pro perpetuis oneribus ſuerint requiſiti in ſingulis caſibus diligenter inquirant, de ſingulis Miſſarum celebrandarum obligationibus, cuique Eccleſię, Monaſterio, vel loco pio incumbentibus, nec ante aſſenſum huiuſmodi aut licentiam præbeant, quamuis legitimè conſtiterit illius Sacerdotes, tàm nouo oneri ſuſcipiendo, quàm antiquis iam ſuſceptis ſatisfacere poſſe, perpetuam rationem habeant, vt redditus, qui Eccleſiis, & locis piis relinquantur, omninò reſpondeant omnibus iniunctis.

3 *Sed num tollerari ampliùs poſſit dici miſſas de Requiem in feſtis duplicibus?*

Reſpond. Nequaquam, ex nouiſſimo Decreto Alex. 7. incipit: *Cum Sanctiſſimus 5. Aug. 1662.* vbi ſic: *Quod ſi ex benefactorum præſcripto Miſſæ huiuſmodi celebrandæ incidunt in feſtum duplex; tunc minimè transferantur in aliam diem non impeditam; ſed dicantur de feſto currenti cũ applicatione Sacrificij, iuxtà mẽtem quorundam benefactorum. — In eos autem, qui contrafacere, auſi fuerint, vel præmiſſa adimplère neglexerint, locorum Ordinarij, tàm Seculares, quàm Regulares pro modo culpæ animaduertant.*

4 *Sed num licentia in ſcriptis obtinenda requiratur adhùc pro miſſis quotidianis, & manualibus?*

Reſpond. Prohibitionem pro vtriſque currere, itàut nec perpetuò, nec ad tempus poſſint onera recipere, quando aliàs ſuſceptis non ſatisfecerint, hoc ſolo diſcrimine, quod ſi pro quotidianis nõ requiratur licentia Ordinarii, ex apertis verbis dicti Decreti ſic. *Prohibet nè impoſterum onera perpetua ſuſcipiant ſine Epiſcopi licentia in ſcriptis obtinenda, & gratis concedenda. Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ità demum ijſdem accipere poſſint, ſi oneribus ante impoſitis ità ſatisfecerint, vt noua quoque onera ſuſcipere valeant, alioquin omninò abſtineant.*

De Epiſcopo viſitante Clauſuras Monialium, etiam exemptarum.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus poteſt viſitare Clauſùras Monialium, etiam exemptarum.*

2 *Sed num id efficere valeat Vicarius Generalis?*

3 *Sed quid ſignificăt*; toties quoties?

Poteſtas CCLXVIII.

1 POteſt Epiſcopus viſitare Clauſùras Monialiũ, etiã exemptarum, toties quoties. hanc poteſtatem innui, *n.* 230. ex Greg. xv. *v.* infrà, & Trident. *ſeſſ.* 25. *De Regular. cap.* 5. B. Pio .v. Greg. 13 aliiſque Summ. *Ponti*ficibus, per quos Epiſcopus eſt conſtitutus S. Apoſtolicæ delegatus ad vigilandum ſupera clauſuras Monialium, etiam exemptarum, quoties opus fuerit. *Itaque* viſitando poterit ordinare, quæ neceſſaria ſunt, puta ſi fabrica rupta, debilis, periculoſa, humilis, quæ proſpectum viarum, vel vicinorum non occluderet, roborare, eleuare, & reſarcire; ſi feneſtrę, portæ, collocutoria, & alia huiuſmodi, exteriores crates ſtatui monialium non reſpondèrent, reſtringere, tranſportare, vel occludere. Si lignaria exteriora ſint vetuſtate collapſa, ſeù rupta, innouare, aut reſtituere. Propterea poterit Ordinarius interrogare, & examinare ſuper his, quæ ſpectant ad dictam clauſùram, ex S. Congregatione, 1581. Apud Sell. *in Select. cap.* 8. *num.* 34. Contradictores punire, & corrigere poterit, ſic ediranit Greg. xv. incipit: *Inſcrutabile*. 5 *Febr.* 1622. & licèt huiuſmodi viſitatio fieri poterit ſine præſentia ſuperioris, cui ſubduntur dicta Monaſteria, ex S. Congregat. 22. *Aprilis*, 1617. apud eundem Sell. *d. loco*, *num.* 35. Congruit tamen, & decet vt à cum illo, cui primo ineſt cura ſeruandę clauſuræ, vt ſimul poſſint ab imminentibus periculis Moniales èruere.

2 *Sed num id efficere valeat Vicarius Generalis?*

Reſpond. Affirmatiuè; adhùc abſque ſpeciali mandato, ex S. Congregat. 13. Maÿ, 16 8. habet Sell. & refert Barbol. *in Collect. Apoſt. decis. V. Clauſùra*, *num.* 1.

3 *Sed quid ſignificat*, Toties, Quoties?

Reſpond. Sonare: *quoties opus fuerit*, habita priùs notitia in generali viſitatione, vel extrà illã, vt dicatur fundamentaliter opus eſſe; vidère clauſuram, Ex quo nõ ad voluntatis nutum, nec quotidiè, ſicut verba ſemper, & quandocumque non operantur infinities, apud Barboſ. *in tract. de varijs clauſulis*, 180. Quem ſenſum concordare aiunt DD. cum Tridentina diſpoſitione, in qua habetur facultas reſtituendi clauſuram violatam, & inuiolatam conſeruari. propterea ex motiuo habito conſeruandi; poterit vti dicta facultate, ſic conformiter decidit S. Congregatio, 26. *Maij.* 1640. *in vna Conimbricēſi* teſte Card. Pamphilio, vt per extenſum habet Barboſ. *in d. loco Concilij*, *num.* 13.

Memores ſint Poſteri; *Irruptionis* permagnę Incendii Ætnalis, Siciliæ. *an.* 1669. 11. *Martij*, ad

cu

cuius impetum Sanctimonialium Monaſteria Catanę diſerta fuère, & ſeruatis Monialibus, Omnes ingrediebantur, & egrediebantur, nulla ſeruata forma clauſuræ. Similitèr dico de vaſtiſſimo, & eximio RR. PP. Benedictin. Cœnobio, ſub titulo S. Nicolai de arenis, materia ignita Ætnali circumdato, fugientibus omnibus Religioſis, cum libertate omnium, etiam Mulierum, ingrediendi; hoc propter irruptionem Clauſurę, quę eo dum tempore non ſeruabatur.

De Epiſcopo viſitante Diœceſim, & omnia ſibi iure credita.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt viſitare Diœceſim, & omnia ſibi iure credita.*
2 *Sed quid de tempore viſitandi?*
3 *Sed quid de modo procedendi in viſitatione?*
4 *Sed quid de ſubiectis Epiſcopali viſitationi?*

Poteſtas CCLXIX.

1 POteſt Epiſcopus viſitare Diœceſim, & omnia ſibi iure credita. ità diſponentibus Conciliis Tolet. 4. *cap.* 35. & Tridentin. *ſeſſ.* 24 *De Reſ. cap.* 3. Quę poteſtas eſt orta de iure Diuino, ex illo Lucę, 22. vbi Ieſus dixit Petro: *Et tu aliquando confirma fratres tuos*. Hoc eſt tamquam bonus Paſtor debet vigilare in gregē ſibi ſubditum, vigilando inquirere, & inquirendo emendare, & emendando corrigere, & ecce viſitationis finis, vt ſubditi debitam viuendi rationem obſeruent, vel obſeruari procurēt, Quare Epiſcopus viſitabit paternalitèr, & iudicialitèr, hoc eſt fine, vel cum forma iudicii, proùt monet Apoſtolus 2. *ad Timoth.* 4. *Argue, obſecra, increpa*, & Trid. ibidem. Viſitationum ſit ſcopus, ſanam doctrinam, expulſis erroribꝰ introducere, bonos mores tueri, prauos corrigere — Subdit — quæ vt faciliùs ſuccedant moneantur omnes, ad quos viſitatio ſpectat, vt paterna charitate, Chriſtianoque zelo omnes amplectātur. Viſitandi ius, & poteſtas competit Epiſcopis propter fundatam intentionem, quam habent in omnes Eccleſias, & ſuæ Diœceſis Eccleſiaſticos. *ex Cap.* 1. *§. hanc. De Cenſib. in 6.*

2 *Sed quid de tempore viſitandi?*

Reſpond. cum Trident. *d. loco*, ita diſponente: Epiſcopi propriam Diœceſim per ſe ipſos, aut ſi legitimè impediti fuerint, per ſuum Generalem Vicarium, aut ſuum Viſitatorem, ſi quotannis totam propter eius latitudinem viſitare non poterunt, ſaltem maiorem eius partem; ita tamen, vt tota, triennio per ſe, vel Viſitatores ſuos compleatur, viſitare non prætermittant. Sacr. tamen Congreg. Trid. reliquit hoc Epiſcopi arbitrio, quem admonuit, debère tempus hoc eſſe diſcretum, nè viſitandi grauentur, at prima vice diligentiùs, & deinceps, non diutiùs immorandum. Apud Gauāt. *in Praxi Epiſcopi*, §. 1. *De Viſit. in genere*. Quibuſdam tamen Epiſco-

piſcopis placuit ſingulis trienniis, & tot e propter Diœceſū amplitudines; aut propter conſuetudinem, vt teſtatur doctum Aldan. *in Compend. Canonic. Regularium, lib. 2. tit. 16. num. 6.*

3 *Sed quid de modo procedendi in Viſitatione?*

Reſpond. Modum tenendum dediſſe Pontificale Roman. ſub titulo; *Ordo ad viſitandas Parochias*, P. 3. Gauant. *in Praxi compendiaria*, & oſtendunt Authores Fuſcus, Felician. *in Manuali Epiſcoporum*, Rochus *De Viſitatione*; Azor. *Inſtit. moral. P. 2. li. 3.* Cap. & alii varias inſtructiones efformantes diſſeminatim per quae que Eccleſiaſticas Idcirco ne ſermonem protraham, remittere viſum fuit ad præfatam praxim, vbi de decernendis, & decretis, agendis, & actis, edicendis, & edictis, iuxta vnamquamque rem, & perſonas ſuo muneri ſubiectas ſiue, vel cum Notario pro vt ipſi placuerit.

4 *Sed quid de ſubiectis Epiſcopali viſitationi?*

Reſpond. Epiſcopo viſitare licere loca, perſonas, & officia. Sub nomine locorum intelliguntur Eccleſiæ, Cathedrales, Collegiatæ, Parochiales, Beneficiatæ, & Simplices; Oratoria, Confratriæ, Hoſpitalia, loca pia, & Colleggia, ex Trident. *ſeſſ. 22. cap. 8.* Monaſteria Monialium ſibi ſubiectarum, vel Regularium, quoad eorum clauſuram, ex Trident. *ſeſſ. 25. cap. 5.* & Eccleſiæ vnitæ nullius Diœceſis; Curæ Æquitum Hieroſolemytanorū, de quibus melius *Pi. poſt. Impol. 161*. Domus Regularium, vbi non degunt ſaltem 6. fratres de familia ex nouo S. Congregationis Decreto, 29. *Nouemb. 1657.* apud Lantuſcam, *in Theatro, V. Conuentus, num. 13.* poſt Decretum *De Celebrat. Miſſarum*, vbi ſic: *niſi ſint minus 12. poterant ab Ordinario viſitari.*

Perſonæ verò ſunt; Abbates Seculares, Canonici non exempti, Parochi, Beneficiati, Clerici Sacris initiati, & Sacerdotes, Moniales non exemptæ, Adminiſtratores locorum piorum, Confratres, Quæſtores, & Officiales reſpectiuè, prout recenſet Gauant. *ibid. n. 7.*

Officia demū; ſub quorum nomine veniunt beneficia, redditus, ſatisfactiones, alienationes, locationes, adminiſtrationes Sacramentorum, licentiæ, & facultates celebrandi, & confitendi, præbendæ, diſtributiones Canonicales, & Parochiales. Onera perpetua, & temporanea Miſſarum celebrandarum, & celebratarum. Si quæ proceſſiones, & ſolemnitates reſpondent fidibus, & rubricis preceptiuis. Conciones quadrageſimales, extra quadrageſimales, earumque mercedibus, & emolumentis. Sacriſtiæ, officia, ſponſalia; diſpenſationes, & impedimenta. Gymnaſia publica, & alia, vt moris eſt. Nil igitur ſupereſt pro adimplenda Poteſtate Viſitationis, niſi ſeruare ritum, formam, & praxim locorum, perſonarum, & officiorum, ſibi iure ſubiectarū, qui omnes ſi deſides, vel negligentes fuerint, poterunt corrigi, & puniri ab Epō, vigore Trid. *loco, cap. 5.*

Addo, in ipſo quoque viſitationis actu; tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, poterit viſitare omnia loca exempta, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſuppoſita, ex Tridentino, *ſeſſ. 21. De Ref. cap. 8*, excipe illa ſuo Præ-

lato

lato ſubiecta, à quo, & non ab Epiſcopo erunt viſitanda, apud Cocher. *De Iuriſdictione Ordin. in exemptos*, P. 3. *quaeſt.* 29. *nu.* 3. Itidem quoſcunque Clericos exemptos, etiam Prothonotarios, ratione beneficiorum in ſua Diœceſi exiſtentium, vt ſunt Cappellani Regii, Reſidentes in Curia Romana, & familiares Cardinalium, ex Tridentino *ſeſſ.* 24. De *Ref. cap.* 11. Ita Eman. *tom.* 2. *quaeſt.* 108. *ar.* 3. Demùm Parochiales nullius Diœceſis, tamquam proximiores, Beneficia etiã exempta ex Tridentino, *d. loco, cap.* 9. Non autem Altaria, ſeù Cappellas confraternitatum in Regularium Eccleſiis, de quibus dicam, P. *poſt. Impot.* 160.

De Epiſcopo vniente beneficia Eccleſiarum ſibi ſubiectarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt vnire beneficia Eccleſiarum ſibi ſubiectarum ex cauſa, & vtilitate earumdem.*

2 *Sed quid, ſi beneficia ſint reſeruata?*

Poteſtas CCLXX.

1 POteſt Epiſcopus vnire beneficia Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, cauſa; & earum vtilitatè concurrentibus. Ita colligunt ex *Cap. Expoſuiſti, De Præbendis*, & Tridentin. *ſeſſ.* 24. *De Refor. cap.* 13. Vgolinus *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, cap.* 52. *num.* 2. Caſtropalaus *Oper. Moral. cap.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 6. *P.* 12. Quæ Poteſtas modulatur ſic: Vel quod ex duobus beneficiis fit vnum, vel quod vnum alteri principaliori vnitur, ita ex Cap. *Sicut vnire, De Exceſſu Prælat.* & recurrit, nè dum quòad Eccleſias Seculares, verùm etiam, & ſi voluerit Eccleſiam, ſeú beneficium ſuæ Diœceſis alteri Religioni vnire. Qua in vnione non requiritur Rectoris conſenſus, vt probat Clement. *Si Rector. De Rebus Eccleſ. non alienandis*. Secùs ſi Eccleſia fuerit de Prælato exempto, vel Iure patronatus, & tunc accedere oportet in vnione conſenſus. Capituli denique conſenſus in vnionibus faciendis requiritur antecedens. Vel ſubſequens, eſtò Fuſcus, *lib.* 2. *cap.* 26. defendat per contrariam conſuetudinem obiiſſe, & ſequitur Greg. *De Beneſ. cap.* 20. *num.* 6. Ipſe tamen non recederem à prima ſententia quod requiritur, quia ſolemnitas in fauorem Eccleſiæ introducta eſt, vt deciſum apparet apud Farinac. *P.* 2. *rec. deciſ.* 455. *num.* 5. Itaq; concurrentibus vtilitate, & conſenſu illorũ, quorũ intereſt, poterit fieri vnio, vt benè probant DD. apud Barbol. *De Epiſcopo, Alleg.* 66. *à num.* 17.

2 *Sed quid, ſi Beneficia ſint reſeruata?*

Reſpond. Attenta Trid. *diſpoſitione, ſeſſ* 21. *De Reform. cap.* 5. proculdubio poſſe Epiſcopum tamquam S. Apoſtolicæ delegatum vnire dicta beneficia; In quo caſu meliùs; nullus requiritur Capituli conſenſus, ex Nauar. *conſ.* 10. *De Officio Delegati*, & Zeroll. *in Praxi Fori Eccleſ. deciſ.* 487. Quamplurima recenſet Barboſ.

d. loco, à num. 39. — 1. Vnio ſẽper ſe tenet ex parte termini, videlicèt ſi Parochialis vnitur beneficio ſimplici ſortitur naturam illius. — 2. Si vniretur Canonicatui non requirit ætatem. 25. annorum, ſed ſufficientem ad Canonicatum. — 3. In Prouiſione dignitatum habentium vnitam Parochialem perpetuò, & acceſſoriè nõ eſſet faciendum concurſum. — 4. In impetratione non erit opus exprimere Beneficium acceſſorium. — Si quis illegitimus voluiſſet beneficium ſimplex cui eſſet vnitum Parochiale, seù curatum, poſſet ab Epiſcopo diſpenſari. Demũ 6. Promotum ad Parochiale vnitum acceſſoriè non parochiali, non exigere requiſita, *ex Cap. Licet canon.* De Elect. in 6. vt ſunt ętas 25. *ann.* & infra annũ, vt aſſumatur ad Sacerdotium. Vide Azor. *Inſt. Morali*, P. 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *quæſt.* 8.

De Epiſcopo vtente ſua iuriſditione pro tuenda Eccleſiæ Immunitate.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt, & debet vti ſua iuriſditione pro tuenda Eccleſiæ immunitate.*

2 *Sed quid, & quotuplex ſit Eccleſiaſtica Immunitas?*

3 *De caſibus exceptis in Bulla Gregoriana?*

4 *Quid de cognitione Epiſcopi,* An verè Rei dictos caſus commiſerint?

5 *De quibuſdam caſibus ad materiam ſpectantibus.*

Poteſtas CCLXXI.

1 POteſt, debet, & tenetur *Epiſcopus* vti sua iuriſditione pro tuenda Eccleſię immunitate, de qua dixi *Poteſt.* 3. *n.* 4. *fol.* 8. cũ Doctoribus ibi, & hîc citatis. Probatur: Cum de omni iure diuino, & humano, Ciuili, & Canonico ſit Immunitas Eccleſiaſtica, diuerſis ex iuribus oſtenſa à Canoniſtis, Legalibus, & Moraliſtis, Illis erit tueri, & defendere, qui in ſtatu Eccleſiaſtico præſunt Epiſcopi ad clamorem S. Canonum, & Conciliorum ab initio naſcentis *Eccleſiæ*, & nouiſſimè ex Tridentino, *ſeſſ.* 24. & 25. *De Refor. cap.* 20. in quo admonentur à PP. illius S. Concilii Omnes Principes Sęculares, vt ſint defenſores, & protectores illius. *Magiſtratus* quoque omnes, rè Eccleſię, & perſonarum Eccleſiaſticarũ, Immunitatem, cupiditate, vel inconſideratione violent. Neuè Domini temporales, vel eorum Miniſtri illam lædi patiantur. Hæc Trident. Contra violatores immunitatis extat excommunicatio reſeruata, vt ipſe innui *Poteſt.* 3. *n.* 4. §. *Obiter nota.* Eſtque adeò, & euidens hęc poteſtas in Epiſcopis, vt de ea, vel probatio longa ex variis Canonibus, & Conciliis, deciſionibus, & Doctoribus comprobata; Vel nulla, quia non ambigenda, ſed ſupponenda, non probanda, ſed percurrenda, ne aures fidelium expugnam in eo, quod coram Deo, & hominibus ab Eccleſiæ natiuitate ſancitum, ſtabilitumque eſt, & quidem nè dum à laica poteſtate ſemper fuit immunis Eccleſia; verum etiam Eccleſiaſtici omnes, ratione Canonis, & fori. Atque adeò omnes

qui-

quicunque illi ſint Fideles, Infideles, Heretici, Sciſmatici, Apoſtatæ quocunque atrociori crimine, vel cenſura innodati, confugientes ad Eccleſiam, (aliquibus in delictis exceptis, de quibus infra *num.* 3.) redduntur immunes, illius priuilegio libertatis gaudentes. Rixant quandoque Poteſtas laica, & Eccleſiaſtica inter ſe, aliquibus in caſibus dubiis, illa ad capiendum, & puniendum Reum confugientem; hæc verò ad defendendum: quo caſu Reum adducere oportet ad Carceres Epiſcopales, donec cognoſcatur ab Epiſcopo. An excepta delicta verè commiſerit: Gauant. *V. Immunitas num.* 25. vt meliùs dicam inferiùs *num.* 4. *&* 5. ex quo patet poſita Poteſtas.

2 *Sed quid, & Quotuplex ſit Eccleſiaſtica Immunitas?*

Reſpond. Immunitatem Eccleſiaſticam eſſe *Exemptionem Eccleſiæ à iuriſdictione laica Poteſtatis.* Ita omnes communiter apud DD. infrà ex multis Conciliis, præſertim Lateran. *ſub Innoc.* 3. *cap.* 46. & Tridens. *loc. cit.* quorum Decreta fuère recepta, & confirmata à primo Eccleſiæ lapide ab Imperatoribus, Regibus, & Principibus Chriſtianis, vt probauit, & retulit Azor. P. 1. *lib.* 5. *cap.* 12. *quæſt.* 1. & Alii apud Granado *in* 3. *P. Contrŏu.* 9. *tract.* 4. *diſp.* 4. *ſect.* 2. *num.* 16. Omnes aſcendentes eſſe de iure Diuino, aut ſaltem Canonico, quorum canones ſemel amplexati, repetere non poſſunt dicta Chriſtianorũ Capita; hoc luce clariùs, ideò

Immunitas Eccleſiaſtica alia localis, ſub qua veniunt omnes Eccleſiæ Deo, & ſanctis eius dicatæ, authoritate Epiſcopi conſtructæ, quamuis non perfectæ, ſed inceptæ, violatæ, vel dirutæ cum ſpe reædificationis. Oratoria, Cemæteria, Hoſpitalia, Monaſteria Religioſorum, Palatia Cardinalium, & Epiſcoporum, etiam Tutilarium; nec non Collegia authoritate *Pontificis* erecta, eorumque ſupradictorum Sacrorũ locorum cõtigua Viridaria, Horta, Grançię, Clauſtra, & ſimilia. Eccleſiarum pariter portæ, ſcalę, tecta, Campanilia, Sacriſtiæ, ad quę omnia fauorabile priuilegiũ Immunitatis localis extenditur.

Alia perſonalis, ſub qua veniunt omnes Clerici, quamuis prima tonſura inſigniti, & ad ſeruitium Eccleſiæ deputati, deferentes habitum clericalem. Religioſi approbatarum Religionum omnium, eorumque Nouitii, & Tertiarii ſub illorum tecto viuentes, de quibus vide P. *r. part. pot.* 1 10. *pag.* 198. *num.* 3. nec non Religioſi Militares authoritate Papę erecti, ad tuendam Eccleſiam ab Infidelium, & Hæreticorum incurſibus, quorum arma, & eotia ſtant pro illius defenſione.

Tertiarię quoque collegialitèr viuentes, emiſſo caſtitatis voto in Regula approbata, nec non ſi ſint S. Franciſci etiam Domi viuentes, vitamque cælibem ducentes ex voto publicè emiſſo, quæ omnes gaudère priuilegio canonis, & fori, docuere multi apud Dianam. *Summ. V. Immunitas à n.* 22. & notaui fusè *Poteſt.* 8. *à num.* 5. Tu verò Amice lector quoad Tertiarias domi viuentes conſule deciſiones Regni Siciliæ. Immunitas inſuper alia eſt delictorum omnium cuiuſcunq; ſint generis, ita quod confugientes omnes vtriuſque ſexus ad Eccleſiam de ipſius priuilegio fruuntur, & gaudent, aliquibus tamen excep-

ris, de quibus ſuprà *n.* 4. ad quos dictum priuilegium extendi noluit Greg. xiv. vt patebit.

3 *De Caſibus exceptis in* Bulla *Gregoriana.*

Reſponſ. patet ex verbis dicti Greg. xiv. in Bulla, quæ incipit *Cum aliàs nonnulli, ann.* 1591. 24. *Maij*, ſic.

Vt laicis ad Eccleſias, loca que Sacra, & Religioſa prædicta confugientibus. Si fuerint publici latrones, viarumque graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur; aut depopulatores agrorum; quiuè homicidia, & mutilationes membrorum in Eccleſiis, earumuè cœmeterijs committere non verentur; aut qui proditoriè proximum occiderint; aut aſſaſſinij, vel hæreſis, aut læſæ Maieſtatis in perſonam ipſiusmet Principis, Immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur. Quibus ex verbis clarè cõſtat delicta excepta, ob quæ confugientes ab immunitatis Eccleſiæ priuilegio repelluntur, eſſe *n.* ſeptem.

1 *Publici latrones, & Graſſatores viarum,* quos dicas eſſe, qui ſæpius, & multotiès furati fueriũt in publicis viis. Ex quibus excluduntur, qui ſemel, vel ſæpius tentarunt delictum, eſſ ctũ non ſecuto, vt non pauci notarunt apud Dian. P. 2. *reſol.* 46. *vel* 10.

2 *Depopulatores agrorũ,* quos intelligas incendiarios ſegetum, vel frugum agrorum. Ex quibus excluduntur alii incendiarii, adhuc immaniores, putà portarum Eccleſiæ, & ſimilium, vt aduertit Peregrinus *cap.* 12. *num.* 15.

3 *Homicidiarij, & mutilatores in Eccleſiis, vel Cœmeterio,* quos dicas eſſe eos, qui verè committant homicidium, morte ſecuta. Ex quibus excluduntur hi, qui ab Eccleſia ictum emiſerunt, quem occidendo extra illã, non verò è contra. Item, vulnerãtes in Eccleſia gaudent, ne non quã verò Mutilatores. Occidens confitentes peccata ſua extra Eccleſiam gaudet, apud Dian. *in Sũm. loc. cit.* & quia exceptio ſtricti iuris eſt. Hìc nomine Eccleſiæ non veniunt portica, tecta, ſcalæ, & ſimilia, cum ſumus in odioſis, ſecus in fauorabilibus: lege Dian. P. 3. *tract.* 1. *reſol.* 39.

4 *Homicidium proditorium,* quod intelligas de patrato ab illo, qui occidit ſimulata amicitia, nullo præcedente rãcore, vel inimicitia, quam occiſus præcauere non poterat. Aduertendo quod inimicus reconciliatus ſemper eſt talis, apud Riccium P. 1. *dec.* 168 *num.* 2. Ex quibus excluditur occidèns quendam à tergo, qui propriè vocatur traditor, & non proditor, occidèns infantem in vtero, quia infans non eſt doli capax, & Occidentes infideles, qui hi nõ ſunt proximi Bonac. *in Præcep. decal. diſp.* 7. *quæſt.* 3. Occidentes inimicum veneno, vel dormientem, non dicuntur proditores, Clem. 8. 6. *Febr.* 1597. Mulier autem filium infantem occidendo non gaudet immunitate, ex S. Congregat. 3. *Decembris* 1591. vt notauit Lezan. *tom.* 3. *De Immun. num.* 12. Vide Sũm. Dian. *V. Immunitas, ſub n.* 28.

5 *Aſſaſſinium.* Dicas eſſe, quando quis alium, vel alios pecunia corruptos ſecũ ducit ad occidendum, ſecuta morte. Alii verò voluerunt, adhuc ſi vulnerarent, apud Layman *lib.* 4. *tom.* 9. *cap.* 5. *num.* 9. Mandantes dicuntur aſſaſſini; Mandatarii verò nequaquam,

quam, apud Dian. P. 6. tr. 1. reſ. 11

6 *Hereſis.* Intelligas pro dumtaxat delicto formali hæreſi, vel alio hęreſim ſapiente, idipſum de Sciſma, Apoſtaſia, & infidelitate formali. Ex quibus excluduntur alia delicta in hæreticis, ſciſmaticis, Apoſtatis & Infidelibus, quos ob alia delicta, de ſua pietate non excludit Eccleſia, apud Farinac. *cap.* 13. *num.* 170. enarrat Dian. *Summ. V. Immun. quod perſonas, à num.* 14.

7 *Crimen læſæ Maieſtatis.* Hic nomine Maieſtatis veniunt omnes Principes Supremi, puta Imperatores, & Reges, qui in temporalibus aliam ſuperioritatem non agnoſcunt, & quia in pręfata Bulla habetur *In perſonã eiuſdem met Principis* clarè videntur excludi Omnes alii inferiores etiam immediati, cum ſit dignitas perſonalis priuatiua quòad omnes alios, qui non ſunt Imperatores & Reges. Enim verò in aliis, non perſona, ſed authòritas læderetur, apud Dian. *P. 6. tr.* 1. *reſol.* 18. *&* 19. *Summ. d. loc. quo ad delicta, à num.* 30. Bonac. *tom.* 2. *diſp.* 36. *cap.* 7. P. 6. §. 8. *n.* 3. Paritèr ſub nomine Maieſtatis veniunt omnes Cardinales, qui ſunt Principes Eminentis. Eccleſię purpura reali vtentes, & facientes vnum corpus cum S. Pontifice & habentibus ſimilem Regũ Maieſtatem. Ex quibus excluduntur criminoſorum horum Coniuratores, Machinatores, receptatores, vel defenſores; pro quibus ſicut de atrocioribus criminibus ſuprà except is, cõſulendus erit Papa, vt multotiès factum fuit. Cum exceptio ſtricti iuris ſit, & ad illa dumtaxat ſuperiùs relata crimina extendantur, Quæq; ſola pœna ordinaria, & in iure taxata, alia verò licet atrociora, extraordinaria plectuntur, vide Summ. Dian. *d. l. à num.* 30.

4 *Sed quid de cognitione Epiſcopi.* An Rei verè dictos caſus exceptos commiſerint?

Reſpond. Et quia in pręfata Bulla Greg §. 5. habentur hæc verba. — *Quodque delinquentes laici prædicti, poſtquam vt præfertur ab Eccleſiis, locisque Sacris extracti, & capti fuerint ad Carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponi, — & detineri debeant, nec indè extrahi, curiæq; ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, Niſi cognito priùs per Epiſcopum, aut eius deputatum. An ipſi verè crimina ſuperiùs expreſſa commiſerint* &c. Clarè, apertèque cõſtat Epiſcopum conſtitutum eſſe Iudicem ordinarium, ex conditione adiecta *Niſi priùs,* & quidem *priuatiuè* quòad alios inferiores, ex verbis in eadem Bulla §. 4. *Volumus, decernimus, & declaramus, vt Curiæ ſecularis* ... *Ab Eccleſiis* ... *huiuſmodi delinquentem in nullo ex caſibus ſupradictis, ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel eius officialis, & cum interuentu perſonæ Eccleſiaſticæ, ab eo authoritatem habentis, ad quos ſolos, & non alios inferiores* ... *prædictam licentiam dandi facultas pertineat.* Vltra quod præciſa Gregoriana, ipſi Epiſcopo ſemper fuit de iure cognoſcere omnes caſus confugii ad Eccleſiam, ex Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 20. nec non Bullę Ioann. 22. *Sixti v. & B. Pii v.* vt benè notarunt, adiunctis variis S. Congreg. Decretis Doct. infra, præſertim Pignatelli, *loc. citando,* & Barboſ. *De Iure Eccleſ. lib.* 2. *De Immun. cap.* 3. *num.* 154.

Ad ſatisfaciẽdũ igitur propoſito

qua-

quęſito de cognitione præreqiſita in Epiſcopo. An confugientes verè commiſerint excepta delicta, vel eorum aliquod, pro Reo defendendo, vel priuando immunitatis priuilegio, quam docent communitèr DD. debere eſſe iuridicam probatiuam, ſeù probatam, ex proceſſu ab Epiſcopo fabricato, & cònſtita veritate commiſſiònis delicti excepti patrati per ſententiam Iudicis Eccleſiaſtici; Criminoſi huiuſmodi, vel traduntur curię ſeculari pœna ordinaria pro delictis commiſſis puniendi, vel ſi nõ, defendendi ab Eccleſia, tanquam ad eius pietatem cònfugientes. *Pro* quo notũ ſit, Cognitionem Iuriſticam, & probatiuam, aliam eſſe plenam; hoc eſt claram, & euidentem, per conteſtes omni exceptione maiores, ortamque ex inſtrumentis, literis, cæteriſque eius generis, vt non poſſit tergiuerſatione cælari, & hæc ſola, vna cum Rei confeſſione inducit Iudicem ad condemnandum Reum pœna ordinaria, ex Gaet. Panor. aliiſque iuris peritis. Aliam ſemiplenam, quæ eſt illa, quam faciunt teſtes ſingulares, & ſi omni exceptione maiores, orta ex coniecturis, & indiciis, ex quibus inſurgere ſolent probationes, quę vocantur præſũptiones, vide *Pot. 18. n. 3. fol 43.* Quibus notatis non modica diſſenſio eſt inter DD. Legales, & Canoniſtas, Primi quidem ſuſtinent: ſemiplenam ſufficere, pro arbitrio Epi, Secundi, *Plenam*, pro immunitate tuenda, Iuriſque exceptiui conſeruationem.

Ciuiliſtarum ſententia de Semiplena cognitione rationes ſunt ſequentes. Tum quia hęc ſufficit ad informandam conſcientiam Epiſcopi de patrato delicto. Prob. antecedens, ſi per indicia ſufficit ad torturam, ergo magis ad informandum Epiſcopum. Tũ quia cognitio ſemiplena, & per grauiora indicia ſufficit ad priuandum hæreticum Immunitate de leui ſuſpectum, ergo paritèr ad priuandum Reum immunitatis priuilegio, per indicia grauiora commiſſi delicti excepti. Tum deniq; crimen per indicia probatum facit *E*piſcopum vt indubiè credat, quod ſufficit ad mentem Gregor. conſtitutionis, ad effectum extrahendi reum, & curiæ ſeculari tradendum. Quã ſententiã Ciuiliſtarum, tamquam ad mentẽ Abb, *in Cap. Sollicito, De Reſtit. ſpoll, dec. in Cap. conſult. in 3. notab. De Officio conſult.* Barol. *digeſ. de Cod. & demoſtr. & in lege Bonæ fidei, num. 28. verſ. Vnum reſtat:* Farin. *in Noniſſ. Par. 1. deciſ.* 573. Ludouic. *deciſ.* 13. Genuenſ. *in Praxi Archiep. Neap. cap. 76. n. 2. fol.* 288. & Alij, quos citat Ciarl. *lib. 1. contr. cap.* 10. *à n.* 61. & Milazz. *Aſſer. Legal. aſſer.* 7. *à n.* 26. alioſq; apud eoſdem viua retulit voce, in regali, & Canonico liceo Catanenſi in Sicilia coram Ill. *Preſule* V. I. D. Don. Alexander Scammacca eruditè moderans publicam, primamque veſpertinam Cathedram, dicens: *Arbitrium*, ad mentem Gregorii inditere ſemipſenam probationẽ, immanitate delicti, & feritate perſonæ attentis.

Canoniſtarum autem rationes de Plena cognitione, omnino in Epiſcopo requiſita, ſunt quę ſequuntur. Tum quia illa cognitio eſt ſufficiens in Epiſcopo, quæ habetur in proceſſu ſua authoritate fabricato, concludens contra pręſumptionem, quęq; facit aſſertionem contra illam, ideò Teſtes in pro-

proceſſu debent cõcludere de neceſſe, & quia agitur in præiudicium tertii expoliandi priuilegio immunitatis, ad quod Reus habet ius gaudendi, ſicut cæteri criminoſi, qui de reuerentia Eccleſiæ debenda, fruuntur illius immunitate, qua non erunt priuandi ex ſolis indiciis, & præſumptiuis, nec æquiuocis probationibus, quæ poſſunt eſſe, & non eſſe, aut dubiis, & indiciatis, ſed ait Bulla: *Niſi cognito per Epiſcopum, An ipſi verè commiſerint*. ergo cognitio debet eſſe vera probatiua clarè, hoc eſt ad verificandam commiſſionẽ delicti verè patrati; nam ex vera cõmiſſione requiſita delicti, inſurgit vera cognitio, & nõ dubia, neq; indiciata. *Euidens*: hoc eſt quod nulla poſſit tergiuerſatione celari, cum agitur de tradendo Reo *Iuſtitiæ* punitricæ, pœna ſanguinis, ideò niſi ex euidentiſſimis rationibus, & teſtibus conteſtibus, euidenter probantibus delictum fuiſſe verè commiſſum, ex tenore Gregorianæ. *Luce clarior*: hoc eſt non ex oſcuris, & indiciis ortis à maleuolis; ſed luce meridiana coruſcantibus, aliàs lęderetur vera *Iuſtitia*, quę eſt ꝓpria Dei necnõ propria Iudicis rectè iudicantis. *Certa*: hoc eſt pre oculis habita per teſtes de viſu, quia Teſtes huiuſmodi adhiliùs probãt, quàm ex auditu aliorum; Tum quia certitudo teſtum vna cum confeſſione Rei conducit iudicem ad pęnam ordinariam pronũciandam, ideò nõ æquiuoca, hoc eſt anceps ad non eſſendum, ſed firma, & ſubſiſtens debet eſſe.

Quã ſententiam docuit Iacob. Pignatelli *lib. Conſult. Canon.* *Romæ Typis dato, ann.* 1668. *&* *ann.* 1678. coram Curia Romana ſecum ducens alios, varioſque magnę conſiderationis viros *lib.* 1. *conſ.* 127. *à num.* 12. *& lib.* 2. *conſ.* 36. *à n.* 1. §. *Ita ſanè*, vbi ait: Cognitionem debere eſſe veram, plenam, concludentem, & in alio in loco *tom.* 2. *citato, num.* 2. ait: debet concludentiſſimè, ac euidentiſſimè id probare, *& num.* 5. *in fine*, habet: *Maximè* ad fundandam iuriſdictionem Iudici laico, in præiudicium extracti ab Eccleſia, cum Donat. *De Aſyl. reſol.* 191. *num.* 4. Vide Bonac. De *Præcep. Decal. diſp.* 3. *qu.* P. 7. Dian. *P.* 3. *tract.* 1. *reſol.* 38. *&* P. 6. *tract.* 1. *reſol.* 31. vbi ſubdit: Nõ alitèr ſentiendum eſſe. Lezan. *in Summ. P.* 3. *V. Immunitas, num.* 38. Pellizz. *in Man. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 5. *ſect.* 1. *n.* 40. & Alios pœnès eoſdem.

Cui ſententiæ ſe ſubſcripſit, nec non intrepidè ſuſtinuit R. D. *Sanctorus Oliua, & Groſſi* V. I. D. in ſuò eruditiſſimo non minùs, quàm odorifero *Flore Legali* ad intellectum Bullæ *Gregorij xiv. de Immun. Eccl.* Typis dato Catanæ, *ann.* 1681. quem citaui *Poteſt.* 1. *in fine*, variis Iuribus; Moralibus, Canoniſtis, & Ciuilibus DD. quoq; numero quinquaginta; nec non S. Congregat. Decretis comprobans, & muniens, vt par eſt ingenio ſuo: & quia dicti Floris odor ad aures quamplurium eruditiſſimorum virorum, præſertim Romæ Emin. DD. Cardinal. *De Luca; Caracciolo; Brancato de Laurea; Creſcentio; Sacchetti; Caſanatti; & Baſadonna*; Nec non aliorum *Præſulum* in Regno, & extra; *Archiepiſcoporum* nempè *Panormitani*; *MontisRegalenſis*; *Meſſanenſis*, *Regienſis*, *& Conſentini*. Epiſcoporum *Catanenſis*, *Agrigentini*, *Pactenſis*, *Cephaleditanenſis*, *Mazarienſis*,

Meliſtenſis, Liparenſis, Tropienſis, Mileſtenſis, & Neocaſtrenſis; aliorũq; Illuſtriũ Virorum; quibus per Litteras miſſiuas, quas prę oculis habui; complacuit dicta Opinio.

5 *De Quibuſdam caſibus ad materiam ſpectantibus.*

1 *De Epiſcopo cognoſcente, & extrahente* Reum *ab Eccleſia.*

Soli Epiſcopo erit cognoſcere, An Rei gaudeant *Eccleſ.* Immun. etiam in caſibus præciſa Gregorianæ? quæ & ſi loquitur de laicis tandem S. Congr. in vna *Militenſi, & Roſſan.* apud Pignatelli *d. l. num.* 27. extendit etiã quòad omnes Eccleſiaſticos, etiam Regulares. Itaque neque Nuntio, nec alteri competit facultas cognoſcendi, & extrahendi reum ab Eccleſia, niſi deſuper datum fuiſſet, vt notaui ſupra *n.* 8. Verũ quippè non poteſt Epiſcopus cõfugitorem expellere, nè incidat in manus Curię ſecularis. in vna *Cefalud.* 19. *Martij.* 1647.

2 *De Reo confugiente ad Eccleſiam.*

Reus confugiens ad *Eccleſiam* ante, vel poſt capturam, è carceribus, vel manibus ſatellitum, à quibus etiam ſi dimitteretur liberè, vel cum iuramento redeundi, vel coactè, aut vnà cum illis; vel ſi damnatus ad triremes, aut condemnatus ad furcam, ob delicta non excepta, gaudet immunitate. Iudex igitur in his caſibus quomodocunque caperet, & incarceraret illum, ob iniuſtam detentionem, vltra Sacrilegium, peccaret contra iuſtitiam, & teneretur reſtituere damna illata, ex doctrina Trullen. Nouar. Palai. Peregrini, apud *Bonac. in Precep. Decal. diſp.* 3. *quæſt.* 7. *num.* 9. citati à Dian. *Summ. V. Immun. à n.* 33. Ratione qua, Confugium eſſet iuſtum, & extractio iniuſta.

Inſuper Satellites inſequentes reos cõfugientes ad Eccleſias Regul. incurrunt cenſuram excomm. *ex Bull. Clem.* 8. apud Rodriq. *tom.* 2. *cap.* 52. *ar.* 2. idipſum ſi percuterent officiales Epiſcopi, & abſolui debent ad ratam percuſſionis, vt dixi *à Poteſt.* 4 *ad* 9.

An verò huiuſmodi percuſſores erunt citò vitandi? Reſpond. Diana P. 5. *tract.* 9. *reſol.* 61. niſi poſt notorietatem delicti. Addit Comitol. nè dum facti, verum etiam iuris notitia præire debet.

3 *De Reo in Eccleſia.*

Reus dum eſt in Eccleſia, vel loco ſacro, etiã ob delicta pręfata excepta fiunt probationes in curia Epiſcopali ad clarè vincẽdum, An excepta delicta verè commiſerit? Quo tempore à miniſtris laicis, armis expoliari nequit, neq; ab Epiſcopo puniri pœna corporali, neque à Satellitibus inuitus, poteſt extrahi, ſine licentia Epiſcopi, & cum aſſiſtentia perſonę Eccleſiaſticæ, in vna *Caſbacenſi* 11. *Aug.* 1631. & ſi careret vnde ali poſſit, ab Epiſcopo ſuſtentari debet, tanquam pauper, ita Farinac. Palao, & alii apud. Dian. P. 9. *tract.* 1. *reſol.* 33. puniri tamen poteſt pœna pecuniaria, & ad damna, & intereſſe ſecuta ei in quem deliquit Dian. *in Summ. d. l. num.* 36. in Eccleſia tandem Reos ligatos eſſe non conuenit in vna *Caſſian.* 8. *Febr.* 1639. apud Pignatelli *d. l.*

4 *De Bonis ad Eccleſiam à Reo tranſportatis.*

Quoniam de his ſatis dictum fuit *Pr. part. fol.* 314. vbi oſtendimus non deberi multo tempore huiuſmodi decoctores in Eccleſia tollerari, in præiudicium creditorum, bona tranſportantes

hic

Hic addo: dicta bona Iudici fore consignanda, cui de iure competit adiudicare, *ex Decreto* S. *Congreg. ann.* 1617. apud Dian. *P. 6. d. l. & Summ. d. l. cap.* 42. Enim verò debitores fraudolentos non fouet Eccleſia.

5 *De Reo extracto ab Eccleſia.*

Si Reus extraheretur ab *Eccleſia* à laicis, ſubdolis verbis, & vult Bobadilla, Vi, aut dolo, vt Melaga, vel poſtquam ſic extractus commiſerit delictum, ex iniuſta extractione, reſtitui debet Eccleſiæ. Multi apud Bonac. *d. l. n.* 10. Modus autem extrahendi delinquentes à loco immuni ab Epiſcopis, vel eorum Vicariis, quandoque liberè, vel ex gratia, & tunc non poterit Extractus à Iudice laico puniri pœna corporali, ex Oldrad. Azor. *Perſico*, apud quos pœnę corporales sũt. Mors, Exiliũ, Triremes, Carceres, & Seruitus perpetua, Vulnera, vide *Summ. d. l. num.* 37. Sępè traduntur curiæ ſeculari citrà pęnam ſanguinis, & aliquotiès ratione publici boni expelluntur, ex variis Decretis S. Congr. allatis à *Pignatelli, d. l. à num.* 43. Pro extractione tandem Reorum abutentium confugio, vel rerum furto ablatarum, ſolet expediri facultas in forma Breuis à Secretario S. Congreg. *ibid. num.* 46. Alitèr autem extrahentes incurrunt cēſuram *Papæ* reſeruatam in *Italia*, de qua dixi *Poteſt.* 3. *num.* 11. *fol.* 12.

6 *De Reſtitutione Rei ad Eccleſiam.*

Reſtitutio Rei facienda erit eidem, vel alteri Eccleſię, vel Epiſcopo, aut eius Vicario. Palaus, Farinac. *Barboſa*, qui citant Decreta S. Congregat. refert Dian. *d. l. reſol.* 27. *Summ. d. loco.*

Laudes ſint *Sedenti* ad DEXTERAM Dei Patris Omnipotentis

Si voluiſti ad nos venire,
Qui ſedes ad dexteram Dei
Fac nos à te ſentire
Venite benedicti *Patris* mei.

Dexteræ
Epiſcopalis
Finis.

[illegible] rei a iudicibus laici fore [illegible] intignanda, cuius de iure cognoſ[illegible] adiudicare, ex Decretis S. [illegible] greg. [illegible] n. 10. 27. apud [illegible] n. P. 6. d. l. & Summ. d. l. cap. 42. Enim verò [illegible] fraudolentos non [illegible] Eccleſia.

5 De Reextractione ab Eccleſia.

Si Reus extrahetur ab Ecclesia a Laicis, ſub [illegible] verbis, & [illegible], vi, aut dolo, vt [illegible], vel poſtquam ſic extra[illegible] [illegible], ex iniuſta extractione, reſtitui debet Eccleſiæ. Multi apud Bonac. d. l. n. 10. Modus autem extrahendi delinquentes à [illegible] ab Epiſcopis, vel coram Vicariis, quandoque libere, vel ex gratia, & tunc non poteſt Extractus a Iudice [illegible] puniri pœna corporali, ex Vldrad. Azor. Peilico, apud quos pœnæ corporales ſūt, Mors, Exilium, Triremes, Carceres, & Seruitus perpetua. Vulnera, vide S[illegible] d. l. num. 37. [illegible] cura [illegible] & [illegible] Decretis S. Congr. allatis a Pignatell. d. l. à num. 45. Pro extractione tandem Reorum aliquo[illegible] vel reorum flagitiorum [illegible] expediri [illegible] tam forma Breuis à Secretaria S. Congreg. [illegible] num. 46. Alij [illegible] autem extractiones incurrunt cēſuram Papæ reſeruatam in Italia, de qua dixi Parag. 3. num. 1 [illegible] ſol 13.

6 De Reſtitutione Rei ad Eccleſiam.

Reſtitutio Rei facienda [illegible] eidem, vel alteri Eccleſiæ, vel Epiſcopo, aut eius Vicario. Palatius, Larmac. Barbosa [illegible] Decreta S. Congregat. refert Pign. d. l. reg. 27. [illegible] d. l. [illegible]

Laudes ſint Sedenti ad DEXTERAM Dei Patris Omnipotentis
Qui voluiſti ad nos venire,
Qui ſedes ad dexteram Dei
Fac nos a te ſentire
Vt nunc benedicat Patris mei.

Dextera
Epiſcopalis
Finis.

DE SINISTRA EPISCOPI

A

DE SINISTRA EPISCOPI

IN QVA

Secundùm recentiora DD. Placita. Quid non poteſt, Epiſcopus, Vbi, Quomodo, & Quando ſe retrahere debet, diligenter excutitur; eodemque Alphabetico ordine digeſta.

PARS POSTERIOR.

Huic Epiſcopali ſiniſtræ, innumeri quoque recenſentur caſus, de manibus diſputantium ſelecti, ad ſtudentium profectum, & in partem negatiuam, pro eo quòd non poteſt Epiſcopus, redacti, vt probabiliorem, quaſi ſecuriorem viam incedat.

A

De Epiſcopo nõ abſente à ſua reſidentia vltra tres menſes, ſingulis annis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abeſſe à ſua reſidentia, vltrà tres menſes ſingulis annis.*

2 *Sed iubeſſe nè poſſit alia cauſa excuſatiua, præter ſancitas à Tridentino.*

Impotentia I.

1 NON poteſt *Epiſcopus* abeſſe à ſua reſidentia vltrà tres menſes, ſingulis annis. ex Trident. *ſeſſ.* 23. *De Ref. cap.* 1. vbi ſic: *Sacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium, ſingulis annis, ſiuè continuum, ſiuè inter-*

ruptum, extrà prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere; — Subdit — *Nè per illius temporis ſpatium, Dominici Aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia, oues debent, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali vllo pacto abſint.* — Nota in Textu replicata illa verba — *Vllo pacto*, — & *debere*, quę explicant debitum reſidendi, & videtur innouatum ius antiquum *in Cap, Cum ex eo, De Elect. in 6.* & Concil. Sardic. *cap.* 14 & Agathenſ. *Cap, Si quis in Clero, 7. quæſt.* 1. atque nouum in eodem Trident. *ſeſſ.* 6, *De Reform. cap.* 2. ſub pænis in ea ſanctiis, prętер mortalis peccati reatum, & rationem ſubdit Concil, quia iure Diuino, *Ioan.* 21. *Paſce oues meas*, tenentur Pręlati reſidendo aſſiſtere. Ad Teſſalon. 3, & antiquo iure, *numer*, 18. Quapropter nō Mercenariorum more, quibus non eſt cura de Ouibus, ſed Paſtorum, erit vigilare, prędicare, paſcere, paternam curam gerere, & aſſiſtere. Munitur quoque dicta *Impotentia* duplici Conſt. Pii. 4. incipit: *In ſuprema*, 1, *Decembris*, 1664. & alia, eiuſdem 11, *Maÿ*, 1565. Nec huiuſmodi triennalis abſentia, abſque legitima cauſa eſſe poteſt ex verbis Tridentini, ſic: *Neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. Nam Chriſtiana Charitas, Vrgens neceſſitas, Debita obedientia, ac Euidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitas, aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant, &c.* Quibus in verbis diſcretè, & rationabiliter Patres Concilii cauſis rationabilibus ſubuenerunt, & vagis negotiorum ſollicitudinibus ianuam occluſerunt, nè Animarum cura ſit neglecta, neuè rationales excuſationes, ſuo priuarentur ſuffragio. Declarationem quinque cauſarum dedi diffuſius, *Prior. part, à Poteſt.* 21. *vſque ad* 26, ibi vide quod reliquum eſt.

2 *Sed ſubeſſe nè poſſit alia cauſa, præter ſancitas à Tridentino?*

Reſpond. Negatiuè, & ſi quæ alia aſſignatur, reducitur ad illas, putà, ſi abeſſet ob perſonalem aſſiſtentiam in ſynodis Prouincialibus, Congregationibus, ſeù parlamentis generalibus, in quibus interuenire ſolent Eccleſiaſtici; vel ſi fuerint Cardinalatus honore inſigniti, & abeſſent propter à Sede Apoſtolica vacationem, *ex Conſt. Vrb.* 8. dicerentur abeſſe propter Eccleſiæ vtilitatem. Ob ſeruitium verò alicuius magni Principis Regali, vel Imperiali quacunque dignitate fulgeat, non excuſat abſentiam: apud Barboſ. *in Apoſt. deciſ. coll.* 283. *num.* 4 Vide *prior. part. Poteſt.* 21. & 24. vbi plurima ad intentum.

De Epiſcopo nō abſente à ſua Reſidentia, aliquo prętextu.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopus non poteſt abeſſe à ſua reſidentia prætextu manendi Romæ, vt Camerarius, vel Panitentiarius Papæ.*

2 *Sed*

2 *Sed quid de pœnis Epiſcoporum non reſidentium?*

Impotentia II.

1 NON poteſt Epiſcopus abeſſe à ſua reſidentia, prætextu manendi vt Camerarius, vel Pænitentiarius Papę. Ita ſuſtinent Caet. Sotus, & Alii, apud Azor. *Inſtit. moral. lib. 7. cap. 4. quæſt. 5. & 7.* & Vaſqu. P. 3. *diſ.* 234. *à num.* 141. Ratio quia Reſidentia eſt de iure diuino; vt declarat Trid. *Poteſt. prior cit.* ideò de numero eorum, quæ à Pontificia authoritate ſunt indiſpenſabilia, adeòque prętextus Confeſſarii, Pęnitentiarii, Auditoris, Camerarii, Vice cancellarii, & alia huiuſmodi, manendi Romæ ſimplicitèr non ſunt admittendi. Dixi ſimplicitèr; hoc eſt ſi alii ſatis eſſent idonei ad talia munia obeuntes. Secùs probabilitèr docetur à Barboſ. *Alleg.* 53. *num.* 15. Si Epiſcoporum aliqui præ cæteris idoniores, & aptiores ad talia officia reperirentur, poterunt à Summo Pontifice illis applicari, ad ſubueniendum Curiæ maiori, quæ totum reſpicit Orbem, vbi oculos clariores, miniſtroſque diligentiores exigit, & quia certum eſt S. Pontificem haud quaquam relaxare poſſe Diuinę legis rigorem; iuſtis tamen pręcedentibus cauſis, lege charitatis dictante, & recta ratione regente, poterit mentem legislatoris explicare, tamquam primus Doctor, & Vicarius à Deo in ſua Eccleſia conſtitutus. Quo caſu non diſpenſare, ſed extendere ſenſum legis, in iuſta ratione fundatæ, diceretur; Idcirco caſu occurrente, per aſſiſtentiam alterius idonei, ſubuenitur ſubditis vnius Diœceſis, & aſſumeretur ad ſuccurrendum ſubditis omnium Epiſcopatuum, & Diœceſum. Vel meliùs dic: Duobus pręceptis currentibus, ſuccurrendum eſt maiori, igitur per iuris ceſſatione, excuſaretur Epiſcopus à reſidentia ſuæ Diœceſis, Curię Romanæ applicatus. Confirmat dicta, ipſius Curię Romanæ praxis, qua videntur Epiſcopi nè dũ tutilares, verum, & de noſtris partibus applicati ad officia vniuerſi Dominici gregis, de Pontificia authoritate.

2 *Sed quid de pœnis Epiſcoporum non reſidentium?*

Reſpond. Indictas eſſe à Trid. *d. loco*, & innouatas à Pio 4. Conſtit. 10. incipit: *De ſalute*, Pridie *nonas Septembris*, 1564. & Gregor. 13. Nouiſſimè Vrb. 8. incipit: *Sancta Synodus 7. Decembr.* 1634. vbi ſtatuit: *ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ, amiſſionis tàm fructuum Eccleſiarum earumdem pro tempore, quo abſentia durauerit, quàm facultatum teſtandi, & diſponendi de bonis ſuis, à Sede Apoſtolica ſibi aliàs conceſſarum, eo ipſo abſque alia declaratione, incurrenda, nec non priuationis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, aliiſque pœnis à Rom. Pontifice pro tempore exiſtente, arbitrio infligendis.* Apud Dian. P. 5. *tr.* 2. *reſol.* 8. vbi de Cardinalibus habentibus Epiſcopatus Vrbi proximos.

De Epiſcopo abſente à ſua reſidentia abſque iuſta cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abeſſe à ſua reſidentia abſque iuſta cauſa.*

2 *Sed à quibus erit probanda hæc iuſta cauſa?*

Impotentia III.

1 NON poteſt Epiſcopus abeſſe à ſua reſidentia abſque iuſta cauſa, ſub pæna non percipiendi fructus, ex Trident. *ſeſſ. 23. De Reſ. cap. 2. §. Niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis, & §. Si quis.* At cum de cauſis excuſantibus infrà bimeſtre ſatis latèque dictum fuit P. *prior*, num. vt intrà, ideò vbi definit potentia, incipit impotentia ſe abſentandi à ſua reſidentia, & nè ſit ampliùs ambigendi locus, Vrb. 8. *cit. Impot. antecedenti num.* 2. clauſit ora loquentium, & firmauit noſtram poſitionem. Vide P. *prior. Poteſt.* 21. *num.* 6. Vbi diluciùs. Sanctarellus autem, *Tom.* 1. *qu.* 2. *var. reſol.* excipit à reſidentia Cardinales habentes Epiſcopatus proximos Vrbi, vigore illius cauſæ *Debita obedientia*, *vel Eccleſiæ vtilitate*; & licèt rigor bullę etiam exprimit quoque Cardinales: Dubitatum tandem fuit, An dictæ cauſæ à Tridentino fuiſſent ſublatę? Reſpond. S. Congregatio, annuente Sanctiſſimo: Negatiuè, modò tamen abſentia à reſidentia duos, aut ad ſummũ tres menſes non excedat 3. *Febr.* 1635. Nec valet quorumdam reſponſio: Reſidentiam non poſſe qualibet cauſa tergiuerſatione cælari, quia de iure Diuino, Etenim tale ius eſt capax explicationis, & excuſationis: ideò concurrentibus aliis cauſis in eodem iure, vel naturali, contentis, iuſtè poterit explicari, vt patet exemplo 7. Pręcepti *Non furaberis*, quòd ceſſare communiter tenetur, extrèma neceſſitate currente, vel meliùs quod erat prohibitũ fit licitũ. Prętèrea ius Diuinum eſt iugum leue, onuſque ſuaue, ideo explicabile per cauſas rationales, cum quibus ſtat finis, & mens legiſlatoris. Satis hic quod *Poteſt. citata* de huiuſmodi cauſis luculenter dixi.

2 *Sed à quibus erit probãda hæc iuſta cauſa?*

Reſpond. Probari, & in ſcriptis concedi quoque de iure Tridentino à Metropolitano, vel eo abſente à ſuffraganeo, vel in vrgente, aut repentino caſu, abſq; dictà licentia abeſſe licèret, modò ſeruatum ſit tempus præfinitum à Concilio, ad iuſtè participandos beneficiorum fructus, Ita notàrũt quamplures, quos refert Sanctarell. *d. loco, quæſt.* 4. *num.* 9. Tandem hodiè Vrb. 8. *citat. Poteſt.* 2. *num.* 2. voluit licentias diſcedendi obtineri à Sanctiſſimo ſub pæna ibi recenſita. Addo ipſe nec neceſſe eſſe licentiam in ſcriptis approbari ad fructus percipiendos, vt notant Lellius, *De Iuſt. lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 29. & alii.

De

De Epiſcopo non abſoluente ab hæreſi occulta, etiam vigore, vt infrà.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere ab hæreſi occulta, etiam vigore Bulla Cruciata, aut Iubilai.*
2 *Sed Quinam poſſit ab huiuſmodi hæreſi occulta abſoluere?*
3 *Sed quid ſit hæreſis occulta?*
4 *Sed num in fide dubius ſit hæreticus?*

Impotentia IV.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere ab hęreſi occulta, etiam vigore Bullę Cruciatę, vel Iubilęi. Ita Couar. *in Cap. Alma Mater, p.* 1. §. 15. *num.* 15. Trullench. *in Expoſ. decal. lib.* 1. *cap.* 3. *dub.* 5. & ferè 20. DD. apud eoſdem, quos refert Barboſ. *in Collect.* Trid. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 6. adeòque facultas à Tridentino conceſſa *d. Cap.* ſublata, & inanis eſt, per Bullam Cœnæ, proùt notant turba DD. apud Dian. *Reſol. Moral. P.* 1. *tract.* 5. *reſol.* 2. *&* P. 4. *reſol.* 239. *&* Bonacin. *De Cenſuris, diſp.* 1. *quaſt.* 3. P. 2. *num.* 1. & alibi, *De Cenſ. in Bull. Cœna*, replicat *diſp.* 1. *quaſt.* 22. *P.* 2. *num.* 2. 9. *Secunda ſententia*, & recenſentur Pontifices, B. Pius .v. & Greg. 13. vnà cum Decretis S. Congregationis in firmamentum noſtrę ſententiæ, contrà diſputantes, & aſſerentes Bullam Cœnę non derogare Tridentino *dicto loco*, contrà quos alitèr decreuerunt dicti Pontifices. Si quis autem hodiè contrarium teneret per emendicatas, & metaphoricas rationes, à periculo, in foueam incidunt, quia in re tanti oneris, non erit ambigendum, ſed tutiorem partem ſequi, & amplecti, immò propter apertas rationes in oppoſitum, timor adeſſe debe in abſoluente, & abſoluto, neque turma DD. ſed rationes probabiles faciunt ſecuram opinionem. Quapropter ſi ante Bullam Cœnæ poterant Epiſcopi vti facultate Tridentina, poſt ipſam ampliùs non poſſunt, vigore derogationis factæ in illo proceſſu pro ut tetigi antea *Poteſt.* 4.

Dixi etiam virtute Bullę Cruciatæ, aut Iubilęi: Niſi ibi ſit ſpecialitèr indultum, quod ordinariè non fit, vt videre eſt in tenore Bullæ Cruciatæ; in Iubilæis autem, dubitatum, & reſolutum fuit à S. Congregatione pluribus in temporibus, *de Ann.* 1572. ſub Greg. 13. & Nouiſſimè 1652. 23. *Maij*, ſub Innoc. x. & Alex. 7. & reſponſum fuit: facultatem abſoluendi ab hæreſi non fuiſſe comprehenſam in iubilæis. Quam declarationem vidi promulgatã per Tribunal. SS. Inquiſitionis Siciliæ per Epiſtolam *ſub Ann.* 1657. 15. *Febr.* cuius initium eſt, *Noi Inquiſitori*. Neque obſtat ibi conceſſa facultas in Caſibus Bullę Cœnę: cum ſpecialiùs de illis in primo capite fieri deberet expreſſio ex iam dictis in 4 *Poteſtate P. parte.*

2 *Sed Quinam poſſit ab huiuſmodi hæreſi occulta abſoluere?*

Reſpond. DD. Inquiſitores, vel eorum Commiſſarios in foro conſcientię tantùm, præuia tamen hæreſis abiuratione, ſeù deteſtatione, & promiſſione non relabendi. Ita reſoluunt Rodriqu.

Sanch.

Sanch. Graff. Durand. & Alii, quos ſequitur Bonac. *tom.* 3. *De Cenſ. in Bull. Cœnæ, diſp.* 1. *qu.* 21. *P.* 2. *num.* 5. vbi limitat: ni prohibitio obſtaret, vel vſus. Teſtatur tamen Dian. *P.* 4. *tr.* 8. *reſol.* 35. in Hyſpania vſum receptum eſſe. Equidem addo ideis nō competere iure ordinario, ſed commiſſiuo, ſeù ex priuilegio cōceſſo, vel concedendo Miniſtris S. Officii, in fauorem fidei, & ita Epiſcopi quandoque ad ſedandas ouium ſuarum conſcientias, petierunt à S. Apoſtol. hanc facultatem. Vrgente tamen neceſſitate, vel legitimo impedimento adeundi Pontificem, vt latiùs dixi *Poteſt.* 4. Bonac. Sententia fortiùs amplecti, & ſequi debet.

3 *Sed quid ſit hæreſis occulta?*

Reſpond. Occultum hæreticū dici poſſe tripliciter. 1. Vel quia ſola mente, & aſſeueranter crederet aliquod contra ſidei dogma, vel negaret mentaliter articulum fidei; & huiuſmodi hæreticus mētalis poteſt à quocunque Expoſito confeſſario abſolui, ea ratione quia, ab Eccleſia militante ſolus actus externus eſt cenſuræ ſubiectus. 2. Vel quia ſigno, verbo, aut ſcripto probaret, & crederet cōtrà fidem, ſolus ſcilicet abſque teſtium ſcientia in Domo, Villa, alioue, & dicitur hæreticus occultus, & verbalis. 3. Vel quia ſciunt multi, ſed caſus nō eſſet deductus ad forum externum. Sicque diceretur occultus, & in his duobus caſibus cadere docent DD. cenſuram excommunicationis latam *in Bull. Cœnæ, Dom. & SS. Pontif. reſeruatam.* Vide *Direct. Inquiſ. V. Apoſtaſia*, & ſequūtur Silueſt. Aloyſ. Ricc. Alfonſ. de Caſtro. Excipe tandem illum proferentem hæreſim ad conſilium petendum. Apud Granado *in* 22. D. Thom. *Contr.* 1. *tract.* 15. *diſp.* 13. *num.* 14.

4 *Sed num in fide dubius ſit hæreticus?*

Reſpond. cum Sanchez, *in Summ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap* 7. *num.* 12. Sà, Portell. & Aliis negatiuè, quorum ratio, quia nullum contrà fidem præſtat aſſenſum, quid alii dixère eſſe priuatiuè infidelem, quia caret aſſenſu poſitiuo fidei; at in hoc erit pertinacia metienda.

De Epiſcopo non abſoluente caſus, vel Cenſuras publicas, & S. Pōtiſici reſeruatas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere caſus, vel cenſuras publicas, & reſeruatas* Summo *Pontifici.*

2 *Sed quid ſit caſus publicus, vel cenſura?*

3 *Sed quid de caſibus Bullæ cœnæ?*

4 *Sed dentur ne caſus publici Papæ reſeruati abſoluibiles ab Epiſcopo?*

Impotentia V.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere caſus, & cenſuras publicas, & reſeruatas Summo *Pontifici*, hęc Impotentia recurrit, ex *Cap. Cum inferior. De maior. & obedientia*, vbi nullus infe-

inferior quid contrà voluntatem Superioris attentare debet. Nec valet quorumdam reſponſio: S. Pontificem non poſſe reſtringere authoritatem, quam de iure Diuino acceperunt Epiſcopi. Tũ quia reſeruatio eſt de iure Eccleſię ad ſeruandam Chriſtiani Populi diſciplinam, ideò pertinet ad iuriſdictionem, & non ad conſecrationem. Tum atque & ſi Epiſcopos eſſe in Eccleſia Dei, de iure Diuinò ſit, fore tamen hìc, vel ibi, hoc, vel alio modo, cum talibus, vel aliis ſubditis, de iure canonico, & poſitiuo eſt, Quapropter Reſeruare crimina, nil aliud eſt, quàm reſtringere, & limitare abſolutionem criminum in ſubditos, quorum aliqui vult S. Apoſtolica ei ſubiici, in abſolutione ſibi reſeruatorum. *Itaque* reſeruatio oſtendit Epiſcopos eſſe in partem ſollicitudinis aſſumptos, & S. Sedi Apoſtolicæ ſubiectos. Quod ſi indultum fuit à Trid. *Cap. Liceat*: Epiſcopis, vt poſſint abſoluere caſus, & Cenſuras reſeruatas occultas, ſequitur pro publicis Reſeruationem in ſuo robore permanſuram, quæ probat impotentiam, & inualiditatem in actu. Ita quod abſoluere audens, & pręſumens, huiuſmodi cenſuras reſeruatas, alia ſimili cenſura Papæ reſeruata innodaretur, ex declar. S. Congregat. 9. *Ian.* 1601. apud Gauant. *in Enchirid. V. Caſus reſeru. num.* 2. & Confeſſio erit nulla, & irrita.

2 *Sed quid ſit caſus, & cenſura publica?*

Reſponſionem ſatis conſtare ex dictis P. *prior. Poteſt.* 3. *num.* 8. vbi defenditur: Delictum publicum eſſe, ad differentiam occulti: hic adde caſum nō dici publicum ex ſola deductione, aut litis contextu, vt quidam voluere, quia quandoque accidit ex inſufficienti probatione iudicium efformari non poſſe, ſicque caſus deductus, & contextus non eſſet publicus, ſed occultus, & ſub foro occulto reputatus. lege Dian. P. 4. *tract.* 2. *reſol.* 93.

3 *Sed quid de caſibus Bullæ Cœnæ?*

Reſpond. Huiuſmodi caſus potiori iure reſeruatos eſſe, per ſpecialem notam dictæ Bullæ, ex qua, ſicut de cęteris extrà pręfatam Bullam, intrà, vel extrà ius vacantibus reſeruatis, & publicis, inſurgit impotentia in Epiſcopis.

4 *Sed dentur nè caſus publici Papæ reſeruati, ab Epiſcopo abſoluibiles?*

Reſpond. Affirmatiuè, & quidem omnes, duobus tamen concurrentibus, vrgente neceſſitate, vel legitimo, ac perpetuo impedimento, vt dixi fuſiùs P. *prior.* Poteſt. 4. cum Bonac. *De Cenſ. in Bulla Cœn. diſp.* 1. *quæſt.* 2. *P.* 2. *num.* 22. ſed clariùs Gauant. *in Enchirid. V. Abſolutio, num.* 18. Perſonas priuilegiatas excipit, dicens: Mulieres, Officiales, Pauperes, Ægrotos, ſenes, ſodales, Clerici in communi viuentes, Debiles membris, & legitimè, ſeù perpetuò impeditos, poſſe à caſibus publicis Papę reſeruatis ab Epiſcopo abſolui, pro ùt quoque recenſui *Poteſt.* 9. cum Dian. *P.* 5. *tr.* 9. *reſol.* 6. & *P.* 7. *tr.* 19. *reſol.* 23. vbi aduertit legitimum impedimentum eſſe: periculum mortis, infirmitatis longæ, paupertatis, ætatis imbecillis, ſubiectionis, gubernationis, debilitatis, vel alterius ſimilis.

De

De Epiſcopo non abſoluente, à Cenſuris papæ reſeruatis in Carcere detentum, & & extractum cum onere ſe repreſentandi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis in carcere detentum, & extractum cum onere ſe repreſentandi.*

Impotentia VI.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere pænitentem à Cenſuris *Papæ* reſeruatis, in Carcere detentum, indèque extractum cum ſententia ſe repreſentandi. Ita ſuſtinent Guttier. Fr. Emanuel. & alii, quos citat Bonac. *De Cenſ. diſp.* 7. *quæſt.* 5. *P.* 1. *num.* 5. *& diſp. . quæſt.* 3. *P.* 2. *num.* 2. & ſequitur Steph. Daluin. *De Poteſt. Epiſcopi*, qui pro robore Impotentiæ, declarationem S. Congregationis affert: Illi igitur, qui fuerunt inquiſiti, quorum delicta non potuerunt probari, nec definitiuè abſolui, ſed ſimpliciter dimiſſi, recepta promiſſione de ſe repreſentando, non poſſe abſolui; tenet probabilis ſententia. Tum quia huiuſmodi delicta non dicuntur occulta, ſed deducta ad forum, in quo contenditur ſententia definitiua, poſt interlocutoriam, & conditionalem cum onere &c. Diceret quis: Delictum tunc non eſſe abſolutè publicum, ob carentiam ſententiæ abſolutæ. Respondent citati ad publicitatem ſufficere deductionem, & addunt: poſt deductionem fuiſſe litem contextam cum ſententia conditionali. Nec iterum obſtat non fuiſſe plenè probatum, cum verè fuit extractum de foro occulto ad publicum, Deindè ſi aſſeritur delictum fuiſſe deductum, & contextum à partibus, clarè apparet publicitatis nota. Quando verò delictum fuiſſet deductum, & reus liberatus ob carentiam probationis, vel quia probatio non fuit plena, videto dicta *in P. priori Poteſt.* 18. poſſe Præſulem vti *Cap. Liceat* Tridentini, quia non ſola deductio, ſed aliqualis probatio reddunt caſum publicum, aliàs non eſſet deductio fundata, ſed rea, & odioſa, in perniciem fratris noſtri, & non ad correptionem; contrà monitum Saluatoris, *Matth.* 18. *Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe*, & poſtea deducas ad Eccleſiam.

De Epiſcopo non abſoluente pœnitẽtem, ab vno Epiſcopo publicè excõmunicatum, factum ſibi ſubditum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere pœnitentem, ab vno Epiſcopo excommunicatum publicè, factumque ſibi ſubditum.*

Impotentia VII.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere pœnitentem à ſuo Epiſcopo publicè excommunicatum, factumq; ſibi ſubditum. Multi apud *Dian. P. 5. tract. 12. reſol. 9. & ſeq.* Faber *De Cenſ. in 4. ſent. diſt. 25. quaeſt. 1. & diſp. 4. cap. 8. num.* 243. vbi docet: Epiſcopum dumtaxat Abſolutionem impertiri excommunicato, ratione delicti patrati in ſuo territorio, in quo deliquit; nec ſubditus aufugit ligamen proprii Epi, per ſubiectionẽ ad alterum. Tum quia Cenſura fuit lata à proprio Epiſcopo, & in eius Iuriſdictione; Tum etiã, *A qua cauſa fit, ab eadem debet conſumari, & reſolui*; iuxtà regulas Iuris, cui ſententiæ ſubſcribit P. Suarez *De Cenſ. diſp. 7. ſect. 2. num.* 19. Rationes cuius licet videntur concludere de excommunicato tantùm ab homine: tamen extendi poſſunt ad Cenſurã generaliter latam, ſiue per Ius, ſiue per ſententiam, & pono caſum: *Petrus* delinquens in Diœceſi, in qua lata eſſet lex, ſeu ſtatutum: quod ſi quis patratus fuerit tale delictum erit Cenſura excommunicationi innodatus: incidit. Mutat tandem domicilium in alia Diœceſi, fitque ſubditus alteri Epiſcopo, ratione domicilii: Quæritur num poſſit ab Epiſcopo domicilii abſolui, vel ab illo originis? & Reſoluitur quod ab illo originis; Vel è contra, ſi Peregrinus Diœceſis Panormitanæ deliquiſſet in Diœceſi Meſſanenſi, abſoluitur ab Archiepiſcopo Meſſanenſi, in cuius Territorio fuit delictum patratum. *I*taque videtur forum abſolutionis ineſſe Polo, vbi delictum fuit commiſſum. Vide Dian. *P. 5. tract. 9. reſol. 9.*

Lelius Zech. autem ſubſtinet: poſſe abſolui ab Epiſcopo Domicilii *De caſib. reſer. cap. 1. verſ. Abſolui quis poteſt*: ſed minus probabiliter ait Barboſ. *De Epiſcopo Alleg. 50. n. 182.* Niſi tandem caſus fuiſſet occultus, recurreret poteſtas Epiſcopi, indulta à Tridentino, *Cap. Liceat.* & ideò, qui non eſt ſubditus Epiſcopo in foro fori, ratione beneficii, domicilii, vel originis, poterit in Sacramento pœnitentiæ abſolui ab Epiſcopo cui ſubiacet, cum abſolutio in dicto foro ſequitur peccatum confeſſum, & contritum, vbilibet patratum. apud Barboſ. *ibid. Alleg. 39. num. 5.* vbi de Medicis, Prætoribus, & Aduenis. An autem abſolutus à Cenſura reſeruata Papæ, vigore Cruciatæ, dicatur etiam abſolutus in foro externo? Reſp. Negatiuè *ob Bullã Vrban.* 8. apud Dianam, P. 11. *tract. 2. reſol. 62. & P. 12. tract. 3. reſol. 7. §. Reſtat.*

De Epiſcopo non abſoluente percutientes medioeritèr, vel enormitèr Clericos; ab excommunicatione cõtracta Ex cap. *Si quis perſuadente, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere publicos Clericorum percuſſores, percuſſione mediocri, vel enormi ab excommunicatione contracta, ex cap.* Si quis ſuadente, &c.

2 *Sed detur nè caſus in quo percuſſores huiuſmodi abſolui poſſint ab Epiſcopo?*

Impotentia VIII.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere publicos Clericorum percuſſores, percuſſione mediocri, vel enormi, ab excommunicatione reſeruata ex cap. *Si quis ſuadente Diabolo*. Ita communiter DD. apud Bonac. *De Cenſur. extra Bull. Cœnæ Domini, diſp. 2. quæſt.* 3. P. 6 *ſect.* 5. *num.* 1. Dian. P. 9. *tract.* 4. *reſol.* 47. & Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib.* 1. *cap.* 31. Vbi poſtquam docuit Epiſcopo competere facultatem abſoluendi leuem Clericorum percuſſionem, vt ipſe dixi *P. prior Poteſt.* 7. Subſtinet: Impotentiam in Epiſcopo erga mediocrem, grauem, vel enormem Clericorum percuſſionẽ, cũ aliis ritè fundatus in lege reſeruatiua, in cap. *Si quis.* 17. *quæſt.* 4. Adeoque percutientes petere coguntur, Papam, Legatum, vel Nuncium pro ababſolutionis beneficio impetrando, vt reſoluit clariùs Dian. *d. l. reſol.* 45. apud quem conſtat ſenſus de diuiſa percuſſione in leuem, mediocrem, & enormem, de qua fuſiùs dixi P. *prior. poteſt.* 7. vbi cum multis iudicauimus diuiſionem arbitrariam; hoc eſt arbitrio Prudentum Epiſcoporum, vel Abbatum, aliorumque grauium virorum iudicantium violentiam iniurioſam factam Miniſtris Eccleſiæ, ſecundum adiectas circumſtantias Perſonarum, Temporis, Loci, & Modorũ, quibus peccatis, leuitatem, vel grauitatem concludere conantur, dubio tamẽ intereſſente, purificandum foret ab Epiſcopo. Vide Molina *tract* 3. *diſp.* 17. aliosque pænes illum.

2 *Sed detur nè caſus, in quo percuſſores huiuſmodi abſolui poſſint ab Epiſcopo?*

Reſpond. Affirmatiuè, iuxta dicta *Part. prior, Poteſt* 9. vbi recenſentur legitimè impediti, ſeù aliàs priuilegiati ad tria capita redacti; Puta laborantes impedimento corporali, vt ſunt ægri, ſenes, debiles, claudi, cæci, inimici graues, vel in Agone cõſtituti. Vel impedimento Canonico, vt ſerui, filii familias, munuſque publicum exercentes. Vel demum impedimento Iuris, vt ſunt mulieres, impuberes, officiales arcentes turbam, Collegialitèr viuentes, Regulares, Nobileſque delicati. Quos omnes Papam adire non teneri docuimus, *à Poteſt.* 9. *vſque ad* 15. ſequentibuſque carminibus contineri.

Regula, Mors, ſexus, Hoſtis, Puer, Officialis,
Delitioſus, Inops, Ægerque, Senexque, Sodalis,
Ianitor, abſtrictus dubius caua leuis ictus,
Debilis abſolui ſine ſummæ ſede morentur.

De

De Epiſcopo non abſoluente Suſpenſiones Papæ reſeruatas, & ad forum externum deductas.

SVMMARIVM.

1 *Non poteſt Epiſcopus abſoluere Suſpenſiones Papæ reſeruatas, & ad forum deductas.*

2 *Sed quænam ſunt ſuſpenſiones Papæ reſeruatæ?*

Impotentia IX.

1 NON poteſt Epiſcopus abſoluere Suſpenſiones Papæ reſeruatas publicas, ſeu ad forum contentioſum deductas. Ita quamplures, quos memorat Bonac. *De Cenſuris in Bull. Cœnæ, diſp. 9. per totum*, innixi iuri reſeruationis, quod non poteſt ab inferiori relaxari, abſque licentia, & facultate reſeruantis, ſub pœna inualiditatis actus, niſi tamen ſuſpenſiones latæ fuiſſent ad tempus, quæ ex ſe ceſſarent, Apud dictum Bonac. *d. loco à quæſt. 4.* Dixi Publicas, nam de occultis expreſsè patet Textus Trident. *ſeſſ. 24. de Ref. cap 6* in quo indulgetur facultas Epiſcopis abſoluendi ab omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus; ideo ad forum deductæ, in ſuo vigore reſeruatiuo ſubſiſtunt; hoc luce clariùs, ideo non immorandum.

2 *Sed quænam ſunt hæ ſuſpenſiones Papæ reſeruatæ?*

Reſpond. Ad differentiam nemini reſeruatarum, quarum memini *Par. prior. poteſt. 19. num. 5.* eſſe ſequentes, latas.

1 Contra Ordinantem, & ordinatum eodem die duobus ſacris ordininibus, *ex cap. Dilectus. De Tempore ordinationis.* Apud Alterium *De Cenſ. tom. 2. diſp. 20. cap. 4. col. 9.*

2 Contra conferentes, & ſuſcipientes ordines ſymoniacè, attento iure nouo ex Bulla Sixti .v. incipit: *Sanctum, & ſalutare.* Cuius pænè licèt ſint ad terminos Iuris communis redactæ, à Clem. 8. tamen inuiolatæ remanent quòad Symoniacos.

3 Contra Clericos Seculares, vinculo cenſuræ obſtrictos, ordines ſuſcipientes. *ex cap. cum illorum. De ſent. excommun.*

4 Contra coniugatos ſuſcipientes Sacros ordines. In extrauag. *Antiquæ: De Voto, & Voti Redemptione:* Nec diſpenſari poteſt ad exercitium propter aliud Canonis impedimentum.

5 Contra ſuſcipientes ordines ſcienter ab Epiſcopo, qui dignitati renunciauit *ex cap. 1. Requiſiuit.* ſub eodem titulo ſi verò ignoranter fuiſſet ordinatus, ab Epiſcopo poterit abſolui, apud Bonac. *d. loco, quæſt. 1. P. n. 4.*

6 Contra ſuſcipientes ordines ſcienter ab Epiſcopo excommunicato, interdicto, irregulari, ſymoniaco, heretico, vel ſuſpenſo. *q. quæſt. 1.*

7 Contra exercentes ordines in loco interdicto, aut facientes celebrari, *ex cap. Epiſcoporum. De Priuileg. in 6.*

8 Contra recipientes oblationes ab Vſurariis, aut illos ſepe-

lientes, vel recipientes eleemoſynas à violatore, ſeu raptore publico Eccleſiarum, & contra aſſiſtentem Sepulturæ illius, *ex cap. Quia in omnibus. De Vſuris*; ſed hæc eſt cum limitatione intelligenda, apud Suarez *De Cenſ. diſp. 31. ſect. 2. nu 6 & 9.*

9 Contra eligentes Epiſcopos, ſeu Curatores Animarum, non ſeruata debita forma, *ex cap. cum in cunctis. De Elect.*

10 Contra Compromiſſarium eligentem indignum in Epiſcopatu, vel ad dignitatem ſuperiorem ad Epiſcopatum, *ex cap. Si Compromiſſarius. De Electione in 6.*

11 Contra eligentes, ſeu electioni conſentientes, ad beneficia Eccleſiaſtica, cum abuſu Poteſtatis ſecularis, *ex cap. Quis quis. De Elect.*

12 Contra Epiſcopum, qui electum in Epiſcopatum, vel maiorem dignitatem confirmaret, & conſecraret, non inquirendo, nũ appellauerit in electione apud Sedem Apoſtolicam, & renunciauerit appellationi. *in Cap. Quamuis. De Elect.* à Greg. 3. & Bonif. 8. *in cap. Prouidam.* ibidem.

14 Contra impugnantes electionem, poſtulationem, vel prouiſionem, ſed non probantes. *ex cap. Statuimus. De Elect. in 6.*

15 Contra Prælatos Seculares, vel Regulares procurantes Clericos capi à Dominis Temporalibus, vt beneficia reſignent, vel non accedant ad Sedem Apoſtolicam, vel citati non comparent ſtatuto tempore, *ex Cap. Multorum. In Clement. De Pœnis.*

16 Contra occupantes Eccleſiæ Bona S. Vacante, pertinentia ad Prælatum defunctum, vel ſucceſſorem. *ex cap. Sæpè. De Elect. in 6.* quod intelligas ante reſtitutionem.

17 Contra Prælatos bona Eccleſiarum laicis ſubmittentes, & contra Clericos non denunciantes. *ex cap Hoc. De Rebus Eccleſ. non alienandis.*

18 Contra proferentem ſententiam excommunicationis, abſque præuia competenti admonitione. *ex cap. Sacro. De Sent. excommunicat.*

19 Contra Iudicem Eccleſiaſticum ferentem ſententiam Cẽſurarum ſine ſcriptis, vel cauſæ expreſſione. *ex cap. Cum Medicinalis. De Sent. excommun. in 6.*

20 Contra Conſeruatores, qui de alijs cauſis, quàm de manifeſtis iniurijs ſcienter cognoſcunt.

21 Contra Iudicem Eccleſiaſt cum aliquid facientem in damnum partis *ex cap. Cum Etenim. De Sent.*

22 Contra promouẽtes ad Doctoratum non præhabito Iuramento. *ex cap. Cum ſit. in Clement. De Magiſtris.*

23 Contra Clericos vtentes veſtibus prohibitis. *ex cap. Quoniam. In Clement. De vita, & honeſtate Clericorum.*

24 Contra Religioſos non admonentes pœnitentes de onere ſoluendi Decimas, poſt requiſitionem à Parochis. *ex cap. Cupientes. De pœnis.*

25 Contra Prælatos Religioſorum non ſatisfacientes intra menſem partibus læſis, quoties ad ipſos peruenerit aliquod, occaſione exceſſuum commiſſorum à ſuis Religioſis. *In Clement. 1. §. Quibus De Priuilegijs.*

26 Contra Apoſtatas ſuſcipientes S. Ordines in Apoſtaſia. *In cap. Hi qui. Diſt. 50.*

27 Con-

27 Contra Religioſos à Religione eiectos, ab ordinum executione, *ex S. Congregat. iuſſu Vrb. 8 21. Septembris. 1624.*

28 Contra Monachos nigros, non vtentes habitu, & veſtitu, ad formam præſcriptam. *in Clemen. 1. Si quis. De Statu Monachor.* Vel ſi Venationi, ſeu Aucupio interſunt. *ibidem.*

Hactenus cũ dictis P. *pr. Poteſt.* 19. facilè ſeligi poteſt Potentia, ab Impotentia; quibus addo. Suſpenſionem vel eſſe expreſsè reſeruatam in Iure, vel impreſsè, & hæc eſt quę ad tempus, quæ communiter reſeruata intelligitur, vt probat Suarez *diſp.* 29. *ſect.* 1. *num.* 15. per totum, & ſequuntur Alterius, & Bonac. *d. locis.* Si verò Suſpenſio fuerit reſeruata, & deducta ad forum contentioſum, recurrendum erit ad Papam; niſi impedimento legitimo detinerentur ſuſpenſi; iuxta dicta P. *prior, à poteſt.* 9. Si tandem fuerit occulta, poterit Epiſcopus vti iure Tridentino, *Cap.* 6. *ſeſſ.* 24. Si demum ad tempus, intra illud recurrit Impotentia, elapſo tamen tempore ceſſat, vnà cum ipſo. *Inſtar pœnę.* Idipsũ dico de Suſpenſione, cum adiecta particula, *Niſi ſatisfacta parte*, quæ ceſſat abſque alia abſolutione, ſed cũ partium ſatisfactione conſumitur.

De Epiſcopo nil accipiente in Viſitatione ſuæ Diœceſis, vltra id quod ſibi debetur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt accipere aliquid in pecunia, ſeu victualibus in Viſitatione ſuæ Diœceſis, vltra id, quod ſibi debetur.*

2 *Sed quid de Æquis?*

3 *Sed à quo præſtanda erunt victualia Epiſcopo Viſitanti?*

Impotentia X.

1 NON poteſt Epiſcopus aliquod in pecunia, ſeu victualibus accipere in Viſitatione ſuæ Diœceſis, vltra id quod ſibi debetur. Ita diſpoſitum eſt *in cap.* Exigit, *& cap* Romana. *De Cenſ.* 6. recenſet Bonac. *Tom.* 3. *De Cenſur. in Bull. Cænæ diſp.* 2. *quæſt.* 5. *p.* 4. Conſtat pariter ex nouo Iure Trident. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 3. Vbi innouans ius antiquum ſic ait: *Caueant, ne inutilibus ſumptibus cuiquam graues oneroſiuè ſint, neuè ipſi, aut quiſquam ſuorum quidquam procurationis cauſa pro Viſitatione, etiam Teſtamentorum ad pios vſus, præter id, quod ex relictis pÿs iure debetur, aut alio quouis nomine; nec pecuniam, nec munus quodcumque ſit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant.* Quibus in verbis: Nota nec ratione, etiã oblationis accipere quidquam poteſt. *Pœna* autem impoſita Epiſcopis traſgreſſoribus eſt interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ donec reſtituant duplũ intra menſem, & ſi illo tempore morerentur, non ſepelliuntur in Cœmiterio, & celebrando fiunt Irregulares, ex Trident. *& cap. Exigit*, apud Bonac. *d. loco.* P. 5. *num.* 19. Dixi: *Vltra id quod ſibi debetur.* In quo noluit Concilium

lium

lium cathedraticum tollere, quod ſingulis annis exigi ſolet, ſed tantum onus vitare, vt decidit Sacra Congregat. 8. *Octobris* 1582. apud Marzillam. Ex quo pecunia, & vectualia ſolita non prohibentur, ſed tantum exceſſus immoderatus, qui accipi nequit neque à familiaribus, puta Secretario, Cancellario, Auditore, vel alio Adiuncto, ſub pœna prædicta, & reatu p. mortalis, & ad reſtitutionem tenentur, ex apertis Concilii verbis. *Reddere teneantur.* — limitat tamen Nauar. Niſi hi debitam laborum ſuorum mercedem acciperent pro copia actorum, ſeu decretorum, ab iis, qui ea peterent, contra Zerollã. Nec afferri poteſt conſuetudo in contrarium, quia Concilium illam derogat; dicendo. *Non obſtante quacumquè conſuetudine etiam Immemorabili.*

2 *Sed quid de Æquis?*

Reſpond. Poſſe tuta conſcientia illis vti, oblatis à viſitatis, tum quia non veniunt nomine vectualium vetitorum. Neć Concilium neceſſaria prohibet, Idem dico, de Æquorum laminibus ferreis, ac de Medicinalibus, apud DD. infra communiter.

3 *Sed à quo præſtanda erunt vectualia Epiſcopo Viſitanti?*

Reſpond. Vel à loco, quem viſitat, vel ab illis, quos ipſa conſuetudo preſcripſerit, dum enim Spiritualia ſeminat, temporalia metere poteſt, ibique colligere, vbi facta fuit ſeminatio, ni tamen locus fuiſſet exemptus ab onere præſtandi vectualia, vt ait Trident. d.l. *Ab ijs verò locis, ſeù Prouincijs, vbi conſuetudo eſt, vt nec vectualia, neque pecunia, nec quidqnam aliud à Viſitatori accipiatur, ſed omnia gratis fiãt, ibi id obſeruetur.* Aliàs accipientes ad reſtitutionem teneantur. Nec valeret Liberalitas, Gratia, aut Remiſſio dantium. *ex cap. Romana.* apud Bonàc. *d. loco num.* 15. Neque quoque valèt dicere: victualium exceſſum datum à communitate fuiſſe, quia ſic titulo, & nomine Eccleſiæ datur, & à Miniſtris eius ſurripitur. vt Notat Gauant. *in Manual. Epiſcop.* V. *Viſitatio à num.* 44. Procuratio frugalis, & moderata debetur Epiſcopo vnà cum decem perſonis, & ſeptem *Iumentis.* Acceptio verò munerum ibidem conſumandorum tolleratur, & ſi vectualia ſupereſſent Pauperibùs loci viſitati erogentur. Si verò aſſumeret ſecum Epiſcopus plures perſonas, quibus non ſufficeret ſolita procuratio, deberet de ſuo expendere. Gauant. *ibid. num.* 51. Nec aliquid procurationis accipere debet Epiſcopus à loco, in quo habitat; neque ab hoſpitalibus leproſorum, pauperum, vel infirmorum locis, nec ab Eccleſia paupere, vel à Clericis pauperibus *nu* 55. De autem Præſcriptione Viſitationis dicam *Impot.* 119.

De Epiſcopo non admittente Renunciationem beneficij, vt conferat ſuis conſanguineis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt admittere renunciationem beneficij, vt poſtea id conferat ſuis conſanguineis, affinibus, vel familiaribus.*

2 *Sed quid de Reſignatione Beneficij?*

3 *Sed an Patronus poſſit nominare ſucceſſorem conſanguineum reſignantis?*

4 *Sed an reſignans poſſit ſucceſſorem nominare cum conditione* Si velit?

5 *Sed quid de familiari Epiſcopi?*

Impotentia XI.

1 NON poteſt Epiſcopus admittere renunciationem, ſeu reſignationem Beneficii, vt poſtea conferat illud conſanguineis, affinibus, vel familiaribus ſuis, ex Conſt. B. Pii .v. incipit: *Quanta Eccleſia.* 10. April. 1568. vbi ſic: (*Cæterum præcipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alij Collatores, de beneficijs, & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant prouidère, — quod ſi ſecus. — vires, & effectum decernimus non habere.*) hanc Impotentiã oſtẽdit Dian. *Reſ.* Moral. P. 5. *tract.* 14. *reſol.* 36. & quia huiuſmodi Reſignationes non voluntariè, ſed ex cauſa fieri ſolent, ideo videnda dicta *Prior. Part. poteſt.* 241. vbi luculentèr de hac materia.

2 *Sed quid de Reſignatione Beneficij?*

Respond. cum Barboſ. *Alleg.* 63. per totum. Flamin. *De Reſignatione lib.* 7. *quæſt.* 14. & Quarant. *in Sum. Bullar. V. Beneſ. Reſignation.* eſſe: Priuationem, quam Beneficiarius habere vult, iuſtis interiectis cauſis, de quibus egi *Poteſt.* 241. *prior. Part.* Differam autem hic, de tempore, tam acceptationis, quàm collationis, publicationis, ſeù poſſeſſionis, & compertè habito, ad Epiſcopum ſpectare reſignationes recipere omnium beneficiorum etiam reſeruatorum, vt de iure docet cum multis d. Barboſ. *loc. cit. num.* 23. ideo.

Primò: Tempus quo locorum Ordinarii acceptare, ſeu reſpuere poterunt dictas reſignationes, eſſe ſpatium vnius mẽſis, ex Conſtit. Gregorii xiii. incipit: *Humano vix iudicio, non. Ian.* 1583. Conferre verò ſi ad ipſum ſpectat, eſſe 6. menſium, *ex Cap. Omnes Baſilicæ,* 16. *quæſt.* 4. & *Cap Nulla.* 2. *De Conceſſ. Prabend.* apud Barboſ. *ibid. Alleg.* 58 *num.* 1. à die notitiæ, quod, & de Parochialibus decreuerat Trident. *ſeſſ.* 24. *De Reſ. cap.* 17. Immò B Pius .v incipit: *In Conferendis.* Kal. Aprilis 1566. Statuit tempus Quatrimeſtre ad proponendum concurſum, ad conferendum verò Semeſtre. Quidam autem dixère Conſtitutionem Gregor. xiii. contraire Trident. & B. Pio prędictis. At impunè ait Maſſabron. *In Praxi habend. Concurſ. requiſ.* 7. *dub.* 1. Ecce verba Gregor.: *Ipſi intra Menſem negotium vniuerſum, admiſſionis, vel reiectionis Reſignationis huiuſmodi, & ſi per eos faciendi erit prouiſionis reſignati beneficij, iuxta Apoſtolicas, &*

alias

alias canonicas ſanctiones, omninò abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes à die ſibi factæ prouiſionis, illam publicet. Quæ verba *iuxtà Apoſtolicas Sanctiones*) non debent attentari, ſed obſeruari, Vel dic cum aliis: habere locum in ſolis beneficiis Parochialibus, quorum meminere *cit. Pius, & Gregorius* in dictis Bullis. Elapſis denique ſex Menſibus prædictis, electio deuoluitur ad Metropolitanum, quando collatio pertineret ad Epiſcopum; ſi verò ad Papam, quadrimeſtre aſſignatum eſt pro concurſu ad ſignificandum. Vt autẽ *P*apa conferat non pendet à tempore, ſed ſuo libito relictum eſt.

Secundò. De publicatione dico: vel eſſe Reſignationis, vel *P*rouiſionis. Quòad primum, Si Reſignatio facta ſit in Menſibus Ordinarii, intra menſem à die acceptionis. Quòad ſecundum. Intra tres menſes à die ſibi factę prouiſionis illam publicet. Si verò in menſibus Papę intra *6.* menſes, citra montes, & nouem ſi vltra montes, ex Conſt. præfata Gregor. xiii. in principio.

Itaque quando Epiſcopus ſuis, vel Reſignantium parentibus beneficia quæcunque conferret intra dictum tempus, illorum collatio non ſubſiſteret, ex verbis B. Pii .v ſic: Si *fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum, & tunc vires, & effectum, decernimus non habere*, & §. *Qui verò contrafecerit ſuſpẽſionem à Collatione, electione, & inſtitutione beneficiorum incurrant, donec à Summo Pontifice abſolutionem obtineant, & beneficia Papæ reſeruata intelligantur.*

Gradus autem prohibitus cõſanguinitatis, & affinitatis diſpoſitioni iuris communis eſt relictus, & ita conſanguineis ad 4. gradum excluſiuè, affinibus autem; ſi copula licita ad 3. gradũ, ſi ex illicita ad 2. gradum, beneficia conferri vetitum eſt. Ita reſoluit cum multis Maſſabr. *d. loco. dub.* 26. & ſequitur Barboſ. *l. citato* 69. *num.* 48.

3 *Sed an Patronus poſſit nominare ſucceſſorem conſanguineum reſignantis?*

Reſpond. Affirmatiuè cum Sanchez *in Opuſculo tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 3. & Aliis, quos citat, & ſequitur Dian. *loc. cit.* ſed videtur contra Bull. B. Pii .v. *in Conferendis.*

4 *Sed an Reſignans poſſit nominare ſucceßorem cum conditione:* Si velit?

Reſpond. Cum diſtintione ſi hoc ſit ante Reſignationem, negatiuè. Secùs ſi poſt. Ratio quia in hoc nullum expreſſum, vel impreſſum intercedit pactum, ſed oblatio ſtat cum libera collatoris voluntate, quam firmam habere vult Pontifex in pręfatis litteris.

5 *Sed quid de familiari Epiſcopi?*

Reſpond. Cum dictis P. *part. poteſt.* 85. vbi ſic. Familiarem dici, qui Epiſcopo famulatur, deque eius tinello comedit, & bibit, cui prohibetur ex pacto Beneficiorum Reſignantium Collatio,

De Epiſcopo non admittente in Sacramento Confirmationis Patrinũ nõ confirmatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt admittere in Sacramento Confirmationis Patrinum non confirmatum.*

2 *Sed quid de Monacho?*

3 *Sed quid de publicè pœnitentibus?*

4 *Sed num Patrini poſſint eſſe numero plures?*

5 *Sed quem reatum incurrũt prohibiti tenentes confirmandum?*

6 *Sed quid de Patrino cathecumeno?*

7 *Sed quid de Epiſcopo nullum admittente Patrinum?*

Impotẽtia XII.

1 NON poteſt Epiſcopus admittere in Sacramento confirmationis *Patrinum* non baptizatum. Ita colligerunt *ex Cap. in Baptiſmate. De Conſecratione.* Nauar. *in Man. cap.* 22. *num.* 36. Sanchez *in Selectis diſp.* 40. *num.* 14. & Alii apud ipſos. Ratio, quia ex ſtatuto, & Eccleſiæ more, inter Patrinum, & confirmatum, atque Patrem, & Matrem confirmati, contrahitur cognatio ſpiritualis, tum ad habendam cum Puero familiaritatem; tumq; ad inſtruẽdum in fide quæ roborat dictum Sacramentum; quod totum euaneſcit in *In*fideli *Patrino*, qui cum ſit extra Eccleſiam, ei non erit inſtruere in militia Chriſti per Baptiſmum adſcriptos. Neque dictus non baptizatus contraheret cognatiònem Spiritualem, quia incapax præceptorum Eccleſiæ. Secùs ſi Hęreticus, quia eſſet capax ad contrahendum.

2 *Sed quid de Monacho?*

Reſpond. Monacho prohibitum eſſe fieri Patrinum. *ex Cap.* 15. *Concilij Antiſſidioronenſi* ad cauendam familiaritatem inter Religioſos, & Seculares, qui de malo Mundi more, valdè ſuſpicantur, pro quo cauendo Seraphicus Pater meus Sanctus Franciſcus interdixit Fratribus ſuis in Regula cap. 11. *Ne fiant compatres Virorum, vel Mulierum, ne hac occaſione inter fratres, vel de fratribus ſcandalum oriatur.*

Nũ *vero Fratres* Minores *poſſint eſſe* Patrinorũ *procuratores?* In praxim vidi cum quibuſdam, fortè quia *P*rocuratores huiuſmodi non contrahant ſibi, ſed mandati cognationem, ita deciſum notauit Barboſa *De Epiſcopo alleg.* 30. *num.* 50. *Denique an Monacha Clauſtralis poſſit eſſe Matrina?* Affirmatiuè reſpondeo, eo quia nulla lege vetitam, quod valet pro cõfirmandis Nouitiis earum ante profeſſionem, pro quibus aſſumi poſſunt in Matrinas; earumque Monachæ intra ſepta degentes, ita in praxi vidi in illo Regali Monaſterio S. Clarę Neapolis, vbi fui per triennium Confeſſarius ordinarius.

3 *Sed quid de publicè pœnitentibus?*

Reſpond. Illos aſſumi in Patrinos non poſſe, in pœnam, donec peracta pœnitentia concilientur. Ita diſponente Concilio Pariſienſi *Lib.* 1. *cap.* 15.

4 *Sed num Patrini poſſint eſſe numero plures?*

Reſpond. Negatiuè ex Trid. *ſeſſ.* 24. id, ad vetanda tot impedimenta in Matrimonio oriunda ex cognatione Spirituali. Inſimul ad differentiam Patrinorum in Baptiſmate voluit Trident. *ibid.* non multiplicari Patrinos in confirmatione. Quapropter non eſt efformandum idem vtriuſque iudicium quoàd Patrinos poſt Trident. quidquid ſit de ante Concilium, quod eſt correptiuum ſtatutorum priſcorum, idipſum de more firmatur *in* Cathechiſmo, *de Conſecrat. diſt.* 4 vt refert Dian. *Reſol. moral.* P. 3. *tract.* 4. *reſol.* 21. *verſ.* 3.

5 *Sed quem reatum incurrunt prohibiti tenentes confirmandum?*

Reſp. Quod ſi Monachus, aut Publicus pœnitens, vel plures admitterentur in Patrinos. *Incurrerent* luem p. m. tamquam violatores præcepti Eccleſiæ in re graui; admiſſi tamen, & admittentes omnes contraherent cognationem ſpiritualem. Ratio quia, & ſi acta contra legem non valent, ſeu prohibentur fieri, facta tamen tenent, eſtò illicitè, exemplo adminiſtrationis Sacramentorum, quorum actus tenent licet fieri in peccato prohibentur. *Inſuper*, & Parochi admittentes plures, quam duo in Baptiſmate, in quo ſuſiſteret Baptiſmus vnà cũ pœna à Parochis incurſa. ita reſoluit Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi cap.* 25. §. 1. *num.* 5. & Sayr. *deciſ.* 4. *De Cognat. Spirituali.*

6 *Sed quid de Patrino Cathecumeno?*

Reſpond. Cathecumenum recurrere vnà cum Infideli, ob eamdem rationem, apud Sanchez *De Matrim. lib.* 7. *diſp.* 60. *num.* 2. At valida foret confirmatio, vt in præcedentibus caſibus, in quibus ſuſſiſtit validitas actus vnà cum inſuſſiſtentia cognationis.

7 *Sed quid de Epiſcopo nullum admittente Patrinum?*

Reſpond. Peccare lætalitèr contrauenіens Eccleſiæ præcepto in re graui. Immò ſi de culpa confirmati deeſſet Patrinus eandem incurreret luem. Ni de negligentia, vel ignorantia excuſabili procederet, Hoc ſit ad videndum Patrinos non eſſe de eſſentia, ſed ad ſolemnitatem, & de præcepto apud Sot. 4. *diſt.* 7. *quæſt. vn. art.* 10.

De Epiſcopo non alienante bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorumque piorum abſque S. Sedis Apoſtolicæ licentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt alienare bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorumque piorum abſque S. Apoſtol. licentia.*

2 *Sed num Epiſcopus poſſet alterare locationem factam, iureque permiſſam?*

Impotentia XIII.

1. NON poteſt Epiſcopus alienare bona Eccleſiarum Mo-

Monaſteriorum, locorumque piorum vltra triennium, abſque Sed. Apoſt licentia. *In extrauagan. Ambitioſæ. De Rebus Eccleſiæ non alienandis.* edita à *Paulo* 2. ob quod licentia vocatur Paulina. Itaque per bona intelliguntur immobilia, vel mobilia prætioſa, vltra Triennium illocabilia, modo, & forma traditis *Par. Prior. poteſt.* 30. vbi fuſiùs de caſibus exceptis, & in iure expreſſis, pro quibus docuimus recurrere poteſtatem Epiſcopi ad alienandum abſque ſolemnitate, ſeu licentia prædicta. Impotentiã hãc docuère multi apud Bonac. *De Cenſuris, diſp.* 3. *quaſt.* 4. *P.* 5. *num.* 33. Abuſum quorumdam Epiſcoporum correpſit idem Paulus alia ſua Conſtitutione Incipit: *Cum in omnibus, ann.* 1465. Inhibendo Epiſcopis ſub pœna ſuſpenſionis, alienantibus in detrimentum Eccleſiarum, ita quod ſuſpenſione durante, ſe exercẽdo in diuinis, incurrunt irregularitatem, quam ſolus Papa auferre poteſt; apud Bonac. *ibid quaſt.* 2. *num.* 18. Machado *lib.* 1. *P.* 3. *tract.* 11. *docum.* 6. *num.* 13. *& alij.* Aduertit itaque Quarant. V. *Alienatio* duo requiri ad faciendam alienationem vltra triennium, quæ ſunt cauſa, & licentia præfatæ, ex quibus integratur tota ſolemnitas requiſita ad effectum alienationis legitimæ, Propterea Epiſcopus ex cauſa neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, ſeu pietatis in Eccleſia, Monaſterio, vel loco pio, & petita licentia à Sede Apoſtolica, vel quilqſde antiquo iure requiſitis, puta conſenſu Capituli, & ſubſcriptione ſingulorum, ritè deuenire poterit ad alienationem præfatam.

Sub hac generali inhibitione alienationis veniunt particulares eius ſpecies; vt ſunt locare, concedere, ẽphyteuticare, vel aliud in quo communitèr transfertur dominium, vt docuimus latè *Pr. part. loco citato*. Neuè dubium occupet locum, Vrb. 8. incipit: *Humanæ* 1. *Nouembris* 1625. Extendit prohibitionem ad bona cuiuſcumque etiam inferioris Eccleſiæ. Video tandem quamplures docentes, apud Dian. P. 1. *tract.* 8. *reſol.* 77. Alienationem ſtabilium hoſpitalium in eorum vtilitatem, abſque conſenſu Sed. Apoſtolicæ validam eſſe; à ſcrupulo tamen abſolutionis non liberant, ideo videntur inclinare in noſtram ſententiam, docentem actum eſſe nullum, cenſuramque contractam. Vide Sum. Dian. *V. Alienare. num.* 3.

2 *Sed num Epiſcopus poſſit alterare locationem factam, iureque permiſſam?*

Reſpond. Non niſi poſt Annum expletum, & facta fructuum recollectione. *Deciſion. Delfin.* 194. Franciſci Marci Genuenſ. *in Praxi Cap.* 97. & Bonac. *De Contractibus diſp.* 3. *quaſt.* 7. *P. vl. num.* 10. Quorum ratio eſt quia parum vtilitatis ſubeſſe poteſt in tali alienatione, Propterea nec Epiſcopus poteſt recedere à locatione, neque locans moleſtari à Succeſſore, meliùs dixi *Poteſt.* 216. *Part. Prior.*

De Epiſcopo non aſſignante Superflua vnius alteri Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt aſſignare ſuperflua vnius alteri Eccleſiæ.*

Impotentia XIV.

1 NON poteſt Epiſcopus aſſignare ſuperflua vnius alteri Eccleſiæ, abſque Papæ licentia, *in extrauag.* Pii 2. *De rebus Eccleſiæ non alienandis*. Ratio quia id vetatur, tum in antiquo 12. *quæſt.* 1. tùm in nouiſſimo iure Trident. *ſeſſ.* 25. *de Ref. cap.* 8. vndè conformiter ait Nauar. *conſ* 2. ſuperflua fabricę non poſſe applicari alteri loco pio, & ſequitur Barboſ. *De Epiſcopo, alleg.* 64. *num.* 7. Cuius aperta ratio eſt, quia expreſsè contra voluntatem donatoris, vel teſtantium, qui donarunt in vtilitatem ſuarum Eccleſiarum. Quapropter meliùs ſuperflua conuertenda in vtenſilia eiuſdem Eccleſiæ, cuius neceſſitates in dies creſcunt ad alienationẽ vitandã, quidquid dixerant Sanchez, cum aliis *lib.* 3. *De Matrim. diſp.* 19. *num.* 14. Nùm denique fieri poterat de licentia Patronorum. Vide *Part. prior. poteſt.* 173.

De Epiſcopo non applicante quemdam ex ſuæ Diœceſis Curatis ſuo, vel Eccleſiæ Cathedralis ſeruitio.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt applicare aliquem ex ſua Diœceſis Curatis ſuo, vel Eccleſiæ Cathedralis ſeruitio.*

2 *Sed quid de Parocho habente Canonicatum.*

Impotentia XV.

1 NON poteſt Epiſcopus applicare aliquem de ſuæ Diœceſis Curatis ſuo, vel Eccleſię Cathedralis ſeruitio. ita *ex S. Congregat.* apud Quarant. *in Summ. Bullar.* V. *Reſidentia*, §. *Item an Epiſcopo.* Etiam ſi Vicarium idoneum in illis Parochialibus Eccleſiis conſtitueret: Fundamentalis ratio Impotentiæ ſtat pro reſidentia perſonali, quam de iure Diuino tenere debet Parochus; ita quod in ea, nec cauſa, neque libitum Superioris diſpenſare poteſt. Niſi in ſpatio bimeſtri ex cauſis benè viſis à Tridentino præſcriptis, *ſeſſ.* 6. *De Reſ. Cap.* 1. de quibus egi *P. priori. poteſt.* 32. Quapropter Epiſcopus aſſumere nequit Parochum in Secretarium, Vicarium foraneum, vel ſimile. Nec applicare eundem ad certa negotia, quæ reſidentiam conturbarent, vel ad Eccleſiæ Cathedralis ſeruitiũ, niſi per breue tempus, putà vnius diei in hebdomada, vt vult Beia, vel octo dierum ſecundum Poſſe-

ui-

uinum, aut trium hebdomadarum in anno, vt docet Sanchez *De Matrimonio lib. 3. diſp. 31. num. 11.* Cappellano idoneo relicto pro caſibus occurſuris, abſque labe peccati mortalis, immò & venialis, cauſa legitima intercedente. Vel vltimò in ſpatio duorum menſium ſecundum Tridentini indulgentiam *ſeſſ. 6. Cap. 1. & 2.* vbi cauſæ præſcriptæ recurrere videntur in fauorem, tum Parochorum, tum Epiſcoporum. De fructibus denique non reſidentium inſpice *Part. prior. poteſt. 32.*

2 *Sed quid de Parocho habente canonicatum?*

Reſpond. Teneri: primò Parochiali Eccleſię inſeruire ibique reſidère diebus, horiſque congruis aſſiſtere, & quod reliquum eſt Canonicatui ſatisfacere, expertus tamen hac mea tempeſtate in Ciuitate Meſſanę, *D.* Carolum Paſqualicium Secretarium Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Simeonis Caraffa, ſimulque Parochũ S. M. de Arcu extra mœnia eiuſdem Vrbis, quod eſt contra hucvſque dicta. Reuera tamẽ vtrumque munus diligenter obire viſus fuit, non ceſſans diebus horiſque congruis, vt par eſt ſuæ Parochiæ aſſiſtere, reliqua Cappellano cum ſua portione remittere. Propterea ſi quando Parochus in eadem Ciuitate non longè à Parochia reſidèret, ab Epiſcopo occupatus poſſet vtrumque pondus ſufferre, idipſum erit de Parocho Canonico valente vtrumqua ſubire.

De Epiſcopo non applicante portiones mulctarum, ſeu pœnarum Criminalium fabricæ Cathedralis, vel ſibi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt applicare portiones mulctarum, ſeù pœnarum criminalium fabricæ Cathedralis, vel ſibi.*

Impotentia XVI.

1 NON poteſt Epiſcopus applicare portiones pœnarum, ſeu mulctarum criminalium ſibi, vel fabricæ Cathedralis. Ita ex Trident. *ſeſſ. 25. De Reſ. Cap. 3. & 14.* Cui accedunt varia S. Congreg. Decreta, apud Quarant. *in Summ. Bullar.* V. *Pœna pecuniaria.* Molſeſ. & alios, refert Ricc. *in praxi aurea reſol.* 300. & ipſe clariùs dixi P. *prior. poteſt.* 214. Quod ſancitum fuit à Trident. nè Epiſcopi ſibi applicando dictas pœnas auaritię ſuſpicionem incurrerent, & ideò eo ipſo quo exactæ fuerint, piis locis aſſignentur. Immò Sacr. Congreg. cenſuit, nec illas applicare poſſe ſuo Vicario in Mercedem, apud Quarant. *ibid.* Deputare igitur debet Epiſcopus quòad recipiendas dictas pœnas, vnum, qui rationem ei reddere tenetur. Eo tandem caſu, quo Epiſcopus indigèret, ac Pauper omninò eſſet, fas erit ſibi vindicare pœnas, & in proprium vſum expendere. Tutiùs tamen Sacr. Congregat. conſulere, notificando onera Epiſcopatus, ſuamq; indigentiam. Quarant. *ibid.* Vide *Par. prior. poteſt.* 32.

De

De Epiſcopo non approbante Reliquias virorum non Canonizatorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt approbare Reliquias Virorum non Canonizatorum, easque publicè venerandas exponere.*

2 *Sed quid de cultu priuato?*

3 *Sed quid de Reliquijs Romæ translatis in alijs locis cum inſtrumento in forma probante?*

Impotentia XVII.

1 NON poteſt Epiſcopus approbare Reliquias virorum non canonizatorum, eaſque publicè venerandas exponere. Ita mecum ſentière multi apud Trullench. *in expoſ. decal. lib. 1. dub. 6. num. 22. ex Cap. fin. De Reliquijs, & vener. Sanctorum*, vt notauit Dian. *Reſol. Moral*, P. 2. *tract.* 1. *miſcell. reſol.* 51. Addit Caſtropal. nec poſſe Epiſcopum Imagines, & Reliquias non canonizatorum exponere in Altari priuato. Sed quia de hac materia ſatis egi P. *prior. poteſt.* 34. vbi de Reliquiis canonizatorum. Supereſt hìc de non canonizatis, pro quibus erat Decretum Sacræ Congregat. ſub Vrban. 8. incipit: *Sanctiſſimus* 13. *Martij.* 1625. apud Barboſ. *De Officio. & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 97. *num.* 18. nouiſſimè tādē aliud ſub Alex. 7. incipit: *Ad aures.* 27. *Septembr.* 1659. publicatum 3. *Februarij* 1660 quod hic refero.

DECRETVM.

Super cultu Beatorum nō Canonizatorum prçſtando à S. Cōgregat. coram Sanctiſſimo Domino noſtro Alex. 7. emanato.

Ad aures Eminentiſſimorum Patrum Sacrorum Rituum plures deueniunt, qui patrantur indultorum exceſſus in materia præſtationis cultus beatorum adhuc nō Canonizatorum, Quamobrem eos eliminare, ac ne in futurum inducantur, prouidere ſtudentes ad infraſcripta deuenerunt Decreta, &

1 *Eorumdem Beatorum Imagines, etiam non principalitèr, & vti ſupplices apposita Simulacra, Picturæ, Tabbellæ, aut Sculturæ eorum præclara geſta repreſentantes, aut referentes in Eccleſiis, Sacriſtijs, & Oratorijs quibuſcumque, in quibus Miſſæ Sacrificium, vel alia diuina officia peraguntur, inconſulta Sede Apoſtolica nullo pacto exponantur.*

2 *Quod vbi indultum fuerit per eandem Sedem Apoſtolicam Imagines, Simulacra, prædictas Tabellas in Eccleſijs poni, & coli poſſe in pariete tantum, non autem ſuper Altare collocandi facultas tributa.*

3 *Quod ſi conceſſa fuerit per eandem Sedem Apoſtolicam Altarium erectio, non tamen ob id Miſſa, & Officium de prædictis Beatis celebrandi, & recitandi facultas tradita præſumatur. Etenim ſpecifica, & expreſſa mentio ſuper his prçcedere debet.*

4 *Vbi*

4 *Vbi in vno loco cultus fuerit conceſſus non extendatur inconſulto Summo Pontifice ad alium locum, quauis alia authoritate concurrente.*

5 *In locis, vbi Beatos prædictos ab omnibus coli permiſſum fuit, ne inde publica officij recitatio permiſſa cenſeatur, ſed tantummodo priuata, nec . . . . . præcepto recitationis, niſi quoad illos, quibus Sedes Apoſtolica de hac re indulſerit.*

6 *Miſſæ pariter quæ fuerit indulta certis perſonis, nẽpè Præſbiteris Regularibus, vel Secularibus alicuius loci, vel Monaſterij, ſeu Præſbiteris alicuius Eccleſiæ ſeruitio addictis; à confluentibus Sacerdotibus quauis authoritate, etiam Cardinalatus inſignitis minimè celebrentur.*

7 *Dies feſti in Beatorum eorumdem memoriam non celebrentur, niſi in ſpeciali indulto Apoſtolico prouiſum fuerit.*

8 *Eorumdem nomina in Calendario non apponantur, niſi illius tantum, earumque perſonarum, in quo & publicè cultus cũ officio, & miſſa celebretur.*

9 *In quibuſcunque Eccleſiaſticis precibus præter indultas, & à Sede Apoſtolica approbatas iſdẽ Beati non inuocentur, eorumdem Reliquiæ in proceſſionibus minimè circumferuntur.*

Sacra tamen Congregatio præſentibus, declaratione, & iuſſione remouere non intendit cultum Beatis per communem Eccleſiæ conſenſum, vel per immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, Virorumque Sanctorum ſcripta, vel temporis 100. annorum metam excedentes ſcientia, & tollerantia S. Apoſtolicæ, aut Ordinariorum hactenus præſtitum, ac certis modo, & forma ab eo tempore exhibitum; verum ſi à 100. annis citra, cultus huiuſmodi aliqua ex parte conſtiterit auctus, & extenſus. Eo caſu eãdem in priſtinum reduci debet, prout quamuis cultus extra caſus præcedentes ad expreſſa tantum verbaliter in Apoſtolicis indultis omninò reuocari mandat ſub pœnis, &c. firmis quoque remanentibus decretis, nempè ne Beati in Patronos eligantur ne locorum natalitia.

Celebrantur, & alijs quibuſcunque à S. Congregatione hactenus emanati, quæ preſenti decreto renouantur.

His autem Sanctiſſimo relatis in Congregatione S. Rituum ordinaria, habita coram Sanctitate ſua per Em. & Reu. Dominum Antiſtitem Saccbettum accuratè prælatis maturè diſcuſſis, Sanctitas ſua approbauit, & pro omnimoda eorumdem obſeruantia mandauit typis imprimi, ad valuas affigi, & publicari, vt elapſo termino 6. menſium à die publicationis eorumdem, omnes, & ſingulos officiant, & artent, ac ſi omnibus, & ſingulis eadem exhibita, vel perſonaliter præſentata, intimata, ſeu notificata fuiſſent. Indulſitque locorum Ordinarijs, & authoritate Sedis Apoſtolicæ poſſint omninò debeant Seculares, & Regulares quoſcunque, quantumuis exemptos, etiã Societatis Ieſu, S. Antonij Vennenſis. S. Ioannis Hieruſalem, ac reliquas omnes ſpeciali expreſſione indigentes, etiam ſub cenſuris compellere.

Hæc vigore Decreti Alex 7. poſtquam in alio citato Decreto Vrb. 8. inhibitum fuerat apponi Imaginibus Defunctorum, dece-

dec-

dentium cum fama Sanctitatis, Aureolis, cum radiis, & ſplendoribus. Nec imprimi geſta, miracula, & reuelationes; tabellæ autem accipi poſsūt extra Eccleſiam cuſtodiendæ. Hactenus de cultu publico.

2 *Sed quid de cultu priuato?*

Reſpond. Ad maiorem intelligentiam, cultum alium publicum, eſtque quando fit nomine totius Eccleſiæ, tamquam ab illa conſtitutus, & inſurgit ex titulo Beatificationis, vel Sanctificationis; adhibetur Imaginibus, aut Reliquiis Beatorum, ſeu Sanctificatorum, approbatis, & expoſitis de Ordinarii licentia in Altari publico, vel priuato. Vocatur publicus, quia ab omnibus fidelibus, & vbique in publica Eccleſia, Oratoriis, vel proceſſionibus patratur. Alium eſſe priuatum, factum ſcilicet à priuatis fidelibus non nomine Eccleſiæ, ſed vi ſolius deuotionis erga perſonas, quorum geſta, & miracula bonam opinionem erexerunt in eorum mentibus. Vndè poterit quis licitè coram aliis venerari Sanctum non Canonizatum inuocatione, & acclamatione, vt fundat ſecum præces apud Deum, & vocatur cultus priuatus in dictis iuribus non vetitus, vt habet Peyr. *tom. 1. Priuileg. num. 2.* & ſequitur Portell. *dubia Regul. tom. 3. tit. de Reliquiis Sanctorum num. 11.* Et ſubdit *num. 14.* Reliquias dictorum Sanctorum poſitas in Cruce geſtari poſſe; & talis Crux dictis ornata reliquiis poterit in publico altari poni adoranda, ratio quia adoratio tēdit ad Crucem, & non ad eius ornatum, & ſequitur Sanchez *tom. 1. Decal. lib. 4. cap. 43. num. 12.* vt refert Franciſcus de Turano *in Compend. ad generalem Miniſtrum V. Reliquia Sanctorum. num. 5.* Gauant. *Man. Epiſcop. V. Reliquiæ, num. 46.* poſtquàm *num. 12.* retulerat *Decret. S. Cong ſub 10. Iun. 1586.* quo prohibetur corpora Sanctorum adhuc non canonizatorum poni ſub Altari.

3 *Sed quid de Reliquiis Romæ translatis in alijs locis cum inſtrumento in forma probante.*

Reſpond. Recognitionem eorum canonizatorum pertinere ad Epiſcopum loci, vbi exponendæ erunt, de iure Trident. *ſeſſ. 25. De Inuocatione, & Veneratione Sanctorum.* Ratioque ſubſiſtit eadem de nouo inuentis, ac de translatis, neuè error in re tam graui intercedat, prout ſentit Bordon. *In Controuerſ. moralibus, Contro. 17. num. 7.* Aſpicit igitur diligenter ſigillum capſulę, in qua morantur Reliquiæ, num fuerit integrum illęſum, anque Reliquię reſpondeant numero, & menſura præſcriptis in authentica. Quod ſi fuiſſet ſigillum aliqua in parte fractum, vel macularum: purgabitur veritas Reliquiarum Iuramento præſentantis illas, premiſſis interrogationibus de cauſa maculæ, Atque illas ſecum duxerit à die conſignationis. Bordon. *ibid.* Reliquias verò ſemel recognitas, & approbatas ab Ordinario loci, non debere iterum examinari, Notauit Sanchez *d. l. num. 19.*

De

De Epiſcopo non adminiſtrāte ſuam Iuriſdictionem, abſq; ſuæ promotionis, & confirmationis litteris authenticis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt adminiſtrare ſuam iuriſdictionem abſq; ſuæ promotionis, & confirmationis litteris authenticis expeditis, ſub pœna, vt infra.*

2 *Sed num Extrauag. Iniunctæ.* De electione.*extendatur ad Cardinales?*

Impotentia XVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus adminiſtrare ſuam iuriſdictionem abſque ſuę promotionis, & confirmationis litteris authenticis expeditis, ſub pœna ſuſpenſionis, fructuumque earumdem Eccleſiarum adminiſtratione. Capitula verò eum recipientia, vel ſi obedientiam præſtiterint, tam diù à perceptione ſuorum beneficiorum participatione ſuſpenduntur, donèc gratiam ſuper hoc à Sede Apoſtolica obtinebunt. Ita diſpoſitum in extrauag. *Iniunctæ. De electione*, quod etiam valet de Abbatibus, aliiſque Religionum Prçlatis adminiſtrationem recipere ſolitis, cum huiuſmodi expeditionibus. Ita notarunt Azor. *Inſtit. moral.* P. 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *quæſt.* 5. & meliùs *lib.* 3. *cap.* 29. *quæſt.* 9. & alii apud Dian. P. 1. *tract.* 2. *reſol.* 47. vbi reſoluit: litteras nè dum expeditas, ſed cū effectu, & realiter obtentas, & oſtenſas, ad ęffrenandam quorumdam malitiam in huiuſmodi caſibus, ſibi credi volentium in poſſeſſione beneficiorum, cum Seraph. *deciſ.* 1148. *num.* 1. Filiuc. *tract.* 17. *num.* 157.

Dixi ſuæ promotionis, & confirmationis. Nam non erit expectanda conſecratio, à qua non adminiſtrationem, ſed vt diuina miniſtret, ordines videlicet, confirmationes, & alia huiuſmodi, qua de re, adminiſtratio temporalis cōfirmationē, ſpiritualis verò conſecrationem ſequuntur; idipsū ſtatuit Iul. 2. incipit: *Romani* 5. *Kal. Auguſti* 1505. apud Bullar. Cherub. *tom.* 1. *pag.* 356.

2 *Sed num Extrauag.* Iniunctæ. De electione.*extendatur ad Cardinales?*

Reſpond. Negatiuè cum citatis, ob finalem rationem, quæ non videtur Cardinalibus conuenire, quia de eis ambigi non poteſt, poſſeſſionem velle abſque litterarum expeditione; adeoq; his credendum, & nefas erit aliter iudicare, proùt reſoluunt Seraph. & Lottier. *De Re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 27. *num.* 32. & ſequitur Barboſ. *De Officio, & Poteſtate Epiſcopi, Alleg.* 111. *num.* 35. *in fine.*

B

De Epiſcopo non benedicente ſolemnitèr Palmas, Cineres, Aquam, & alia, tempore generalis interdicti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſolemniter benedicere* Palmas, *Cineres, Aquam, & ſimilia, tempore interdicti generalis.*

Impotentia XIX.

1 NON poteſt Epiſcopus benedicere *Palmas*, Cineres, Aquam, & alia ſimilia tempore interdicti generalis. Ita quamplures apud Silueſtrum, & Suarez *diſp.* 34. *ſect.* 3. Quorum ratio quia huiuſmodi actus *Sacri*, & publici comprehenduntur ſub nomine Diuinorum officiorum prohibitorum vi interdicti, quod definitur ſic: Eſt cenſura Eccleſiaſtica vſum Sacramentorum, Diuina officia, & Sepulturam Eccleſiaſticam prohibens. Addunt citati ſub nomine Diuinorum officiorum quoque venire collationem primæ Tonſuræ, & Benedictionem ſolemnem Populo, quæ omnia vetantur vigore interdicti.

Obitèr ſubduntur quampluríma ad interdictum pertinentia. Quorum primum eſt de cauſis interdicti, cuiuſmodi ſunt quædam delicta in Iure; putà, ſi Laicum Tribunal noluiſſet remittere Clericũ ad Curiam Epiſcopalem, vel ſi Clerici compellerentur ſoluere pedagia, aut guidagia per ſe, vel alios de rebus ſuis, quas non deferunt, cauſa negotiationis, vel ſi committerent crimen contra Epiſcopum illo inuito; detinendo, carcerando, capiendo, banniendo, vel aliud ſimile. Vel quãdo impedirent munus Epiſcopale. Ita notauit Nauar. *in Enchirid. V. Interdictum à num.* 1. *vſque ad* 8. Demùm ſi alià committerentur delicta grauiora, & publica, ob quæ moueretur Epiſcopus ponere interdictum locale, vel perſonale ad longum, vel breue tempus, prout eſt praxis in Epiſcopatu, ideo ſtandum conſuetudini. Excipias tantum debitum pæcuniarum, ob quod non ponitur interdictum.

Hiſcè notatis cauſis, paritèr ſequuntur indulta quædam in fauorem Eccleſiarum.

1 In Eccleſia interdicta ianuis clauſis poſſunt Miſſæ, & diuina officia celebrari, quibus intereſſe poſſunt omnes de Clero. Ex cõſt. Bonif. 8. *ex Cap. Alma Mater*, vt monui *P. prior. Poteſt.* 174. Campanis non pulſatis, excommunicatis, & interdictis excluſis.

2 Campanæ ad ſignum *Aue Mariæ*, ſemper pulſantur, & pro nota horarum apud. Silueſtr. *V. Interdictum, quæſt.* 5.

3 In

3 In feſtis Natiuitatis Domini, Reſurrectionis, Pentecoſtes, Aſſumptionis B. M. V. Corporis Chriſti cum octaua, alta voce celebrantur officia, admiſſis perſonis interdictis, illi autem quorum cauſa latum fuit interdictū, Altari non appropinquent. Item hiſce priuilegiatis diebus poterit Epiſcopus (modò non ſit ipſe interdictus) Altaria conſecrare, Virgines, Paramenta, Calices, & Monialium vela, Candelas, Spōſas, & oliuas benedicere. Sacramenta miniſtrare, Ordines conferre, atq; fideliū Cadaueribꝰ Eccleſiaſticam tradere Sepulturam.

4 Tempore interdicti miniſtrari poterunt tantum Sacramenta Baptiſmi, Pœnitentiæ, & Confirmationis, vt dixi *P. prior. Poteſt.* 95. quibus addo Sacrum Viaticum Infirmis, damnatis ad mortē, vel prægnantibꝰ, periculo imminente, cuius delatio ſolemnis ſit cum Campanula, Luminibus, & Baldachino. Matrimonium quoque celebratur, ſed abſq; ſolemnitate nuptiarum. Sepultura conceditur, ſed abſque ſolemnitate cum officio ſine nota, vel ſilentio, in loco non ſacro, ita quod ſoluto interdicto transferantur cadauera fidelium ſolemnitèr ad Eccleſiam, ſeu Cœmeterium, lege Gauant. *in Manuali Epiſcoporum. V. Interdictum.*

C

De Epiſcopo non coercente Populum ad audiendam Miſſam Parochiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt coerceri Populum ad audiendam Miſſam Parochiæ.*

Impotentia XX.

1 NON poteſt Epiſcopus coercere Populum ad audiendam Miſſam Parochiæ. Ita deciſum apud Zeroll. *in Praxi Epiſcop. Alleg.* 74. *num.* 17. Gauant. *in Manuali Epiſcoporum* V. *Miſſa Parochialis, num.* 10. Nec obſtat Trident. monitum. *ſeſſ.* 22. *in Decret. De Obſeruandis, & euitand. in celebratione Miſſæ.* Quia Concilium ibi non præcipit, ſed monet, conſulit, vel ſuadet, vtque dubitandi locus non ſit ad ſedandas fidelium conſcientias in fauorem regularium decidit Sacra Congregat. *ſub die* 13. *Nouemb.* 1517. & Clem. 8. 2. *Septembris,* 1591. *in Collect. Priuileg.* Rodriq. reſoluit, & confirmauit denuò Sacra Congregat. 1. *Iulij* 1606. apud Gauant. *loc. cit. nu.* 11. quod intelligitur non contempto proprio Parocho, *ex Leone x.* quia tunc adeſſet contem-

pti peccatum, vt dicam inferiùs. Vel quando proprius Parochus declarat ea, quæ ſcire tenentur fideles, quibus omnibus circumſcriptis, fideles audientes Miſſam extra Parochiam præcepto Ecclesiæ ſatisfaciunt. Nec Epiſcopus poteſt ſtatuere coercendo, neque Parochus compellere parochianos ad intereſſendum Miſſæ parochiali, Ita notauit Portell, *Dub. Regul. Verbo Miſſa, in Addict. num.* 1. & Barboſ. *De Parocho Cap.* 11. *num.* 14. cum aliis.

Cōgere quidem poterit Epiſcopus Regulares, vt intra Miſſarum ſolemnia Dominicis diebus feſta, & ieiunia, quę in hebdomada occurrunt, declarent, nè fideles incurrant ignorantię notam. Ita Portell. *d. l.* V. *Epiſcopus, num.* 7. Propterea non prohibentur Regulares Miſſas celebrare, Campanaſque pulſare ante Miſſæ Parochialis celebrationem, Sabato Sancto excepto quòad Campanas, vt pluries decidit Sacra Congregatio, apud Gauant. V. *Miſſa Parochialis.* Dixi grauitèr, ſeu lætalitèr peccare fideles contemnentes accedere propriam Parochiā pro miſſa audienda, quod intelligitur ratione tantum contemptus, vt docet Barbol. *d. loco, num.* 20. cum B. Pio .v. incipit: *Mendicantium,* 17. *Kal. Iun.* 1567.

De Epiſcopo non cogente obtinentes beneficia ſimplicia, ad perſonale ſeruitium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt cogere obtinentes beneficia ſimplicia ad perſonale ſeruitium.*

Impotentia XXI.

1 NON poteſt Epiſcopus cogere obtinentes beneficia ſimplicia ad perſonale ſeruitium, *ex S. Congregat.* apud Gallett. *in Margarit. Caſ. Conſcient. V. Beneficium, nu.* . Nicol. Garc. *De Benef. Cap.* 2. *num.* 9. Alzedo, & alii, vt docet praxis, & conſuetudo, huiuſmodi niſi ad recitandum tenerentur officium. Quapropter in huiuſmodi beneficiis, quæ Clericatus nuncupantur, nil innouandum cenſuit dicta Congregatio, neque iura de reſidentia cogunt per ſe, vel alios inſeruire perſonalitèr, pro vt innuunt verba Beati Pii Quinti, incipit: *Cupientes, octauo idus Iulij, Milleſimo quinquageſimo ſexageſimo octauo,* vbi loquitur de Curatis.

De Epiſcopo nõ cognoſcente primas inſtãtias, quas ad ſe vocauit S. Apoſtolica.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere primas inſtantias, quas ad ſe vocauit Sedes Apoſtolica.*

2 *Sed aſſignentur huiuſmodi cauſæ?*

Impotẽtia XXII.

1 NON poteſt Epiſcopus cognoſcere primas inſtantias, quas ad ſe vocauit Apoſtolica Sedes, ex Trident. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 20. verſ. *Abbas excipiatur*. Suntque dictæ inſtantiæ, quas ſanxerunt S. Canones, vel Pontifex ad ſe vocauerit arbitrio ſuo, manu propria ſignata, de quib⁹ lucidè egit Aloyſius Ricc. *in Deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ.* 273. *num.* 7. *P.* 4. Inter quas ſunt cauſę exemptorum, ex Narbona, tractandas apud Sedem Apoſtolicam, ratione exemptionis ab Ordinariis, & immediata ſubiectione; Quapropter exemptorum primæ inſtantiæ ſunt dictæ ſedis. Non nego equidem omnes cauſæ de iure antiquo eſſe tractandas apud S. Sedem Apoſtolicam, quas nec imminuit Tridentinum ſuo Decreto quando tribuit primas inſtantias Ordinarijs. Ratio quia id ſortitum eſt ex iuris diſpenſatione, quod non eſt ſublatiuum modi legitimi, vt teſtatur deciſum Franciſcus de Leo, *In Theſauro* P. 2. *cap.* 1. *num.* 75.

2 *Sed aſſignentur huiuſmodi cauſæ?*

Reſpond. Videnda, quæ dicta fuère *P. prior. poteſt.* 262. Quibus addo — ſecundũ tenorem Sacrorum Canonum.

1 Quando agitur de poſſeſſione, & executione beneficii per breue Apoſtolicum, cuius competens Iudex eſt Cameræ Auditor.

2 De Conſeruatoribus Regularium,

3 De cauſis poſſeſſionis beneficiorum Reſeruatorum Sedi Apoſtolicæ, vt decreuit Gregor. 13. incipit: *Ad Romani Pontificis* 10. *Iuly* 1574.

De Epiſcopo nõ cognoſcente legitimitatẽ, vel natiuitatẽ, in ordine ad hæreditatem niſi incidentèr.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere legitimitatem, vel natiuitatem ad hæreditatem niſi incidentèr pro cauſis Matrimonij.*

Impotentia XXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus cognoſcere legitimitatem, vel natiuitatem ad hæreditatem, niſi incidentèr pro cauſis Matrimonii. *Ita* multi apud Propoſitum *Cap.* 1. *num.* 5. Couar. *In Reg. Poſſeſſ. Par.* 2. §. 3. *num.* 4. Aliique non pauci, quos citat, & ſequitur Barboſ. *De Epiſcopo, Al-*

leg.

leg. 84. *d. num.* 25. Tum quia Epiſcopus eſt Iudex incompetens, eique vetita huiuſmodi cognitio, cuius Iudex eſt Secularis: cognoſcens, definiens, & decidens de legitima, & natiuitatẽ. vt plura iura proclamant apud eoſdem. Dixi incidentèr, vt ſuam exerceat Iuriſdictionem erga cauſas matrimoniales ſibi de iure Eccleſiaſtico ſubiectas; Eſtque pro diſcrimine *I*udicis Eccleſiaſtici, & Secularis; quia Secularis non poteſt incidentèr cognoſcere quæſtionem Eccleſiaſticam, ſed tenetur remittere ad *I*udicem Eccleſiaſticum definiendam, & decidendam. Aſſignatur, & aliud diſcrimen inter vtrumque, quorum vnus, & Eccleſiaſticus dicitur prorogabilis ad cauſas Seculares, alius verò non, ſed improrogabilis, & incompetens, ex quo Eccleſiaſticus dicitur incõpetens, ſed prorogabilis, & non vetitus; ideo in Arbitrum eligi poterit pro cauſis temporalibus, quod nefas erit dicere de Iudice laico, ratione incapacitatis, & prohibitionis in multis Cap. *De Foro competenti*, & ſecundum hanc probabiliorem ſententiam, poterit Epiſcopus coercère impedientes, vt vult poſt varios DD. Propoſitus *d. loco*, pręſertim cum Cap. *De Prudentia. De Donat. inter virum, & vxorem.* *Et cap. Per Veſtras. ibidem.*

De Epiſcopo facto Archiepiſcopo non cognoſcente ſententiam, quam tulit via appellationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere ſententiam, quam protulit via appellationis factus* Archiepiſco*pus.*

Impotentia XXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus cognoſcere ſententiam, quam protulit via appellationis, factus Archiepiſcopus. Ita Franch. *De Appell. quæſt.* 4. *num.* 7. Petrus Gregor. *lib.* 4. *Cap.* 17. *num.* 9. Scacc. *De Appell. quæſt.* 2. *num.* 15. Sequitur caſus, quoties ſententia lata ab Epiſcopo, eo ad Archiepiſcopatum aſſumpto, in eadem Prouincia deuolueretur per appellationem ad eumdem, qui cum ſit idem met proferens, ac ad quem appellatur, non poterit nec opponere, nec contradicere; quod eſſet contra formalitatem iuris appellatiui. Cuius finis eſt grauamen illatum, vel inferendum purgare, & veritatem in cauſa, vel patefieri, vel opponi, quæ eſſentialiter de natura ſua poſtulant diuerſitatem inter Iudicem à quo, & ad quem. Ad vitandum igitur tale abſurdum, vt liber ſit aditus ad appellationem, ex debito tenetur factus Archiepiſcopus alteri talem cauſam delegare, & ipſe abſtinere ab illius cognitione. vt fu-

fusè notarunt prędicti apud Barbol. *De Officio, & Poteſtate Epiſcopi*, P. 1. *tit.* 4. *num.* 62.

De Epiſcopo non commutāte vota, & Iuramenta ſuorum non ſubditorū.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt commutare vota, & Iuramenta ſuorū non ſubditorū.*

2 *Sed quid, ſi Epiſcopus diſpenſaſſet?*

Impotentia XXV.

1 NON poteſt Epiſcopus commutare vota, & Iuramenta ſuorū nō ſubditorū. Ita apud Angelum Tabiena. Silueſter. *V. Domicilium.* Suarez *Tract. De Voto lib.* 6. *cap. & num.* 11. contra Henriq. & Sanchez. Probatur, quia poteſtas elargita diſpenſandi in votis, & Iuramentis Epiſcopo, aliiſque Prælatis, *in Cap. ad Aures. De his, qui vi. & Cap. Debitores. De iure iurando*, eſt reſpectu propriorum ſubditorū, de quibus luculentèr egi P. *prior. poteſt.* 85. videlicet, qui ſint originarii, domiciliarii, Beneficiarii, vel familiares triennales, reſpectu verò aliorum, foret ponere falcem in alienam meſſem, & dirigere oues non ſuas, quod omninò vetatur Epiſcopis habentibus ſolam partem ſollicitudinis. Ex quo non valet illud Henriq. pro ſcolaribus, & ſimilibus maiori anni parte habitantibus in loco, tum quia ex hoc domicilio non acquiritur verum Ius propriè ſubiectionis, quod eſt, in quo experitur verus permanendi animus, quod facit verū, propriumque subditum, verèque absolutum à priori, & poſteriori Epiſcopo ſubiectum, idcirco ſcolaribus nequeunt ordines cōferri abſque litteris dimiſſorialibus proprii Epiſcopi, *ex Cap. Nullus De Temp. Ordin. in* 6. pœnes quem reſidet abſoluta, & propria ſubiectio, vt notat Abbas *in Cap. Nullus, num.* 4. *De Parochis*. Nec valet adducere huiuſmodi ſcolares eſſe ſubditos reſpectu Confeſſionis, & Communionis ergo, & aliorum Sacramentorum, ſeu cæterarum gratiarum: nam diſparium conſequētia non valet. Sacramenta etenim alia ſunt neceſſaria, vt Confeſſio, & Communio, & alia voluntaria, ad quæ nulla viget neceſſitas, quarè prima, vago, & peregrino miniſtrari poſſunt, ſecunda verò nequaquam, vt notauit Bonac. *in x. Decalogi præcepta diſp.* 4. *quæſt.* 2. *P.* 7. §. 4. *num.* 6. paritèr docens poſſe Epiſcopū cū ōnibus ſuis ſubditis diſpenſare in præfatis votis, & iuramentis, etiam extra Diœceſim, quod magis firmat ſuprapoſitam ſententiam.

2 *Sed quid, ſi Epiſcopus diſpenſaſſet?*

Reſpond. Cum Suarez *Id. loco, num.* 11. à Barboſa, *De Epiſcopo, Alleg.* 36. relato: Epiſcopum loci poſſe ſuſpendere voti executionem, ex tacita voluntate proprii *Epiſcopi*, eo tamen ſilente, vel conſenſiente, ideo conſulendus vſus loci. Re vera tamen nunquam deſerenda opinio nega-

gatiua in materia tàm graui apud Deum. Neque Religioſorũ mos adducendus eſt, qui ordinantur per dimiſſorias conceſſas à Superiore, vbi morantur, nam hi dicuntur verè domiciliarii, ſi de familia collocantur à Prouinciali, vel Generali ſtudiorum, vel negotiorum cauſa, de quorum voluntate pendet animus manendi, non verò à morantibus, qui non habent locum, nec domum, nec aliquam rem. Nec inſuper valet, quod Sanchez *De Matrim lib.3. diſp.24.num.5.* adducit pro ſe; nempè non eſſe abſonum iuribus habere duo domicilia in diuerſis Epiſcopatibus; ſed tantum, quorum vnum proprium, & alterum non. Vtraque tamen propria in ordine ad veram, propriamque ſubiectionem ad ordines, & Matrimonium, non valet.

Addunt præterea Archiepiſcopum non poſſe cum ſupradictis vota relaxare, cum non ſit Ordinarius in his, niſi via appellationis in foro contentioſo; ideo à propriis Epiſcopis verè omninò relaxantur dicta vota in communiori, & probabiliori ſententia.

De Epiſcopo non concedente plenarias Indulgentias.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere Indulgentias plenarias.*

Impotentia XXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere plenarias Indulgẽtias. Ita *in Cap. Noſtro. De Pœnit. & Remiſſ. & Cap. Cum ex eo. ibid.* habet Tolet. *Inſtruct. Sacerd. lib. 6. cap. 25.* de hac materia ſatis, & abundè probaui *Part. prior. poteſt. 33. & 65.* hìc autem diſſerere libet de hac impotentia, quę ineſt Epiſcopo defectu iuriſdictionis totalis, & plenè in tota ſubiectorum latitudine, clauem habet paruam aperiendi partem Theſauri meritorum Chriſti, & Sanctorum, vi partis ſollicitudinis, ad quam fuit aſſumptus. ex Cap. *Ad honorem, De Authorit. & Vſu Pallij.* Nec huiuſmodi facultas contingit vi ordinis, ſed iuriſdictionis, quam limitatam, & partialem à iure communi, & Conciliorum ſortitur, ad differentiam Summi Pontificis Maximi, cui vi electionis legitimę à Card. Conclauiſtis, tamquam ex conditione ſine qua non, ſuccedunt Petri claues, vt poſſit aperire plena horrea Theſaurorum, & paſcere oues Chriſti in toto terrarum Orbe diffuſas; ex qua pleniſſima Poteſtate vocatur Summus Pontifex, ſicuti Epiſcopi Pontifices Minores, participantes in eorũ iuriſdictione de plenitudine Summi Paſtoris; cui erit diuidere, minuere, reſtringere, dilatare, vel mutare portionem in ſubditis. Quare ſicut Epiſcopi ratione ordinis dicuntur equales, & fratres Summi Pontificis, ſunt tandem inæquales ratione iuriſdictionis tamquam riuuli de fonte, & Rami de ſtipite fructus efferentes. Idcircò non poteſt Epiſcopalis poteſtas con-

concedere plenarias Indulgentias ob reſtrictionem factā à Summo omnium Paſtore. *in Cap. Cū ex eo, & Cap. Noſtro. De Pœnit. & Remiſſ.* Si autem placuerit Summo Pontifici, poſſe procul dubio talem facultatem elargiri, vt reſoluit Aloyſ. Ricc. *in Praxi aurea, reſol.* 306. *num.* 2. Quod autem quandoque factum ſit, patet tempore noctis aſſiſtendo morienti, vt dixi *P. prior. poteſt.* 132. & 161.

De Epiſcopo non concedente Indulgētias pro Defunctis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere Indulgentias Defunctorum.*

Impotētia XXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere Indulgentias Defunctorum. Nauar. *De Indulg. lib.* 1. *cap.* 11. Sà, V. *Indulg.* 18. apud quos alii, quorum ratio ducitur ex dictis *prior. Impotentia.* vbi edoctum fuit, elargitionem Indulgentiarum non eſſe actum ordinis, ſed iuriſdictionis, quam reſtrictam habent à S. Sede Epiſcopi quòad Indulgentias, ad duo videlicèt Ad tempus, & eius ſubditos in hac vita degentes, igitur debent ſequi limitationes conceſſionis, prout ipſa praxis oſtendit.

Hic abs re videtur declarare quid ſit Indulgentia pro Defunctis, & reſpondetur; Indulgentiam dupliciter concedi ſolère, primo per modum abſolutionis, quomodo abſoluuntur viuentes, ſeù viatores ſub vexillo Eccleſiæ militantis. Secundò per modum ſuffragii, ſeu adiutorij, quomodo ſuffragantur, & adiuuantur Animę in Carcere purgatorio, quæ tamquam in gratia Dei exiſtentes ſoluunt pœnam reatus Diuinæ Iuſtitiæ, adhùc non translati ad Eccleſiam triumphantem, manent ſub prçcatoria iuriſdictione Eccleſiæ militantis, cuius caput Summus Pontifex applicat prætium meritorum Chriſti, & Sanctorum in ſatisfationem, vt liberentur à pœna, aliàs debita. Quapropter poteſt Pontifex Animas in tali detentas carcere, abſoluere, & offerre prætium ſatisfactorium, vt liberentur. Sitq; exemplum debitor carcere detentus, vt ſoluat 100. aureos, quos ſoluere tenetur Creditori, illum abſoluere poſſunt Creditor, & Iudex. Vel Amicus offerens prætium liberationis equiualens; ita Pontifex pro Animabus in Purgatorio offert dictæ Iuſtitiæ prætium meritorum Chriſti, & Sanctorum; vt notauit Tolet. *De Inſtruct. Sacerd. lib. 6. cap. 16. §. Secundum eſt.* Vbi paritèr aduertit ſi ſumens Indulgentiā pro Defūctis in ſtatu peccati mortalis prodeſſet Defunctis. Ratio, quia applicatio illa eſt facta nomine Eccleſiæ, quæ ſemper eſt in gratia; ideo non eſt opus ſumentem eſſe in gratia, vel peccato. Sat itaque erit applicantem, cui applicatur eſſe in Gratia. Exemplo Domini dantis eleemoſinam per ſeruum exiſtentem in peccato, tunc eleemoſina non reſpicit inſtrumentum ſerui, ſed charitatē donatoris, quæ ſub-

leuat miſeriam pauperis, idipſum Eccleſia per precatorem tribuit Eleemoſinam Animabus in Purgatorio.

De Epiſcopo non concedente licentiam legendi libros prohibitos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere licentiam legendi libros prohibitos.*

2 *Sed à quonã cõcedi poteſt hæc licentia?*

Impotentia XXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere licentiam legendi libros prohibitos. Ita *poſt. Iul.* 3. *Pium* 4. & alios prędeceſſores, quorum meminit Dian. *Part.* 4. *tract.* 8. *reſol.* 46. Bonac. *De Cẽſ. in Bull. Cœnæ diſp.* 1. *quæſt.* 2. *P.* 4. *num.* 10. nouiſſimè ex Conſtitutionibus Greg. xv. 1623. Vrb. 8 incipit; *Apoſtolatus*, & Alex. 7. Clarius Gauant. *in Enchirid. V. Libri prohibiti, à num.* 22. De hac materia ſatis actum fuit *Part. prior. poteſt.* 50. & 189. Vbi de diuiſione librorum prohibitorũ, quorum aliqui ſunt ſapientes manifeſta hæreſũ, & alii non: Primi generis ad Inquiſitores, ſecundi ad Epiſcopos ſpectat cognoſcere, cauſas terminare, & concludere, ſi qui illi ſint, prout in Indice nouiſſimo *ſub Alex.* 7. *ann.* 1665. Quapropter vigore dictarum Bullarum hodiè ſublata eſt licentia legendi, vel retinendi dictos libros ob hæreſis, vel *falſi* dogmatis ſuſpicionẽ, aut ratione Aſtrologię iudiciariæ, aut aliàs quomodolibet prohibitos à qualibet quacumque dignitate Eccleſiaſtica, vel Seculari fulgeat. Si quę verò alia fuerat opinio dicens dictos libros poſſe retineri donec expurgentur, ſublata, & damnata eſtat nouiſſimè, *ſub Alex.* 7. *à S. Congregat. ſub die* 18. *Martij.* 1666. vnà cum aliis propoſitionibus.

2 *Sed à quonã cõcedi poteſt hæc licentia?*

Reſpond. Quorumdam ſententiam fuiſſe, licentiam legendi libros hæreticorum, demandã tandam à Sacra Congregatione, Aliorum verò ab Epiſcopo. At poſt *Bull. Gregor.* & *Vrb.* non valet, quia ibi ſermo eſt de quomodolibet prohibitis, vt notarunt multi apud Dian. *P.* 4. *tract.* 8. *reſol.* 46. contra Homobon. P. 2. *tr.* 11. *cap.* 7. *quæſt.* 15. Abſolutè igitur talis facultas petenda erit à S. Congregat. Emin. Cardin. Sanctiſſimę Inquiſitionis, prout reſoluunt dicti Gauant. & alii *loc. cit.* cum Suarez *De Fide diſp.* 20. *ſect.* 2. *nũ.* 28. Dixi à S. Congregatione, nam ſolus Cardinalis dare nõ poteſt, vt docuit Dian. P. 4. *tract.* 4. *reſol.* 46. in fine.

De

De Epiſcopo non concedente monitoria pro rebus perditis contra habentem pro ſe rem iudicatam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere monitoria contra habentem pro ſe rem iudicatam.*

Impotentia XXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere monitoria contra habentem pro ſe rem iudicatam. *Ita* non pauci apud Marc. Anton. Genuenſ. *Variar. Reſolut. lib.* 1. *reſol. vlt. caſ.* 75. *verſ.* 2. Lazzar. *ſect.* 4. *quæſt.* 1. *num.* 12. *&* 15. Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi cap.* 45. Quorum ratio eſt, quia huiuſmodi monitoria à lege intenta diriguntur contra detinentes mala fide aliena bona, vel ſcientes furto, fraude, & indebitè retinere, ad finem reuelationis. At quãdo quis habet pro ſe rem iudicatam, iuſtè poſſidet, eſtque bonæ fidei detentor, & ideo huiuſmodi detinentes, non obligantur ad reuelandum. Sic Nauar. *conſ.* 35. *num.* 8. *De Sent. Excomm.* Adde per poſſeſſionem licitam rem non dici perditam, ſed ſub dominio Domini ſui, in cuius poſſeſſione ſtat ratione iudicii facti. Nec monitorium conceditur pro re, & perſona certis, ſed inſciis, & incertis, vt reuelentur ignota. Stante igitur vera perſonarum notitia, vel rei in poſſeſſione, pro re iudicata, ad quid conceditur monitorium? & ſi quod dubium fuerit in exquirente, alio purgandum erit remedio. Vide ſatis dicta de monitoriis, P. *part. poteſt.* 60. Sicut de Excommunicatione pro rebus perditis. *Poteſt.* 63.

De Epiſcopo non concedente monitoria in caſibus criminalibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere monitoria in caſibus criminalibus.*

Impotentia XXX.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere monitoria in caſibus criminalibus. Lex *De ſtilo Curiæ Romanæ*, prout ſtatuit B. Pius V. incipit *Sanctiſſimus in Chriſto Pater* 17. *Ian.* 1570. Volens ſuper expeditione mandatorum, quæ fiunt in forma (*Significauit*) quod monitoria dentur ad eorum dumtaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt, & ſequitur praxis Curiæ Neapolitanæ, vt notauit Campanil. *in Diuerſorio Iuris Rubr.* 12. *cap.* 45. *num.* 20. & Aloys. Ricc. *in praxi deciſion.* 278. *in* 1. *edit.* quod confirmauit Sacra Congregatio 22. *April.* 1616. apud Gauan. *in Enchirid. V. Excommun. num.* 12. Ratio potior huius poteſtatis eſt, quia monitoria in Criminalibus præ ſæpè infamiæ notam afferunt, & irregularitatem in Eccleſiaſticis in-

inducunt, ſecundum Barboſ. *in Collect. Trident. ſeſſ. 25. De Regular. & Monial. cap.* 3. Solent igitur monitoria tali clauſula muniri. (*Nolumus autem quod ex reuelatione huiuſmodi, ſi eſſe fieri contingat, niſi pro ciuili intereſſe, & ciuiliter tantum agi poſſit, aliàs reuelatio ipſa, nec in iudicio, neque extra fidem faciat.*) quid quid exiſtimauerit Theodor. *Ra*ymund. *De Monitorijs Eccleſiaſticis* P. 1. *cap.* 1. *quaſt.* 6. pro ſola ſpectata rei natura; ego quidem tenorem Decreti Sacr. Congregat. ſub die citato non reliquerem.

De Epiſcopo non concedente licẽtiam Monialibus exire è Monaſterio, extra caſus B. Pij. V.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere licentiam Monialibus profeſſis exire è Monaſterio, extra caſus B. Pij. v.*

2 *Sed quid de Moniali incorrigibili?*

Impotentia XXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere licentiam Monialibus profeſſis exire è Monaſterio extra caſus B. Pij. v. incipit: *Decori. ann.* 1569. Vbi poſtquam Trident. *ſeſſ.* 25. *De Regul. & Monial. cap. v.* Conſtitutionem Bonifacii 8. incipit: *Periculoſo.* innouauit, & interdixit exitum præfatum, ſub quocunque prætextu, abſque legitima cauſa, & licentia ab *Epiſcopo*, quoſdam expreſſit caſus, ob quos liceat Epiſcopis licentiam impertiri. Sic:

Volumus, ſancimus, & ordinamus: nulli Abbatiſſarum, aliarumque Monialium — licère exire niſi ex cauſa magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ — aliter autem egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, nec non comitantes, & illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, ſiue eccleſiaſticas conſanguineas, vel non, excommunicat. maioris latæ ſententiæ vinculo, ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacère, à qua, præterquam à Rom. Pontifice, niſi in Mortis Articulo abſolui nequeant.

Et quia ſatis egi *P. part. poteſt.* 124. vbi quamplurima ad hanc materiam neceſſaria dicta fuere, His addo pro receptatoribus: quod ſi eorum aliquis quamdam Monialem egreſſam die, vel nocte, vel in loca deſerta errantem domi ſuæ receptaret, naturali compaſſione motus, neuè ipſa periculo vitæ, vel famæ incideret, vel damnum aliud pateretur, eam ortando redire; etiam ſi nollet, excommunicationi non incurreret, quia tunc nõ eſſet receptator cooperans iniuſtè actioni, ſed factor boni operis, iuſtus, & exortans regreſſum; ita apud Tamb. *De Iure Abbatiſſ. d. ſp.* 19. *quaeſt.* 9. Zeroll. Azor. & Bonac. *De Cenſur. quaeſt.* 1. *P.* 8. *num.* 6. Si quitandem fuerunt caſus ſimilares, quibus licitus eſſet exitus abſque incurſione cenſuræ. Vide *citatam poteſtatem priori Parte.*

2 *Sed quid de Moniali incorrigibili?*
Reſp. Moniales Incorrigibiles nõ poſſe eiei, neque transferri inconſulta S. Apoſtolica. *Eadem* 27. *Maij.* 1603. Gauant. *in Ench. V. Monial. Clauſ. num.* 23.

De Epiſcopo non concedente Matribus licentiã ingredi Monaſterium ad earum filias viſitandas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere Matribus licentiam ingredi Monaſterium ad earum filias viſitandas.*
2 *Sed quid de Matre Medica?*
3 *Sed an poſſit Mulieri coniugatæ licentiam impertiri Monaſterium ingredi?*
4 *Sed quid de Muliere nobili Monaſterium ingreſſura vigore Breuis, An poſſit ſola ingredi?*
5 *Sed nũm electis tribus, earum vna impedita abſens poterit dicta nobilis priuilegiata aliam eligere?*
6 *Sed an poſſit cum vna tantùm ingredi?*
7 *An alia electa, ex eo quod ex tribus primò electis vna fuit impedita, poſſit ſecundò aliam reeligere, vel vti electis?*

Impotentia XXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere Matribus licentiam ingrediendi Monaſterium cauſa viſitandi earum filias morti proximas. ita fatentur deciſum Zerolla *in praxi* P. 1. *V. Moniales.* Quarant. *in Summ. Bullarij. V. Monial. Monaſt. §. An liceat*, & Alii pænes ipſos, & videtur rationi conſonum, quia dicta neceſſitas non eſt de numero illorum, ob quę poſſit Epiſcopus vti Trid. facul. *ſeſſ.* 25. *De Regul. & Monial. cap.* 5. pro ut Sacra Congregatio expreſsè decidit ſic: *Nõ liceat Epiſcopo licentiam elargiri Matribus, vel Sororibus ingrediendi Monaſteria ad videndum earum filias morti proximas*; prout notarunt Miranda *in Tractatu de Sanctimon. quæſt.* 2. *art.* 8. & Lezana *De Monial. cap.* 25. *num.* 31. Suadetur denique ſic: Talis ingreſſus non videtur neceſſarius, & ſola Matrum nimia teneritudine deſideratur, at illarum anza fidelibus, & ſororibus magis nocet, quam prodeſt, quia de illarum præſentia magis affliguntur; immò à cogitationibus mortis diſtrahe entur, cum verũ ſit cogitationes parentum, vitæ æternæ non prodeſſe ex oraculo Saluatoris, Lucę 14. *Si quis non odit Patrem, Matrem, Sorores, adhuc, & Animam ſuam non poteſt meus eſſe diſcipulus.*

2 *Sed quid de Matre Medica?*
Reſpond. Probato actu neceſſario medendi, licitum eſſe ingreſſum huic, potiùs quam alteri, tamquam Medicæ, & non Matri, idipſum de Sorore medica recurrit, Caue tamẽ quãdo de medicorum conſilio filia eſſet Morti proxima, tunc enim nulla neceſſitas actus medendi. Ita Doctores citati à Barboſ. *Alleg.* 101. *pag.* 68 De Medicis ingredientibus dixi P. *prior. poteſt.* 66. *num.* 2.

3 *Sed*

3 *Sed an poſſit Mulieri coniugatæ licentiam impertiri Monaſterium ingredi?*

Reſpond. Portellus. *V. Clauſura Monialium, in Addict. num.* 1. Negatiuè; Pellizzar. autem, & Bonac. *tom.* 1. *V. Clauſ. quæſt.* 4. *P.* 4. *num.* 17. limitant dictam negatiuam ſententiam, Niſi eſſet graue periculum in mora adeundi Pontificem, Azotius verò ab illis adductus ait: poſſe Epiſcopum licentiam concedere Viduę bonę famæ, vel coniugatę ob adulterium ſeparatæ, modò ipſa non ſit in culpa, & timeret vitæ periculum. Quid autem vbi eſſet conſuetudo? Probanda erit ſi habet conditiones.

4 *Sed quid de Muliere nobili Monaſterium ingreſſura vigore Breuis S. Apoſtolicæ, vnà cum tribus aſſociatis, An poſſit ſola ingredi?*

Reſpond. Negatiuè. Tum quia trium perſonarum comitatus eſt de forma breuis ad cuſtodiam, & decentiam, nè furtiuus aliàs eſſet ingreſſus: Ita Pellizzar. *De Clauſ. Monial cap.* 5. *ſect.* 3. *num.* 136. Quod ſi exempla in contrariũ adducerentur idtoriè ſine conſenſu Ordinariorum, vel quia viris potentibus clauſit Ordinarius oculos, ita DD. magni nominis decidère, prout in ſtylo Curiæ Romanę.

5 *Sed electis tribus earum vna impedita abſens, poterit dicta Nobilis priuilegiata aliam eligere?*

Reſpond. Poſſe citra fraudem cum conſenſu Ordinarii; & pro illa vice tantùm, ne gratia redderetur inutilis. Pellizzarius *ibid. num.* 137.

6 *Sed an poſſit cum vna tantùm ingredi?*

Reſpond. Negatiuè; nec cum duabus, ob violatam formam breuis. Pellizzar. *d. loco.*

7 *Sed An alia electa, ex eo quod ex tribus primò electis vna fuit impedita, poſſit ſecundò aliam reeligere; vel vti electis?*

Reſpond. Poſſe totiès, quotiès mutare in caſu legitimi impedimenti probati, quando vna, vel duę electæ nollent ingredi, alias eligere, vel vti electis, & non impeditis; prout conſuluit Abbas Simeon Fimia *Panorm.* in contingentia facti.

De Epiſcopo non concedente Regularibus facultatem alloquẽdi Moniales cõſãguineas, nõ ſeruatis cõditionib' S. Cõgreg. 1623. 12. *kal. Decembris.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere Regularibus facultatem alloquẽdi Moniales conſanguineas non ſeruatis conditionibus Sacræ Cõgregationis.*

2 *Sed quanam ſint conditiones requiſitæ?*

3 *Sed quid de occulta allocutione?*

4 *Sed quid de tempore modico?*

Impotentia XXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere Regularibus facul-ta-

tatem alloquendi Moniales conſanguineas, non ſeruatis conditionibus Sacrę Congregat. anno prędicto *ſub Vrbano 8.* vbi ſic: *Quod ſi locorum Ordinarij per plures vices, vel in vlteriori gradu coniunctis, aut aliter quam ſeruata forma ſupradicta licentias conceſſerint, vel permiſerint, ſciant ſe intentionis S. D. N. & S. Congregat. transgreſſores iudicium formident. Regulares autem in pœnis in ſupradicto Decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent eo ipſo ſe nouerint eſſe addictos, & arbitrio S. Congregat. puniendos.* Apud Lezan. *Cap. 23. num. 36.* & Bonac. *De Clauſura quæſt. 3. P. 4.* Peyr. *Tom. 1. De Priuileg. Minim. in Conſt. B. Pij. v. nu. 7.* In re igitur tam graui, conſidera verba Decreti, & vide Impotētiam Epiſcoporū concedendi vltra prę ſcriptum ibi, vide *Prior. part. poteſt. 31.*

2 *Sed quęnam ſint conditiones requiſitæ?*

Reſpond. Conditiones requiſitas in ſupradicto Decreto Vrb. 8. Eſſe primo: *Licentiam Regularibus concedendam Monialibus alloquendi eſſe per quatuor vices: ad ſummum quolibet anno.* — Secūdò: *Moniales debere eſſe in 1. & 2. gradu conſanguinitatis coniunctas.* — Tertiò: *Alloquūtionē fieri in diebus feſtiuis: in Aduentu, Quadrageſima, Feria 6. Sabbato, & Vigiliis, vt dixi P. prior. poteſt. 31.* His igitur conditionibus vallata concedi poteſt facultas in ſcriptis, ſignādo diem, & horam. Obtenta denique conſignetur in manibus Confeſſarii ordinarii, qui pœnès ſe retinere debet, ſęperq; præſens cū auſcultatricibus de more.

3 *Sed quid de occulta alloquutione?*

Reſpond. Poſt contrariam Bonac. *d. loco*, ſententiam; Regularem ex vnico acceſſu non teneri ſubire pœnas in dicto decreto, immò nec in pluri acceſſu, quia de peccato occulto, non tenetur ſe prodere in foro cōtentioſo, ſed procurare reabilitationem à S. Congregat. ſecreto modo, Neque cogitur officium, quod poſſidet relinquere cum tanto ſuę famæ rubore. Ita Corriolanus, apud Bonac. *ibid.* quidquid dicat Portell. *in Dubijs Regul. V. Electio num. 17.*

4 *Sed quid de tempore modico?*

Reſpond. Poſt varias, & antiquas propoſitiones, Negatiuè tenendum, cum nouiſſimo S. Congreg. Decreto 11. *Martij 1669.* ſub Clem. 9. ſic: *Etiam per quodcunque modicum temporis ſpatium*, poſtquam damnauerat propoſitionem affirmantem: *Non* eſſe interdictum per breue tempus, etiam vſque ad quadrantem horæ cū dimidio; Hiſcè ergo Regulares colloquendo Moniales per quodcunque modicum temporis ſpatium, peccarēt mortaliter, & coerceri poſſunt ab Ordinariis tamquam S. Apoſtolicę delegatis, iuxtà tenorem Decreti, de quo fuſiùs *Prior. part. poteſt. 127.*

De

De Epiſcopo non concedente aſſeruari aſſiduè Sāctiſſimæ Euchariſtię Sacramentum alibì, quàm in Parochiali, vel Maiori Eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere SS. Euchariſtiæ Sacramentum aſſiduè alibì, quàm in Eccleſijs Maiori, vel Parochiali aſſeruetur.*

Impotentia. XXXIV

1 NON poteſt Epiſcopus concedere, vt Sanctiſſimum Euchariſtię Sacramentum alibì aſſeruetur aſſiduè, quàm in Maiori, vel Parochiali Eccleſia. Ita ex S. Congregat. 15. *Ian.* 1609. teſtatur Piaſech. *in Praxi noua Epiſcopi P.* 2. *cap.* 3. *num.* 38. Marc. Anton. Genuenſ. *in Praxi Neapol. cap.* 92. Aloys. Ricc. P. 4. *Collect.* 116. quod factum fuit ad decentiam, & decorem tanti Sacramenti, vt firmiùs, & ſtabiliùs inueniatur Paſtor ad ouile, ne vagari videretur ad libitum Epiſcopi. Non nego tamen poſſe Epiſcopum ob locorum diſtantiam nouas erigere Parochias; & vti facultate Tridentina *ſeſſ.* 21. *De Reform. cap.* 4. iuxtà Conſt. Alexand. 3. *Cap. ad Audientiam.* vt dixi P. *prior. poteſt.* 186. Video tamen hac mea tempeſtate; Epiſcopum Catanenſem Michaelem Angelum Bonadies mei Ordin. Minor. Strict. Obſer. hoc anno 1669. memorabili Incendio Æthneo quampluríma Ciuitatis Catanę Oppida deuaſtante; in Suburbio nouitèr erecto extra męnia, ob habitantium multitudinem, & Ciuitatis diſtantiam, Sanctiſſimę Euchariſtię Sacramentum Eccleſię S. Agathę, vulgò dictę la Carità in dicto ſitę Suburbio conceſſiſſe vigore Trident. *d. loco.*

In Eccleſiis igitur Maior. & Parochialibus loco conſpicuo, Nobiliori, & perpetuo collocandum erit Venerabile Sacramentum, In hoſtiolo benè, decenterque ornato, claue reſidente apud Eccleſiæ Rectorem, quod ſi extrahi contingerit, & deduci in proceſſionibus, aut pro Viatico, non niſi cum luminibus, & comitatu à Sacerdote ſupercilio induto. iuxtà praxim *in Cæremonial. Roman.* Quapropter in honorem tanti auguſti Sacramenti, iuſſu Vrb. 4. ab Angelico Doctore compoſitum fuit eius Officium, omnium fidelium mentiū rapiuum, & proceſſio habenda Feria 5. poſt Octauam Pentecoſtes, de qua meminit Azorius *in Manual.* P. 2. *lib.* 1. *cap.* 14.

2 Nec poſsū tādē ſilentio tradere tot q; miraculis, quæ leguntur de hoc auguſtiſſimo Sacramēto illud nō addere, quod præ oculis habui ann. 1659. 15. Auguſti, in noſtro Conuentu S. Marię Portus Salutis Meſſanæ in Sicilia, celebrante deuoto Patre Fratre Ioanne à S. Lucia, qui cum ad Orationem Dominicam peruenerit, cècidit de repente Tonitruum, & serpens, ſurſum, deorſumque per Sacriſtiam, & Eccleſiam, nimio omnium terrore, vltimò ad dictum Altare pertingens, tobaleam, velum, corporale, & alia, quæ circa Sacrificium erant,

de-

deus ſtauit; Sacramentum verò quaſi adorando reliquit, Sacerdotē tandē perterritum, ipſe adiuui, in Miſſæ reliquo.

De Epiſcopo non concedente, niſi alteri Epiſcopo Eccleſiarum conſecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt niſi alteri Epiſcopo Eccleſiarum conſecrationem.*

Impotentia XXXV.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere niſi alteri Epo Eccleſiarum conſecrationem. Ita *ex Cap. A qua. De Conſecratione Eccleſiarum.* Ratio quia facultas conſecratiua Eccleſiarum eſt ordinis Epiſcopalis, & licèt Epiſcopus iuriſdictionem ſuam poſſit inferioribus delegare, non tamen quæ ordinis ſunt. Nec obſtat dicere cum Sà, *V. Eccleſia, num.* 10. caſũ accidiſſe, fuiſſeq; tolleratum; quia potiùs eſt corruptela, quàm iuſtitia, ideo in exemplum tranſire non debet. Ita Azor. & Bonac. *De Sacram. diſp. 4. quaſt. vlt.* P. 9. *num* 8. Vgolinus, & latè Miranda, *in Man. Prælat. tom.* 2. *artic.* 1. *concl.* 3. *quaſt.* 39. Quid autem erit de Reconciliatione Eccleſiæ pollutæ, dixi *Prior. Part. poteſt.* 245. *num.* 4. — Nũ autē poſſit Abbatibus delegari? Negat Tambur. *De Iure Abbatiſ.* *tom.* 1: *diſput.* 23. *quaſt.* 3. De Conſecratione Eccleſiarum ſatis dictum fuit P. *prior. poteſt.* 126. *num.* 1.

De Epiſcopo non concedente, ſeu locãte domũ manifeſtis Vſurarijs alienigenis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nõ poteſt concedere ſeu locare domum manifeſtis, & alienigenis vſurarÿs.*

2 *Sed quid ſi Vſurarius eſſet indigena?*

3 *Sed quid de oriundis, & Hebreis?*

Impotentia XXXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere, ſeu locare domum manifeſtis vſurarius alienigenis, ſub pœna ſuſpenſionis, *ex Cap. 6: Vſurarum. De Vſuris, in 6. in Concil Trident. ſub Greg. x.* habet Couarruuias *lib.* 3. *Variar. cap.* 1. *num.* 4. & Bonac. *De Cenſ. in Bulla Canſ, Tom.* 3. *diſp.* 3. *quaſt.* 6. *P.* 5. vbi notat cum Suarez, Sayr. & Filiucc. Suſpenſionem hanc eſſe ab officio, & beneficio ſimul, propter indiſtinctam, & generalem locutionem textus. Alij verò inferiores ad Epiſcopũ excommunicantur. Collegia denique, & Vniuerſitates interdicuntur, ſi per menſem animo indurato perſtiterint. In quo Eccleſia reprimere intendit voragi-

nem vſurariorum, & fidelium cooperationes, in illorum conſortio, & cohabitatione. Prohibet pariter locutionem, conductionem, & receptationem Vſurariorum, ob manifeſtam, publicam, & illicitam illorum negotiationem, quã damnat tanquam Chriſtianę legi contrariam; dicente Saluatore noſtro Lucę 6. *& mutuum date, nil inde ſperantes.*

2 *Sed quid ſi Vſurarius eſſet indigena?*

Reſpond. Textum non habere locum, modo quo quis locaret domum Meretrici, cuius tantum eſſet peccatum, & non locantis, vt docuit Azorius *Inſt. Moral. P. 2. lib. 12. cap.* 18. itaque in ſolo indigena Vſurario ſtat dumtaxat vtilitas moralis percipiendi fructus locationis, quidquid ſit de ſpeciali, & interno fine Vſurarii indigenæ, quem non intendit locans. ita cum Rebell. *De Obligat. Iuſtitiæ lib. 2. tract. 14. quaſt.* 17. *num.* 8. vbi excuſat à mortali, & conſequenter ab incurſu ſuſpenſionis, cum ſine eo nõ incurritur hæc cenſura, apud Barbol. *De Epiſcopo Alleg.* 111. *num.* 27.

3 *Sed quid de oriundis, & Hebreis?*

Reſpond. 1. Ad oriundos Textum non habere extenſionem, ex verbis *Alienigenis*, ex quo Pontifex non loquitur de oriundis, ſed tantum de aduenis, & exteris: contra quos diriguntur Vſurariorum pœnæ, prout notat Barbol. *De Iure Pontificio in d. cap.* itaque oriundus ille intelligitur, vel quia in Ciuitate, aut Incola natus, vel originem trahit à Patre ibi nato, non autem ab Auo, alias eſſet quærere Adam in campo damaſceno.

2 De Hæbreis diſſentiunt DD. quorum diſcrimen conciliat Riciul. *De Iure perſonarum lib.* 2. *cap.* 19. & tenet pro illis partibus, in quibus de ſpecifica Principis permiſſione recepti ſunt, textum non vindicare ſibi locum, per neceſſarium antecedens, ad exemplum Sinagogarum, & aliorum rituum tolleratorum, Secùs in illis partibus, in quibus nulla eſſet talis ſpecifica mentio, ad quas textus extenderetur, ex illis verbis: *Alienigenas, & alios non oriundos*, itaq; locatio domus Hebreis permittitur in primo caſu, ſecus in ſecundo.

De Epiſcopo non concedente, niſi iuſta de cauſa laicis ius percipiẽdi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt concedere laicis, niſi iuſta de cauſa, ius percipiendi decimas.*

Impotentia XXXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus concedere laicis, niſi iuſta de cauſa, ius percipiendi decimas. *ex Cap. Præuenit, & Cap. Nuncius. De Decimis*, vt obſeruit Rebuff. *De Decimis, quaſt.* 5. *num.* 32. Azor. *Inſt. Moral. P.* 1. *lib.* 7. *cap.* 36. *quaſt.* 12. Ratio quia ex quinto Eccleſiæ Præcepto tenentur laici ſoluere Eccleſiæ decimas, in ſuſtentationem Miniſtrorum,

rũ eius, de quibus meminit Trid. *ſeſſ. 25. cap.* 12. inhibendo ſolui integrè ab his, ad quos ſpectat, minitando excommunicationis gladio ſubtrahentes, vel impedientes dictam ſolutionem: At Epiſcopus non poteſt diſpenſare in dicto præcepto, immò ſeruare cogitur, in fauorem Miniſtrorum Dei. — Dixi niſi iuſta intercedente cauſa. Purà pro liberanda Eccleſia ab oppreſſione, quam pateretur, vel paſſa fuit ob Tirannidi perſecutione. Tunc enim ad tempus, vel ad vitam concedi poſſunt decimæ Eccleſiaſticæ, vt ſoluantur laicis liberatoribus, vel defenſoribus, in præmium, vel ſalarium, quo caſu non eſt conceſſio percipiendi decimas contra Eccleſiæ præceptum, ſed decimationes, ſeu annuas præſtationes pro rebus debitis in Eccleſiæ ſuſtentationem. Immò nec dicerentur decimę ſi temporales ſunt. Inſup ſi laico Epiſcopus cõcederet decimationes de conſenſu eorum, quorum intereſt, & hoc cũ debitis ſolemnitatibus, & conditionibus ad alienationem requiſitis, non diceretur agere contra; ſed in auxilium Eccleſiæ, ad ſuſtentanda illius iura, & eſt cauſa ſufficiens; prout dixi P. *prior. poteſt.* 107.

De Epiſcopo non conferente gradus doctoratus, niſi ſeruatis ſeruandis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre gradum doctoratus, non ſeruatis ſeruandis.*

2 *Sed an violans bis ſuſpenſionem prima pendente, ſtatim currit ſecundum ſemeſtre?*

3 *Sed An ſtante ſuſpenſione, valeret collatio doctoratus. Nec ne neceſſaria foret iteratio?*

Impotentia XXXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre gradum doctoratus non ſeruatis ſeruandis, ſub pœna ſuſpẽſionis à collatione dicti gradus per. 6. menſes, *ex Clem.* 2. *de Magiſtris*, *Cap. Cum ſis. lib.* 5. Epiſcopus igitur non ſeruans ſolemnitates excipiendo fidei profeſſionem, ex Conſt Pii. 4. incipit: *Sacroſancta, idib. Nouembr.* 1564. & iuramenta; tamquam negligens incidit in ſuſpenſionẽ dictæ collationis: ecce verba Textus: *Si quis autem Pontificali etiam dignitate præfulgens, non recepto prius iuramento præfato, honorem cuidam tribuerit ſupradictum à collatione magiſterij, ſeu doctoratus cuiuslibet per .6. menſes ſequentes, eo ipſo nouerit ſe ſuſpenſum.* addit Gloſſ. *in d. cap.* violantem hanc ſuſpenſionem non incurrere irregularitatem, *ex Cap. Is qui. De Sent. excommun.* ſed grauitèr peccaret, ex Bonac. loc. infra citando.

2 *Sed an violans bis ſuſpenſionem, primà pendente, ſtatim currit ſecundum ſemeſtre?*

Reſpond. Affirmatiuè. Ratio quia non ſit deuolutio totius, ſed ſtatim poſt ſecundam transgreſſionem inchoatur ſecundum ſe-

meſtre, ex Gloſſ. *ibid.*

5 *Sed an ſtante ſuſpenſione valeret collatio doctoratus, vel ne neceſſaria foret iteratio?*

Reſpond. Quod ſi collatio ſit facta in occulta ſuſpenſione, non erit iteranda, tum quia non irritatur actus factus in occulta cenſura, tum etiam quia in dicto gradu doctoratus non imprimitur character, ſed probata ſufficientia, licentia impertitur ad publicè legendum; ſi verò ſuſpenſio erit publica, putat Gloſſ. ſeruari debere, ad ſatisfaciendum publico, cum Bonac. *De Cenſ. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 3. quæſt. 5. P. 5.*

De Epiſcopo non conferente beneficia Sed. Apoſtolicæ reſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre beneficia Sed. Apoſtolica reſeruata.*

Impotentia XXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre beneficia Sed. Apoſtolicæ reſeruata, nec quouis quæſito colore ſe intromittere, ſub pœna ſuſpenſionis à Diuinis, & ab ingreſſu Eccleſiæ, ex Conſtit. Pii .4. incipit *Cupientes malitijs 25. April, ann. 1561.* apud Collector. *pag. mihi 519.* & notauit Barboſ. *De Officio, & Poteſtate Epiſcopi, Allegat. 15. num. 52.* id pro obtundenda quorumdam malitiam volentium abſque iuſto titulo, ac litteris Apoſtolicis vſurpare, ſeque intromittere in prouiſione beneficiorum Eccleſiaſticorum diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorum. Quęnam autem ſint huiuſmodi beneficia reſeruata vi Regularum Cancellariæ, vel particularium diplomatum? *Inſpice P. prior. poteſt. 75. & 76.* vbi de Vacatione pariter beneficiorum dixi.

De Epiſcopo non conferente beneficia ſibi vacantia, ſex menſium tempore elapſo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre beneficia vacantia, elapſo ſex menſium tempore.*

2 *Sed an dicta locum habeant in beneficijs tenuiſſimis, v. g. 4. Scutorum?*

Impotentia XL.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre beneficia ſibi vacantia, elapſo .6. menſium tempore, ex *Cap. Licet. De Supplenda Neglig. Prælatorum, Cap. 2. De Conceſſ. Præbend.* & conſt. B. Pii .V. *in conferendis. 1566.* Ratio quia ex iuribus prædictis nulliter confert, quod inferre impotentiam in collatore, ex probata, & con-

ui-

uicta Prælatorum negligentia, per dictum temporis lapſum præfinitum à lege, quæ in odium negligentiæ, neuè viduata diù maneret Eccleſia ſuo Beneficiario, prouidit de remedio, proindè labente dicto tempore ſemeſtri, elanguet poteſtas conferendi in Epiſcopo, & deuoluitur ad Superiorem Metropolitam, in quo reſidet dictũ ius conferendi, & quidẽ proprium, quia ex conſtituto legis, taliter vt poſſit alteri committere, ad effectum collationis præfatæ, etiam illi, cui primò contingerat conferre, vt benè explicarunt Rebuff. & Azorius *Inſtit. Moral. P. 2. lib. 6. cap. 27. quaſt. 16.* Si verò ſcire cupis quot modis vacant beneficia, legas *prior. Part. poteſt. 154.* ſicut de ſemeſtri, initio, & fine, *poteſt. 46.*

2 Sed *An dicta locum habeant in beneficijs tenuiſſimis v. g. 4. ſcutorum?*

Reſpond. Negatiuè cum Zeroll. *in Praxi beneſ. ad 3.* etenim huiuſmodi, ſiuè ſint deuoluta, ſiuè non in menſe Papę poſſunt ab Epiſcopo conferri, ob eorum tenuitatem, vt notat Gauant. *in Enchirid. V. Beneficiorum collatio, num. 26.*

De Epiſcopo non conferente extra Diœceſim Sacramentum Confirmationis, etiam ſuis ſubditis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre extra Diœceſim Sacramentum Confirmationis, etiam ſuis ſubditis.*

2 *Sed quid ſi confirmaret ſubditum alterius in ſua Diœceſi, abſque licentia proprij Ordinarij?*

Impotẽtia XLI.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre extra Diœceſim Cõfirmationis Sacramentum, etiam ſuis ſubditis; abſque licentia Ordinarii loci, ſub pœna ſuſpenſionis ab exercitio Pontificalium. Ratio quia vetitum eſt extra propriam Diœceſim ſupradictum exercitium, neceſſariò requiſitum in huiuſmodi actu, abſque licentia pręfata, ex Trident. *ſeſſ. 6. De Reſ. cap. 5.* Vide Sà, *V. Confirmatio*, vnde miniſtrans dictum Sacramentum debet vti pluuiali Stola, & Baculo, *ex Decret. Sac. Congregat. 19. Februar. 1585.* apud Gauant. *in Man. Epiſcop. V. Confirmatio, num. 1.* quæ omnia ſunt inſignia in vſu, & exercitio Pontificali, quibus pariter vtitur in ordinum minorum collatione, in, vel extra miſſam. igitur Confirmans extrà Diœceſim abſque licentia Ordinarii loci, violat præceptum Trident. & ſuſpẽſ. pęnã taxatã in eo incurrit. Dixi: ſuis etiam ſubditis, quia vetito actu, vetatur quoque ſubiectum circa quod ſe extendit talis actus, Idcircò hi erunt extra Diœceſim, tamquam non ſubditi, & licèt alia via circa iuriſdictionalia aliqua ſubduntur, tamen erga Pontificalia pendent à loco.

2 *Sed quid ſi confirmaſſet ſubditum alterius in ſua Diœceſi, abſque licentia proprij Ordinarij?*

Reſpond. Actum fore illicitum, & Epiſcopum reprehenſione dignum, tãquã ponẽs falcem in alienam meſſem, apud Tolet. *Inſtruct. Sacerd. lib. 2. cap. 24. num. 5.* Irregularitatem tamen non incurriſſe, docet Camerot. *De Sacram. Confirmat. dub. 15.* eo quia non videtur vſurpaſſe iuriſdictionem, ſed potiùs fauère, aut gratum ſe exhibère præſertim Epiſcopo proprio abſenti. Sicut potuiſſet confirmare ſubditum alterius Epiſcopi, de cuius ſcientia debuiſſet ordines conferre. Nã iuxtà principale ponitur acceſſorium. Notauit Dian. *Reſol. Moral. P. 3. tract. 4. reſolut. 24.* De collatione huius Sacramenti, loco, & tẽpore, egi *prior. Part. poteſt. 81.*

De Epiſcopo non conferente Ordines Sacros ad titulum beneficiorum ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre Ordines Sacros ad titulum beneficiorum ad tempus.*

2 *Sed quibus titulis ordinari poterant fideles de iure antiquo?*

3 *Sed quid de illis ficto titulo promotis?*

Impotentia. XLII.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre Sacr. Ordines ad titulum beneficiorum ad tempus. Ita notat Abb. *De Filiis Presbyterorum num. 5.* Maiol. *De Irregul. lib. 4. capite 5.* Azor. *P. 2. lib. 3. cap. 6.* cum aliis apud Bonac. *De Cenſur. extra Bull. Cœnæ Domini diſp. 3. quæſt. 1. P. 8. num. 24.* & ſequitur Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg. 19. à num. 23.* Quorum ratio quia à Trident. *ſeſſ. 21. De Ref. cap. 2.* correpta fuit fallax, & ficta illa promotio ad S. ordines, ſpe variarũ artium, colore tituli beneficij, ex quo ordinati cum dedecore ſtatus, & ordinis mendicare, aut ſordida exercere non verebantur. Quia proinde S. Synodus ſtatuit ad S. ordines non promouère, niſi priùs legitimè conſtet eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat, pacificè poſſidère, inſuper beneficia amouibilia, putà Cappellaniæ, gradus literaturæ, iurium peritorum, & conſultorũ, colores licitæ profeſſionis mechanicæ, aut liberalis, compertum eſt non ſufficere ad vitæ ſuſtentationem, ſed deficere, quia falluntur, & ad tempus terminantur, ideò omninò vetitum, vt clerici poſſint ordinari, ſed ſtãdũ decreto S. Concil. duo requirentis ad beneficium, eius ſufficientiam, & pacificã poſſeſſionẽ Benef. in quibus ſtat certitudo futuræ ſuſtentationis miniſterij, excludens omne dubium, & ſpem, aliàs inſurgit impotentia in Ordinante, de qua nos in præſenti.

Ex quo ſequitur: Epiſcopum non poſſe ordines conferre ad ti-

tulum Vicarię temporalis, ſeu Cappellaniarum amouibilium. Ricc. Narbona, & Molina, *De Primog. lib. 2. cap. 25. num. 17.* — Nec ad titulum præſtimonij ad tempus, ſecùs in perpetuum. Vgol. De *Officio Epiſcopi cap. 26.* §. 8. *num. 3.* — Nec ad titulum penſionis temporalis, ſed benè perpetuò, & ſufficientis. Barboſ. *ibid. num.* 24. Neque ad titulum ſeruitutis in aliqua Eccleſia, niſi ſit perpetua, ſufficiens, & inamouibilis ab Epiſcopo. Zeroll. *In Praxi Epiſcopi P. 1. V. Dimiſſoria, §. 5. dub. 1.*

2 *Sed quibus titulis ordinari poterant fideles de iure antiquò?*

Reſpond. 1. Ad titulum beneficii alieni, *ex Cap. Poſtulaſti. De Iure patronatus, & Cap. Per tuas. De Simonia,* ordinabantur.

2. Ad titulum *Paternæ* hereditatis, *ex Cap. Epiſcopus, in fine, De Præbendis.*

3. Ad titulum ſtipendii ab Epiſcopo aſſignandi de ſeruitibus ſuę menſę, *ex Cap. Epiſcopus, De Præbendis.*

4. Ad titulum Beneficii, Penſionis, & Patrimonii, prout hodiè poſt Trident. quibus addidit, dictos titulos debere eſſe ſufficientes, & pacificè poſſeſſos, ad fraudes eliminandas; & ita Clerici hodiè ordinantur. Religioſi verò ad titulum Paupertatis, prout dixi P. *prior. poteſt.* 83. *num.* 10. *& poteſt.* 93. & melius hic *Impot.* 46.

3 *Sed quid de illis ficto titulo promotis?*

Reſpond. De iure communi contra ordinantem, ſeu promouentem ſcienter ad Sacros Ordines ficto titulo, eſſe pœnam ſuſpenſionis per triennium, ab ordinum collatione: Contra promotum verò triennalem ſuſpenſionem ab ordinum executione, *ex Cap. Si quis ordinauerit.* Nouiſſimè *ex Conſt. Vrban. 8.* 11. *Decembris,* 1624. incipit, *Secretis Diuinæ Prouidentiæ*: eſtat pœna perpetuæ ſuſpenſionis in ordinandis, ad frenandam eorum audaciam; notat tamen Barboſ. *ibid. Alleg.* 10. *num.* 33. id magis habere locum in Vltramontanis, quàm Ciſmontanis. Aderat denique Bulla Sixti V. incipit, *Sanctum, & ſalutare, menſis Ianuar.* 1588. contra malè promotos, ſed moderata, & reducta ad terminos Iuris communis à Clem. 8. incipit, *Romanus Pontifex,* 1. *Martij* 1595. & B. Pio V. incipit *Cum ex Sacrorum,* vt aduertit Sayr. *De Cenſ. lib. 4. cap. 17.* & meminit Emanuel Rodriquez *tom. 1. quæſt. 20. artic. 13.*

De Epiſcopo non conferente Ordines corpore grauiter vitiatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt Ordines conferre corpore grauiter vitiatis.*

2 *Sed quid de dubio, num erit leue, vel graue vitium corporale?*

3 *Sed quid de vitiato iure impedito adire Pontificem, ſtante inopia miniſtrorum?*

Im-

Impotentia XLIII.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre Ordines corpore grauitèr vitiatis. *ex Cap. Illitteratos* 36. *diſt. Cap. Pœnitentes. Cap. Præcepta*, & *Cap. Infames.* 6. *queſt.* 1. Apud Couar. *in Clement. Si furioſus*, *Part.* 1. *num.* 5. & Azor. *Inſtit. Moral. P.* 1. *lib.* 6. *cap.* 4. *queſt.* 13. Vbi grauitèr vitiati declarantur *Irregulares* ob eorum deformitatem, quam perferunt in membro principali. Cuiuſmodi irregularitas eſt indiſpenſabilis ab Epiſcopo, ad differentiam irregularitatis ortę à leuitèr vitiatis, de quibus dixi P. *prior. poteſt.* 141. cum Gauant. *in Enchirid. V. Irregul. num.* 13. & Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 42. *num.* 57. nec obſtat Gloſſ. *in Cap. Significauit. De Corpor. Vitiatis, Verb.* Noſtra, & tua; quia ibi ſermo eſt de Epiſcopo, cui delegata eſt Poteſtas à Papa; ex illis verbis: *Authoritate noſtra*. Dicta valent etiam pro ordinibus minoribus, & prima Tonſura.

2 *Sed quid de dubio, Num erit leue, vel graue vitium corporale?*

Reſpond. Epiſcoporum fore iudicare, vt notauit Couar. *in Cap. Si furioſus*. Cuius erit tria videre, vtrum membrum ſit deforme, ſcandali generatiuum, & impediens ordinis executionem, vt dixi *P. prior. citata*. Nec ſufficit alterius arbitrium, etiam in Regularibus, quibus ſolum ineſt rogare Epiſcopum, & patefacere vitium corporeum dubium. Verũ quamplurium ſententiâ fuit apud Suarez, Iudicium hoc ſpectare ad *Prælatos* Regulares, ſed quia liberum eſt Epiſcopo admittere, vel reſpuere dictũ arbitriũ, ideo oportet ſtare priori ſententię, quam recitat, & ſequitur Diana. *P.* 4. *tract.* 2. *reſolut.* 73. apud quem *in Summ. V. Irregul. num.* 19. Si Clericus ab infantia haberet in oculo dextro albiginem, & in eo viſu careret, abſque tamen deformitate poterit diſpenſari ab Epiſcopo.

3 *Sed quid de vitiato iure impedito adire Pontificem: ſtante Miniſtrorum inopia?*

Reſpond. Cenſendo adhùc Epiſcopum diſpenſare nequiſſe, quia fas erit iudicare nolle Pontificem diſpenſare cum publico Eccleſiæ dedecore; ex eo quod in Eccleſia adhùc non appareat Miniſtros grauitèr vitiatos miniſtrare; ideo caſus epicheia caret. Secùs in occultis, vbi nõ fuerit aperta turpitudo, prout de bigamis defendit Barbol. *ibid. Alleg.* 49. *num.* 25. & *Alleg.* 23. *num.* 26. Penuria denique miniſtrorũ in caſu ſuppleri poteſt per abundantiam obuenntium, vel de altera Diœceſi, vel expectanda licentia Papę, vt in dicto *Cap. Significauit.*

De Epiſcopo non conferẽte ordines iure prohibitis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre ordines iure prohibitis.*

Im-

Impotentia XLIV.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre Ordines iure perſonis prohibitis. Ita ex iuribus, & Doctoribus, vt infra, videlicèt:

1 Non fęminis, tùm ob characteris incapacitatem, *ex Cap. 1. circa principium 15. quaſt. 3.* & notat D. Thom. *in 4. d. 25. qu. 2. art. 1. & 2.* tùm etiā quia viris ſubduntur, *Ad Timoth.* 2. tùm deniqꝫ quia Chriſtus dedit Claues hominibus, id eſt viris, & nō fęminis.

2 Neque Hermafroditis, id eſt habentibus vtrumque ſexum, niſi virilis præualeret, *in Cap. Teſtis. §. Hermafroditus.*

3 Neque Homicidis, apud Turrebl. *in Pract. Iuris, lib. 2. Cap. 13. num. 38. ex Clemen. Vnica. De Homicidis*, qua ſub prohibitione veniunt Iudices, Aduocati, & Procuratores, ad cauſam ſanguinis, atque Medici, quorum negligentia, vel imperitia infirmi moriuntur. Neque corpore vitiatis, de quibus ſatis *Impoten. Antecedenti.*

4 Neque Infidelibus, vel Hæreticis, *ex Cap. Arrianos, 1. quaſt. 1.* quia Irregulares ſunt ex Animæ indiſpoſitione. Apud Nauar. *in Man. cap. 27. num. 205.*

5 Neque Excommunicatis, ſuſpenſis, vel interdictis, quia Cenſurati, ideò ordinū perceptione ipſo iure priuati. *81. diſt.* apud Turrebl. *d. loco, num.* 44.

6 Neque Bigamis, ſcilicet duas Vxores diuerſo tempore habitis, *ex Cap. Acutius, 26. diſt. cap.* 1. propter honeſtatem, & continentiam requiſitam, in Miniſtris altaris, *ex Cap. Lex Continentia.* 31. *diſt.*

7 Neq; Coniugatis. Ratio quia neceſſitas, & vſus conſecrandi, & orādi nō ſtat in Eccl. latina cū cōiugatis, *ex Cap. Si Laicus, 31. diſt.* apud Belletr. *tit. De Diſciplina Clericali.*

8 Neque Mancipiis, & ſeruis. Ratio, quia liberos eſſe oportet, qui Militiæ Eccleſiæ ſunt adſcribendi, ꝓpterea ſi ſeruus fuerit ordinatus, Domino non contradicente, illicò liber erit, *ex Cap. Si Seruus, 54. diſt.*

9 Neque grauatis ad reddendas rationes publicè adminiſtrationis, niſi onere depoſito, & reddita ratione, *ex Cap. Non ſidat, 50. diſt.*

10 Neque à Dæmone obſeſſis, *ex Cap. Maritum, 43. diſt.*

11 Neque ignotis, & peregrinis, de quorum vita, & moribus non poſſet haberi cognitio, *tit. De Clericis Peregrinis. 98. diſt.* *Vi. & Trid. ſeſſ. 6. De Ref. Cap.* 5.

12 Neque aliis quamplutibus, in iure prohibitis, vt notauit Barboſ. *De Epiſcopo, Allegat. x. à num.* 24.

De Epiſcopo non conferente Ordines, antequā ſcrutentur ſcrutanda.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre ordines, niſi priùs ſcrutanda examine ſcrutētur,*

Impotẽtia XLV.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre ordines, niſi examine ſcrutanda ſcrutentur, vigore Trid. *ſeſſ. 23. De Ref. cap. 5.* vbi ſic: *Qui volent promoueri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorũ ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat. & Cap. 7. Epiſcopus autem Sacerdotibus, & alijs Prudentioribus viris, peritis diuinæ legis, ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis ſibi aſcitis, ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet.* De quibus abundè egi P. *prior. poteſt. 190.* Epiſcopus igitur ſcienter conferens ordines indignis, id eſt, non habentibus ſufficientiam ſcientiæ, & bonitatis mortiferè peccat, quia infideliter diſpenſat officia, & in re grauiſſima deficit, eſtque puniendus tamquam diſertor decretorum Concilii. Nec excuſat ignorantia, quæ ſi non eſt inuincibilis, erit ſemper accuſabilis.

Itaque, ſcrutando perſonarum genus fidelium, videlicet.

1 Hæreſi maculatos, eorumq; filios, & fautores expellere debet, vt notat Acuna, *in Cap. Quando num. 6. diſt. 24.*

2 Neophytos, *ex Cap. Sicut. 48. diſt.* huiuſmodi autem ad minores diſpenſari poſſunt ab Epiſcopo, ad maiores verò, niſi poſt 10. annos, apud Nauar. *in Manual cap. 27. num. 205.*

3 Illegitimos Presbyterorumque filios, eaque fornicatione natos, vt ſanxerunt Gregor. 4. Alex. 3. B. *Pius .v.* Sixtus .v. item

cipit; *Sanctum, & ſalutare,* Obtra malè promotos, atque ſpurios.

4 Ex malo Patre oriũdus, nam inſtructi ius examinari debent, quia fortè malis imbuti moribus, *ex Cap. Quando, diſt. 24.*

5 Corpore vitiatus, ſcilicet deformes, truncos, alioſuè ſimiles, *ex Cap. Præcipimus 34. diſt.* & Gloſſ. *V. Deformitatem*, vt dixi ſupra, *Impot. 43.*

6 Eos, qui nullo, vel illegitimo titulo accedunt, vt dixi P. *prior. poteſt. 83. & 93.*

7 Infames, publicèque notatos teſtimonio malorum morum Ratio, quia debent deuitari homines bonæ vitæ, ſobrii, caſti, & bonæ famæ apud Deum, & homines, apud Sot. *in 4. diſt. 25. quæſt. 1.*

8 Ebrios, litigioſos, calumniatores, adulatores, proditores, ſcurriles, iaculatores, inuidentes, cupidos, & vſurarios, *ex Cap. Præueniet. 36. diſt.* apud Bonac. *De Sacram. diſp. 8. quæſt. vn. P. 5. num. 17.*

9 Penitus ignaros, hocque nõ de alterius, ſed de actualis examinis teſtimonio, quæ omnia in Regularibus non tamen exactè exquiruntur, ſed de Superiorum ſuorum ſolo teſtimonio ſatis diſcuſſa ſupponi debent ab Epiſcopis, vt docuit P. Eman. Rodriq. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 24. art. 1.* & ipſe melius, P. *prior. poteſt. 43.* vbi exactius.

De Epiſcopo non conferente S. Ordines Secularibus abſque ſufficienti titulo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre S. Ordines abſque ſufficienti titulo.*

2 *Sed quid ſub nomine Beneficij?*

3 *Sed quid ſub nomine Patrimonij?*

4 *Sed quid ſub nomine Penſionis?*

Impotentia XLVI.

1 NON poteſt Epus conferre S. Ordines Clericis Secularibus abſque titulo ſufficienti, ex Trident. *ſeſſ.* 21. *De Ref. cap.* 2. vbi ſic: *Nē quis deinceps Clericus ſecularis ad Sac. Ordines promoueatur niſi legitimè conſtet eum Beneficium Eccleſiaſticum quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat pacificè poſſidere. — Patrimonium verò, vel Penſionem obtinentes ordinari poſt hac non poſſint, niſi &c. — Patrimonium illud, vel penſionem verè ab eis obtineri, taliaque eſſe, quæ eis ad vitam ſubſtentandam ſatis ſint. — Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innouando*. Ex quo clarè conſtat Impotentia Epiſcoporum: ex apertis illis verbis (*poſt hac non poſſint*) quod tituli non ſint ſatis ad vitę ſuſtentationem, ſub pœna ſuſpenſionis in Epiſcopo aliter facie[n]te, ex Canone antiquo *Neminem*. & *Cap. Sanctorum*, 70. *diſt.* Quidam addunt pœnas Sixti .v. *Sanctum*, & *ſalutare*, ſed re vera à Clem. 8. incipit: *Romanum Pontificem*, fuit redacta ad terminos iuris communis. Mens autem Tridentini aperta eſt. Ne Chriſti Miniſtri cum ordinis dedecore inopes effecti mendicare, vel ſeruilibus operibus mancipari cogantur, ideò cautè prouidit de ſufficientia tituli rimanda ab Epiſcopo, cuius arbitrio relictum eſt iuxta loci conſuetudinem, vt poſſit ſatis eſſe ad commodè ſuſtentandum. Itaque ſumma relicta eſt à Concilio arbitrio Epiſcopi, vt notauit Archid. *in Cap. Si Epiſcopus, De Præbendis in* 6. & Rebuff. *De Reſcriptis in forma pauperum*, *num.* 2. Accedit quod beneficiū debet eſſe pacificè poſſeſſum, hoc eſt abſque lite poſſeſſionis, ni tamen conſtaret, litem motam per calumniam, quod currit Epiſcopo. apud Felin. *in Cap. Cum Ioannes. num.* 33. *De Fide Inſtrumentorum.* Decian. *in Cap.* 1. *num.* 19. prout refert Barboſ. *De Offi. Epiſcopi, Alleg.* 19.

2 *Sed quid ſub nomine Beneficij?*

Reſpond. Sub nomine Beneficii venire diſtributiones quotidianas, docuère plures apud Campanil. *in diuerſor. iuris Canon. rubr.* 8. *cap.* 3. Cum ſatis ſint ad Beneficiarii ſuſtentationem, vt non poſſit ordinatus inopia laborare. Venire quoque titulum ſeminarii, quando vnà cum eo eſſet certa fructuum aſſignatio, facta cauſa inſeruiendi, donèc de congrua ſuſtentatione prouiſum fuerit. Apud Zerolla, *in Praxi Epiſcopi, P.* 1. *V. Seminarium*, vt refert Garcia, *P.* 2. *Cap.* 5. *in Additionibus*, ex Bulla Gregor. 13. & hæc eſt Concilii mens d. loco; q̄do ait: *Id verò beneficium reſignare non poſſet, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulū ſit promotus. — Et*

aliter facta reſignatio nulla ſit. Inuè vt facta reſignatione, habeat, & poſſideat, vndè honeſtè ali, & viuere poſſit.

3 *Sed quid ſub nomine Patrimonij?*

Reſpond. Venire ea, quæ de paternis bonis filius obtinuerit, vel quauis alia cauſa donatione, vel hæreditate oblata fuère, quæ ſufficiunt ad finem Canonum, & Concilij, vt vndèquaque habeat ſecurè victum, & non mendicet, vt aduertit Campanil. *in Diuerſorio iuris Canon. rubr. 8. cap. 4. reſol. 1.* — & quia variæ agitantur queſtiones apud DD. de hoc titulo, *Eorum reſolutiones probabiliores ſunt ſequentes.*

1 Quando Patrimonium eſſet extra *Diœceſim*, & Clericus intra; ordinandus erit ab Epiſcopo Clericus, qui ſubditur ratione perſonę, & non Patrimonij. At ſi haberet beneficium in vna inſufficiens, & Patrimonium in altera, tunc ab illo Beneficij, & non Patrimonij.

2 Sufficit *Patrimonium* poſſideri, antequam ordinetur, & impetratur ante dimiſſorias. Apud Graff. *De Tempore ordinationis tom. 1. conſ. 4.*

3 Patrimonium non debet eſſe de Mobilibus, quia de facili conſumuntur, ſed de immobilibus ad Concilij mentem, quando petit perpetuam, & ſecuram Clerici ſuſtentationem.

4 Patrimonium poteſt de Cenſu vitalitio, & perpetuo effici, quia de eo paſci, & ali poſſe Clericum compertum eſt, in quo impletur mens Concilij, apud Grac. *De Beneſ. P. 2. cap. 5. num. 45.*

5 Patrimonium effici poſſe ex donatione ſufficienti, pro victu moderato, modò titulus nō fuerit fictus, docet Zech. *De Republ. Eccleſiaſt. cap. De Clericis, ſub num. 3. & num. 84.*

6 Ex adiecta conditione in Patrimonio, (quod redderetur, quādo Ordinatus habuerit vnde ali ſufficienter poſſit) nulla incurritur ſuſpenſio, propter habitum effectum Concilij finalem; adeoque conditio non viciat *Patrimonium*, ex Garc. *d. loco, num. 169.*

7 Si quis Patrem, Matremque diuites haberet, ex quo extra dubium ſuccederet illorum bonis, ordinari nequit titulo ſucceſſionis, quia titulus requiſitus à Cōcilio debet eſſe in actu exercito, & non ſignato, nec ſufficit potentia, ſed requiritur actus; expertum enim eſt multos eſſe *Patres* diuites, eorumque filios mendicare, id vel ex auaritia Patris, vel inobedientia filij, quidquid alij dicant: hoc ad oſtendendam tituli ſecuritatem, contra Flamin. *De Reſignat. lib. 2. quæſt. 6.* & Malfei. Vgol. & Alios.

8 Si Patrimonium factum ſit in præiudicium legitimę aliorum filiorum, non tenet, *Ratio* quia maximum præiudicium infertur filijs, præſertim filiabus, dando irreuocabiliter filio; quod iniuſtè auffertur ab alijs; nā Eccleſia nunquam bonum de malo exaudiuit, apud Cauell. *contra Communem. quæſt. 527. & 682.*

9 Quando Pater noluiſſet iuſtum *Patrimonium* dare filio, volenti ad ordines promoueri, poterit filius vti iuris remedijs, quod patet exemplo. Quod ſi vxorem ducere voluiſſet, poterit cogere ad donationem propter nuptias, igitur firmiùs pro Matrimonio Spirituali. Ita Gugliel. Benedict. *in Cap. Raynutius, V. Dotem,*

cum

cum aliis apud Sanchez *De Matrim. lib. 4. diſp. 26. num. 2.*

10 Nùm autem donatio facta pro ordinibus ſuſcipiendis habeat in legitimam computari. Affirmatiuè Reſpondent citati Doctores. Ratio quia licèt ſit inalienabilis ratione Patrimonii ſuſtẽtantis Clericum; tamen tranſmiſſibilis eſt ad hæredes.

4 *Sed quid ſub nomine Penſionis?*

Reſpond. Venire ſeruitium alicuius Eccleſiæ præſtandum à Penſionario, in cuius ſtypendium illa portio fructuum alij Penſionarium, & in eius titulum ex Trident. *d. loco*, ordinari poteſt ſic: (*Patrimonium verò, vel Penſionem, dummodò tamen ad honeſtè ſuſtẽtandum ſit ſufficiens.*) proùt de beneficio, & Patrimonio dictum fuit. Ex his titulis hactenus explicatis, in quibus ſubſiſtit ratio finalis Concilii, abſtrahi debent actiones illę, quę poſſent contraire immobilitati cauſæ finalis Concilii. Cuiuſmodi ſunt: Alienatio, venditio, tranſactio, permutatio, perſcriptio, donatio in ſolitum, vel hypotecam. Quare obtinens Beneficium, Patrimonium, vel Penſionẽ, non poterit alienare, etiam in prætium, quia Pecunia numeratur in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, apud Campanil. *in Diuerſ. iuris Canon. rubr. 8. cap. 6.* Neque vendere, quia hæc eſt prima alienationis ſpecies, apud Valaſ. *conſul. 77. num. 7.* Nec tranſactari, apud Pereria, *De Reſol. Emphiteuſ cap. 9.* Nec diuidere, quia prohibitus vendere prohibetur, & diuidere, ex Tiraq. *Ad Leges Connub. gloſſ. 5.* Nec permutare, quia debet eſſe immobile, apud Ricc. P. 1. *decuſ. 22.* Nec præſcribere, quia expreſsè prohibitum, nec donare in ſolitum, vel in hypotecam, quia in his fit obligatoria tranſitio ad alios. In omnibus his contractibus deperderetur mens, finis, forma, & intentum Concilii, ideò omninò prohibitæ, irritæ, inanes, & nullius valoris extarent, ex Trident. *V. Nullatenus*; idcircò S. *Congregat. 16. Martij, 1630.* apud Barboſ. *in Collectan. Bullar. V. Patrimonium*, decidit ad Epiſcopum pertinere tituli examen, de ſufficientia, validitate, ſubſiſtentia, vtilitate, quantitate, & moderatione.

De Epiſcopo non conferente ordines alieno Clerico, abſq; ſui Ordinarij litteris dimiſſorijs.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre Ordines alieno Clerico, abſque litteris dimiſſorijs ſui Ordinarij.*

2 *Sed nùm Impotentia hab at locum, in Collatione primæ Tonſuræ, & Ordinum Minorum?*

Impotentia. XLVII.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre Ordines alieno Clerico, abſque ſui Ordinarij litteris dimiſſorijs, ſub poena ſuſpenſionis per annum à collatione ordinum, ex Trident. *ſeſſ. 23. De Reſ. cap. 8.* & Ordinatus à ſuſceptorum

rum ordinum executione quamdiù proprio Ordinario videbitur, ſit ſuſpenſus. Nec valet Priuilegium, ſeu Reſcriptum generale, aut ſpeciale, qua veritum à Trid. ſub formali verborum tenore, ad vitandam excuſationem quorũdam in executionem Decreti Trident. hac in parte requirentis notitiam, & ſcientiam morum, & probitatis ordinandi, de teſtimonio literarum dimiſſorialium. Dixi ſcientiam, indè vt ſcienter, & oculatim procederet in obſeruationem Sacror. Canonum; Etenim ſi ignoranter, nullam ſuſpēſionem incurreret, quando illa erit ſaltem probabilis, prout reſoluunt Nauar. *Conſ. 40. ſub Titulo De Temp. Ordinat. ex Sacra Congreg.* Vel ſi Clericus literas prædictas furtim ſublatas detulerit, ſeu impetratas à Cancellario ſui Epiſcopi, quo etiam in caſu Epiſcopus non incurrit ſuſpenſionem, prout notauit Laurent. de Franch. *in Controuerſ. pag. 83. in Reſp. 25.* Iuuat autem Sixtus .V. *Sanctum, & ſalutare*, vbi ſic: *Niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet.*

De litteris denique dimiſſoriis, à quo, quomodo, quibuſuè concedendis, ſatis egi P. *prior. poteſt.* 61. & 88 — Dicta quoque recurrunt de Epiſcopo titulari non valente ſub iiſdem pœnis ordines conferre, abſque litteris præfatis, ex Trident. *ſeſſ. 14. De Ref. cap.* 2. præſertim de Epiſcopo Italo cum Clerico Vltramontano, aut è contra, apud Ioan. Monach. *in Cap. 1. num. 24. De Temporibus Ordinat. in 6.* Vide Bullam Vrb. 8. incipit: *Secretis*, 11. *Decembr.* 1624 vbi innouantur Conſtitutiones hac de re editæ, Clem. 8. & Pii 2.

2 *Sed num impotentia habeat locum in Collatione primæ Tonſuræ, Ordinumque minorum?*

Reſpon. Proculdubio habere locum; & de Tonſura habetur in *Cap. fin. De Temp. Ordinationis. 6. Gloſſ. ibi V. Clericum, & cap. Nullus. ibid.* De Minoribus ordinibus clarius attento iure Trident. generaliter loquentis *in d. cap. 8.* vt notauit Bonac. *tract. De Cenſ. extra Bull. Cœna diſp. 3 quæſt. 1. P. 2. num.* 17. Sicut pro Epiſcopis Italis ordinantibus Vltramontanos, vel è contra clariſſimè extat dicta Conſtitutio Vrban. 8. ſic: *Sed neque etiam ad Minores ordines, vel Clericalem characterē promouere audeant, ſeu præſumant, niſi dimiſſoriales litteras ſuorum Ordinariorum — habeant.*

De Epiſcopo non conferente primā Clericalem tonſuram Infantibus, vel Coniugatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre primam Clericalem Tonſuram Infantibus, ſeu Coniugatis.*

2 *Sed quid de Infanti ſeptennī?*

3 *Sed quid de conditionibus tonſurandorum.*

Impotentia XLVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre primam Clericalem Ton-

tonſurã Infantibus, ſeu cõiugatis (ni tamẽ cõiugatus Religionẽ ingrederentur) ſub pœna ſuſpenſionis per annum ab huiuſmodi tonſuræ collatione, *ex Cap. Nullus Epiſcopus, De Temp. Ordinat. in 6.* Dixi: niſi fortè Religionem ingrederetur, vt notauit Bonac. *De Cenſ. tom.* 3. *diſp.* 3. *quæſt. 6. P.* 5. — Neque Bigamis, & publicè pœnitentibus, *ex Cap. Nullus, ſub pœna ſuſpenſionis per annum à Miſſæ celebratione.* — Neque in aliena Diœceſi, abſque expreſſa licentia Ordinarii loci, ſub pœna ſuſpenſionis à Pontificalibus, & *Papæ* reſeruatæ, ex Trident. *ſeſſ. 6. cap.* 5. — Neque eadem die, vel duobus continuato *Ieiunio*, eidem conferre duos S. Ordines, ſub pœna ſuſpenſionis ab vtroque, quouſq; à Sede Apoſtolica diſpenſationẽ impetrauerit *ibid. in Cap. Litteras.* — Neq; indigno conferre ordinem Præsbyteratus, ſub pœna collationis eiuſdẽ, Bonac. autẽ *ibid.* P. 3. ait: Cenſuram hanc eſſe ferendam, & non latam. — Neque abſque iuſtis titulis Patrimonii, Beneficii, vel Penſionis. — Neque Regularibus non profeſſis, ex Conſt. B. Pii .v. incipit: *Romanus Pontifex, ann.* 1568. à qua Prohibitione eximũtur PP. Ieſuitæ *à Greg. 13. ann.* 1582. — Neque accepto *Iuramento* ſuper Prouiſionem, poterit aliquem ordinare, ſub pœna ſuſpenſionis ordinum, per triennium. — Neque ex accepta pecunia, pretio, vel præmio, ex Conſtit. Sixti .v. incipit: *Sanctum, & ſalutare*, non reuocatam, ait Sayr. *cap. 13. num.* 32. à Clem. 8. contra Bonac. de quibus omnibus ſpatsim per determinationes diſtinctas egi *Impotent.* 44.

2 *Sed quid de Infanti ſeptennis?*

Reſpõd. Epiſcopum teneri ſub letali minorem annorum ſeptem non tonſurare, aliàs contraitet Eccleſiæ ordinationi in re tàm graui. Ita DD. infra *ex Cap. In ſingulis 77. diſt.* Gauant. *Ver. Ord. Min. n.* 6. apud quem ſeptennium debere eſſe completum, eiuſque complementum ſumi ab initio anni, in lege fauorabili, & gratioſa, defendant probabiliter multi apud Sanchez *in Opuſcul. tom. 2. lib. 3. cap. 1. dub. 31. n.* 6. & Dian. *P. 2. tract. 16. reſ.* 27.

3 *Sed quid de conditionibus tõſurandorum?*

Reſpond. Supra ætatem annorum ſeptem requiri ſufficientiam videlicet preuia confirmatione, vtque ſciat legere, & ſcribere, ex Trid. *ſeſſ.* 23. *De Ref. cap.* 4. ſub indecentię nota, abſente contemptu nam pœna Concilii non eſt aliqua cenſura. — Proindè tonſuratus gaudet *Priuilegio* fori, eſtque beneficii Eccleſiaſtici capax, iuriſdictionisq; Eccleſię, excommunicandi, interdicendi, & ſuſpendendi, gaudetq; *Immunitate* omnium bonorum ſuorum, vt notauit Paulus Comitolus *Reſp. Moral. lib. 5. quæſt.* 54. Dian. *P. 4. tract. 1. reſol.* 20. — Tempus denique collationis Tonſuræ non deſignatur, ſed in omni tempore conferri poſſe ait Armilla, *V. Ordo, n.* 8. Locus tandẽ erit Eccleſia regulariter Cathedralis, vel in Epĩ Palatio, aut alia quælibet Eccleſia intra fines ſuę Diœceſis, ex Gloſſ. *in Cap. Ordinationes, lib.* 2. 75. *diſt.*

De Epiſcopo non conferente ordines in aliena Diœceſi, abſque licentia Ordinarij loci.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre Ordines in aliena Diœceſi, abſque licentia Ordinarij loci?*

2 *Sed quid dicendum de loco exempto?*

3 *Sed quid de licentia petenda in Diœceſi, Sede Vacua?*

Impotentia XLIX.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre Ordines in aliena Diœceſi, abſque licentia Ordinarij loci, vigore Trident. *ſeſſ.* 6. *De Ref. cap.* 5. prohibente Pontificalia extra Diœceſim, vt abũdè dixi *P. prior. poteſt.* 86. & ipſa praxis confirmat Decreti executionem, quo nil efficaciùs ad probandam reſolutionem. Pœna autem ibid. contrafacientibus in ordinante eſt ſuſpenſio à Pontificalibus, & in ordinato, ab ordinum exercitio.

2 *Sed quid dicendum de loco exempto?*

Reſpond. Cum aliquibus, poſſe docentibus, ſed quia mendicatis vtuntur rationibus, ideò à vero diſcedunt: veriùs tamen vltra licentiam Ordinarij loci, requiri illam Superioris exempti docuere Molfeſ. *in Summ. Theol. Moral. cap.* 2. *num.* 12. & Ricc. *in Praxi Fori Eccleſ. reſolut.* 495. Etenim, & ſi locus ſit intra limites Diœceſis, eſt tamen extra iuriſdictionem Ordinarij loci.

3 *Sed quid de licentia petenda in Diœceſi, Sede Vacua?*

Reſpond. A Capitulo, vel eius Vicario, cuiuſmodi facultas valeret pro ſubditis Ordinantis, vt docuit Henriq. apud Dian. *P.* 5. *tract.* 10. *reſol.* 46. §. 2. vbi notat Capitulum poſſe concedere in Anno luctuoſo, Epiſcopo extero vſũ Pontificalium, Litteraſq; dimiſſorias præſentatis à Patrono laico, Facultatem ſuſcipiendi S. Ordines, obtinenti à Sede Apoſtolica breue ordinationis, & deniq; teſtimonia idoneitatis. In reliquis ſeruanda ſanctio, Trid. *ſeſſ.* 7. *cap.* 10. Vide *Prior. part. poteſt.* 192.

De Epiſcopo non conferente eodem die vni, duos Sacros Ordines.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conferre eodem die vni, duos Sacros Ordines.*

2 *Sed quid de Epiſcopo conferente die Sabbato vnum, & continuato Ieiunio die Dominico aliũ Sacrum ordinem?*

3 *Sed nũm eodem die poſſint ſuppleri defectus ordinum?*

Impotentia L.

1 NON poteſt Epiſcopus conferre eodem die vni, duos Sacros ordines, ex Tridentina Sanctione, *ſeſſ.* 23. *cap.* 13. ſub

pœ-

pœna ſuſpenſionis à collatione ordinum, & in ſuſcipiente ab executione ordinis illegitimè ſuſcepti, *ex Cap. Litteras, De Tempor. Ordinat.* vt notauit Bonac. *tom. 3. De Cenſ. diſp. 3. quæſt. 1. P. 4.* apud quem dictæ ſuſpenſiones Summo Pontifici ſunt reſeruatæ, *ibid. nu. 7.* fortè ex Gloſſ. *in Cap. Dilectus. V. Noſtram,* ſic: *Præfatum Epiſcopum à Collatione ordinum; alterum verò ab executione officij, tàm diù volumus permanere ſuſpenſus, donèc de illis aliter diſponamus.*

Qua ſub reſolutione quamplures ſubdit Bonac. dubitationes, *dicto loco n. 21.* 1. Nùm recipiens eodem die Sacrum Ordinē, & conſecrationem Epiſcopalem incurrat dictam ſuſpenſionem? Reſpondet Negatiuè *num. 3.* Tū quia Epiſcopatus non eſt ordo, tum quia Epiſcopi non incurrunt pœnas niſi exprimantur, *ex Cap. Quia periculoſum, De Sent. excommunicationis.* 2. Nùm recipiens ordinem Subdiaconatus, cum Diaconatu ſit ab vtroque ſuſpenſus. Reſpondet *num. 5.* ab vltimo, ex quo ritè poſſet vti ordine antecedenti, cum Nauar. *cap. 25. num. 71.* 3. Num poſſit alius à Papa diſpenſare cum huiuſmodi ſuſpenſis. Reſpondet *n. 7. § Excipitur.* Quod Epiſcopus, & Abbas poſſunt diſpenſare cum illo, qui recèpit eodem die dictos S. Ordines, ſi fuerit Religionem ingreſſus, ibique laudabiliter vixerit. De illa autē quam incurrit conferens, vel ſuſcipiens Ordines minores cum Subdiaconatu eodem die, dixi *P. prior. poteſt. 90.*

2 *Sed quid de Epiſcopo conferente die Sabbato vnum, & continuato Ieiunio die Dominico, aliũ S. Ordinem?*

Reſpond. Per continuationē Ieiunij, canonica fictione, vnicum diem reputari; tum ex conſuetudine, quę vim habet inducendi, & abrogandi legem. Tum quia continuatio arguit vnam eamdem ordinationem, quod importatur per illud verbum eodē die, apud eumdem Bonac. *ibid.* & meliùs Salzedo *cap. 25. pag. 104.* De collatione ordinum vigore Breuium, dixi P. 83. *n.* 13.

3 *Sed nùm eodem die poſſit ſuppleri defectus Ordinum?*

Reſpond. Vna cum Ordinis Sacri collatione nulli dubium eſſe, poſſe eodem die ſuppleri defectus alterius ordinis, etiam Sacri, quia ſupplens non eſt conferre, ſed ceremonias iterare, ex Granado *in 3. par. Controu. 9. tract. 2. diſput. num. 13.* Omiſſo v. g. contactu inſtrumentorum; vt patet de confirmato Oleo; & non chriſmate, cui nil iterandum, ſed cautè ſupplendum; quod incautè fuerat prætermiſſum, *ex Cap. Paſtoralis. De Sacram. non iterand.* quid autem dicendum de circumſtantijs temporis, & indumentorum, lege Dian. *P. 5. tract. 14. reſol. 63. & P. 9. tract. 8. reſol. 19.* A quolibet Epiſcopo cathol. in Oratorio priuato, & extra tempora, abſque ſolemnitate poſſunt ſub cōditione ſuppleri. Ita Quintanadueñas, apud Tambur. *De Sacram. lib. 7. cap. 5. §. 3. n. 12.*

De Epiſcopo nominato non congregante Synodum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſolùm nominatus, non dum prouiſus à Papa non poteſt congregare Synodum.*

Impotentia LI.

1 NON poteſt Episcopus solum nominatus, non dum à *Papa* prouisus congregare Synodum, hanc ſententiam tenet expreſsè Bottè *De Synodo P. 1. quaſt. 6. num.* 36. Accurs. & alii, apud *Dian. P.* 12. *tract.* 1. *reſol.* 13. cum Maſſobrōn. *cap.* 2. *dub.* 2. excipiente caſum in confinibus vltra Italiam, in quibus poſſet adminiſtrare, *ex Cap. Nihil.* §. *fin. De Elect.* Ratio cuiusmodi Impotentiæ aperta eſt, vi nominationis factę à Principe, vel Patrono, ſi cui ineſt vigore fortè indulti Apoſt. vel iuris patronatus nominare, iurisdictionem non recipit, vſque dum à Santa Sede confirmetur, vt innui *P. prior. poteſt.* 59. & infra *Impot.* 58. Idcircò ad illuſtrandam hanc doctrinam obitèr ſubiungo: in Episcopo conſiderari triplicem ſtatum; nominationis, confirmationis; & conſecrationis, quorum omnium de Iure ordinario, & diuino ad Papam pertinēt, quia ſolus eſt diſpenſator fidelis pro regenda vniuerſali *Eccleſias* de iure verò indulto aliquibus magnis Principibus pro eorundem Ciuitatibus conceſſum fuit nominare, ſeu præſentare perſonas idoneas ipſi Sūmo Pontifici, cui erit confirmare, vel infirmare nominationē factam; ob propriam eminentialem ſupraintendentiam, quam habet in totam Eccleſiā Catholicā. Propterea vt ſolius dictę nominationis nōn recipit Epus iuriſdictionem neceſſariò requiſitam ad Synodum congregandam; etiā ſi facta fuerit ab eodem Pontifice, quia nominatio non eſt vera electio, ſed inchoata; ſtabilitur tamen confirmatione, & perficitur, conſecratione. Deindè confirmatio ad Papam omnino pertinet indiſpenſabilitèr, quaq; recipit robur, & ſtabilitur Prælatus in adminiſtratione temporali, quod ſufficit ad Synodi cōgregationem. Conſecratio deniquè à tribus Epiſcopis fieri debet, vt dixi *Prior. part. poteſt.* 113. eſtque de neceſſitate præcepti, non verò confirmationis, at quia Synodi congregatio, & his ſimilia iuriſdictiones ſūt, ideò niſi ab Epo cōfirmato, vel expeditis litteris ſuę *Promotionis* per Sedē Apoſtolicam. Vide quamplures apud *Dian. d. loco, reſol.* 73.

De Epiſcopo non compellente adminiſtratores monaſteriorum regularibus ſubiectorum ad rationem reddendam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt compellere adminiſtratores Monaſteriorū Regularibus ſubiectorum ad rationem reddendam.*

Impotentia LII.

1 NON poteſt *Epiſcopus* compellere adminiſtratores Monaſteriorum Regularibus ſubiectorum, ad reddendam rationem, ſed ſuſpicata fraus, in Monialium perniciem, demandanda erit eorum Superioribus, ita deciſum reperitur à S. Congregatione, apud Armendar. *lib. 7. De Epiſcopis, num. 79.* & notat Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 82.* Ratio impotentię redicatur in exemptione, qua excepta exiſtunt dicta loca, in quibus niſi in caſibus à iure expreſſis, Epiſcopi iuriſdictionem non exercent, ſub pœnis in exemptione taxatis: Dixi: niſi de Superioribus, & caſus occurreret in facti negligentia, vel adminiſtratorum malitia, quibus ineſſet *Monaſteriorum* cura, ne *Moniales* debito ſubſidio fraudarentur, Epiſcopus tamquam Pater cunctorum in ſua Diœceſi ad reparandam eorum ruinam, illis iuuare debet; Nec obſtat exemptio, quæ data eſt nè turbarentur, non eximit tamen eos in caſibus neceſſariis ad ſupplendā negligentiam *Prelatorum.* Confirmatur ex Conſt. Gregor. xv. incipit: *Inſerutabili, anno* 1622. Cuius hæc ſunt verba. *Liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores Regulares admonere, vt huiuſmodi Confeſſores, vel adminiſtratores amoueant, iiſq; Superioribus id facere detractantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & adminiſtratores amouendi, quoties, & quando opus eſſe iudicauerit.* Super quod dubitatum fuit; An Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur? *Reſpond. S. Congregat. ad* 8. non teneri, ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientia S. Congregatio ſeriò onerauit, ne facultate ſibi hac in parte attributa, quoquomodo abutantur, cuius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri, de quo vide Lezanam. *in Summ. cap. 25. De Monialibus, numer. 45. & 46.* Quare Epiſcopus in facti contingentia, præuia monitione, quæ probat negligentiam vti poſſet facultate præfata; abſolutè verò non, propter exemptionem.

De Epiſcopo non compellente quāplures ad proceſſiones publicas accedere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt compellere quamplures ad publicas proceſſiones accedere.*

Impotentia LIII.

1 NON poteſt Epiſcopus compellere quamplures ad publicas proceſſiones accedere. Hæc impotentia colligitur ex di-

ctis *Prior. part. poteſt.* 220. vbi de facultate indicatiua, directiua, & compoſitiua confluentium ad publicas proceſſiones, hic autem de exceptis, reſpectu quorum inſurgit impotentia; quia ſicut Eccleſiæ placuit generatim omnes compelli ab Epiſcopo, ad proceſſiones conuenire, ita complacuit ſpecialitèr quoſdam eximere. Quarè non poteſt vocare, ſeu compellere per cenſuras Regulares in ſtrictiori clauſura perpetuò viuentes, ex Tridentin. *ſeſſ.* 25. De *Regul. & Monial. cap.* 3. Neque eos, qui Choro abſunt, mortuoſque non ſepelliunt, gaudentes priuilegio Scolarium. Nec diſtantes vltra dimidium milliare à Ciuitate; Nec fruentes indulto Apoſtolico, vt ſunt PP. Societatis Ieſu, ex Greg. 13. incipit: *Quæcunque* 16. *Iuly* 1576. Neque Carmelitas diſcalceatos, ex Clem. 8. incipit: *Religioſorum.* 1596. Neque Clericos Congregationis S. Pauli decollati, ex Sixto. v. incipit: *Rationi congruit*, 1. *Maij.* 1587. Neque Patres Scolarum Piarum, ex Clem. 8. incipit: *Debitum.* 1l. *Iulij.* 1629. Neque Fratres *Minores* ſtrictioris obſeruantiæ, præterquàm ad Proceſſionem in die feſto Corporis Chriſti, aut aliquam aliam generaliſſimam, ex Conſt. Vrb. 8. incipit: *Militantis Eccleſiæ*, 1. *Octobris*, 1641. Pro quibus eſtant quędam deciſiones Sacræ Congregationis in materia Pręcedentiæ, forrè apponendas *Poteſt.* 220. *ſub num.* 3. vbi citatum ſuit Decretum *Sacræ Congregat. de ann.* 1629. in vna Salernitana, in controuerſia inter Patres Reformatos S. Franciſci ex vna, & nonnullos Regulares ex alia, pro publicis proceſſionibus, & funeralibus; cui Decreto non acquieſcentes Patres S. Auguſtini, B. Mariæ de Carmelo, Sancti Franciſci de *Paula*, B. *Petri* de Piſis, ac B. Ioannis Dei, renuentes dare pręcedentiam fratribus reformatis S. Laurentii dictæ Ciuitatis, quotieſcunque incedant ſub propria Cruce, & ſine fratribus obſeruantibus de familia; habuerunt recurſum ad S. Congregationem, vt declarare dignetur, cui danda ſit præcedentia? & propoſita iterum cauſa 21. *Aprilis*, 1646. per Eminentiſſimum D. Card. Rondaninum, pluriès citatis, & auditis in iure, & in facto *Procuratoribus* Generalibus ordinum ambarum partium; Eminentiſſimi Patres Sacri Rit. Congregat. confirmandum eſſe prædictum Decretum 1629. cenſuerunt; Sed cum *Patres* S. Auguſtini, & litis conſortes, vt denuò reuideretur huiuſmodi quęſtio, inſtanter ſupplicaſſent, Placuit Emin. Dominis Cardinalibus, nouam audientiam eis concedere, Vnde tertia vice propoſita præfata cauſa per eundem Eminent. Rondaninum, & acerrimè vtraque parte informante, S. Rituum Congregat. ſtetit in deciſis. *die* 5. *Decembris*, 1646. A. Card. Capponius. *Loco* ✠ *Sigilli.* M. Gallius S. *Rit.* Congr. *Secret. in Regeſto fol.* 113. Refert Lantuſca. *V. Præcedentia*, *num.* 13. *fol.* 496. Neque Sacerdotes nullum officium, aut beneficium obtinentes. Neque Clericos nullius Diœceſis. Neque degentes extrà Ciuitatem in locis *Plebem* habentibus, proceſſionemque ſimilem facientibus. Neque Monachos Congregationis Caſſinenſis, præterquàm ad *Proceſſionem* in die SS. Corpo-

po.

poris Chriſti iuxta eorum antiquam conſuetudinem. Neque Monachos oliuetanos, aut Sancti Hyeronimi, & SS. Trinitatis; ex variis Sacr. Congregat. Decretis, apud Sell. *in Selectis Canon. cap.* 52. refert Barbos. *in decis. Apoſtol. collect.* 609.

De Epiſcopo non compellente Cappellanum, vt per ſe sēper in Cappellania celebret.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt compellere Cappellanum, vt per ſe in Cappellania celebret.*

Impotētia LIV.

1 NON poteſt Epiſcopus compellere Cappellanum, vt per ſe celebret ſemper in Cappellania, *ex Sacra Congregat.* apud Piaſech. P. 2. *cap.* 3. *num.* 33. & Dian. P. 4. *tract.* 14. *reſol.* 18. & recurrit impotentia, eſtò in eius fundatione diſponatur ſic: vt Cappellani per ſe celebrent, nam per ſubſtitutum poterit oneribus ſatisfacere. Vel Teſtator fūdās dixerit, dari Cappellaniam Sacerdoti, qui miſſam celebret, qua in diſpoſitione non videtur arctare Sacerdotem ad per ſe ſemper celebrandum. Subdit Dian. *d. loco.* Cappellanum poſſe cogi ad ordin. presbyteratus quando in eis fundatione exprimeretur, quod debet eſſe Sacerdos, *ibid.* qui ſi ægrotaſſet per 10. vel 15. dies non eſſet obligatus, *n.* 27. & ſi adhuc fuiſſet obligatus quotidiè, poſſet vnam miſſam in hebdomada relinquere, cauſa maioris deuotionis, & reuerentiæ, ex conſuetudine introducta; oſtēdit tandem tali die nō poſſe ſtipendio accepto, pro alio celebrare. *ibid. reſol.* 28.

De Epiſcopo non conſtituente Parochum abſque præuio examine.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conſtituere Parochum abſque præuio examine.*

Impotentia LV.

1 NON poteſt Epiſcopus conſtituere Parochum abſq; præuio examine, iuxta formam Tridentini, *ſeſſ.* 7. *de Ref. cap.* 13. *& ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 18. etiam ſi ſciret præſentatum eſſe Doctorem, & ſufficientem. Ratio; quia forma ſoli; à Tridentino volita, eſt de ſubſtantia cōſtitutionis beneficii Parochialis, ita quod ſi quolibet prætextu relinqueretur concurſus, & examen inanis foret collatio, vt declarauit B. Pius V. incipit *In Conferendis* 15. *Kal. Aprilis* 1567. cum Decreto irritante, contra aliter promouentes, & promotos,

tos,

aliàs facta promotio vacaret, ideo cauendum à doctrina Garciæ *P. 9. cap. 3. num. 5. & 14.* vbi docet regulariter in omnibus beneficiis ſufficere notoriam perſonam, & applauſu idoneam habitam. Poſitam impotentiam ſuſtinet Zeroll. *in Praxi Epiſcopali num. 2. §. Secundum dubium.* Vide *Part. prior. poteſt.* 109 — De Examinatoribus egi *Prior. part. poteſt.* 181. De examine *ibid.* 188. & de electione dignioris. *poteſt.* 182. aliam deciſionem in fauorem poſitæ Impotentiæ adducit Sellius *in Select. Canon. cap. 21. num. 70.*

De Epiſcopo Monacho non conſecrando, antequam reſignauerit bona in illo ſtatu acquiſita.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conſecrari antequam bona acquiſita in monaſtatu reſignauerit, ſub pæna ſuſpenſionis.*

2 *Sed à quo dicta ſuſpenſio eſt diſpenſabilis?*

Impotentia LVI.

1 NON poteſt Epiſcopus conſecrari, modo non reſignauerit bona in Monachatu acquiſita, ita *in iure. Cap. Statutum 18. quæſt. 1.* vt notarunt Andreas Abb. Couar. apud Emanuel Rodriq. *Quæſt. Regul. quæſt. 58. artic. 6.* Ratio quia acquiſita in Monachatu, non ſibi, ſed Monaſterio acquiſita, & incorporata fuere, vt clamat Trident. *ſeſſ. 25. Regul. & Monial.* ſic: (*Nemini Regularium — liceat bona, — etiam quouis modo acquiſita tãquam propria — poſſidere; ſed ſtatim ea ſuperiori tradantur, Cõuentuique incorporentur.*) Id circo dicta bona ore pleno clamant vt reſignentur Conuentui, in aſſumptione Monachi ad apicem Epiſcopatus, Cõfirmatur ex Cõſtit. Clem. 4. incipit: *Prouidentia. Non. Iulij,* 1268. Pro Patribus Ordinis Prædicatorum in fauorem Religionis, ſic: *Vt Fratres Ordinis Prædicatorum promoti ad Epiſcopatum, vel alias Prælaturas, ſi priùs recipiant munus conſecrationis, quam reſignent Ordini, libros, & alia, quæ habent tempore ſuæ promotionis, eo ipſo ſunt ab executione Pontificalis miniſterij ſuſpenſi. Niſi fortè ijdem Priores de conſenſu ipſorum conuentuum, vſum illorum ad certum tempus eis duxerit concedendum.* Refert Barbol. *De Officio, & Poteſtate Epiſcopi, P. 1. tit. 1. num 4.* id ipſũ pro Fratribus Minoribus ſanxerat Alex 4. vt habetur in Monumento Trium *Ordin.* ſic: *Præcipientes per virtutem S. Obedientiæ Fratribus Minoribus promotis, & promouendis ad dignitates Epiſcopales, vel alias, vt libros, vel alia, quæ ipſos promotionis ſuæ tempore habuiſſe, vel habere conſtiterit, ſemota qualibet dilatione, reſignet Generali, vel Prouincialibus Miniſtris; niſi forſan prædicti Ordinis Prælati vſum huiuſmodi rerum illis ad tempus conceſſerint, de gratia ſpeciali.*) Apud Emanuel Rodri-

quez

quez, *dicto loco*. Totum hoc ad quorumdam audaciam retundẽdam, qua bona, libros, & ſupellectilia ſecum deferebant, nulla petita venia ſuorum Prælatorum.

3 *Sed à quo dicta ſuſpenſio eſt diſpenſabilis?*

Reſpond. Cum Bonac. *De Cenſ. extra Bull. Cœnæ, tom.* 3. *diſp.* 3. *quæſt.* 8. P. 17. quia Papæ reſeruatam, ideo niſi ab illo diſpenſabilem. Quapropter parte ſatisfacta, & reſtitutione præmiſſa, illi eſt recurrendum; ad minus pro Patribus Dominicanis, de quibus ibi eſt ſermo.

De Epiſcopo non conſecrãte Eccleſiam abſq; dote ſufficienti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conſecrare Eccleſiam abſque dote ſufficienti.*

2 *Sed quanta debet eſſe Eccleſia dotè.*

Impotentia LVII.

1 NON poteſt Epiſcopus conſecrare Eccleſiam abſque ſufficienti dote, pro alendis Miniſtris, ornamentis neceſſariis, & iuribus Epiſcopalibus ſubeundis, *ex Cap. Cum ſicut. De Conſecr. Eccleſiæ.* Apud Rocc. *De Iure Patronatus V. Conſtruxit, quæſt. 4. num.* 4. Ratio impotentiæ fundatur in manutenentia decoris, & decentiæ domus Dei, cuius valdè indecẽs eſſet ędificatio quando de repentè profanis vſibus, defectu manutentionis, & dotis, relinqueretur. Etenim abſq; ſufficientibus expenſis, luminibus, miniſtris, & ornamentis, erit perpetuo clauſa, vel dictis vſibus applicanda, ex temporum iniuria. Vide Concilium Bracharenſe *in Cap.* 11. *quæſt.* 2. & quia de Conceſſione, P. *prior. poteſt.* 64. & de Permiſſione. edificii 224. luculenter egi. His ex duabus poteſtatibus abundè ſtructura impotentiæ coniici poteſt; Supereſt repetere in auribus Epiſcoporum, dote abſente, vel ſaltem piorum Eleemoſinis, quæ loco dotis ſuccederent, deficientibus in ædificatione, teneretur Epiſcopus de proprio dotare, *ex dicto Cap. Cum ſicut*, ne ſequeretur viduatio, & ſuppreſſio &c.

2 *Sed quanta debet eſſe Eccleſia dotè.*

Reſpond. Cum Mar. Antonio Genuenſi, *in Manual. Paſtorum cap.* 35. quantum ſaltem poterint ſuſtineri onera Miniſtri, & Sacerdotis, cum luminibus, & ornamentis ad Miſſę celebrationem, & ſi eſſet Collegiata, ſecundum qualitatem Collegiatorum, Abb. *in Cap. Cum ſicut. De Conſecr. Eccleſiæ.*

De

De Epiſcopo non conſecrante Altaria, ſub quibus vel eorum bradellis ſubſūt corpora defunctorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conſecrare Altaria, ſub quibus, vel eorū bradellis ſubſunt corpora defunctorum.*

Impotentia. LVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus conſecrare Altaria, in quibus,
vel eorum bradellis ſubſunt corpora defunctorum, ex variis deciſionibus *Sacr. Congregationis,*
6. Septembris, 1595. 8. *Februarij,* 1594 & 8. *Nou.* 1599. apud
Naldum. V. *Sepultum.* Gauant.
in *Manual. Epiſcoporum, V. Se-* 2
pult. n. 6. Itaque Cadauera, ſiuè
Laicorum, ſiuè Prælatorum, nec
reponi, & ſi quę eſſent in medio,
vel ſubtus, debent indè tolli, *ex
eadem Sacr. Congregat.* 10. *Decembris,* 1599. Nec in eis celebrandum, *in vna Meſſanis.* 2. *Maij*
1601. quæ omnes prohibitiones,
iuſſiones, & declarationes ſequuntur Conſtitutionem B. Pii V.
incipit: *Cum primum Apoſtolatus 6. Kal. Aprilis* 1566. vbi
capſas cadauerum in Eccleſiis
ſupra terram exiſtentes amoueri
iuſſit, Apud Laert. Cherub. *tom.*
3 & Peyrin. *tom.* 2. *Priuileg. fol.*
105. *num.* 2. Si quę deſiderentur in hac materia, & de Aræ cōſecratione videto *P. prior poteſt.*
117.

De Epiſcopo non conueniente coram Archiepiſcopo, niſi in cauſa depoſitionis, vel priuationis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt conuenire coram Archiepiſcopo, niſi in cauſa depoſitionis, vel priuationis.*

Impotentia LIX.

1 NON poteſt Epiſcopus conuenire coram Archiepiſcopo, niſi in cauſa depoſitionis,
2 vel priuationis. Quod propriè
non ſonat pro impotentia, ſed
pro eo, quod non tenetur, id moderandum ius antiquum, vigore
cuius tenebantur Epiſcopi Me- 3
tropolitam adire, citati per accuſationem, denunciationem, vel
aliàs ſibi iuſtis de cauſis benecui- 4
ſis, cum hodiè moderatum fuit à
Trident. *ſeſſ.* 13. *De Ref.* & *ſeſſ.*
24. *cap.* 5. vt notauit Sbroz. *De
Vicario Epiſcopi lib... quæſt.* 58.
num. 7. & Quarant. *V. Archiep.*
Authoritas. Itaque niſi ex cauſa 5
determinata ſpecificè à Summo
Pontifice, coerceri non poteſt ad
comparendum, quod factum eſt
ad quorumdam ſubditorum malè affectorum odia coercenda,
nè eorū moleſtia Paſtor vacaret
à proprio grege, neuè ſubditi facilius obiicerent. Enim verò Prælati
ſi ſunt poſiti ad ſagittam, & incur-

currunt odium multorum, qui ſolent obijcere falſa, vitam inquirere, & malitiam inferre, ideo Trid. corripuit malignorũ inuidiam, eorũq; audaciã fregit, fauendo dignitati Epiſcopali, vt in cauſis criminalibus maioribus recurratur ad Concilium, prout dixi *P. prior. poteſt.* 236. vbi de cauſis depoſitionis, & priuationis. De Benedictione coram Metropolitano dicam *Imp.* 160.

De Epiſcopo non creante Vicarium generalẽ ante poſſeſſionem Epiſcopatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt creare Vicarium generalem ante poſſeſſionem Epiſcopatus.*

Impotentia LX.

1 NON poteſt Epiſcopus creare Vicarium generalem ante poſſeſſionem Epiſcopatus. Multi apud Sbroz, *De Vicario Epiſcopi, lib. 1. quaſt. 46. num.* 15. & Felin. *conſult.* 40. *num.* 7. Quorum adductio eſt, quia omnis iuriſdictio Epiſcopi pendet eſſentialiter à poſſeſſione, & hæc habetur vi confirmationis Apoſtolicæ factæ inſtrumento litterarum expeditarum in Dataria Apoſtolica, & ita facto, & conſtituto Epiſcopo, ſecundo venit cõſtituendus eius Vicarius. Quarè dumtaxat, prouiſus, ſeu nominatus non valet Vicarium creare, nec iuriſdictionem exercère, ex dictis *Impot.* 51. & *P. prior. ibi citata*, vbi clariùs, & fuſiùs.

D

De Epiſcopo non dante Eccleſiam Parochialem in commendam perpetuò vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt dare Eccleſiam Parochialem in commendam perpetuò, vel ad tempus.*

Impotentia LXI.

1 NON poteſt Epiſcopus dare Eccleſiam Parochialem in commendam perpetuò, vel ad tem-

tempus, ita defendunt Lelius Zech. *De Beneficijs, & Penſionibus, cap. 7. num. 2.* Garc. *De Benef. P. 4. cap. 4. num. 7. ex Cap. Nullus deinceps. 15. De Elect. in 6.* vbi ſic: *Nullus inferior Papa poteſt perpetuò commēdare*, quod totum confirmat Trident. *ſeſſ. 24. De Ref. cap. 18.* diſponens de forma tenenda poſt vacationem Parochię, ſiuè per obitum, ſiuè reſignationem, videlicet per conſtitutionem Vicarii idonei, cum congrua ſuſtentatione; ex quo ceſſat commenda cuiuslibet Parochiæ, de nouo iure prouiſę. — Dixi vel ad tempus, *ex d. cap.* vbi ſtatutum erat dari ad 6. menſes; at hodiè florente Tridentino aliàs diſponente ſeruādum eſſe eius Decretum, vt decidit *Sacr. Congregat. in 6. diſp. 18.* teſte Nicolao Garc. *d. loco, num. 13.* & ipſe tutiùs dixi, *Prior. part. poteſt. 96.*

De Epiſcopo non dante Eccleſiam Parochialem niſi Clerico habenti legitimam ætatem, & promoto ad Sacerdotium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt dare Eccleſiam Parochialem, niſi Clerico habenti legitimam ætatem, & promoto ad Sacerdotium.*

Impotentia LXII.

1 NON poteſt Epiſcopus dare Eccleſiam Parochialem, niſi Clerico habenti legitimam ætatem, & ad Sacerdotium promoto, ita *ex Cap. Nemo deinceps. tempor. antecedenti citato*, & defendit Azor. *Inſt. Moral. P. 2. lib. 6. cap. 8. quæſt. 6.* Ratio deſumitur ab exigentia Eccleſiæ Parochialis, & Parochianorum, quibus Rector tenetur miniſtrare Sacramenta, *Miſſam* celebrare, Populo concionem habere; & alia, quæ paſtoris ſunt munia obire. Nec valet quorumdam dictum: poſſe hæc omnia per ſubſtitutum adimplere, quia ſaluo prædicationis munere, quod ratione legitimi impedimenti, per alium præſtare poterit; in reliquis Rector audiat Trident. clamans reſidentiam, aſſiſtentiam, & adminiſtrationem per ſe. *Vaſ. ſeſſ. 6. De Reſ. cap. 2. & ſeſſ. 23. De Reſ. cap. 13. aliiſque locis*: Neque reſidentia alteri delegari poteſt, ſub pœnis fructuum non conſequendorum, & aliis in Cōc. contentis. Neque pœnitentiæ Sacramentum per alium miniſtrare poteſt, quando Parochiani proprio *Parocho* peccata ſua, ſiue ex neceſſitate, ſiuè ex deuotione confiteri voluiſſent, vt notarunt quamplures, apud Summ. Dian. *V. Parochus, num. 4.* Ex quo Eccleſia Parochialis exigit de neceſſe miniſtrum Sacerdotem idoneum, vt poſſit onera ſubire; quidquid ſit de aliis beneficiis non curatis, de quibus vide *P. prior. poteſt. 75.*

De

De Epiſcopo non delegante cauſas clericorum crimi- nales Iudici laico, co- gnoſcēdas, & ter- minandas.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt delegare cauſas clericorum criminales Iudici laico, cognoſcendas, & terminandas.*

2 *Sed Quænam ſint cauſæ criminales?*

Impotētia LXIII.

1 NON poteſt *Epiſcopus* delegare cauſas clericorum criminales Iudici laico, cognoſcendas, & terminādas, ex Gloſſ. *V. Nō præſumat, in cap.* 2. *De Iudicijs*, vt notat Bonac. *De Legibus diſp.* 10. *quæſt.* 2. *P.* 1. *§. Reſpondeo*, eſtque quamplurium Iuriſperitorum, apud Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 109. *ex Cap. Significaſti, de foro competenti.* Ratio verò eſt, quia Clerici ſunt immunes à poteſtate laica, tùm in ſpiritualibus, tùm in temporalibus, iure ciuili, canonico, & diuino, propterea Clericorum iudicium ad ſolos Prælatos ſpectat, quibus adhùc conſentientibus, ſententia, & iudicatum erunt irrita, & inania, quia Priuilegium exemptionis non perſonis in particulari, ſed communitati conceſſum eſt; at nullus poteſt priuilegio communitatis cedere, *ex Cap. Si diligenti, De Foro competenti*, ita Bonac. *d. loco, num.* 4. *& De Cenſ. in Bulla Cœnæ, caſ.* 20. *diſp.* 1. *quæſt.* 20. *P.* 1. vbi enarrat cenſuram contra laicos Iudices Seculares, qui ſe interponunt in cauſis criminalibus contra Eccleſiaſticas perſonas. Vnà cum hac Iuris Impotentià ſtant caſus illi excepti *P. prior. poteſt.* 130. vbi videre oportet exceptiones, & defectus, quibus, quandoque inducitur Epiſcopus delegare dictas cauſas, ex quo non ſequitur ſimpliciter poſſe delegare, ob iuris incompetentiam. Iuuat quoque videre dicta de Aſſeſſore, *Par. prior. poteſt.* 179. De Conſultore *Poteſt.* 177. De Vicario Generali *Poteſt.* 141. ex quibus colligitur quid erit de laico coniuncto cum Clerico ad conſulendum, non verò ad decidendum. De cauſis autem ciuilibus, nō dubitat Barboſ. *d. loco num.* 7. poſſe delegari.

2 *Sed quænam ſint cauſæ criminales?*

Reſpond. Cum eodem Bonac. *d. loco num.* 5. illas eſſe in quibus agitur de pœna inferenda per iuſtitiam vindicatiuam; modò quo delicta à Magiſtratu punienda, cenſentur eſſe criminalia. Quando verò vt parti præſtetur ſatisfactio cenſentur ciuilia, quia ſatisfit iuſtitiæ commutatiuæ.

De Epiſcopo non delegante cauſas ſpirituales laico, etiam cum Clerico coniuncto.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt delegare cauſas ſpirituales laico, etiam cum Clerico coniunčto.*

2 *Sed quænam ſunt cauſæ ſpirituales?*

Impotentia LXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus delegare cauſas ſpirituales laico, etiam cum Clerico coniuncto. Ratio quia quoquo modo prohibetur laicis decidere, definire, & concludere cauſas clericorum, *ex cap. Significaſti, De foro competenti*, vt notauit Abb. & Azor, *inſt. Moral. P. 2. lib. 3. inſt. 32.* Verùm quippe ſentire videntur multi, poſſe laicum eſſe Arbitrum, quia ratione arbitrii, nullam habet iuriſdictionem, vt patet quando à partibus eligeretur, quarum non eſſet verus *Iudex, in Cap. Per tuas, De Arb.* ſed electus ad indicendum, cuius partes dictæ quieſcunt, vigore cõſenſus vtriusque, quod ſi non cõſentiunt, appellandum erit apud Superiorem Eccleſiaſticum, quia ſemper cauſa ſequitur ſuum forum.

2 *Sed quænam ſunt cauſæ ſpirituales?*

Reſpond. Eas eſſe, quę Sacramenta, Eccleſiam, & alia quæcunque ad illa pertinentia ſpectant, puta; Cauſæ matrimoniales, ex Decretis Trident. *ſeſſ. 24. De Ref. cap. 20*, Confeſſariorum, Cõcionatorum, Regularium, quoad Profeſſionem, *Parochorum*, & aliorum ad Eccleſias confugientium, hisque ſimilium.

De Epiſcopo non delegante alteri benedictionē S. veſtium, Sacrorumq; vaſorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt delegare alteri benedictionem S. veſtium, Sacrorumq; vaſorum.*

Impotentia LXV.

1 NON poteſt Epiſcopus delegare alteri benedictionem Sacrorum veſtium, & vaſorum. Ita Sbrez. *De Officio Vicarij. lib. 2. quæſt. 6. num. 8*, Rodriq. *tom. 1. quæſt. 19. art. 1.* & Vgolin. *De Poteſt. Epiſcopi, cap. 32.* Quorum ratio eſt, quia dicta benedictio eſt ita ordini Epiſcopali annexa, vt ſit de numero indelegabilium ab Epiſcopo in præeminentiam, & decorem ſtatus, prout decidit Sacr. Congregat, teſte Peſſeuino, vt ipſe innui *P. prior. poteſt. 41. num. 2.* Dixi ab Epiſcopo, quia fas erit Sũm. Pontifici, qui nullo iure canonico aſtringitur, aliis Sacerdotibus delegare, prout docet ipſa praxis in Regularibus, qui de Priuilegio Summi Pontificis benedicunt Sacras veſtes, & quandoque Sacra vaſa, hic, & in partibus Orientis, & Occidentis. Inſuper multoties compertum eſt; Epiſcopos de indultu S. Sedis concedere, ſeu delegare dictā benedictionē Decanis, aliiſque perſonis in dignitatē

Eccle-

Eccleſiaſtica conſtitutis, ex Sacra Congregat. apud Barboſ. *in Deciſ. Apoſtol. V. Benedict. à nu.* 25. & V. *licentia, num.* 9. quod cautè ſēper intelligas, & de facultate S. Congregat. Nec dicas eſſe de natura indelegabilium, ex natura rei, ſed ordinat. Eccleſiaſtica.— Nec defuerunt dicentes: Epiſcopum benedicendo, vel cōſecrando Eccleſiā, Calices, S. Veſtes, & Campanas in mortali, peccare lætaliter, ob iniūriam iniectā in actionibus grauioribus muneris proprii, quæ actiones quodāmodo dicuntur Sacramentales, apud Medinam, *in Cap. De Pœnit. tract.* 1. *quæſt.* 6. At ſcandalo ceſſante Alii defendunt cōtrarium, apud Suarez *in* 3. P. *Diui Thom. quæſt.* 63. *artic.* 10. *diſp.* 16. *ſect.* 3.

De Epiſcopo non degradante, antequam fuerit cōſecratus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt quem degradare, antequam ipſe fuerit cōſecratus.*

Impotentia LXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus quē degradare antequam fuerit ipſe cōſecratus, *in Cap. Tranſmiſſa.* De *Elect.* vt refert *Marc.* Alter. *tom.* 2. *diſp.* 2. *cap.* 17. cū aliis, apud Barboſ. *De Poteſtate Epiſcopi, Alleg.* 110. & procedit reſolutio de Reali, & non verbali degradatione, de qua dixi abūdè *P. prior. poteſt.* 128. ſic: Verbalis degradatio nil aliud eſt, quam ſententia, ſeu ſuſpenſio, & fieri poteſt per Epiſcopum habētem ſolam iuriſdictionem, quæ habetur vi ſolius confirmationis ante conſecrationem, Realis verò eſt depoſitio Clerici, & ſequitur ea, quæ ordinis ſunt, & ipſam conſecrationem.

De Epiſcopo non denegante licentiam Prædicatoribus Regularibus volētibus prædicare in Eccleſiis ſuorum ordinum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt denegare licentiam Prædicatoribus Regularibus volentibus prædicare in Eccleſiis ſuorum ordinum.*

Impotentia. LXVII.

1 NON poteſt Episcopus denegare licentiam Prædicatoribus Regularibus idoneis, & approbatis à ſuis Superioribus Verbum Dei ſeminare volentibus in Eccleſiis ſuorum ordinū. Ratio quia hi ad ſolam repreſentationem tenentur, & non ad examen, ex Trident. *ſeſſ.* 6. *De Ref. cap.* 2. vt notarunt Ricc. & Rodriq. *quæſt. Regul. tom.* 3. *quæſt.* 32. *art.* 5.— De examine ſpe-

ſpectare ad ipſorum Prælatos ex Concilio, tenet Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg. 76. num. 23.* cum Rodriq. & aliis, apud *Dian. P. 4. Reſol. Moral. tract. 4. reſol. 22.* ſalua conſuetudine, quam nõ derogat Trident. ſed tantum meminit de præſentatione, & licentia, ſine qua Prædicatores puniuntur à ſuis Prælatis, non autem ab Epiſcopis, vt deciſum habet Piaſech. *in prax. Epiſcopi, P. 2. cap. 3. num. 41.* vel ſine repreſentatione pro ſuis Eccleſiis, vel abſq; licentia pro non ſuis, prædicauerint, ex Conſt. Greg. XV. incipit: *Inſcrutabili, nonis Febr. 1621.* ab Epo cognoſcerentur ob contrauentionem edictorum; vide mentem Dian. *P. 3, tract. 2. reſol. 111.* Hodiè tandem extat nouiſſima Conſtit. Clem. X. incipit: *In ſuperna. XI. Kal. Iulii, 1670.* ſic: *Regulares, qui in Eccleſiis ſui ordinis prædicare voluerint, teneri ab Epiſcopo Diæceſano benedictionem petere, prædicare tamen poſſe, quamuis illã non obtinuerint, quod ſi Epiſcopus ne dum benedictionem non concesſerit, ſed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Eccleſiis licère Religioſos prædicare, eoſque contrauenientes ab illo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis in vim conſtitutionis felicis recordationis* Gregor. *15. prædeceſſoris noſtri, incipit:* Inſcrutabili, *coerceri, & puniri poſſe.* De munere, licentia, & aliis, vide *Prior. part. poteſt. 94.* & de interdictu prædicationis, *poteſt. 232.*

De Epiſcopo nõ deponente aliquem ordinatum à Papa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt aliquem ordinatum à Papa deponere.*

Impotentia LXIII.

1 NON poteſt *Epiſcopus* deponere aliquem ordinatum à Papa, ita defendunt Hyeronimus Venero, à Layma *cap. 19. num. 9*, & aliis cum Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg. 112. num. 12.* Quorum ratio eſt, Reuerentia Summi Pontificis debenda, ideo in cauſis hujus depoſitionis recurrendum ad eundem, vel de licentia eiuſdem, vt meliùs in mui P. *prior. poteſt. 128.*

De Epiſcopo non deſtruente Monaſterium Religioſorum abſque ſua licentia conſtructum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt deſtruere Monaſterium Religioſorum abſq; ſua licentia conſtructum.*

2 *Sed quid de pœnis contra audentes?*

Im-

Impotentia LXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus deſtruere Monaſterium, abſque ſua licentia conſtructum, ita quamplures defendunt, apud Gratianum *in diſceptatione Forenſium, cap. 517.* Ratio iuris eſt cum Trident. & decretis Clem. 8. à me allatis, *Prior. part. 64.* 224. & 227. vbi apertè edoctum fuit nemini licère conſtruere Cænobia regularium, & monialium, etiam exemptorum, abſque licentia Ordinariorum, vltra illam Sed. Apoſtolicæ; cuiuſmodi interdictũ nõ ſe extẽdit ad cõſtructum, ſed de eo conſulenda Sedes Apoſtolica pro punitione reorum, nè ſubleuetur populus, de quorum eleemoſynis facta fuit conſtructio, nam Eccleſia dictis inhibitionibus non intendit *Populi* ſubleuationem, ſeu minuere illius deuotionem, ſed tanquillam imponere pacem, & contrauentores punire ad metam contrauentionis.

2 *Sed quid de pœnis contra audentes?*

Reſpond. Audentes conſtruere dicta regularium Monaſteria abſque licentia Ordinarii incurrere pœnas in dictis Bullis, Clem. 8. & Greg. xv. taxatas, de quibus ſatis dixi *Poteſtate citat.* 227.

De Epiſcopo non diminuente onera Miſſarum celebrandarum poſt Trident.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diminuere onera Miſſarum celebrandarum poſt Trident.*

2 *Decretum S. Cong. pro Miſſis priuatis defunctorũ in feſtis dupl. non celebrandis.*

Impotentia LXX.

1 NON poteſt Epiſcopus diminuere Miſſarum celebrandarum onera poſt Trident. etiam in limine fundationis poſita, ſed illorum moderatio ad Sedem Apoſtolicam pertinet, quæ re diligẽter inſpecta ſtatuet, quod magis in Domino expedire iudicauerit, ſi quis contra prohibitionis

1 formam illas fieri contingerit, commutationes, reductiones, & moderationes omnino nullæ, ac irritè ſunt. *ex* S. *Congreg. De Celebr. Miſſ.* 21. *Iuly*, 1623. §. 1. *Nota* verba, omninò nullę, & irritæ, ex quibus ſatis colligitur Im-

1 potentia Epiſcopi citata, quid quid ſit de oneribus impoſitis ante Concilium, de quibus dixi *Prior. part. poteſt.* 136. — Vel ſi in limine fundationis, id expreſsè cautum erit, licère ex S. Congr. *ibid.* §. *ad* 1. vt erit videre P. *par. poteſt.* 267.

2 *Decretum S. Cong. pro Miſſis priuatis defunctorũ in feſto dupl. non celebrandis.*

Cum Sanctiſſimus Dominus Noſter, in Viſitatione Eccleſiarum Vrbis acceperit, in plerisq; Eccleſiis abuſum irrepſiſſe celebrandi miſſas priuatas pro defunctis, etiam in feſtis duplicibus, contra pręſcriptum Rubricarum Miſſalis Romani: eumdemque abuſum Decreto Congregationis eli-

eliminari præceperit? Innotuerit verò Sac. Rituum Congregationi huiuſmodi abuſum, etiam in aliis Eccleſiis vbique gentium exiſtentibus inductum pariter reperiri. Sacra eadem Congregatio, vt Miſſalis Rubricæ inuiolatè ſeruentur, diſtrictè præcipit omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, tàm ſæcularibus, quam Regularibus cuiuſuis Ordinis Congregationis, ſocietatis, & Inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, vt in poſterum omninò dictam Rubricam ſeruent, itaut miſſas priuatas pro defunctis, ſeu de Requiem in Duplicibus nullatenus celebrare audeant, vel præſumãt. Quod ſi ex benefactorum præſcripto miſſæ huiuſmodi celebrãdæ incidant in feſtum Duplex, tunc minime transferantur in aliam diem non impeditam, ne dilatio Animabus ſuffragia expectãtibus detrimento ſit, ſed dicantur de feſto currenti cum applicatione ſacrificii iuxta mẽtem eorumdem benefactorum. Curentque Eccleſiarum Rectores, Sacriſtę, aliique, ad quos ſpectat, vt huiuſmodi Decretum inuiolatè ſeruetur, & in Sacriſtia affixum retineatur, vbi commodè ab omnibus celebrare volentibus conſpici, & legi poſſit. In eos autem, qui contrafacere auſi fuerint, vel præmiſſa adimplere neglexerint, locorum Ordinarii, tùm ſeculares, tũ Regulares pro modo culpę animaduertant. Die 5. Auguſti 1662.

Et facta de prædictis Sanctiſſimo relatione, Sanctitas ſua annuit, & cum applicatione Sacrificii ſatisfieri, ac benefactorum mentem impleri voluit. Eadem die 5. Auguſti 1662.

a. Epiſc. Sabinen. Card. Sacchett.

Loco ✠ Sigilli.
Franciſcus Maria Fhæbeus Sac. Rit. Congr. Secretarius.
In Regeſto huius Congregationis, fol. 177.

De Epiſcopo non diſpenſante ſuper irregularitatẽ ortam ex illegitimitate.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare ſuper irregularitatem ortam ex illegitimitate.*

Impotentia LXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex illegitimitate, ita notarunt multi apud Suarez, *De Cenſ. tom. 5. diſp. 5. ſect. 5.* & Bonac. *de Cenſ. ibid. diſputat. 3. P. 3. qu.* ac quorum omnium fundata ratio eſt, quia diſpenſatio, ſeu relaxatio legis ad conditorem ſpectat, & ni aliundè colligeretur conſenſus, & voluntas illius, inferior relaxare non poſſet, vt colligitur ex Trident. *in Cap. Liceat*, in quo conceditur Epiſcopis facultas diſpenſatiua ſuper omnes irregularitates ex delicto prouenientes, vbi nulla mentio eſt de prouenientibus ex natalium defectu, adeoque, *ex d. cap.* reſtat in ſinu legiſlatoris diſpenſare.

Nec

Nec aliundè conſtat, vt ex praxi & dictis *Prior. part. poteſt.* 143. vbi docuimus, poſſe Epiſcopum cum aliis diſpenſare pro ſuſcipiendis ordinibus minoribus, nequaquam verò pro maioribus, quos conferre tenetur non impeditis, impedimento Natalium, & litteraturę, de quibus *ibi nu.* 2. Quod ſi defectus fuerit occultus probabilitèr docetur cum Dian. P. 4. *tract.* 2. *reſol.* 64. poſſe dispensari ab Episcopo, *ibid. nu.* 3.

De Epiſcopo non diſpenſante irregularitatem ortam ex homicidio voluntario, ad retinenda, vel conferenda beneficia, aut pro Sacr. ordinibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem ortam ex homicidio voluntario, pro conferendis beneficijs, vel S. Ordinibus.*

Impotentia LXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex homicidio voluntario, pro retinendis, aut conferendis beneficiis, vel Sacris ordinibus. ex Trident. *ſeſſ.* 14. *De Ref. cap.* 7. vbi ſic: *Nec illi aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habent Animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio eccleſiaſt. perpetuò careat*; quibus ex verbis apertè colligitur *Impotentia* Epiſcopi. Ideò nil ambigendum in hoc. Intelligas, nè dum beneficia curata, verùm, & ſimplicia. Idipsũ de ordinibus, ne dum de maioribus, ſed etiã de minoribus, apud Nauar. *conſ.* 18. *num.* 3. Paritèr intelligas de homicidio voluntario patrato per ſe, vt nulla poſſit tergiuerſatione cęlari; Nam de caſuali dictũ eſt *P. prior. pot.* 160.

De Epiſcopo non diſpenſante irregularitatem ortã ex infamia iuris.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem ortam ex infamia iuris.*

Impotentia LXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex infamia iuris. Ita aduertunt DD. apud Nauar. & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 8. *ar.* 5. *concl.* 1. Ad differentiam irregularitatis ortę ex infamia facti, de quibus *Prior. part. poteſt.* 170. quorum diſcrimen eſt, quia in infamia facti videtur quis caſù, vel culpa tranſeũter incidiſſe, Adeòque poſt de-

bitam pœnitentiam erit remiſſione dignus, vt remittatur, vel admittatur in beneficiis, vel Sacris ordinibus; *In* infamia verò iuris permanentèr in officio, arte, & perſona excluduntur à iure ad decorem ſtatus Eccleſiæ, quæ miniſtros requirit innoxios. Quinam autem dicuntur infamati facto, vel à iure, vide *loc. cit. Prior. part. à num.* 2. ideò hic ſilentur.

De Epiſcopo non diſpenſante irregularitatem ortā ex crimine nefando.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem ortam ex crimine nefando.*

2 *Sed quid de grauitate Criminis nefandi?*

3 *Sed quid de pœnis contra Sodomitas?*

Impotentia. LXXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex crimine nefando, & ſénſus eſt de Sodomita publico, & conuicto de coniunctione tàm agentis, quàm patientis, nam irregularitas eſt ſuſpenſio publica, quæ nō incurritur quam diù peccatum erit occultum, apud Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 194. & Bonac. *De Matrimonio, P.* 4. *punct.* 15. *num.* 2. Ratio quia videtur Summ. Pontifici reſeruata propter inormitatem, turpitudinem, grauitatem, abominabilitatem, & ſceleris fæditatem, de quo ait Diuus Auguſtinus Angeli fugiunt, Dęmones oculos claudunt, propter quod, tempore Chriſti naſcentis mortui fuère omnes illo ſcelere detenti. Ita probarunt impotentiam Nauar. *d. l.* & *cap.* 24. *num.* 248. & ſequitur Miranda, *in Man. tom.* 2. *quaſt.* 8. *concl.* 1.

2 *Sed quid de grauitate criminis nefandi?*

Reſpond. Grauitatem dicti ſceleris pro incurrenda infamia, & irregularitate, deſumi ex conſumptione peccati patrati, per ſeminis emiſſionem intra vas inordinatum, in accubitu maſculorum. Ita ſentiunt Vgol. *De Irreg. cap.* 43. & Bonac. *d. loco.*

Ex dictis noto 1. Clericum nō incurrere ſi rem haberet cum muliere, vel puero non ſeminādo intra vas.

2 Neque ſi beſtiis abuteretur.

3 Neque ſi fuiſſet aſſuetus, ſed occultus, apud Dian. *in Summ. V. Clericus Sodomita.*

3 *Sed quid de pœnis contra Sodomitas?*

Reſpond. Pœnas Sodomitorū taxatas in Bull. B. Pii .v. incipit *Horrendum*: Sic; Omnes, & quoſcumque Præsbiteros, & alios Clericos Seculares, & Regulares cuiuſcunque gradus, & dignitatis tam dirum nefas exercentes Omni Priuilegio Clericali, omnique officio, & dignitate, & beneficio, præſentis canonis Authoritate priuamus, &c. Hic duo verba notare digneris, *Exercentes*, quod indicat cōtinuationem, ſeù frequentiam, & *Priuamus*, quod in-

intelligitur poſt ſententiam *Iudicis criminis* declaratiuam, apud Bonac.*ibid. quaſt.* 2. *P.* 11.*num.* 2.

De Epiſcopo non diſpenſante ſuper irregularitatē, & ſuſpenſionem incurſam ab Eiectis à Religione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem, & ſuſpenſionem incurſam ab Eiectis à Religione.*

Impotentia LXXV.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare ſuper irregularitatem, & ſuſpenſionem incurſam ab Eiectis à Religione, vigore Decreti Sacr. Congregat. *De Apoſtatis, & Eiectis ſub. Vrb.* 8. 21.*Septembris* 1624.vbi ſic:*Tales ſuſpenſos eſſe perpetuò ab ordinum exercitio, ſublata à locorum Ordinarijs facultate, dictam ſuſpenſionem relaxandi, & moderandi*, Quo in Decreto innouantur Conſtitutiones Clem. 8. & Greg. xv. relictis aliis antecedentibus, vt notauit Sell. *in Select. Canon. cap.* 23. *numer.* 18. Quid autem ſit faciendum cum huiuſmodi eiectis, vide dictum Decretum §. 4. vbi habetur, Hi verò eiecti quamdiù non redierint ad Religionē in habitu Clericali incedant, atque Ordinarii loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubiaceant.

De Epiſcopo non diſpenſante irregularitatem prouenientem à caſibus ad forum cōtētioſum deductis, & Sed. Apoſtolicæ reſeruatis, necnon ex homicidio voluntario.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem ortam à caſibus ad forum contentioſum reductis, & S. Apoſtolica reſeruatis, nec non ex homicidio voluntario.*

Impotentia LXXV.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam à caſibus ad forum deductis, & Sedis Apoſtolicæ reſeruatis, nec non ex homicidio voluntario occulto, ex Trident. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 6. Ratio quandoque delictum fuerit occultum (homicidio excepto) ſufficit poteſtas Epiſcoporum *ex d. Cap. Liceat.* vi cuius omne crimen Papæ reſeruatum, & occultum factum eſt Epiſcopale; ſi verò apertum, ſeu deductum ad forum, ſubſtat poteſtati reſeruantis, cum impotentia ad inferiores poteſtates; Nāquod non conceditur ſemper eſtat reſeruatū;i [illegible].&c.Quando nam autem caſus erit occultus, vel publicus conſtat ex dictis *Pr. part, poteſt.* 139. vbi fuſiùs.

Quid autem erit de crimine reſeruato, deducto, probato, & publicato? Controuertunt DD. ſententia tamen negatiua validior, quia publicitas facta arguit impotentiam in Epiſcopo; Enim verò, quæ in iudicio probantur, probata, & publica cenſentur, quibus non ſuffragatur Indulgẽtia Tridentini, *in d. Cap. Liceat.* apud Eman. Rodriq. *in Summ.* P. 1. *cap.* 168. *in fine*; idẽ dico De homicidio occulto, excepto caſuali, de quo egi *Part. prior. poteſt.* 160. & meliùs ſequentem Impotentiam vide, vbi de cauſa defenſionis, *ibid poteſt.* 163.

De Epiſcopo non diſpenſante irregularitatem ortã ex homicidio voluntario.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare irregularitatem ortam ex homicidio voluntario.*

Impotentia LXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare irregularitatem ortam ex homicidio voluntario iuſtis de cauſis patrato, defectu lenitatis, ita docet Bonac. *diſp.* 7. *De Irregular. P. vlt.* cum Molin. *De Iuſtitia tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 79. *num.* 8. Filiuc. Corneio, Alzed. & Gauant. *in Enchirid. V. Irregularitas, num.* 105. apud Dian. *tom.* 4. *tract.* 2. *reſol.* 70. & ſequitur Barboſ. *De Poteſtate Epiſcopi, Alleg.* 39. *num.* 47. & quia varia ſunt homicidiorum genera, de quibus *Priori parte* luculentèr egi, *à Poteſt.* 150. Supereſt hîc de Homicidiariis punitoribus agere, cuiuſmodi ſunt omnes Iuſtitiæ *Miniſtri*, qui ob publicam authoritatem in iuſtitia punitiua, & Bello iuſto, ſe intromittunt ob cauſam ſanguinis, & Reorum necem ſuntque Iudices, Fiſcales, Accuſatores, Teſtes, Tabbellarios, Carnifices, & Alij huiuſmodi cooperatores, qui omnes dicuntur irregularitatem contrahere, non ex culpa, ſed defectu lenitatis, & manſuetudinis, *ex Cap. De Archiepiſcopo, De Tutoribus, cap. Clericus, diſt.* 50. aliiſque iuribus, apud Bonac. *d. loco, quæſt.* 4. P. 1. apud quem eſt ratio, quia Miniſtri Eccleſiæ ſequũtur manſuetudinem *Agni*, quem quotidie immolant, Prędicti autem cauſas ſanguinis agentes, necemque Reorum peragentes, crudelitatem potiùs crucifigentium, quam mititatem Chriſti Crucifixi repręſentant, ideò in ſupradictis iuribus à ſuſcipiendis Ordinibus, vel in ſuſceptis miniſtrare repelluntur à militia Clericali, defectu lenitatis. Probatur autem ab Epiſcopo non poſſe diſpenſari: tùm quia à nullo iure hæc diſpenſatio præſcribitur, non à Trident. *d. Cap. Liceat. ſeſſ.* 24. *De Ref.* quia ibi ſermo eſt de homicidio voluntario, pro quo nec conceditur diſpenſatio ob exceptionem, ſed defectu lenitatis, & manſuetudinis. Nec valet adducere: Comprehendi ſub homicidio voluntario exceptio in dicto capite, cũ abeo ſolùm in delicto fundatæ pen-

dent, dixi hoc contra claſſem cõtrariæ ſententiæ, quam acritèr defendunt, apud Barboſ. *d. loco*, & Dian. *ibid.* contrà quos valdè facit id quod ſupra dictum fuit, & ipſa confirmat praxis, atque quotidianus recurſus ad Papam, à quo diſpenſationem petunt illi de militia criminali, ſi ad clericalem Chriſti tranſmeare voluerint, ita Nauar. & Sayr. *in Florib. decif. ſub titulo De Homicidio voluntario decif.* 31. Nec facit quod Aduerſarii adducunt ſic: Prælatos Regulares poſſe ſuos ſubditos diſpenſare à quacunque irregularitate, ergo & Epiſcopi. Cui reſpondeo quoad Regulares, ſtãdum erit, quibus eorũ priuilegijs fruuntur F. Minores in Mari magno Sixti. 4. *Clem.* 4. *&* *Iul.* 2. nec nõ alii Regulares, quorum tenor ibi eſt, vt poſſint diſpenſare ad ſe venientes à quacunque irregularitate, qualibet de cauſa contracta, homicidio voluntario, & Bigamia exceptis, quod valdè differt à Priuilegio Trid. *ſub Cap. Liceat.* vbi dumtaxat eſt ſermo de irregularitatibus ex delicto prouenientibus. Itidem nec vim habent dicẽdo: cui conceditur maius, conceditur minus, videlicet ſi ex delicto, ergo ex defectu, Nõ inquam quia diuerſorum nõ eſt illatio, & docet ipſa praxis quam ſectare in opinantium lucta moneo, Denique nec dicas; id non excipi, quia reſponſum accipis, quod neque conceditur, ideò meliùs ſectare poſitam impotentiam.

De Epiſcopo non diſpenſante cum omninò illitteratis ad primam tõſuram.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum omninò illitteratis ad primam Tonſuram.*

2 *Sed quænam litteratura requiritur ad primam tonſuram?*

Impotẽtia LXXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare cum omninò illitteratis ad primam Tonſuram, ex Tridení. *ſeſſ.* 23. *cap.* 40. Ratio, quia litteratura eſt ad Eccleſiæ gradus de iure Diuino neceſſaria ex illo Iſaiæ, *cap.* 24. *eo quod nõ habueris ſcientiam, repellam te, nè ſacerdotio fungaris mihi*, Quipropter Turrecremata in *Cap. Si quis, ſi laicis, diſt.* 38. confirmat impotentiam prędictam, vnà cũ aliis citatis *Prior. part. poteſt.* 143. Nihilominus illitteratus ſi ordinaretur charactẽrẽ reciperet, Ratio quia & ſi de iure Diuino ſit requiſita ſcientia, vi præcepti, ex Trident. *ſeſſ.* 23. *De Reform. cap.* 13. non tamen Sacramenti, vt aduertit Sanchez *in Opuſc. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 45. *num.* 1.

2 *Sed quænam litteratura requiritur ad primam tonſuram?*

Reſpond. iuſta dicta *Prior. par. poteſt.* 83. vbi de Examine, *num.* 3. nempè vt ſciat legere, nàm Eccleſiaſticus miles idoneus eſt ille, qui ſcit idiomata ſaltem italica cognoſcere, vel ſcribere, aliàs militiæ Clericali non aſcribitur,

vel

vel quodamodo ſi non perfectè, ſaltem imperfectè charactères effotmare, ex Decreto S. *Congreg.* 14. *Octobris* 1593. apud Dian. P. 3. *tract.* 14. *reſol.* 21.

De Epiſcopo non diſpenſante cum ordinatis per ſaltum, etiam in minoribus, ſi miniſtrauerint, vel cū Clerico coniugato ad ordines, & beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum ordinatis per ſaltum, etiam in minoribus ſi miniſtrauerint.*

2 *Num poterit diſpenſare cum Clerico coniugato ad ordines, & beneficia?*

Impotentia LXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare cum ordinatis per ſaltum etiam in minoribus ſi miniſtrauerint, cum Tridentino *ſeſſ.* 23. *De Ref. cap.* 14. vbi concilium indulſit Epiſcopis diſpenſationem pro ſaltuatim ordinatis, hac adiecta conditione, *ſi non miniſtrauerint in ordine ſuſcepto*, aliàs recurrendum erit ad Apoſtolicam Sedem, ita tenent Maiol. *De Irregul. lib.* 4. *cap.* 12. *num.* 2. dixi in ordine ſuſcepto, & recurrit dicta impotentia ad ordinem prætermiſſum, ratio quia miniſtrauit in ordine, quem non habuit, ideſt, ac ſi miniſtraſſet in ordine, cuius executio manet interdicta. Nota tamen ſi v. g. Quis ordine Sacerdotali fuiſſet inſignitus, pretermiſſo diaconatu, verum ordinem Sacerdotalem, & charactèrem reciperet, cum ab inferiori, ordo ſuperior nō pēdet, ita Abb. *in Cap. vn.* ... *num.* 4. apud Hēriq. *lib.* 14 *cap.* 6. *num.* 3. de hac materia vide DD. citatos *Prior. part. poteſt.* 142. vbi fuſiùs.

2 *Num poterit diſpenſare cum Clerico coniugato ad ordines, & beneficia?*

Reſpond. Cum citatis negatiuè, ratio quia id omninò vetitum multis in iuribus, vt notarunt plures apud Garc. *De Beneficÿs*, P. 2. *cap.* 5. *num.* 4. Molfeſ. *in Summ. Moral. Theol. tract.* 6. *cap.* 2. *num.* 27. Accedit, quia coniugium pugnat, iure Eccleſiaſtico, cum ordinibus, & beneficiis, quapropter durante coniugio in ſenſu compoſito, quis repellitur à militia Clericali, Excipe tamen caſus de coniugato ingrediente Religionem, & profitente apud Molfe. *d. loco*, *tract.* 2. *cap.* 17. *num.* 7. & ſequitur Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 111. *num.* 10. oſtendens, Epiſcopum incurrere ſuſpenſionem per annū à collatione primæ tonſuræ illam conferens coniugato, niſi volenti Religionem ingredi, vel ad Sacr. ordines promoueri, ipſe dixi ſuperiùs *Imp.* 44. *num.* 7.

De

De Epiſcopo non diſpenſante cum filio illegitimo ad obtinēdum beneficium ſimplex in eadem Eccleſia cū ſuo Patre.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare vt filius illegitimus obtineat beneficium ſimplex in Eccleſia cum ſuo Patre.*

Impotentia LXXX.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt filius illegitimus obtineat beneficiū etiā ſimplex in Eccleſia cū ſuo Patre, ita *ex Cap. Cum Rectorem, De Filiis Præsbyterorum*, docet Vaſqu. *in Opuſc. De Beneſ. cap.* 3. §. 1. *dub.* 6. Ratio: valdè indecorum in vnica Eccleſia eſſe duos beneficiarios, ex quibus ſcandalum oriretur, cum ſemper ante populorum oculos eſſet eorum peccatum. Nec poteſt Epiſcopus diſpēſare cum illegitimis ſuper pluritate beneficiorum, eſtò poſſet in alio, iuſta dicta P. *prior. poteſt.* 78. & 138. cum Sanchez *De Matrimonio, lib.* 8. *diſp.* 51. *à num.* 6.

De Epiſcopo non diſpenſante cum illegitimis ad obtinenda beneficia ſuorum Parentum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum illegitimis ad obtinenda beneficia ſuorum Parentum.*

Impotentia LXXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare cum illegitimis ad obtinenda beneficia ſuorum Parentum, *ex Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 15. apud Barboſ. *De Epiſcopo, Alleg.* 65. *num.* 19. vbi pariter docet ſic; ſi quæ ratio Trident. eſt prohibere collationem ob memoriam paternæ incontinentiæ; hæc triginta annorum decurſu, deperditur. Tu autem non recedas à Trident. diſpoſitione, de qua ſequitur

1 Non poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt illegitimus ſit Vicarius amouibilis, ob eandem rationem, ad quam ſequitur eadem iuris diſpoſitio.

2 Neque vt obtineat beneficia parentum, vt dixi *Impotentia præcedenti*, contra Rodriq. & Miranda.

3 Neque vt filii illegitimi obtineant Patris beneficium, abſque legitimo titulo, vel minùs pacificè poſſidentis, vt vult Garc. *cap.* 3. *num.* 59. Palao, P. 2. *num.* 7. defendit tamen Gonzal. *Gloſſ.* 5. *num.* 33. huiuſmodi filios non prohiberi, ſuccedere in Cappellania fundari ſolita abſque facultate Episcopi, vt fit in Hyspania.

4 Neque vt filius obtineat Canonicatum in Eccleſia, vbi eius Pater fuit Canonicus, ita citati ab Azor. *Inſt. Moral. P.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *quæſt.* 14.

5 Neq; vt cantent Epiſtolam,

vel

vel Antiphonam, ratione oneris beneficii, ex Trident. *d. loco cap.* 15. apud Nauar. *Conſ.* 1. *quaſt.* 17. Ricc. *collect.* 1367.

De Epiſcopo non diſpenſante in impedimentis Matrimoniũ dirimentibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare in impedimentis Matrimonium dirimentibus.*

2 *Sed quanam ſint hæc impedimenta impedientia, & dirimentia Matrimonium.*

Impotentia LXXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare in impedimentis Matrimonium dirimentibus: Hæc impotentia eſt de iure cõmuni deducta pluribus ex textibus; at nullus poteſt relaxare commune ius, niſi ille, in cuius manibus ſtat cõndere, & ſtatuere Summ. Pontifex, & Paſtor Vniuerſalis Eccleſiæ regens Petri nauem, Eccleſiamque Dei. Adeoque nullus Epiſcopus poterit regulariter relaxare leges ab illo conditas. Dixi regulariter, quia quandoque adeſt tacita conditoris voluntas, vt poſſit inferior diſpenſare in lege Superioris, prout oſtendunt DD. De occultis impedimentis dirimentibus, de quibus dixi, *Prior. part. poteſt.* 152.

2 *Sed quanam ſint hæc Impedimenta impedientia, & Dirimentia Matrimonium?*

Reſpond. Pro illis compoſita fuiſſe carmina à DD. vt memoriẽ faciliùs haberentur, ſũtq; ſequ.

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen.

Cultus Diſparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honeſtas.

Si ſit Affinis, ſi fortè coire nequibis,

Si Sponſum rapias, ſi Clandeſtinus inibis.

Quorum aliqua ſunt impedientia, & ſunt *num.* 5. Votum, Interdictum, Sponſalia, Catechiſmus, & Crimen, de quibus egi *Part. prior. poteſt.* 152. & alia Dirim ẽtia, de quibus *Poteſt.* 153. hic autem placuit clariùs omnia differere, vt eorum notitia luceſcat poteſtas ab impotentia, ab ibi dictis.

ERROR

Scilicèt in ſubſtantia Matrimonii; vt ſi quis intenderet ducere Ioannam, ductamque inuenit eſſe Paulam; tunc Matrimonium eſſet irritum, ob ſubſtantialem errorem, ſecùs ſi error eſſet accidentalis.

CONDITIO

Scilicet ſtatus libertatis, vel ſeruitutis; vt ſi quis intenderet ducere in vxorem Paulam liberam, ductamq; inueniret ſeruam; Matrimonium fuiſſet inane, ob ſtatus conditionem.

VOTVM

Scilicèt ſolemne Religioſorum, eti-

etiam Æquitum S. Ioannis, vt ſi poſt ſolemne votum emiſſum Religioſus *Matrimonium* iniiſſet, eſſet excommunicatus, illudq; eſſet irritum, ex Clement. *De Conſang. & Affinibus.*

COGNATIO.

Scilicet naturalis, vel ſpiritualis.

1 Cognatio naturalis dicitur conſanguinitatis, quę in linea recta impedit in omni gradu in tranſuerſali, vſque ad 4.

2 Spiritualis, quæ oritur ex Sacramentis Baptiſmi, & Confirmationis, & impedit Patrinos, confirmatos, Patres, Matreſque ſupradictorum, vt inter ſe non contrahant, de quo meliùs, *P. poſt. Impot.* 12.— Addunt præterea quidam, cognationem legalem factam videlicet, de Principis Supremi poteſtate, & Parentum, factam ſcilicet ex Poteſtate Patris, De qua Sanchez *tom.* 2. *lib.* 7. *diſp.* 63. *num.* 8. ſed in praxi priora tenent.

CRIMEN

Scilicet ortū ex pluribus capitibus.

1 Ex homicidio coniugis, vt quando vir, & fæmina conuenirent ad occidendum coniugem, vt inter ſe contraherent.

2 Vel quando vnus coniugum alterum occidit, animo contrahendi cum adultero, etiam ignorante.

3 Ex crimine adulterii, & eſt quando alter coniugum promittit adulteræ, se illam ducturam mortuo viro.

4 Quando quis haberet Matrimonium ratum cum vna, & conſumaret cum alia. Quamplurimæ ſunt difficultates, & explicationes in hac materia, de quibus video Sanchez huius Sacramenti Matrimonii optimus ſcrutator, *in diſp.* 79. *num* 10. Henriq. *lib.* 12. *cap.* 14. *num.* 3. & Dian. P. 10. *tract.* 13. *reſol.* 51. vide *P. prior. poteſt.* 154. *num.* 2. vbi de Vxoricidio, & Inceſtu occultis diſpenſabilibus ab Epiſcopo.

CVLTVS DISPARITAS

Scilicet, quando Alter coniugum erit infidelis, nam ſi fuiſſet hæreticus teneret Sacramentum, quia tantum extrinsecè malum eſſet, apud Sanchez *ibid. lib.* 7. *diſp.* 72. *num.* 5. Felin. & alios, quos citat Dian. *P.* 3. *tract.* 4. *reſol.* 169.

VIS

Scilicet quando quis metu, vel consensu non contrahendi fieret Matrimonium. Ratio quia Miniſtri efficientes ſunt contrahentes, ſine quorum conſenſu, vel metu nil contrahitur, eorumque actus eſſet nullus.

LIGAMEN.

Scilicet, quando quis *Matrimonio* ligatus extaret, eſſet impotens ad contrahendum cum alia.

HONESTAS

Scilicet, quando quis haberet Matrimonium ratum, id eſt ſponſalia tantum, ex quibus oritur impedimentum publicæ honeſtatis.

AFFINITAS

Scilicet, quando ex Matrimonio conſumato, quis intra 4. gradum prohibetur, ob affinitatem, quam contraxit cum ſuæ coniugis Parentibus.

SI FORTE COIRE NEQVIBIS

Scilicet, quando inſtrumenta omninò inepta forent ad generationem, vel iis carêret alter coniugum, cuius impotentia deberet eſſe perpetua, Medicorū conſilio.

Hucvſque de iure antiquo, duo autem quę ſequuntur addidit Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6.

SI SPONSVM RAPIAS

Scilicet, quando Vir raperet mulierem, ad nubendum, in quo parua, vel nulla libertas eſſet in Matrimonio, contra mentem Concilii, quod ſemper intendit libertatem nuptiarum, nè Virgines nubere cogerentur.

SI CLANDESTINVS INIBIS

Scilicet, quando poſt acceptum Trident. contraheretur ſine Parocho, & Teſtibus; quod noſtris temporibus, & partibus eſt prohibitum, quidquid ſit de aliis partibus, vbi Trident. non eſt receptum.

Collige ex dictis: Epiſcopum non poſſe in dictis impedimentis publicis diſpenſare, nam de occultis ſatis *Prior. part. citata* dixi, &

1 *In* illo coniugio ſubſtantialiter errato.

2 Nec accidentalitèr, ſi ob ſtatum ſeruitutis.

3 Nec cum habente votum ſolemne Religionis ob annexum caſtitatis votum.

4 Nec cum naturalitèr, ſpiritualitèr, vel legalitèr cognatis.

5 Nec cum criminoſis coniugibus homicidiatis, & adulteris.

6 Nec vt contraherent cum infidelibus.

7 Nec cum vi, & metu contrahentibus.

8 Nec cum ordinatis in Sacris.

9 Nec cum Matrimonio ligatis.

10 Nec cum ſponſalia habentibus.

11 Nec cum Affinibus intra 4. gradum.

12 Nec cum impotentibus perpetuò coire.

13 Nec cum rapientibus de Paterna poteſtate ſponſam.

14 Nec ſi abſque Parocho, & Teſtibus clandeſtinè contraxerunt, quorum ratio proxima eſt, quia de iure Eccleſiæ poſitiuo hæc omnia impedimenta dirimentia dicuntur videlicèt, quæ contrahendum impediunt, & contractum dirimunt, annullant, & irritant, Quare pro his recurrendum ad poteſtatem Papalem. De Impedimentis denique ſolum impedientibus videto, *P. prior. poteſt.* 152.

De Epiſcopo non diſpenſante in Impedimentis dirimentibus occultis mala fide contractis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare in Impedim.Matrim.diriment. occultis,mala fide contractis.*

2 *Sed nùm poſſit Epiſcopus diſpenſare in Impedimentis dirimentibus occultis, quando eſſet aditus ad habentem facultatem?*

Impotentia LXXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare in Impedimentis Matrim.dirim. occultis,mala fide contractis;poſt factum Matrimonium,ita non pauci apud Sanch. *lib. 2. diſp.* 11. *num.* 4. *& lib.* 8. *diſp.* 6.& quia dixi *Prior. part. poteſt.* 153. poſſe Epiſcopum relaxare in occultis bona fide, hìc ponitur impotentia pro Contrahentibus mala fide, in quibus fauor Eccleſiæ nõ extenditur,ideò rationes ibi allatæ in fauorem Epiſcopi non habent locum hìc attenta malitia contrahentiũ,nec præſumitur velle Pontificem fauère malitiæ,qua data in coniugibus poſt factum Matrimonium, ſpe diſpenſationis careant, ex Tridenr. *ſeſſ.* 24. *cap.* 5. Quãdo autem alter coniugum bona, & alius mala contraxiſſent, poterit in impedim. dirim. diſpenſari ab Epiſcopo;ſecùs ſi ambo mala, docuerunt multi apud Tambur. *De Matrim. tom.* 2. *cap.* 4. §. 4. *n.* 8.

2 *Sed nũ poteſt Epiſcopus diſpẽſare in Impedimentis dirimentibus occultis, quando eſſet aditus ad habentem facultatem.*

Reſpond. Non poſſe Epiſcopum diſpenſare in Impedimẽtis dirimentibus *Matrimonium* occultis, quando eſſet aditus ad habentem facultatem,ita apud Nauar. *in Manual. cap.* 22. *nu.* 85. & alios, quos citat Sanchez *De Matrim. lib.* 2. *diſp.* 40. *num.* 8. Ratio deſumitur ex dictis *Prior. part. poteſt.* 152. vbi clariùs edocuimus:Epiſcopum poſſe in ſimpliciter occultis, duobus concurrentibus, quæ ſunt vrgens neceſſitas, & impotentia adeundi habentem facultatem, in quibus conſtruitur tota Epiſcopi potentia: & his, vel eorum aliquo non concurrente ceſſat, dicta poteſtas ad ceſſationem rationis fundamentalis; Idcircò data impotentia adeundi Nuncium, vel alium habentem facultatem, reſtat Epiſcopus potens ad diſpenſandum.

De Epiſcopo non diſpenſante cum exteris ſuper interſtitijs temporum ad ordines, abſque licentia proprij Epiſcopi in litteris dimiſſorijs.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum exteris ſuper interſtitijs temporum, ad ordines, abſque licentia proprij Epiſcopi in litteris dimiſſorijs.*

Impotentia LXXXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare cum exteris ſuper interſtitiis temporum, ad ordines abſque licentia proprii Ordinarii in litteris dimiſſoriis, prout reſoluit S. Congregat. 9. *Aug.* 1593. apud *Moltel.* Piaſech. & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 38. *art.* 7. *concl.* 2. vbi ſic: *Interſtitias diſpenſare ſpectare ad proprium Ordinarium, non verò ad Collatorem, niſi in aliena diœceſi id concedatur à proprio*, vt dixi P. *prior poteſt.* 90. quod etiam valet pro Regularibus, ex Decreto S. Congregat. apud Tambur. *tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 25. ſic: *Sacra Congregatio cenſuit, Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium Ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſandi iudicium ſuum formare debet, ex atteſtatione Superiorum Regularium*. Eſtò alij defendere conantur pertinere ad Superiores Regulares ex conceſſ. *Greg.* 13. facta Societati Ieſu, vigore cōmunicationis, & extenſionis factæ ab aliis Summ. Pontificibus; ita De la Crux *lib.* 2, *cap.* 8. *dub.* 1. apud Dian. *in Summ. V. Ordinis ſubiectum nu.* 32. & 37 Cætera ad hanc materiam videto P. *prior. V. Conferre ordines*, & *V. Diſpenſare, Poteſt.* 90. *citata.*

De Epiſcopo non diſpenſante ad ordines cum Bigamis veris, & interpetratiuis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare ad ordines cum Bigamis veris, & interpetratiuis.*

Impotentia LXXXV.

1 NON poteſt Epūs diſpēſare ad ordines cū Bigamis veris, & interpetratiuis; cum Trid. *ſeſſ.* 23. *De Reſ. cap.* 17. vbi interdicuntur Bigami in Minoribus conſtituti deferre clericalem tonſuram, & amplectūtur DD. apud Bonac. *De Irregul. diſp.* 7. *quæſt.* 2. P. 5. *num.* 15. cui accedunt quamplurima Sacr. Congregat. Decreta in fauorem poſitæ impotentię 13. *April.* 1620. & alia apud *Barbos. De Epiſcopo, Alleg.* 49. *num.* 25. vbi poſtquam defendit vnà nobiſcum poſitam impotentiam, eam limitat in caſu occulto, vel defectu Miniſtrorum Eccleſię. Clarior notitia reſolutionis prodder ex dictis P. *pr.* P. 147. vbi fusè de Bigamis bigamia vera, interpetratiua, & ſimilitudinaria, ex *Cap. Præcipimus, cap. Cognoſcemus, cap. De Bigamis*, rationem addit Bellarminus, quia inhoneſtus, & indecorum eſſet videre hominem, primo laſciuiis datum, ad Eccleſiæ gradus aſcendere, illumq; habuiſſe duas vxores.

res, & poſtea Miſſam celebrare, Propterea interdictum fuit, ne quidem ad minores ordines, nec Clericalem tonſuram deferre poſſe; quam ſententiam notauit, & ſequutus fuit Dian. P. 4. *tract.* 2. *reſol.* 72. & Armendar. *in Recop. legum*, Nauar. *lib.* 2. *tit.* 19. *num.* 16. video pariter Poteſt. *cit. P. prior.* vbi dixi: poſſe Epiſcopum in ſola ſimilitudinaria diſpenſare, neutiquam verò in vera, & interpetratiua; nā nō in ſimilitudinaria non verè contrahitur Matrimonium, vt in vera, & interpetratiua, ideò &c.

De Epiſcopo non diſpenſante in quinque votis, ſeu iuramētis ſollemnibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare in quinque votis, & iuramentis ſollemnibus.*

2 *Caſus notabilis de muliere Tertiaria.*

3 *Sed quænam ſunt hæc quinque Vota?*

Impotentia LXXXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare in quinque votis, ſeù iuramentis ſollemnibus. Ita quamplures magnę conſiderationis DD. apud Angelum, *V. Votum*, & Silueſtrum, *ibidem quæſt.* 6. Emanuel Rodriq. *in Summ. tom.* 2. *cap.* 97. *num.* 1. & Leſius *De Iuſtitia, lib.* 2. *cap.* 46. Quorum ratio fundamentalis eſt ipſa vetuſtiſſima Eccleſiæ conſuetudo, quæ ſemper obtinuit eorum relaxationem à nemine, quàm à ſede Apoſtolica demandari, itaque & ſi nullum ius ſcriptum habetur, ſtandum immemorabili Eccleſię ſtylo, quod confirmat quotidiana praxis in Iubileis, & diplomatibus, vbi prędicta votorum relaxatio, S. Sedi reſeruata eſt, ad effectum ait Leſius, eam ſubtrahendi à Confeſſariis Regularibus, nè pręteſtu, vel colore facultatum conceſſarum à S. Sede, à vinculis prædictis abſoluāt. Nec dicas cum aliquibus, tunc dicta vota in Iubileis reſeruari; non inquam, quia iubileum non reſeruat, ſed reſeruata declarat; immò poſtquam indulget reſeruatorum abſolutionem, illa excipit, & pro ſemper reſeruatis habere vult, Adeò q; illa particula exceptiua firmat regulam contrariam. — Aduerte tamen vota huiuſmodi debere eſſe abſolutè, & ſimpliciter emiſſa; hoc eſt nulla cauſali conditionata, vel pœnali interiecta. Ratio quia ſi pendent à cōditione, vel pœna, poterit Epiſcopus diſpenſare, iuxta dicta *Pr. part. à poteſt.* 165.

2 *Caſus notabilis de muliere Tertiaria.*

Mulier tertiaria emiſſo voto caſtitatis coràm Parocho, & teſtibus non poteſt Matrimonium inire, abſque Papæ diſpenſatione, cui reſeruata ſunt vota, ipſiquę erit relaxare, *ex cap. Ex multa, De Voto*, & Bulla Sixti .v. incipit: *Dominici gregis*. Sponſalia autem facta ſub conditione (ſi Papa diſpenſauerit) eſſe valida, docuit Dian. P. 3. *tract.* 4. *reſolut.* 190.

3 *Sed*

3 *Sed quanam ſunt hac quinque vota?*

Reſpond. Summatim 1. Eſſe De intranda Religione approbata ab Eccleſia; dixi approbata aliàs ſecùs, quia votum foret inane, in Religione non approbata, ex dictis *Prior. part. poteſt. citata.*

2 De ſeruanda perpetua caſtitate, dixi perpetua, quia ſi ad tempus poſſet Epiſcopus diſpenſare, iuxta dicta *Prior. part. poteſt.* 166.

3 De Peregrinatione ad Terram Sanctam, ſcilicèt Hieroſolymam.

4 De viſitandis SS. Apoſtolorū Petri, & Pauli liminibus.

5 De petendo S. Iacobum Cōpoſtellæ. Quidam addunt ad Sāctam Domum Lauretanam. Tu vide *Poteſt. citatas.*

De Epiſcopo non diſpenſante in iure communi, vel canonico, abſque facultate ſibi delegata, tacita, vel expreſſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare in iure communi, vel canonico, abſque facultate ſibi delegata, tacita, vel expreſſa.*

Impotentia LXXXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare in iure communi, vel canonico, abſque facultate ſibi delegata, tacita, vel expreſſa, *ex Cap: Cum inferior, De Maiorit. & Obedientia*, ita notauit Auguianus, *De Legibus, lib. 2. Contron. 3. num. 1.* Ratio, quia inferior tenetur ad legem Superioris, ſicut membra diriguntur à capite, adeoque Epiſcopus tenetur ad omnia ſalubritèr decreta, & ſancita, pro communi omnium ſalute, eo, vel maximè, quia Epiſcopus non condit, ſed condita ſeruare tenetur, aliàs nullum diſcrimen inter Prælatos Superiores, & inferiores. Dixi delegata, tunc enim videtur inferior agere oraculo Superioris, ſeù vigore, & virtute ſibi tributa à legis communis Conditore, cui eſt propriè relaxare, vel quod ſuum eſt alteri committere.

Itaque facultas diſpenſatiua vel expreſsè reſeruatur à Conditore, & tunc recurrit impotentia in Epiſcopo, niſi ob materiæ paruitatem, vel vrgentiſſimis iuſtiſq; cauſis concurrentibus, Puta de quarum formidine graue ſcandalum oriretur in Populo, vel vrgēs eſſet neceſſitas, & difficilis aditus ad Papam, aut eius Nuncium, in his videtur facta delegatio, ex quadam dulci legis interpetratione in perſonam Epiſcopi, qui tamquam tacitus *Papæ* delegatus ea poteſtatē vteretur, qua Princeps in ſua lege, vt docent Nauar. *in Man. cap.* 12, *num.* 85 Henriq. *in Summ. lib.* 10 *cap.* 35. *num.* 3. *& lib.* 12. *cap.* 3 *n.* 1. vel facultas diſpenſandi fuiſſet indefinitè relicta, ſeù nulla menſione facta de conceſſione, ſic defendit Barboſ. Epiſcopum habere poteſtatem relaxandi, ſeruatis cōditionibus. Ita *De Offic. & Poteſt. Epiſcopi*, *Alleg.* 33. à *n.* 16. & Noſtri *Prior. part. poteſt.* 157.

De

De Epiſcopo non diſpenſante vt duo viri, vel mulieres in Patrinos aſſiſtant in Sacramento Baptiſmi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare vt duo viri, vel mulieres pro Patrinis aſſiſtant in Sacramento Baptiſmi.*

Impotentia LXXXVIII

1 NON poteſt Epiſcopus diſpenſare vt duo viri, vel mulieres pro patrinis aſſiſtant in Sacramento Baptiſmi, ex Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 2. vbi habet, ad ſummum duos, quorum vnus vir, alter mulier eſſe poſſe, At ſupra Concilii diſpoſitionem nullam *Epiſcopus* diſpenſandi authoritatem habet, ex deciſ. apud Zeroll. *in Praxi Aurea Epiſcopi*, P. 1. *V. Baptiſmus*, & Sanchez *lib.* 7. *De Matrimon. diſp.* 57. *n.* 7. & recurrit reſolutio adhùc in Procuratoribus, quia acceſſorium ſequitur naturam principalis, apud Armendar. *in Addict. leg.* Nauar. *lib.* 4. *tit.* 15. *De Matrimon. in declar. num.* 75. & 80.

De Epiſcopo non diſmembrante beneficia curata, vniendo ſimplicibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diſmembrare beneficia curata, vniendo ſimplicibus.*

Impotentia LXXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus diſmembrare beneficia curata, & vnire ſimplicibus, ſicut neque beneficia ſimplicia diuidere à Parochialibus, vt refert deciſum Aloys. Ricc. *in Praxi Fori Eccleſ. deciſ.* 492. *in* 1. *addit.* & quia de vnione beneficiorum luculentèr egi, *Prior. part. poteſt.* 270. hic de Diuiſione. Quod & ſi certum ſit Pinguedinem Parochialis Eccleſiæ eſſe cauſam ſufficientem diſmembrationis, ex deciſione, apud Seraſinum *ann.* 1595. *deciſ.* 1062. tamen id fieri non poteſt abſque licentia, ſeù ſolemnitate in alienatione requiſita, ex Rota *in Vna Saler. primo Iunij.* 1611. apud Farinaccium, P. 2. *tom.* 1. *deciſ.* 548. *num.* 2.

De Epiſcopo non diuidente Parochias, niſi ex neceſſitate.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt diuidere Parochias, niſi ex neceſſitate.*

Impotentia LXXXX

1 NON poteſt Epiſcopus diuidere Parochias, niſi ex neceſſitate, puta quando ob locorum diſtantiam Parochianis difficilis eſſet aditus ad propriam Parochiam, & tunc tamquam S. Ap. delegatus procedit, ita diſponente Trident. *ſeſſ.* 21, *De Reſ. cap.* 4. & quia de hac poteſtate in neceſſitate fundata fuſiùs egi, *P. prior. poteſt.* 186. vbi de erectione alterius Parochiæ, ideò reſtat hìc diuiſio, quæ dicit duorum membrorum coeſiſtentiam, quam non dicit noua erectio, Diſcrimen ergo inter vtramque aſſertur ſic: in Erectione ſeruari oportet Textum *Ad audientiam Alex.* 3. cum omnibus conditionibus ibi adiectis, de quibus dixi *Part. prior. poteſt. citata*: in Diuiſione verò vult Trident. ſeruari formam ibi traditam, illa excepta, (*etiam inuitis Rectoribus*) qui habent vocari; & audiri eorum intereſſe. At Epiſcopus attenta dicta neceſſitate Populorum non tenetur in diuiſione ſequi eorum dicta, ſed procedit ad diuidendum, tamquam delegatus Apoſtolicus, ſine qua delegatione non poterat ad diuiſionem peruenire, ſed impotens erat per contradictionem Parochorum, & eſt ſenſus noſtræ reſolutionis, ad ſubleuandam igitur impotentiam Epiſcopalem Concilium correxit textum præfatum, & tribuit facultatem ſufficientem, & delegatiuam, ita quod etiam Parochis contradicentibus Epiſcopi procedunt.

E

De Epiſcopo non edente commentaria ſuper Decreta Concilij Tridentini, abſque licentia S. Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt edere commentaria ſuper Decreta Concilij Tridentini, abſque Sedis Apoſtolicæ licentia.*

Impotentia LXXXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus edere commentaria ſuper Decreta Concilij Tridentini, abſq; S. Apoſtolicæ licentia, ſicut & cæteris omnibus prohibetur, ex va-

variis S. Congreg. Decr. necnon ex Bulla Pii 4. incipit: *Benedictus Deus*, apud Rayner. *De Cenſ. cap.* 1. Sub pœna ſuſpenſionis, & ab ingreſſu Eccleſiæ, etiam ad maiorem eorum roborationem, quod factum eſt matura deliberatione, quia Decretis dicti Concilii reformatur antiquum ius, roboratur Eccleſia, reguntur, & gubernantur fideles; hodie enim Sacrum Trident. Concilium eſt candelabrum in medio poſitum, vt luceat omnibus, qui in Eccleſia ſunt, lucerna ardens ante Pōtificis ſedem, vt de ea omnes poteſtates in Eccleſia lumen accipiant, Euangelium Spiritus Sancti, cuius vox, ardor, & deſiderium Animarum auditur, & admiratur; igitur eò nil ſanctiùs, nilq; meliùs, quarè ne poſſit tergiuerſatione celari, interdictum eſt gloſſare, commentaria edere, & explicationes emittere, etiam in fauorem, & robur dicti Concilii, & ſi quod dubium ineſit ad S. Congregat. ad hoc ſpecialiter inſtitutā, tāquā ad eius interpetrē recurrendum, quod non intelligitur de interpetratione, quæ fit in ſcolis, docendo Barboſ. *De Epiſcopo. Alleg.* 50. *n.* 133.

De Epiſcopo non eligendo, ſi fuerit illegitimus, & naturalis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eligi non poteſt ſi ſit filius illegitimus, & naturalis.*

Impotentia LXXXXII.

1 NON poteſt quis in Epiſcopū eligi ſi ſit filius illegitimus, & naturalis moribus, vitaque turpis, atque doctrina imbecillis, ex Trident. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 1: idipſum ſtatuit Greg. 11. Conſt. 8. incipit: *Et ſi à Sacris*, 3. *idus Nou.* 1374. Quamplurima extant Eccleſiaſtica idiomata, quoad illegitimos, nè ad dignitatès aſcendant, vt videre eſt apud Barboſ. *in Summ. Apoſt. deciſ. V. Illegitimus.* Ratio tandem præcipua eſt, quia filii ſuorum Parentum ſunt imagines, eorumq; actiones imitari conantur, incontinentiam, vt plurimum illorum ſequuntur, & ſcandalo ſunt Populo, & hominibus, indè eſt quod iure ordinario interdicuntur eligi, & aſcendere ad dignitates, & prælaturas. Vide retrò *Impotent.* 78. & 79.

De Epiſcopo non eligente ſibi in Confeſſarium Sacerdotem non approbatū, ſeu nō Curatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt eligere ſibi in Confeſſarium Sacerdotem non approbatum, ſeu non Curatum.*

Impotentia LXXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus ſibi eligere in Confeſſarium Sacerdotem non approbatum, ſeu non Curatum. Ita cum Suarez, in 3. P. D. Thom. diſp. 28. ſect. 4. num. 11. vbi alios refert, Barboſ. De Epiſcopo Alleg. 54. num. 14. cõtra Valerium tenentem Poſſe, ex Cap. Ne pro dilatione, ſed facti controuerſiam abſtulit Gregor. XV. vt dixi Poteſt. 133. cum Diana, hic tract. 4. reſol. 3. Ratio quia Trident. correctorium iuris antiqui, requirit Confeſſarium eſſe approbatum, vel Curatum, quod nõ derogat Priuilegio Epiſcoporum, ſed exigit idoneitatem ſaltem generalem approbationẽ pro omnibus Secularibus. Quare cum Epiſcopus ex priuilegio debet eligere idoneum, tenetur eligere approbatum, ſeu curatum, ita ſentiunt multi apud Dian. in Summ. V. Epiſcopi Iuriſdictio, num. 58.

Cõfirmatur hucuſque dictum ex illo S. Congregat. Decreto 24. Septembr. 1655. ſub Alex. 7. vbi inter alias propoſitiones prohibitas eſt hæc: (*Qui beneficium curatum habet, poteſt ſibi eligere in Confeſſarium Sacerdotem ſimplicem non approbatum ab Ordinario*) At Epiſcopus habet beneficium curatum, curamque Animarum; igitur, &c. Adde propoſitionem hanc prohibitam eſſe propter ſenſum, & opinionẽ, quam habebant DD. *in d. Cap. Ne pro dilatione*, de omnibus illis ibi recenſitis, ideoque ſi eorũ opinio erat probabilis, modo improbatur. — Diceſ in electione cenſeri approbatum. Dicamuſ ipſe quod ſi nõ, ecce. Imò contra Ricc. *in Praxi dec. 148. num. 2.* ait, eſſe deciſum de Sacerdote non ſibi ſubdito. Gau. *Ench. V. Epiſcopus num. 14.*

De Epiſcopo non eligente laicum, vel clericum coniugatum, aut bigamum in Vicarium generalem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt eligere in Vicarium generalem laicum, vel Clericum, aut Bigamum.*

Impotentia LXXXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus eligere in Vicarium generalem laicum, vel clericum coniugatum, aut bigamum. *Ita* ſentiunt quamplures, apud Barboſ. *De Poteſt. Epiſcopi, Allegat. 54. num. 15.* Ratio; quia laici coniugati, & bigami excipiuntur aſſumi ad dignitates, vt toties replicaui ſuperioribus dictis; ex quarum exceptione inſurgit Impotentia in Epiſcopo, vt poſſit illos eligere, ita diſcurrit, ex multis iuribus Vulpe *in Praxi Fori Eccleſ. cap. 40. num. 21.* Suadetur quoque, quia improbum eſſet cle-

ticos à laicis iudicari, contra immunitatem, tot per canones deciſum, pręcipuè in *Bull*.cœnæ. Neque decens eſt clericum coniugatum iudicatum exercère, ob eius incontinentiam, & fortiùs ſi eſſet bigamus. Neq; à Monacho abſque Abbatis licentia, & Sacr. Congregat. inconſulta, prout ſępè decidit in loco controuerſię, apud Laurentium de Franchis, *Quaſt*. 128. *Mihi, pag*. 48. Quod magis locum habet in Mendicantibus, Papa inconſulto, apud Azor. & Sbroz. *lib*. 1. *quaſt*. 40. refert Barboſ. *d. loco*, & quia totum hoc de iure poſitiuo procedit, nulli fas erit dubitare poſſe Impotentiam Epiſcopi ſubueniri à Summo Pontifice, vt ipſe innui *Prior. part. De Vicario*, *Poteſt*. 111. *& De Laicopoteſt*. 179, *atque De Fiſco, poteſt* 215.

De Epiſcopo non erigente Eccleſiam in Collegiatam, Cathedralem, vel Metropolitanam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt erigere Eccleſiam in Collegiatam, Cathedralem, vel Metropolitanam.*

Impotentia LXXXXV

1 NON poteſt Epiſcopus erigere Eccleſiam in Collegiatam, Cathedralem, vel Metropolitanam, ita docetur ab Azor. *Inſt. Moral. P*. 2. *lib*. 5. *cap*. 29. *quaſt*. 25. apud quem cōſtat clarè quòad Collegiatam, Eccleſiam, & Cathedralem, *ex Decreto Sacr. Congregat*. 27. *Ian*. 1616. declarante ſolius Pontificis eſſe tale munus abire, & de Metropolitana habetur expreſsè, *ex Cap. Ne Sede Vacante*. Quid autem ſit de erectione Eccleſię in nouam Parochiam dixi P. *Pr. poteſt*. 186. Firmant poſitam reſolutionem dicta à Barboſ. *in Summ. Apoſtol. deciſ. collect*. 272. vbi de Eccleſiis Archiepiſcopalibus, & Epiſcopalibus erectis à diuerſis Summ. Pōtificibus, puta Senenſem Eccleſiam in Archiepiſcopalem erectā *à Pio* 2. Bononienſem *à Gregor*. 13. Firmanam, à *Sixto* .v. In Epiſcopalem, Lauritanam, Montis Alti, & Tolentinam *à Sixto*.v. S. Saturnini in Prouincia Marchiæ ab eodem Sixto, ſicque de ſingulis, ex quibus apparet Impotentia Epiſcopi.

De Epiſcopo non erigente nouas dignitates, putā Archidiaconatum, Archipresbiteratum, & ſimiles.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt erigere nouas dignitates, puta Archidiaconatum, Archipresbiteratum, & ſimiles.*

Impotentia LXXXXVI

1 NON poteſt Epiſcopus erigere nouas dignitates, putà Archidiaconatum Archipresbiteratum, & ſimiles, ita notat ſic DD. apud Imola. *in Cap. Cum accessiſſent, num.* 4. Ricc. 1. *edict. elecij.* 382. vt fusè notauit Barbosa. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 68. *num.* 12. verùm ipſe concordat diſſonas opiniones ſic: Vel dignitas eſt omninò noua in Eccleſia, ſicque abſque Papæ licentia non poteſt Epiſcopus creare. vel iam inſtituta in Eccleſia vniuerſali quales ſunt dictæ ſupra, ſicq; ait: poſſe cum concilio Capituli illã creare. Nõ eſt tamen recedendum à Sent. negatiua cum praxi. De ſuppreſſis autem non authoritate Eccleſiæ, ſed defectu præbendarum, vel alio ſiniſtro euentu, non eſt cur Epiſcopus non poſſit denuò reſurgere, quia ſic non nouitèr, ſed antiquas ſuffocatas reuocare diceretur.

De Epiſcopo non explorante Virginum voluntatem intra ſepta Monaſterij, ſed extrà in feneſtella.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt explorare Virginum voluntatem intra ſepta Monaſterij, ſed in feneſtella.*

2 *Sed num liceat Epiſcopo clauſuram ingredi prætextu dandi habitum, vel ad Profeſſionem recipiendi?*

Impotentia LXXXXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus explorare Virginum voluntatem ad profeſſionem intra ſepta Monaſterii, ſed in feneſtella ex variis S. Congregat. deciſionibus, apud Fuſcum, *De Viſitat. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 40. Gavant. *V. Monialium profeſſio num.* 14. & 15. & quia de Poteſtate exploratiua egi *Prior. part. poteſt.* 208. hìc de ingreſſus impotentia ad talem explorationem; & abolitis antiquis opinionibus, conſtat ex variis deciſionibus roborantibus decretum Trident. *ſeſſ.* 25. *De Regul. & Monialibus cap.* 13. ex quibus nulla reſtat difficultas, nec dubitandi locus, præſertim poſt nouiſſimam Alex. 7. conſtitutionem incipit: *Felici,* 3. *Kal. Nouembris,* 1664. in qua ſtrictiùs inhibetur ingreſſus Superiorum viſitatorum, & aliorum, quibus cura Monaſteriorum incumbit.

2 *Sed nùm liceat Epiſcopo clauſuram ingredi, prætextu dandi habitum, vel ad Profeſſionem recipiendi?*

Reſpond. Negatiuè ex *Sacr. Congregat.* 13 *Septembr.* 1583. apud Barboſ. *in Summ. Apoſtolicarum deciſ. collect.* 153. *num* 5. & alia declarat: *in Siracuſana* 16. *Octobris* 1600. in qua adhuc neq; ratione benedicendi, vel conſecrandi Abbatiſſas, velum concedendi, electioni interueniendi, Moniales examinandi in viſitatione perſonali, cũ hæc om-

omnia peragi poſſint ad feneſtellā, prout ipſe oſtendi *Parte priori, poteſtas* 219.

De Epiſcopo non explorante Virginis voluntatem in Monaſterio ad petitionē illius, qui vult illā ducere in vxorē.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt explorare Virginis voluntatem in Monaſterio, ad petitionem illius, qui vult eam ſibi ducere in vxorem.*

Impotētia LXXXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus explorare Virginis voluntatem in Monaſterio ad petitionem illius, qui ſibi vult eam ducere in vxorem. ita deciſum refert Armendar. *in addictione ad Recopil. leg.* Nauar. *lib.* 2. *tit.* 18. *num.* 88. & Campanil. *cap.* 16. *num.* 15. contra hominum malitiam, quæ legis retia perforare enixè ſtudet, quęritque ducere puellas contrà earum libertatem ad ſuum ducere finem, ideò Eccleſia magnoperè vigilans, ſuis prędefinitionibus, & ſtatutis decreuit, & decidit, proùt ſuprà. Quo caſu profeſſionis tempore expectato, ad crates ferreas explorare debet, vel ſi eſſet ſuſpicio; puellam extrahere ad exteriorem Eccleſię locum, vel commodiorem ad explorandum, vt fuſiùs dixi *Priori parte, poteſt.* 208.

De Epiſcopo non exercente Pontificalia, ſi ignoranter fuerit aliqua cenſura irretitus, ſed non tolleratus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exercere Pontificalia, ſi ignoranter fuerit aliqua cenſura irretitus, & conſecratus, ſed non tolleratus.*

Impotentia LXXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus exercere Pontificalia, ſi ignoranter fuerit aliqua cenſura irretitus, & conſecratus, ſed non tolleratus. Ita apud Suarez *De Cenſ. diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 65. *ex cap Gratiæ,* 1. *quæſt.* 1. Ratio quia eſt ab exercitio dictorum Pontificalium ſuſpenſus, donec abſoluatur non poterit ritè ad tale exercitium peruenire, proùt meliùs in ſequentibus patebit.

De Epiſcopo concubinario non exercente Pontificalia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exercère Pontificalia, ſi concubinarius exiſtit, & à Synodo monitus non deſiſtit.*

2 *Sed nùm à iure ſuſpenſus, poſſit à Concilio ſuſpendi?*

Impotentia C.

1 NON poteſt Epiſcopus concubinarius exercère Pontificalia, ſi à Synodo monitus nō deſiſtit. Ratio quia vigore Trid. *ſeſſ.* 23. *De Ref. cap.* 14. ſuſpenditur à Synodo, vt notarunt Auila *De Cenſ. P.* 3. *diſp.* 2. *quæſt.* 2. & Tolet. *Inſtruct. Sacerd. lib.* 1. *cap.* 47. *num.* 8. & quia pœna indita à Concilio eſt in qualitatem concubinatus; ideò ſola incontinentia non ſufficit, ſed requiritur ſi non dum emendatus vitiū exercèret. Nec ſuſpenſio eſt ipſo iure, ſed Iudicis debet expectare ſententiam, hoc eſt à conſtitutis à Synodo, quapropter Synodus Prouincialis habet poteſtatem ſuſpendendi Epiſcopos poſt monitiones non emendatos, ſicque ſuſpenſi poſt ſententiam Pontificalia exercere nō poſſunt. Tandem perſeuerante in concubinatu, ab eodem Concilio denunciatur ad Papam, vt docet Suarez. *De Cenſ. tom.* 5. *diſp.* 31. *ſect.* 5. & concordat cum dictis à me *Priori parte, poteſt.* 236. Reliqui verò Clerici poſt monitionē puniuntur ab Epiſcopo, ex codē cap. Concilii, & *Bull. B. Pij* .v. vt notauit Garc. *De Benef. P.* 11. *cap.* 10. *num.* 187.

2 *Sed nùm à iure ſuſpenſus, poſſit à Concilio ſuſpendi?*

Reſpond. Affirmatiuè cum Tolet. *d. loco, num.* 8. ſicut excommunicatus à iure, poterit, & ab homine excommunicari, ita, & ſuſpendi; Nota tamen dictas pœnas ligare, nè dum Epiſcopos mulieres in domo detinentes, verùm extra domum; de quibus ſemper eſſet ſuſpicio. Quid autem poſſit ſuſpenſus operare. Vide *Priori parte, poteſt.* 210.

De Epiſcopo non exercente Pontificalia in Epiſcopatu à quo fuit translatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exercère Pontificalia in Epiſcopatu à quo fuit translatus.*

Impotentia CI.

1 NON poteſt Epiſcopus exercere Pontificalia in Epiſcopatu à quo fuit translatus, ex multis iuribus apud Flamin. *De Reſig. lib.* 1. *quæſt.* 17. *num.* 19. Fuſcus *De Viſit. lib.* 1. *cap.* 18. *nu.* 10. Quorum aperta ratio eſt, quia iuriſdictio prioris periit in translatione, & acquiſita altera poſterioris; adeòque reſpectu prioris remanſit tamquam alienus, & niſi de licentia Ordinarii loci prio-

prioris poteſt dicta munia habere. Quapropter citati DD. ſua potentiam extendunt ad illum, cui conceſſa fuit dicta facultas exercendi tempore poſſeſſionis, & fauet ratio, quia ſi non valeret principalis, minus valebit commiſſionatus. Iuuant videre dicta de Translatione Epiſcopatus *R. part. poteſt.* 264.

De Epiſcopo non exercente quàplurima in paruis Cõuẽtibus ſuppreſſis, ſibique à Sede Apoſtolica ſubiectis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exercere quamplurima in paruis Conuentibus ſuppreſſis, ſibique à Sede Apoſtolica ſubiectis.*

Impotentia CII.

1 NON poteſt Epiſcopus exercere quamplurima in paruis Conuentibus ſuppreſſis, ſibique à Sede Apoſtolica ſubiectis, in Conſtit. Innoc. x. incipit *Inſtaurata*, ad quam inſurrexeruns quadam dubia, & ad ea iuſſu *Alexandri 7. Reſpond. Sacr. Congr. ſub die 27. Iulij* 1655. apud de Lantuſca *V. Conuentus*, quorum aliquæ fuerunt affirmatiuæ, & faciunt pro potentia Epiſcopi, aliæ negatiuæ, & ad Impotentiam referuntur; videlicet.

2 Epiſcopus in paruis Conuentibus eius curę ſubiectis non poteſt Guardianos, vel Superiores locales, aut familiam collocare.

Nec in nõ ſuppreſſos, aut reſtitutos conuentus cognoſcere, an re ipſa alantur 6. Religioſi.

3 Nec in viſitationibus eorundem aliquid nomine procurationis accipere.

4 Nec quando Superior peruenerit fabricare proceſſum contra Religioſum ibi degentem, & ipſe recognoſcere, niſi conſtiterit cauſa odij, cupiditas, & ſeueritas de Superiore.

5 Neque poteſt prohibere amotionem factam alicuius Religioſi à ſuo Superiore. Hic claritatis gratia ponitur Decretũ citatum, ſub Alex. 7. quod eſt apud Lantuſca *V. Conuentus.*

Decretum S. D. N. INNOCENTII PP. X. *ſuper ſubiectione nonnullorum Conuentuum iuriſdictioni Ordinarij loci tamquam Sedis Apoſt. delegati.*

Vt in paruis Regularium Virorum Conuentibus à Sanctiſſimo Domino noſtro *Innocentio Papa* X. in Conſtitutione, quæ incipit, *Inſtaurata*, primum ſuppreſſis, ac deindè ad ipſius Conſtitutionis limites ob rationabiles cauſas in priſtinum ſtatum regularem reſtitutis, & ipſis Religionibus denuò conceſſis, piè, & religiosè viuatur, ac regularia inſtituta quo exactiùs fieri poteſt, obſeruentur: Sanctitas Sua ex ſententia Sacræ Congregationis ſuper ſtatu Regularium omnes, & ſingulos Conuentus huiuſmodi ſic, vt præfertur, reſtitutos, & cõceſſos in literis ab eadem Sacra Congregatione expediendis nominatim exprimendos, ac perſonas tam regulares, quàm ſæcula-

res

res in eis degentes viſitationi, & correctioni, & omnimodæ iuriſdictioni Ordinarii loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegati, præſentis Decreti tenore plenè in omnibus ſubiecit, ac ſubiectos eſſe declarauit; donec ipſorum redditus quouſque adaucti fuerint, vt in eis commodè ſuſtentari valeant, & cum effectu ſuſtententur duodecim Religioſi ad Apoſtolicorum Decretorum præſcriptum, idque eidem Sacræ Congregationi legitimè conſtiterit, & eius Decreto in ſingulis contingentibus caſibus declaratum fuerit, & non aliter.

Interea verò voluit Sanctitas Sua, vt in eorum ſingulis ali debeant, & re ipſa alantur ſex ſaltem Religioſi probatæ vitæ, ex quibus quatuor ad minus ſint Sacerdotes maturæ ætatis: alioquin gratia reſtitutionis, & conceſſionis huiuſmodi nulla ſit, & inualida, & Ordinarii locorum in illis exequi poſſint, ac debeant ea omnia, quæ in aliis Conuentibus itidem ſuppreſſis per eamdem Conſtitutionem demandantur, perindè ac ſi gratia prædictæ reſtitutionis, & conceſſionis non emanaſſet.

Inſuper, quia multi ſunt Conuentus, in quibus etſi præfixus fuerit numerus Religioſorum ſufficiens ad obſeruantiam Regularis diſciplinæ, & idcirco in ſuppreſſione antedicta non fuerint comprehenſi; nihilominus, ſiue ob redditum diminutionem, ſiue ob Superiorum incuriam, vel malam adminiſtrationem, ſiue ob [illegible] Religioſorum, aut [illegible], vel quamcumque [illegible] prædictus [illegible] non ali[illegible] graui detrimento regularis obſeruantiæ: Sanctitas Sua intendens huic malo remedium adhibere, omnes, & ſingulos eiuſmodi Conuentus, vt præfertur, non ſuppreſſos, cuiuſcumque ſint Ordinis tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationis, & inſtituti, etiam Societatis Ieſu, aut Granciæ, ſeu Membra alterius Monaſterii, exiſtentes intra fines Italiæ, & Inſularum adiacentium, in quibus nunc non aluntur, vel quandocumque actu non alerentur ſaltem ſex Religioſi itidem probatæ vitæ, quorum ad minus quatuor, vt ſupra ſint Sacerdotes maturæ ætatis, eidem viſitationi, correctioni, & omnimodæ iuriſdictioni Ordinarii loci ſimiliter, vt Sedis Apoſtolicæ delegati plenè in omnibus præſentis pariter Decreti vigore ſubiectos eſſe ſtatuit, & declarauit.

Cæterum quoad Conuentus cum pauciori numero, quã duodecim Religioſorum, erectos poſt diem 21. Iunii 1625. & illorum ſubiectionem loci Ordinario, Sanctitas Sua voluit in ſuo robore permanere Decretum ſa. mem. Vrbani Octaui iuſſu editum, cui per præmiſſa aliquatenus derogare non intendit.

Et prædicta omnia, & ſingula in præſenti Decreto ſtatuta, & ordinata voluit plenarium ſortiri effectum, & [illegible] mandauit non obſtantibus omnibus, & ſingulis, quæ in antedicta Conſtitutione voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ die 10. Februarii 1654.

B. Card. Spada.

Loco ✠ Sigilli.

Proſper Fagnanus Sac. Congr. Secr.

De-

Declarationes Decreti Sa. mem. INNOCENTII *Papæ* X. *ſuper ſubiectione nonnullorum Conuentuum iuriſdictioni Ordinarij loci à Sac. Congregatione ſuper ſtatu Regularium editæ, atque à Sanctiſſimo D. N.* ALEXANDRO *Papa* VII. *approbata.*

Poſito Decreto fel. record. Innocentii Papæ Decimi ſuper ſubiectione nonnullorum Conuẽtuum correctioni, viſitationi, & omnimodę iuriſdictioni Ordinarii loci tanquam Sedis Ap. Delegati: contingit dubitari de infraſcriptis.

1 An Epiſcopus in Conuentibus ſuæ iuriſdictioni ſubiectis poſſit Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superiores localeS deputare, & familiam conſtituere.

2 An poſſit Epiſcopus à prædictis Conuentibus Religioſos amouere.

3 An Regulares eorumdem Conuentuum compelli poſſint ab Epiſcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus, & reddendas rationes adminiſtrationis.

4 An Epiſcopus in eiſdem Cõuentibus ſe ingerere poſſit in his, quæ regularem diſciplinam concernunt.

5 An Eccleſiæ dictorum Conuentuum, & Capellæ Granciarum, in quibus degunt Converſi pro agrorum cultura, ab Epiſcopo viſitari poſſint.

6 An ipſę Granciæ, & Conuerſi in eis degentes ſubſint viſitationi Epiſcopi.

7 Quid in Eccleſiis, ſeu Capellis Granciarum, in quibus nullus degit Conuerſus, an ſimiliter ſubſint Epiſcopi viſitationi.

8 An liceat Epiſcopo viſitare Conuentus tam ſuppreſſos, & poſtea reſtitutos, quàm nõ ſuppreſſos ad effectum cognoſcendi, an in illis re ipſa alantur ſex Religioſi.

9 An Epiſcopus viſitans huiuſmodi Conuentus suæ iuriſdictioni ſuppoſitos, aut perſonas in eis degentes poſſit à viſitatis procurationem exigere in victualibus, vel in pecunia.

10 An iuriſdictio Ordinariis locorum tamquam Sedis Apoſtolicę Delegatis attributa in ſupradicto Decreto competat Vicariis Generalibus Epiſcoporum, necnon Abbatibus, & aliis inferioribus Pręlatis proprium Territorium, ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

11 An Prouinciales, & alii Superiores, Regulares poſſint eiuſmodi Cõuentus iuriſdictioni Ordinarii ſubiectos, & Religioſos in illis degentes viſitare, corrigere, & punire, omnemque iuriſdictionem in eos exercere ſicut poterãt ante dictum Decretum.

12 Si Superior Regularis in cauſa præuenerit contra ſubditum degentem in aliquo ex eiſdem Conuentibus Ordinario ſubiectis fabricando proceſſum, vel eum carceri mancipando, an Epiſcopus poſſit huiuſmodi cauſam reaſſumere, ac Superiori inhibere.

13 Si è conuerſo Epiſcopus præuenerit in cauſa contra Religioſum in tali Conuentu commorantem, an Superiori Regulari eo in caſu liceat illum amouere, & in alio Conuentu collocare, & ſi de facto collocauerit, an nihilominus Epiſcopus poſſit cauſam proſequi, ac Religioſum ſic amotum reuocare ad primum Conuentum.

14 Si Prouincialis, vel Superior localis voluerit aliquem ex Fratribus à tali Conuentu remouere, An Epiſcopus prohibere poſſit?

15 Si à Cōuentu primum ſuppreſſo, ac deinde Religioni reſtituto abſint ex aliqua rationabili cauſa, & ad breue tempus vnus, vel plures ex numero ſex Religioſorum ibi degentium, an gratia reſtitutionis ſit nulla, & Conuentus remaneat ſuppreſſus, vt priùs.

16 Quid ſi à Conuentu ſic ſuppreſſo ſimiliter ex cauſa rationabili, & ad modicum tempus abſit aliquis è ſex Religioſis ibi exiſtentibus, an durante tali abſentia, Conuentus ſubiaceat iuriſdictioni Ordinarij.

17 An Religioſo illo redeunte, vel aliàs impleto numero ſex Religioſorum Conuentus recuperet priſtinam exemptionem.

18 Si gratia reſtitutionis Conuentus ſuppreſſi reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formā Decreti cum effectu non alantur ſex Religioſi, & poſtea contingat, vt eiuſmodi numerus impleatur, an gratia reſtitutionis Conuentus reuiuiſcat?

19 Ad hoc, vt gratia reſtitutionis ſit nulla, & Conuentus denuò remaneat ſuppreſſus, propterea quòd in eo non ſuſtententur ſex Religioſi, an debeat procedere declaratoria Epiſcopi ſuper facto præuia cauſæ cognitione.

20 An ab huiuſmodi declaratoria liceat Regularibus ad Sedē Apoſtolicam appellare ad effectum tam deuolutiuum, quàm ſuſpenſiuum.

21 Cum ex Decreti præſcripto quatuor Sacerdotes in his Cō-uentibus degentes debeant eſſe maturæ ætatis, quænam dicatur ad hunc effectum ætas matura.

Sacra Congregatio ſuper ſtatu Regularium ad ſingula dubia ſuperius propoſita, ſigillatim reſpondit.

Ad 1. Non poſſe.

Ad 2. Poſſe ex rationabili cauſa, commonito tamen prius Superiore Regulari, ad quem ſpectat, vt eoſdem Religioſos aſſignet in alijs Conuentibus.

Ad 3. *Poſſe compelli.*

Ad 4. *Poſſe.*

Ad 5. Poſſe.

Ad 6. *Subeſſe.*

Ad 7. *Iudem ſubeſſe.*

Ad 8. *Minimè*, licere, antequam aliunde conſtet de fundamento intentionis Epiſcopi in deficientia numeri conſtituto.

Ad 9. Expedire, vt Sanctiſſimus dominus Noſter decernat, & declaret non licere Epiſcopo talem Conuentus viſitanti quicquā accipere procurationis nomine.

Ad 10. Competere.

Ad 11. Poſſe, ſicut prius, non tamen priuatiuè ad Epiſcopum.

Ad 12. Non poſſe, niſi ex iuſta cauſa, vel non eum videt Superiorem ex odio, vel amore, cupiditate, vel metu, aut ex nimia ſeueritate, vel indulgentia quid durius, aut remiſſius conſtituere, quàm cauſa depoſcit, in quo ipſius Epiſcopi conſcientia oneratur.

Ad 13. Non licere Superiori Regulari Religioſum ab Epiſcopo inquiſitum à loco amouere, & ſi amotus fuerit, poſſe Epiſcopum cauſam proſequi, & illum quibuſcumque remedijs reuocare, etiam inuocato auxilio Ordinarij, & brachio ſæcularis, quibus iu-

cii,

erit, cuiuſcumque loci, in quo Religioſus ille reperiatur.

Ad 14. Non poſſe.

Ad 15. Gratiam ob id non eſſe nullam, ceſſante omni fraude, nec Conuentum remanere ſuppreſſum.

Ad 16. Subiacère durante abſentia.

Ad 17. Recuperare.

Ad 18. Non reuiuiſcere.

Ad 19. Debere ita præcedere, nec ante declaratoriam licere Epiſcopo Conuentus poſſeſſionem apprehendere, aut Religioſos inde expellere.

Ad 20. Licere ad effectum deuolutiuum tantum; non autem ſuſpenſiuum.

Ad 21. Ætatem maturam dici ad hunc effectum completo anno quadrageſimo.

Declarationes ſupraſcriptas Sãctiſſimus Dominus noſter ad ſe relatas approbauit, & ab omnibus, ad quos pertinet, obſeruari pręcepit, contrariis quibuſcumque non obſtantibus. Datum Romæ die 27. Iulii 1655.

B. Card. Spada.
Loco ✠ Sigilli.
Proſper Fagnanus Sac. Congr. Secr.

De Epiſcopo non exigente charitatiuum ſubſidium ab Eccleſijs exemptis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exigere charitatiuum ſubſidium ab Eccleſijs exemptis.*

Impotentia. CIII.

1 NON poteſt Epiſcopus exigere charitatiuum ſubſidium ab Eccleſiis exemptis, præſertim plena exemptione. Ita ſuſtinent Cochier. *De Iuriſd. Ordinaria in exemptos. P. 4. quæſt. 9.* & de Franchis *in Controu. inter Epiſcopum, & Regul. quæſt. 21,* vbi atque extendit caſum ad clericos pauperes, Quorum ratio eſt quia exactio non debet tanti põderis eſſe, vſque ad minorandum victum pauperum Clericorum. Caſus verò propoſitus recurrit in fauorem exemptionis; ratione cuius non tenetur Eccleſia dare charitatiuum ſubſidium, ſicut cæterę Eccleſiæ ſibi pleno iure ſubiectæ, de quibus egi *Prior part. poteſt. 220. & 225.* Dixi pręſertim, ad ſignificãdum eſſe quaſdam Eccleſias, & perſonas quadam ratione exemptas, alias verò omni ratione, de quibus in inferioribus dicam, & dixi P. *prior. poteſt.* 204. quod ſi valet exemptio in illis aliquo iure, magis pręualebit in illis, omni iure, ſic Bellett. Alex. de Nouo *Conſil.* 57. *num.* 1.

De Epiſcopo non exigente quartam decimarũ, ab Eccleſijs inferioribus, ſeu Monaſterijs.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exigere quartam decimarum de Eccleſijs inferioribus, aut Monaſterijs.*

Impotentia CIV.

1 NON poteſt Epiſcopus exigere quartam decimarum ab Eccleſijs inferioribus, aut Monaſterijs. *Ita tenet* Cochier, *P. 5, quaeſt. 15. & 16. num. 6.* Abb. & Beſtachin. *Tract. De Epiſcopo, lib. 4. P. 3. quaeſt. 55. num. 80.* Quorum ratio eſt, quia de iure communi, (quidquid ſit de particulari cuiuſdam Diœceſis) tale ius ſolũ Curatas Eccleſias reſpicit, prout ipſe loquutus ſum *Pr. part. poteſt. 200.* iuuatque videre ſequentem *Impotentiam.*

De Epiſcopo non exigente portionem Canonicam de locis exemptis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exigere portionem canonicam de locis exemptis.*

Impotentia CV.

1 NON poteſt Epiſcopus exigere portionem Canonicam de locis exemptis. Ita ſtatuentibus pluribus diplomatibus SS. Pontificum, vt notaui *Priori parte, poteſt. 202.* nam ceſſant illæ rationes in locis exemptis, ob fauorem Eccleſiarum, quarum exemptio derogat iuri communi, & annullat ius exactiuum in Epiſcopis. *Ita* DD. communiter apud Alfonſum de Leone, *De Officio Capellani quaeſt. 41. prax. 6, num. 1.* Conſulito autem *Priuilegia Regularium Poteſt. 1018,* ſimulque, Priuilegia quorumdam teſtamentorum, ratione quorum non poteſt Epiſcopus exigere portionem per S. Canones conſtitutam.

De Epiſcopo non exercente iuriſdictionem in Regulares exemptos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exercère iuriſdictionem in Regulares exemptos.*

Impotentia CVI.

1 NON poteſt Epiſcopus exercère iuriſdictionem in Regulares exemptos. Rationes, & iure præcipuo ipſis à diuerſis Sũm. Pontificibus conceſſo, vt dixi *Pr. P. poteſt. 110, num. 2.* Quapropter

ter Cænobia, cunctaque Monaſteria vtriuſque ſexus de claustro communi ſubiecta exuerat Epiſcopis, in quorum diœceſibus ſita erant, *ex Cap. Abbates; & Cap. Monaſteria*, vt notat *Mendoſ. De Signatura gratia*. Hodie tandem vigore diplommatum Eccleſiaſticarum dicta Cænobia, & Monaſteria Regularium ſublata, & exempta ſunt ab *Epiſcopis*, translato iure Episcopali, ad ipſos Regulares, vt docuit Nauar. *De Priuileg. conſil.* 23. qua ratione Prouincialis ſuccedit loco Epiſcopi, & dicuntur habere iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in eorum ſubditos. Superiores verò locales tanquam Parochi ſubſtant directioni, & regimini

Prouincialium. Quapropter Epiſcopus amplius non poteſt admittere ad profeſſionem Monaſticam Abb. *in Cap. porrectam, num.* 11. *De Regul.* Nec diſpenſare cum Regulari, vt tranſeat ad minus ſtrictam Religionem, Angelus *V. Relig. n.* 36. Nec elargiri facultatē Regulari eūdi ad ſtudia, abſque Superioris licentia, Gloſſ. *in Cap. poſitione, cap.* 2. *Ne Clerici.* Nec vt Religioſus ſit teſtamentorum executor, Bald. *in Rubrica, De Maior. & Obed.* Nec aſſumere Monachum in ſuū procuratorem abſq; Abbatis licentia, Sanch. *tract.* 2. *lib.* 6. *cap.* 13. De Poteſtate tādem Epiſcopi erga Regulares, dixi abundè *Pr. part. poteſt.* 196.

De Epiſcopo nil faciente, ſeù non diſponente de fructibus perceptis translatus ad alium Epiſcopatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nil poteſt facere, ſeù diſponere de perceptis fructibus, translatus ad alium Epiſcopatū.*

Impotentia CVII.

1 NON poteſt Epiſcopus facere, ſeù diſponere de perceptis fructibus, translatus ad alium Epiſcopatum, ita *Iu* riſconſul-

ti Paul. *conſil.* 337. & Barbat. *Cleric.* § 8. *num.* 6. Senſus impotentiæ refertur ad fructus perceptos, ſeù res emptas, vigore officii, non verò perſonatus, de quibus dixi *Pr. part. poteſt.* 263. vt ſunt libri, paramenta, ornamēta, Argentaria, ſuppellectiles, quæ omnia dicuntur ex redditibus Epiſcopatus emi, & relinqui debent in priori Epiſcopatu, & non transferri vnà cū Epiſcopo tranſlato. Tum quia illi fructus ſub-

ſunt

ſunt dominio Eccleſię, de cuius redditibus, & capitale empta fuere dicta bona. Tum etiam quia translatio refertur ad ſolam perſonam, & alia bona vigore perſonatus acquiſita, de quibus pariter egi Poteſt. cit. quę poſſunt transferri, & transportari, immò & teſtari, vt docuit Sotus De Iuſtitia lib. 10. & magis De Monacho ſolam habere adminiſtrationem, proprietate, & dominio, penes Eccleſiam reſidentibus, vide Summ. Dian. V. Votum. n. 5.

Hic ſubnectere placuit. Quid nomine ſpoliorum ab Eccleſia, & dico Epiſcopum ad aliam Eccleſiam translatum non poſſe ſpoliare illam ſupradictis ornamentis, neque ſupellectilibus domeſticis, vt voluit B. Pius .v. incipit: *Romani Pontificis*, *ann.* 1567. Neque bonis clericorum non excedentium ſummam docatorum 30. Paul. v. incipit *in Eminenti*, 1606. & Sixtus .v. *in Conferendis*, 1590.

Bona verò ſpoliorum propriè ſunt illa à perſonis Eccleſiaſticis diſpoſita de Eccleſia abſque licentia Sed. Apoſtol. Paul. 3. *Conſt.* 29. & 49. ac Pii .4. *Conſt.* 8. Vel acquiſita ob illicitam negotiationem B. Pio .v. *Conſt.* 19. Vel relicta illegitimis Paul. v. *Conſt.* 14. Vel bona Regulatium; morientium extra reſidentiam; Pii .4. *Conſt.* 90. Vel denique fructus beneficiorum Italiæ, quę vocant Sedi Apoſtol. ex Pio .4.

De eo, qui Epiſcopatum acceptare non poteſt quando votum ingrediendi Religionem emiſit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus fieri non poteſt ille, qui habet votum ingrediendi Religionem niſi eo adimpleto.*

Impotentia CVIII.

1 NON poteſt quis fieri, ſeù acceptare Epiſcopatum habens votum ingrediendi Religionem eo non adimpleto, ita ex *Cap. Per tuas*, 10. *De Voto.* Ratio quia licet tranſiret à Religione ad Epiſcopatum, tamẽ voti adimpletio nõ impeditur, quod ſi verumque adimplere poteſt, id fieri oportet; Idipſum ſi factus Epiſcopus regrederetur, teneretur ad Religionem redire, *ex Cap. Prauenit in* 2. *De Iuramentis.* & *Cap. Veniens*, *De Regularibus.* *Ita refert*, & ſequitur Barboſa, *De Officio*, & *Poteſt. Epiſcopi*, *Alleg.* 53. *num.* 25. & 26.

De Epiſcopo non habente ius eligendi, ſeu conferendi Beneficia in menſibus Apoſtolicis pro alternatiua, adhuc facta reſidentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt habere ius eligendi, ſeù conferendi Beneficia in menſibus Apoſtolicis, adhùc facta reſidentia.*

Impotentia CIX.

1 NON poteſt Epiſcopus habere ius eligendi, ſeù conferendi Beneficia in menſibus Apoſtolicis alternatiuis, adhùc facta reſidentia. Ita non pauci Iuriſconſulti apud Barbos. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 53. *num.* 38. & quia ratio fundata pendet ab explicatione, ideò ſcito: Epiſcopum de iure ordinario habuiſſe ius conferendi omnia beneficia Eccleſiaſtica in ſua Diœceſi conſiſtentia, *ex Cap. Ab exordio* 35. *diſt.* in omnibus menſibus, per iura aſſignata à Gomeſ. *De Expect. num.* 3. *&* 8 apud Zerol. *in Praxi Epiſcopali V. Beneficia,* §. *Ad ſecundum*; hodiè tamen hæc amplitudo iuris fallit per regulas Cancellariæ, quibus ſolum conceditur Epiſcopis poſſe conferre Beneficia vacantia in quatuor menſibus, qui ſunt in quolibet ternario menſium incipienda à Ianuario. Erunt igitur menſes Epiſcopales Martius, Iunius, September, & December. Quando tamen Epiſcopus obtinuerit à Papa alternatiuam cum onere reſidendi, tunc erunt ex *Bull. B. Pij V.* 6. menſes Papales, & 6. *E*piſcopales tali ordine. Ian. Papalis, Febr. Epiſcopalis, ſicque deinceps: Ex quo in alternatiua *P*apales erunt, *I*an. Martius, Maius, Iulius, September, & Nouember. — Epiſcopales verò Febr. April. Iun. Auguſt. October, & December. In quibus videtur menſes Iun. & Decembr. eoſdem ſemper eſſe in omni alternatiua, qui extra illa, & dicuntur menſes fixi. Martius autem mutatur in Febr. & Septēber in Aug. & dicūtur varii. — Apoſtolici verò fixi ſunt Ian. Maijus, Iulius, & Nouember.

Regula ceſſationis menſium Apoſtolicarum, & Ordinariorū hæc eſt, in media nocte vltimi diei menſis, pro qua ſtandum horologio Parochiæ, hoc eſt ſublimiori, de quo non ambigitur, & vbi non erit horologium, ſtandum Galli cantui, vel meliùs teſtimonio plurium, ita docuit Ioſeph Peruſina, & alii, quos citat, & ſequitur Dian. *P.* 4. *tract.* 3. *m.* 19.

Quibus omnibus notatis controuertitur apud *Metrob. in Praxi*

xi Prælat. 23. *dub.* 2. An Epiſcopus accepta alternatiua habeat ius eligendi in menſibus fixis, & ſemper Apoſtolicis, & Reſolutio habetur negatiua. Ratio quia nulla data reſidentia habet Epiſcopus menſes fixos, Iun. & Decembrem, in quibus adhuc nulla facta reſidentia poteſt conferre dignitates, & beneficia, ideo data quacunque alternatiua, & reſidentia nullum habet ius in menſibus fixis, & Apoſtolicis.

Conformiter dictis 4. notantur Regulæ alternatiuæ poſt acceptam in dataria.

Prima. In menſe Apoſtolico non incipit uſus illius, niſi eo tranſacto, ſed in menſe Ordinarii.

Secunda. Menſes Aprilis, & Octobris ſemel facti *Apoſtolici* propter abſentiam Ordinariorum, ſic ſemper remanent, quamuis Epiſcopus de nouo reuerteretur.

Tertia. Mẽſes Febr. & Auguſt. ſemel facti Apoſtolici propter abſentiam Ordinariorum, tales eſſe non deſinunt, reuertente Ordinario.

Quarta. Menſes Iunii, & Decembris nunquam ſunt Apoſtolici, etiam ſi nunquam Ordinarius reſideret. *Hæc* Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 33. *à num.* 38. cui adhærent deciſiones Rotæ *ſub* 10. *Aprilis* 1617. & Conſt. Vrb. 8. incipit: *Sancta Synodus* 17. *Decembris* 1627.

De Epiſcopo nil immutante in ea Puella, cuius Profeſſio facta fuit in Monaſterio abſque debitis explorationibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nil poteſt immutare, vel irritare in ea Puella, cuius Profeſſio facta fuit in Monaſterio abſque debitis explorationibus.*

Impotentia CX.

1 NON poteſt Epiſcopus aliquid immutare, vel irritare in ea Puella, cuius profeſſio facta fuit in Monaſterio, abſque debitis explorationibus. *Ita* Lezana *Cap.* 14. *num.* 20. & Tambur. *De Iure Abbatiſſ. diſput.* 6. *quæſt.* 3. *num.* 6. Rationes adducuntur, Eo quia tales explorationes volitæ à Trident. *ſeſſ.* 25. *De Regul. cap.* 17. non ſunt ad ſubſtantiam, & Profeſſionis eſſentiam, ſed ſedandas lites, peracta profeſſione, ad congruentias, decentiamque ſtatus. Sciendumque ipſam, Religionis oneribus, nec non Monaſterium recipere paratum.

tũ, enimverò Nouitiatus inſtitutio eſt, vt probet, & pbetur, Nouitius qđ ſufficiẽter cõſtat pro validitate ſuæ profeſſionis, ex Monialium votis, & ipſa volente profiteri. Accedit prçterea, quod ſi non Epiſcopus, ſaltèm Abbatiſſa, vel eius magiſtra ſupponitur munus illud obire. Vnum reſtat notare: explorationem ſcienter relictam, non ſine graui culpa Epiſcopi tranſire, quia violatur Tridentini preceptum. — De modo tandem explorationis faciendç, egi *Pr. part. poteſt.* 208.

De Epiſcopo non incidente in caſus à ſe reſeruatos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt incidere in caſus à ſe reſeruatos.*

Impotẽtia CXI.

1 NON poteſt Episcopus incidere in casus à se reseruatos. Ita Mauritius, Alzedo, *De Precell. Epiſcopi*, P. 1. *cap.* 3. *n.* 125. & *Alii*, quos refert Barbos. *De Epiſcopo, Alleg.* 52. *num.* 1. Ratio cuiusmodi *I*mpotentiç, seù melius non incurſionis eſt eminentia, & poteſtas, quam habet Episcopus ferendi leges, & reſeruandi, ligandi ſubditos, tamquã caput: ſuam maeſtatem, & potentiam exercendo, ex quo nullus Legiſlator, seù Superior dicitur ligari ſuis à se emiſſis legibus, nec ſupponi illis, niſi quantum ad exteriorem obſeruantiam, ad quam via directiua, dirigẽdo ſubditos tenetur, quod habet locum in foro exteriori: hic autem eſt ſermo de foro interno, quod homo non iudicat.

De Epiſcopo non indulgente, vt quis ante annum 14. obtineat beneficium ſimplex.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt indulgère vt quis ante annum* 14. *obtineat beneficium ſimplex.*

Impotentia CXII.

1 NON poteſt Episcopus indulgère quempiam ante annum 14. obtinère beneficium ſimplex, ſub nullitatis collatione, ex S. Congregat. apud Armendar. *in Add. ad recopil. legum*, Nauar. *lib.* 1. *tit.* 18. *L.* 7. Vbi docet nõ teneri obtinens beneficium ſimplex compleuiſſe præfatum annum, ſed ſufficit incepiſſe, ex eadem S. Congregat. *in Vna Adrian.* 22. *Nou.* 1604. & notat Barboſ. *in Summ. Apoſt. deciſ. V. Beneficium ſimplex*, *collect.* 64. *num.* 1. & 2. Quæ omnes deciſiones ſectantur determinatum à Trident. *ſeſſ.* 23. *De Ref. cap.* 6. *I*mmò prohibitio facta ne dum habet locum pro obtinendo beneficio per viam præſentationis,

electionis, vel alterius cuiuslibet prouiſionis, docent DD. propter verbum generale: *Obtinēre. Ita* Mendoza, *in Tract. De Minori ætate, cap. 4. num.* 17. & quia abundè dixi De Collatione Beneficiorum, *Pr. part. à poteſtate* 73. ideò ſatis.

De Epiſcopo non indulgente Matrimonium contrahi abſq; Parocho, & Teſtibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt indulgēre Matrimonium contrahi, abſque Parocho, & Teſtibus.*

Impotentia CXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus indulgēre Matrimonium contrahi abſque Parocho, & teſtibus. *Ita* DD. infrà, quorum ratio, quia Trident. diſpoſitio, *Seſſ.* 24. *De Sacram.* Matrim. *cap.* 1. irritat, ceſſat, & annullat Matrimonia Clandeſtina facta, videlicet abſque Parochi preſentia, & benedictione, nec quoad hoc ſūmittitur iudicio, & prudentiæ Epiſcopi, veluti fecit pro denunciationibus, quidquid ſit de Matrimonio ante Tridentinum, modò autem ſubſtantialitèr, & eſſentialitèr requiritur Parochus, cum Teſtibus ad validandum contractum matrimoniale, in quo ſtat Sacramētum, quarè aliàs factum erit irritum, inane, & nullius roboris, atque adeò iterandum; ex quibus omnibus inſurgit *Impotentia* in Epiſcopo ad indulgendum Matrimonij celebrationem abſque præfatis Parocho, & teſtibus.

Nec dicas Epiſcopum diſpenſare poſſe data vrgenti neceſſitate, putà in mortis Articulo pro legitimandis filijs, ad maiorem Cōſcientiæ tranquillitatem, Non inquam, quia Concilium irritat actum non ſeruata forma tradita de pręſentia prędictorum. *Ita* communiter DD. apud Hurtado in *ſimili tractatu, diſp.* 5. *diff.* 3. Nec iterum dicas actum validum eſſe ob contrahentium efficientiā; etenim ſola cauſa efficiens non ſufficit abſque formali ad validandum actum, ideò dato conſenſu contrahentium, tamquam cauſa efficiens, dari debet forma ab Eccleſia volita, & neceſſariò requiſita, quæ eſt ſolemnitas *Parochi*, & teſtium, in quo ſtat validitas contractus formalis, hoc eſt acceptus ab Eccleſia; pro validitate Matrimonij; ait enim Parochus, 2
Ego vos coniungo, igitur abſque Parocho coniungente, correlatiuus contrahentium conſenſus non ſufficit.

Quod & ſi verū in iure ſit, Matrimonium celebratum abſque 3
pręfata forma, iterum debere replicari eadem forma, cum iiſdem Parocho, & teſtibus. Quid erit de Matrimonio celebrato coràm pręfatis occultè, ſed abſque conſenſu contrahentium; num erit iterandum coràm iiſdem? Variæ ſunt opiniones, apud Bonac. *de Matrim. quæſt.* 2. *P.* 9. *num.* 10. vbi vnà cum claſſioribus negatiuè reſpondit; adeoque non eſſe iterandum coràm dictis.

De

De Epiſcopo non indulgente, vt quis cum Excommunicato communicet.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt indulgere, vt quis cum Excommunicato communicet.*

Impotentia CXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus indulgere, vt quis cum excommunicato communicet. Ita tenent *Ioan. Andreas, De Sent. excommunicat. in Cap. Cum desideras*, Soncin. & Alii. Ratio quia hæc ſuſpenſio, ſeù effectus excommunicationis diuiſio, non eſt in manibus Epiſcopi, ideò vana, & irrita fuiſſet indulgentia ab ipſo conceſſa communicandi cum excommunicato, tanto quod nec ipſe poſſet cum à ſe excommunicato communicare, abſque incurſione excommunicationis minoris à iure fulminatæ contra communicantes in crimine criminoſo, apud Couar. *in Cap. Alma Mater*, & Henriq. *in Summ. lib. 13. §. 4.*

Non deſunt tamen caſus, quibus licet communicare cum huiuſmodi cenſura ligatis; extra quos currit præfata impotentia vt communiter docent DD. apud Tolet. *Inſtruc. Sacerd. lib. 1. cap. 11. à num. 1.* ex mente D. Thomæ, 4. *D. 8. art. quæſtiuncula 1.* Suntque dicti caſus in hoc verſiculo contenti.

Vtile, Lex, Humile, Res ignorata, Neceſſe.

Vtile — hoc eſt allocutio ſpiritualis ad vtilitatem excommunicati, vt ſibi conſulat.

Lex — hoc eſt, v. g. Mulier poterit de lege maritali reddere debitum, alloqui, & veſci cum Marito:

Humile — hoc eſt famulatum, & vſum ſeruorum, & filiorum nõ eſſe denegandum excommunicato.

Res ignorata — hoc eſt quando quis neſciret cum quo loqueretur, eſſe excommunicatum.

Neceſſe — hoc eſt occurrente graui neceſſitate, putà Conſilii, Refugii, Eleemosynæ petendæ, vel donandæ, extra quos caſus, nec licet communicare, nec Epiſcopus diſpenſare poteſt. De celebrante autẽ ſcienter coram excõmunicato, vide *E. pp. pot. 159. num. 3.*

De Epiſcopo non ingrediente Monaſteria Monialiũ extra caſus nõ neceſſarios.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nõ poteſt ingredi Monaſteria Monialium in caſibus non neceſſariis.*

Impotentia CXV.

1 NON poteſt Epiſcopus ingredi Monaſteria Monialium in caſibus non neceſſariis, ex Bull. Greg. 13. incipit *Dubiis* 2. *Decembris* 1581. ſub pœna ſuſpenſionis pro prima vice, & ab ingreſſu Eccleſiæ, pro ſecunda, à Diuinis, & pro tertia, ſub excommun. ipſo facto incurrenda, etiam ſi ſit Cardinalis. Referunt Filiuc. *Inſt.* 17. *num.* 167 & Rayn. *cap. in ſupra* 30. & quia de hoc caſu ſum *Priori* parte loquutus *poteſt.* 119. extra quos non licet abſque pœnæ incurſu ingredi.

Nõ nego tamẽ, poſſe Epiſcopũ, seù alii Superiores ingredi in illis caſibus, in quibus, & poſſunt alius licentiam præſtare, idque abſque pœnarum incurſione, vt notauit Barbos. *De Officio, & Poteſtate Epiſcopi, Alleg.* 112. *num.* 43. ex præfatæ Bullæ tenore, cui acceſſit nouiſſima Conſtitutio Alex. 7. incipit: *Felici*, cuius memini ſupra *Imp.* 97. De Muliere autem nobili ingrediẽte vigore Breuis, vide ſupra *Impot.* 34. *num.* 4. *fol.* 38.

De Epiſcopo non ingrediente Monaſteria Monialium Regularibus ſubiecta, extra caſus de Clauſura.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ingredi Monaſteria Monialium Regularibus ſubiecta, extra caſus de clauſura.*

Impotentia CXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus ingredi *Monaſteria* Monialium Regularibus ſubiecta, extra caſus de Clauſura, vt in quil. [illegible] *part. poteſt.* 268. [illegible] quia, & *Epiſcopi* includuntur in prohibitione Decreti Concilii Trident. *ſeſſ.* 25. *De Ref. cap.* 5. vt notauit Nauar. & refert Pamb. *De Iure Abbatiſſ. diſp.* 24. *quæſt.* 9. *num.* 1. & eſt à Sacra Congregatione deciſum, 10. Maii, 1631. vt notauit Barboſ. *De Offic. & Poteſt. Epiſcopi Allegat.* 102. *num.* 42. Adeoque pro Epiſcopis, ſi requiritur licentia Superiorum, quorum intereſt in ſcriptis ad ingreſſum Idipſum de Monaſteriis exemptis propriis, & in aliena Diœceſi, nec ingredi poſſet ſeptâ ſine licentia Epiſcopi prohibentis in Synodis, vel edictis.

De Epiſcopo non ingrediente Religione approbatam abſque Papæ licentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ingredi Religionem approbatam, abſque Papæ licentia.*

Impotentia CXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus ingredi Religionem approbatã, abſque Papæ licentia, nec vouere

re illā ingredi, & exequi: Ita docent Valer. & Reginal. *in Praxi Fori Pœnitent. lib.* 18. *num.* 377. apud Menoch. *De Arbitr. caſu* 433. Ratio quia non licet à dignitate Epiſcopali, quæ eſt altior ſtatu Religioſorum recedere; & ſicut perfectio eſſet deſiderare, & accedere ad Epiſcopatum, iuxta monitum Pauli ad Timoth. 3. *Si quis Epiſcopatum deſiderat, bonū opus deſiderat.* Ita imperfectio ab illo recedere. Nec votum eſſet laudabile, quia non de meliori bono, cùm Religio ſit minus bonum, quàm Epiſcopatus.

De Epiſcopo non imponente, penſiones Eccleſijs abſque Capituli conſenſu.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt imponere penſiones Eccleſijs abſque Capituli conſenſu.*

Impotentia CXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus imponere penſiones Eccleſijs, abſque Capituli conſenſu. Ita tenent Rebuff. *De Pacificis Poſſeſſionibus, num.* 108. Abb. *cap.* 3. *in D. Paſtoralis*, & probant; quia Episcopus non poteſt alienare, abſque debitis ſolemnitatibus, at penſionem imponere Eccleſiis, eſſet ſapere de alienatione, ideo hæc apud dictos Authores.

De Epiſcopo non inquirente de Viſitatione, facta præſcriptione 40. Annorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt inquirere, de Viſitatione facta præſcriptione 40. Annorum.*

2 *Sed num præſcriptio currit in omnibus caſibus?*

Impotentia CXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus inquirere de Viſitatione, facta præſcriptione 40. Annorum; ſed debet illā relinquere prout præſcripta fuit, & declaratus ſic: Viſitationem præſcribi poſſe, non eo ſensu, quo corruptionem morum euertit, ſed contra Epiſcopū, nè viſitet, quo 2. ſensu præſcripta Episcopus amplius viſitare non valet, propter ius deuolutum ad alium vi præſcriptionis. Neutiquam verò in priori ſensu, quia contra commune bonum; nulla enim lex contra aliam inducitur, ſed in fauorem, quare facta prædicto ſenſu, videtur alienatio iuris viſitandi ad alium, non verò finis viſitationis. Ait enim Barboſ. *Alleg.* 129. Quod ſi præſcriptio impediret morum correptionem, & reformationem Eccleſiarum, tamquam odioſa, & bono communi inſona, reſcindi, & non admitti debere. Secùs illa, quæ non impedit, quam-

trans-

transferri diximus ad alium, cum *Molina, De Iuſtitia, tract. 2. diſp.* 79. apud Farinac. *P. 1. recent. deciſ.* 391.

Addo: manente onere viſitandi in eo, cui facta eſt præſcriptio, manere quoque in viſitante onus procurationis in ſuſtentationem, ex lege Canonica, & ducitur ex eo quia Viſitantes ſpiritualia ſeminant, sed non infructuosè, ideò ſeminanti debetur. Nec obſtat: redditus Epiſcopatus eſſe ſufficientes, ideſt ad magis alliciendum viſitantes pro occurrentibus neceſſitatibus ſpiritualibus viſitatorũ. Lege *Marian. De Viſit. num.* 37. *in Cap. Si Epiſcopus. De Officio Ordinar. lib.* 6. At Tridentin. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 3. ad terminos conſuetudinis reduxit, & abſtulit à terminis præſcriptionis, quę tamen locum habere dicunt DD. in modo v. g. in pecunia, vel aliis rebus prædict. cap. Cõc. *verſ. Sit tamen in Poſitione.* Vide Abb. *lib.* 1. *conſil.* 26. *num.* 4.

2 *Sed num præſcriptio currat in omnibus caſibus?*

Reſpond. Negatiuè: etenim non currit

1 Pro Eccleſia Vacante. Ratio quia caret legitimo defenſore, eſtque tanquam pupilla, ex Rotæ deciſione, apud Farinac. *P. 1. rec. deciſ.* 499.

2 Nec quãdo Prælatus eſſet inutilis, puta Hæreticus, vel ſciſmaticus, *ex lib.* 6. *De Negligentia Prælat.* Nec currit pro Epiſcopo excommunicato, quia iure agere eſt prohibitus, *De Conceſſione Præbend. ex Cap. Quia diuerſitatem*, apud Felin. & Bald. *De Præſcript. P. 1. num.* 24.

3 Neque quando Prælatus tenere aliud nulli; quia lex numquã poteſt eſſe contra ipſum factum;

ex Cap. Si Sacerdos, apud Rebuff. *in compend. Alienationis, num.* 37. Sed meliora, & maiora intrauit Barbos. *De Epiſcopo, allegat.* 132. *num.* 21. De Viſitatione tandem Epiſcopi legi impor. 10.

De Epiſcopo non inſtituente carentem requiſitis in limine fundationis ad Beneficium Patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt inſtituere carentem requiſitis in limine fundationis ad Beneficium Patronatus.*

Impotentia CXX.

1 NON poteſt Epiſcopus inſtituere ad Beneficium Patronalis carentem requiſitis in limine fundationis, etiam de conſenſu Patroni. Ita diſponente Trident. *ſeſſ.* 25. *De Ref. cap.* 5. Id ipſum Sacr. Gongregat. cenſuit, apud Garc. *De Beneficijs*, P 3. *artic.* 1. *num.* 167. quidquid ante prædictum Concil. docuerat Creſcent. pro vna vice tantum *deciſ.* 1. 7. *De Iure Patronatus.* Quare poſt Trident. Epiſcopus diſpenſare non poteſt, etiam de patronorum conſenſu cum minore 25. Annorum ad Cappellaniam ſimplicem obtinendam, & ad quam ex fundatione; eſt præſentandus Sacerdos. Nec cõgere obtinentem Cappellaniam, vt ipſe

met

met celebrer, eſtò in eius fundatione diſponeretur, vt ipſi Rectores celebrent ſuam oneribus recte per ſubſtitutum ſatisfit in eodem cap. De Conſenſu præſtando ad acquirendum ius patronatus, egi *Ve. par. poteſt.* 123.

De Epiſcopo non ſe intromittente in caſibus poſtquam fuerit appellatum ad Sedē Apoſtolicam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſe intromittere in caſibus poſtquam fuerit appellatū ad Sedē Apoſtolicā.*

Impotentia CXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus ſe intromittere in caſibus poſtquam fuerit appellatum ad Sed. Apoſtol. & ſenſus eſt de cauſis ad electionem Epiſcoporum ſpectantibus, nam de aliis alibi, etiamſi partes ab appellatione voluntariè recederent, ſub pœna ſuſpenſionis per annum, *in Cap. Prouida, De Elect. lib.* 2. ita ſcripſit *Memor. Clericor. De Suſpenſ. Epiſcopi, num.* 7.

De cognitione primarum inſtantiarum ad Sedem Apoſtolicam pertinentium videtò *Impot.* 22. vbi fuſius.

De Epiſcopo non limitante licentias audiendi confeſſiones Regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt limitare licētias audiendi confeſſiones Regularibus:*

Impotentia CXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus quādoque limitare licentias cōfeſſiones audiendi Regular. ad viros *tantum* defectu ætatis, nulla legitima currente causa, multi apud Villal. *tom.* 1. *tract.* 9. *diff.* 53. *num.* 2. apud quem eſt ratio, quia Clericis Annorum 25. indiſtinctè, & illimitatè cōcedi poteſt beneficiū curatū, quod magis currit de Religioſis, in quibus ma-

maior pręſumitur bonitas, & vita regulata, igitur defectus ætatis non ſufficit ad limitationem. *Iudicauit* tamen Facundez apud Dian. *P.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 25. Quotidianas limitationes Epiſcoporum Religioſis factas ad tẽpus, locum, & perſonas fundari in alia cauſa extra ætatem, in examine videlicet litterarũ, quod eſt vnũ ex requiſitis à Tridentin. vt dixi, *Pr. part. poteſt.* 36. *num.* 9. vbi ſic: In Regularibus limitationem cadere ſolum poſſe ex parte litteraturæ, quæ ſcrutatur per Examinatores deputatos, ętas tandem, & bonitas habentur de Superiorum teſtimonio; *Idcirco* nulla accedente cauſa legitima qualibet ex parte, nulla erit limitatio facta, apud Lezan. *in Sũm. T.* 19 *num.* 8. & Dian. *P.* 4. *tr.* 4. *reſol.* 200. *§. Ex his.* Accedit Bull. Clem. x. incipit: *Superna*, 11. *Kal. Iul.* 1670. cuius hęc sũt verba.

Illos autem Religioſos, qui ad confeſſiones audiendas idonei generalitèr reperti fuerint, ab Epiſcopo, generalitèr quoque, & indiſtinctè abſque alia limitatione temporis cæterorumque locorum, aut generis perſonarum in Diœceſi propria admittendos. Quòad cæteros verò, qui non adeò idonei reperiuntur, ſi petierint ſe admitti arbitrio Ordinariorum relinqui, ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem Ordinarijs magis expedire videbitur probare, & admittere; ſemel autẽ ſimplicitèr approbatos poſſe confeſſiones audire, abſque vlla Parochorũ, vel ipſius Epiſcopi licẽtia, &c.

Inſuper poſitam Impotentiam docuerat P. Candidus Brognolus *in Speculo Clericorum, tract.* 12. *reſol.* 23. vbi ſic: Si examinatus fuerit inuentus idoneus vniuerſalitèr pro õnibus, maximè ſi eſſet Lector, ac in Theol. Morali, ſeù caſibus conſcientię longo temporé verſatus, & magis ſi ab Epiſcopo eius anteceſſore fuerat ſimplicitèr, & abſque limitatione admiſſus, non poterit eum approbare cum temporis limitatione, & ſi approbaretur ad tẽpus, eo elapſo, abſque noua approbatione, vel confirmatione poterit validè, & licitè confeſſiones audire, quia limitatio eſſet inualida, cũ in prima approbatione acquiſiuit ius in virtute conſtitutionum Apoſtolicarum, igitur limitatio quaſi non appoſita; Tùm deniq; quia iuriſdictionem non ab Epiſcopo, ſed à Papa recipit, quæ reſtringi nõ poteſt ab inferiori, & inferior debet ſtare regimini Superiorũ. hæc ille: Tu autem à tęnore dictæ Bullę Clem. x. non recedas illam obſerua, quia meliùs tibi erit.

De

De Epiſcopo non minorante numerum Miſſarum celebrandarum in limine fundationis relictum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt minuere numerum Miſſarum celebrandarum in limine fundationis Eccleſiæ relictum.*

Impotentia CXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus minuere numerum Miſſarum celebrandarum in limine fundationis Eccleſiæ relictum. Nouiſſimè, ex S. Congregat. ſub Vrb. 8. incipit: *Cum ſæpè*. 21. Iun. 1625. vbi ſic.

Ac 1. diſtrictè prohibet, atque interdicit, nè Epiſcopi in diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquo modo reducant onera Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium *impoſita, aut in limine fundationis; ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutãdis, ad Apoſtolicam* Sedem *recurratur. Si quas contra huius prohibitionis formam fieri contingerit, omninò nullas, atq; inanes decernit.*

Neque in fundatione beneficiorum requirentium certum numerum Miſſarum. Nec obſtat Trident. conceſſio, *ſeſſ.* 25. *De Reform. cap.* 4. facta Epiſcopis, & Prælatis Generalibus, vt poſſint præfatum numerum minorare, quia loquitur de Miſſis relictis ex mera defuncti diſpoſitione; non verò intuitu fundationis. Ita ſentiunt multi apud Bonacin. *De Sacram. diſp.* 4. *quæſt. vlt.* §. 2. *num.* 10. Id ipſum Sacra Congregatio cenſuerat apud Monet. *De Commut. vltim. Volunt. cap.* 5. *num.* 376. & Gallet. *in Margar. caſuum Conſcien. V. Benef.* P. 24. *col.* 2. Pro his igitur moderandis, & minorandis ad S. Apoſtolicã recurſum haberi oportet.

De Epiſcopo non minorante numerum Miſſarum particularium votiuarum, vel pro defunctis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt minorare numerum Miſſarum particularium votiuarum, vel pro defunctis.*

Impotentia CXXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus minorare numerum Miſſarum particularium votiuarum, vel pro defunctis, quæ iuſtis ſtipendiis ſigillatim à particularibus perſonis offeruntur, abſque eorum cōſenſu, Ita apud Nauar. *Conſ.* 9. *num.* 9. *& conſ.* 11. *num.* 1. Fraxinell. & alii. *R*atio quia diſpenſatio fit ſine cauſa motiua, ideò extra conſenſum particularium illorum, propter ius in eorum ſtipendio acquiſitū, nullam habet cauſam. Prælatus minorandi dictum Miſſarum numerum. Nec tale ius proprium transfertur ſine proprio cōſenſu, aliàs fieret iniuria voluntati petentium, ita tenet Barbol. De *Offic. & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 29. *num.* 11. §. *Limita tertio*. Alia accedit ratio; ſicut non poteſt ſine iuſta cauſa mutare *M*iſſarum celebrandarū qualitatem, putà votiuas, & defunctorum, in quo idem eſt decurrentes, aut localitèr de vna ad aliam Eccleſiam, vno ad aliud Altare, vt dixi *Pr. part. poteſt.* 72. minus valebit abſque eadem cauſa minorare numerum ſuſtantialem, ob grauem petentium læſionem, adeò quod ſi tot decurſu temporis tollerauit S. Congregat. Miſſas Defunctorum in feſto duplici, non de præcepto, tandem abrogata fuit hęc tolleran tia, ab Alex. 7. incipit: *Sanctiſſimus, ſub* 5. *Aug.* 1662. vt notaui *Pr. part. poteſtas* 167. *& Par. poſt. Imp.* 76 *fol.* 71. 5

De Epiſcopo qui non poteſt non accedere ad limina Apoſtolorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt non accedere ad limina Apoſtolorum.*

Impotentia CXXV.

1 NON poteſt Epiſcopus non accedere ad limina Apoſtolicarum. ex Conſt. Sixti. V. 13. *Kal. Ian.* 1585. ſub pœna ſuſpenſionis ab Eccleſię ingreſſu, perceptione fructuum, & adminiſtratione ſpiritualium, de qua Conſt. loquitur Vulpe in *Praxi Iudiciali, cap.* 9. & Sayr. *De Cenſ. lib.* 4. *cap.* 11. *n.* 33. refert Bonac. *ibid. diſp.* 3. *quæſt.* 4. *P.* 5. *num.* 32. Ait Bulla: Perſonaliter, ac per ſe ipſos Viſitare, & ſui Paſtoralis officii rationem reddere, ac totius eius Eccleſiæ ſtatus relationem facere tenentur; vt

vi-

viciniores, tertio quoque anno, Alii verò pro maiori, vel minori diſtantia quarto, quinto, vel decimo anno iterarripere, — & ſucceſſiuè iiſdem temporibus trãſactis repetere teneantur.— At ſi Epiſcopi legitimè impediti fuerint per certum nuncium ad id ſpeciale mandatum habentem, de gremmio ſuorum capitulorum, aut alium in dignitate Eccleſiaſticâ conſtitutum, ſeù alias perſonatum habentem, aut ſi huiuſmodi hominem Eccleſiaſtica dignitate, ſeù perſonatum præditũ non haberẽt, per Diœceſanum Sacerdotem, & ſi Clero omninò carerent per aliquem alium Præsbiterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, vel Religionis, benè omnibus inſtructum hoc ipſum adimpleant.

Huic accedunt Sacr. Congregation. declarationes, &

1 Delegatum ab Epiſcopo non debet eſſe ex his, qui manent in Curia, 11. *Iulij*, 1626.

2 Canonici miſſi ad limina, vel comitãtes Epos lucrari debẽt diſtributiones quotidianas, *ex Sac. Congregatione*, apud Ricc. *in Praxi Fori Eccleſ. deciſ.* 498.

De Epiſcopo, qui non poteſt nõ corrigere Sacerdotem, quem ſcit prætium exigere ex Sacramentorũ adminiſtratione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt non corrigere Sacerdotem, quem ſcit prætium exigere in Sacramentorum adminiſtratione.*

Impotentia CXXVI.

1 NON poteſt Epiſcopus non corrigere Sacerdotẽ, quẽ ſcit prætium exigere ex Sacramentorum adminiſtratione, ſub pœna ſuſpenſionis ad 2. menſes, *ex Cap. Quidquid 1. quæſt.* 1. vbi Gloſſ. apud Alterium, *De Cenſ. tom. 1. diſp.* 16. *cap.* 3. *verſ. Decima quarta*, quod ſtatutum eſt ob Paſtoris negligentiam, qui Symoniacos tolleraret, & dicitur incurrere poſt ſcientiam; Excipitur tamen quando donata non ſint pro prætio, ſed voluntariè, ſpontè, & gratuitè, apud citatos DD. Soto, *lib.* 9. *quæſt.* 6, *art.* 1. apud Tolet. ſuſtinet, poſſe Sacerdotem aliquod pretium recipere pro labore antecedenti in adminiſtrationem Sacramentorum, v. g. ſi pro audienda confeſſione iter ageret tria, vel quatuor milliaria, locaret equum, & ſimile, & conſonat cum *Cap. Relatum, num.* 3. *De Canonica portione*, vt aduertit Zeroll. *in Praxi Epiſcopi* P. 2. *V. Symonia*, §. *Decimum tertium*. Nunquam verò pro labore comitanti, abſque labe ſymoniaca, & *num.* 5. De eo qui ſe obligauit per annum ad celebrationem, vel adminiſtranda Sacramenta, tunc enim poteſt aliquid exigere pro vendita libertate, & *num.* 6. poteſt aliquid petere in ſuſtentationem, etiam quando diues eſſet, & haberet redditus. *De aliis rebus*

extra Sacramentorum admini-ſtratione, vide *Impotent*. 129.

De Epiſcopo, qui non poteſt non examinare diligentèr aſſumendum ad curam Animarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt non examinare diligentèr aſſumendum ad Animarum curam.*

Impotentia CXXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus non examinare diligentèr aſſumendum ad curam Animarum, ob pœnam iniectam ſuſpenſionis, *in Cap. Nihil. De Electione* apud Sayr. *lib.* 4. *num.* 11. quod etiam intelligitur De Beneficiis curatis iuris patronatus, & eſt deciſ. apud Lelium Zech. *Capit.* 28. *De Parocho. num.* 6. Hæc Impotētia indicit neceſſitatem examinis, de quo Tridentin. *ſeſſ.* 24. *De Ref. cap.* 18. obnixè ſeruari iubet, vt dixi *Pr. part. poteſt.* 182 *&* 188. nec omitti poteſt, aliàs collatio eſſet inualida, & nulla, ex Conſt. B. Pii .v. incipit: *In conferendis, ann.* 1566. nec obſtat perſonam aſſumendam eſſe dignā, notoriam, in S. litteris verſatam, quę maximo applauſu tot decurſis temporibus legerit, etiam ſi fuiſſet Epiſcopi Vicarius, quę omnia ſunt deciſa declarata, & digeſta per tot iteratas S. Congregat. deciſiones, apud quamplures, vt notauit Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, allegat.* 60. *à num.* 86. Vide Poteſt. citatā, vbi de Examine, & Concurſu.

De Epiſcopo, qui non poteſt non procedere contra Symoniacos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt non procedere contra Symoniacos.*

2 *Sed quid? vel quotuplex eſt Symonia?*

3 *Sed quid de pœnis contra Symoniam Realem?*

4 *Sed quid de pœnis contra Symoniacē Ordinātes, & Ordinatos?*

5 *Sed quid de pœnis contra Symoniacē Cōferentes, & Recipientes beneficia?*

6 *Sed quid de Remedijs pro Symoniacis?*

Impotentia CXXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus non procedere contra Symoniacos, ſub pœna ſuſpenſionis, *ex Cap. Quidquid,* 1. *quæſt.* 1. Ita Lauor. *De Indulgentiis, cap.* 24. *&* 32. Filiucc. *tract.* 17. *num.* 159. apud Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Allegat.* 111. *num.* 50. Teſtata eſt hæc reſolutio contra negligentiam Prælatorum nil curantium de turpi hoc crimine contra virtutem Religionis, quod ſerpit in Clericis. Vltra di-

cta

* Eta Part. prior. poteſt.* 3. *à n.* 5. dicam hîc fuſiùs De Symonia, & Symoniacorum labe, vt videat Epiſcopus contra quos procedere debet.

2 *Sed quidē vel quotuplex ſit Symonia?*

Reſpond. 1. Symoniam eſſe ſtudioſam voluntatem contractandi prętio rem ſpiritualem, de ſuo genere p. m. eſt; tum quia eſt contra Religionis virtutem, in qua Epiſcopi ſunt diſpenſatores Myſteriorum *Dei,* 1. *Corinth.* 4. & non venditores.

Reſpond. 2. Symoniam aliam mentalem, quę in ſola voluntate conſiſtit. Aliam conuentionalem, quæ ad pactum externum deducitur, & aliam Realem, quę ad ipſam permutationem procedit. Quare docet Cãdidus Brognolus cum aliis nullam pœnam incurri ob Symoniam mẽtalem, vel Cõuentionalem, ſed ſolum propter realem, quando S. Canones inſecunt cenſuras in Symoniacis; Quia in huiuſmodi adeſt donatio, exceptio, ordinatio, & rei executio, *ex* 1. *&* 2. *cap.* De *Symonia,* vt communitèr docent *DD.* it idẽ Conuentionalis in puram, & cõfidentialem, prima, quę in ſola puritate pacti ſiſtit: ſecunda in conuentione beneficiorum illa confidendo cum effectu: & contra hanc confidentialem latæ sũt pœnæ à Pio 4. incipit: *Romanum Pontificem,* & B. Pio .v. incipit: *Intolerabilis,* cuius meminit Trid. *ſeſſ.* 25. *De Ref. cap.* 7. Tribus modis accidere poteſt hæc Symonia confidentialis beneficij, Primò quãdo Beneficium adhuc non eſt poſſeſſum, v. g. quando quis renunciaret beneficium poſt mortem eius, vel aliud tempus poſſidendum, & dicitur *Ingreſſus ad Beneficium.* 2. Quando accedit ad poſſeſſionem cum pacto, vt poſtea alteri reſignet, & dicitur *Acceſſus,* & 3. quando quis renunciat cum pacto iterum repoſſidendi, & dicitur *Regreſſus,* quorumlibet modorum ſit, hęc Symonia eſt punibilis pœnis iuris in dictis conſtitutionibus; ſiuè beneficium illud fuerit ſimplex, ſiuè Curatum, Regulare, vel Seculare, prout infra, ſiuè in confidentia eligendo, pręſentando, conferendo inſtituendo, aut reſignando cũ pacto externo expreſſo, vel tacito, apud Brognolum *in Speculo Clericorum tract.* 5. *cap.* 9. *reſol.* 26. *&* 28.

Pro clariori notitia Symoniæ, iuuat videre Toler. *Inſtruct. Sacerdot. lib.* 5. *cap.* 88. dicentem.

1 Si temporale tamquam prætium pro re Spirituali; tunc Contrectatio erit Symoniaca; ſecùs ſi ſpontè, liberè; vel Eleemoſynaliter facta.

2 Si plus prætii daretur ob partem ſpiritualem temporali admixtam, puta ſi plus venderentur Calix, vel Planetæ conſecratę, erit venditio Symoniaca.

3 Res, quæ contractantur, vel erant purè ſpirituales, vt Virtutes, Poteſtates, & illarum vſus, vel mixtę, puta Vaſa Sacra, Suppellex Eccleſiaſtica; Sacramentalia, & ſimilia, de quibus Toler. & Summ. Dian. *V. Symonia, n.* 4.

4 Nomine prætii veniunt munera omnia, ſiuè à manu, lingua, vel obſequio, quę ſunt prętio appretiabilia, A manu: omne materiale, ſiuè mobile, ſiuè immobile in pecunia, ſiuè data, ſiuè remiſſa, ſoluta, dilata, vel mutata; A lingua, laus, adulatio, præces ex pacto tacito, vel expreſſo. Ab obſequio, vt ſunt ſeruitia pręſtita,

vel

vel præſtanda, ſalaria, & ſimilia, quæ omnia ſunt prætio extimabilia, in quibus, medio pacto, erit contrectatio Symoniaca, & ſine eo erit nulla, quę ōnia notat Iudex, vel Cōfeſſarius ad videndū in iudicio, & cognoſcēdum tàm periculoſum crimen, vt aduertit Leſſ. *lib. 2. cap. 35. num. 115.*

3 *Sed quid de pœnis contra Symoniam Realem?*

Reſpond. Et quia hæc Symonia realis in triplici materia euenire ſolet, 1. *In* ingreſſu Religionis, 2. In ordine, & 3. In Beneficio; Quòad primum ab Vrb. 4. impoſita fuit excommunicatio dantibus, & recipientibus, *in Extrauag. 1. De Symonia.* Item Cōuentui, ſeù Capitulo pœna ſuſpenſionis. At communiter docent DD. Extrauag. nō eſſe vſu receptam, vel propter conſuetudinem, vel ex tenuitate redditúum, vel exigua donatione facta ab ingredientibus, itaque vix accidere poteſt, tanto quod *DD.* apud Layman docent non dari Symoniam, niſi in ordine, & beneficio, de quorum pœnis in ſequentibus.

4 *Sed quid de pœnis contra Symoniacè ordinantes, & ordinatos?*

Reſpond. contra vtroſque eſſe Excommunicationem Papæ reſeruatam, *in Extrauag. 2. De Symonia.* Deindè Epiſcopi ordinātes adhùc conferentes primam clericalem tonſuram incurrunt ſuſpenſionem, etiam omnium ordinum, & tonſuræ, & interdicūtur ab ingreſſu Eccleſiæ, & hæc reſeruatur quoque S. Pontifici, ex Conſt. Sixti .v. incipit: *Sanctum, & Salutare, ann.* 1588. Ordinati verò incurrunt ſuſpenſionem adhùc omnium ordinum. Nec dicas à Clem. 8. huiuſmodi pœnas reductas eſſe ad terminos iuris communis, quia in eàdem inuoluit Pontifex permanere pęnas Sixti .v. ex particula exceptiua. *Præterquam contra Symoniacè ordinantes, & ordinatos.*

5 *Sed quid de pœnis contra Symoniacè conferentes, & recipientes beneficia?*

Reſpond. In primis omnes prouiſiones quocunque ingenio, vel quæſito coloro factas Symoniacè, eſſe nullas, & irritas, *in Extrauag. 2. De Symonia.* Deindè donantes, conferentes, confirmantes, inſtituentes, ſeù alio modo prouidentes, etiam in confidentiam, eſſe excommunicatos, excōmun. Papæ reſeruata *ibid.* Nomine autem beneficiorum Eccleſiaſticorum, venire docent DD. nedum Secularia, ſimplicia, & Curata, verùm etiam Officia Regularia, vt ſunt Generalatus, Prouincialatus, *Prioratus*, Prepoſitatus, & Guardianatus.

6 *Sed quid de remedijs pro Symoniacis?*

Reſpond. Quod ſi caſus fuerit occultus, Epiſcopus poſſe illos abſoluere à Cenſura reſeruata, & diſpenſare ad retinendum, ex facultate Trident. *in Cap. Liceat ſeſſ. 24.* vt dixi, *P. prior. poteſt. 22* §. *Ducitur* 5. Si verò publicus, Symoniacum oportet adire Papam, ita docet Zeroll. *in Praxi Epiſcopali* P. 1. §. *Decimo ſexto*, & dicam ipſe *Impoſ.* 147.

I,

De

De Epiſcopo, qui non poteſt nõ procedere contra hæreſis criminoſos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt non procedere contra hæreſis criminoſos.*

2 *Sed quid de pœnis?*

3 *Sed quid de delictis hæreſim ſapientibus?*

Impotentia CXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus non procedere contra hæreſis criminoſos. Ita ſuſtinent Filiuci. *in Tract.* 17. *num.* 153. & Bonac. *diſput.* 3. *quæſt.* 5. *P.* 11. Ratio quia de Iuſtitia tenetur ſub iniecta ſuſpenſionis pœna ab officio per triennium ex *Clem.* 1. §. *Verum*, quod factum eſt, ne tam dirum crimen hæreſis ſerpeat in Eccleſia Dei, neue Epiſcoporum voluntas, & poteſtas in procedendo ſubeat motibus, & animi paſſionibus iræ, odii, lucri, amoris, vel amicitię, quę magis hominem trahunt, quam alliciunt. Itaque contra tale crimen maximo rigore, & vigore cogere oportet dictos criminoſos, & procedere pœnis in iure poſitis. Nec obeunda ſylentio eſt quæſtio Canoniſta. Quibus nã competeret iuriſdictio procedendi contra hæreſim criminoſos, Inquiſitoribus, vel Epiſcopis: & conciliata à Doctoribus ſic: in Regnis Hyspaniarum, Italiæ, & Inſularum, vbi à S. Sede erectum eſt Tribunal peculiare SS. Inquiſitionis vigore cõceſſionum ſpecialium, & conſuetudine vigente roborata, & firmata literis Philippi 2. & 3. Regum Hyspaniarum, ſpectare ad DD. Inquiſitores, qui dicuntur proprii Miniſtri contra hæreticã prauitatem. In aliis verò Regnis, & Prouinciis ſoli Epiſcopi procedunt, ita reſoluunt DD. citati à Dian. *in Summ. V. Inquiſitorum iuriſdictio, à num.* 12.

Procedit igitur Iudex pro hæreſi non mentali, ſed reali contra vndecim illa perſonarum genera in Bull. Cœnę Domini reſeruata: 1. contra Hęreticos. 2. eorumq; Credentes. 3. Receptatores Hæreticorum, vel credẽtium. 4. Fautores. 5. Defenſores etiam credentium. 6. Libros legentes. 7. Retinentes. 8. Imprimentes. 9. Defendentes. 10. Schiſmaticos. 11 Inobedientes S. Pontifici &c.

2 *Sed quid de pœnis?*

Reſpond. Pœnas eſſe non ad libitum, ſed taxatas à iure. & Primò excommunicatio maior Summo Pontifici reſeruata, pro qua abſoluenda nõ ſufficit ſola facultas abſoluendi à reſeruatis Summo Pontifici, ſed ſpecialis mentio requiritur. 2. Priuatio omniũ dignitatum, officiorum, & beneficiorum, vt inhabilis exiſtat. 3. Irregularitas. 4. diuortium. & 5. Priuatio omnium bonorum, de quibus apud Summ. Dian. *V. Hæreticorum pœna.*

3 *Sed quid de delictis hæreſim ſapientibus?*

Reſpond. Eorum Iudices eſſe, ad metam, vt ſupra *num.* 1. §. *Nec.* Nomine vero hæreticorum nõ dum Hæreticos formales venire, docent DD. verùm, & proferentes propoſitiones erroneas, ſcandaloſas. & aurium piarum offenſiuas, vt refert Ioan. de la Crux. *P.* 1. *prec.* 1. *art.* 1. *concl.* 3. Quã plurimas propoſitiones damnauit

Con-

Concil. Conſtantienſe, *B. Pius v.* *Greg.* 13. apud Bay, quas omnes recollegit Dian. vt patet in eius Summ. ſuntque *num.* 24. *V.* *Inquiſitorum Iuriſdictio*, *Quoad delicta*; ſed melius Aloys. Ricc. *in Praxi Fori Eccleſ. deciſ.* 671. hic tandem adde propoſitiones damnatas ab Alex. 7. *ann.* 1665. & 1666. & alia ſub Clem. 9. *ex S. Congregat.* 11. *Maij.* 1669. contra Regulares colloquentes Moniales in *Monaſteriis* per quadrantem horę cum dimidio, vide Barbos. *De Officio*, & *Poteſt. Epiſcopi*, *Alleg.* 40. & 41.

P

De Epiſcopo non permittente conſecrationem Eccleſiæ, ſeu Altaris fieri ab Epiſcopo publicè excommunicato.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt permittere conſecrationem Eccleſiæ fieri ab Epiſcopo excommunicato publicè.*

Impotentia CXXX.

1 NON poteſt Epiſcopus permittere conſecrationẽ Eccleſiæ, ſeù Altaris in ſua Diœceſi fieri ab Epiſcopo publicè excommunicato. Ratio impotentiæ eſt, quia controuertitur apud DD. Tolet. Nauar. Cambar. & Henriq. Num ſit valida conſecratio, & ex vna ſuſtinent conſecrationem non fieri, eo quia ſi excommunicatus ſepelliretur in Eccleſia, inferretur pollutio, & iniuria in ea, ſic à pari conſecratio facta ab excommunicato nulla eſſet. quã ſententiã docuere Suarez, Eman. Facundez, & alii. Ex alia verò dicunt quòd non, ſic: Pollutio eſt inſtar irregularitatem, quę non incurritur niſi exprimatur à iure; ideò non pendet ab exemplo adducto, ſed à iure decidente. Tu verò tene inter litigantium turbas opinionem probabiliorem tanquam magis ſecuram, & negatiuam, & adiuuaris à multis apud Alteriũ *De Cenſ. tom.* 2. *diſp.* 3. *cap.* 1. ea lege, quia tantę conſiderationis, ideò potior pars eligenda. De Conſecratione Eccleſiarum vide *Pr. part. poteſt* 39. De Reconciliatione, *Poteſt.* 242.

De

De Epiſcopo non permittente legere libros Talmud, & aliorum Hęreticorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt permittere legere libros Talmud, & aliorum hæreticorum.*

Impotentia CXXXI.

1 NON poteſt Epiſcopus permittere legere libros Talmud, & aliorum hæreticorum, ſed debet igni tradere, nè eorum lectura ſerpat, eorumque error ſit in cordibus credentiū, ita ſtatuente Iulio 3. incipit: *Cum ſicut.* & Clem. 8. incipit: *Cum Hebræorum*, sub iniuncta ſuſpenſionis, & interdicti cenſuras, apud Filiucc. *tract.* 17. *num.* 159. Accedit potiſſima ratio mea, quia omnibus Chriſti fidelibus cuiuſuis dignitatis, & præſtantiæ ſint interdictum fuit hoc ſub excomm. pœna papæ reſeruata. *In Bulla Cœna Domini, in 1. Cap.* idcò ſatis.

De Epiſcopo non permittente Imagines Chriſti, & Sāctorū depingi, aut ſculpi alitèr quam cōſueuit Eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt permittere Imagines Chriſti, & Sanctorum depingi, aut ſculpi alitèr quā conſueuit Eccleſia.*

Impotentia CXXXII.

1 NON poteſt Epiſcopus permittere Imagines Chriſti, & Sanctorum depingi, vel ſculpi alitèr quam conſueuit Eccleſia. — Neque vt in conſpectu, fronteſpicio, vel ambitu eiuſdem Eccleſiæ apponantur profanæ imagines, vel alia pręſeferentia indecentiam, ſub pœna excommunicationis, priuationis officii, ac vocis actiuè, & paſſiuè, ex Conſt. Vrb. 8. *in Compend. Bull. pagin.* 22. incipit: *Sacroſancta*, & refert Noſter P. Lantuſca, *V. Beatificatio.* — Nec permittere Aureolas, & Radios apponi imaginibus defunctorum fama Sāctitatis decedentium. Neque pręđictas imagines appendi in Oratoriis, & locis publicis, donec à S. Apoſtolica declarentur, & ſi quæ ſint, amoueri debent. — A qua Regula excipiuntur hic quas à longiſſimo tempore Sedes Apoſtolica, vel Ordinarii tollerarunt, vt habet idem Lantuſca, V. *Aureola, ex nouiſſima Conſt. Alex.* 7. quā per extenſum poſui *Impot.* 17. Imaginem Chriſti more Clericorum; nimirum, cum pallio quadrato fibulis ad humeros conſtricto, tunica, & zona ſubcingente, coloris violacei, torace, camiſia linea, & calciamentis integris totos pedes cooperientibus, vt narrat Droxellius, *Deuotorum meditationum, P.* 2. *cap.* 7. *§. fin.*

apparuiſſe *D.* Marinę Hiſpanę depingi, & ſculpi interdixit *Vrb. 8.* incipit: *Sacroſancta*, *26. Iun.* 1612. ſub pœnis, & cenſuris inhibens, nè imagines Chriſti, & Sanctorum pingant, ſculpant, teneant, exponant, aut veſtiant cū alio habitu, quam ab antiquo tēpore, ab Eccleſia Catholica conſueuit, & alitèr pictas, vel ſculptas amoueri, deleri, & reformari præcepit, prout refert Sanctorus de Melfi, *Comment. Stat. cap.* 2. *Stat. 68. pag. Mihi*, 257.

De Epiſcopo non ponente interdictum generale ex culpa vnius priuati abſque Sedis Apoſtolicæ licentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ponere interdictum generale ex culpa vnius priuati abſque* S. *Apoſtolica licentia.*

Impotentia CXXXIII.

1 NON poteſt Epiſcopus ponere interdictum generale ex culpa vnius priuati, niſi de mandato Sedis Apoſtolicę, quod difficultèr obtinetur. *Ita tx. extrauag. Prouida. De Sent. Excommunic.* & meminit Couarr. *in Cap. Alma Mater. P.* 2. § 1. Suarez *De Cenſ. tom. 4. diſp. 36. ſect.* 3. Ratio: quia ſi non licet ob alicuius priuati hominis ſolutionem debiti populum pati, neque ob vnius culpam populum ſuſferre pœnam. Dixi *Niſi de mandato S. Apoſtolicæ*, propter rationes euincentes particularem illius Populi, nè fortè de vnius pœna tumultus fieret in Populo. Sed quia Papa conſueuit ſe accommodare rationibus Populi communibus ad quietè, & pacificè viuendum. ideò difficultèr concedit poſitionem huiuſmodi. De Interdicto ſum loquutus Pr. P. *poteſt.* 95. & 174. Atque P. *poſt. Impot.* 19.

De Epiſcopo non procurante clericos capi per Dominos temporales.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt procurare clericos capi per Dominos temporales.*

Impotētia CXXXIV.

1 NON poteſt Epiſcopus procurare Clericos capi per Dominos temporales, nec beneficia renunciare, neque citatos ire ad S. Apoſtolicam, impedire, ſub pœna ſuſpenſionis, à fructuū perceptione per triennium, *ex Clem.* 2. *De Pœnis*, hoc in inobedientiæ pœnam, apud Bonac. *De Cenſ. diſp.* 3. *quæſt.* 4. P. 12. Admitterem ipſe caſum pro captura clericorum, quando Epiſcopo coa-

euditur vti brachio Seculari, vel quando in caſibus, quibus non gauderent immunitate, putà ſi Clericus fuiſſet Aſſaſſinius, & ſimili, de quibus caſibus exceptis *P. prior.* dixi *poteſt.* 271. tunc enim procuratio licita eſſet.

De Epiſcopo non prohibente habẽtes Animarum curam, munus prædicationis obire volentes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt prohibère habentes curam Animarum munus Prædicationis obire volentes.*

Impotentia CXXXV.

1 NON poteſt Epiſcopus prohibère, habentes curam Animarum, munus prædicationis obire volentes. Ita deciſum refert Armendar. *in Addiction. Recopil. leg.* Nauar. & ipſa ratio fauet, Tũ quia munus proprium non abſq; magna cauſa ſeparatur, & fortè cauſa erit in iure exprimenda; nam ad libitum non licet Epiſcopo prohibere *Parochum*, cui de munere proprio contingit verbũ Dei ſuis parochianis proponere, ſicut nec poteſt Epiſcopus Parochiam auferre abſque eadem cauſa in iure expreſſa. Iuuat videre dicta *Pr. part. poteſt.* 94.

De Epiſcopo non prohibente Regulares Mendicãtes eleemoſynas quæritare.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt prohibère Regulares Mendicantes eleemoſinas quæritàre.*

Impotentia CXXXVI

1 NON poteſt Epiſcopus prohibère Regulares Mendicantes eleemoſynas quæritàre, ita tenent Nauar. *Conſ.* 33. *De Pœnit.* Rodriq. *Quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 57. *art.* 7. refert De Fra[illegible]is *in Controuerſ. fol.* 39. Fundamentum impotẽtiæ eſt, Religioſa, & voluntaria paupertas, quia ſe expoliarunt Religioſi omnibus bonis, ſectantes Chriſti cõſilium. *Luc.* 14. *Si quis non relinquerit domum, &c. non poteſt meus eſſe diſcipulus*, & ad legem naturalem reducti quæritare coguntur hoſtiatim, quod opus fuerit ad vitę, & ſtatus manutenentiam, & ad regulas à S. Sede approbatas, quibus ſe voluntariè mancipartũt, obſeruandas. Quare legitur apud de Franchis, De Vicario Neapolitano impediente queſtores ob ſuperfluitates, & fuit reſcriptum non prohibendo, ſed cum benignitate procedere, vt dixi *Priori parte, poteſt.* 67. vbi fuſiùs de quæſtoribus.

De Epiſcopo non prorogante tempus triennale Abbatiſſarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt prorogare tempus triennale Abbatiſſarum.*

Impotentia CXXXVII.

1 NON poteſt Epiſcopus prorogare tempus triennale Abbatiſſarum, *ex S. Congregat.* 20. *Febr.* 1615 Pendet hæc veritas ex dictis *Pr. part. poteſt.* 118. & 180. vbi de electione, & aſſiſtentia, & quia tempus triennii, eſt curſus Abbatiſſarum volitus à Trident. & Greg. 13. incipit *Expoſcit, ann.* 1585. vltra quem interdicta eſt prorogatio, ideò triennalitas eſt improrogabilis, & indiſpenſabilis ab Epiſcopo, Idipſum de Superioribus Regularium, quibus ſubeſt Monaſteriorum cura, Propterea pro reelectione ad idem officium poſt triennium completum, recurrendum erit ad S. Sedem Apoſtolicam, à qua pendet dilatio temporis ad officia huiuſmodi.

De Epiſcopo non proponente indicem pro gratijs, & Indulgentijs cũ ſolutione pretij.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt proponere indicem pro gratijs, & Indulgentijs cum ſolutione pretij.*

Impotentia CXXXVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus proponere indicem pro gratiis, & Indulgentiis cum pretii ſolutione, ſub pœnâ ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ. ex Conſtit. 99. & B. Pii .v. incipit *Quamplenum*; refert Bonac. *diſp.* 3. *punt.* 5. *num.* 31. addit Filiucc. *tract.* 17. *num.* 159. Suſpenſionem huiuſmodi durare quouſque à Papa abſoluitur. Lege *Impot.* 129. vbi de Symonia Doctores tandem limitant in Notario pro dimiſſoriis, qui accipere poteſt 10. vnius aurei partem, duabus conditionibus interiectis, quarũ 1. eſt propter conſuetudinem ante Conciliũ. 2. Si ſalariuo careret, quibus nõ concurrentibus, nec quidquam accipere poſſet. Vidi tamen pluribus in locis Tabellas in loco cõſpicuo pendentes in Epiſcopatibus cum annotationibus expenſarum, pro expeditione ſcripturarum in Iuſtitia adminiſtranda, quam fortè, iudico non ſine ratione fieri, nè errent, vel extorqueantur litigãtes ad libitum ſcribarum, iuſtè poſitum eſt index expenſarum. Sed hoc valdè differt à conceſſione gratiarum, & Indul-

dulgentiarum; quarum expeditio libera, & gratioſa pendère debet à muneris Epiſcopalis libertate. De Officiis Epiſcopalibus vide *Part. prior. poteſt.* 97. De Taxa mercedum Notariorum cauſarū

ciuilium Gubernatoris, & Vicarii Romæ eſtat Bulla Pii 4. incipit: *Cum nupèr*, & B. Pii .v. reformata à Paulo .v. *conſtit.* 45. apud Bullarium *tom.* 2.

De Epiſcopo non recedente à ſua reſidentia ob perpetuum morbum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt recedere à ſua reſidentia ob perpetuum morbum.*

Impotentia CXXXIX.

1 NON poteſt Epiſcopus recedere à ſua reſidē ia ob perpetuū morbum. Ratio aſſignatur ex D. Thom. apud Marc. Antoniam Genuenſ. *cap.* 31. *num.* 4. ob aſſiſtentiam, quam de iure *Di*uino ſeruare tenetur in Diœceſanis, & Parochianis, qui ſi morerentur, Paſtor teneretur miniſtrare Sacramenta, & ponere animā ſuam pro ouibus ſuis. Nec valet excuſatio procurare ſalutem eſſe de iure naturæ, quia tale ius cedit iuri ſpirituali proximi, vt S. Canones, & Theologia clamant, Item in neceſſitate ſalutis, magis præualet ouium ſaluatio, quàm perpetua infirmitas. De Reſidentia ſatis egi *Part. prior. poteſt.* 21. vſque ad 26. & *Part. poſt. Impotent.* 1. *ad* 3.

Si verò Epiſcopus eſſet vndequàque Impotens, iudicium erit Summ. Pontifici deferre, & ſupplere per Coadiutorem, vel alio quouis modo, vt docuit Menoch. *De Arbitr. Caſ.* 53. *num.* 3.

De Epiſcopo non recipiente vota Monialium in electione Abbatiſſarum ſuæ curæ non ſubiectarum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt recipere vota Monialium in electione Abbatiſſarum ſuæ curæ non ſubiectarum.*

Im-

Impotentia CXL.

1 NON poteſt Epiſcopus recipere vota Monialium in electione Abbatiſſarum ſuæ curæ non ſubiectarum, ſed id relinquere ſuperioribus, quibus ſubduntur, licèt ipſe aſſiſtere debet ſciẽs, & audiens ex Conſt. Gregor. xv. incipit: *Inſcrutabili* 1622. & S. *Congregat.* 10. *Septembr.* 1629. hoc ad differentiam Monialium, ſibi de iure ſubiectarum, itaque paulò ante electionem debet Superior modèrè definitum tempus Abbatiſſę, & nouã electionem imminentẽ Epõ, vt per ſe, vel alium aſſiſtere dignetur, quod ſi renuerit, Superior ad electionem ſolus procedere poteſt, ex dictis *Prior. par. poſt.* 118. *fol.* 213. vbi notata fuit Bulla pręfata Gregoriana.

De Epiſcopo non recipiente cauſam matrimonialem ab inferiori, cui Summus Pontifex delegauit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt recipere cauſam matrimonialem ab inferiori, cui S. Pontifex delegauit.*

Impotentia CXLI.

1 NON poteſt Epiſcopus recipere cauſam matrimonialem ab inferiori, cui fuit à Summ. Põtifice delegata. Ita tenet Sbroz *lib. 2. quæſt.* 43. *num.* 14. & alij apud ipſos, & ſenſus eſt, Quando cauſa matrimonialis fuiſſet à S. Pontifice delegata in Diœceſi alteri inferiori, quam Epiſcopo, tũc delegatus non poſſet illam Epiſcopo ſubdelegare, ideo nec Epiſcopus recipere ſubdelegationẽ. Ratio quia huiuſmodi cauſæ ſunt arduæ, & graues, vt innuit Abbas *in Cap. Mulieres, num.* 7. *De Iuramento*, ſed cauſę graues non poſſunt ſubdelegari, quia videntur commendatę à Principe, induſtria perſonę, ideoque ſunt indelegabiles, *ex Cap.* 15. *De Officio Delegati in 6.* idcircò nec delegatus poteſt illam ſubdelegare, nec Epiſcopus recipere.

Dicet quis *in Cap. Ex Litteris De Integritate Reſtitutionis*, Cauſam matrimonialem fuiſſe delegatam. Sed tu attende textum ſubdelegationem fuiſſe licitam ex commiſſione Summi Pontificis, de cuius vi ſumit robur tota lex Canonica, ideò &c.

De Epiſcopo nil recipiente in qualibet Beneficiorum prouiſione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt recipere aliquid in quacunque Beneficiorum prouiſione.*

Impotentia CXLII.

1 NON poteſt Epiſcopus quidquam recipere, in qualibet Be-

Beneficiorum prouiſione, quacūque authoritate ordinaria, vel Apoſtolica id faciat. ex Conſtit. B. Pii. v. incipit: *Durum nimis. Pridie Kal. Ian.* 1570. in declarationem Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 24. ſub pœna quod tamdiù à Pontificalis officii exercitio ſint ſuſpēſi, donec ſatisfactione prçuia, illis per S. Apoſtolic. ſuſpenſio relaxetur. *I*nterdicitur quoque quomodocunque petere, ſeù exigere etiam dulciaria, fructus, vel diſtributiones, & alia quæcunque, alioquin præfatis ſubeat pœnis. *Ita* notauit Rainer *in Catal. ſuſpenſionum, cap.* 1. *ſuſp.* 34. Vide quæ dixi De Symonia ſupra *Impoten.* 129.

De Epiſcopo non reconſecrante Eccleſiam in totū non collapſam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt reconſecrare Eccleſiam in totum non collapſam.*

Impotentia CXLIII

1 NON poteſt Epiſcopus recōſecrare Eccleſiā in totum non collapſam. Ita cum DD. infra. hic ponuntur caſus vtiles, quibus cognoſcitur conſecrationis Eccleſiæ neceſſaria iteratio. Itaq; 1. Corroſis integro tectu, & minima parietum parte, modò remanſiſſet parietum integritas, non erit reconſecranda Eccleſia. ex Gambar. *De Caſibus reſeruatis, cap.* 15. *cap.* 6. & Azor. *Inſt. Moral.* P. 2. *lib.* 10. *cap.* 26. *qu.* 12. Similitèr ſi parietes intus exteriùſque igne deſtruerentur, vel deturparentur, ex Gloſſ. v. *exacta.* Piaſech. *in Praxi noua. Mi*randa, *in Manual. Prælat. quæſt.* 39. *art.* 4. *concl.* 1.

2 Si Eccleſia reficeretur à fundamentis non ſimul, ſed paulatim, & ſucceſſiuè, tunc pars illa per modum acceſſorii eſſet conſecrata, licèt ſucceſſu temporis vniuerſa materia mutaretur, quo caſu non erit iteranda conſecratio, ſed ad ſummum, aqua benedicta aſpergenda, & exorcizanda. Ratio prioris caſus eſt, quia pedeſtèr manet totum, ſola parte conſciſſa; poſterioris verò, quia quælibet pars non benedicta iuxta poſita benedicta quoq; fit benedicta, eo quia benedictum trahit ad ſe non benedictum. Ita diſcurrunt Syluester *V. Conſecratio* 2. *quæſt.* 5. Azor. *P.* 2. *lib* 9. *cap.* 4 *quæſt.* 6. vbi addit: etiamſi magna pars minime adderetur. — De Conſecratione egi *Prior. par. poteſt.* 116. & De Reconſecrat *Poteſt.* 246.

De Epiſcopo non rehabilitante Symoniacos ad beneficia obtinenda.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt rehabilitare Symoniacos ad beneficia obtinenda.*

Impotentia CXLIV.

1 NON poteſt Epiſcopus rehabilitare Symoniacos ad beneficia obtinen da, ita teſtatur deciſum antiquitùs Suarez, *De Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61.* & notauit Gauant. *in Enchirid. V. Cenſura. num. 6.* & Capiauill. *De Caſibus Reſeru. cap. 22. quæſt. 3.* contra Campanil. *in Diuerſor. rubr. 11. cap. 27.* Sed ait ibi improbabilitèr, nouiſſimè verò ex Conſt. Sixti. v. *Sanctum, & Salutare de ann.* 1588. & aliis Summ. Pontificibus. Tu autem tene ſenſum Impotentiæ eſſe deſcientèr, ſiuè occulta ſit ſiuè aperta. Itaq; non poteſt Epus Symõ. rehabilitare ad officia in poſterum obtinenda, ex deciſ. prædictis, apud Suarez *De Religion. d. loco.* & notat Barboſ. *De Poteſt. Epiſcopi Alleg. 39. num. 44.* Si verò ignorantèr, poſſe Epiſcopũ diſpenſare, & irregularitatem abſoluere, vigore Trident. *Cap. Liceat.* Niſi meliùs dicamus: Irregularitates, & Cenſuras non incurri per ignorantiam, nec abſque peccato mortali, & præſumptione, ex vulgato Theologorum, apud Zeroll. *in Praxi P. 2. V. Symonia §. 15.* vbi tenet cum Silvano, etiã ſi ignorantia ſit probabilis. Quod ſi Symoniae, poſtea ſciuerit, teneretur beneficiũ reſignare, niſi diſpenſetur ab Epiſcopo in eodem beneficio. Si verò Symonia fuerit in ordine, tàm ignorantèr, quam ſcientèr, Epiſcopus iure præfato diſpenſat, modo caſus fuerit occultus. Si verò publicus recurrẽdum ad Sanctam Sedẽ docet Zerolla, *d. loco* in fine.

De Epiſcopo non reſidente extra Eccleſiã Cathedralem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt reſidère extra Eccleſiam Cathedralem.*

Impotentia CXLV.

1 NON poteſt Epiſcopus reſidère extra Eccleſiam Cathedralem. Gloſſ. *in Cap. Epiſcopus, 4. De Conſecr. diſt. 3.* apud Marc. Antonium Genuenſ. *cap. 31. num. 6.* & Alii cum ipſo. Ratio quia Cathedralis eſt in ſignũ ſuæ reſidentię poſita, indè vt ſciatur, & inueniatur ianitor ad ianuam, villicus ad villam, & Præceptor ad ſcholam ad docendũ, erudiendum, & paſcendum oues ſibi conſignatas. Aliàs puniendus, quia fugit ſponſam, quam ſibi matrimonio ſpirituali coniunxit, pœnis taxatis à *Pio 4.* incipit: *Motu proprio. 11. Maij 1565.* in executionem Trident. *ſeſſ. 23. cap. 1.* vbi iuſtis de cauſis abſentiam trium menſium à ſua reſidentia concedit, idipſum *ſeſſ. 6. De Ref. cap. 5.* & faciunt dicta *Pr. part, poteſt. 187.* vbi vetatur Cathedræ translatio. De pœnis con-

contra non reſidentes abundè dixi *Prior. part. poteſt.* 21. *& Poſt. part. ab Impot.* 1.

De Epiſcopo non reuocante licentias audiendi Confeſſiones Regularib⁹, niſi iuſta de cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt reuocare licentias audiendi Confeſſiones Regularibus, niſi iuſta de cauſa.*

Impotentia CXLVI.

1 NON poteſt Epiſcopus reuocare licentias audiendi Confeſſiones Regularibus, niſi iuſta de cauſa, quoquomodo illa ſit conceſſa, de quibus modis ſatis *Prior. part. poteſt.* 36. firmant hanc Impotentiam multi apud Brognolum, *in Speculo Cleric. orũ tract.* 12. *tom.* 9. *reſolut.* 9. Quorum rationes ſunt: licentia auſcultandi Confeſſiones Regularibus ab Epiſcopis elargita, nõ eſt propriè licentia, ſed approbatio perſonę per examen à Tridentin. requiſitum, & quaſi iuſta ſententia de iure fũdata in idoneitate, adeò quod poſtquam iudicatum fuerit & declaratum de ſufficientia, ſtatim Papa concedit facultatem miniſtrandi Pœnitentiæ Sacramentum; vt colligunt DD. *ex Clem. Dudum.* Molfeſ. & Henriq. Ideò Epiſcopi abſque iuſta cauſa non poſſunt reuocare ſententiam iuridicè datam. Firmat hoc illa Regula iuris in 6. *Quod ſemel placuit ampliùs diſplicere non poteſt.*

Nec obſtat dicere: approbationem fuiſſe ad beneplacitum, Tũ quia *ex Cap. Gratiosè, De Reſcriptis in* 6. Sonat vſque ad mortem concedentis, vel infra dictum tempus iuſta cauſa intercedente, de qua dixi *Impot. citata*, puta ex propriæ perſonæ culpa, & circa miniſterium abſolutionis.

Accedit alia ſimilis Philoſophica ratio. *Contrariorum eadem eſt ratio, ac diſciplina*, ideò ſicut de Approbatione, ita de reuocatione, quod ſi ad approbationem pręceſſit præſentatio, examen, & Sententia, quæ firmat iuridicè idoneitatem doctrinę, morum, & ætatis. Illud idem efformari debet iudicium in reuocatione, præcedentibus iuſtis cauſis contrariis, nè fieret iniuria iudicato, & approbato, neuè Epiſcopus inconſtans videretur, ideò &c.

S

De Epiſcopo non ſtatuente: Sacerdotes non poſſe pinguiorem eleemoſynam recipere, determinato ſtipendio à volentibus illã liberè donare.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſtatuere Sacerdotes non poſſe pinguiorem eleemoſynam determinato ſtipendio recipere à volentibus illam liberè donare.*

Impotentia CXLVII

1 NON poteſt Epiſcopus ſtatuere Sacerdotem non poſſe pinguiorem eleemoſynam recipere determinato ſtipendio à volentibus illam liberè donare. Ita Suarez, Reginald. & Emanuel *in Summ. cap. 252. num. 4.* Aliique quorum aperta, & potiſſima ratio eſt, quia ſic Epiſcopus occluderet viam libertati, charitati, pietati, & deuotioni fidelium, quibus eſt, & abſque *Miſſa*, perſonis Deo dicatis de ſui ſubſtaõtia illis participare. Quarè ſi poſtquam determinato ſtipendio, obligationẽ adimpleuerint, quod reliquum erit, ſuæ deuotionis erit applicitum. Item nec poſſe determinare, ſeù ſtatuere: Sacerdotes non poſſe minus recipere, eò quia virtutem liberalitatis arcêret in remittendis liberè eleemoſynis ſibi debitis, vndequaque igitur hæc Impotentia ex virtutibus oritur, idcircò non valeret ſtatutum contra virtutes. De Celebratione Miſſarum reſpondentium ſtipendio relicto, dixi, *Prior. part. poteſt. 267.* & de Minoramento *Part. poſt. Impotent. 124. & 125.*

De Epiſcopo non ſtatuente Miſſas ſatisfieri à determinatis Sacerdotibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſtatuere Miſſas ſatisfieri à determinatis Sacerdotibus.*

Impotentia CXLVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus ſtatuere Miſſas ſatisfieri à determinatis Sacerdotibus, *Barboſ. De Epiſcopo All. 24 ſub n. 3.* Nauar. Sà, *V. Miſſa, num. 44.* Lezana *in Summ. quaſt. regul. cap. 21. num. 5.* Quod ſuſtinetur contra quoſdam volentes Miſſas ſatisfieri debere à Sacer-

cerdotibus illius, & non alterius Parochiæ contra libitum, & beneplacitum hæredum, vel diſtribuentium. Ratio quia non modica oriretur auaritię ſuſpicio, in Populo ſcandalum, ob ſapidæ cupiditatis vitium, ad quæ eruenda tenetur Epiſcopus tamquam bonus Paſtor, & dominus ouium ſuarum, amicus virtutum, & vitiorum inimicus; igitur ſtatutum hoc inane vitiorum, & ſcandali generatiuum non tenet. — De ſtatuto contra canones, dixi *Pr. part. poteſt.* 258.

De Epiſcopo non ſubijciente bona Eccleſiæ immobilia laicis, abſque Capituli, vel S. Apoſtolicæ conſenſu.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſubijcere bona Eccleſia immobilia laicis, abſque Capituli, vel S. Apoſtolica conſenſu.*

Impotentia CXLIX.

1 NON poteſt Epiſcopus ſubijcere bona Eccleſię immobilia laicis, abſque Capituli, vel S. Apoſtolicæ conſenſu. Ita *in Cap. Hac conſultiſſima. De Reb. Eccleſia non alienandis*, vt notarunt multi apud Suarez *diſp.* 31. *num.* 9. & Filiucc. *tract.* 17. *n.* 174. Ratio deſumitur ex dictis *Part. poſt. Impot.* 43. *& Par. pr. poteſt.* 30. Vbi nullam dixi eſſe ſubiectionem, vel alienationem abſque ſolemnitate, & vna cum doctrina, & canone habetur praxis Epiſcoporum circa locationem, & aliam quamlibet abdicationem rerum Eccleſiaſticarum ſibi de iure commiſſarum, quarũ nulla eſſet, ſi vltra triennium, & conſenſu pręfato facta fuiſſet; ideoque nil ambigendum. Quid autem erit de locationibus per ſuum anteceſſorem, vide *Poteſtas* 157.

De Epiſcopo non ſuſpendente omnes Cõfeſſarios vnius conuentus, data qualibet cauſa, inconſulta S. Congregatione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ſuſpendere omnes vnius conuentus Confeſſarios, data qualibet cauſa, inconſulta S. Congregatione.*

2 *Sed quid, ſi in illo Conuentu* 4. *Confeſſores eſſent, tribus ſuſpenſis, & alius excommunicatus, Nũ ille validas confeſſiones exciperet?*

Impotentia CL.

1 NON poteſt Epiſcopus ſuſpendere omnes Confeſſarios vnius Conuentus, qualibet cauſa data, Inconſulta S. Congregatione, in eius Decreto inuiolabilitèr obſeruando, *ſub die* 20.

20. *Nouembr.* 1615. apud Barboſ. *De Epiſcop. Alleg.* 21. *num.* 30. vbi adducit rationem eſſe ob magnum ſcandalum indè oriundum, ideò vigilat Eccleſia in ſalutem Animarum. Dixi omnes cum verè quoſdam ſuſpendere poteſt, ex cauſa ad idem Sacramentum ſpectante, prout notaui ſupra *Impotentia* 149.

2 *Sed quid ſi in illo Conuentu 4. Confeſſores eſſent, tribus ſuſpenſis, & alius excommunicatus, Nũ hic validas confeſſiones exciperet?*

Reſpond. Cum Nauarr. apud Sanch. *De Matrimonio lib. 3. cap.* 22. *num.* 19. validas, Cui ſententiæ adhererem, quando eſſet tolleratus, & obex non fuerit ex parte pœnitentis. Nec dicas excommunicatum abſolute iuriſditione carere, quia habet, ſed impeditam, & in actu ſignato, ex quo ducitur, errorem cõmunem, cum titulo colorato ſufficere ad validitatem Sacramenti, ſecùs ſi nullam iuriſditionem haberet, cuiuſmodi error non ſufficeret ob carentiam tituli cohoneſtantis, apud Henriq. *in Summ. lib.* 6. *De Pœnit. cap.* 6. §. 2.

De Epiſcopo non teſtante ſuis conſanguineis, vel alijs, de acquiſitis intuitu beneficiorum, vel Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt teſtari ſuis conſanguineis, vel aliis, de acquiſitis intuitu beneficiorum, vel Eccleſiæ.*

2 *Sed quid de rebus fructibus, vel pecunia Eccleſiæ acquiſitis tempore ſuo?*

Impotentia CLI.

1 NON poteſt Epiſcopus teſtari ſuis conſanguineis, vel aliis, de acquiſitis intuitu beneficiorum, vel Eccleſię; ita ex *Cap. Præſenti, & Cap. Quia ſepè, & in Clement. Statutum. De Elect.* ſic deciſum videtur inter DD. qui poſt affirmatiuam ſententiam, in negatiuam flexère dicentes: Non poſſe Epũ alienare, nec teſtari de Eccl. bonis; Ad id quod alii dixère: *Epiſcopum* eſſe dominum, Reſpondent moderni, ſolo tempore ſuo, ideſt vſufructuarium, vel de fructibus vndequaque venientibus ab *Eccleſia* diſponere, hac ſola prohibitione manente, quod non poſſit illos alienari, vel teſtari; quęquam autem ſint huiuſmodi bona, lege *Prior. part. poteſtas* 163. vbi de diſtinctione bonorũ

Epi-

Epiſcopi ſenſum Impotentię videbitur. Quidquid ſit de inferioribus beneficiariis, qui de conſuetudine teſtari ſolent, vt notauit Couar. *in Cap. Cum in officijs*. Etenim alitèr ſtatutū eſt de Epiſcopis, quorum bona ſupradicta ad ſucceſſorem pertinent.

2 *Sed quid de rebus, fructibus, vel pecunia Eccleſiæ acquiſitis tempore ſuo?*

Reſpond. Impotentiam præſatam recurrere, modo bona ſint de ſecundo genere, de quibus dixi *Part. prior. cit.* 163. Tum quia illa non ſua, ſed Eccleſiaſtica dicuntur, vti debet Epiſcopus vigilantia conſtruendo inuentarium, ad cognoſcendum, & probandū bona eſſe ſua, quæ ante Epiſcopatus poſſeſſionem erant, quęq; ſuo labore, & induſtria acquiſita, & quę intuitu Eccleſię. Aliàs abſq; dicto inſtrumento probatiuo omnia preſumuntur fuiſſe intuitu Eccleſiæ, vt de hæredibus non conſtituentibus inuentarium oſtendit ex variis teſtibus Rodoan. *De Spolijs Eccleſiæ, quaſt. 9. numer.* 41. apud Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi Alleg.* 14. *n.* 15.

De Epiſcopo Religioſo non teſtante.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus Monachus, ſeù Religioſus non poteſt teſtari.*

2 *Sed quid de volente teſtari de bonis, eius induſtria acquiſitis?*

Impotentia CLII.

1 NON poteſt Epiſcopus Religioſus teſtari. Ita DD. Impotentia nouiſſ. citat. Nam rationes allatę maiorem vim habent in Regularibus habētibus votum paupertatis, quod non relaxatur per aſſumptionem ad ſtatum Epiſcopale, ſed perficitur; ideo bona acquiſita eius officio, & induſtria non perſonę, ſed Eccleſiæ congragātur quidquid ſit, vita durante, in qua dicta bona ob muneris ſplendorē applicari poſſunt. Quare ex D. Thom. *quæſt.* 88. *artic.* 11. ad 4. Epiſcopus dicitur verus diſpenſator, & nō dominus, apud Dian. P. 3. *tract.* 2. *reſol.* 50.

2 *Sed quid de Epiſcopo Regulari volente teſtari de bonis, eius induſtria acquiſitis?*

Reſpond. Nec poſſe, niſi de licentia Summi. Pontificis cui erit diſpenſare, & alienare iuſtis de cauſis, ita, & concedere teſtari, in quo tranſit verum rei dominium. Debet itaque Epiſcopus in impetranda facultate duo exponere, quod ſit Monachus, & Epiſcopus, quia ex duplici detinetur capite, ita duplici indiget diſpenſatione, niſi tantum vellet teſtari de ſolis Patrimonialibus ad ſe reuocatis, quæ renunciauit ante profeſſionem, vt tenet Marc. Antonius Gen. *in Praxi, quaſt.* 363. *num* 4 apud Barboſ. *De Officio, & Poteſt. Epiſcopi, Alleg.* 114. *n.* 23. Vel ſi de bonis ſua induſtria acquiſitis, ſola monachatus menſio ſufficeret. — Adde quod ſi Epiſcopatus fuerit de menſa, & prouiſione regia, neceſſaria erit Regis licentia, vel illius, qui dotauit, nè pręiudicium fieret bonis Principis.

Ex

Ex dictis oriuntur tria dubia. Quorum 1. eſt Num licentia obtenta duret poſt mortem concedentis?

2 Nùm vigore dictæ licentiæ poſſit codicillos efficere?

Et 3. Nùm poſſit poſt fabricã vnius, aliud teſtamentum efficere?

Ad 1. Reſpondit Nauar. valere, ita notat Dian. *P. 5. tract. 2. De Poteſtate Cardinal. reſol. 57.*

Ad 2. Negatiuè cum iiſdem.

Ad 3. Affirmatiuè cum Aloyſ. Ricc. *in Praxi aurea, reſol. 386.*

De Epiſcopo non transferente Cathedram Epiſcopalē perpetuò, vel ad tempus in aliam ſuæ Diœceſis Eccleſiam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt transferre Cathedram Epiſcopalem perpetuò, vel ad tempus ad aliam ſuæ Diœceſis Eccleſiam.*

2 *Sed quid vrgente neceſſitate?*

Impotentia CLIII

1 NON poteſt Epiſcopus transferre Cathedram Epiſcopalem perpetuò, vel ad tempus ad aliam ſuæ Diœceſis Eccleſiam, ita notarunt Gamb. *De Officio legati de latere lib. 2. tit. De Varijs Ordinar. nominibus, num.* 168. Gratian. *Diſcept. Forenſ. cap. 651.* Marchiæ *deciſ. 113. n. 2. in addict.* Rationes fundatæ ſunt, quia ſolus Papa erigit, & cõſtituit Eccleſiam in Cathedralem *ex Cap. Felix, & Cap. Præcipimus. 54. 8. quæſt. 1.* Eamque diuellit, coniungit, & mutat *ex Cap. Inter corporalia. De Translatione Epiſcopi, & Cap. Mutatio. 7. quæſt. 1.* Gloſſ. *V. Cathedralem, in Cap. Cum inferior. De Maioritate, & obed.*

2 *Sed quid vrgente neceſſitate?* Reſpond. Non niſi de Papæ facultate, & licentia in præcitatis iuribus, Neque ſi ad tempus reſideret, data qualibet vrgentia perſecutionis, vel fugæ, aut alio quouis titulo, diceretur transferre Cathedram, ſed quando primam diuelleret, & aliam erigeret. Nec poſſet Matricem Eccleſiam, ſeù Cathedralem in alium locum ſuæ Diœceſis abſque Papę licentia, & facultate mutare, vt dixi *Priori part. poteſt. 186.* & meliùs *Part. poſt. Impot. 95.*

V

De Epiſcopo non viſitante Altaria in Eccleſijs Regularium, etiam ſi illa ſint Confraternitatum,

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt viſitare Altaria in Eccleſiis Regularium, etiam ſi illa ſint Confraternitatum.*

Impotētia CLIV.

1 NON poteſt Epiſcopus viſitare Altaria in Regularium Eccleſiis, etiam ſi illa ſint Confraternitatum, *ex S. Congregat.* 10. *Ianuarij.* 1641. apud noſtrū P. Lantuſca, *V. Altare, num.* 4. Idipſum de Cappellis conſtructis pro Secularium Confraternitatibus, ex eadem S. *Congregatione* 21. *Aug.* 1615. apud Lezzan. *Summ. Quæſt. Regul. tom.* 2. *cap.* 15. *num.* 23. *& tom.* 3. *V. Altare, num.* 18. quod ſeruandum, eſt omninò poſt luctam DD. ex vtraque parte rationes afferentium; quorum opinionem negatiuam amplexi fuère, & ſuſtinuère.

De Epiſcopo non viſitante, corrigente, vel puniente ſubcollectores, neq; Priorem Militū Hieroſolymitanorum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt viſitare, corrigere, vel punire Subcollectores, neque Priorem Militum Hieroſolymitanorum.*

2 *Sed à quibus huiuſmodi erunt viſitandi, & puniendi?*

3 *Sed quid de Eccleſijs commendatarijs?*

Impotentia CLV.

1 NON poteſt Epiſcopus viſitare, corrigere, vel punire Subcollectores, neque Priorem Militum Hieroſolymitanorum. Ita deciſum refert Armendar. *lib.* 1. *tit.* 18. *num.* 80. *&* 101. & nouiſſimè, ex Gregor. xv. incipit: *Inſcrutabili, nonis Febr.* 1622. Neque Protonotarios Apoſtolicos, quos exemit Leo x. vt notauit *Mendoza De Signatura gratia, V. Protonotarij*, quia ſiuè à Pa-

Papa, ſiuè à legatis ſint creati, cõpræhenduntur *in Extrauag. ad Regimen De Præbendis*, apud Farinacc. P. 1. *recent. deciſ.* 706.

2 *Sed à quibus huiuſmodi erunt viſitandi, & puniendi?*

Reſpond. Cum certum ſit Epiſcopos iure Trident. *ſeſſ.* 7. *De Ref. cap.* 8. vti poteſtate ordinaria in viſitatione erga perſonas, & loca ſibi immediatè ſuppoſita, & poteſtate delegata erga exempta. Attamen quando exẽpta haberet ſuperiorem immediatè, ab illo corrigi, viſitari, & puniri debent, vt notat Barboſ. *De Officio Epiſcopi, Alleg.* 70. *num.* 2. Idcircò Subcollectores, Prioratus, & Protonotarij Apoſtolici puniuntur ab illis, quibus immediatè ſubyciuntur, vel à Capitulo eorum. Quando verò non haberent dictum Superiorem, puniuntur ab Epiſcopo, modo quo punit exemptos authoritate delegata.

3 *Sed quid de Eccleſijs commẽdatarijs S. Ioannis Hieroſolymitani?*

Reſpond. Debere vnà cum eorum Miniſtris ab Epiſcopo viſitari, ex Conſt. *B.* Pii .v. incipit: *Expoſcit*, 22, *Septembris* 1571. Nã Commendatarii habent curam Animarum. Prioratus verò ſunt Præceptores à quorum Capitulis viſitantur. Barboſ. *ibid. num.* 27.

De Epiſcopo non viſitante hoſpitalia, confraternitates, & alia loca, quæ ſubſunt immediatè Regum protectioni.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt viſitare hoſpitalia, confraternitates, & alia loca. quæ ſubſtant immediatè Regum protectioni.*

Impotentia CLVI.

1 NON poteſt Epiſcopus viſitare hoſpitalia, confraternitates, & alia loca, quę ſubſtant immediatè Regum protectioni. Ita ex Trid. *ſeſſ.* 22. *De Ref. cap.* 8. & concordat Regię ordinationi *titul.* 62. *num.* 42. apud Alzedo. *lib.* 3. *num.* 9. Valaſ. *conſ.* 105. refert *Barboſ.* De *Epiſcopo. Allegat.* 75. *num.* 16. & affert exemplare domorum, ſeù Confraternitatum miſericordiæ in Portugallia, & hoſpitalis omnium Sanctorum, Vlyſſiponẽ. Ratio, quia tàm eſt magna exemptionis amplitudo, & illorum dignitas, ſeù præeminentia, qua fruuntur de protectione Regum, quibus ſubſtant, ob quorum reſpectu dicta loca cæteris præferuntur *in Cap. dicti Concilij*, itaquod ſine illorum licentia viſitari nequeant, ſed corrigi, viſitari, & puniri debent ab eorum Rectoribus, & Gubernatoribus. Enim verò Epiſcopus, ob cauſam, quæ turbaret titulum de protectione, ſi voluiſſet viſitare, & opponeretur cognitio, & deciſio dictæ cauſæ, ad ipſum Epiſcopum, & non ad Iudices ſeculares ſpectat, vt referunt Moderni, & Armendar. apud Barboſ. *d. loco num.* 20.

De

De Epiſcopo non vocante Canonicum factum Religioſum nouitiū ad effectum electionis faciendę, ad quam habebat ius.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vocare Canonicum factum Religioſum nouitium, ad effectum electionis faciendæ ad quam habebat ius.*

2 *Sed quid de renunciatione beneficij, ſub cuius titulo ordinatus fuit?*

Impotentia CLVII.

1 NON poteſt Epiſcopus vocare Canonicum factum Religioſum nouitium, ad effectum electionis faciendę, ad quam habebat ius. Ita ex Gloſſ. *V. Beneficium*, collegit Azor. *Inſtit. Moral.* P. 1. *lib.* 12. *tom.* 4. *quæſt.* 1. Subditque rationem, cum & ſi habeat ius ad votum, legitima tamē cauſa religionis excuſat abſentiam; ideò iuſta detentio abſentiæ non vitiat electionem.

2 *Sed quid de renunciatione beneficij, ſub cuius titulo ordinatus fuit nouitius?*

Reſpond. Inter varios dicendi modos, pro concordandis DD. opinionibus, hanc veriorem, & probabiliorem ſelegi; quod debet fieri renunciatio intra duos menſes ante profeſſionem iuſtà conciliarem diſpoſitionem, cuius collatio non ſortitur niſi profeſſione ſequuta, quia tunc verè cadit beneficium, & non antea, ob incertitudinem profeſſionis. Ita notauit Garc. *De Benef. P.* 11. *cap.* 9. *à num.* 15. Campanil. & alii apud Eman. Rodriq. *Quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.* 17. *art.* 2.

Adde pręfatam Concilli diſpoſitionem habere locum,

1 *In* Renunciatione *Patrimonii*, cuius ſub titulo ordinatus fuit Nouitius. Niſi habeat aliud vndè è religione egreſſus ali poſſit: vt colligit ex Trident. Miranda *in Man. Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 23. *art.* 5. & de Vechis. *diſp.* 8. *dub.* 7. *num.* 6.

2 Comprehendit renunciationem officiorum publicorū temporalium. De Vechis *ibid. num.* 7. Sanchez, & alii apud Tambur. *diſp.* 4. *quæſt.* 10. num. 8.

3 Habet vim in fidei iuſſorem. Tamb. *ibid. V. Fideiuſſor.*

4 In Tutoribus, apud Nauarr. *conſil.* 83. in his, & ſimilibus caſibus ſeruatur prædicta diſpoſitio Concilii, *ſeſſ.* 25. *De Regul. & Monial. cap.* 16. ſub poena nullitatis diſpoſitionis, ex illis verbis. *Aliter facta ſit irrita, & nulla.*

Adde inſuper pro caſibus, quos non comprehendit dicta diſpoſitio Concilij.

1 Non comprehendit eleemoſynas à nouitiis factas. Ita Garc. Azor. & Lezana, *cap.* 24. *num.* 39. vbi quoque notat intelligi de paruis, & moderatis.

2 Neque donationem, vel oblationem Deo, B. V. & Sanctis factam, apud Eman. Rodriquez *Quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 47. *art.* 5.

3 Neque victum, aut veſtitum à nouitio elargitum Monaſterio. De Vechis, vt refert Lezan. *ibid. num.* 35.

4 Neque ſi quod datur ratione

ſolemnitatis profeſſionis iuxtà morem. Suarez *tom.* 5. *diſputat.* 22. *ſect.* 5. *num.* 15. vel conuiuij facti tempore ingreſſus, ex Tambur, *quæſt.* 10. *num.* 8.

5 Neque donata, vel oblata tutoribus, curatoribus; & conſanguineis nouitiorum.

6 Neque includuntur contractus emptionis, venditionis, permutationis, aut locationis, & ſocietatis, quia huiuſmodi non veniunt ſub renunciationis nomine. Quibus ſupradictis caſibus poteſt Nouitius poſt Religionis ingreſſum omnia efficere; & ſunt illius valoris, ac ſi effeciſſet in ſæculo. Neque locum habet in Nouitiis Societatis Ieſu, vt per idem Concilium *cap.* 16. *Verſu Per haec* & approbatur à Summis Pontificibus B. Pio V. & Greg. 13. vt notauit Emanuel Rodriquez *tom.* 1. *qu.* 47. *art. vlt.* Sà. *V. Religio, n.* 5.

De Epiſcopo non votante peregrinari in longinquum abſque Papæ licentia.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vouere peregrinationem longam, abſque Papæ licentia.*

Impotentia CLVIII.

1 NON poteſt Epiſcopus vouere peregrinationem longã abſque Papæ licentia. Ita multi apud Alfonſum de Aluarez *in Speculo iuris Pontificij cap.* 9. Tũ quia votum eſſet in præiudicium reſidentiæ, ad quam tenetur iure diuino; igitur votum erit inane, ob impotentiam diſcedendi. Tum etiam quia votum non eſſet de meliori bono, cum meliùs ſit reſidere ad oues, quàm illas relinquere. Tum denique, non minus detrimentum foret curæ ſibi commiſſæ in perniciem Animarum, quam eius deuotio. Ità citati contra Sãchez, *De Præc. Decal. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 25. *num.* 41. dixi abſque Papæ licẽtia, vt voluit Vrb. 8. incipit: *Sancta Synodus, ann.* 1634. *Impot.* 1. *cit.*

De Epiſcopo non vſurpante bona Eccleſiarum vacantium, & dignitatum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vſurpare bona Eccleſiarum vacantium, & dignitatum.*

Impotentia CLIX.

1 NON poteſt Epiſcopus vſurpare bona Eccleſiarum vacantium, & dignitatum ad ipſarum curam pertinentium abſq; titulo, ſub pœna ſuſpenſionis ab adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ in temporalibus, & ſpiritualibus, ex *Cap. Exigit De Cenſibus*, vt notat Suarez *diſp.* 31. *ſect.* 3. *qu.* 1. & Filliuc. *De Cenſ. num.* 148.

De

De Epiſcopo non vtente benedictionibus priuatis Metropolitano preſente.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vti benedictionibus priuatis, Metropolitano preſente.*

Impotentia CLX.

1 NON poteſt Epiſcopus vti benedictionibus priuatis preſente Metropolitano, & fundatur in reuerentia, cultu, & honore debendis Superiori Metropolitæ. Immò nec deferre Rocchettum detectum, *ex Cap. Cum longe* 63. *diſt.* at hodiè hoc vltimū ceſſat vigore *Ceremonialis Epiſcoporum, lib. 1. cap. 3. — De benedictione Epiſcopali dixi Pr. par. pot.* 121.

De Epiſcopo non vtente veteri Chriſmate ad conſecrãdum chriſmate conſecranda.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vti veteri Chriſmate ad conſecrandū chriſmate conſecranda.*

2 *Sed quid de tempore interdicti*

Impotentia CLXI.

1 NON poteſt Epiſcopus vti veteri chriſmate, ad conſecrandum chriſmate conſecrandum, id ſub lęthali peccato, ex violatione præcepti Eccleſiæ, *in Cap. Si quis, De Conſecr. diſt.* 4. vbi quolibet anno in die Cœnę Domini, olea Sancta confici iubetur. Quapropter nec Parochus vti poteſt oleis veteribus ad infirmos vngendos, niſi aliud neceſſitas ſuaderet, apud Vgol. *De Poteſt. Epiſcopi, cap. 7. §. 2. & cap. 27. n.* 2. & tunc verè ſuadet neceſſitas quando *S. Vat.* neque à proximiori Epiſcopo olea benedicerentur, *ex Cap. Si Epiſcopus. De Supl. Neglig. Prelat.* De oleis Sacris dixi *Pr. parr. poteſt.* 40

2 *Sed quid de tempore interdicti generalis?*

Reſpond. 1. Sacrum Chriſma non poſſe confici, quia vna cum Miſſa in die Cœnæ conficitur. Reſpond 2. cum Suarez *tom. 3. diſp. 26. ſect. 1. num.* 7. poſſe confici, ſed ianuis clauſis, modo tamen Epiſcopus non fuiſſet ſpecialiter interdictus; Nam *in Cap. Alma Mater. De Sent. excomm. lib.* 6. Solum Diuina officia, & *Miſſæ*, vel aliud ibi expreſſum prohibetur, at hoc pœnale non extenditur ad Chriſma, quod ſemel in Anno conſecrari poſtulat, ideò moderato interdicto, quod ianuis clauſis, poterit hoc fieri; hæc Suarez. vide quod ſequitur.

3 *Sed quid de Miſſa, in qua conficiendum erit Sacr. Chriſma?*

Reſ-

Respondent citati DD. apud Barboſam *De Epiſcopo*, *Allegat.* 368. concedendo poſſe dici ianuis apertis, ea ratione, qua ſi confirmationis Sacramentum gaudet priuilegio exceptiuo, vt poſſit tempore interdicti generalis conferri, pariter dicunt de Miſſa celebranda tamquam preparatorium neceſſarium ad Sacr. Chriſma, & confirmationem, iuſta id principali conceſſo conceduntur adhùc & acceſſoria, ita *num.* 25. Quod ipſe admitterem, quando verè poſt Miſſam debuiſſet dictũ Sacramentum confirmationis exceptum conferri.

Sit laus Deo Patri,
Eiuſque Diuę Proli,
Puræque Sanctæ Matri
Quam laudant omnes poli.

Siniſtræ Epiſcopalis Finis.

REPERTORIVM

Omniumque Rerum notabilium in vtraque Parte contentarum, ordine Alphabetico diſpoſitum.

A

ABbates reſidentes. Priori Parte, fol. 191. n. 1.

Abbatiſſa eligẽda ex eodem, vel alio Monaſterio. 1. p. f. 289.

Abbatiſſarum eligendarum qualitates. 1. p. f. 290. n. 3.

Abbatiſſarum exemptarum electioni, interuenit Epiſcopus. 1. p. f. 212. n. 1.

Abbatiſſarum tempus triennale improrogabile ab Epiſcopo. p. poſt. f. 124

Abeſſe à reſidentia ſuæ Eccleſiæ. 1. p. f. 53. n. 1. *Vbi de eorum cauſis* à Poteſtate 23. f. 58. & per ſequentes.

Abeſſe à ſua reſidentia vltra tres menſes. p. poſt. f. 1. *vbi de aliquo prætextu, & de pœnis Epiſcopi nõ reſidẽtis.* ibid. f. 3

Abortum procurantes. 1. p. f. 375. n. 4.

Abſolutio data in articulo mortis à caſibus publicis reſeruatis Papæ, vel occultis. 1. p. f. 4. n. 16.

Abſolutio reſeruatorũ Sedi Apoſtolicæ data in articulo mortis à ſimplici Sacerdote, non iteranda ſi cõualuerit. 1. p. f. 17.

Abſolutio data cum particula ſatisfacta parte. 1. p. f. 16.

Abſolutio data ad reincidẽtiam. 1. p. f. 19.

Abſolutio cenſurarum nemini reſeruatarum. 1. p. f. 15. n. 1. *Impẽdenda domiciliario.* ibid. n. 2.

Abſolutio Cenſurarum nùm poſſit impẽdi extra Sacramentũ Pænitentiæ? 1. p. f. 18. n. 3.

Abſolutio impenſa, num prodeſt in foro exteriori? 1. p. f. 19. n. 5

Ab*ſolutio in foro conſcientiæ.* 1. p. f. 21. n. 7.

Abſolutio data à Sacerdote carente legitima facultate. 1. p. f. 374. n. 5

Abſolutionis forma ſollemnis cēſurarum Papæ reſeruatarum. 1.p.f.21.n.5. *Quid ſi omitteretur ſolemnitas.* ibid.n.4. *non ſeruanda in foro conſcientiæ.* ibid. n. 7.

Abſolutus à laico, vel clerico de cenſuris in articulo mortis, eſt reabſoluendus ab eo, qui poteſt, pro danda ei ſepultura Eccleſiaſtica. 1.p.f.15.n.10.

Abſoluere ab hæreſi occulta, qui poſſunt. p.poſt. f.5. n.2.

Abſoluere ad reincidentiam. 1.p.f.19.n.7.

Abſoluere ad cautelā. 1.p.f.22. n.10.

Abſoluere plures excommunicationes, Quanam forma? 1.p. f.21.n.9.

Abſoluere cenſuram abſque criminis declaratione. 1.p.f.22. n.14.

Abſoluere poſſunt omnes Confeſſarij quoſcumque caſus in articulo mortis. 1.p.f.15.n.10.

Abſoluere ſuſpenſiones Papæ reſeruatas. p.poſt. f.11.n.1.

Abſoluere ab hæreſi poſſunt DD. Inquiſitores: itaquod neq; vigore Bullæ Cruciatæ, nec Epiſcopus. p.poſt.f.5.n.1.

Abſoluere cenſuras publicas Papæ reſeruatas, neq; caſus bullæ Cœnæ poteſt Epiſcopus. p.poſt.f.7.n.13.

Abſoluere percuſſores clericorum, quandonam poteſt Epiſcopus? p.poſt.f.10.n.2

Abſoluere veneficia, incantationes, & ſortilegia. 1.p.f.48. n.1.

Abſoluere ſuſpenſionem ſub conditione. 1.p.f.46.n.4.

Abſoluere ſuſpenſionem nemini reſeruatam. 1.p. f.45. n.1.

Abſoluere ab hæreſi impeditū adire Inquiſitores. 1.p.f.4. *numquid hæc facultas ſit delegabilis?* ibid. n. 5.

Abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis, & ad forum reductis, ſed non plenè probatis. 1. p. f.43.n.1.

Abſoluere excommunicationem i Papæ reſeruatam, in eo, qu habet inimicos capitales Romæ. 1.p.f.35.n.1.

Abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata occulta. 1. p. f.20. n.1.

Abſoluere percuſſionem Clericorum. 1.p.f.29.n.1. *vbi de percuſſione mediocri, & enormi; nec non dubia, nùm ſit leuis, vel grauis?* ibid. n.2. *ibique de perſonis impeditis, ſeù priuilegiatis adire Papā.* n.3.

Abſoluere leuem Clerici percuſſionem. 1.p.f.23.n.1. *vbi quid de percuſſione graui cum intentione leui; aut è contra?* n. 3.& 4.

Abſoluere à cenſuris per ingreſſū ad Monaſteria Monialium. 1.p.f.8.n.3.

Abſoluere ab excommunicatione Papæ reſeruata, & ad forum de-

deducta, filios impuberes. 1.p. f.36.n.1.

Abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis, omnes ſub poteſtate conſtitutos, 1.p.f.39.n.1.

Abſoluere Inopes à cenſuris Papæ reſeruatis, & ad forum deductis. 1.p.f.41.n.1.

Abſentium irregularitates Epiſcopus diſpẽſat. 1.p.f.269.n.2

Accedere ad Metropolitanum. 1.p.f.64.n.1.

Admittere diſpenſationem ſubrectitiam, quando poteſt Epiſcopus circa impedimenta matrimonij? 1.p.f.65.

Adminiſtratores hoſpitalium, & confraternitatũ coguntur reddere rationem coram Epiſcopo. 1.p.f.189.n.1.

Alienatio bonorum Eccleſiæ, quibus eſt interdicta. 1.p.f.68. n.2.

Alienatio facta ab Epiſcopo, nũ poſſit alterari à ſuo Succeſſore. 1.p.f.330.n.1.

Alienare bona Eccleſiæ. 1.p. f.67.n.1. *vbi de ſpeciebus Alienationis, & de cauſis à iure permiſſis, nec non de Extrauagante Pauli* ij. ibid. per totum.

Alienare non poteſt Epiſcopus bona Eccleſiæ, quando. p.poſt. f.18.n.1.

Alienationis actio quænam interdicta? 1.p.f.69.n.4. *vbi de conſenſu apoſtolico requiſito.*

Altare portatile Epiſcoporum. 1.p.f.101.n.1.

Altaris conſecratio, vide *Aræ conſecratio.*

Altarium execratio. 1.p.f.212. n.2.

Altaria Confraternitatum in Eccleſiis Regularium, nõ viſitatur ab Epiſcopo. 1.p.f.398

Altaria, ſub quibus, vel eorum bradellis ſubſunt corpora defunctorum, non conſecrantur ab Epiſcopo. 1.p.f.64.

Alternatiua in conferendis beneficijs. p.poſt.f.103.

Altercatio iniurioſa inter Superiorem, & ſubditum Religioſos: vbi de eorum abſolutione. 1.p.f.32.n.6.

Allocutio cum Monialibus, ſi per ſtatutum ſub cenſura reſeruata arceretur, quid de contraria cõſuetudine? 1.p.f.77.n.3

Alloqui moniales. 1.p.f.75.n.1.

Alloqui moniales exẽptas. ibid.

Alloqui moniales ſine licentia. 1.p.f.377.n.1. & fol. 359. *habetur Decretum Clementis ix. Contra Regulares alloquẽtes.*

Allocutio cum excommunicato, quando licet? 1.p.f.107.n.1 *ſecus ſi toleratus.* ibid. n.4.

Approbare Confeſſarios, & Regulares pro Monialibus. 1.p. f.89.n.1.

Approbare Confeſſarios ſeculares, & Regulares, vbi de triplici approbationis genere. 1. p. f.91.n.1.

Approbare Confeſſarios Regulares, etiam contra prohibitionem ſui ſuperioris. 1.p.f.91. n.1.
Approbare Reliquias Sanctorum. 1.p.f.82.n.1.
Approbatio Confeſſarij facta Sacerdoti excommunicato eſt nulla. 1.p.f.92.n.3.
Approbatio Confeſſarij nõ ſpirat, admoto Approbante. 1.p.f.88 n.6.
Approbatus ſemel, quomodo, & quando poteſt reprobari. 1.p. f.89.n.7.
Approbatus ad viros tantum, *nùm vigore Cruciatæ eleuatur ad mulieres?* 1.p.f.5.in fine.
Approbatus in vna Diæceſi, non poteſt audire confeſſiones in alia. 1.p.f.88.n.4.
Applicare non poteſt Epiſcopus ſuo ſeruitio vnum ex Curatis. p.poſt.f.20.n.1.
Appellatio de Epiſcopo ad Metropolitam quòad effectum deuolutiuum, & non ſuſpenſiuam. 1.p.f.308.n.2.
Arbitri in cauſa coram Epiſcopo diſcordes. 1.p.f.237.n.3.& 4
Aræ conſecratio. 1.p.f.211.n.2.
Articulus mortis, quid ſi fuiſſet expreſsè prohibitus? 1.p.f.16. n.13.
Articulus mortis, & periculum excepta in Bulla Cœnæ. 1.p. f.15.n.9.& f.16.n.11.
Aſtrologia iudiciaria prohibita quando? 1.p.f.52.n.11.
Aſſaſſini nõ gaudent immunitate Eccleſiaſtica. 1.p.f.402. n.5.
Aſſeſſor Epiſcopi ab eo eligendus. 1.p.f.228.
Aſſignare ſtypendium pro Miſſis. 1.p.f.93.n.1.
Aſſignare ſuperflua vnius, alteri Eccleſiæ. 1.p.f.20.n.1.
Auctoritas Ordinarij in conſtruẽda Eccleſia. 1.p.f.133.n.3.
Augures *vna cum ſpeciebus ſortilegiorum, inter caſus reſeruabiles ab Epiſcopis.* 1.p. f.52.n.10.

B

BEnedictio Epiſcopi in itinere, tempore interdicti generalis. 1.p.f.216.n.1.
Benedicere olea Sacra in die Cœnæ Domini. 1.p.f.96. *vbi de benedictione Chriſmatis, & olei cathecumænorum, & infirmorum.*
Benedicere veſtes Sacras. 1.p. f.99.n.1. *vbi de iteratione benedictionis, & de indumentis aliarum Eccleſiarũ.* ibid. n.2.
Benedicere *Cemæterium.* 1.p. f.94.n.1. *vbi de duplici Cemæterio in vna Eccleſia, & à quonam erunt deſignanda?* ibid.n.5.
Benedicere Aquam, & Cineres *non*

non poteſt Epiſcopus tempore interdicti generalis. p. poſt. f.26.n.1.

Beneficium ſimplex non obtinetur à Clerico ante 14. *annum ætatis ſuæ.*p.poſt.f.105.n.1

Beneficium iurispatronatus in abſentia Beneficati, Cui commendatur. 1.p.f. 195.n.3.

Beneficium iurispatronatus non inſtituitur abſque debitis requiſitis in limine fundationis. p.poſt.f.110

Beneficia conferre, Capitulo negligente. 1.p.f.154.n.1.

Beneficia conferre corpore vitiatis. 1.p.f.156.n.1.

Beneficia conferuntur dignioribus 1.p.f. 152.n.1. *A quo dignitas maior?* ibid.n.2.

Beneficia curata diſmembrare, & vnire ſimplicibus. p.poſt. f.87.

Beneficia perpetuò reſeruata Papæ. 1.p.f.149.n.2.

*Beneficia non renunciantur, vt conſanguineis Epiſcoporum conferantur.*p.poſt.f.14.n.1

Beneficia curata conferre, etiam reſeruata, S. Apoſtolica vacante. 1.p.f.149.n.1.

Beneficia vacantia conferuntur in ſpatio ſex menſium. 1.p. f.152.n.1.

Beneficia quomodo vacant. 1.p. f.381.n.1.

Beneficia plura ſimplicia concedere. 1.p.f.153.n.1.

Beneficia plura vni conferre poteſt Epiſcopus. 1.p.f.144.n.1

Beneficia iurisPatronatus. 1.p. f.149.n.1.

Beneficiorũ collatio. 1.p.f.147 n.1. *vbi de collatione antequam Papa contuliſſet.* ibid. f.148.n.1.

*Beneficiorũ vnio.*1.p.f.339.n.1

Beneficiorum vacantia in menſibus Apoſtolicis, quæ non conferuntur ab Epiſcopo. p.poſt. f.103.

Beneficiorum reſignatio. 1. p. f.15.n.1.

Beneficiorum reſignationes, quando recipiuntur ab Epiſcopo. 1.p.f.362.

Beneficiorum renunciatio facta à Canonico nouitio, quando nõ effectum ſuum habet. p.poſt. f.137.n.2.

Beneficiorum prouiſio elapſa, à quo? 1.p.f.151.n.1.

Beneficiorum fructus diuiduntur, quandoque, & alteri applicãtur ab Epiſcopo. 1.p.f. 283. n.1.

Beneficiatus conſtituendus in abſentia. 1.p.f.195.

Beneficiarij adminiſtrantes in temporalibus, & ſpiritualibus 1.p.f.219.n.4.

Beneficiarij inhabiles. 1.p.f.217 n.2.& 3.

Beneficiarij tenentur ad taxam pro conſtructione Seminarij. 1.p.f.197.§. Ex quibus.

Bigamia, quæ? vbi de vera, ſimilitudinaria, & interpretatiua.

ua. 1.p.f.155.n.1.
Bigamia vera, & interpretatiua non diſpenſatur ab Epiſcopo, in ordinibus cõferendis. p.poſt.f.84.
Bigamus non poteſt eligi in Vicarium Generalẽ. p.poſt.f.70.
Bigami quãdonã diſpẽſantur ab Epiſcopo quoad ordines? 1.p. f.255.n.1.
Blaſphemia in Deum, & D.Virginem eſt reſeruabilis ab Epiſcopo. 1.p.f.375.n.5.
Bona Eccleſiæ non poſſunt alienari abſque licentia S. Apoſtolicæ. p.poſt.f.19.
Bona, quæ intuitu Eccleſiæ acquiſita dicuntur? 1.p.f.380. n.2.
*Bona Epiſcopi de menſa reggia, abſque conſenſu Regis nõ poſsũt teſtari.*p.poſt.f.137.n.1
Bona acquiſita à Monacho debent Conuentui reſignari, ſi ad Epiſcopatum aſſumeretur. p.poſt.f.62.
Bona transportata ad Eccleſiam à doloſis debitoribus, nùm extrahi poſſint ab illa? 1.p.f. 314.& f.376.n.4.
Brachij ſecularis imploratio, ab Epiſcopo. 1.p.f.362.
Brognolus citatus pro doctrina Confeſſariorum Regularium. p.poſt.f.112.§.Inſuper.
Bulla Cruciatæ non approbat Cõfeſſarios, ſed eleuat Approbatos ad facultatem reſeruatorum. Quidue de particula Ad Viros tantùm, *nùm vigore Cruciatæ ſic approbatus, ſit eligibilis ad mulieres?* 1.p. f.4.& 5.
Bulla Cruciatæ non abſoluitur Hæreſis. p.poſt.f.5. *Quid ſit hæreſis occulta, quidue dubia?* ibid. n.2.
Bulla Cœnæ, cur excipit Articulus, & non periculum mortis, ſeù legitimum impedimẽtum. 1.p.f.15.n.9.
Bulla Clementis .x. incipit: Superna *pro Confeſſarijs, & Prædicatoribus, Regularibus citatur.*p.poſt.f.112.§.Illos
*Bulla Gregorij xiv. pro delictis exceptis in immunitate Eccleſiæ, citatur.*1.p.f.402.n.1

C

Calices, & Patenas conſecrare. 1.p.f.209.n.1. *Vbi de reconſecratione.*
Campanas benedicere. 1.p.f.99 n.15.
Campanarum vſus, & voces. 1.p.f.353.n.1.
Campanas non benedictas pulſari, prohibet Epiſcopus. ibid.
Canonicis, quando datur licentia non reſidendi? 1.p.f.223.n.1
Canonica portio. p. poſt. f.100.
Canonica portio exigenda ab Epiſcopo. 1.p.f.317.
Canonici delegati ad limina. p.poſt.f.115.n.1.

Canonicus factus nouitius non vocatur, ad effectum electionis faciendæ, ad quam habebat ius. p. poſt. f. 137. n. 1. *vbi de eius beneficiorum renunciatione.* n. 2.
Canonicorum reſidentia. 1. p. f. 121. n. 1.
Capita, ex quibus oriuntur vrgens neceſſitas, & legitimum impedimentum. 1. p. f. 12.
Carceres ſuos debet habere Epiſcopus. 1. p. f. 326. n. 1.
Charitatiuum ſubſidium. 1. p. f. 99. n. 1.
Cappellani non coguntur ſemper celebrare in cappellania. p. poſt. f. 62.
Cardinales, quando incurrũt excommunicationem, symoniacorum? 1. p. f. 10. n. 7.
Cardinales Epiſcopi non reſidentes. 1. p. f. 55. n. 10.
Caſus reſeruati Summo Pontificii in Italia. 1. p. f. 11. n. 11
Caſus reſeruabiles ab Epiſcopo. 1. p. f. 374. n. 7.
Caſus notabiles circa furtum calicis. 1. p. f. 209. n. 4.
Caſus repentini pro egreſſu Monialium à Monaſterio. 1. p. f. 221. n. 6.
Caſus Bullæ Cœnæ, à quo abſoluuntur. p. poſt. f. 6. & 7. *Publici aliquando abſoluuntur ab Epiſcopo.* ibid. n. 4.
Caſus reſeruatos Epiſcopales non habet Ep̃us. p. poſ. f. 105. n. 1
Caſus reſeruati, quando non omnes delegantur abſoluere, & quomodo poterunt ſubdelegari. 1. p. f. 3.
Caſus notabilis in materia dimiſſoriarum pro ordinatione. 1. p. f. 130. n. 5
Caſus notabilis de obtinente dimiſſorias cum particula ad examinãdũ. 1. p. f. 63. §. Caſus
Caſus criminales degradatione merentes. 1. p. f. 231. n. 4.
Caſus reſoluti ſpectantes ad petendũ debitũ. 1. p. f. 264. n. 2.
Caſus, quos diſpenſare poteſt Epiſcopus circa vota reſeruata. 1. p. f. 276. n. 1.
Caſus, quos diſpenſat Ep̃us circa vota caſtitatis. 1. p. f. 278. n. 1
Caſus, in quib⁹ Epiſcopi procedũt in Regulares. 1. p. f. 309. n. 1.
Caſus, in quibus Epiſcopi habent intentionem fundatam in laicos, puniendi, & carcerandi. 1. p. f. 313. n. 2.
Caſus exempti, in quibus non debetur quarta funeralis Epiſcopis. 1. p. f. 318. n. 3.
Caſus reſeruare in articulo mortis non poteſt Epiſcopus. 1. p. f. 374. n. 4.
Caſus publici Papæ reſeruati, abſolubiles ab Epiſcopo quando? p. poſt. f. 7. n. 4.
Caſus, & cenſuræ publicæ quænam ſint. ibid. n. 2.
Caſus excepti in Bulla Gregoriana, ob quos, quis non gaudet immunitate. 1. p. f. 402. n. 3.
Caſus ſpectantes ad materiam de

de Immunit. 1.p.f.406.n.5.
Caſus notabiles ab Epiſcopo ordinante in aliena Diœceſi. 1. p. f.130.n.5.
Caſus notabiles in ordinatione. 1.p.f.175.n.2.
Caſuum reſeruatorum delegatio committitur prudentioribus Sacerdotibus. 1.p. f. 4.
Cathedra Epiſcopalis non transfertur ab Epiſcopo. 1. p.
Cauſa finalis, ob quam, quis excuſatur adire Papam pro abſolutione cenſurarum reſeruatarum. 1.p.f.39.n.5.
Cauſa finalis extrauagantis Pauli II. in Alienatione rerum Eccleſiæ. 1.p.f.69.n.3.
Cauſæ nō reſidentium. 1.p.f.54. per 5. Poteſtates.
Cauſæ matrimoniales, à quo diſcutiūtur. 1.p.f.129.n.1.& 2
Cauſæ Eccleſiaſticæ biennio terminantur. 1.p.f.388.
Cauſæ diſpenſandi denunciationes matrimoniales. 1. p. f.236.n.2.
*Cauſæ Clericorum criminales nō delegantur laico.*p.poſt.f.97. n.1.
Cauſæ criminales quænam ſint. ibid.
Cauſæ ſpirituales nec laico coniuncto cum clerico delegantur. p.poſt.f.67.
Cauſæ iuſtæ excuſantes reſidentiam Parochorū. 1.p.f.79.n.4.
Cauſæ in fauorem matrimonij celebrādi tempore iure prohibito. 1.p.f.105.n.3.
Cauſæ ad matrimoniū ſpectantes ibid.n.5.
Cauſæ, quibus licet egredi è Monaſterio. 1.p.f.121.
Cauſæ, quibus licet Epiſcopo ingredi Monaſterium. 1. p. f. 335.n.2.
Cauſæ nullius Diœceſis, quando terminantur. 1.p.f.389.n.4.
Cauſa iuſta non reſidendi in Epiſcopo approbanda. p. poſt. f.4.n.2.
Cæci excuſantur adire Papam, pro abſolutione reſeruatorum. 1.p.f.31.
Celebratio priuata Epiſcopi in alia Diœceſi. 1.p.f.101.n.1.
Celebrare in Altari portatili. 1.p f.102.n.1.
Celebrare tempore interdicti generalis. 1.p.f.103.n.1.
Celebrare in duobus Epiſcopatibus. 1.p.f.104.n.1.
Celebrare matrimonium tempore prohibito. 1.p.f.105.n.1
Cemæterium benedicere. 1. p.
Cemæterij deſignatio. ibid.n.5.
Cemæterium pollutum cōſecrare, vbi de cauſis. 1.p.f. 370.
Cemæterium pollutum, quorum ſumptibus erit reconciliādum: quidue de delicto patrato in illo. 1.p.f.370.n.2. & 3.
Cemæteria duo poſſunt eſſe in Eccleſia. 1.p.f.96.n.6.
Chriſma benedicere, vide Benedicere olea Sacra.
Chriſmate veteri non vnguntur confirmanda, & conſecranda ab

ab Epo. p.poſt.f.139.n.1.
Chriſmate veteri non vtitur Epiſcopus. ibid.
Clauſula in teſtamētis appoſita, vt Epiſcopus non ſit executor. 1.p.f.113.n.7.
Clauſura Monialium, ſi quis circa eam deliquerit, punitur ab Epiſcopo. 1.p.f.209.n.7.
Clauſuram Monialium viſitare. 1.p.f.306.n.1.
Clauſurā Monialium integrè ſeruat Epiſcopus. 1.p.f.351.n.1
Clauſuram Monialium ingredi Epiſcopum, quando licet, vbi de cauſis ingreſſus. 1.p.f.334. n.1.& 2.
Clerici quando nam Priuilegium Canonis amittunt. 1.p.f.27. per totum.
Clerici Collegiales vtuntur priuilegio legitimè impeditorūm p reſeruatis Papæ. 1.p.f.31.n.1
Clerici quandonā coguntur ad taxam. 1.p.f.194.n.2.
Clerici nomine quinam veniunt in percuſſione? 1.p.f.26.n.5.
Clericorum Seminarij munus. 1.p.f.200.n.6.
Clericorum examen. vide Examen ordinandorum.
Coadiutores Epiſcoporum. 1.p. f.329.n.1. *vbi de eius auctoritate, & beneficiorum collatione.* n.3.
Coadiutores Parochorum. 1.p. f.217.n.1.
Cognitio Epiſcopi, An rei verè commiſerint delicta excepta in Bulla Gregoriana pro Immunitate Eccleſiaſtica? 1.p. f.403.n.4. *vbi quid ſenſiunt* Ciuiliſtæ, *&* *Canoniſtæ.*
Cognitio percuſſionis Clericorum leuis, vel grauis ſpectat ad Epiſcopum. 1.p.f.24.n.5.
Cognoſcere infirmos verè impotentes adire Papam pro abſolutione reſeruatorum. 1.p. f.37.n.5.
Cognoſcere cauſas matrimoniales 1.p.f.107.n.6.
Collegia gaudent Immunitate. 1.p.f.402.n.2.
Collegialiter viuentes excuſantur adire Papā, pro abſolutione reſeruatorū. 1.p.f.30.n.5.
Commendare Eccleſiam. vide Eccleſiam commendare.
Commendataria Eccleſiæ, à quo viſitatur. p.poſt.f.135.
Commutare vltimam defunctorum voluntatem. 1.p. f.123.n.1.
Commutare vota. 1.p.f.124. *vbi de cauſis commutationis.*
Concilij Tridentini loca, in quibus expreſsè, vel tacitè datur facultas Epiſcopis diſpenſādi. 1.p.f.268.n.4.
Concilij Tridentini cōmentaria non eduntur. p.poſt.f.88.n.1
Concluſiones, & Annotationes, non imprimuntur ab Epiſcopi licentia. 1.p.f.302.n.4.
Conferre beneficia ſimplicia corpore vitiatis. 1.p.f.156.n.1.
Conferre beneficia. vide Benefi-

cia conferre, per totum.
Confeſſarius approbatus unà cũ pœnitẽte repertis in alia Diœceſi. 1.p.f.88.n.5.
Confeſſarius Regularis approbatus ab Ordinario ſubeſt determinationi ſui Prælati quò ad locum, & tẽpus. 1.p.f.92.n.2.
Confeſſarius non approbatus, audiens confeſſiones, toleratus ab Epiſcopo facit confeſſiones validas. 1.p.f.87.n.2.
Confeſſarius Regularis audiẽs cõfeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum abſq; licentia Ordinarij facit confeſſiones nullas. 1.p.f.84.n.2.
Confeſſarij Regulares omnes ſuſpenſi, uno excepto, & ille excõmunic. nũ hic audit confeſſiones validas? 1.p.f.132.n.2.
Cõfeſſariorum Approbatio triplex 1.p.f.89.n.9. *vide* Approbatio Confeſſarij.
Confeſſarios ſuſpendere. 1.p. f.587.n.1.
Confirmationis Sacramentũ priuilegiatum. 1.p.fol.183.
Confirmationis Sacr. conferre, quo loco, quibus ſubiectis, in quà ætate? vide Sacr. Confirmat.
Confirmationis Sacr. nõ cõfertur extra Diœceſim abſq; licẽtia Ordinarij loci. p.po.f.45.n.1.
Confirmare baptizatos. 1. p. f. 157. n. 1.
Cõfirmare ſubditos alterius Diœceſis abſq; licentia proprij Ordinarij. p.poſt.f.45.n.1.
Confirmaret Epũs validè baptizatos, eſtò ipſe non eſſet confirmatus. 1.p.f.122.n.1. *ſed illicitè.* ibid. n.2.
Cõfraternitates, & alia loca, quæ ſubſtant Regũ. protectioni, à quo viſitantur? p.poſt.f.136.n.1.
Confraternitates in Eccleſiis Regularium non viſitantur ab Epiſcopo. p.poſt.f.135.
Coniugatus non poteſt eligi in Vicariũ Generalẽ. p.poſt.f.80.
Coniugati nõ aſcendũt ad ordines Sacros. p.poſt.f.11.n.4.
Coniugatis nõ conceditur tonſura. p.poſt.f.54. *neque ordinatio, viſ.* f.47. *neq. Beneficia.* f.78.
Corpore vitiati pro recipiendis ordinibus, quando diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p.f.249.n.1.
Conſeruatores Regularium, vide Epiſcopus.
Conſtitutiones, & ſtatuta Epiſcopi confirmata auctoritate Papæ, & confirmata à iuramento. 1.p.f.266.n.3.
Conſenſus Apoſtolicus requiſitus in alienatione Eccleſiæ bonorum. 1.p.f.69.n.4.
Conſenſus præſtandus ab Epiſcopo in acquiſitione iuris patronatus Eccleſiæ. 1.p.f.219.
Conſtitutionis Epiſcopi diſpenſãtur ab ipſo. 1.p.f.266.n.1.
Conſtruentes Monaſteriũ ſine licentia Epiſcopi, incidunt pœnas in Bullis Clem. viij. & *Greg.* xiv. p.poſt.f.71.n.2.
Conſuetudo contraria circa allo-

cutionem cum Monialibus. 1.p.f.77.n.3.

Conſuetudo quandoque abolet ius decimarum. 1.p.f.315.§.de Conſuetudine.

Conſultores Epiſcoporum eligendi. 1.p.f.286.n.7.

Contributio pro Seminario à quibus. 1.p.f.200.n.7.

Conuentus nouiter ædificandus de licentia Papæ, & Epiſcopi. 1.p.f.360.n.1.

Conuentus mutatio in eadem Ciuitate. 1.p.f.348.n.1.

Conuentus parui ſuppreſſi. vide Decretum.

Crimen publicum, & occultum. 1.p.f.11.n.9.

Crimen leſæ Maieſtatis quodnã ſit? 1.p.f.403.n.7.

Criminis nefandi grauitas, & pœna. p.poſt.f.74.n.2.& 3.

Crimina in Diæceſi punienda ab Epiſcopo. 1.p.f.360.n.1.

Crimina demerentia verbalem degradationẽ. 1.p.f.379.n.2.

Crimina Clericorũ degradatione digna. 1.p.f.231.n.4.

Cultus diuini augmentum. 1.p.f.215.n.1.

Cultus diuinus augibilis ab Epiſcopo. 1.p.f.379.

Cultus priuatus Beatorũ nõn canonizatorũ. p.poſt.f.24.n.2.

Cultus publicus Sanctorum quid ſit. 1.p.f.83.n.5.

D

Dare Parochis coadiutorem poteſt Eps. 1.p.f.217.n.1

Dare conſenſum ad acquirendum iuspatronatum. vide V. Conſẽſus.

Dare licentiam Monialibus egredi à Monaſterio. vide V. Egreſſus Monialium.

Dare Canonicis licentiam non reſidendi. 1.p.f.223.n.1.

Damnum graue, vel leue quodnã ſit? 1.p.f.40.n.3.

Debitum in inceſtuoſis diſpenſatur ab Epiſcopo. 1.p.f.263. *vbi de caſibus ſpectantibus ad materiam.*

Declarationes S. Congregationis ſuper Decr. Innoc. x. De ſuppreſſione nõnullorũ Cõuentuũ. p.poſt.f.97.n.1.

Decimæ ſoluendæ. 1.p.f.19e.n.1

Decimæ translatæ ad laicum. 1.p.f.392.

Decimæ non exiguntur ab Eccleſiis inferioribus, & Monaſterijs. p.poſt.f.100.

Decimarum quarta. ibid.

Decimarum perceptio non conceditur laicis. p.poſt.f.42.n.1.

Decretum pro expellendo Regulari reclamante contra ſuã profeſſionem. 1.p.f.228.n.6.

Decretum pro Miſſis priuatis defunctorũ, non celebrãdis in feſtis duplicib⁹. p.poſt.f.71.n.2

Decretum pro cultu Beatorum nõ Canonizatorũ ſub Alex. vij. p.poſt.f.22.n.1.

Decr. Innoc. x. pro Conuentibus ſuppreſſis. p.poſt.f.95. *vna cũ eius declaratione.* f.97.

Decretum Clem. ix. contra Regulares alloquentes Moniales. 1.p.f.359.
Decretum S. Cogreg. ſub Vrb. viij De celebratione *Miſſarum*, *citatur.* p.poſt.f.113.n.1.
Defectus natalium pro ordinibus conferendis. 1.p.f.252.
Defectus ordinum ſuppletur eodem die. p.poſt.f.57.n.3.
Degradatio fit ab Epiſcopo conſecrato. p.poſt.f.69.n.1.
Degradationis modus, & forma. 1.p.f.232.n.5.
Degradationis caſus. ibid.
Degradare Clericos *criminoſos.* 1.p.f.230.n.1.
Degradatum *verbaliter, reſtituere.* 1.p.f.377.n.1. *ubi de criminibus, ob quæ.* n.2.
Delegatus tenetur ſeruare limites delegantis. 1.p.f.4.
Delegare facultatem reſeruatorum. 1.p.f.10.& 3.
Delegari caſus in Bulla Cœnæ *contentos.* 1.p.f.6.
Delegare caſus Papal. occultos. ib.
Delegare abſolutionem ab hæreſi. 1.p.f.14.
Delegare abſolutionem percuſſionis leuis. 1.p.f.24.
Delegare abſolutionē caſuū Papaliū. 1.p.f.132.n.1. *ubi de ſubdelegat.* & f.373.n.2.& 3.
Delegare cauſas criminal. Cleric. *quādoq; laicis.* 1.p.f.234.n.1.
Delegare facultatem concedendi indulgentiam infirmis. 1.p.f.257.n.1.
Delegare *auctoritatem diſpenſandi impedimenta matrimonij.* 1.p.f.238.n.1.
Delegare *auctoritatem diſpenſādi in irregularitatibus. & ſuſpenſionibus.* ibid.
Delegare *facultatē indulgētiarū poteſt Epus.* 1.p.f.155.n.2.
Delegare *cognitionem cauſarum matrimonij.* 1.p.f.107.n.6.
Delictum *deduci ad forum externum quid ſit?* 1.p.f.43.
Delictū *plene, & ſemiplene probatum in iudicio, quid ſit.* 1.p.f.44.n.4.
Delictū *occultū abſolutū ab Epo & poſtea relatum ad forum, quid.* ibid.n.8.
Delictum *iudicio finito, quid?* 1.p.f.45.n.9.
Delictum *publicum in vna* Ciuitate, *& alibi occultum in celebrante, à quo diſpenſatur.* 1.p.f.270.n.2.
Delictū cōmmiſſum in ianua Eccleſiæ, vel diuidente cœmeterio. 1.p.f.370.n.2.
Delicta *ſapientia hæreſi, à quo puniuntur.* p.poſt.f.119.
Delicta, ob quæ incurritur irregularitas ad Sacros ordines. 1.p.f.245.n.2.
Delicta *Regulariū delinquētium extra clauſtra, puniuntur ab Epiſcopo.* 1.p.f.206.n.1.
Delicta *cōmiſſa circa clauſuram Monialium.* 1.p.f.209.n.7.
Delicta, *ob quæ incurritur ſuſpēſio in recipiendis ordinib'.* 1.p.f.245.n.1.

Delinquens tẽpore pubertatis petit abſolutionem à Papa 1. p. f. 36. n. 3.

Denũciationes matrimoniales diſpenſantur ab Ep̃o. 1. p. f. 267 *vel alteri delegantur.* ibid. f. 236. n. 1.

Denunciationes diſpenſantur ab Ep̃o, quando alter coniugum eſſet ex aliena Diœceſi. 1. p. f. 257. n. 1.

Denunciare quinã non tenentur qui matrimonijs pro rebus perditis. 1. p. f. 140. n. 1.

Depopulatores agrorũ, non gaudent immunitate Eccleſiaſtica 1. p. f. 402. n. 2.

Deputati Seminariorum. 1. p. f. 200. n. 4.

Deputare præbẽdã pro lectoribus S. *Scripturæ.* 1. p. f. 239. n. 1.

Deſtruere Eccleſiam collapſam. vide V. Eccleſia collapſa.

Detrimento notabili currente in Diœceſi, *Epiſcopus tenetur reſidere.* 1. p. f. 57. n. 2.

Diœceſĩ viſitare. 1. p. f. 397. n. 1.

Dignitates nouæ non eriguntur ab Epiſcopo. p. poſt. f. 91.

Dimiſſoriæ p̃ ordinibꝰ. 1. p. f. 171

Dimiſſo iã non ſpirãt, nouo adueniente Ep̃o. 1. p. f. 172. n. 3.

Dimiſſoriales litteræ à quo conceduntur. 1. p. f. 129. n. 1.

Diſpenſationem ſubreptitiã, quãdonam admittere poteſt Epiſcopus? 1. p. f. 65. n. 1.

Diſpẽſãdi facultas. 1. p. f. 236.

Diſpẽſare vota. vide V. cõmutare

Diſpenſare, vt impedimenta diſpenſentur ab Ep̃o, vrgente cauſa. 1. p. f. 258. n. 1.

Diſpenſare in legem Canonicam, & Tridentin. 1. p. f. 267. n. 1. *&* p. poſt f. 87.

Diſpenſare cũ Clerico coniugato ad ordines, & Beneficia, non poteſt Ep̃us. p. poſt. f. 78. n. 1.

Diſtributiones Canonicorum non emittentium profeſſionẽ fidei. 1. p. f. 119. n. 9.

Diuinationes prohibitæ 1. p. f. 52. n. 12.

Doctores varij docentes: Regulares poſſe ordinati extra tempora. 1. p. f. 177.

Doctoratus cõfertur ſeruatis ſeruandis. p. poſt. f. 44.

Domus propria vẽditur pro Monaſteria in Eccleſia *cõſtruẽda, aut ãpliãda.* 1. p. f. 120. n. 1.

Domus non locatur manifeſtis vſurarijs. p. poſt. f. 41. n. 1. *vbi de Hebreis* n. 3.

Domum ſacram Lauretanam petendi votum eſt reſeruatũ. 1. p. f. 278. n. 1.

Donationes nouitiorum validæ, vel nullæ. 1. p. f. 145. n. 3. & 4.

Dotes Monaſteriorum non applicatæ, an poſſint negotiari. 1. p. f. 143. n. 2

Dotes pro Eccleſia *ædificãda.* 1. p. f. 344. *vbi de eleemoſynis ad cõſtructionẽ.* p. poſt. f. 63. n. 2

Dubius in fide non dicitur hæreticus. p. poſt. f. 6. n. 4.

Duellantiũ excõmunic. 1. p. f. 11

ab-

abſoluitur ab Epõ.f.8.n.2.
Duo delinquentes, quorum vnus deducitur ad forum externũ, & alius non. 1.p.f.44.n.7.

E

ECcleſia piorum eleemoſynis cõſtruẽda. 1.p.f.344.n.4.
Eccleſia ædificata in loco alterius Diœceſis, à quo conſecrãda, ſeu benedicenda. 1.p.f.95.n.4.
Eccleſia ſi conſecraretur ab Epõ publicè excõmunicato, non cẽſetur cõſecrata. 1.p.f.95.n.2.
Eccleſiæ in magna reuerẽtia habẽda, eiuſq; Miniſtri. 1.p.f.121
Eccleſia collapſa ab Epõ deſtruitur. 1.p.f.143. vbi de Eccleſia iurispatronatus. n.2.
Eccleſia polluta propter homicidium. 1.p.f.363. propter ſanguinis, & ſeminis effuſionem. f.366. & 367. propter ſepulturã defũcti excõmun. f.368.
Eccleſia conſecrata, & polluta, reconciliatur ab Epõ. ib. vel eo abſente, ab Abbate, aut eius Vic. Generali, cũ aqua, & cinere benedictis ab Epo. ib. n.
Eccleſia benedicta, ſola rebenedictione reconciliatur. ibid. n.6.
Eccleſia non erigitur ab Epõ in Collegiatam, vel Cathedralem. p.poſt.f.91.n.1.
Eccleſia dicitur pollui ex effuſione ſanguinis humani, & peccaminoſa. 1.p.f.366.n.1.
Eccleſia polluitur per effuſionem ſeminis, in concubitu illicito, & non licito. 1.p.f.367.n.2. & 3
Eccleſia non dicitur polluta ob ſepulturã excommunicati ſed in articulo mortis, ob ſigna doloris abſoluti. 1.p.f.368.n.2.
Eccleſia diruta. 1.p.f.134.n.5.
Eccleſiæ ædificatio cum dote. 1.p. f.133.n.1. & f.295. & 334
Eccleſiæ cõſecrat. 1.p.f.210.n.1
Eccleſiæ reconciliatio. 1.p.f.363
Eccleſiæ mobilia inſeruabilia. 1.p.f.72.n.18.
Eccleſiæ vacationis notitia. 1.p. f.203.n.2. à quo erit regenda vſque ad prouiſionem Vicarij. ibid. n.3.
Eccleſiæ collapſæ iuris prætenſio. 1.p.f.243.n.2
Eccleſiæ præiudicium quodnam ſit. 1.p.f.296.n.2.
Eccleſiæ ſub Regia protectione, à quo viſitãda. p.p.f.136.n.1
Ecclesiarum conſecratio, non delegatur alteri, quam Epõ. p. poſt.f.41.n.1. ſed nõ excommunicato. f.120.n.1.
Ecclesiã commendare 1.p.f.183. n.1. vbi de Commendatarijs.
Ecclesiam eximere à ſua iuriſdictione. 1.p.f.319.n.1.
Ecclesiam in totum collapſam reconciliare. 1.p.f.369.
Ecclesiam eximere, ſed non in totum. p.poſt.f.65.
Egredi è Monaſterio, quando licet. 1.p.f.221.n.1.
Eleemoſyna dãda Prædicatorib' à quo? 1.p.f.119.& 183.n.4
Electio Parochorum debet eſſe

de digniori. 1.p.f.293.n.1. à quo quis dignior? ibid. n. 2.

Emphyteuſis perpetua. 1. p. f.72.n.15.

Emphyteuſim rerũ Eccleſiæ, & de cauſis à iure permiſſis. 1.p. f.72.n.11. *vbi dè tradi ſolitis in emphyteuſim.* n.13. *& de rebus infructuoſis.* n.14.

Ẽpus punit Regulares delinquẽtes, extra clauſtra. 1.p.f.208.n.1

Ẽpus vnà cum ſuperiore Regulari cumulatiuè cognoſcunt cauſam reclamationis Regulariũ, pro nullitate Profeſſionis. 1.p. f.227.n.5.

Ẽpus ſecũ diſpenſat in irregularitatib⁹, & ſuſpẽſione, prout cũ alijs. 1.p.f.281.n.1

Ẽpus diſponit in vita de reb⁹ Eccleſiæ, etiã Monachus. 1.p.f.282

Ẽpus eligi poteſt à Regularibus in Conſeruatorem. 1.p.f.293.

Epiſcopus eſt executor vltimarũ voluntatum. 1.p.f.304.

Ẽpus procedit contra expulſores, eorumque fautores, & conſiliarios. ibid. n.1.

Epiſcopus exercet munus prædicationis. 1.p.f.223. *vbi de eius delegatione.* n.2.

Ẽpus ſuſpẽſus à põtificalibus plura exercet. 1.p.f.324.n.1

Epiſcopus tranſlatus ad alium Epiſcopatum. 1.p.f.390

Ẽpus tranſlatus ad alium E*piſcopatum, non poteſt exercere pontificalia in loco, à quo fuit.* p.poſt.f.99.n.6.

E*piſcopus non abſoluit à cenſura Papæ reſeruata detentum in carcere, & cum onere ſe repræſentandi.* p.poſt.f.8.

E*piſcopus non abſoluit à cenſura Papæ reſeruata publicè excommunicatum, arte factum ſibi ſubditum.* ibid.f.9.

E*piſcopus non tenetur adire Metropolitanum, niſi cauſa priuationis, & depoſitionis.* p.p. 69.n.1.

E*pus ſi fuerit illegitimus eligi nõ poteſt.* p.poſt. f.89. n.1.

E*pus concubinarius non exercet pontificalia.* p.poſt.f.94.n.1.

Epiſcopus non ingreditur Religionem, abſque Papæ licentia. p.poſt.f.108.n.1.

E*pus non ingreditur Monaſteria Monialiũ extra caſus neceſſarios.* p.poſt.f.107.n.1.

Epiſcopus non ingreditur Monaſteria Monial. Regularibus ſubiectarũ, extra caſus de clauſura. p.poſt.f.108. n.1.

Epiſcopus Religioſus, etiam Frãciſcanus poteſt diſponere in vita de rebus Eccleſiæ. 1.p.f. 282.§.Procedit.

E*pus non poteſt alloqui* Moniales *exemptas.* 1.p.f.77.n.4.

Epiſcopus poteſt deputare Confeſſarium Monialibus exemptis, eiuſdẽ, vel alterius ordinis, aut ſecularem. 1.p.f.85.n.3.

E*pus abſq; litteris demiſſorijs ordinans Clericũ alterius Diœceſis, eſtò certus de teſtimonio pro-*

proprij Epiſcopi, incurrit ſuſpenſionem. 1.p.f.171.n.2.
Ep̄us delegat auctoritatē indulgentiarum Sacerdoti aſſiſtenti infirmo. 1.p.f.237.n.1
Epiſcopus delegat auctoritatem diſpenſandi impedimēta matrimonij. 1.p.f.238.n.1.
Epiſcopus diſpenſat cum ordinatis per ſaltum. 1.p.f.251.
Epiſcopus quādoq; dicitur Hæreticus excomm. 1.p.f.254.n.3
Epiſcopus volens imprimere libros. 1.p.f.301.n.2.
Epiſcopus indigena circa mulctas pecuniarias. 1.p.f.238.n.2.
Epiſcopus aſſiſtēs ſynodis, & parlamentis. p.poſt.f.2.n.2.
Epiſcopus nullū admittens patrinum in Confirmatione peccat. p.poſt.f.18.n.7.
Epiſcopus iure ſuſpēſus, nū poſſit à Cōcil. ſuſpēdi? p.p.f.94.n.2
Ep̄us Regularis teſtatur de bonis ſolis patrimonialibus ad ſe reuocatis. p.poſt.f.153.n.2.
Ep̄i iuriſdictio duplex contētioſa, & voluntaria. 1.p.f.304.n.2
Epiſcopi iuriſdictio in ſubditos. 1.p.f.305.& f.312.
Epiſcopi iuriſdictio ordinaria, & delegata. 1.p.f.307.n.1
Epiſcopi iuriſdictio in laicas perſonas. 1.p.f.306.n.1.
Epiſcopi iuriſdictio in Regulares. 1.p.f.308.& p.poſt.f.100.
Ep̄i iuriſdictio in ōnes, in quibus habet intētionē fundatā. 1.p. f.312. vbi de caſibus, ibid.
Epiſcopi iuriſdictio erga Conuētus ſuppreſſos. p.poſt.f.95.n.1.
Epiſcopi volentes peregrinari. 1.p.f.55.n.11.
Epiſcopi non reſident propter cauſas à Conc. Trid. declaratas. ſeſſ.23. De Reformatione C.1 1.p.f.56.n.1.
Epiſcopi non reſidentes abſque cauſa. p.poſt.f.4.n.1.& 2.
Epiſcopi concedunt Indulgentias, & quales? 1.p.f.80.n.1.
Ep̄i conferunt ordines minores cū Subdiaconata. 1.p.f.173.n.1
Epiſcopi non poſſunt legere libros prohibitos. 1.p.f.302.n.2.
Epiſcopi Thronus, Mitra, & Poteſtas. 1.p.f.325.
Epiſcopo allegato ſuſpecto in cauſis criminalibus Clericorū, à quo aſsignandi erunt arbitri. 1.p.f.235.n.3. vbi de Arbitrum diſcordia. n.4.
Epiſcoporum excellentia. 1.p. f.342.n.2.
Ep̄atus nequit acceptari ab illo, qui vouit Religionem ingredi. p.poſt.f.102.
Ep̄tus renūciare. 1.p.f.321.n.1
Equi, à quo preſtandi erunt Ep̄o viſitanti. p.poſt.f.14.n.2.
Ætas tonſurādorū, eorumq; conditiones. p.p.f.55.n.2.& 3.
Ætas Seniū qualis? vide Senes.
Ætas contrahentium matrimonium. 1.p.f.259.n.2.
Etyopes, quando ordinari poſſunt 1.p.f.250. §.Quarto.
Examen Lectorum de vita, mori-

ribus, & doctrina. 1.p.f.240.
Examen Clericorũ, vt ordinentur ab Ep̃o alieno, conceditur ab Ep̃o proprio. 1.p.f.131.n.1
Examen ordinandorum. 1.p.f. 303. *vbi de accedentibus abſq; dicto examine.*
Examen pro conferendis Beneficijs. 1.p.f.300.
Examen Parochorum in concurſu. vide Parochum.
Examen librorum imprimendorum. 1.p.f.301.
Examinatores ſynodales eligendi. 1.p.f.290. *de eorum numero.* ibid.n.2.
Examinatores pro Confeſſione, Prædicatione, & ordinibus. 1.p.f.391. in fine.
Executores vltimarum voluntatum. 1.p.f.304.
Excommunicatio pro rebus perditis. 1.p.f.131.n.1.
Excommunicatio contracta à ſymoniacis. 1.p.f.10.n.11
Excommunicatio emiſſa ab Epi*ſcopo, & reſeruata Sũmo Pontifici, abſoluitur ab Archiepiſcopo.* 1.p.f.377.n.1.
Excommun. ex cap. Si quis ſuadente diabolo, *à Quonã abſoluitur?* p.po.f.10.n.1. *&* 2
Excõmunicationes Papæ reſeruatæ, à quo abſoluũtur, ſi occultæ, vel publicæ, & *de perſonis impeditis adire Romam. vide V.* Abſoluere ab Excõmunic.
Excõmunicatis nullus cõmunicat niſi vt infra. p.p.f.107.n.1.
Exempti lucrantur indulgẽtijs ab Ep̃o conceſſis. 1.p.f.135.n.5.
Expenſæ feretri Ep̃i defũcti, à quibꝰ faciẽda. 1.p.f.297.n.2.
Exploratio Virginum in ingreſſu Monaſterij, à quo, & quomodo? 1.p.f.322.n.1.
Expoſiti, vel nati in mari, ſeu villis, quãdo diſpenſantur ab Epiſcopo ad ordines maiores? 1.p.f.167.n.7.
Extrauagans Pauli II. De rebus Eccleſiæ nõ alienandis. 1.p.f.87.n.1.
Extrauagans Iniunctæ. *De* electione, *Nũm extendatur ad Cardinales.* p.poſt.f.25.n.2.

F

Familia armata Ep̃i. 1.p.f. 326.n.1. *vbi de eius augmẽto.*n.3. *& de Ep̃o titulari.*
Familiares Epi*ſcopi quando poſſunt recipere beneficia reſignata.* p.poſt.f.15.n.5.
Febris quartana, & tertiana excuſant adire Romam, pro abſolutione. 1.p.f.37.n.4.
Fidei profeſſio facienda à Curatis. 1.p.f.117.n.1.
Fideiprofeſſio. V. Profeſſio fidei
Fidei profeſſione omiſſa à Canonicis, facit fructus non eſſe ſuos 1.p.f.118.n.5. *Cui reſtituendi?* Et *de Diſtributionibus.* ib. n.6. *&* 9.
Filij familias quinam ſunt? 1.p.f.40.n.5.
Filij illegitimi quinã ſunt? vt diſpen-

penſentur ad ordines. 1.p. f.252.n.1.
Fiſcus Epi. 1.p.f.328.n.1.
Fratres Minores *Strict. Obſer. in in Proceſſionibus, quos procedunt incedentes cum fratribus de familia, vel ſub propria* Cruce. p.poſt.f.60.n.1.
Fructus percepti in vno, non diſponantur ab Epo traſlato ad aliū Epatū. p.poſt.f.101
Fructus Parochorū nō reſidentiū applicātur ab Epo. 1.p.f.78.
Frumenta ſunt vendenda à laicis, tempore penuriæ. 1.p. f.193.n.1.

G

GAbbellæ de rebus patrimonialibus Clericorum *non ſoluuntur.* 1.p.f.393.n.1.
Generales ordinum, confeſſiones Monialiū ipſis ſubditarū excipere volentes, à quo approbantur? 1.p.f.85.n.4.
Gibbum habentes, vel alij corpore viciati cognoſcūtur ab Epō, pro recipiendis ordinibus. 1.p. f.250.§. Decimo.
Gradus in ordin. 1.p.f.164.n.11
Gradus doctoratus confertur ab Epiſcopo, præuio iuramēto exigiro. p.poſt.f.44.
Gratia requiſita in ordinandis. 1.p.f.163.n.15.
Gratiarum index non proponitur ab Epiſcopo. 1.p.f.174.

H

HÆredes cogūtur ab Epo *pro ſatisfactione Miſſarū celebrandarū.* 1.p.f.121.n.1.
Hæretic. dubius quis? p.p.f.6.n.4
Hæreſis criminoſi, eorumque pœnæ. p.poſt.f.19.n.1.
Hæreſim nemo abſoluit, præter Inquiſitores. p.poſt.f.5.
Hæreſim occultam, qui abſoluit? p.poſt.f.5.n.2.
Homicidium caſuale, ex quibus capitibus? 1.p.f.271.
Homicidium patratum cauſa defenſionis. 1.p.f.274.n.1. *ob moderamen.* ibid.n.2. *& de eius inuaſore.*
Homicidiū patratū in Eccleſia ab ebrio, casū, vel fortuitò, nō polluit Eccleſiā. 1.p.f.364.n.2.
Homicidiū patratū in Eccleſia ob proximi defenſionē. 1.p.f.364 n.4. *Et de ſanguinis effuſione in Eccleſiæ ianua.* n.5. *& ſi facta fuiſſet ob fidei defenſionem.* ibid.n.9.
Homicidium voluntarium quid? 1.p.f.374.n.7.
Homicidium proditorium quid? 1.p.f.402.n.4.
Homicidiarij cum in Eccleſia, vel cœmeterio non gaudent immunitate Eccleſiaſtica. ibid.n.3.
Hoſpitalia, & Confraternitates ſæcularium, quæ ſubſunt Regum protectioni, non viſitantur ab Epiſcopo.p.p.f.
Hoſpitalium Adminiſtratores cogunt

gũtur ab Epiſcopo ad rationes reddendas. 1.p.f.189.n.1.

I

ILlegitimi, *quinam ſunt?* 1.p. f.252.n.2.

Illitterati ad ordines quando diſpenſantur. 1.p.f.254.

Illitterati, *quãdoq; diſpensãtur ab Ep̃o, ad ordin.* 1.p.f.253.n.1.

Imagines *Chriſti, B. Virginis, & Sãctorũ nõ debent aliter fieri, quã cõſueu't Eccleſ.* p.p.f.121

Immunitas Eccleſiaſtica quæ? 1. p.f.401. *alia localis, alia perſonalis, & alia delictorũ.* ib.

Immunitas, & Libertas Eccleſiaſtica differunt quandoque. 1.p.f.9.§.Nota.

Immunitatem Eccleſiaſticã violantes. 1.p.f.8.n.4.

Impedimentum dubium quid? 1.p.f.65.n.3.

Impedimenta matrimon. dirimẽtia ſubreptitiè diſpenſata, quãdoque admiſſa ab Epiſcopo. 1.p.f.65.n.1.

Impedimenta dirimẽtia quãdoq; diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p. f.258. *& meliùs* 261.n.1.

Imped. dirimentia matrimonium quænam ſint? 1.p.f.262.n.2.

Imped. dirimentia matrimonium non diſpenſantur ab Ep̃o. p.p. f.80. *quænam illa ſint?* ib. *neq; mala fide contractis.* f.82.

Imped. dirimentia circa matrim. contrahendũ. 1.p.f.65.n.1.

Imped. impedientia matrimoniũ diſpensãtur ab Ep̃o. 1.p.f.259 n.1. *quænam ſint?* f.260.n.2.

Impedimenta matrimonij dubia. 1.p.f.67.n.5.

I*mpediti legitimè adire Papã pro abſolutione reſeruatorum tenentur adire Ep̃ũ, & impediti adire Ep̃ũ, tenentur adire Parochum.* 1.p.f.12.à.n.1. *vſque ad* 18.

Impediti adire Papã dicũtur Priuilegiati, non ſecundũ rem, ſed ſecundum dici; hoc eſt impediti, ſeù excuſati. 1.p.f.34.§.At.

Impeditis legitimè adire Papã, qđ aduertendum. 1.p.f.15.n.6.

Impuberes, qui dicuntur, eorumq; ætas. 1.p.f.36.n.2.

Impuberes Clerici. 1.p.f.31.

Incantationes, quænam ſint? 1.p. f.50.n.15.

Incẽdiar. ſegetũ. 1.p.f.376.n.11

Incendiũ Montis Æthnæ in Sicilia, quãdo? 1.p.f.397. *ſub* n.3

Inceſtus in primo, & ſecũdo gradu. 1.p.f.376.n.7.

Inceſtuoſi diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p.f.263.n.1.

Index pro gratijs, & Indulgentijs cũ ſolutione prætij. p.p.f.174.

Indulgentia tẽporalis conceditur ab Epiſcopo. 1.p.f.135.n.1.

Indulgentia pro infirmis delegatur ab Epiſcopo alteri, vt concedatur. 1.p.f.237.n.1.

Indulgẽtia pro defũctis nõ cõceditur ab Epiſcopo. p.p.f.33.n.1

Indulgentia plenaria non conceditur ab Ep̃o. p.po.f.32.n.1.

Indulgentias applicare, & concedere poteſt Epus. 1.p.f.80.n.1.
Indulgentiã, quã alteri Epiſcopus concedit, ſibi applicare poteſt. 1.p.f.80.n.1.
Indulgentiæ, quid ſignificant. 1.p.f.81.n.4.
Infamia facti, & *iuris.* 1.p.f.280
Infamia iuris impedit beneficia recipere, & recepta remouet. 1.p.f.281.
Infamia facti ſolum impedit ordines, & beneficia recipere. ib.
Infantibus non conceditur tonſura, p.poſt.f.54.
Infirmitas excuſans adire Romã p abſolutione. p.p.f.37.n.2.
Infirmitates Lepræ, & Epidemiæ. 1.p.f.221.n.3.&4.
Infirmi abſoluuntur ab Epiſcopo ab excõmunicatione Papæ reſeruata. 1.p.f.37.n.1.
Infirmi verè impotẽtes. ibid.n.5
Infirmi febre tertiana, & *quartana impotẽtes adire Papã.* ib.4
Infirmi valetudinarij. ibid.
Ingreſſus in Monaſterio ad ſcrutãdã Virginis voluntatem, non permittitur Epõ. p.poſt.f.93.
Ingreſſus in Monaſterijs Regular. nõ permittitur Epis extra caſus de clauſura. p.poſt.f.108
Ingreſſus Epi in Monaſterio extra caſus neceſſitatis interdicitur. ibid.n.1.
Ingreſſus in Religionẽ abſq; Papæ licẽtia nõ permittitur Epo. ib.
Inhabiles ad ordines. 1.p.f.250.
Inimicitia grauis compenenda ab Epiſcopo. 1.p.f.195.n.1.
Inimicitia capitalis, ex quo oritur? 1.p.f.35.n.4.
Inimicitia ordinaria non capitalis. 1.p.f.35.n.3.
Inimicitia capitalis, quæ? ibid.n.4. *eiuſque fautores.* n.6.
Inimici capitales cum Romæ exiſtentibus. 1.p.f.31.
Inquiſitores abſoluunt hæreſim, quibus abſentibus, Epiſcopus. 1.p.f.14.n.4.
Inquiſitores abſoluũt hæreſim occultam. p.poſt.f.5.n.2
Intenſio ſuſcipiendi ordines. 1.p.f.165.n.16.
Interdictum *locale diuiditur.* 1.p.f.284.n.1.
Interdicti effectus diuiſibiles. ib. *vbi de ſuſpẽſione interdicti.* n.2
Interſtitia cum ordinãdis diſpenſatur ab Epõ. 1.p.f.148.n.1. *vbi de Regularibus.* n.3.
Interſtitia pro Exteris non diſpẽſãtur abſq; litteris dimiſſorijs proprij Epi. p.poſt.f.84.
Interſtitiæ cauſæ, cur admittũtur in Regularib? 1.p.f.248.n.2
Intentio inuaſoris cognoſcenda. 1.p.f.274.n.2.
Inuaſor aggreſſus ob moderamen, &c. 1.p.f.272.n.2.
Inopes excuſantur adire Papam. 1.p.f.31.
Irregularitas occulta quænam ſit? 1.p.f.270.n.3.
Irregularitas impediẽs Sacros ordines, ob quæ delicta incurritur? 1.p.f.245.n.52.

Irregularitas incurſa ab Epiſcopo, à quo diſpenſatur. 1.p.f.181.
Irregularitas orta ex homicidio caſuali diſpenſatur ab Epiſcopo. 1.p.f.272.n.1.
*Irregularitas orta ex delicto hæreſis.*ibid.n.2.*ex occulto delicto mutilationis membrorum.* f.272. *de eo qui intendit mutilare, ſed caſu accidit mors.* f.273.n.1. Ex *homicidio patrato,cauſa deſẽſionis* f.274.n.1.*ex infamia facti.*f.280.n.1
Irregularitas orta ex homicidio voluntario non diſpenſatur ab Ep̃o.p.poſt.f.73.*Neq; ex infamia iuris.*ib.n.1. *Neque ex crimine nefãdo.*ib.f.74. *Neq; cũ eiectis à Religione.*ib f.75. *Neq; ex caſibus deductis ad forum.* ibid.
Irregularit. ortæ ex occultis delictis diſpensãtur ab Ep̃o. 1. p. f.269.*homicidio excepto* . ib.
Irregularit. incurſã propter delicta in ordinatione, diſpenſat Epiſcopus. 1.p.f.245.n.1.
*Irregulares illegitimi nõ diſpẽſãtur ab Epo.*p.p.f.72.*ad ordines, & beneficia.*f.79.n.1.
*Iudices competentes ad declarandã profeſſionẽ nullam Religioſorũ reclamantiũ.*1.p.f.109. n.3.*Quid ſi diſcordes fuerint.* ibid.n.4.*Quiduè ſi eorũ vnus ſolus declararet.* ibid.n.5.
Iudices conſeruatores, à quo nominantur. 1.p.f.294.n.3.
Iudices ſeculares renuentes dare brachium ſeculare Epiſcopo. 1.p.f.332.n.2.
Iuramenta Medicorum. 1.p. f.314.n.1.
Iuriſdictio Epiſcopi erga Regulares. 1.p.f.308.
Iuriſdictio Epiſcopi *erga Regulares.* p.poſt.f.100.
Iuriſdictio Ep̃i *in Immun. Eccl.* 1.p.f.400.n.1.*vbi delictis exceptis,& caſib⁹ad materiã.*
Iuriſdictionẽ adminiſtrare nõ poteſt Ep̃us *abſq; litteris au'ẽticis,& expeditis.*p.p.f.25.n.1
Iuſpatronatus Eccleſiæ. 1.p.f. 219.*vbi de conſenſu preſtando.Necne quando præſumitur acquiſitum?* ibid.n.2.& 3.
*Iuriſpatronat.cõſẽſus.*1.p.f.219
Ius eligẽdi Beneficiatos in mẽſibus alternatiuis. p.p. f.104.n.1.
Iuuenes incidẽtes in excommunic. Papæ reſeruatam,à quo abſoluuntur? 1.p.f.36.n.4.
*Iuuenes excuſantur adire Romã ꝑ abſolut.qd?*1.p.f.36.n.4.

L

*LAtrones publici nõ gaudent Imm.Eccl.*1.p.f.402.n.1.
Lapides Eccleſiæ venduntur ab Epiſcopo. 1.p.f.393.
Lectio S. Scripturæ in Diœceſi. 1.p.f.241.n.2.
*Legata pia ſoluũtur ſecuta morte, vel poſt Ann.*1.p.f.113.n.4.
Legata pia,vt ſoluantur compellit Ep̃us.1.p.f.187.n.1.
Legata ad pias cauſas. 1.p.f. 186.

186. *Ad prophanas*. ibid. n. 3.
Legata ad cauſas prophanas. 1. p. f. 185. n. 1.
Legata cõmutare. 1. p. f. 128. n. 1
Legatorum piorum ſolutio, quando? 1. p. f. 111. n. 4.
Legere libros prohibitos non poteſt Epiſcopus. 1. p. f. 302. n. 3.
Legitimatio num cognoſcitur ab Epiſcopo? p. poſt. f. 29.
Legitimum impedimentum adire Pontificem. 1. p. f. 9.
Legitimi impediti etiam adire Epiſcopum. 1. p. f. 17. n. 18.
Libri imprimendi facultas. 1. p. f. 301.
Librorum prohibitorum cognitio. 1. p. f. 114. n. 1.
Licentia legendi libros prohibitos, à quo petenda. 1. p. f. 115. n. 2 & p. poſt. f. 34. n. 2. & f. 121
Licentia Epi Sacerdotibus, miniſtrãdi Sacramẽtũ. 1. p. f. 286.
Licẽtia quaſtuandi. vide V. Quęſtuandi licentia.
Licentia alloquẽdi Monial. quibus cõditionibus vallata. p. p. f. 39
Licentia Epi *pro Medicis, ingrediendi Monaſter*. 1. p. f. 137. n. 2. *vbi de pro minutiis, & neceſſariis*.
Limina Apoſtolorum accedere. 1. p. f. 114. n. 1.
Litteræ authenticæ expeditæ in Dataria pro Epiſcopis confirmandis. 1. p. f. 25. n. 1.
Litteræ conſeruatoriæ Regulariũ. 1. p. f. 295. n. 5.
Litteræ dimiſſorial. p. p. f. 53. n. 1
Litteræ dimiſſoriales. 1. p. f. 129. *vbi de caſu notabili*. n. 3.
Locabilia Eccleſiæ an poſſint alienari, & vẽdi? 1. p. f. 72. n. 10
Locatio fructuum, & reddituum. 1. p. f. 383. n. 1.
Locationes rerum Eccleſiæ *vltra triennium, an ſubſiſtant?* 1. p. f. 70. n. 5.
Locationes fructuum Beneficiorum. 1. p. f. 71. n. 7.
Locationes factæ ad Annum, vel duos annos. ibid. n. 8.
Locutiones occultæ cum Monialibus. p. p. f. 39. n. 3.

M

Magiſtri Grammaticæ inſtituendi in Diœceſi. 1. p. f. 240. §. Vbi verò.
Magiſtri, Fabri, Molitores, &c. licentia ingrediendi Monaſterium. 1. p. f. 137. n. 2.
Matribus non conceditur ingreſſus in Monaſteriis, pro viſitãdis earum filiis. 1. p. f. 37. n. 1.
Matrimonium, vt contrahatur ante ætatẽ, diſpenſat Epiſcopus. 1. p. f. 259. n. 1.
Matrimonium contrahentes, eorũ ætas ſufficiens. ibid.
Matrimonium nõ poteſt contrahi abſq; Parocho, & teſtibus. p. p. f. 206. *eſtq;* inualidum. ibid.
Matrimonium celebratum tẽpore iure prohibito. 1. p. f. 105. n. 1.
Matrimonium validum, omiſſis denunciationibus. 1. p. f. 207
Matrimoniũ contrahentes, quãdo eſ-

eſſent alterius Diœceſis, quidi. 1.p.f.258.n.2.
Matrimonij impedimenta dirimentia, quænam ſint? p.p.f.80.
Matrimonij impedimenta impedientia, & dirimentia. vide Impedimenta Matrim.
Matrimonij impedimenta ante diſpenſationem Papalem, ex cauſa, diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p.f.258.
Medicorum ingreſſus in Monaſterijs. 1.p.f.137.n.2.
Membrorum mutilationes. 1.p.f.272.n.2. *vbi de mandante, & mandatario, & de ictu data cũ intentione mutilandi, ex quo accidit mors.* 1.p.f.273.n.1
Mendicantium Ordines, quinam ſint? 1.p.f.198.n.3.
Mẽſes Apoſt. & Ep̃les. p.p.f.103
Menſes alternatiui pro Beneficijs conferẽdis. vide Alternatiua.
Miniſtri idonei ad Sacramẽtorũ adminiſtrationem. 1.p.f.155
Miſſa alternatim celebranda ab Ep̃o in duobus Epiſcopatibus, *pro ſacris Oleis.* 1.p.f.104.
Miſſa de Requiẽ in feſtis duplicibꝰ ãplius nõ toleratur. 1.p.f.395
Miſſa, in qua conficitur Sacrum Chriſma, poteſt dici ab Epiſcopo, tẽpore interdicti: p. poſt. f.140. in fine
Miſſã Parochiæ, nõ arcetur populus audire. p.p.f.21.n.1
Miſſam celebrare in alio Altari, ſeu Cappella, *contra voluntatem Teſtatoris.* 1.p.f.146.n.1. *quidue de clauſula in teſtamẽto,* quod nõ alias, ib.n.2
Miſſæ votiuæ, & Defunctorũ quomodo moderantur. p.p.f.113
Miſſæ tot erunt celebrandæ, quot Teſtator reliquit in teſtamento: alias coguntur heredes ab Epiſcopo. 1.p.f.121.n.1.
Miſſarum celebrandarũ ſtypendia. f.93.n.1.
Miſſarum redditus conuertitur ab Epiſcopo, *pro emẽdis paramentis.* 1.p.f.214.n.1.
Miſſarum onera anniuerſaria, & Officia, determinantur ab Ep̃o 1.p.f.242.n.1. & p.p.f.71.
Miſſarum celebrãdarũ concordia videnda ab Ep̃o. 1.p.f.294.
Miſſarum onera ante, vel poſt Trident. impoſita. 1.p.f.242. *vbi de tempore intermedio.*
Miſſarum onera pro Miſſis, & Anniuerſarijs in erectione Beneficiorum poſt Decretum. 1.p.f.243.n.4.
Miſſarum celebrandarũ numerus in limine fundationis Beneficiorum, non minuitur ab E*piſcopo.* 1.p.f.113.n.1.
Modus procedendi in Viſitatione. 1.p.f.398.n.3.
Monachus factus Ep̃us, *debet reſignare omnia bona acquiſita in illo ſtatu.* p.p.f.62.n.1.
Monachi percuſſi nomine, quinã veniunt? 1.p.f.27.
Monachi nomine, quinam veniũt in Priuilegio Canonis? ib.n.8.
Monaſterium ingredi ſuperenume-

merariæ cum dote, conceditur ab Epiſcopo. 1.p.f.142.n.1.
Monaſteriũ ingredi Epũ, quando liceat: vide.V. Clauſuram.
Monaſterium transferri de vno ad alium locum, in eadem Ciuitate. 1.p.f.345.n.1.
Monaſterium conſtructum ſine licentia, non deſtruitur ab Epiſcopo. p.poſt.f.70.n.1.
Monaſterium ingreditur Puella educanda, ſupra numerum. 1.p.f.143.n.1.
Monaſterij ingreſſus cõceditur Cõfeſſarijs, & Cappellanis. 1.p.f.136.n.1.
Monaſterij Monialiũ, ædificationis conſenſus Epiſcopi. 1.p.f.347.n.1. *vbi de conditionibus in tali ædificatione.*
Monaſterij egreſſus nõ conceditur extra caſus B. Pij. v. 1.p.f.221. & p.poſt.f.36.
Monaſteria Regularibus ſubiecta, non ingreditur Epus extra caſus de clauſura. p.poſt.f.108
Monaſteriã ingreditur Epiſcopus, ex cauſis. 1.p.f.335.n.2.
Monaſteriorũ Regulariũ adminiſtratores non cognoſcuntur ab Epiſcopo, ad rationes reddendas. p.poſt.f.59.
Monialis Nouitia nõ ſcrutatur ab Epiſcopo, intra ſcpta Monaſterij. p.poſt.f.93.n.1.
Monialis Nouitia facta Profeſſa ſine exploratione. ibid.f.104.
Monialis periculoſa in infirmitate moritura de conſilio Medicorũ niſi exiret. 1.p.f.223. §.Dubiũ.
Monialis poteſt ne erigi Fide cõmiſſaria? 1.p.f.290.n.5.
Monialis ex vno Monaſterio ad aliud quando transferri licet? 1.p.f.29.n.4.
Monialis eligenda in Abbatiſſam *qualitates.* 1.p.f.290.n.3
Monialis incorrigibilis. p.p.f.37.
Moniales alloquentes Regularibus ſine licentia, grauiter peccant. 1.p.f.229. §.Ducor.
Moniales gaudent priuilegio Canonis. 1.p.f.27.n.8.
Monialium Dotes, num poſſint negotiari. 1.p.f.143.n.2.
Monialium *egreſſus à* Monaſterio *ex cauſis incẽdij, lepræ, & epidemiæ.* 1.p.f.221.n.1.
Monialium *allocutio ſine licentia.* 1.p.f.357. *vbi de ſecularibus, & Regularibus.* f.358.n.1.
Monialibus poteſt Epiſcopus dare Cõfeſſariũ eiuſdẽ, vel alterius ordinis, aut ſæculare. 1.p.f.85
Monitoria pro re iudicata, nec pro caſibus criminoſis conceduntur ab Epiſcopis. p.poſt.f.35.
Monitoria concedit Epus *pro rebus perditis.* 1.p.f.139.n.1. *Quinam non tenentur denunciare?* ibid.n.2.
Morbum perpetuum Epiſcopi non excuſat reſidentiã. p.p.f.123.
Morbũ Gallicũ aſſignatũ à Regulari reclamãte, pro nullitate ſuæ Profeſſionis. 1.p.f.227.
Mulctæ criminales. vide Pœnæ.
Mulctæ, ſeu pœnæ pecuniariæ, nõ ap-

applicantur fabricæ. p.p.f.21.
Mulier medica ingreditur Monaſterium. p.Poſt. f.37.n.2.
Mulieris nobilis ingreſſus vigore Breuis, an ſola, vel aſſociata, aut relicta vna ex electis, aliam eligere poſſit? ibid.n.5.
Mulieres Romæ propinquæ percutientes Clericos; à quo abſoluuntur? 1.p.f.39.n.4.
Mulieres excuſantur adire Papã. 1.p.f.31.
Munus cõſultorũ, 1.p.f.272.n.2
Mutilatio membrorũ. 1.p.f.272. vbi de mandante, & mandatario. ibid.n.3.

N

NEceſſitas Eccleſiæ quænam ſit? 1.p.f.62.n.2.
Neceſſitas Eccleſiæ, vt Epiſcopus conferat Ordines minores cum ſubdiaconatu. 1.p.f.173.n.2.
Neceſſitas Reipubl. 1.p.f.63.n.1
Negatio iniuſta Epiſcopi eſt timenda. 1.p.f.257.n.3.
Nil recipit Epus in Beneficiorum prouiſione. p.poſt.f.126.n.1
Nobiles filiab⁹ onerati, inter inopes habent locum. 1.p.f.142.n.4.
Nouitius Canonicus non debet ab Epo vocari ad effectũ faciendi electionem. p.poſt.f.137.n.1
Nouitia ingreſſa in Monaſteriũ, egreſſa ad inueniendũ maritũ, nõ incurrit cẽsurã. 1.p.f.323.
Nouitij diſponẽtes de ſuis rebus cũ licentia Epi. 1.p.f.144.n.1.
Nouitij, & Nouitiæ gaudent priuilegio Canonis. 1.p.f.27.n.8
Nouitijs nolentibus profiteri, reſtituẽda erunt bona. 1.p.f.192. Quid ſi morerẽtur tẽpore Nouitiatus, de bonis non poſſeſſiis à Monaſterio? ibid. n. 3. De habitu autem, conſule conſuetudini. ibid.n.2. & f.145.
Nouitijs poteſt Epiſcopus conferre ordines minor. 1.p.f.171.n.1
Numerus Religioſorũ in Monaſterijs præfigendus ab Epiſcopo. 1.p.f.345.n.1. & 2
Numerus Religioſorum quandonam poſſit augeri, & minui. 1.p.f.142.n.1.

O

OBedientia Epiſcopis debẽda. vide. V. Reuerentia,
Obedientia ſubditorum erga Prælatum. 1.p.f.320.n.1.
Obſeruanda in Eccleſiæ conſecratione, quando dubitatur, nũ fuerit conſecrata? 1.p.f.211. §. Si demum.
Obſeruãda in Electione Abbatiſſæ exemptæ. 1.p.f.213.n.2.3.4
Officia Epiſcopatus concedere. 1.p.f.185.n.1
Officia Epiſcopatus cõceſſa ab Ordinario, & ab Apoſtolica Sede confirmata non auferuntur ab Epiſcopo. ibid.n.2.
Officiales percutientes turbam. 1.p.f.33.n.1. vbi de damno illato Dominis ſuis. ibid.n.3.
Olei ſancti neceſſitas. 1.p.f.97. vbi de Sacro Chriſmate, oleo

catechumenorũ, & infirmorũ.
Oleo infirmorum, an vngi poſſint ſani? ibid. n. 13. an eo vti poſſit Epũs in Confirmatione? ibid. n. 6.
Olea Sacra benedicere. 1. p. f. 93.
Onera Miſſarũ in limine fundationis impoſita, non minorãtur ab Epo. p. poſt. f. 113.
Operarij excuſantur adire Papã pro abſolutione. 1. p. f. 42. n. 3.
Opiniones Ciuiliſtarũ, & Canoniſtarũ circa cognitionẽ Epi; an Rei verè commiſerint delicta excepta in Bulla Gregorij xiv? 1. p. f. 403.
Ordines conferre. 1. p. f. 159. n. 1. vbi de numero Ordinũ. examine, ſubiectis, titulis, gradibus, & interſtitijs, gratia, & intentione ſuſcipiendi ordines. per totam Poteſtatem. f. 160.
Ordines conferre in aliena Diœceſi. 1. p. f. 170. vel alienigenis. f. 171. n. 1. vbi de eorũ dimiſſor.
Ordines S. cõferre, nõ ſeruato ãnuo interuallo. 1. p. f. 175.
Ordines conferre Regularib⁹ extra tempora. 1. p. f. 176. n. 1.
Ordines cõferre Regularibus titulo Paupertatis. 1. p. f. 178. n. 1.
Ordines Minores, cũ ſubdiaconatu conferre, ex neceſſitate Eccleſiæ. 1. p. f. 173. n. 2.
Ordines, quibus ſubditis conferre poteſt Epũs? 1. p. f. 199. n. 2.
Ordines Minores, & Maiores, cur ita dicuntur? 1. p. f. 161. n. 6.
Ordines quinã, quodue ſint, & nũ vtrũ omnes ſint Sacramẽta? ib. n. 4. 5
Ordines accedere ſine examine, quid? 1. p. f. 303. n. 2.
Ordines ſacri non conferũtur eodẽ die. p. p. f. 56. etiam continuato ieiunio. ibid. n. 2.
Ordines non conferantur abſque ſufficienti titulo. p. poſt. f. 51. vbi de titulis Beneficiorũ, Patrimonij, & Paupertatis voluntariæ. n. 2.
Ordines non conferuntur iure prohibitis, quique illi ſint? p. p. f. 49.
Ordines non conferuntur corpore vitiatis. p. poſt. f. 48. n. 1. vbi de dubio, & de vitiato impotente adire Papam. n. 13.
Ordines Sacri non conferuntur ad titulum Beneficiorum ad tempus. p. p. f. 46. vbi de Titulis, de iure antiquo, vel de ficto titulo. ibid. n. 3.
Ordines Mendicantium. vide Mendicantium ordines.
Ordinum defectus, quando ſuppleri poſſunt. 1. p. f. 57. n. 3.
Ordinari nequit corpore vitiatus, etiam ſtante inopia Miniſtrorum. p. poſt. f. 48. n. 3.
Ordinandorum examen de vita, & litteratura. p. poſt. f. 50.
Ordinationis caſus notabilis. 1. p. f. 163. §. Caſus.
Ordinatus à Papa non deponitur ab Epiſcopo. p. poſt. f. 30.
Ordinatus Sacerdos ante verba, Accipite, &c. ſi moreretur Epiſcopus, caſus notabilis. 1. p. f. 175. n. 2.

Ordi-

Ordinati per ſaltum diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p.f.251.n.1.
Ordinati ab Epiſcopo hæretico diſpenſantur. 1.p.f.254.
Ordinati ſub ficto titulo ſuſpenduntur. p.poſt.f.47.n.3.
Ordinati, & Ordinantes ſymoniaci. p.poſt.f.116.n.4.
Ornatus Epiſcopi in præſentia Archiepiſcopi. 1.p.f.65.n.3.
Ornatus ſuperflui prohibentur ab Epiſcopis. 1.p.f.354.n.1.

P

Parochus Canonic. tenetur aſſiſtere Paroch. p.p.f.21.n.2
Parochus non applicatus Eccleſiæ Cathedrali. p.poſt.f.20.
Parochum non conſtituere abſque examine. p.p.f.61. & f.116.
Parochi omnino inhabiles. 1.p.f.217.n.1. & 2.
Parochi reſidẽtes. 1.p.f.191.n.1
Parochi non reſidentes, iuſtis de cauſis. 1.p.f.78.n.2.
Parochi quantũ abeſſe poſſũt à ſua Parochia? 1.p.f.79.n.5.
Parochi tempus abſentiæ, quiduè de tempore vltra bimeſtre? 1.p.f.223.n.2.
Parochi non prohibentur prædicare. p.poſt.f.123.n.1.
Parochor. Coadiutores. 1.p.f.217
Parochorũ ſpolia. 1.p.f.80.n.8.
Parochiæ noua electio. 1.p.f.297
Parochias diuidere. p.p.f.88.n.1
Parochialis Eccleſia non datur in commendã. p.p.f.64.n.1.
Parochialis Eccleſia non datur, niſi Clerico habenti legitimam ætatem, & promoto ad Sacerdotium. p.poſt.f.66.
Particula illa, Toties, Quoties quid ſignificat? 1.p.f.396.n.3
Patres Ieſuitæ ordinantur ad titulum Paupertatis. 1.p.f.179
Patrinus non confirmatus non poteſt aſſiſtere in Sacr. Cõfirmationis alterius. p.p.f.17.n.1.
Patrini eligendi in Sacr. Cõfirmationis. 1.p.f.287.n.1. *Quot? & de Procuratore,* ib.n.2.3.
Patrini poſſunt eſſe duo. p.p.f.17
Patrini non poſſunt eſſe duo viri, vel mulieres. p.p.f.87.n.1.
Patrini nũ poſſunt eſſe Monachi, Cathecumeni, vel publici pœnitentes. p.poſt.f.17.n.2.
Patronus in Benefic. an poſſit ſucceſſorẽ nominare? p.p.f.15.n.3
Pauperes, & inopes quinam verè dicuntur? 1.p.f.41.n.2.
Paupertas voluntaria eſt titulus ad ordines in Regularibus. 1.p.f.179.n.1.
Peccata reſeruabilia ab Epiſcopo. 1.p.f.378.n.1
Pœnæ Regular. alloquẽtiũ Moniales ſine licẽtia. 1.p.f.226.n.2
Pœnæ Epiſcoporum non reſidentium. p.poſt.f.3.n.2.
Pœnæ criminales Clericorũ, ſeu mulctæ, non applicantur fabricæ. p.poſt.f.21.n.1.
Pœnæ Sodomitarũ. p.p.f.74.n.3
Pœnitẽtiarius recuſãs audire Confeſſiones in Cathedrali punitur ab Epiſcopo. 1.p.f.360.n.1.

Pœnitentiariũ conſtituere in Ca-
thedrali, 1.p.f.204. *Vbi de eius præbenda*. n.7.
Penſionis nomine, quænam veniant? p.poſt.f.53.n.5.
Penſionẽ imponere cum conſenſu Capituli, 1.p.f.332.n.1. *&* p.poſt.f.109.
Penſiones impoſitas Epatui, tenẽtur Epi ſoluere. 1.p.f.383.
Percuſſio Clerici excõm. 1.p.f.26
Percuſſio Clerici leuis, vel grauis. 1.p.f.24.n.5.
Percuſſio facta Clerico *conſentienti.* 1.p.f.25.n.2.
Percuſſio Clericorum *leuis, facta pedibus*, 1.p.f.23.n.2. *Quid nã de intentione leui, & graui ad cognoſcendũ*, 1.p.f.24.n.3
Percuſſio ſola iniurioſa, vel culpabilis eſt ꝓhibita, nõ verò ex paſſione vehementi. 1.p.f.26
Percuſſionis Clerici, vel Monachi abſolutio, vide V. Abſolutio.
Percuſſionis diuiſio in leuem, vel grauẽ, & enormẽ. 1.p.f.29. §. Valdè. *Vbi de dubia.* n.2.
Percuſſores Clericorũ, an ſint citò vitãdi? 1.p.f.406.§. An verò
Percuſſores publici Clericorũ, à quo abſoluuntur? p.poſt. f.16.
Periculum Spirituale Animarum quid? 1.p.f.59.n.2.
Perſonæ Priuilegiatæ, ſeu perpetuò impeditæ adire Papam pro abſolutione. 1.p.f.30.
Pignorata Eccleſiæ procurantur ab Epo. 1.p.f.352.n.1.
Pluræ facit Epiſcopus, *etiam ſuſpẽſus à Põtifical.* 1.p.f.326.
Podagra, & Chiragra *excuſant adire Romam, pro abſolutione.* 1.p.f.37.n.4.
Pontificalis, quales ſunt actus proprij. 1.p.f.329.n.2.
Pontificalia exercere in ſua Diœceſi. 1.p.f.299.
Pontificalia exercere excõmunicatus non toleratus. p.poſt.f.93.
Pontificalia erigere in ſua Diœceſi, etiam in locis exemptis. 1.p.f.299.
Portio Canonica. p.poſt.f.100.
Poſſeſſoriũ inter virum, & mulierem in cauſa Matrimonij, cognoſcitur ab Epo. 1.p.f.107.
Poteſtas Laica, cũ Eccleſiaſtica rixant, pro confugientibus ad Eccleſiam. 1.p.f.401.n.1.
Praxis Regularium cũ Fidei profeſſione, ante munus prædicationis. 1.p.f.319.n.2.
Præbenda pro Lectoribus S. Scripturæ. 1.p.f.239.n.1.
Præcedentia ſeruanda à Regularibus in Proceſſionibus, 1.p.f.336.n.1. *&* p.p.f.59.
Præcedentia Confraternitatũ in Proceſſionibus. 1.p.ibid.
Prædicationis munus delegatiuũ. 1.p.f.223.n.2.
Prædicationis munus. 1.p.f.181.
Prædicationis munus exercetur ab Epo. 1.p.f.323.
Prædicat. munus t auferendũ Sacerdotibus, aut Clericis *idoneis.* 1.p.f.181.
Prædicantes errores interdicũtur ab

ab Epiſcopo. 1.p.f.339.
*Prædicatorũ eleemoſ.*1.p.f.181.
Prædicatorum electio, & licentia. ibid.n.4.
Prædicatoribus Regularibus volentibus in Eccleſiis ſuorũ ordinum prædicare, non eſt denegãda licentia ab Epiſcopo. p.poſt.f.99.
Præeminentia Epiſcopalis oſtenditur. 1.p.f.340.
*Præſcriptio in Viſitat.*p.p.f.109
Præſcriptio 40. Annorũ in Eccleſia, an currat in omnibus caſibus? p.poſt.f.210.n.2.
Prætextus Camerarij, *vel Pænitentiarij* Papæ, *non excuſãt reſidentiã Epi.* p.p.f.3.n.1.
Prima *Tonſura præire debet ad minores ordines.*1.p.f.173.n.1
Prima inſtantia, quã vocauit Sedes Apoſtolica, non cognoſcitur ab Epiſcopo. p.poſt.f.29.
Priuilegia *Epõrũ.*1.p.f.340.n.3
Priuilegiati *tempore interdicti generalis.* 1.p.f.103.n.2.
Priuilegiati, *ſeù impediti adire Papam pro abſolutione cenſurarũ, enarrãtur.*1.p.f.30.n.3
Proceſſiones *publicæ.* 1.p.f.336.
vbi de vocandis, & venire renuentibus. p.p.f.59.
Proceſſiones *publicas, quinam accedere nõ coguntur?* p.p.f.52.
vbi de Patr. *Reform.* S. *Frãc.*
Proceſſus *ſeruorum Dei, à quo formandi.* 1.p.f.338.n.1.
Procuratores *in Sacramẽto Baptiſmi.* 1.p.f.288.n.3.
Proditorium, V. Homicidium proditorium.
*Profeſſio Regular. nulla, à quo cognoſcitur.*1.p.f.109.& f.224
Profeſſio tacita, quænam ſit? 1.p.f.110.n.6.
Profeſſio Fidei faciẽda à Curatis, & Canonicis. 1.p.f.116.
Profeſſio Fidei præmittenda à Regularibus. 1.p.f.118.
Profeſſio Fidei facienda à Doctoribus, & Medicis. p.p.f.43.
*Profeſſionis nullitas Regularium, ex multis capitibus,*1.p.f.226 §. Tandem.
Profeſſus Religioſus, quando expellitur. 1.p.f.224.n.1.
Profeſſi tacitè validè ordinantur ſub titulo Paupert. 1.p.f.180
Proregis officium in Epiſcopum. 1.p.f.63.n.2.
Publici latrones quinam ſint? 1.p.f.404.n.3.
Puella ingreditur Monaſter. ſupra numerum. 1.p.f.143.n.1.
Puella facta Profeſſa, *abſque debitis explorationibus, nil in ea immutatur ab Epõ.*p.p.f.104
Puella vi introducta in Monaſt. *educitur ab* Epõ. 1.p.f.285.
Pueri debẽt accedere ad Doctrinã Chriſtianã. 1.p.f.188.n.2.

Q

QValitas *Ordinandorũ. vide* V. Ordines conferre.
Quarta decimalis ab Eccleſiis ſoluenda. 1.p.f.315.n.1.
Quarta funeralis. vide V. Canoni-

nica Portio. f.317.
Quarta funeralis aliquibus in caſib⁹ nõ debetur Epis. 1.p.f.318
Quæſtores eleemoſynarum. 1.p. f.137.n.1.
Quæſtuandi licentia conceditur ab Epiſcopo. ibid.

R

Reconciliare Eccleſiam pollutam, propter ſanguinis, vel ſeminis effuſionem, aut ſepultura excommunicati. 1.p f.363. & 366. & 367
Reconciliare Eccleſiam in totum collapſam. 1.p.f.369.
Recõciliare Cemeter. 1.p.f.370.
Redditus Eccleſiæ ad prophanos vſus. 1.p.f.321.n.1.
Redditus Miſſarũ quãdo conuertitur ab Epiſcopo in paramẽtis Eccleſiæ. 1.p.f.214.
Regularis nõ poteſt alloqui Moniales non conſanguineas, in Monaſterio. 1.p.f.38.n.1.
Regularis ſuperior altercans cum ſubdito, ſe inuicem percutiẽdo, à quo abſoluuntur. 1.p.f.32. n.6. & quid ſi forent diuerſi ordinis. ibid.n.5.
Regularis reclamans ſuã Profeſſionem poſt quinquennium, nõ admittitur. 1.p.f.111.n.9
Regularis reclamãs cõtra ſuã Profeſſionem, habitu dimiſſo, non admittitur ab Epõ. 1.p.f.109 quid ſi iuſta cauſa. ibid.n.7.
Regularis reclamans ſuã Profeſſionẽ eſſe nullã ob morbum gallicum, quod præceſſit profeſſionem. 1.p.f.223.n.6.
Regularis executor teſtamenti ſũ ad pias cauſas. 1.p.111.n.3.
Regulares delinquentes extra Clauſtra. 1.p.f.206.
Regulares quandoque puniuntur ab Epiſcopo. 1.p.f.308.n.1.
Regulares alloquentes Moniales coercentur ab Epõ. 1.p.f.228
Regulares diſpenſantur ab Epõ in interſtitijs. 1.p.f.248.n.3
Regulares poſſunt eligere Epiſcopum in Conſeruatorẽ. 1.p.f.293.
Regulares, qui non curarunt eligere Iudicem conſeruatorem. 1.p.f.295.n.4
Regulares non tenentur ad quartã funeralem. 1.p.f.348.
Regulares ad Proceſſiones publicas vocati. 1.p.f. 336.n.2. vbi de ordine præcedendi.
Regulares ſine licentia alloquẽtes Monial. etiã eiuſdẽ ordinis, quas pœnas incurrunt. 1.p.f.358.
Regulares Ord. S. Frãciſci Strict. Obſeru. ad quas Proceſſiones accedunt. p.poſt. f.60.
Regulares quandoque non limitantur pro excipiendis Confeſſionibus. p.poſt. f.111.
Regular. nõ prohibẽtur ab Epõ eleemoſynã quærere. p.p.f.123.
Regulares non prohibentur ab Epis quæſtuare, vbi non habent Conuentus. 1.p.f.138.n.2
Regularium Præcedentia in Proceſſionibus. 1.p. f.336.n.2. & p.poſt. f.59.

Regulariū Confeſſorum facultas data ab Epo, nō reuocatur ſine cauſa. p.p.f.129.n.1.
Regulæ ceſſationis menſium in alternatiua. p.p.f.103.
Rei confugientes ad Eccleſiam. 1.p.f.406.
Rei in Eccleſia, vel extracti, aut extrahendi ab illa. ibid. n.3.
Religio Chriſtiana augēda, & cōſeruāda ab Epo. 1.p.f.379.n.1
Religionē nō ingreditur Epiſcopus abſq; Papæ licētia. p.p.f.108.
Religionum Mendicantium inſtitutio, & approbatio. 1.p.f.108
Religioſus extra clauſtra delinquēs, an ſit primò carcerandus ab Epo, & poſtea formato proceſſu, remittendus ſit ad Superiorem? 1.p.f.207.n.4.
Religioſus tacitè profeſſ. 1.p.f.110
Religioſi criminoſi, & degradati. 1.p.f.231.n.5.
Religioſi Clericos ſeculares percutiētes, à quo abſoluūtur? 1.p.f.32
Religioſi Militares, quinam ſint? 1.p.f.199. §. Paritèr. Nūc ē gaudent privilegio canonis. ibid. f.28.n.1.
Religioſi inſufficientes, quando diſpenſantur ab Epiſcopo ad ordines. 1.p.f.254.n.1.
Religioſi Minores non poſſunt eſſe Patrini, ſed quādoq; ſunt Procuratores Patrinorū. p.p.f.17
Religioſorū numerus qdo præfigēdus ab Epis. 1.p.f.345.n.1.2
Reliquiæ Sanctorum approbādæ, & exponendæ. 1.p.f.321.n.1
Reliquiæ de nouo inuentæ, & de permiſtis cū approbatis, 1.p.f.82
Reliquiæ dubiæ. ibid. n.2.
Reliquiæ Sanctorum non Canonizzatorum. ibid.
Reliquiæ nō Canonizzati, non approbātur ab Epo. p.p.f.22.n.1.
Reliquiæ ab Vrbe Roma tranſlatæ alibi. p.p.f.24.n.3.
Remedia contra Symoniacos. p.poſt.f.116.n.6.
Renūciare Epū. 1.p.f.371.n.1.
Res, & bona Eccleſiæ infructuoſa. 1.p.f.72.n.14.
Res tranſportatæ à reo decoctore ad Eccleſiam. 1.p.f.406.
Reſeruata Papæ erga impeditos adire Romam. 1.p.f.12.n.1.
Reſeruata Papæ circa impeditos adire Romā, & Epū, nū abſoluuntur à Parocho. ibid.n.18
Reſeruare caſus Epiſcopales, vbi de delegatione, & ſubdelegatione. 1.p.f.373.n.2. & 3.
Reſignationes Beneficiorū, etiam ſub cōditione. p.p.f.15.n.2.4.
Reſidentia Parochorum eſt de iure Diuino. 1.p.f.53.n.2.
Reſidētia Eprū ex cauſa legitima relicta. 1.p.f.53. Cuius cauſæ approbatæ ſunt hæc: Chriſtiana Charitas, vrgēs neceſſitas, debita obediētia, Eccleſiæ vtilitas, & Reipublicæ neceſſitas. ibid. f.56. vſque ad 62.
Reſidentia Abbatum, & Canonicorum. 1.p.f.151.
Reſidentiam relinquere ob perpetuum morbum. p.p.f.125.

Re-

Reſidentiam Parothorum, *& Rectorum.* 1.p.f.190.n.2.
Reſponſiones S. *Congregat. ſupra Decretum pro* Conuētibus *ſuppreſſis.* p.poſt.f.97.
Reſponſiones S.Congregat.ad dubia circa Confeſſarios *Monialium.* 1.p.f.85.n.3.
Reuerentia debenda Epiſcopis à ſuis ſubditis. 1.p.f.320.

S

Sacerdos ſciētèr celebrans corā publicè excōmun. 1.p.f.271.
Sacerdos ſcienter celebrans in Ec*cleſia polluta.* 1.p.f.368.n.3
Sacerdos recipiens pinguiorē eleemoſynam, vel minorem, quid? 1.p.f.93.n.14.
Sacerdos ſymoniacus exigens prætium pro adminiſtratione Sa*cramentorum.* p.poſt.f.115.
Sacerdoti ſimplici nō licet benedicere veſtes pro Miſſ.1.p.f.100
Sacerdotē non approbatū, nū poteſt Epiſcopus in Confeſſarium ſibi eligere? p,poſt.f.89.n.1.
Sacramētum Confirmationis *cōferre.* 1.p.f.157.
Sacr.Cōfirmat. conferre ſuis ſubditis, mutis, ſurdis, & amentibus, vbi de tempore, loco, & ætate. ibid.f.159.
Sacramēta Baptiſmi, & Cōfirm. sūt priuilegiata. 1.p.f.183.
Sacramētorum adminiſtratio, exteris datur facultas ab Epiſcopo. 1.p.f.285.n.1.
Sacræ Scripturæ lectio habenda. vide Lectio.
Sacratiſs.Euchariſtia nō aſſeruatur alibi, quam in Matrici, & Parochiali. p. poſt. f.40.
Sanguinis, vel ſeminis effuſio in Eccl*eſia.* 1.p.f.366.& 367.
Sanctorus Olina Catanen*ſis* com*mendatur.* 1.p.f.5.& 405.
Satisfacta parte *quid ſignificet?* 1.p.f.& n.16.
Senes excuſantur adire Papā *pro abſolutione.* 1.p.f.31.*quenam ſit ætas ſenectutis?* f.38.n.6.
Seminariū Clericorū. 1.p.f.196. *vbi de ſolutione, deputatis, & ſumptibus.*
Sentētia prolata ab Epō non cognoſcitur ab eodem, facto Archiepiſcopo. p. poſt. f.30.
Sepulturæ electio ab Epiſcopo. 1.p.f.296.n.1.
Serui excuſantur adire Papam. 1.p.f.31.n.1.
Simonia quæ, & quotuplex? p.poſt.f.116.
Simonia in ordine, Beneficio, per confidentiam, & per ingreſſum in Religione. 1.p.f.9.& 10.
*Simon.nō rehabilitādi.*p.p.f.127
Simoniaci, à quo rehabilitātur ad recipiēda Beneficia? p.p.f.128
Syndicatio Vicarij, Sede Vacante. 1.p.f.383.
Synodum cōgregare nequit Epūs *ſolum nominatus.* p.pof.f.58

Sodomitarũ pœnæ. p.p.f.74.n.3.
Sollemnitas in abſolutione. 1.p.f.20.n.3.
Sortilegia, quænã ſint? & de ſpeciebus eius. 1.p.f.51.& f.375
Spolia Parochorũ morientiũ extra ſuã Parochiã. 1.p.f.80.n.8.
Spoliorũ nomine quid? p.p.f.102.
Sponſalia, vide V. Cognoſcere cauſas matrimoniales.
Spõſal. ad matrimon. 1.p.f.106.
Statuere in Canones. 1.p.f.382.
Stypendia pro Miſſis celebrandis. 1.p.f.93.
Stuprãtes Virgin. quæ? 1.p.f.376.
Subcollectores viſitantur ab Epiſcopo. p.poſt.f.135.
Subditi Ẽpo in ordinat. 1.p.f.167.
Subditi Epiſcopo in Viſitatione. 1.p.f.398.n.4.
Subdelegare caſus reſeruatos. 1.p.f.3.n.3.& f.366.& 383
Subſidiũ charitatiuũ. p.poſ.f.99.
Suffraganei quomodo corriguntur? 1.p.f.64.n.3.
Superflua vnius, alteri Eccleſiæ applicantur. p. poſt. f.20.
Superior Monaſterij *vnà cũ Ẽpo, audiunt, & decidunt cauſas Religioſi reclamãtis intra quinquennium, contra ſuam Profeſſionem.* 1.p.f.109.n.3.
Superiores Regulares, quinã poſſunt conſeruatorem Iudicem nominare? 1.p.f.295.n.3.
Superiores, Prouinciales, & Guardiani, Viſitatores, & Confeſſarij poſsũt alloqui Monial. eorum curæ ſubiectas. 1.p.f.77.
Supprimere dignitates, de conſenſu Capituli. 1.p.f.388.
Superſtitiones caſus reſeruati Epiſcopo. 1.p.f.57.n.11.
Suſpenſio lata ſub conditione, cõtumacia ceſſãte. 1.p.f.46.n.1
Suſpendere Confeſſarios. Vide Confeſſarios ſuſpendere.
Suſpenſio occulta, quænam ſit? 1.p.f.270.n.3.
Suſpenſiones Papæ reſeruatæ. 1.p.f.47.& p.poſt.f.11.n.2.
Suſpẽſiones propter malã ordinũ ſuſceptionem. 1.p.f.245.n.1.
Suſpenſiones ortæ ex delictis occultis; à quo diſpenſantur? vide V. Irregularitas.
Suſpẽſiones nemini reſeruatas abſoluit Epiſcopus. 1.p.f.45.

T

TAxam ſoluere non coguntur Clerici, & Regulares. 1.p.f.194.n.3
Tempus annuæ Confeſſionis, & Communionis. 1.p.f.216.n.2
Tẽp⁹ viſitãdi Diœceſ. 1.p.f.397
Tempus prædicationis Euangelicæ. 1.p.f.383.n.5.
Tempus triennale Abbatiſſarum. vide Abbatiſſarum.
Tempus modicum in allocutione Regularium cum Monialibus, *quid ſit?* p.poſt.f.39.n.4
Tẽpora iure prohibita celebrãdi ma-

*matrimonium.*1.p.f.105.n.2
Territoriū Epi. 1.p.f.325.n.1
Tertiarij,ſeu Eremitæ *percuſſi nomine,quinā veniūt?*1.p.f.28.
Tertiarij,& Tertiariæ,quinam gaudent immunitate? 1. p.f. 401. §.Tertiariæ.
Teſtari non poteſt Epiſcopus Regularis. p.poſt.f.133.n.2.
Teſtamēta Epi,& *codicilli poſsūt fieri,ſeruatis aliquibus conditionibus.* p.poſt.f.134.
Teſtamēta,ſeu diſpoſitiones Nouitiorum ante profeſſionem. 1.p.f.145.& 194.
Teſtamentorum rationem defuncti, vbi obijt, poteſt expoſcere Epiſcopus. 1.p.f.315.n.1.
*Teſtamentorum ad pias cauſas executionē cognoſcere.*1.p.f.111.
Tituli Beneficiorum Patrimonij, & Penſionis ad Ordines requiſiti. vide V. Ordines.
Tonſura non confertur infanti. p.poſt.f.54. *vbi de conditionibus tonſurandorum.*
Tranſlatio Epiſcopi ad alium Epiſcopatum. 1.p.f.390.
Tribunal Sanctæ Inquiſitionis in Regnis Hyſpaniarum, firmatum litteris Regum Philippi II. & III. p.poſt.f.119.

V

Valetudinarij,quinam ſint? 1.p.f.37.n.3
Veneficia, quænam ſint? 1.p.f.48.n.2.
*Verba illa:*Toties,Quoties,*quid ſignificant in viſitatione Monaſteriorum ab Epiſcopo?* 1.p.f.396.n.7.
*Veſtes Sacr. benedicere.*1.p.f.99
Veſtium Sacrarum benedictio, non delegatur ab Epiſcopo. p.poſt.f.68.
Veſtibus non benedictis, quid ſi Sacerdos vteretur? 1.p.f.99.
Vicarius Generalis non creatur ante poſſeſſionem Epiſcopatus. p.poſt.f.65.
Vicarius Generalis debet eſſe de corpore Capituli. 1.p.f.202.
Vicarius Generalis ſui ſuffraganei, quando conſtituitur ab Epiſcopo? ibid.
*Vicarius Generalis partibus ſuſpectus, quid?*1.p.f.234.n.2.
Vicarius Parochialis. 1.p.f.354.
Vicarij Generalis conſtitutio. 1.p.f.201.
Vicarij Generalis auctoritas. ibidem.
Vicarij ſede vacante ſindicatio ab Epiſcopo. 1.p.f.382.
Vicario Generali *aſſignato ſuſpecto, ſubſtituere alium.* 1.p.f.386.
Vicarium Generalem remouere ex cauſa. 1.p.f.371.
Victualia vendentes plus æquo, puniuntur ab Epiſcopo. 1.p.f.361.n.1.
Violantes immunitatem Eccleſia-

ſia-

ſiaſticā.1.p.f.8.n.4.*&* f.407
Virgines ſtrupantes, quæ? 1.p. f.378.n.8.
Virginum voluntas non exploratur intra ſepta Monaſterij. *vide* Monialis Nouitia.
Viſitat Epiſcopus perſonas, & officia. 1.p.f.398.n.4.
Viſitando nil accipit Epiſcopus, *vltra id, quod ſibi debetur.* p.poſt.f.13.
Viſitare Diæceſim. 1.p.f.397.
Viſitare Monialium Clauſuras. 1.p.f.396.
Viſitari non poſſunt ab Epiſcopo Priores militum S. *Ioannis.* p.poſt.f.135.n.2.
Vitiati grauiter corpore non recipiunt ordines. p. poſt. f. 18. *leuiter autem, diſpenſantur.* 1.p.f.249.
Vitium corporis graue, vel leue. 1.p.f.157.n.3.
Vniuerſitates ſoluere tenentur eleemoſynam Prædicatoribus. 1.p.f.120.n.2.
Voluntatem defunctorum commutare poteſt Epiſcopus ex iuſta cauſa. 1.p.f.123.n.1.
Votum Paupertatis non relaxatur in Epiſcopo Religioſo, ſed perficitur. p.poſt.f.133.
Votum caſtitatis ad tempus diſpenſatur ab Epo. 1.p.f.278
Votum ad petendum debitum diſpenſatur. 1.p.f.265.
Votum ſuſcipiendi Sacros ordines diſpenſatur. 1.p.f.279.
Votum ingrediendi Religionem *non fit ab* Epiſcopo.p.p.f.102
Votum voti Caſtitatis diſpenſatur ab Epiſcopo. 1.p.f.278.
Vota diſpenſare. vide V. Commutare.
Vota, & iuramenta nō reſeruata diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p.f.255.
Vota reſeruata, quando diſpenſantur ab Epō. 1.p.f.276.
Vota peregrinationis diſpenſantur ab Epiſcopo. 1.p. f.279.
*Vota, & iuramenta ſuorū nō ſubditorum, non commutat Epiſcopus.*p.poſt.f.31, *& quid ſi diſpenſaſſet?* ibid.n.2.
Vota ſollemnia non diſpenſantur ab Epiſcopo. p.poſt. f.85.
Vota Caſtitatis conditionatæ. p.poſt.f.277.
Vota commutare, vide Commutare vota.
*Vota Monialium exemptarū, non recipit Epiſcopus.*p.po.f.125
Vota emiſſa ante, vel poſt matrimonium. 1.p.f.278.n.2.
Vota reſeruata quænam ſint? 1.p. f.279.*&* p. poſt. f.86.n.3.
Votorum Caſtitatis aliqui caſus. 1.p.f.278.
Votare peregrinationem in longinquo, non poteſt Epiſcopus. 1.p.f.138.n.4.
Vouens de licentia Coniugis *ante matrimonium conſumatum* 1.p.f.265.n.2.
Vrgens neceſſitas, & legitimum im-

impedimentum, declarantur. 1.p.f.12.n.1.
Vſus Pontificalium quid ſit. 1.p.f.324.n.2.
Vſurpare bona Eccleſiæ vacantis, non poteſt Epus. p.p.f.138
Vtilitas, & neceſſitas Eccleſiæ, quæ vt Epiſcopus conferat
Ordines minores cum ſubdiaconatu. 1.p.f.174.n.3.
Vtilitas vniuerſalis Eccleſiæ *quæ?* 1.p.f.162.n.3.
Vti Benedictione priuata coram Metropolitano, non poteſt Epiſcopus. p.poſt.f.139.n.1

F I N I S.

71
5
12

VA11533340

16A.
g.
32.